

Iturria: *Eracusaldia*, Juan Bautista Agirre (faksimilea). Hordago, 1978.

Klasikoen Gordailuan:

<http://klasikoak.armiarma.com/idazlanak/A/AgirreAErakusBirjina.htm>

**JESU-KRISTO, ETA BIRJIÑA
TXIT SANTAREN MISTERIOEN,
ETA BESTE ZENBAIT
GAUZEN GAÑEAN ERAKUSALDIAK**

Juan Bautista Agirre

Klasikoen Gordailuak egindako lanak oro dominio publikokoak dira, eta, Jabego Intelektualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak bestelako eskubiderik ez baleuka, nahi bezala erreproduzi daitezke.

**JESU-KRISTO, ETA BIRJIÑA
TXIT SANTAREN MISTERIOEN,
ETA BESTE ZENBAIT
GAUZEN GAÑEAN ERAKUSALDIAK**

Don Juan Bautista Agirre Asteasuko Erretore,
eta Gipuzkoako Arzziprestazko Nagusian Diputadu Jeneralak,
Kristau aziai Meza nagusietan egiñak

Eskaintzen diezte Apaiz Euskaldunai

Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam,
et annuntia populo meo scelera eorum. Isaiae 58.

Iruñeko gure apaiz nagusiaren baimenarekin

IRUGARREN LIBURUA

TOLOSAN:
Andres Gorosabelen moldetegian
1850garren urtean

ADVERTENCIA

El lector echará de menos algunos Sermones correspondientes á varios misterios y fiestas principales que celebra la Santa Madre Iglesia, y por lo tanto se advierte que entre los escritos del Autor no se han encontrado mas de los que se publican en esta obra.

JESU-KRISTO, ETA BIRJIÑA TXIT SANTAREN MISTERIOEN GAÑEAN ERAKUSALDIAK

LENENGO ERAKUSALDIA

JESUSEN PIZTUERAREN GAÑEAN

Surrexit, non est hic. Marc. 16.

Poztu zaitezte egun andi onetan Jesus maite dezuen animak. Bukatu dira Jesusen odolezko izerdiak. Bukatu dira azoteak, eta gurutzeko neke, ta oñaze izugarriak. Ill da Jesus guri zigun ongina, eta amorio geyegiz, dio S. Paulok: *Propter nimiam charitatem*, baña irugarren egunean piztu da, berak esan zuan bezala. Piztuera au da gaurko pozaldi, edo festaren gaya. Au da festa guzien festa, dio S. Gregorio Nazianzenok: au da Jaunak egin, edo prestatu digun egun andia: poztu gaitezen egun onetan esaten digu Eliz Ama Santak: *Haec dies quam fecit Dominus, exultemus, et laetemur in ea*. Au bear dan eran guk egiteko, aditzera emango dizuet Misterio gozo-miragarri au. Urrena, ukituko det egun onetan egin bear gendukeana. Enzun arreta andiarekin, Kristaua.

§ I.

Gure Jesus ona etorri zan Zerutik lurrera, Zeruko bidean gu ipintzera. Egin zan gizon, eta ogei, ta amairu urte igaro zituan bide. au erakusten ala itzez, nola obraz. Gure erospen, edo Redenzioko obra andia egiteko gauza bearra zan gurutzean bere bizitza ematea, eta Adanen, eta gure bekatuen zorra ateratzea. Beñ baño geyagotan aditzera eman zien au Apostolui; baña denbora berean esan zien piztuko zala. Asi ziran Juduen arteko lenenak Jesusi bizitza kenerazteko aitzakien billa, eta guziaren berri ziakianak bezala, esan zien beñ Jesusek Jerusalemgo Elizan: ea, urraezazue Eliz au, eta nik iru egunen barrunbean berriro altxako det: *Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud* (Joan. 2.º). Itz oetan aditzera eman zien, alperrik zebiltzala berari bizitza kendu naye: zeren illerazten bazuen ere, iru egunen barrunbean piztuko zan.

Egin zuen Juduak asmo zuena. Milla txarkeri, eta bidegabereren ondoren illerazi zuen gurutze batean lapur biren erdian Jesus Munduaren Salbatzalea. Belzez janzi zan Zerua, asi zan dardaraka lurra: idiki ziran obiak, eta arriak berak, ekusirik beren egillea gurutzean zegoan eran, nai-

gabez bezala erdiratu ziran. Jose Arimateakoa, Juduen artean gizon andi, eta aberatsa, Jesusen ikaslea zan, baña isillik. Onek egiña zeukan aitz bizian obi berri bat, besterekin kutsatu gabea, eta Jesus il zanean, joan zan Pilatosegana eta eskatu zion aren gorputza bere obi berrian ipintzeko baimena, eta eman zion. Baimen onekin eraman zuan Jesusen gorputza bere obi artara: balsamoz, eta usai gozoko likurtaz ganzutu zuan, eta arlosa andi batekin itxi zuan obirako bidea. Oroitu ziran Juduak, nola Jesusek esan zuan, illerazten bazuen ere, iru egunen barrunbean piztuko zala, eta beldurtu ziran, Apostoluak gauaz ostuta, esan zezeen piztu zala. Orregatik joan ziran Pilatosegana, eta eskatu zioen, agin zezala, iru egun aetan gorde zedilla arretaz obia. Esan zien Pilatosek, badituzue zeren guardiak: zoazte, eta gorde ezazue obia. Ala egin zuen Juduak: obiaren arlosari ezarri zioen beren sillua: ipiñi zituen nai zituen begirale, edo guardiak, eta oek gau, ta egun egon ziran obia zaitzen.

Baña nor, edo zer da gizona Jaungoikoari eragozteko nai duana egitea? Esan zuan Jesusek, illeraziko zuela Juduak, baña irugarren egunean piztuko zala. Orregatik gauza bearra zan Jesusek agindu zuana egitea, alako eran, non edozeñek ezagutu zezakean, egia garbia zala esan zuan guzia; ta ala egin zuan oraiñ ekusiko degun bezala. Igande goizean, eguna argitu baño len, edo argitzeko denboran piztu zan Jesus, berak aditzera eman zuan eran: au da biurtu zan anima gorputzera, eta egin ziran bat geyago, edo beñere ez iltzeko: eta obiaren sarrera arlosaz itxia bazegoan ere, irten zan andik. Nola gerta zitekean au? Nola? Txit erraz: guziazalduna, edo Omnipotentea da alabaña Jaungoikoa, eta nai izate utsarekin egin zezakean au guzia, eta geyago.

Piztu zan unean bertan asi zan lurra ikaraz; jatxi zan Zerutik Aingeru bat: tximisten eran argi egiten zuan beraren aurpegiak, eta elurra bezeñ zuria zan aren soñekoa, edo jantzia: eta nork nai ekusi zezan, etzegoala Jesus obian, baizik piztu zala, kentzen du obia itxitzen zuan arlosa, eta esertzen da beraren gañean. Ekusten due au guzia Juduen guardia, edo begiraleak, eta beldurrez geratzen dira kordegabe. Berengana ziranean, joan ziran Apaiz nagusietara, eta aditzera eman ziezana gertatu zana. Sinistu ote zuen Jesusen piztuera? Ez etzuen sinistu, zeren gorrotoaren lañoak itsutuak zeuden: eta sinistu bearrean, ugari eman ziezana guardai dirua, esan zezeen aek lo zeudela, Apostoluak ostu zuela Jesusen gorputza. Aitzakiaren farragarria! Lo bazeuden guardiak, nola ekusiko zituen Apostoluak beren Maisua eramaten?

Asko, eta geyegi ere bazan au, Misterio au zenzua duan edozeñi sinisterazteko; baña etzan onenbesterekin kontentatu Jesus ona. Pazkoa

goizean eguna argitu baño len, irten ziran Jerusalendik Santa Maria Magdalena, eta bere lagunak, Jesusen gorputza usai oneko likuriakin gantzuzera; denbora aetan alabaña Ejipton, eta Juduen artean berrogei egunetan balsamoz egiten zituen illen gorputzak. Joan ziran obira, eta arriturik geratu ziran, ekusirik, idikia zegoala, eta etzala an arkitzen Jesus: lasterregin zuen Apostoluetara, eta esan ziezana gertatzen zana. Biurtu ziran obira, eta ekusi zituen bi Aingeru, eta oetako batek esan zien: Ez belduritu: *Nolite timere* badakit Jesusen billa zatoztela: ez dago emen, piztu da alabaña berak esan zuan bezala: *Surrexit enim sicut dixit* (Math. 28). Egun onetan bertan agertu zitzaten Magdalenari, S. Pedrori, eta Emausko gaztelurara zijoazen ikasleai. Agertu zitzaten gañera Aposloluari jaten zeudela, eta janere zuan berakin. Aldi oetan etzegoan an Santo Tomas, eta beste Apostoluari gertatu zana esan bazioen ere, ezin sinistu zuan: *Ezpadet nik ekusten*, esan zien: *ezpadet nik ekusten beraren eskuetan iltzeen sinñalea, eta ukitzen ezpadet nere eskuakin beraren sayetsa, ez det sinistuko diozuen*. Andik zortzigarren egunean Apostolu guziak atek itxirik zeudela, sartu zan Jesus, eta esan zien: *Pakea zuekin. Pax vobis*: esan zion Tomasi: ekartzu zure beata onara, eta ekusi itzatzu nere eskuak: ekartzu eskua, eta ukitu ezazu nere sayetsa, eta etzaitzela izan sinitsgaitza. Arrituaren eran geratu zan Tomas, eta esan zion Jesusi: Nere Jaun, eta Jaungoikoa! *Dominus meus, et Deus meus!* Itz oekin argiro agertu zuan Santo Tomasek, Jesus zala Jaungoiko, eta gizon egiazkoa. Zerbait geroago agertu zitzaten Jesus Galilean, S. Paulok dionez, bost eun, eta geyago laguni (1 ad Corint. 15). Zer geyago? Jesus piztu zanean, asko piztu ziran illen artetik: joan ziran Jerusalem, eta agertu zitzaizten beren ezagunai. Ainbesteraño zabaldu, edo barreatu zan Jesusen piztuera, non gizon jakintsu askok dioenez, Pilatosek gaztigatu izan zuan Erromara gertatu zana.

Orra, Kristaua, Eliz Ama Santak gaur aditzera ematen digun Misterio andia. Orra zenbat gisatan agertu zuan Jesusek, il bazan ere guri onginayez, piztu zala berak esan zuan bezala. Au ala ez agertzera, etzuan inñork ere sinistuko, Jesus zala Jaungoiko, eta gizon egiazkoa, eta Munduaren Salbatzalea, eta alperrikako gauza izango zan Jesusek esan, eta egin zuan guzia. Piztu ezpada Jesu-Kristo, alperrikako gauza da guk erakusten deguna, baita gure fedea ere, dio S. Paulok: *Si Christus non surrexit, inanis est praedicatio nostra, inanis est et fides nostra*. Dakuskun oraiñ, zer egin bear gendukean egun andi onetan, eta gure aurrerako bizitzan.

§ II.

Il zan Jesus Jaungoiko, ta gizon egiazkoa, gu bekatuaren mendetik ateratzeko, eta piztu zan beñere ez iltzeko. Au da egia bat gure fede Santak gaurko misterioan erakusten diguna. Au onela izan, eta ez ditugu utziko gaurdanik betiko bekatuaren bideak? Au onela izan, eta ibilli naiko degu amilka bekatuaren bideetan? Ea, sarritan sinistu ezazu, Kristaua, gaurko Misterioa, edo berbera dana sarritan egitzu *Akto fedekoak*.

Ill zan Jesus, guri betiko bizitza, eta atseginkontentuak emategatik, eta piztu zan agindu digun guzia emateko. Nolako uste, edo esperanza ez degu iduki bear bada Jesus onagan, bera giari, eta, laguntzalle degula, iristeko Zeru eder orietan bizitzea? Egitzu bada Akto esperantzakoak. Atozea, emengo atsegin lotsagarriakgatik galdu naiko dituzu Zeru eder ori, eta zere burua amildu nai dezu beti-betiko su, eta garren artera?

Il zan Jesus gubanako onginai, eta amorio geyegiz, dio S. Paulok: *Propter nimiam charitatem*, baña piztu zan gurekin beti bizitzeko, eta gure animen janari izateko. Zeñ on, eta maitagarria ez da izango gure Aita au, guretzat alakoa bada? Egitzu bada, Kristaua, sarritan *Akto karidatezkoak*, eta bera onratzeko aldegi zu bekatutik, eta lagun, eta etxe gaiztoetatik. Onela egingo dezu Eliz Ama Santak gaur aditzera ematen diguna, eta iritsiko dezu betiko bizitza doatsua. Amen.

BIGARREN ERAKUSALDIA

PAZKOETAKO BIGARREN JAYEAN

*Adirazten da, nolakoa izan zan Jesusen piztuera
eta nolakoa izan bear lukean gure animen piztue-
rak. Urrena, nolako piztuera izan oi dan
Kristaurik geyenena Pazkoetako denbora onetan.*

Surrexit vere Luc. 24.

Pazkoa goizean piztu zan Jesus, ta agertu zitzaten Magdalenari, S. Pedrori, eta Emausko gaztelura Jerusalemik irten ziran Jesusen bi ikasleai. Biurtu ziran oek Jerusalemak Apostoluak zeuden etxera, eta arkitu zituen oek piztuera beraren gañean itzegiten: Piztu da egiaz, zioen, eta agertu zayo Simoni, edo Pedrori: *Surrexit vere, et apparuit Simoni*. Emaustik biurtu ziranak ere esan zuen gertatu zitzatena, eta guziak poztutzen ziran beren Maisuaren berri onakin. Atzo itzegin nuan Misterio onen gañean. Jesusen piztuerak aditzera ematen digu, S. Paulok dionez, gure animen piztuera: orregatik gaur itz bi esan nai dizkitzuet onen gañean. Aditzera emango det lenengo lekuan: nolakoa izan zan Jesusen piztuera, eta nolakoa izan bear lukean gure animen piztuerak. Urrena, nolakoa izan oi dan Kristaurik geyenena Pazkoako denbora onetan. Enzun, Kristaua, arretaz.

* * *

Jesu-Kristo ill zan egiaz gorputzaren aldetik, eta iru egun igaro zituan obian. Era berean gure animak, Jesusen anzera piztuko badira, ill berrak dira bekatuak, eta bekatu diran gauza guzietarako. Au aditzera ematen digu batayoko Sakramentuak, batezere Elizaren lenengo denboretan eman oi zan eran, batayoa artzen zuana alabaña osotoro sartzen zan urean, adirazteko, ill zala, eta obiratu gizon zarra, bere bekatu, eta griña gaizto guziakin. Au bera aditzera ematen digue batayoko egunean eman ginduan itzak. Urliá, esan zizun Elizak, gaurdanik betiko uzten dituzu Satanas, eta Satanasekin batean beraren lagun, eta langilleak, zeñak diran mundu galdua, edo munduan bizi diran gaiztoak, eta aragiaren gura txarrak? *Abrenuntias Sathanae?* Bai, beti-betiko uzten ditut, eranzun zenduan:

Abrenuntio. Urliá, esan zizun berriz, gaurdanik betiko uzten dituzu Satanasen lan, eta obra guziak, nola diran bekatua, eta bekatuaren bideak? *Et omnibus operibus ejus?* Bai, betiko uzten ditut, esan zenduan: *Abrenuntio*. Urliá, esan zizun irugarren aldián: gaurdanik betiko uzten dituzu Satanasen arrotasun, eta zorakeriak, dala janzian, janean, edanean, eta beste gastuetan, dala atsegiñ, eta jolasetan? Bayetz, eranzun zenduan: *Abrenuntio*. Eta orra nola batayoko egunean illa geratu ziñan, Kristaua, bekatu diran gauza guzietarako: beraz gisa berean ill bearrak gera, Pazkoetan piztuko bagera Jesu-Kristoren anzera. Illak, eta illak ezezik obiratuak geratu giñan Jesu-Kristorekin batayoa artu genduan, esaten digu S. Paulok: *Consepulli enim sumus cum illo per baptismum in mortem* (Ad Galat. 8). Jesu-Kristo piztu zan egiaz, eta añ ariña geratu zan noranai ibiltzeko, non begien itxi-idiki batean joan zitekean lekuri urrutienara. Gisa berean Jesu-Kristorekin pistutzen dan anima alaitzen da beraren Lege Santa gordetzeko, eta beraren izenean edozeñ neke igarotzeko: ez du ikaritzen, ez goseak, ez egarriak, ezerk ere. Jesu-Kristo piztu zan egiaz, eta aldegin zuan obitik. Eta era onetan bekatutik graziaren bizitzara piztu nai duan animak aldegin bear du bekatuaren obitik, edo bideetatik, etxe, eta lagun gaiztoetatik: aldegin bear du munduko zorakeri, ta perilletatik: bes-tela bekatuen obian geratuko da. Atzenean piztu zan Jesus egiaz, eta piztu zan beñere ez iltzeko: eta gisa berean bekatutik graziaren bizitzara egiaz piztutzen danak, ez du biurtu bear bekatuaren obira. Ez det esan nai, ez ditekeala erori mundu onetan dagoan bitartean; baizik esan nai det, artuko dituala grazian irauteko neurri egokiak, eta jarraituko diola bizitza eder, ta garbi bati. Au ez egitera ez da egiaz piztutzen bekataria. Orra Kristaua, nolakoa izan bear lukean gure animen piztuerak. Dakuskun oraiñ, nolakoa izan oi dan denbora onetan Kristaurik geyenena.

* * *

Iru piztuera-motaren berriak ematen dizkigu Eskritura Santak. Piztuera bata da Jesu-Kristorena, eta ekusi degu, nolakoa izan zan au, eta onen anzekoa izan bear lukeala gure animen piztuerak ere. Baña asko ote dira Pazkoako denbora onetan Jesusen anzera piztutzen diranak? Asko ote dira bekatuak illak bezala geratu diranak? Asko ote dira batayoko egunean emandako itzak gorde nai dituenak? Asko ote dira bekatuaren obia betiko utzi nai duenak, eta bizitza onean irauteko neurri egokiak artu nai dituenak? Ez noski.

Ekritura Santak dakarren beste piztuera-mota da Lazarorena. Ill zan Lazaro, eta obian usteldurik, edo ustelzen arkitzen zan. Piztu zuan Jesu-Kristok egiaz, baña ez betiko baizik gero iltzeko. Era onetan piztutzen dira ez gutxi Pazkoako denboran. Aditzen ditue, fedea erakusten dizkigun egia izugarriak: ezagutzen due, beren bizitza gaiztoarekin galdu duela Jaunaren adiskidetasun, eta grazia, eta arkitzen dirala beti betiko su eta garren artera erortzeko zorian. Asitzen dira bekatutik irteteko neurriak artzen, eta damuz, eta negarrez biurtzen dira beren Aita Zerukoagana. Orra esaten dio orduan onelako bekatariari: piztu zera, sendatua zaude; ez geyago bekatuik egin: *Noli amplius peccare*. Baña zer gertatzen da? Garizuman lo bezala zeuden gura, eta griña txarrak asitzen dira pazkoa ondoan esnatzen: badabil bekataria beldur gutxiarekin, eta arkitzen ditu milla perill leneko bekatuetara biurtzeko: perillak etxean, perillak auzoan, perillak bideetan, eta perillak lagun artean: iltzen, edo oztutzen zaizka bizitza onari jarraitzeko egin zituan asmo andiak, eta ez dauka sarritan Sakramentuak artzeko gogorik. Atzenez biurtzen da bekatua: eta bear bada len baño ere gaizkiago bizi da, eta amilka dijoa infernura: *El fiunt novissima hominis illius peiora prioribus*. Ala esaten digu Jesu-Kristok bekatuaren berrizkaturaren gañean.

Eskritura Santak dakarren irugarren piztuera-mota da Samuelena. Saul Erregeren kontra altxa ziran Filisteoak, eta prest arkitzen ziran gudan edo pelean asitzeko. Ekusi zituan Saulek, eta izutu zan. Jakin nai zukean, zer egin bear zuan estutasun artan, eta galdetu zien Apaizai, eta Profetai; baña ordurako aserretua zedukan Jauna, eta etzion eranzun nai izan, ez Apaizen, ez Profeten bidez. Bere adiskide andia izan zuan Samuel Profeta, baña lentreago ill zan au. Estu zan Saul, eta billatu zuan andre azti, edo sorgintzat zeukeena eta erregutu zion piztu zegiola Samuel. Agertu zan Samuel, eta aditzera eman zion, zeñ gaizki irtengo zan gerra artan. Etzan Samuel egiaz piztu geyenak erakusten duenez, baizik aren animak artu zuan beraren gorputzaren anz, eta iduria, Jaunak ala nai izanik, ez aziaren alegiñaz. Itz batean Samuelen piztuera etzan egiazkoa, baizik iduri utsa. Eta onelakoak izan oi dira Kristaurik geyenen piztuera Pazkoa-denboran, iduri utsak. Sarritan negar egiten due askok garizuman: bearbada berritzen ditue konfesioak, eta dioe *ez geyago, ez bekatuik*. Edozeñek uste izan dezake, bekatari oek piztu dirala egiaz bekatuen obitiki; eta alaere gutxi dira onela piztutzen diranak. Zergatik au? Zeren biotzik ez duen betiko uzteko bekatuaren bideak, etxeak, eta lagunak: zeren biotzik ez duen, urratzeko beren oitura gaiztoak, lagun urkoari berea emateko, eta obra onai jarraitzeko. Orregatik onelako bekatarien negarrak

izan oi dira anzuak, eta obretan agertzen ez diranak. Ez ote gera noizbait bekatuen obitiki irtengo?

Nere Kristaua, ez gaitezen engañatu: piztu gaitezen Jesu-Kristorekin, ez nolana, baizik egiaz, piztu gaitezen, eta jarraitu degiogun bizitz eder bati. Piztu bazerate Jesu-Kristorekin, billa itzatzue Zeruko ondasun, eta atsegin-kontentuak, esaten digu S. Paulok: *Si consurrexistis cum Christo, quae sursum sunt quaerite* (Ad Colosens. c. 3). Onela iritsiko degu betiko bizitza doatsua. Amen.

PAZKOAKO IRUGARREN JAYA

Egin au jai. erdia da, eta gure errietan goizean Meza enzunda, joaten dira geyenak lanera. Emendik dator Arzayarentzat nekea, zer egin oetan egin dezakean, ezagutzen. Asko aldetara sayatu naiz, eta atzenez autu det modo bat jayerdi guziatarako, eta da; Meza nagusian, eta al baliz goizekoan ere bai, egitea goizeko, (edo arratseko) jayera. Nik (edo nere orde bestek) esaten du liburutik, edo paperetik, eta nik diodana bera eranzuten due Mezatan daudenak. Gisa onetan denbora berean erakusten da dotrinaren parte bearrena, eta bekatutik aldegitiko, eta obra onak egiteko bidea: eta uste det, modo onek gañerako Sermoi guziak baño on geyago ekarri duala. Emen ipiñiko dira jayera biak.

GOIZEKO JAYERA

Jauna adoratzea.

Nere Jaun Jaungoikoa! Zu zera gauza guzien Asiera, eta Iturburua, guzien Iraupena, eta Muga, edo Fiña, eta ni naiz nerez ezereza, eta dedan izate au zure esku ongilleak emana da. Ala ezagutzen, eta aitortzen det, eta adoratzan zaitut umiltasun, eta errespeto guziarekin.

Jaunari eskerrak ematea.

Milla esker Jauna oraindaño egin dizkidatzun mesede guziakgatik. Milla esker zeren ezerezetik egin ninduzun, eta egin zu emen ezagutzeko, amatzeko, serbitzeko, eta gero betikotasun guzian zurekin batean Zeruan doatsu izateko. Milla esker, zeren zure Seme Jesusen odol prezioitsuarekin Adanen bekatuaren mendetik atera, eta zure Elizaren ume batayoan egin

nazun. Milla esker atzenean, zeren, igaro dan gau onetan bizitza gorde didazun.

Jaunari pensamenlu, itz, eta obrak eskeintzea.

Eskeintzen dizkitzut, Jauna, gaurko nere pensamentu, itz, eta obrak. Betor, Jauna, zure lagunza, eta grazia, egin ditzadan nik gaurko nere lanak, zuk nai dezun eran, eta zure onra, ta gloriarako.

Examina, eta egun gizirako asmo onak.

Atoz, o Espiritu Santua, atoz beartsuen gurasoa, atoz doayen emallea: argi ezazu nere adimentua, nik nere utsegiteak ezagutzeko: mugi ezazu nere biotza, oen gañean damutzeko.

Gogora ekartzu oraiñ denbora piska batean, lenengo lekuan, bartdanik, edo azkeneko konfesiotik, oraindño Mandamenturen bat autsi dezun, edo ez?

Urrena, arako Mandamentu geyena autsi oi dezun ura gorde dezun?

Irugarren lekuan, orrako zure griña, edo pasio txar nagusien ori eskuratzeko, eta ezitzeko sayatu zeran, edo ez?

Arrezazu asmo oso bat, arako geyena autsi dezun Mandamentu ura ez autsitzeko, eta zure griña, edo pasio txar nagusien ori ezitzeko, eta eskuratzeko...

Arrezazu zure bitartekotzat Birjiña txit Santa, Aingeru goardakoa, S. Jose, eta zure izeneko Santua...

Egitzu oraiñ fede, esperanza, karidade, eta kontriziozko afektoak.

IRUGARREN ERAKUSALDIA

Adirazten da Jesusen Zerurako igoera, eta zeñ gutxi diran berarekin ara nai duenak.

Asitzen zaku gure deyez Eliz Ama Santa, eta esaten digu: egizue txalo txalo: *plaudite manibus*. eta atsegin-kontentuz lauda ezazue Jauna: *Jubilare Deo in voce exultationis*. Zergatik onela? Zeren gaurko egunez Zerura zan gure Aita, eta Salbatzalle Jesus maitagarria, eta idiki zituan, ainbeste mende, edo sekuletan guretzat itxiak egon ziran, ango atreak. Orregatik aditzera emango dizuet Misterio andi au, poztu, eta alaitu ditezen Jesus amatzen duen anima onak. Aditzera emango det urrena, zeñ gutxi diran Jesus onarekin Zerura nai duenak. Enzun arretarekin.

§ I.

Egin zuan Jaunak gizona bera ezagutzeko, amatzeko, eta gero berarekin batean Zeruan bizitzeko. Galdu genduan Adanen bekatuarekin eskubide, edo deretx au, eta itxi ziran Adan, eta bere umeentzat Zeruko atreak. Utsegite au desegiteko, erabaki zuan bidaltzea lurrera bere Seme bakarra; baña ez bereala; andia zan alabaña, gizonak egin zion bidegabea, eta gizonaren aldetik eskatzen ziran ezaguera, eta erregu andiak, eta onetarako ere etzan gai gizona berez.

Bazetozen, eta bazijoazen mendeak, edo sekulak sekulen ondoren, eta oska zegozkan Jaunari anima onak, bidal zejala agindu zuan Salbatzallea. Lau milla urteren buruan etorri zan Trinidadoko bigarren Persona, esan nai det, egin zala gizon Birjiña txit Santaren sabelean Espiritu Santuaren obraz, eta graziaz. Ogei, ta amairu urte igaro zituan gizonen artean, erakusten ziela ala itzez, nola obraz Zerurako bidea: eta bere Aitaren, eta gizonen artean pakeak egiteko, eman zuan gurutzean bere bizitza; baña irugarren egunean piztu zan berak esan zuan bezala.

Au guzia egin da ere, itxiak zeuden Adanen umeentzat Zeruko atreak, eta andik deserrituak zeuden munduaren asieratik Jaunaren grazian ill ziranen animak. Nork idikiko zituan Zeruko atreak? Nork Jesusek baizik? Etzan Jesus piztuta bereala Zerura igo, baizik igaro zituan lurrean berrogei egun. Denbora onetan sarritan agertu zitzaten Apostolui, eta eraku-

tsi ziezten Elizaren gobernuari zegozteen asko gauza. Berrogeigarren egunean sartzen da Apostoluak zeuden tokira: atelekatzen ditu, baña txit gozotoro, zeren beraren piztuera sinisteko atzera zeuden lenengoan. Agindu zien, zabaldu zitezela mundu guzian, eta aditzera eman zezeela beraren Lege Santa. Sinisten, eta batayoa artzen duena Zerurako da, esan zien; aditzen da sinisteari dagokan eran bizi bada. Baña sinisten ez duana galdua izango da betiko. Sinisten duenak egingo ditue mirari oek: *Nere ize-nean* ayenatuko ditue gaizkiñak: itz egingo ditue izkunza berriak, eta len beñere aditu ez dituenak: illko ditue suge mota guziak, eta puzoiren bat edanerazten badieza ere, ez die kalterik egingo. Zabaldu, eta ipiñiko diez-teza eriai eskuak burugañean, eta oek sendatuko dira bereala. Orduan, edo lentxeago esan zien, etzituala utziko ume zurtzen eran. Zuekin nago eta egongo naiz munduaren bukaeraraño: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi* (Math. 28). Agindu zien, bidalduko zela Espiritu Santua, eta bera Zerura igotzen zanetik Espiritu Santua zetorren artean zeudela Jerusalem. (Luc. 24). Esan det, nola mirariak egiteko eskua eman zien beragan sinisten zuenai, zeren Elizaren asieran gauza bearra zan doai au, fedea zabaltzeko. Orañi ez da mirarien premiarik, eta ez dira egiten anziñako denboran bezeñ sarri. Alaere Jesu-Kristoren Elizan beti izan da eta izango da mirarien doaya, eta egiten ditu Jaunak onelako gauzak ongi deritzan denboran. Ala erakusten, eta sinisten due katolikoak, eta ez da denbora asko, ala aitortu duala hereje batek.

Gauz oek esan ondoan, eraman zituan Jesusek bere Apostoluak Olibeteko mendira. An guziak begira zeudela, altxa zituan begiak Zeruronz: asi zan ara igotzen gutxika, ekusi zezeen an arkitzen ziran guziak, gertatzen zana. Zabaldu zituan eskuak Apostoluen alderonz, eta eman zien bere bendizioa. Nork esan, nola egongo ziran Apostoluak, eta beste an begira zeudenak une artan? Alde batetik naigabetuko ziran, zeren zijoakien eren artetik beren Maisu, eta Ongille andia; baña beste aldetik atsegin, eta poz andia artuko zuen, zeren onra andiarekin zijoan bere erreñura, garaiturik etsai guziak. Arriturik onela zeudela, agertu zan odei eder-argi bat, inguratu zuan Jesus, eta gutxika ezkutatu, eta igo zan bere Aitaren eskuyera. Igo zan diot, bere-berezko birtutez; zeren alde batetik zan Jaungoiko egiazkoa, eta beste aldetik gizona zan bezanbat ere doatsua zan, eta doatsuaren doayetatik bat da nora-nai igotzeko, eta ibiltzeko erraztasuna. Esan det gañera, igo zala bere *Aitaren eskuyera*, ez zeren Aita Jaungoikoak eskuya eta ezkerra dituan, baizik adirazteko, Jesusek Jaungoikoa danez Aitak adinbat gloria duala, eta gizona danez bestek iñork baño geyago.

Igoera au etzuan egin Jesusek bakarrik. Errege batek, bere Erreñura dajoanean, berekin daramazki etsaiak kendu diezten katibuak, edo etsaiak katiberioan zeduzkanak, eta Jesusek berekin Zerura eraman zituan, munduaren asieratik orduraño il ziran on guzien animak. Oek alabaña geratuak egon ziran Abrahamen linboan Jesus piztu zan artean, eta geroko berrogei egunetan egon ziran Jesusen Zerurako igoerari itxedoten, eta guziak igo ziran Jesusekin batean gaurko egunez Zerura. Ala aditzera ematen digu S. Paulok: *Christus, ascendens in altum, captivam duxit captivitatem* (Ad Heb. 4). Zer edertasuna izango zan. Adan, Eba, Patriarkak, Profetak, eta ainbeste anima on, beren Errege, eta Salbatzalea onratzen, eta laudatzen zuela, Zerura berarekin igotzea? Baña etzuen oek bakarrik onratu Jesusen igoera. Jatxi ziran Jesusen bidera Zeruko Aingeru guziak. Orregatik otsegiten die Dabidek: idiki itzatzue Zeruko atea, idiki itzatzue, eta sartuko da orko Erregea: *Atollite portas principes vestras...et intrabit Rex gloriae* (Psalm. 23). Orra, nola igo zan gure Salbatzalea bere Aitaren eskuyera. An dago gure Aita Santu, edo Apaiz nagusia, eta gure alde erakusten diozka Aitari eskuoñetako, eta sayetseko siñialeak, eta eskeintzen dio, gugatik igaro zuan gurutzeko eriotza. Zeñ egun andia egun au Jesus amatzen duen animentzat! Baña goazen aurrera.

Jesus Zerura igo zan, aditu dezuen eran, eta Apostoluen begietatik ezkutatu bazan ere, arrituak bezala zeuden oek Zeruronz begira. Agertzen dira bi Aingeru, eta esaten dieza. Zergatik zaute orrela Zerura begira? *Quid statis aspicientes in Caelum?* Zuen artetik Zerura igo dan Jesus au, era berean jaxkiko da munduaren bukaeran: *sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in Caelum*. Orduan biurtu ziran Apostoluak Jerusalem, Jesusek aditzera eman zien bezala, eta egon ziran ezkutatuak Espiritu Santuaren etorreraraño. Zerura igotzeko denboran Jesus egon zan tokian geratu ziran beraren oñarrastoak, eta jayera andiarekin eraman oi zituen Kristauak ango autsak, eta alaere ez omen ziran desegiten oñ arrasto aek, S. Jeronimok dionez. Santa Elenak leku artan bertan egin zuan Eliz eder bat, eta gertatu ziran bi mirari. Lenengoa: estali nai izan zuan Jesusen oñak egon ziran tokia arri ederrez, baña bereala ayenatzen zituan toki ark an ipintzen ziran arri guziak. Asi ziran gero Elizari gañeko estalkia ipintzen, baña ezin estali izan zuen oñarrastoen pare; zeren nai zuan Jaunak, agirian egotea Jesusek Zerurako eraman zuan bidea. Orra, Kristaua, gaurko Misterio andiari dagozkan gauzak. Apostoluen denboratik egindu Eliz Ama Santak egun onetan bere pozaldi, edo festa, eta S. Bernardok dionez da Jesusi dagozkan festa guzien muga, eta betegarria: *Finis earum*,

et adimpletio est. Dakuskun oraiñ, zeñ gutxi diran Jesus onarekin Zerura nai duenak.

§ II.

Ekusten dezu, Kristaua, zenbat neke, eta arazo artu zuan gure Salbatzalleak, guri Zeruko atea idikitzeko? Jesus Zeruan sartu zanetik gau, ta egun idikiak daude ara nai duan guziarentzat: eta gauza negargarria! alare gutxi dira ara Jesusekin igo nai duenak: gutxi dira alabaña bekatuaren bide, eta perillak, oitura gaiztoak, eta atsegin lizunak utzi nai dituenak, eta oek utzigabe ez dago an sartzerik. Ala esaten digu S. Juanek: *Non in trahit in eam aliquid coinquinatum* (Apoc 21). Erri onetatik kanpoan geratuko dira, dio Santuak, zakurrak: *Foris canes*. Oek dira bekatuaren berrizkaturan bizi diranak, eta zakurrak gora bota duana atzera jalen duan bezala, leneko bekatuak berriro egiten dituenak. Erri onetatik kanpoan geratuko dira beren begiratze, itzegite, losentxa, eta janziera gaiztoakin animak lilluratzen, txoratzen, eta bekatuan amilderazten dituenak: *Foris venefici*. Erri onetatik kanpoan geratuko dira zikiñak, edo desonestoak dala beren buruakin, dala besterekin. *Foris immundi*. Erri onetatik kanpoan geratuko dira, dio S. Juanek berak, gaiztakeriz aurak galtzen, edo galezte dituenak, baita lagun urkoari eriotza opa dioenak ere: *Foris homicidae* Erri onetatik kanpoan geratuko dira idoloen serbitzariak: oek dira ez bakarrik arriz, zurez, urrez, edo zillarrez egindako Jainko gezurrezkoak, baita Jainkoaren lekuan emengo onrak, ondasunak, eta aragizko idoloak adorazten dituenak ere: *Idolis servientes*. Erri onetatik kanpoan geratuko dira, dio atzenean S. Juanek, gezurra amaten, eta egiten, edo moldatzen duenak: onelakoak dira gezurraren gañean juramentu egiten duenak, eta beren erausiak lagun urkoaren onra, eta izen ona gutxitzen, edo beztutzen duena: *Omnis qui amat, et facit mendacium* (Apoc. 22). Atozea oraiñ, Kristaua: au onela bada, dan bezala, asko ote dira gaurko egunean Jesusekin Zerura nai duenak? Beldur naiz ezetz, gutxi dira alabaña bekatua, eta bekatuaren bideak utzi nai dituenak, eta nola Zerura joango gera oek utzi gabe? Zentza gaitezen noizbait, eta jarrai degiogun Jesusen lege ederrari, berarekin bizitzeko betiko bizitza doatsuan. Amen.

LAUGARREN ERAKUSALDIA

Espiritu Santuaren etorreraren gañean.

Atsegin, eta poz andi bat agertzen du Espiritu Santuaren egun onetan Eliz Ama Santak, eta deitzen digu Espiritu bera onratzera, eta adoratuzera. *Alleluia* dio: Jaunaren Espirituak bete du lur guzia: atozte, adora dezagun: *Alleluia*. Pozaldi, edo festa au da gañerako festa guzien koroa, eta betegarria bezala, eta batzuen iritzian da guzien artean andiena. Onen gañean itzegin bear degu bada gaur. Aditzera emango det lenengo lekuan, Espiritu Santuaren etorrera, eta oni dagozkan gauza miragarriak. Urrena, nola guk ere iritsi ditzakegun beraren doayak. Enzun arretarekin.

§ I.

Espiritu Santuaren etorrerako egunean aditzera eman, edo barreatu zan Jesusen Lege berria, eta orduan gertatu zanaren anz eder bat arkitzen degu Lege zarrean. Egon ziran Israeltarrak denbora luzean Ejipton kati-berio gogorrean. Jaunak atera zituan andik egiten zituala mirari andiak, eta asko. Irten ziran aurreko egunean egin zuen Jaunaren agintez Pazkoako festa, jaten zuela bildots errea etxe bakoitzean. Berrogei ta amargarren egunean eman zien amar aginte, edo Mandamentuon Legea, orain esatera noan eran. Agindu zien Sinai zeritzan mendira etzitezela igo eriotzaren penan: gorde zezeela, ezkonduak ere, garbitasun, edo kastidada, eta zeudela soñeko garbiakin. Legea adirazi zan iru egunez lenago asi ziran Israeltarrak beren prestaera onetan. Irugarren egunean Sinaiko mendia jarri zan sua, ta garra alde guzietatik zeriola. Odei lodi batek inguratu zuan, eta aditzen ziran turmoi ots izugarriak, eta ekusten ziran tximistak tximisten gaiñ. Asi zan Aingeru bat tronpeta batekin amar Mandamentuak adirazten, añ sendoro, non aditzen zituen Israeltarrak, Aingeruak esaten zituan gauza guziak, eta baziran mendiaren inguruan iru milloi gizon. (Vide Exodum a cap. 15). Egun andi onen oroipena egiten zuen Israeldarrak urte oro, beren Pazkoatik, berrogei, ta amargarren egunean, zeren egun onetan eman zien Jaunak bere Lege Santa Sinaiko mendian, eta festa oni deitu zioen *Pentecostes*, esan nai du berrogei, ta amar-

garren eguneko festa: eta fest au izan zan bada gaurkoaren anz, eta iduri ederra, orain ekusiko degun bezala.

Etorri zan Salbatzalea, munduaren asieratik Jaunak agindua zedukan eran. Egin zan gizon, eta gugatik gurutzean eman zuan bere bizitza. Ainbesteraño maite izan ginduan Aita Zerukoak, non eman zuan bere Seme bakarra, dio S. Juanek: *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret*. Etzan kontentatu gure Jesus ona gugatik bizitza ematearekin: ipiñi zituan gañera zazpi iturri, edo Sakramentu, graziaren ur gozoa beti ematen ari, etan beñere agortzen ez diranak. Au guzia eginda ere, gauz asko bear ziran gure Erospen, edo Redenzioko Obra Andia-osotero bukatzeko. Aditzera eman bear zan Jesus beraren Lege berria: Lege bat, debekatzen zituana, munduaren alde guzietan adoratzen ziran idolo, edo Jainko gezurrezkoak. Lege bat gure gura, eta griña txarren kontra dijoana. Autuak zeduzkan onetarako bere Apostoluak, baña oek ziran gizon jakinezak, leundugabeak, eta beldurtiak. Gañera, ekusten zuan Jesus onak, bere odol prezioitsuaren kostuz, eta Sakramentuakin Zerurako bidean gu ipiñita ere, beti geratzen giñala argalak, gaitzera makurtuak, eta onerako gogo gutxiarekin, eta nai zuan Zerurako bidean gu ibiltzea alaitasun, eta atsegin andiarekin. Orregatik erabaki zuan, bere Aitagana igo bear bazuan ere, bidaltzea Espiritu Santua Apostoluetara, eta bere Elizara gure Erospen, edo Redenzioko obra osatzera. Ala esaten digu S. Agustiñek: *Ut quae Salvator inchoaverat, Spiritus Sancti virtus consummet*.

Aditzera eman zien Apostolui, nola joan bear zuan Aitagana, baña etzituala utziko ume zurtzen eran: erregutuko ziola Aitari, eta bidalduko ziela Espiritu Santua: *Et alium Paracclitum dabit vobis* (Joan. 14): eta Zerura igotzeko zegoala, agindu zien, zeudela Jerusalemen, Aitak agindu zuan Espiritu Santua etorri artean. (Acta Apost. c. 1.º).

Igo zan Jesus Zerura: biurtu ziran Apostoluak Jerusalem, eta dirudianeaz, ezkutaturik egon ziran ostegun santuko aparria egin zuen etxe artan bertan. Aen orduko Jan guzia izan zan beren biotzak prestatzea, Espiritu Santua artzeko. Pazkoatik berrogei, ta amargarren egunean, goizkeo bederatzietan bezala asi zan turmoyaren anza zuan ots bat. Agertu ziran suzko miak Apostoluak zeuden lekuan, eta jarri ziran aen, eta beste an arkitzen ziranen burugañean.

Jaunaren graziaren apaindura ederrarekin arkitzen ziran Apostoluak; baña suzko mingañak aen burugañean egon ziran bitartean, guk esan al baño geyago, ugaritu zien Espiritu Santuak graziaren doai ura, baita fede, esperanza, eta karidadearen birtuteak ere. Gañera ugari ixuri zituan aen biotzetan bere zazpi doayak, eta utzi zituan, Jaunak nai zuan guzirako

ederki prestatuak. Len Apostoluak ziran gizon moldakaitz, ez jakin batzuek, eta Espiritu Santuaren doayak artu zituen ezkerro, geratu ziran Zeruko jakiundeaz beteak, ainbesteraño non aditzen zituen Eskritura Santak erakusten dizkigun gauzarik ezkutatuena ere. Aditzen zituen gañera izkunza guziak. Len Apostoluak ziran gizon argal batzuek, ostegun santu arratsean beren maisua utzirik igesi joan ziranak; baña Espiritu Santuaren doayakin geratu ziran añ alai, ta sendoak, eta ainbesteraño Jaunaren amorioz beteak, non prest arkitzen ziran Jesusen Lege Santa mundu guzian barreatzeko, eta beren bizitzak beragatik emateko. Zer geyago? Eman zien gañera Espiritu Santuak gaizkiñak ayenatzeko, eriak sendatzeko, illak pistutzeko, eta beren izkunza norinai aditzera emateko doaya.

Aditu zuen Jerusalemarrak, eta orduan Jerusalemen arkitzen ziran, arrotz askok ere turmoyaren otsa, eta igerri zuen, non izan zan gutxi gora bera ots au. Zer gertatzen zan jakin nayeaz, joan ziran Apostoluan etxerontz, ez Jerusalemarrak bakarrik, baita arrotzetatik ere, asko eta baziran oen artean izkunza guzietakoak; zeren *Pentecostes, edo berrogei, ta amargarren* eguneko festa artara munduaren lau aldeetatik joan oi ziran Jerusalem, Jauna adoratzera. Ekusirik Apostoluak, beren etxearen inguruan gizatalde ura guzia, irten ziran oetara beldurrik batere gabe, eta asi ziran adirazten Jesu-Kristoren Misterio miragarriak, eta Legea, añ ederki, eta gozotero, non aditzen zeuden guziak, arrituen eran arkitzen ziran. Ekusten zuen, Apostoluak zirala gizon leundugabe, ta jakiunde gutxikoak. Ekusten zuen doidoya jakingo zuela beren erriko izkunza, eta alaere guziz ederki itzegiten zuela Jesusen Legearen gañean. Ekusten zuen, Apostoluak itzegiten zuena aditzen zuela enzuten zeudenak, Erreñu, eta izkunz askotakoak izan arren. Miretsiak zeuden guziak, ta galdetzen zioen elkarri: Zer da au? Zer aditzera ematen du orain dakuskunak? *Quidnam vult hoc esse?* Baziran batzuek isekaz zioenak: ardoz beteak, edo ordiak zeudela Apostoluak: *Musto pleni sunt* (Acta Apost. c. 2).

Orduan asi zan S. Pedro itzegiten Lege berriko Aita Santua bezala, eta esan zien: Judatar Jaunak: *Viri Judaei*: zuek uste dezue, ordiak daudela gizon oek; baña utsegiten dezue uste orretan. Badakizue, goizkeo bederatzietan gaudela, eta onelako jayetari eguerdiraño ez dala ezer jaten, ez edaten. Jakizue, anziñatik aditzera eman zuala Jaunak Joel Profetaren autik, gizon oetan ekusi dezuena. Aditzera eman zien gero, nola Jaunak bidaldu zuan Jesus, anziñatik agindu zuan bezala, Adan, eta bere umeak Zerurako bidean ipintzeko: nola illerazo zuen gurutzean, eta piztu zan. Guk gerok geren begiz ekusi degun gauza da au: *Cujus nos testes sumus*. Jakin bezee

bada Israeldar guziak, gurutzean illerazo duen Jesus bera dala Munduaren Salbatzalea. Gauz arrigarria! Pedro gizon jakiunde añ gutxikoa, eta Juduen beldurrez iru bider bere Maisua ukatu zuana! eta alaere gizon onek Juduai, eta mundu guziari era onetan itzegin die! Zer egiñ ez deza-ke batek Espiritu Santuaren doayakin? S. Pedroren lenengo itzaldi onekin sinistu zuen Jesu-Kristogan iru millak bezala, eta batayatu ziran. Eta asie-rra onelakoa izan bazan, zer egingo etzuen gero ala Pedrok, nola beste Apostoluak? Zabaldu zuen Jesusen Legea munduaren lau aldeetan: alpe-rrik altxa ziran Luzifer, eta bere lagun guziak Apostoluen kontra. Alperrik munduko Errege, eta jakintsu guziak: etzuen utzi Apostoluak beren lan andi hau, eta egiaren alde ixuri zuen beren odola. Orra, nere Kristauak, nola aditzera eman, edo barreatu zan gure Lege Santa Espiritu Santuaren etorrerarekin: eta orra gaurko Misterio andiak aditzera ematen diguna.

§ II.

Espiritu Santua jatxi zan Apostoluetara, aditu degun bezala: bete zituan bere doayakin, eta geratu ziran beraren onran bizitza emateko prest. Etzan Espiritu Santua jatxi Apostoluakgatik, edo aen onagatik bakarrik, baizik Kristau guzien onagatik, eta geratu zan Elizan betiko, esan nai det, Kristau fededunen bilkui, batzarre, edo kongregazioan. Ala agindu zien Jesu-Kristok berak Apostolui (Joan. 14) Gerta diteke, eta gertatzen da asko bekatuan loituak arkitzea, baño beste asko daude Jaunaren grazian: eta oen biotzetan dago Espiritu Santua, bere doayez betetzeko, eta bear duen lagunza guzia emateko, artarako bear dan pre-tera ipintzen duela. Orregatik S. Paulo Apostoluak deitzen dio Jaunaren grazian bizi danari, Espiritu Santuaren *jauregui, edo Eliza: Templum Spiritus Sancti* (1 ad Corint. e. 3 et 6.º).

Beraz zu, Kristaua, Jaunaren grazian bizi zeran bitartean, zera Espiritu Santuaren Eliza bezala eta zu ongi prestatzen bazera, zure bio-tzean ixuriko ditu bere doayak. Au onela izan, eta ez gera prestatuko alik ongiena? Eta zer ote da guk egin bear deguna? Ara zer. Lenengoa: gure biotzak garbitzea bekatuaren loyetatik; bekatuan bizi dana alabaña da Satanasen zulo nazkagarria, eta ezin artu ditzake Espiritu Santuaren doayak. Bigarrena: bekatuaren bide, eta perilletatik betiko aldegitia. Au ez egitera, ez dago, ez, bekatutik irteterik. Irugarrena bizitz on, eta garbi bati benaz, eta biotz osoz jarraitzea, eta Sakramentuak sarritan artzea.

Atzanean Espiritu Santuari bere doayak umilki eskatzea, Jaunaren gra-zian, edo bizitz onean irauteko. Esan degiogun oraiñ Eliz Ama Santarekin:

Atoz, o Espiritu Santua: eta bidal ezazu gure animetara zure argia-ren erreñu bat bederik, bekatuaren illuntasunak ayenatzeko. *Veni Sancte Spiritus, et emitte lucis tuae radium.*

Atoz beartsuen gurasoa, atoz doayen emallea, atoz gure biotzetako argia: *Veni Pater pauperum, veni dator munerum, vent lumen cordium.*

Atoz, gure Konsolatzalle guziz ona, gure animen arrotz, eta inz gozoa: *Consolator optime, dulcis hospes animae, dulce refrigerium.* Onela bizitz onean irauteko, eta irteteko betiko bizitza doatsua. Amen.

BOSTGARREN ERAKUSALDIA

*Espiritu santuak animan isurtzen duan graziaren
doai miragarriaren gañean.*

*Dereliquisti Dominum Deum tuum...
Scito, et vide, quia malum, et amarum est
reliquisse te Dominum Deum tuum (Jerem. 2.)*

Uitzi dezu zure Jaun, eta Jaungoikoa, eta zu zere Aita onagana biur-
tzeko, alegiñ asko egin bada ere, etzera esnatu bekatutik aldegitoko. Jakizu
bada, esaten dizu Jeremiasek; jakizu, eta ekusi ezazu, gauza gaizto, eta
samiña dala, zuk zure Jaun, eta Jaungoikoa utzi izan dezun eran utzitzea:
Scito, et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum. Atzo
itzegin nuan Espiritu Santuaren etorreraren, eta oni dagozkan gauza
miragarrien gañean; eta denbora berean aditzera eman nuan nola guk ere
iritsi dezakegun beraren doayak. Espiritu Santua jatxi zan Jesu-Kristoren
Elizara, edo berbera dana Apostoluetara, eta aekin batean anima onetara,
eta arreizkero ez du utzi, eta ez du utziko Jesu-Kristoren Eliza, Jesu-
Kristok berak Apostolui esan zien bezala (Joan. 14). Bete zituan bere
doyaez, eta gertatu ziran atzo aditu zinduen gauza miragarriak. Espiritu
Santu ura bera dator gure animetara, Sakramentuak ongi artzen ditugu-
nean, eta ixurtzen ditu bere doayak bakoitzaren prestaeraren neurrian;
baña doai oen artean andiena, eta guzian sustraya da grazia: esaten diogun
doaya. Onen gañean izango da gaurko Erakusaldia: eta doai onen berriak
eman ondoan ukituko det, zeñ gauza gaizto, eta, samiña dan, doai miraga-
rri au ematen digun Jauna guk utzitzea. Enzun arreta andiarekin.

* * *

Graziaren izenez batzuetan aditzen degu edozeñ ontarte, eta mese-
de, eta era onetan guk ditugun gauz on guziak dira Jaunaren grazia; guziak
dira alabaña beraren esku ongilleak emanak; baña ez degu emen graziaren
izenez aditzen edozeñ mesede. Beste batzuetan graziaren izenez aditzen
ditugu, bekatutik irteteko, edo aldegitoko obra onak egiteko, eta oei jarrai-
tzeko Espiritu Santuak bidaltzen dizkigun, gogorazio onak, eta biotzeko
ukierak. Oek dira Zeruko mandatari batzuek, animari mandatua egiñ
ondoan, gugan gelditu gabe, aurrera igarotzen diranak. Espiritu

Santuaren mandatu oekin batzuetan esnatzen da anima, bekatutik irtete-
ko, beste batzuetan ez. Atozea, Kristaua, etzatzu au gertatu askotan,
Jaunaren Itza enzuteko denboran? Etzatzu au gertatu Pazkoetik orain-
dño aditu dituzun egiakin? Zeruko mandatu oek gabe ez genduke gogo-
razio, edo pensamentu on batere egingo betikotasun guzian, S. Paulok
erakusten digun bezala (2.ª ad Coriut. 3): orregatik mandatu oek aditu
bear ditugu biotz umill batekin; baña ez degu gaur oen gañean itzegiten.
Atzanean graziaren izenez aditzen da arako Espirituak animari
Sakramentuen bidez ematen dion doai, edo apaindura eder ura. Doai, edo
janziera eder au geratzen da animan, eta ez da gaitzen bekatu larri, edo
mortalarekin baizik. Lenengo aldian artzen du animak doai au batayoan;
gero konfesio ona egiten duanean, eta ugaritzen zayo gañerako
Sakramentuakin.

Beraz zuk, Kristaua, batayoko egunean, eta ongi konfesatu zeranean,
zere animan bertan artu dezu graziaren doai, eta janziera ederra. Ay! eta
baziñaki zeñ miragarria dan doai au! *Si scires donum Dei!* Doai onek animan
sartzen dan unean bertan egiten du gizona Jaungoikoaren beraren *seme*, ez
bere *izatez*, baizik *aintzakotzat* Jainkoak artzen dualako. Gizona bere izatez
ez da, eta ezin izan diteke Jainkoaren Seme; onetarako alabaña izan bear-
ko luke Jaungoiko, eta ezin dateke au. Era onetan Jesu-Kristo bakarrik da
Jaungoikoaren Semea. Baña ainbesteraño maite izan ginduan, non onratu
gaituan bere Semeen izenarekin, eta aintzakotzat artu gaituan, graziaren
doaya ematean. Demagun Españako Erregek seme bat bakarra duala, eta
onez gañera semetzat artu nai duala beste bat. Eragiten du janziera guziz
eder bat, eta agintzen du, janziera au daramana onratu, eta ezagutu dedi-
lla Erregeren semetzat. Atozea, janziera au Erregegandik iristen duana ez
da izango Erregeren seme? Berez, eta bere izatez ez, esango didazu, baña
bai *aintzakotzat artua, eta onratua*. Au bera gertatzen da bada graziaren
soñeko ederra daukanarekin. Ez da, eta ezin izan diteke bere izatez
Jainkoaren seme, zeren Jainkotasunik ezin izan dezakean, baña graziaren
soñeko ederra daukan bitartean bere semetzat dauka, eta aintzakotzat
onratzen du Jaunak. Orregatik esaten digu S. Juanek: ekusi ezazue, nola-
ko ongina, eta amorioa guganonz agertu duan Jaunak: *Videte, qualem cha-
ritatem dedit nobis*, bada eman digu bere semeen izena, eta izatea: *Ut filii Dei
nominemur, et simus* (Joan. 3).

Graziaren doayak, gizona Jainkoaren Seme egiteaz gañera, denbora
berean egiten du Zeruaeren jabegai, edo herederu. Semea Aitaren ondasu-
nen jabegaya da, edozeñek dakian bezala: beraz graziaren doayak, gizona
Jainkoaren Seme egiten duan ezkeru, denbora berean egiten du, dio S.

Paulok, bere jabegai (Ad Rom. c. 8). Ni nerau izango naiz zure animaren sari, eta betegarria, esan zion Jaunak berak Abrahami: *Ego mercus tua magna nimis* (Genes. 15).

Egiten ere du graziaren doayak gizona Jainkoaren beraren adiskide, Jesu-Kristoren senide, eta Espiritu Santuaren bizileku, eta Eliza bezala. Jaungoikoaren adiskide; Anima bat bekatuan dagoan bitartean nazkagarria da Jaunaren begietan; baña graziaren apaindura artzen duan bezala egiten da Jaunaren adiskide, Trentoko Konzilioak erakusten digun bezala: eta au aditzera eman zigun Jesu-Kristok berak, esan zienean Apostolui, emendik aurrera ez dizuet deituko: nere serbitzariak, baizik nere adiskideak (Joan. 5). Miretsitzen da S. Gregorio onenbeste onra Jaunak guri eman nai izateaz, eta dio, ez gera serbitzarien izenaren diña, eta onratzen gaitu adiskideen izenarekin: *O mira Divinae Bonitatis dignatio! servi non sumus digni nominari et amici nominamur!* Egiten du Jesu-Kristoren señide; Aita baten umeak alabaña senideak dira: orregatik dio S. Paulok, Jesu-Kristo dala senide askoren artean lenik jayoa: *Primogenitum in multis fratribus* (Roman. 8). Esan det, graziaren doayak gizona egiten duala Espirituaren bizileku, eta Eliza bezala; bada S. Paulok dio, doai onekin batean animari ematen zayola Espiritu Santua: eta an bizi da bere gogo, ta gustoko jauregian bezala. Alako eran nai du Espiritu Santuak graziaren apaindurarekin dagoan animan bizitzea, non an egon naiko lukean, leku guzietan Jaungoikoa ezpalego ere. Orregatik esaten digu S. Paulok: ezta-kizue zuen gorputzak dirala Espiritu Santuaren Eliza? *An nescitis, quoniam membra vestra templum sunt Spiritus Sancti?* (1^a ad corint. 6). Au onela izan, eta alaere zure gorputz ori loitu dezu ainbeste bider, atsegin lotsagarrien ondoren zabiltzala? zenbat bider bakarrik? Zenbat bider besterekin? Atozea, izango ote zenduke ausardia, Aldareko Sakramentua dagoan onzia esku zikiñakin erabiltzeko? Eta eztakizu, onen anzeko gauz itsusi bat egiten dezula, zure gorputz ori bekatuz zikintzen dezunean? Baña goazen aurrera, eta ekusi ditzakun, graziaren doai miragarriari dagozkan, beste alabantzak.

Baziñaki, Kristaia, zeñ andi, ta miragarria dan animako graziaren doaya! *Si scires donum Dei!* Au da doai bat, bekatuan illak, eta ustelduak dauden animak ere piztutzen dituana. Anima bat, bekatuan erortzen danean, dala itzez, dala gogoz, edo pensamentuz: dala obraz, illa geratzen da, Ezekiel Profetak dion bezala: *Anima, quae peccaverit, ipsa morietur* (cap. 18). Orduan animari gertatzen zayo gorputz illari gertatzen zayona. Gorputz illak baditu eskuak, eta ez da gai, edo gauza beatz bat ere altxatzeko. Baditu oñak, eta ezin jaso ditu. Baditu begiak, eta ez du ezer ekus-

ten. Baditu belarriak, eta ez du ezer aditzen. Eta orra animari bekatu mortalarekin gertatzen zayona. Bekatutik ezin berez irten diteke, eta irteten dan bitartean ez da gai Zerurako irabazirik txikiena ere egiteko; eta onela bekatuan datzala usteltzen da, eta kiratza dario begiratzean, itzegitean, ibilleran, eta modu guzietan. Zoaz festa batera: ekusiko dezu arako gizon, eta mutili ura alik ongiena janzia, eta norknai begiratu degiokean bezalako; baña animaren aldetik illa, eta usteldua, zeren bekatuaren bideetan dabillen. Ez da kontentatzen bere burua galtzarekin, beste asko galtzen ditu. Ekusiko dezu arako emakume, edo neskatx ura, nornai lilluratzeko eran apaindua; baña begira animaren aldetik, eta arriturik geratu zera... ekustean, usteldua dagoala guzia bekatuan, eta bere kiratzarekin, edo moduakin dala askorentzat bekatuakoa sarea. Alaere añ miragarria da graziaren doaya, non bekatari usteldu oek ere piztutzen dituan, animan sartzen dan unean bertan. Ala gertatzen da beñ baño geyagotan, onelako zenbait bekatari ezagueran ongi erortzen, eta biotz osoarekin Jaunagana biurten diranean.

Graziaren doaya añ miragarria da, non munduan gertatu diran bekatuak itsusienak ere animan sartze utsarekin ayenatuko litukean, eguzkiak gauaren illuntasunak ayenatzen dituan eran. Au aditzera ematen digu isaias Profetak, dionean, elurra bezeñ zuri egingo dirala gure bekatuak, grana bezalakoak balira ere: *si fuerint peccata vestra, ut coctinum, quasi nix dealbabuntur* (cap. 1). Zer esango det, doai onek animari ematen dion edertasunaz? Demagun, Kristalezko onzi garbi batera biltzen dala eguzkiak, eta izarrak, berjeretako loreak, urreak, zillarrak, perlak, eta diamanteak duen edertasun guzia. Ateratzen due eguzkitara onzi ura, zeñ ederra agertuko lizake? Alaere edertasun au guzia ezer-ez izango litzake graziaren doayak animari ematen dion edertasunaren aldean. Santa Katalina Senakoari agertu zion beñ Jaunak, grazian zegoan, anima baten edertasuna, eta arriturik geratu zan, eta esan zion konfesoari: O aita! eta ekusiko balu grazian dagoan anima baten edertasuna! Uste det, pozik beñ, ta berriz jarriko lizakeala eriotzaren perillean, anima bat alako edertasunean ipintzeagatik.

Graziaren doaya da Espiritu Santuak animan ixurtzen duan ur bizia, Jesu-Kristok deitzen dion bezala. *Aquam vivam*. Ur au, animak galtzen ezpadu bere zabarkeriaz, egiten da iturri, eta iturri onen ura igotzen da Zeruraño: *Fons aquae salientis in vitan aeternam* (Joan. 4).

Doai au da Espiritu Santuak animan ipintzen duan Zeruko zepa, eta sustrai bat, birtute, eta doai guzien mentuak berekin dituana. Anima bat batayoa, edo konfesioko Sakramentuarekin grazian jarri dediñ artean, da

arbola makatza bezala, eta ez du Zeruko frutu gozorik ematen; baña bata-yo, edo konfesioarekin ipintzen dio graziaren zepa, edo sustraya. Sustrai onetan daude fede, esperanza, eta karidadearen, eta beste birtute, eta Zeruko doayen mentuak. Mentu oek, animak ongi gordetzen baditu, asiko dira beren alsuma ederrak botatzen: loratuko, eta obra onen frutaz beteko dira. Onela egiten da arbola bat guziz ederra, uda, ta negu loretan, eta frutaz betea dagoana, arbola bat lurretik Zerurano azitzen, eta igotzen dana.

Atzenean graziaren doaya añ balio andikoa da, non obra on txikienari ere Zeruko erreñuaren balioa ematen dion. Kristauak, bekatuan dagoan bitartean egiten dituan obrak, berenez onak, eta laudagarriak izan arren, illak dira, zeren graziaren sustraya galdu zan. Zabaldut bitza batek bere ondasun guziak beartsuen artean, irabazi bitza Zerurako, Apostoluak irabazi zituen baño ere, anima geyago: piztu bitza illak, alda bitza batetik bestera mendiak. Obra oek guziak, berenez andiak, eta miragarriak izan arren, ezer ez dira Zerurako, zeren graziaren zepatik ez datozen. Ala erakusten digu S. Paulok (1 ad Corint 13). Baña Jaunaren grazian arkitzen bada anima bat, onen obra on txikienak ere, ongi egiñak, badira, balioko due Zeruko Erreñua; zeren graziaren doayak ala balio duan. Gauza txikia da egarri danari ur piska bat ematea, eta alaere balio du Zeruko Erreñua. Ala erakusten digu S. Paulok: *Quod in praesenti est momentaneum, et leve... aeternum gloriae pondus operatur* (2.ª ad corint. 4).

* * *

Ekusten dezu, Kristaua, zeñ miragarria dan animako graziaren doaya? Egizu kontu, zure baratzen, edo berjeran agertzen dala iru orriko lore guziz eder bat. Begiratzen diozu, eta ekusten dezu, orri bakoitzean ezarriak daudela urrezko letra batzuek. Lenengo orriko letrak dioe: *Illak piztutzen ditut*. Bigarren orrikoak dioe: *gaitz-mota guziak ayenatzen ditut*. Irugarren orrikoak dioe: *gorde ni ongi, eta etzera gaisotuko, eta ez illko*. Arriturik geratzen zera, letra oek dioena irakurririk. Aditzen dezu, ill dala zure adiskide bat; kentzen diozu lenengo orriari piska bat; ipinizen diozu adiskideari ezpañetan, eta piztutzen da. Nork esan, norañokoa izango lizakean orduan zure poza? Aditzen dezu, zure auzoan dagoala norbait etsia, eta azkeneko asnasetan bezala. Artzen dezu bigarren orritik piska bat, eta ematen diozu eriar ardo, edo saldan: eta bereala geratzen da sendatua. Arriturik, eta zer gertatzen zatzun ez dakizula geratzen zera. Artzen dezu irugarren orria: sartzen dezu kutun batean, eta zerekin dara-

biltzu: geroztik etzera gaixotzen, zartzen, eta iltzen. Atozea, zer ezluke balioko lore miragarri ark? Kristaua, eta ez dakizu lore au dala, Jesu-Kristok bere odolaren kostuz zuretzat irabazi zuan, graziaren doaya? Eztakizu, Espiritu Santuak batayoko egunean, eta ongi konfesatu zerean lore eder au ipiñi zuala, eta duala zure animan? Atozea, eta ezta gauza gaizto, eta samiña, doai añ miragarri arekin apaindu zinduan, Jauna utzitzea? Ea, bekataria, biur zaite noizbait zure aita onagana: bizi zaite alako Aitaren umeari dagokan eran: eta zuk iritsiko dezu betiko bizitza. Amen.

SEIGARREN ERAKUSALDIA

Irutasun, edo Trinitate txit Santaren gañean.

Gure fede santak erakusten dizkigun Misterio guzien artean andie-na, eta ezkutatuena da gaurko Erakusaldiaren gaya. Misterio au da Irutasun, edo Trinitate guziz Santa. Au da Misterio bat Jaunak agertu etzuaena Lege zarrean, Abrahamek argitasun piskaren bat izan bazuan ere. Misterio bat ez gizonaren, ez Aingeruen adimentuak iritsi dezakeana, eta alaere Zerura nai duen guziak sinistu bear duena. Orregatik gauza bearra da gai onen gañean zuei zerbait esatea begiramentu, eta beldur andi batekin. Aditzera emango det lenengo lekuan, zer sinistu bear degun Misterio onen gañean. Urrena, nolako ontarte, eta mesedeak zor diozkagun Trinitate guziz Santari, eta nola onratu bear degun. Enzun arretaz.

§ I.

Irutasun, edo Trinitate txit Santa da Jaungoikoa bera, Aita, ta Semea, eta Espiritu Santua, iru Persona distinto edo bana, eta Jainko egiazko bakar bat. Misterio au aditzera eman zuan Jesu-Kristok, esan zienean Apostoluai: Zoazte munduaren lau aldeetara, aditzera eman ezazue nere Lege berria, eta nigan sinisten duenai eman zayezue nere batayoa Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean (Math. 38). Au bera erakusten digu S. Juanek dionean: Iru dira Zeruan egiaren testiguak, Aita, Semea, eta Espiritu Santua, eta iru oek bat dira: *Tres sunt, qui testimonium dant in Coelo, Pater, Verbum, et Spiritus Sanctus, et hi tres unum sunt* (1 Joan. 5). Orregatik Eliz Ama Santak S. Atanasiorekin dio: Katolikoen sinistea, edo fedea da Jaungoiko bat iru Personetan, eta iru Persona Jaungoiko bakar batean onratzea, eta adoratzea: *Fides autem Catholica hae est, ut unum Deum in Trinitate, et Trinitatem in unitate veneremur* (Symbolum S. Athanasij). Siniste au beraz guziz bearra da Zerurako.

Gure Jaungoikoa da bat bakarra, eta ez dateke besterik: ala ez izate-ra, ez litzake izango Jaungoiko egiazkoa, edo esan, eta gogora al ditekean gauzarik garayen, edo exzelente, ta miragarriena: Jaun bat fingabe ona, Poderoso, jakintsu, justua: gauza guzien Asiera, ta fin, edo bukaera.

Birjiña txit Santa Andre guzien artean onena, eta miragarriena da, baña ez litzake ala izango, besteren bat baliz beraren pare ipiñi ditekeana.

Jaungoiko bakar au da iru Persona, Aita, eta Semea, eta Espiritu Santua: iru Persona distinto, edo bana, eta Jaungoiko egiazko bakar bat. Zure anima da iru potentzia, edo kemen, *oroipena, adimentua, eta borondatea*: iru potenzi oek bana dira, baña ez dira iru anima, baizik anima bat bakarra.

Trinitadeko lenengo Persona izendatzen da, Aita, eta egiaz da izendatzen dan bezala, zeren betikotasun guzian bere adimentutik sortzen duan seme bat Aita berarekin guzian berdiña, eta Aitaren anz ederra. Jarri zaite ispillu garbi batean zere burua ekusten: bereala agertuko da zure iduri, edo anza. Begiratu zion bada Aita betikoaren adimentuak bere izate ederrari, eta betiraundetik sortu zan, eta sortzen da Aitaren anz ederra. Trinitadeko lenengo Persona edo Aita ez da *sortua, ez da jayoa, eta ez dator bestegandik*, baizik berez da betiraunde guzian: eta Juduak, ta herejeak berak ere aitortzen due dala Jaungoiko egiazkoa.

Trinitadeko bigarren Persona da Semea, eta esan degun bezala jayo zan Aitaren adimentutik betiraunde, edo eternidadean. Au da nere Seme maitea, betiraunde, edo eternidadetik nere atsegin-kontentua, esan zuan Aita Zerukoak Taboriko mendian. *Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui* (Math. 17). Aita betikoaren seme au egiaz Jaungoikoa da. Ala erakusten digu S. Juanek, dionean: Jaungoikoa zan, eta da beraren itza, edo Semea: *Deus erat verbum*, eta argiro aitortu zuan egia au San Tomas Apostoluak Jesus piztuta ondoren beraren eskuetako iltze siñaleak, eta sayetsa ekusi zituanean: Nere Jaun, eta Jaungoikoa esan zion: *Dominus meus, et Deus meus*. Semearen Jainkotasuna ukatu zuan Arriok, eta bere seta onetan iraun zuan ill arteko denboran, eta bukatu zan Konstantinoplan leku zikin batean. Herejia au izurriaren eran zabaldu zan leku askotara, eta ez gutxiena Española. Leobijildo Española Erregea, Arrioren herejiarekin zikindua zegoan, San Leandroren arrebarekin ezkondua bazegoan ere. Leobijildoren Seme S. Hermenejildo Katolikoa zan, eta bere osaba S. Leandrok erakutsi zion bezala, sendoro sinisten zuan, Aita betikoaren Seme-bakarra, Trinitadeko bigarren Persona zala Jaungoiko egiazkoa. Leobijildok egin zuan alegiña galerazteko semeari siniste au, baña alperrik, eta aserratu zitzaion S. Leandroren, eta Semearen kontra, alako eran, non erbestetu zuan osaba, eta illerazo zuan Semea. Damutu zitzaion gero, baño ez bear bezala. Gaixotu zan, eta iltzeko zegoala, deitu zion San Leandrori, eta erregutu zion, begira zegiola bere bigarren Seme Rekaredori Hermenejildori bezala. Baña zeñ gauza negargarria! Berak etzuan izan herejia uzteko biotzik Erreñuari aditzera ematen ziola nola

sinistu bear zan, eta sinisten zuan Jesus zala Jaungoiko, eta gizon egiazkoa. Onela il zan bear zana egin gabe. Rekaredok bere osabaren lagunzaren artu zuan gure Fede Santa, eta berarekin batean Erreñu guziak utzi zuan Arrioren herejia.

Trinidadeko irugarren Persona da Espiritu Santua. Ala esaten digu Jesusek berak, eta ala sinisten degu guziok. Irugarren Persona, edo Espiritu Santua ere da Jainko egiazkoa. Ala erakusten digu S. Juanek (1.ª Joan. c. 5). Ukatu zuan egia au Mazedonio zeritzan hereje batek, baña eskomikatu zuan Elizak. Espiritu Santua dator Aitaren, eta Semearen borondatetik, *asiera batetik bezala*. Aitak betikotasun guzian amatzen du bere seme bakarra, eta Semeak amatzen du bere Aita, ta biak elkarri dioen amorio baztergabeko onetatik *dator* Espiritu Santua. Diot *dator*, eta ez diot, *sortzen, edo jayotzen dala, zeren jayoa izatea* Semeari bakarrik dagokan, eta bi seme izango lirake Trinidadean, jayoa baliz irugarren Persona. Esan det gañera, Espiritu Santua datorrela Aitagandik, eta Semeagandik asiera batetik bezala. Demagun iturri batetik datorrela erreka, eta gero erreka onetatik ainzira, edo putzu andi bat. Iturria ez dator ez errekaandik, ez putzutik: erreka dator iturritik, eta putzua bietatik. Ez dira gauz oek esaten osotoro egokiak diralako, Trinidadeko Misterioa adirazteko, baizik zeren laguntzen duen, zer sinistu bear degun jakiteko. Emendik atera dezakegu, Aita Betikoa ez datorrela bestegandik, baizik berez dala betiraunde guzian: semea sortzen dala Aitagandik, eta Espiritu Santua datorrela Aita eta Semeagandik. Ala erakusten digu Eliz Ama Santak, eta kantatzen da Kredoan: *Qui ex Patre, filioque procedit*. Aita Jaungoikoa da, Semea Jaungoikoa da, Espiritu Santua Jaungoikoa da, eta ez dira iru Jaungoiko, baizik Jaungoiko egiazko bakar bat. Aita ez da Semea, eta Espiritu Santua ez Aita, ez Semea da, zeren Personak distintoak, edo bana diran, izan arren Jaungoiko egiazko bakar bat. Emen Aldarean dagoan ostia konsagrata Kristo da, eta Larraulen, eta Alkizan dagoana ere bai: alaere emen dagoan ostia konsagrata ez da Larraulen dagoana, eta Alkizan dagoana ez emen, ez Larraulen dagoana da; zeren ostia konsagratuak distintoak, edo bana diran, izan arren Kristo bat bakarra Zeruan, eta Sakramentuan dagoana. Itz batean Jaungoikoa bat bakarra da, baña Personak iru.

Aita, ta Semea, eta Espiritu Santua berdiñak dira edertasun, eta perfekzio guzietan. Aita ez da Semea baño lenagokoa, eta ez bata, ez bestea dira Espiritu Santua baño lenagokoa, irurak dira alabaña betikoak. Eguzkiagandik sortzen da argitasuna, eta alaere eguzkia ez da lenagokoa, edo zarragoa, zeren batetan biak asi ziran izaten. Aita Guzieldun, edo Omnipotentea da, eta era berean Semea, eta Espiritu Santua ere. Aitak

egiñ zituan Zeru-lurrak, eta gauza guziak, eta era berean Semeak, eta Espiritu Santuak. Aitak egiten ditu egiten diran gauza guziak, baña ez bakarrik, baizik iru Personak. Alaere Eskritura Santak aditzera ematen dizkigu zenbait gauza, Aitak bakarrik egin balitu bezala. Ala Kredoan esaten da: *sinisten det Jaungoiko Aita guziz Poderoso Zeruaren, eta lurraren Kriadoreagan*, iru Personak Zeru-lurrak egin bazituen ere; zeren Aita dan indar, eta podere guziaren iturburua. Beste gauza batzuek aditzera ematen dira Semeari bakarrik balegozka bezala, nola diran jakiunde andia agertzen duen gauzak; Semea da alabaña Aitaren Jakiunde, asieratik bukaeraraño gauza guziak argiro ekusten, sendoro egiten, eta gozotoro prestatzen dituana: *Attingit ergo a fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter* (sap. 8). Azkenean beste gauza batzuek adirazten dira Espiritu Santuak bakarrik egiñak bezala, Trinidadeko iru Personak egiñak izan arren. Onelakoak dira ongina, eta amorio andi bat agertzen duenak, zeren Espiritu Santua dan Aitagandik, eta Semeagandik betiraunde guzian datorren amorioa. Orregatik ukitzen danean Kredoan, nola Trinidadeko bigarren Persona gizon egin zan, esaten da *sortu zala Espiritu Santuaren obraz, eta graziaz*. Orra nere Kristauak, Trinidadeko Misterioari dagozkan, gauzen gañean zerbait esan dizuet, errazago sinistu ditzatzuen gai onetan sinistu bear ditugun gauzak. Dakuskun oraiñ, nolako ontarte eta mese-deak zor diozkagun Trinitade guziz Santari.

§ II.

Baldin fedea erakusten digunari begiratu nai badiogu, arriturik geratuko gera, Trinidadeko iru Personak guri ongi naye egin duena ekustean; bada dirudi, Munduaren asieratik oraindano Trinitade txit Santaren egiteko guzia izan dala guri on egitea, eta gu ontartez betetzea. Zer egin ez du gure alde Aita Betikoak? Egin ginduan ezerezetik bera ezagutzeko, amatzeko, eta betikotasun guzian berarekin Zeruan bizitzeko. Ederki prestatu zituan gizonak, emen bizi zan bitartean, bearko zituan gauza guziak: eta gerorako egin zuan Zeruko erri eder ori. Baña galdu zuan Adanek ala beretzat, nola guretzat Zerurako esku guzia; galdu zuan alabaña Jaunaren adiskidetasun, eta grazia, eta geratu giñan bekatuaren mendean, eta betiko galeran: urrikaldu zan guzaz Aita Zeruko, eta erabaki zuan lurrera bidaltzea bere Seme bakarra, gizonaren utsegitea desegiteko, eta gu Zerurako bidean ipintzeko. Eta nola erabaki, ala bidaldu zuan.

Ainbesteraño maite izan ginduan, non eman zuan bere Seme bakarra, dio S. Juanek: *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret.* Ekusten dezu, Kristaua, zenbat zor diogun Trinitadeko lenengo Personari, edo Aita Betikoari ?

Zoaz aurreraxeago, eta begira, zenbat zor diogun bigarren Personari, edo Seme Jaungoikoari. Seme Jaungoikoa jatxi zan Zerutik lurrera, au da egin zan gizon Birjiña txit Santaren Sabelean Espiritu Santuaren obraz. Arriturik geratzen da Eliz Ama Santa, gogora ekarririk, Seme Jaungoikoa aur biurtu ta bizitu zala Birjiña txit Santaren Sabelean. *Et tu non horruisti Virginis uterum.* Ogei, ta amairu urte igaro zituan Zerurako bidea erakusten gizonari ala itzez, nola obraz, eta Jaunari gizonak egin zion bidegabeari erantzuteko, eta Aita Zerukoarekin pakeak egiteko, eman zuan gurutzean bere bizitza. Ipiñi zituan bere Elizan zazpi Sakramentu, graziaren ur gozoa gure biotzetan ixurtzeko, eta besteen artean ipiñi zuan Aldareko Sakramentu guziz miragarria, gurekin, eta gure artean bizitzeko, eta guri emateko bera dan guzia. Arrituaren eran dio S. Agustiñek. Izanik gure Jaungoikoa Guzialdun, edo Omnipotentea eziñ alaere eman digun baño geyago eman zezakean: *Plus dare non potuit.* Izanik guziz jakintsua, etzuan jakin zer eman geyago: *Plus dare nescivit.* eta izanik guziz aberatsa, etzuan izan zer eman geyago: *Plus dare non habuit,* eman zigun alabaña bera dan guzia, eta zer geyago eman dezake, bera dan guzia ematen duanak? Atzenean Zerura igo zanean idiki zituan guretzat, ainbeste milla urtean Adanen umeentzat itxirik egon ziran atek, eta agindu zuan, ez ginduala utziko ume zurtzen eran, baizik gurekin egongo zala, eta gañera bidalduko zuala, Espiritu Santua, gure nekeak arintzeko, eta jakin bear diran gauzak erakusteko. Aditzen dezu, Kristaua, zer eta zenbat zor diogun Trinitadeko bigarren Personari?

Begira atzenean, zer zor diogun irugarren Personari, edo Espiritu Santuari. Jesus Zerura igo zanetik amargarren egunean jatxi zan Espiritu Santua, Salbatzalleak asi zuan obra andia, edo gure Erospen, edo Redenzioko egitekoa osotoro bukatzera. Bete zituan Apostoluak bere doayez: edertzen, ta apaintzen ditu animak batayoan, eta gañerako Sakramentuetan. Geratu zan Elizan, edo fededunen batzarre, bilkui, edo Kongregazioan, eta berak giatzen du emengo ekaitz guzien artean.

Orra nolako ontarte, edo mesedeak zor diozkagun Trinitade txit Santari. Eta nola onratu bear ote degu? Onratu bear degu lenengo lekuan, sarritan oroitzen gerala, batayoko egunean egin zigun mesede andiaz; bada beraren izenean izan giñan batayatuak eta egin ginduan Aita betikoren ume, eta Zeruaen jabegai. Nondik guri onenbeste onra, eta mese-

de? Mesede onen eskerrak ematen dira goizeko jayeran. Onratu bear degu bigarren lekuan, batayoko egunean eman ginduan itzak berritzen ditugula, eta leyalki eranzuten diegula. Au nola egin ederki erakusten du lenbiziko Komunioko liburuak, dala konfesioa egin ondoko Erakusaldian, dala lenengo Komunioa egin bear danean. Onratu bear degu irugarren lekuan, begiramentu, eta jayera andiarekin esaten degula Aitaren, ta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean; bada itz oekin aitorzen da Trinitade guziz Santa, eta gurutzea ongi egiten bada, aitorzen degu, nola Semea gizon egin zan, eta gugatik gurutzean eman zuan bizitza. Egin dezagun bada alegiña Trinitade txit Santa onratzeko batayoan agindu giñukan eran bizitz onari jarraitzeko, eta era onetan emango digu betiko bizitza doatua. Amen.

ZAZPIGARREN ERAKUSALDIA

Korpus Kristi, edo festaberri egunerako.

Aldareko Sakramentu guziz miragarrian Jesus onak agertu, ta agerzen digun amorio bazter gabeari nolerebait eranzuteko, ipiñi zuan Eliz Ama Santak gaurko pozaldi, edo festa, eta deitzen diogu *Korpus Kristi-eguna*, zeren Jesusen gorputza onratzeko autua, eta siñalatu dagoan: eta euskaldun-erri askotan deitzen dioe: *Besta, edo festa berrī*, zeren, ostegun santuz Sakramentu miragarri orren festa egiten bada ere, ipiñi nai izan duan gañera Eliz Ama Santak gaur egiten dana: eta ez da festa guzien artean ederkiago, eta anditasun geyagorekin egin oi danik. Eliz Ama Santak nai duana guk ongi egiteko, itzegin nai dizuet gaur fest onen gañean. Aditzera emango dizkitzuet lenengo lekuan festa onen berriak. Urrena, zer dan guk Jesus onratzeko egin bear deguna, Asi gaitezen bertatik.

§ I.

Jesus, Aita Zerukoaren Seme bakarra, Trinitadeko bigarren Persona, jaxi zan Zerutik lurrera, edo egin zan gizon Birjiña txit Santaren sabelean, gizon galdua Zerurako bidean ipintzeko, eta Aita betikoaren, eta gizonaren artean pakeak egiteko. Onetarako eman bear zuan gurutzean bere bizitza, eta alderatu zitzayon obra andi au bukatzeko, eta bere Aitagana biurtzeko ordua. Ostegun santu arratzean, gurutzean bizitza eman bear zuan bezperan, gañez egin zion guganako onginai, eta amorioak, eta ume zurtzen eran gu ez uzteagatik, asmatu zuan, bere Aitagana joanda ere, denbora bertan gurekin, eta gure artean bizitzeko, eta bere ondasun guziak gure biotzetan ixurtzeko bidea. Bide au izan zan ipintzea Aldareko Sakrametu guziz miragarria, eta Sakramentu onetan geratzea munduak dirauen bitartean. Berak, Lege berriko Aita Santu, eta Apaiz Nagusiak bezala esan zuan lenengo Meza, eta eman zien Apostolui lenbiziko Komunioa. Gañera Meza esateko, eta Sakramentua emateko eskua utzi zien Apostolu berai, eta oen ondorengo Oibispo Jaun, eta Apaiz guziaz. Nik oraiñ egin dedana, esan zien, egizue zuek ere gero, nizaz orozten zeratela: *Hoc facite... ineam. Commemorationem* (1 ad Corint. 11). Itz

oek emandako eskuarekin Lege berriko Apaizak egiten due, eta ematen Sakramentu miragarri ori.

Nork esan, eta nork ezagutu ere norañoko onginai, eta amorioa agertu, eta agertzen digun gure Jesus onak Sakramentu orretan? Ez da erraz. Alaere zerbait igerriko dezu, begiraldi bat ematen badiezu iru gauz oei: zeñ gauza miragarriak egiten dituan Sakramentu orretan: zer ematen digun: eta nolako txarkeri, eta bidegabeak pairatzen, eta ekusten dituan. Zer ote da Sakramentu miragarri orretan Jesus onak egiten duana? Lenengo lekuan, Apaizak konsagraziooko itzak esaten dituan unean bertan, jartzen da Sakramentuan Jesus Jaungoiko, ta gizon egiazkoa, naiz izan Apaiza ona, naiz ez, naiz Katolikoa, naiz herejea. Gauz arritzekoa! Gizon baten otsera jatxitzen da Jesus Zerutik lurrera, eta jatxitzen da Apaizak nai duan denboran, eta adifñatan. Bigarrena: ezin konta al Elizetan egun oro jartzea, eta egotea Jesus, Zeruko bere jarlekua utzi bage. Irugarrena, Konsagraziooko itzak esaten diranean, len ogi zana biurtzea Jesu-Kristoren gorputz, eta len ardo zana bere odol. Laugarrena, konsagraziooko itzak esan ezkeroz, ez geratzea Sakramentuan ogirik, eta ardorik, baba bai ogi-ardoan anz, eta iduriak. Bostgarrena, ogiaren eta ardoaren iduriak ainbeste indar izatea, nola duen ogi-ardoak. Seigarrena, ostia batek duan bezeñ toki txikian jartzea, ta egotea Jesu-Kristo Jainko, ta gizon egiazkoa. Zazpigarrena, ostia erdiratzen, eta puskatzen danean, ez puskatzea Jesu-Kristoren gorputza, eta puskatu ordean osorik arkitzea puskarik txikie-nean ere. Zortzigarrena, Jesus ona bizirik, eta Zeruan dituan doai, eta edertasun guziakin jartzen bada ere, illaren eran egotea Sakramentuan, ezkututzen dituala bere doayak ogiaren, eta ardoaren iduriakin odei batekin bezala. Ekusten dezu, Kristaua, zeñ gauz andi, eta miragarriak egiten dituan Jesus onak Sakramentu orretan? Orregatik ederki dio Santo Tomasek, Sakramentu au dala mirari guzien artean andiena, eta esan diteke mirari guzien miragarritasuna berekin duala. Eta au guzia guri ongi nayeze egiten duan Jesusen onginai, eta amorioa norañokoa izango da?

Zoaz orain, Kristaua, aurreraxeago, eta begira zer ematen digun Jesusek Sakramentu orretan. Zer ematen digula, uste dezu? Jaungoiko Guzieldun batek eman dezakean guzia; ematen digu alabaña Jesus onak bere gorputza, bere odola, bere anima, bere Jainkotasuna, itz batean bera dan guzia, eta ezin geyago eman dezake, S. Agustinek esan zuan eran: *Plus dare non potuit*. Zer onginai, eta amorioa ez da Jesus onari au guzia eragiten diona?

Eta zer esango dezu, zer txarkeri, ta bidegabeak Sakramentu orretan ekusi, ta ekusten dituan begiratzen badezu? Arriturik geratuko zera, Jesus

onari gurekin gertatu zayona, ekustean. Ez det itzik esan nai Juduen, jentil, eta herejeen gañean, zer alabaña oetatik itxedon, edo uste izan zezakean Jesus onak, bidegabeak baizik? Baña bere adiskide, eta senidetzat autu zituanetatik ekusten duan adiña txarkeri ekustea? Au da gauza bat, ekusi, ta ekusten ezpaliz ezin sinistu litekeana. Gau, ta egun, gurekin egon nayeiz Sakramentu orretan arkitzen da Jesus, baña gutxi dira beragana agertzen diranak, eta esan dezake, tellatuko zuloan bakarrik dagoan txoria bezala dagoala: *Factus sum sicut paser solitarius in tecto* (Psalm. 101). Sakramentu orretan dago gure animen janari, eta edari biurturik, guri emateko bere ondasun guziak, eta bera dan guzia; baña asko dira beragandik igesi dabilzanak: asko bekatuz loituak dijoazkionak. Eta bekatu larri, edo mortal gabe arkitzen diranak ere, asko bizi dira epeldasun andian, eta Jesus onaren Zeruko janaria artzeko gose gabe. Epeldasun oni, goragalea ematen duan gauzari bezala, begiraten dio, Obispo Jaun bati S. Juanekin gaztigatu zion eran. Alaere, nola bere atsegiñ, eta kontentuak dituan anima onakin, oei begiraturik ez gaitu utzi, eta or dago Sakramentu orretan, eta egongo ere da munduaren bukaeraraño. Nork oraiñ ez du ezagutuko, Aldareko Sakramentuan Jaunak agertzen digun ongina, eta amorioa dala bazterrik, neurri, eta mugarik ez duana? Orregatik esan zuan S. Juanek, ezin geyagoraño amatu ginduala: *In finem dilexit eos*: eta S. Zirilo Alexandriakoak deitzen dio: ongina, ta amorioaren miraria: *Miraculum amoris*.

Jesusen ongina, eta amorio baztergabe oni alik ongiena eranzuteko, eta onratzeko Sakramentu miragarri ori, ostegun Santu egunean anziñatik egiten dio Eliz Ama Santak bere oroipena, eta festa. Baña alde batetik Jesusen neke, oñaze, eta gurutzeko eriotza gogoan darabill orduan eta bestetik agertu ziran hereje batzuek, Sakramentu miragarri ori ukatzen zuenak, oen artean Berengario, Angers deritzan erri andi bateko Arzedianoa, eta zirudian gauz egokia egun bat berezitzea, ta siñalzteza Sakramentu miragarri orren onran. Ala Jaunak aditzera eman zion, Juliana zeritzan, Liejako monja birtutetsu bati. Agertu zitzayon illargi bat alde aldean betea, baña ez osotoro: illargi onek aditzera ematen zuan Eliza, eta akatsak egun berezi baten gabea, edo falta, Sakramentuari onra andiak emateko. Etzuan Julianak aditzen, zer esan nai zuan ikuskarri onek, eta sarritan agertzen bazitzayon ere, denbora luzean etzion iñori ere esan gertatzen zitzayona. Aditzera eman zion Jaunak, zer esan nai zuan illargiaren akatsak. Agertu zion Julianak, zer igarotzen zitzayon, Kanonigo jakintsu bati, eta onek itzegin zien Liejako Obispo Jaunari, eta beste gizon andi askori, eta asi zan alde aetan *Korpus-Kristi, edo festa berria* esaten diogun au,

oraiñ bost eun, eta irurogei, ta sei urte, eta andik urte batzuetara Aita Santu Urbano laugarrenak agindu zuan, egin zedilla festa au Eliza guzian; baña onetara nolerebait beartu zuan Aita Santu au, Bolsenan denbora artan gertatu zanak. Meza esaten ari zan Apaiz bat, eta ezin sinistu zuan, Sakramentu orretan jartzen dala, eta dagoala Jesus maitagarria. Ordurako esan zituan konsagrazioko itzak, eta ostia ekusi zan odola zeriola, eta mantxatu ziran *Korporalak*. Joan zan Aita Santua Bolsenara; ekusi zituan *Korporalak*, eta agindu zuan, egin zedilla urte oro *Korpus Kristi* deritzan festa.

Eztakigu, Aita Santu onek beronek, edo ondorengoren batek ipiñi zuan egun onetako prozesio ederra; baña badakigu, anziñatik egiten dala Eliza guzietan eta onra andian erabiltzen dala kale, eta plazetan Sakramentua, herejeen ausardi zentzugabea lotsaturik gera dedin. Karlos bostgarrenaren denboran gertatu zan Bienan orain esatera noana. Karlos prozesioan zijoan argi erazekiarekin: Sakramentua zeraman Magunziako Kardenalak, eta Palioa Prinziipe, edo Inperioko lenenak txandaka. Andi oen artean baziran Luteroren setari jarraitzen zioenak, eta etzuen Palioa eraman nai izan beren txandan. Naigabe andia artu zuan Karlosek, eta barreatu zan gertatu zana. Orregatik, dirudianez, Trentoko Konzilioak eskomikatu zituan, Sakramentu orretan onratu, edo prozesioan erabilli bear ez dala Jesus, daraustenak: *Anathema sit*. Gaur ezezik beste egun batzuetan ere egiten dira Sakramentuarekin prozesioak eta oetatik bat da *Minerba* esaten zayona. Bada Erroman toki bat *Minerba* izendatzen dana. An arkitzen da Santo Domingoren ordenakoen Eliza bat, *Santa Maria Minerba* gañekoa deritzana, eta Eliz onetan ipiñi zan *Kofradia bat* Sakramentua onratzeko, eta ill oro lenengo igandeetan egiten zan Sakramentuarekin Prozesioa. Emendik etorri zan, ill oro Elizetan Sakramentuarekin egiten dan prozesioari, *Minerbaren* izena ematea. Erri oetan *Minerba* egiten da irugarren igandeetan, zeren lenengoetan egiten dan Arrosarioko prozesioa. Orra nere Kristaua, Korpus Kristi eguneko Pozaldi, edo festaren berriak. Dakuskun oraiñ, egun onetan, eta beste onen anzekoetan Jesus onratzeko guk egin bear deguna.

§ II.

Egun onetan, gure Salbatzalea onratzeko, egin bear degun lenengo gauza da, gure biotzak ongi garbitzea, eta prestatzea Sakramentu miraga-

rri ori artzeko. Ala adirazten digu Aita Santu Urbano laugarrenak. Au bera aditu bear da Minerba egunetarako ere. Erri askotan itzaliz omen dijoa jayera eder au: eta ez da zer miretsi aituz badijoaz Jesusen adiskide, eta maitatzalleak, eta Kristaurik geyenak bizi badira bekatuaren bideetan oatuak bezala. Zu, nere Kristaua, etzaitzela egin zenzugabe oetatik bat, eta onra ezazu biotz osoz zure Jesus ona, prestaera ederrarekin sarritan arizen dezula. Bigarrena, Sakramentuarekin *Prozesioa* egiten danean, zabil-tza begiramentu, eta modesti andiarekin. Irugarrena: Eliza garbitu, eta apaindu bear da alegiñean: bideak estaltzen dira usabelarrez, eta leyo, ta pareteak ere apaintzen dira al dan eran. Leku batzuetan prozesioan joan oi dira bi gazte ederki janziak, arrosa ostoz zareak beterik, Jauna dabillen bidean botatzeko, baña ez dira loreak bota bear prozesioan dijoazenen aurpegira, edo bizkarrera, baizik bidera. Gizonak joan bear due kandela erazekiakin eta ezkillak jotzen dira prozesioa bukatu dedin artean. Laugarrena: ekusten duenak Jauna naiz egun onetako prozesioan, naiz erietara dijoanean belaunikatzen dira, ala oñezkoak, nola zaldizkoak, baita kotxean dabilzkanak ere. Ala agintzen due Españako legeak.

Era onetan onratzen bagendu guk gure Salbatzalea, zer ontarte, eta mesedeak ez lituke ixuriko Kristau guzietara? Baña ay! gerraren aitzakian, oztu, edo itzali da askoren siniste, edo Fedea: igesi dabilza Jaunaren itzagandik, eta Sakramentuetatik: eta ez due gogorik Jesus maitagarria onratzeko, Eliz Ama Santak prestatzen dizkigun, bide ederretan ibilliaz. Badakizue erri batzuetan noraño galdu, eta okertu omen diran asko? Igerri due, indargabe arkitzen dala Eliza, Sakramentua arrezazteko bear dan denboran, eta beldurgabe geratzen dira Pazkoetan ere konfesio, eta komuniorik artu gabe, bearbada urteetan. Badakit, txit gutxi dirala emen doakabe oetatik; baña itsaskorra da gaitz au, eta egin dezagun alegiña Jesus onratzeko Sakramentu miragarri orretan, dala prozesioak egiten diranean beraren onran, dala sarritan Sakramentuak artuaz, eta bera adoratzera etorriaz. Emendik etorriko diran ontarteak ezagutzeko, enzun, Kristaua, testamentuko kutzarekin Jerikoren inguruan egin zan prozesio batekin gertatua.

Israelitai agindu ziezten Jaunak berentzat Kanaango lur gizenak. Arako sarreran zegoan Jeriko zeritzan erria, murallaz inguratua. Jerikotarrak ziran gudari, edo gerrari sendoak, eta Israeltarrak aronz abiatzen ziraneko, prestatuak arkitzen ziran aen kontra pelearzeko, eta erria gordetzeko. Josue zan Israeldarren buru, eta agintaria, eta Jaunak aditzera eman zion, artuko zuela Jeriko, baña egin bear zuela Jaun berak esan-gun ziena. Zazpi egunetan, beren armak janzirik, zure gerrariak inguratu-

ko due erria, prozesioan dijoazenak bezala. Gerrarien ondoren joango dira zazpi Apaiz jubileoko tronpetakin soñua jotzen duela (tronpet oekin aditzera ematen zan, noiz sartzen zan jubileoko urtea). Zazpi Apaiz oen ondoren beste Apaizak eramango due testamentuko arka, edo kutxa, eta gero gañerako jendea, baña lenengo sei egunetan ez du iñork ere itzik esan bear, erriaren inguruan zabilzaten bitartean; baña Apaizak soñua joko due zazpigarren egunean, besteetan bezala joango dira ala gerrariak, nola gañerakoak: tronpetariak joko due soñua beste egunetan baño indar geiagorekin: eta armadun, eta armagabeak oju egingo due al duen indar-rarekin. Orduan desegingo, ta lurrerako dira murallak: sartuko dira errian zuen gerrariak, eta ilko ditue arkitzen dituen erritarrak, zarrak, eta gazteak, gizon, eta emakumeak, bai ta bizia duen beste gauzak ere. Au, ta geyago esan zion Jaunak Josueri. Egin zuen Israeldarrak Jaunak esana zazpi egunetan; azkeneko egunean erori ziran murallak, sartu ziran Israeldarrak, eta bukatu zituen Jerikotarrak. Ekusten, edo aditzen dezu, Kristaua, Jerikoren inguruan testamentuko kutzarekin gertatua? Zer ote zan kutxa au? Kutxa au zan Legeko bi olak, eta mana gordetzeko, egin zan kutxa eder bat. Kutxa au zan Aldareko Sakramentuaren anz, eta iduria. Eta kutxa au prozesioan Jerikoren inguruan erabiltze utsarekin lurre-ra baziran ango murallak, eta desegin etsayak, zer egingo ez du Sakramentuak berak, onratzen badegu prozesioetan, sarritan etortzen bagera bera adoratzera, eta prestaera onarekin artzen badegu? Egin dezagun au arretaz, bizi gaitean Jesus onak erakusten digun eran, eta onela emango digu betiko bizitza doatsua. Amen.

ZORTZIGARREN ERAKUSALDIA

Aldareko sakramentu guziz santuaren desagrabioen festibidadearen gañean.

Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus. Joan
6.

Gure fedeko misterio guzien artean goyena, miragarriena, ta Jainkoaren guganako amorioa guziena agertzen duana da, nere Kriastauak, Aldareko Sakramentu guziz beneragarria. Sakramentu onetan arkitzen da gure Jesus ona gurekin egoteagatik, guri bere ondasunak emateko, ta atzanean gure janari, ta edari egiñik. Au onela izanik, dan bezala, nork uste izan zezakean Sakramentu orretan ekusi bearra zala ezin konta al eskergabekeria, txarkeri, ta bidegabe? Etzan egiaz erraz onelakorik gogoratzea ere, baña ala gertatu da. Elizaren asieratik asi ziran hereje batzuek misterio andi au ukatzen, S. Ignazio Martiriak Esmirnakoai gazitutzen dienaz, ta geroztik beti beregandik bialdu ditu infernuak Sakramentu oni gerra egiteko batzuek, edo batzuek. Anziñako denboran Berengario, ta geroago Wiklef, Karolostadio, Zuinglio, Ekolonpadio, ta Juan Kalbino. Egungo egunean zenbatak jarraitzen dioe Juan Kalbinori Franzian, zenbatak Ingalaterran? Izan due oen jarraikiñak ausardia Sakramentua ganibetaz ebakitzeko, iltzez urkabean josteko, Sakramentuar odola zerion bezala, ta alaere odol preziotsua kasorik egin gabe: izan due ausardia Sakramentua Elizetatik arturik zaldiai zaldaletzat janerazteko. Arriturik, ta ezin sinisturik bezala gauz oek aditzean arkitzen zerate bearbada zuek, baña adiezazue Tillemont deritzan Brabanteko erri batean gertatu zana orain eun da ogeita amalau, edo amabost urte bezala. Erri onetan sartu zan Mos de Txatillon Franziaiko Erregeren jenerala Españaren kontra, bere mendeko soldaduakin. Jeneral Kalbinista onek etzien barkatu donzellai, etzien barkatu Relijioan gorderik arkitzen ziran Birjiñai, etzien barkatu Elizai. Zer geyago? etzion barkatu Aldareko Sakramentu guziz beneragarriari ere, bada Elizetan arkitu zituan forma konsagratuak jan-erazi ziezten bere zaldiai! Ekusten dezue nere Kristauak, zer bidegabe, ta txarkeri izugarriak eraman dituan Jesusek Sakramentu orretan? Oen orde z bada, guk berari zor zaizkan esker onak, ta adorazioak emateko, egiten da Espaiñian leku askotan gaur zuek egiten dezuen festibidade *Desagrabioen* izenarekin. Argatik asmoarekin nator zuei begien aurrean

ipintzeko onetarako zenbait bide egoki. Lenago agertuko degu Sakramentu oni dagokan doktriñako puntua.

Aldareko, edo Komunioko Sakramentua da zazpietatik bata, ta au aditzen degu *Laugarrena Komunioa* esaten degunean. *Komunioko Sakramentu txit Santua zertako da*, galdetzen du doktrinako liburutxoak; ta erantzuten du: *Guk* bear bezala artu, ta gure animen janari *izan dedin*, ta grazia ugaritu, ta geitu diezagun. Komunioko Sakramentuan zer artzen da? Jesu-Kristo Jainko, ta gizon egiazkoa, Aldareko Sakramentuan egiaz dagoana. Ongi komulgatzeko zenbat gauza bear dira? iru gauza. 1.a zer artzen, edo errezibitzen dan jakitea. 2.a barau naturala, edo ezer artugabe egotea. 3.a bekatu larri, edo mortalik batere gabe, ta Jainkoaren grazian egotea. Ona zuek gauz onen gañean gutxien gutxiena jakin bear dezuena. Goazen orain agertuaz gauz oek berak.

Komunioko Sakramentua guk bear bezala artu, ta gure animen janari izan dedin, ta grazia ugaritu, edo geitu diezagun. Gorputzak janaririk gabe ezin iraun dezake, ta ezin egingo ditu bear diran gauzak. Gisa onetan gure animak ezpadu noizean beñ bederik bere janaria, motelduaz joango da Zeruko bidean, ta atzanean ilko da igaro bear duan bidea igaro gabe. Argatik Jesus onak utzi digu gure animen janarizat bere gorputza, ta edarizat bere odola. *Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus.* Janari, ta edari au ongi prestatuak, ta biotz garbiarekin artzen ditugula, ugaritzen due animako grazia, uzten due anima indar berriz betea Zeruko bidean aurrera joateko: gutxitzen dira gaitzera griña gaitzoen bizitasuna, ta askotan gorputzeraño ere zabaltzen dan atsegiñ, ta kontentuak uzten ditu Jesusek bera ongi artzen duanaren animan. Jauna: Apaizak artzen due Jesusen odola, baña Apaiz ez diranak ez due artzen esandezake orain gauzen berri ongi ez dakianen batek. Elizaren asieran guziak artu oi zuen Jesu-Kristo orain Apaizak bezala ogiaren, ta ardoaren antz, edo espezien azpian, ta gaurko egunean ere ala artzen due dio Benedikto XIV. Orienteko Elizan, edo artzen due forma konsagratua Jesu-Kristoren odolean bustirik kutzarean. Baña emen ez due Apaiz ez diranak aspaldiko denboretan Jesus artzen ogiaren akzidenteen azpian baizik. Alaere nola ostian arkitzen dan Jesusen odola komulgatzen dan guziak artzen du au gorputzarekin batean.

Apaizak Konsagrazioko itzak esan artean ostia ez da ogi piska bat besterik, baña konsagrazioko itzak esaten dituan bezala, lenago ogi zan ostia gelditzen da Jesu-Kristoren gorputz egiñik, izan dedilla Apaiza naiz ona, naiz gaitztoa baldin egiaz Apaiza bada. Konsagrazioko itzen birtutez jartzen da ostian Jesu-Kristoren gorputza, baña ez gorputz illa, piztu zan

alabaña beñere ez iltzeko, baizikan bizia, ta nola gorputz biziari dagokan odola, jartzen da odola ere gorputzarekin Jesu-Kristoren gorputzari itsatsirik, ta uniturik arkitzen da beraren anima, ta jartzen da au ere ostian gorputzarekin batean. Atzanean Jesusen gorputz animai uniturik arkitzen da Jesusen Jainkotasuna, ta nola Semea, Aita, ta Espiritu Santuarekin Jainko bat dan, Trinitade guziz Santua arkitzen da ostia konsagratuan. Au obeto adituko dezu gogora ekartzen badezu katea batekin gertatzen zatzuna. Eldu giozu, ta tira katea baten aurreneko mallari. Zuk bati eltzen diozu, ta tiratzen, baña guziak zeregana ekarriko dituzu, zeren aurrenekoari itsatsirik arkitzen diran besteak. Eta au bera gertatzen da Aldareko Sakramentuan era miragarriago batean. Esaten ditu Apaizak konsagrazioziko itzak ostiaren gaiñ: puntu artan bertan an dago Jesu-Kristoren gorputza. Itzen birtutez gorputza bakarrik jarriko lizake, baña nola Jesusen gorputzari ditxeozkan gauzak diran odola, anima, ta Jainkotasuna, gorputzarekin batean an dira gauz oek guziak.

Kalizan Apaizak itzak esan artean, ez dago ardoa, ta ur piska bat besterik, baña Konsagrazioziko itzak esaten dituan bezala, lenago ardo zana egiten da Jesu-Kristoren odol, ta odolarekin batean jartzen da gorputza, anima, Jainkotasuna, ta Trinitade iru personak. Itz batean guzia esango det: ostian arkitzen da Jesu-Kristo guzia Zeruan duan edertasun guziarekin, ta Kalizan ere bai: Jesu-Kristo guzia hostia guzian, ta guzia hostiaren puskarik txikienean: Jesu-Kristo guzia Zeruan, ta guzia Aldareko Sakramentuan: ostia erdiratzen da, ta ez da erdiratzen Jesu-Kristo. Gauza miretsitzekoak egiaz, baña errazak Jainko Guzialdunarentzat!

Jauna ongi dago ori guzia, baña esan begit, Apaizak ostia goora jasorik erakusten duanean, zer ekusten degun. Batzuek esaten due, au dotri nan galdetzean, ekusten duela beren Jauna, edo ekusten duela Jesu-Kristo. Baña engañatzen dira, Jesu-Kristo alabaña gorderik, ta ezkutaturik arkitzen da, ta ala ez izatera nola animatuko giñake beraren aurrean jartzera? Beste batzuek eranzuten oi due ekusten duela ogia, ta au gaistoago da. Au da alabaña nolere bait uste izatea ostia Konsagratuan oraindik badala ogia, Luterok esaten zuan bezala, ez da bada ekusten Sakramentua erakusten danean ogirik, zeren ya ez dagoan. Ekusten dana da ogiaren antza, ogiaren kolorea, edo zuritasuna, biribiltasuna, ta luze zabala, ta ogiaren soñeko, ta akzidente oen azpian sinisten, ta adoratzen degu Jesu-Kristo Jainko, ta gizon egiazkoa. Asko degu onenbesterekin, ta gutxi esan bade-gu ere itzegiteko gai onentzat, geyegi bear bada askorentzat. Goazen oraiñ agertzera Jesusi zor zaizkan esker onak, ta benerazioa emateko zen-

bait bide eder, ta egoki. Eta onetarako eskatu degiogun Birjiña guziz Santari bere laguntza Aingeruarekin esaten diogula. *Abe Maria.*

Caro mea vere est cibus, et Sanguis meus vere est potus. Joan.

6.

Aldareko Sakramentuan Jesus onak gure amorioz ekusi dituan txarkeri, ta bidegabean ordez zor diozkagun esker onak, ta adorazioak emateko bide asko dira. Baña guzien artean zuentzat egokienak izango dira oek. 1.a maiz siniste, edo fede bizi batekin bisitatzea Jesus ona Sakramentua. 2.a maiz bera artzea, baña artzea ongi prestatuak.

§ I.

Jesus onak, gugatik gurutzean bizitza emanik igarotzen zuala gurutzeko eriotza gogorra, nai izan zuan gure artean gelditu; ta milla ta zortzi eun, ta geyago urte onetan Aldareko Sakramentuan arkitzen da beñere gu utzi gabe. Atsegin poz andia Jesus onarentzat bere umeakin egotea, berak adierazirik daukan bezala. *Deliciae meae esse cum suis hominum.* Emendik gauza txit ederra, ta Jesusen gogokoa da maiz gu bera bisitatzera joatea. Bisita oek bear bezala egiteko gogora ekarri bear dezu benik beñi nora zatozen, ta norekin itzegitera. Baldin sinistea galdu ezpadezu ezagutuko dezu zoazela Errege guzien Erregea, Aingeruz, Serafin, ta Txerubinez inguratua dagoana bisitatzera bere Elizan, edo etxean. Ekarki bear dezu gero gogora Jesusek Sakramentu orretan daramana; bada igarotzen ditu denborarik geyenak azturik, ta bakarrik; ta atzanean gauz oen damu, ta atsakabe andia artzen dezula, milla esker eman, milla agur egin bear diozkatzu. Au da, nere Kristauak bide guziz ederra Jesus desagrabiatuak uzteko. Baña bide au zenbatak artzen due? Zenbat etortzen zaizka Jesusi bisitak egitera?

Betor nondik nai gizon aberats bat, aren etxean izango dira bereala ongi etorri egitera errian zerbait dirala deritzen guziak. Betorkio nori nai urrutitik adiskide bat; etorri berria aditu orduko anda adiskidea ekustera, ta nekez edo ezin bestez alde egingo du aren ondolik. Edozein ongille aberats guziak edo asko joan oi zaizka eskerrak ematera, ta maiz ekustera, batezere zerbaiten ustea bada. Baña etorriak gure Jesus ona Zerutik lurrera, izanik Jesus ona gauza guzien jabea, ta ezin geyagoraño aberatsa,

izanik atzanean ezin geyagoraño ongillea nor etortzen zayo ekustera, ta berarekin itzegiten ordu laurden bat bederik igarotzera?

Argatik espadasun andiak esaten digu Sakramentu artatik gaur: Zuek badezue denbora egunak, ta asteak igarotzeko erausian, zuek badezue denbora edanean, ta jokuan zeren animak galtzeko: Zuek badezue denbora zeren gogokoakin egoteko. Ta izanik ni zuen egillea, zuek-gatik gizon egin ta gurutzean bizitza eman nuana, ta zuekin egotera, ta ondanez beterik uztera etorririk nagoana *azturik ni; oblivioni datus sum; bacarric ni, ego autem relictus sum solus*. Nonda, nonda, nere Kristauak, gure fedea? orren bakarrik usten degunean gure Jesus ona?

Etortzen zerate, egiaz, Jai egunetan Meza enzutera. Baña nola egoten dira geyenak? Egoten dirade Errege guzien erregeren aurrean daudela sinisten duela? ez, ez geyenak beintzat, baizik Jesusi iseka egitera etorri balira bezala; batzuek begiak armatu batera, ta bestera begiratuaz; besteak itzegiten; batzuek auzabalka, bezteak ordu erdi bat ezin igarorik. Au da, nere Kristauak, Jesusi zor diozkagun esker onak, ta adorazioak ematea? Au da desagrabiatzea? ez baizik herejeak baño bidegabe andiagoak egitea!

§ II.

Ez al gera, nere Kristauak, emendik aurrera oraindano bezala egongo Jesus ona bakarrik utzirik! ta etortzen geranean siniste, ta arreta obeagoarekin egongo al gera! onela Jesus onari zor diozkagun esker onak, ta benerazioak emateko. Baña badegu beste bide bat onetarako aurrenekoa baño ere egokiagoa, au da maiz, ta bear dan eran artzea Jesus ona Komunioko Sakramentu Santuan. Bazekusen Jesusek onak neke, ta tentu lanak garaituaz igaro bearrak zirala beraren umeak Zeruko atsegin kontentuen artean bizitzeko. Neke oek batzuek datoz etsaiaren aldetik. Tentatzen du etsaiak anima gaixoa andik, ta emendik, batzuetan tristuraz, besteetan aserreaken suarekin: batzuetan kutiziaz, besteetan aragiaren gura gaistoakin. Ta etsai amorratuaren aldetik datozen neke ok gutxi balira bezala, tentatzen ere due anima gaixoa bere lagun urkoak ere: tentatzen du batzuetan errieta, ta ateleka gaistoakin, besteetan itz bidegabeoakin, edo asmazio gaistoakin.

Beste nekerik ez danean berekin izango du animak nork nekatu, beti izango du alabaña bere burua, ta aragi gaitzerako griñaz betea, ta onez gañera nekea beti du Jainkoaren Legeko gauza guziak zuzen egitean.

Neke oen guzien azpian gu illik ez gelditzeko zer egin zuan Jesus onak? zer? Jainko ezingeagoraño ongilleak baizik ezin egin zezakean gauz arrigarri bat, edo Aldareko Sakramentuan gure janari, ta edari egñik gelditzea, onela janari Zeruko onen indarrarekin aisa eramateko Zeruko bidean degun neke guzia. Nere gorputza janaria da egiaz, ta nere odola edari, esaten digu berak. *Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est polus*; gorputz au jaten, ta odol au edaten duanak izango du betiko bizitz doatsua. *Habet vilam aeternam*. Ta atozte, deitzen digu Sakramentu artatik, atozte nere umeak: *venite ad me*. atozte nere Legearen kargarekin neketan zautenak, nik emango dizuet, zuek karga ori aisa eramateko bear dezuen indar guzia. *Venite ad me omnes, qui laboratis, et onerati estis, et ego reficiam vos*. Begira orain, Kristaua, nolako bide ederra dan Jesus ona Komunioko Sakramentuan maiz artzea, berari atsegin egiteko ta zor diozkagun esker onak emateko.

Baña egiten dezu au anima bekataria? etzera zu aspaldiko denboretan pazkoatik pazkoara egon oi Komunioko mayera gabe, ta orduan ere zere Artzayaren edo Justziaren beldurrez? Etzabiltza igesi bezala, ta beti atzera Jesus ona artzera etorzeko? Ah triste zere galgarria! Baziñaki zenbat ondasun Zeruko gaitzen dezun! bazinaki zer naigabea ematen diozun zere Jesus onari! ta zer sententzia izugarria Aldare artatik ematen duan! Adiezazu zer esaten dizun, zuri, ta guziaz. Egiaz, egiaz esaten dizuet: *Amen amen dico vobis*. espadezue nere gorputza jaten, ta odola edaten, ez da zue-tan izango graziaren bizitza ederra, ta gero Zeruko bizitza doatsua. *Nisi manducaveritis carnem filii hominis, et biberitis eius sanguinem*. Baña ez da aditu bear maiz Jauna artzea diodanean edozein gisatan artzea, baizik ongi prestatu-rik, ta biotz garbiarekin onela ongi prestatu-rik dauden animetan jarri-rik bere ondasun guziak eman nairik arkitzen da Jesus ona; ematen duala duan guzia, bada ematen du bere gorputza, odola, anima, ta Jainkotasuna. Beldurgabe diot, esaten du S. Agustiñek: izanik gure Jainkoa, dan bezala guzialduna, eman degun baño geyago ezin eman zegikegun. *Dicere audeo, quod Deus cum sil omnipotens plus dare non potuit*. Izanik gure Jainkoa Jakiunde utsa, etzuan jakin zer geyago eman. *Cum sit sapientissimus plus dare nescivit*. Izanik atzanean gauza guzien Jabea, ta ezin geyagoraño aberatsa, etzuan izan zer geyago eman. *Cum sit ditissimus plus dare non habuit*. Au guzia ematea da Jesusen atsegin kontentu andia bere umeai, oek ongi prestatu-rik arkitzen diranean, baña bekatuaren loyez beterik dijoan biotzean? Onela dijoanak Jesus onari berriz bere alegiñean gurutzeko eriotza ematen dio esaten du S. Pablok. *Rursum sibimelipsis crucifigentes filium Dei*: bere gain artzen du Jainko biziaren Semearen odola: *reus erit corporis, et sanguinis*

Domini: jaten, ta edaten bere kondenazioko sententzia juditium sibi manducat et bibit.

Ta oek dira gure arteko askok, Sakramentu orretan Jesusek ekusi dituan eskergabekeri, txarkeri, ta bidegabeak desegiteko ematen diozkeen esker onak, adorazio, ta atsegin kontentuak, herejeak baño ere bidegabe andiagoak egitea, gaizki Jauna artuaz. Ala artzen dezu zuk gizon edo emakume birauen oitura madarikatu ori uzten ez dezuna. Ala zuk zere lagun urkoarekin itz egin naigabe, zer esana ematen dezula bizi zerana. Ala zuk gizon edanean, jokoan, alferkerian zabiltzana. Ala zu zerekiko lizunkerien oitura edo bekatuaren perillak utzi nai ez dituzuna. Konfesatzen zera, ta bear bada maiz, baña bekatua uzteko asmoen iduripen uts batekin eta onela zoaz gerotik gerora geyago berrituaz Jesusen neke oñazeak zeregan danez. *Rursum sibimetipsis crucifigentes filium Dei.* Ay! nere Kristauak ta zein premiazkoa dan gaurko festibidadea! bada onenbeste ekusten du, onenbeste darama ez herejeetatik bakarrik baita gugandik ere.

Ta alaere zu Jesus ona isill isillik Sakramentu orretan guzia ekusten dezula! Zu zere Justiziaren ezpata zorrotza magitik atera nai gabe! Zu nondik mugituko gaituzun bizitza eder bat egitera, ta biotz eder garbiakin zugana etortzera! Bedeikatua izan bedi Jauna zure Misericordia, ta pazientzia gurekin izandezuna. Orain ezagutzen ditugu ongi zure ontasunari egindako txarkeri eta bidegabeak. Lotsaz beterik arkitzen gera gure esker gabekeri oni begiraturik. Urrikaldu zaitez arren guzaz: ukitu itzatzu biotz oek, damuz desegin ditezen; iguzu arren zure lagunz ugaria, emendik aurrera zu biotz garbiarekin artuaz birtutez birtute joateko, zure Sakramentu orrek guretzat dakartzian ondasunak ez galtzeko, eta onela iristeko betiko bizitza doatsua. Amen.

BEDERATZIGARREN ERAKUSALDIA

*Adirazten da, nola Birjiña txit Santa,
Jaungoikoaren, eta gure Ama maitagarria Zerura
jasoa, edo altxatua izan zan gorputz, eta anima.
Urrena, zer guk egin bear degun bera onratzeko.*

Gero ere eldu, edo etorri zaku arako egun andi ura, zeñean mundu onetatik jaso izan zan Zerura Birjiña txit Santa Jaungoikoaren, eta gure Ama maitagarria. Festa onek garaitzen ditu Santuen beste festa guziak, dio S. Agustiñek. S. Jeronimok esaten digu, ez dala munduan ekusi egun andiagorik. Orregatik Eliz Ama Santak nai du, Kristau guziak postutzea egun andi onetan! Postu gaitezen guziok egun onetan, dio Mezaren sarrean: *Gaudeamus omnes.* Au guk ongi egiteko, begiraldi bat eman bear diogu gaurko Misterioari, eta Misterio oni dagozkan gauzai. Urrena ukituko det, zer egin bear degun Birjiña txit Santa onratzeko? Asi gaitezen bertatik.

§ I.

Gure Salbatzaliea, piztuta berrogei garren egunean, igo zan Zerura, eta beraren Ama maitagarriak jarraitu nai zion biotz osoz; baña nola zan Kristau guzien laguntza, eta atsegin-kontentua, Semeak nai izan zuan emen geratzea Ama, Eliz Ama Santari laguntzeko bere neketan.

Askoren iritzian, ogei ta iru urte igaro zituan eta bitarte onetan izan zan Apostoluen, eta Kristau guzien Erakuslea, giari, eta Bitarteko andia. Urtebatzuetan bizitu zan Jerusalem; baña Juduak ekusirik, nola Apostoluak zabaltzen zuen Jesusen legea, altxa zuen Elizaren kontra ekaitz izugarri bat: Apostoluak zabaldu ziran mundearen lau aldeetara, eta Birjiña txit Santa joan zan S. Joanekin Efeso zeritzan erri andira. Gutxitu zan ekaitz ura, eta S. Juan Damaszenok dionez, biurtu zan Jerusalem, eta an bizitu zan ill arte guzian. Ez da gizonaren mingaña gai, adierazteko, noraño birtute, eta Santutasunera igo zan Ama miragarri au, mundu onetatik irten zaneke. Sortua izan zan Adanen bekatuaren mantxarrik gabe, eta ainbeste doayekin edertu, eta apaindu zuan ordutanik Espiritu Santuak, non beraren edertasunak garaitzen zuan Aingeru, eta Santu guzien edertasuna. Bere sortzetik ezaguera osoarekin arkitzen zan, eta asi

zan Jauna amatzen, eta amorio au unetik unera andiagoo zan, animako grazia, ta doayak andiagooak ziran eran. Nork esan, eta nork ezagutu ere, noraño ugarituko ziran Birjiña txit Santaren birtute, eta Santutasuna egun bakoitzean? Eta noraño igoko zan emen lurrean bizitu zan urteetan? Bizitu zan alabaña, geyenak erakusten duenez, irurogei, ta amabi urtetan.

Alderatu zitzayon Birjiña txit Santari deserri onetatik Zerura igotzeko denbora, eta Aingeru batek aditzera eman omen zion noiz au gertuko zan. Zabaldu zan berri au, eta naigabe andia artu zuen Kristauak, zeren Ama maitagarri au zan guzien atsegin, eta poza, eta laster au gabe ekusiko ziran; baña arintzen, eta gozatzen zitzaten neke, ta naigabe au, oroiturik, bere Semeagana zijoala, eta izango zala beraren aldean gure bitarteko, eta laguntzalle andia. Leku guzietatik elkarren leyan bezala, joan bide ziran Kristauak beraren azkeneko bendizioa artzera. San Juanek, Jesusek gurutzetik aditzera eman ziona egiteko, ezin utzi zezakean, Birjiña txit Santa azkeneko ordu oetan. Beste Apostoluak urrutietan zebiltzan Jesusen berriak ematen, eta askoren. iritzian mirariz arkitu ziran, Santo Tomas ez besteak, Jerusalem. Aditzera eman ziezten Elizaren gobernuari zegozkan asko gauza: alaitu zituan beren egitekoan ari zitezen gogo, eta biotz andiarekin eta agindu zien Kristau guziaz bere laguntza. Erazeki ziran argiak, eta negar egiten zuen guziaz. Irten ziran Aingeru guziaz Zerutik, Birjiña txit Santari arako bidean laguntzera. Ekusi zituan, nola zetozen; orduan, lenaz gañera, erazeki zitzayon Jaunaren amorian: eta aldegin zuan erbeste onetatik. Bereala bete zuan gela, eguzkiak baño geyago distiatzen zuan, argi batek. Etxe artan zeuden guziaz, eta era berean Jerusalem, eta inguruan bizi ziran Kristauak onratu zuen Ama maitagarri onen gorputza, Jaungoiko-gizonaren denbora bateko bizilekua bezala. Ara joan ziran, eri guziaz sendatu ziran, eta S. Juan Damaszenok dio, Juduak berak ere etziralda geratu Birjiña txit Santaren ontarte, eta mese-deak dastatu, edo progatu gabe. Elizako gurasoetatik batzuek ezin sinistu zuen, il zala Birjiña guziz Santa, eta oetatik bat izan zan S. Epifanio: zerren eriotza dan bekatuaren saria, S. Pablok dion bezala, eta Birjiña txit Santak etzuan izan bekatuak, ez jatorrizkorik, ez berak egiñik, ez andirik, ez txikirik. Gañera, izanik Birjiña au Jaungoiko beraren Ama, nola sinistu diteke eriotzaren mendean utzi naiko zuala bere Semeak? Alaere Elizaren iritzia da, egiaz il zala; baña Elizaren gurasoak dioe, Mariaren eriotza etzala izan, gurearen eran, bekatuaren ondorena, eta pena; etzuan alabaña izan bekatuak: baizik il zala, zeren Jaunaren naya zan Adanen ondorengo guziaz eriotzaren nekea igarotzea. Il zan Jesus bekatuak ezin izan bazezakean ere: eta era berean il zan beraren Ama ere; baño etzan il eritasun,

edo gaitzen bategatik, baizik Jaungoikoaganako ongi nai, eta amorioaren indarrez. Orregatik esan zuan S. Ildefonsok: edo ezuala il bear Birjiña txit Santak, edo il bear zuala Jaunaren amorioz.

Ez dago erabakia, non obira zuen; baña S. Juan Damaszenok dio, Jerusalem il zala, len esan dedan bezala, eta Getsemanin obiratu zuela. Eraman zuen obira, eta an ipiñi zuen Aingeruak, eta Apostoluak kantantzen zuela beraren onran. Iru egunez aditu ziran an Aingeruen soñu, eta kantak, eta Apostoluak gau, ta egun txandaka gorde zuen obia. Irugarren egunean geratu ziran osotero Aingeruen kanta, eta soñuak eta denbora artan agertu zan an Santo Tomas. Oni erakusteko Birjiña txit Santaren gorputza, kentzen due obia estaltzen zuan arria, eta ekusirik, an zeudela, ipiñi zitzaizkan zapiak, eta oek usai gozoa alde guzietara zabaltzen zuela, baña etzegoala gorputzik; arrituen eran geratu ziran, eta sinistu zuen, etzuala nai izan Jesusek bere Ama maitagarria geratzea obian usteltzen, eta arren bazkatuz, baizik piztu, eta eraman zuala beregana. Au da Elizako gurasoen iritzia, eta Eliza guziarena ere bai. S. Agustiniëk dio: izutzen naiz, Birjiña txit Santa arren mendean geratu zala gogoratze utsarekin: *Perhorresco*.

Baña nork adirazi, Birjiña txit Santa, piztuta Zerura jaso, edo altxatua izan zanean, nola onratua izan zan? Irten ziran Zeruko Aingeruak, S. Bernardok dionez, Birjiña txit Santari Zerurako bidean laguntzera: irten zan Jesus bera ere, eta eman zion bere besoa Ama maitagarriari, eta Semearen besoan berea ipiñirik asi zan Zerura igotzen. Añ ederki apaindua, eta alako eran argi egiten zuala zijoan, non arriturik elkarri galdetzen zioen Aingeruak: Nor ote da munduko basotik, Jesusen besoan berea ipiñirik, onenbeste onra, eta atseginegin igotzen dan andre au? *Quae est ista, quae ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum?* (Cantic. 8). Aingeruetatik milloyak, eta milloyak zijoazen Manaren igoera onetan, batzuek aurretik, besteak beraren inguruan: elkarren leyan jotzen zituen soñu gozoak, eta kantatzen zituen Birjiña Mariaren alabanzak. Atrebituko naiz esatera, dio S. Pedro Damianok: *Audacter dicam*: igoera au Jesusena baño ere askoz onra, ta gloria geyagokoa izan zala; zeren Jesusen besoan berea ipiñirik igo zan Maria, baña Jesus igo zanean Aingeruak bakarrik bidera irten zitzaizkan. Au aditzen da, uzten degula alde bat Jesusek Jaungoiko-gizonak bezala berekin duan, onra, eta gloria: *Salva filii majestatis*.

Eta Zerurako igoeran gisa onetan onratua izan bazan, zer izango zan zori oneko erri artara igo ezker? S. Pablok an egon ondoan, etziakian, zer esan, eta arriturik zegoanak bezala, esan zuan: ez begiak ekusi, ez bela-

rriak aditu, ez gizonak iritsi du, nolako ondasunak prestatuak dauzkan Jaunak bere adiskide, ta serbitzarientzat. Eta ondasun añ miragarriak prestatu bazituan, bera amatzen duen guzientzat, zer etzuan egingo bere Ama maitagarriarentzat? Ama onek bakarrik Aingeru, eta doatsu guziak baño geyago amatu zuan Jaunak, nolako onrak, eta ondasunak etzitian bada prestatuko Ama onentzat? Il zan uanean bertan, atsegin-kontentuen sari añ ugaria eman zion beraren animari, non doatsu guziena bat eginda ere, ezer ez dan Ama miragarri onen animak artu zuanaren aldean: eta animak artu zuan sari oni zegozkan bezalakoak izan ziran piztuta Zerura igo zanean izan zituan onrak. Jaso zuan, doatsu, eta Aingeru guzien tokiak baño askoz gorago, S. Agustiñek dion bezala: eta bere Semearen eskuean ipiñi zion bere Trono, edo jarlekua. Trinitate guziz Santak egin ziozkan agur, eta ongi etorriak nork adirazi bear bezala? Aita betikoak begirutzen dio bere alabarik maiteenari bezala: Semeak bere Ama guziz maitagarriari bezala: eta Espiritu Santuak bere jauregi, eta bizileku beste guzian artean ederrenari bezala. Atoz, esaten dio Trinitate txit Santak; atoz zure goyende, edo dignidadeari, eta zure santutasunari dagokan koroa artzera: *Veni, coronaberis* (Cantic. 4). Izan zaitte Aingeruen, eta gizonen Erregiña: zure santutasunaren modu ederrakin gia-itatzu gauza guziak, eta betiraunde guzian erregiña-ezazu Aingeruetan, eta gizonen biotzetan: *Specie tua, et pulchritudine tua intende prospere procede, et regna* (Psalm. 44). Eman zion, dio S. Anselmok, esku guzia Zeruan, eta lurtean: ta ez da Birjiña onek ez dezakean gauzarik: alaitu ditzake alabaña gogaiturik bizi diran bekatiariak berak ere, eta piztu dezake oen biotzetan Zeruaren uste, edo esperanza: *Nihil impossibile, cui possibile est relevare in salutis spem desperantes*. Eta S. Pedro Damianok dionez, Manaren eskuetan ipiñi zituan Jaunak bere Urrikaltasun, edo Miserikordien gordairuak. Orregatik esaten dio S. Agustiñek: Zu zera pekatarien uste, edo esperanza bakarra: zure bidez uste degu bekatuaren barkazioa, eta zugaran ipintzen degu geroko sariaren esperanza. Orra, nere Kristaua, gaurko Misterio andia, eta oni dagozkan gauzak. Au guzia aditu, eta ez gera esnatuko Ama maitagarri au onratzeko? Baña zer ote da guk onetarako egin bear deguna? Au da orain ekusi bear deguna.

§ II.

Aditu dezu, Kristaua, Birjiña txit Santa, Jaungoikoaren, eta gure Ama maitagarria, il bazan ere Jaunaren naya egiteko, etzala obian geratu usteltzen, baizik laster piztu zala, eta bere seme, ta Zeruko Aingeru guziakin igo zala Trinitate guziz Santaren aldera. Aditu dezu nola onratua izan zan. Egin zuan Aingeruen, eta gizonen Erregina: eman zion Zeruan, eta lurtean esku guzia, eta beraren eskuetan ipiñi zituan Jaunak bere, Urrikimentu, edo Miserikordien ondasunak. Sinisten degu au, eta Ama maitagarri au ez degu onratuko?

Onetarako lenengo lekuan jayera andiarekin deitu bear diogu gure premietan. Bigarrena era berean esan bear da Errosario Santua, bada berak erakutsi zion Santo Domingori, herejeak, eta bekatiariak Zerurako bidean ipintzeko. Irugarrena, beraren onran sarritan artu bear dira Sakramentuak, eta enzun bear da Jaunaren itza. Jaungoikoarena danak, enzuten du Jaungoikoaren itza, dio Jesu Kristok: argatik ez dezue zuek enzuten, zeren Jaungoikoarenak etzeraten: *Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis* (Joan 8). Laugarrena, aldegin beraren onran bekaturtik, batezere garbitasunaren kontrako itzegite, eta modu lotsagarrietatik. Atzanean, beraren onran utzi bear ditugu bekaturako bide, eta perillak; bestela zer onra emango diogu Birjiña txit Santari, baldin gugaran danez berriro gurutzean ipintzen ari bagera beraren Seme maitagarria, S. Pablok dion bezala?

O Ama guziz maitagarria! Berandu bederik, erabaki degu zu era onetan onratzea, eta zugaran gatzog gure otoiz, edo erregu umillak Eliz Ama Santarekin egitera.

Agur Aingeruen, eta gure Erregiña, Miserikordiazko Ama! *Salve Regina, Mater Misericordiae* Zeruko Erregiñak bezala guzia dezakezu, eta zure eskuetan ipiñi ditu ondasun guziak: eta Ama Urrikaritsu, edo Miserikordiazkoak bezala, gure alde egin nai dezu, al dezun guzia, nolako uste, edo esperanza ez degu zugaran ipiñi bear?

O! Birjiña guziz Santa! zure aurrean gaude gaur, gure eskergabekeri, eta bekatuaren lotsaz beteak alde batetik, baña alaitzen gaitu zugaran artu degun uste, edo esperantzak, eta Elizarekin diogu: *Agur, victza gozo, eta esperanza gurea! Vita, dulcedo, et spes nostra: salve*.

Gu gera Ebaren ume deserriak: galdu ginduan gure lenengo ama onek, eta erbeste onetan bizi gera, aren bekatuaren ondoren samiñak aunatzen gaituela; baña zu zera Jaungoikoaren beraren Ama, eta denbora berean gurea ere bai, eta eman dizu Jaunak, gure nekeak arintzeko esku guzia. Zuri deyez gaude bada Ebaren ume deserriak negarrez, eta adiaz

zugana suspiratzen degu negarrezko ibar onetan: *Ad te clamamus exules filii
Evae: ad te suspiramus gementes, et flentes in hac lacrymarum valle*

Norgana joan al gaitzek, zugana baizik, o Maria! Ea bada bitarteko gurea, zure begi urrikaritsu oriek biurtu itzatzu gugana: *Eja ergo, advocata nosIra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte*

Emengo neke, eta gurutzeak, ta emengo premiak arintzea, ta gozatzea, nai degu, baña askoz geyago, gure egunak ongi bukatzea, eta zure Seme Jesus maitagarria betiraunde guzian ekustea, eta zurekin batean alabatzea. Erakuskuzu bada deserri onen ondoren Jesus zure sabeleko frutu bedeikatua: *Et Jesum benedictum fructum ventris tui nobis post hoc exilium ostende*

O guziz beraa! o Padosa! o Maria Birjiña gozoa! erreguezazu, gugatik, Jaungoikoaren Ama Santa, zure Seme Jesusek agindu digun betiko bizitza iritsi dezagun. Amen.

AMARGARREN ERAKUSALDIA

Birjiña kuit santaren jayotzaren gañean.

*Jacob autem genuit Joseph, virum Mariae
de qua natus est Jesus, qui vocatur Cristus Mathei 1.*

Iru jayotzari bakarrik pozaldi, edo festibidatea egin oi die Eliz Ama Santak. Egiten dio lenbizia Jesus maitagarri Jainko-gizonaren Jayotzari, guzian Salbatzallearen jayotzari dagokan bezala. Egiten dio urrena Jesusen etorreraren berri onak ematera Jesusen aurretik etorri zan S. Juan Bautistaren jayotzari. Egiten dio irugarrena, eta egiten dio S. Juan Bautistaren jayotzari baño askoz bide geyagorekin zori oneko Jesusen Ama maitagarriaren jayotzari. Jayotza onetan atsegin pozez beterik Eliz Ama Santa deyez asitzen zayo Birjiña txit santari, esaten.diola: Zure jayotzak, Birjiña Jainko beraren Ama, atsegin pozez bete du mundu guzia. *Nativitas tua Dei Genitrix Virgo, gaudium anuntiavit universo Mundo.* Jayotza onen gañean bada nere enzunleak zeña zuek beneratzen, eta alabatzen dezuen atsegin pozez beterik itzegin biar dizuet gaur; baña lenago, Aita Santu Benedikto XIII agintzen digun bezala doktriñako puntutxo bat ukitzera noa. Izan bedi bada, gaurko gure doktrina Birjiña txit Santari zor zayon benerazioaren gañean.

Iru benerazio mota erakusten ditue Teologoak. Lenbizikoa da Jaungoikoari bakarrik ematen diogun benerazioa, Teologoak S. Agustiñekin *Latria* deitzen dioena. Benerazio au ematen diogu Jaunari gauza guzien Egille andi, ta Jauna dalako ezagueran. Bigarren benerazio mota da Santuai ematen diogun benerazioa, *Dulia* Teologoak deitzen dioena. Benerazio au ematen diegu Santuai Jainkoaren adiskideai bezala, gure bitartekoai, eta Espirituaren tenploai bezala. Argatik benerazio au Jaunari ematen diogun benerazioa baño askoz txikiagoa da; beneratzen degu alabaña Jainkoa gauza guzien Egille andia, eta Jauna bezala; eta Santuak, ez Jainkoak balira bezala, baizikan Jaungoikoaren adiskideak, gure bitartekoak, eta Espiritu Santuaren tenploak bezala. Irugarren benerazio mota da Birjiña txit Santari ematen diogun benerazioa, *Hyperdulia* Teologoak deitzen dioena. Benerazio au aurreneko bien bitartean arkitzen dan benerazioa da, alde batetik alabaña askoz, eta askoz txikiagoa da Jainkoari ematen diogun benerazioa baño, bestetik andiagoa da beste Santuai ematen zaten benerazioa baño. Badakit Birjiña txit Santari, eta berebat Santuai

ematen diogun benerazioaren kontra asko daraustela herejeak, eta Birjiña, eta beste Santuak Jainkotzat adoratzeko bezala, idolatrak guri deitzañoko ausardia duela. Nolabait engañatu bear beren ikasleak.

Baña guk aitortzen diegu biotz osoz Jainko bakar bat dala: aitortzen diegu Santu guziak, eta Birjiña txit Santa bera ere ezpalira bezala dira Jaunaren anditasun baztergabekoaren aurrean. *Omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram eo*: aitortzen diegu S. Agustiñekin, Jainkoari ematen diogun benerazio andi *Latria* deitzen zayona Jainkoaz osterontzean inñori eman bear etzayola. *Illo cultu, qui graece Latria dicitur, nec colimus, nec colendum docemus, nisi unum Deum*. Baña diogu S. Agustin berarekin, diogu Eliz Ama Santarekin beneratu bear dala Birjiña txit Santa, ez ekiaki Jainkoa baliz bezala, (au litzake alabaña anziñako hereje Koliridianoen herejia) baizikan Jainkoaren Ama bezala, baizikan Santa guzien Erregiña bezala, baizikan Jesu-Kristoz ozterontzean gure Bitartekorik andiena bezala. Benera dezagun Jainkoaren Ama, dio Nizeako Konzilio II, ez Jainkoa bezala, baizikan Jainkoaren Ama bezala. *Sanctam quoque Genitricem adoremus, non tanquam Deum, sed tanquam Dei Mater, secundum carnem*.

Benerazio au ematen diogu Birjiña txit Santari lenbizia: gerengan aitortzen degula, ta sinisten Jainkoaren Amatzat; Santu guzien, ta Aingeruen Erregiñatzat: Bigarrena, beste Santuetan baño uste geyago degula beraren bitartekotasunean. Irugarrena, beraren Letaniak esanaz, eta berari gure bitarteko andiari bezala erregutzeaz. Laugarrena, beraren imajiñai agur, ta erreberenzia egiñaz. Baña kontu emen Trentoko Konzilioak erakusten digun dotriñarekin. Beneratu bear dirala dio Konzilio onek Birjiña txit Santaren imajiñak, (baita beste Santuenak ere): imajinai ematen zuten benerazioa igarotzen da alabaña, edo zuzentzen da Birjina beragana. Baña Konzilio berak erakusten digu ezdala uste izan bear, askok bear bada uste duen bezala, Mariaren imajiñetan arkitzen dala mesedeak egiteko esku, edo birtuteren bat. Imajiñak alabaña, ez dira beste gauzatarako, ezpada Zeruan dagoanaz oroi gaitezen.

Jauna, esango dit norbaitek, ni oraindano uste orretan bizitu naiz, eta uste onekin nik, eta beste askok lenago promesak egiten diozkagu Ama Birjiña Aranzazukoari, beste imajiñai baño. Baldin ustea ipiñi badezu Aranzazun arkitzen dan imajiñan, gaizki ipiñia da; eta jakin bear dezu, besteak (baldin gauzen zerbait berri badue) Ama Birjiña Aranzazukoari, edo besteren bati promesak egiten diozkeenean, ez duela bere ustea imajiña edo bulto artan ipintzen, baizikan Zeruan argitzen dan Birjiña beragan. Jauna; beraz diona egia bada; edo imajiñak ezpadue mesedeak egiteko esku, edo birtuterik batere, alferrik da, edo obeto esateko, zorakeria da,

Aranzazuko, edo beste tokiren bateko imajiñai promesak egitea. Ez orrelakorik. Zergatik Birjiña txit Santak imajiña bataren bitartekotz askotan mesedeak egiten ditu, beste imajiñen bitartekotz egiten ez dituanak. Zergatik egiten duan au, ori ez da gure kontuko gauza.

Bigarrena; Trentoko Konzilioak erakusten digu, Birjiña txit Santaren imajiñai, eta orobat beste Santu guzienai, etzateela erregutu bear, etzateela ezer eskatu bear; imajiñak alabaria ez due gure erreguak aditzeko belarrik. Jauna, esango du arriturik norbaitek; Jauna, nola izango da, baldin guziok Mariaren imajiñai erregutzen, eta mesedeak eskatzen egoten bagera? Guziok egoten gera erregutzen, egia da, imajiñen aurrean, baño ez diogu erregutzen imajiñari, edo bultoari, bazikan Zeruan arkitzen dan Birjiña txit Santari, zeñaz imajiñak oroi erazten gaituan. Au da Konzilio Trentokoak gauza onen gañean erakusten digun dotriña; doktriña bear bada zenbaitentzat premiazkoa. Goazen orain Birjiña txit Santaren jayotza doatsuaren gañean itzegitera. Birjiña guziz Santa! indazu zure grazia, ta laguntza neretzat goyegia dan lan onetarako, bada eskatzen dizut zuk ainbeste nai dezun Aingeruaren agur andiarekin *Abe Baria*.

*Jacob autem genuit Joseph, virum Mariae
de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus. Mathei 1.*

Jakob izan zan Joserren Aita, Jose Mariaren esposa, zeñagandik jayo zan Jesus, Kristo deritzana, dio gaurko Ebanjelioak. *Jacob autem genuit Joseph virum Mariae de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus*. Au da Ebanjelistak Mariaren jayotzaren, eta bizitzaren gañean itzegiten duen guzia. Zer da au, Ebanjelista Santuak? esaten die S. Tomas de Villanuevak Mariaren jayotzako sermoyan; zergatik Mariaren jayotzako gauza miragarriak aditzean artuko gendukean atsegin kontentu andia ukatzen diguzue? Zergatik gauza onen atsegin pozgarriak, ainbeste ansiaz deseatuak isillik uzten dituzue? *Cur tanto nos gaudio privatis? Cur ha tan laecta; et desiderata conticistis?* Alaere, dio Santuak, isillik uzten dituen gauza guzien ordain da (eta askoz geyago), Mariari Jesusen Ama dala esatean, ematen dioen alabanza. *De qua natus est Jesus*. Zeren baldin Maria bere jayotzan bada Jaunak berak bere Amatzat eternidadetik auturikako aur doatsu ura, zeñagandik jayo bear zuan, eta jayo zan Jesus, zer nolakoa izango da jay otza au? Zenbat santidadez, graziaz, doayez, birtutez betea? Zein atsegin poz andikoa Mundutar gaixoentzat? Zuek, uste det, nere enzunleak, ansia andiarekin gauza oek aditu naiko dituzuela, eta nik, gauza oek berak nolaere bait zuei adirazteko, diot: *Mariaren jayotza da: Jaicoarentzaco guciz Santa; Manduarentzat guciz atsegin pozgarria*. Ona emen, gaurko nere itzegiteko gai guzia.

§ I.

Mariaren Jayotza da lenbizia Jainkoarentzako, eta Jainkoaren begietan guziz Santa; au da, Jaunaren graziaz, birtutez ta doayez betea. Birjina txit Santa ezin geyagoraño Zeruko graziaz, doayez ta birtutez betea, ta edertua izan zala ezin ukaditekean, eta Elizako Doktoreak argiro erakusten diguen gauza da. Ezin asma diteke, dio S. Anselmok, Jaunarenaz osterontzean, edo Jainkoarena ezpada Birjiña onen Animako edertasuna baño ederragorik. Ondorik ez duan itsasoa adinakoa da Mariaren grazia, dio S. Juan Damaszenok; eta S. Epifaniok, numero, ta neurri guziak baño andiangoa. Aingeruari, eta Santuai, dio S. Buenabenturak S. Jeronimorekin batean, Aingeruari, ta Santuai, ta beste gañerako guziaz puskaka eman die Jainkoak bere grazia, baño Jesusen Amari eman zion zegokanari bezala, graziaren betetasun guzi-guzia. *Ceteris per partes praestatur, Mariae vero simul se tota infudit gratiae plenitudo.* Doktore Santu oek, egia da, ez duela izendatzten Mariaren jayotza, sortzea, edo beste denborarik, baño oen esan oriek Mariaren jayotzari dagozkanak dira; graziaren betetasun edo ugaritasun au guzia Mariari ematen diok, zeren Jainkoaren Ama izateari ala dago-kion, edo zeren Maria dan arako Jainkoaren egitura eder-miragarri ura, zeñagandik jayo zan Jesus Jainko gizona, *Maria, de qua natus est Jesus,* eta Birjiña txit Santa bere jayotzako puntuan ere zan Jaunak bere Amatzako eternidadetik autu zuan aur eder-miragarria: zan Jainkozko imajiña eder ura, zeñagandik jayo bear zuan, eta jayo zan Jesus. *Maria, de qua natus est Jesus.*

Gauza au, bear dan eran sinisteko, edo beintzat zein sinisgarria dan ezagutzeko, jakin bear da, gure Jainkoak norbait autzen duanean karguren baterako, ez diozkala ukatzen karguari dagozkan grazia, doai, eta birtuteak. Jainkoak zerbaitetarako autzen dituanak, prestatzen ditu, dio S. Tomas Aingeruak, autzen dituan kargurako egokiak egiten dituan moduan. *Quos deus ad aliquid eligit, ita praeparat, ac disponit, ut ad id quod eliguntur, inveniatur idonei.* Argatik S. Juan Bautistari bere jayotzatik eman ziozkan ainbeste grazia, doai, eta birtute, zeren autu zuan bere prekursoretzat. Argatik S. Pedrori ainbeste konstanzia, zeren autu zuan Eliza guziaren burutzat. Argatik ainbeste Fedearen zelo S. Pablari, zeren autu zuan Fedearen zabaltzalletzat. Emendik, baldin Birjiña txit Santa bere jayotzan (baita bere sortzean ere) auturik arkitzen bada Jainko beraren

Amatzat, ezin ukatuko diozka Jaunak dignidade, ta exelenzia oni dagozkan grazia, doai, ta birtuteak. Baña, nork, nere enzunleak, nork adierazi, nork ezagutu ere zein andiak, zein ugariak izan bear duen Jainkoaren Ama izateari dagozkan Zeruko grazia, doai, eta birtuteak? Galde bekie Doktore Santuai zer dignidade zer exelenzia dan Jainkoaren Ama izatea? Batzuek erantzungo due miragarri guzien artean miragarri andiena, ta berriena dala. *Miraculum miraculorum omnium,* besteak, Jainkoaz osterontzean asma al ditekean goitasun, eta exelenzia guziak igarotzen eta garaitzen dituala. *Hoc unum, quod Dei Mater est, excedit omnem altitudinem, quae post Deum cogitari potest.* Galde bekie zenbait Teologori, eta ardura gabe erantzuten due: Jainkoaren Ama izatea dignidade ta exelenzia baztergabekoa dala. Galde bekio Teologo guzien buru S. Tomas Aingeruari ere, eta erantzungo digu, eraren batera bazterrik, edo mugarik ez duan dignidadea dala Amatasun au. Birjiña doatsuak, dio Santuak, Jainkoaren Ama danez, nolerebait bazterrik ez duan dignidadea du; zeren bazterrik gabeko on, edo ontasuna dan Jainkoa, zeñaren Ama dan: eta alde onetatik ezin egin diteke gauza obe-goyago, ta miragarriagorik. *Beata Virgo, ex hoc, quod est Mater Dei, habet quamdam dignitatem infinitam, ex Bono infinito quod est Deus, et ex hac parte non potest aliquid fieri melius.*

Ongi: eta Jainkoaren Ama izatea dignidade, eta exelenzia onen goi miragarria bada: eta beste aldetik S. Tomas Aingeruak dion bezala, Jainkoak karguren baterako aututzen dituanak prestatzen baditu karguari dagozkan grazia, doai eta birtuteakin, izanik Birjiña txit Santa dignidade, ta exelenzia onetarako autua eternidadetik, zenbat santidade, zenbat grazia, zenbat doai, eta birtute izango zituan bere jayotzan? Gogora ekartzue zuek, nere enzunleak, eta zuek au gogoan darabiltzuen bitartean, nik uste det Aita Suarez jakintsuarekin: Mariak bere jayotzan, ta lenagotanik ere zituan Santutasun, grazia, doai, ta birtuteak geyago, ta ugariagoak zirala izan diran, ta izango diran Santu, ta Santa guzien Santutasun, grazia, doai, eta birtuteak baño: geyago, ta ugariagoak Zeruko Serafin, Tronu, eta Aingeru guzienak baño. Zeren oek guziak batean ipiñi arren Jainkoaren Ama izateak duan exelenzia ta dignidadeagandik urruti arkitzen dira.

Ipiñi hitez alde batetik Lege zarrean, ta berrian izan diran Santu, eta Santa guziak. Ipiñi bitez arako Sara aek, Jael aek, Judith aek, Ana aek. Ipiñi arako Abraham leyal aek, Jose konstante aek, Dabid urrikalsu aek. Ipiñi Erriak, ta erreinuak, España, Italia, Franzia, Grezia, India, Jaunaren Legera zituen Apostoluak. Ipiñi Jesu-Kristogatik mundua beren odolez umandu duen Martiri guziak. Ipiñi, Jauna osotoro serbitzeagatik, mendi urruti, ta bakardadeetan bizitu diran eremutar guziak. Ipiñi paret artean

Aingeruen erako bizitza eder garbi bat egin duen Birjiña guziak. Ipiñi Relijioen fundadoreak beren seme guziakin, S. Benito, S. Agustin. Santo Domingo, S. Franzisko, S. Bruno, S. Ignazio ta beste guziak. Altxa orain animaren begiak Zeru Enpireoraño, ezin konta al dira Aingeruak, eta dan txikienak santidade, grazia, doai, ta birtute geyago du Santurik andienak baño. Ipiñi bitez Aingeru beenekoak, erdikoak, eta goyenkoak. Nork adierazi, zein andia izango dan ainbeste Santu, ainbeste Aingeruen Santidadea? Nork adierazi norañoakoak izango diran oen guzien grazia, doai eta birtuteak? Baña ipiñi bedi beste aldetik arako Jaunak bere Amatzat eternidadetik arturik jayotzen dan aur eder miragarri ura. Ez ote da aur au bakar bakarrik Santuen eta Aingeruen eskuadra oriek guziak baño ederrago? Ez ote du, oriek guziak baño Santidade, grazia, doai eta birtute geyago? Egiaz ni erraz engañatu naiteke, baña uste det asko gizon jakintsurekin, Santu guziak, Aingeru guziak, dignidade, ta exzelenzian garaitzen dituan bezala, era berean garaitzen dituala animako edertasunean, grazia, doai, ta birtuteen ugaritasunean. Uste det, Jaunak ederrago deritzala bere Ama izateko mundura agertzen dan aur eder miragarri oni, Santu guziaz, ta Aingeru guziaz baño. Ezin konta al dira nere serbitzari oek guziak, dio Jaunak. *Adolescentularum non est numerus*, baña au bakarrik da nere ederra, dio aur onegatik; au bakarrik santidadez, graziaz, doayez ta birtutez osotoro betea. *Unica est columba mea: perfecta mea*, Emendik, izanik Jaunaren begietan aur zori oneko au onen ederra, onenbeste graziaz, doayez, ta birtutez betea, aur au, edo Mariaren jayotza da Jainkoarentzako, edo Jainkoaren begietan guziz Santa. Au da aurrena adierazteko artu genduan gauza.

§ II.

Mariaren jayotza Jainkoaren begietan guziz ederra guziz Santa, iza-teaz gañera, da mundu guziarentzat guziz atsegin pozgarria. Gure jayotzak, baldin fedearen begiak in begiratzen badiegu, ez dira ez atsegin pozgarriak, baizikan negargarriak: jayotzen gera alabaña Adanen bekatuan irabiotuak: jayotzen gera gaitzerako griñaz geran guziok beteak; jayotzen gera Jainko beraren etsayak, eta etsai galgarriaren mendeko anima galduak. Ez da egiaz ez, Mariaren jayotza gisa onetako jayotza doakabene-gargarria; jayotzen da alabaña Adanen bekatuaren loyak batere ukuitu gabe, jayotzen da ekusi degun aina graziaz, doayez, eta birtutez edertua.

Eta, au ez da biderik asko Mariaren jayotza mundu guziarentzat atsegin pozgarria izateko? Biderik asko da, bai, munduak ondo ezagutzen balu zer gauza dan Adanen bekatuaren loyak ukuitu gabe jayotzea: eta jayotzea ainbeste Zeruko graziaz, doayez, ta birtutez edertua, eta apaindua. Baña nola ongi ezagutzen ez ditugun gauz oek, ez da guretzat ain atsegin pozandikoa alde onetatik. Guziz atsegin pozgarria da mundu guziarentzat, zeren munduak ainbeste sekulan ansi andiarekin uste zuan Salbatzallearen Amaren jayotza dan.

Bai, nere enzunleak, bay; Mariaren jayotza guziz atsegin pozgarria da mundu guziarentzat, zeren Salbatzallearen Amaren jayotza dan. *De qua natus est Jesus*. Adan, gure lenbiziko gurasoak Jaunarekikoa galdu zuanetik Mariaren jayotzara lau milla eta geyago urteren arrastoa zan. Denbora onetan guzian Salbatzallearen berria izan zuen munduan askok; izan zuen Patriarkak, izan zuen Errege askok beintzat. Izan zuen Profetak ere; eta Munduak oen ezpañaz ansia guziz andiarekin deitzen zion bere Salbatzalle oni. Adan gizagajoak beti begien aurrean zeuzkala bere zorakeriaz bere buruari, ta ondorengo guziaz egin ziezten kalte arrigarriak, oek guziak erre-mediatiu nayaz, deituko zion egiaki guzien orde, deituko zion bein da berriz, ta askotan ere, deituko zion egun oro goiz arrats, da, nork taki zenbat aldiz? Deituko zion bere bat Abrahamek ere, deituko zion, eta deitu zion Jakob, onen semeak ere. Salbatzallea ekusteko ansiaz noa ni mundutik Abrahamen Linbora esaten zien Jakobek bere umeai iltzeko puntuan; an egon bear det nik, eta egon bear due ongi ill guziak, Salbatzalle au dator-kigun artean. *Salvatorem meum expectabo*. Noiz artean, Jauna, esaten zion Dabid Santuak ere Jaungoikoari, noiz artean egongo zera geldirik, ta gugana etorri gabe? Egizu Jauna, gaurdanik, ta luzatu gabe, egiteko zauden zere lan andia: esnazazu zure Eskuguzialdun ori, eta atoz, atoz guzien Salbatzallea. *Excita potentiam tuam, et veni*. Era onetan bertan Jaunari agertu ziozkan Munduak bere Salbatzallea ekusteko ansia arrigarriak Profeten ezpañaz. Oen artean Isayasek adierazi zuan, izango zala denboren buruan Birjiña bat aur dun gizonik gabe. Birjiña au erdiko zala, eta izango zuala seme bat Birjiña gelditzen zala. *Ecce Virgo concipiet, et pariet filium*. Au era askotara adierazirik, asitzen zate Zeruai otsez, esaten diela: zertan zaute, Zeruak, orren legorrak? Noiz urtu bear due zuen odehyak? Noiz Espiritu Santuak odei egiñik egingo du Birjiñ Amaren lur garbian bere birtutez egiteko dagoan lan andia? Aitu bedi, aitu bedi noiz ere bait, Zeruak, zuen legortasua ori. *Rorale Caeli desuper*. Bial ezazue odehyak, guk ainbeste ansiaz uste degun gure Salbatzallea. *Et nubes pluant justum*. Ansi oekin, nere enzunleak, igaro zituan mundu doakabe onek lau milla eta geyago urte gure

Salbatzallearen ustean. Orain, nor adieraziko du onenbeste ansiarekin bere Salbatzallea uste zuan munduarentzat, zein atsegin pozgarria dan Salbatzallearen Amaren jayotza? Ez egiaki nik beintzat; ni kontentu gelditzen naiz esatearekin, Mariaren jayotza guziz atsegin pozgarria dala mundu guziarentzat; zeren ainbeste sekulan ansia andiarekin uste zuan Salbatzallearen Amaren jayotza dan. *De qua natus est Jesus.*

Egia au are obeto ezagutuko degu, zer gisatan deitzen Eskritura Santak Jesus gure Salbatzalleari, eta zer gisatan Mariari kontuz begiratzan badegu. Jesus gure Salbatzalleari deitzen dio Eskritura Santak Eguzki alde guzietara argi egiten duana; *Sol illuminans per omnia.* Salbatzallearen Amari bere jayotzean deitzen dio Eskriturak, edo Aingeruak; Eguzki Jainkozko onen aurretik agertzen dan argia edo eguantza. Zein ote da, ekiten dioe elkari Aingeruak ekusirik Salbatzallearen Ama jayotzen; zein ote da onako eguantzaren eran agertzen dan au ? *Quae est ista, quae progreditur quasi aurora consurgens?* Emendik naita ez guziz atsegin pozgarria izan bear du Salbatzallearen Amaren jayotzak mundu guziarentzat. Au ongi ezagutzeko gogora ekartzue zein era negargarrian arkitzen zan mundua Mariaren jayotzan; bekatuaren illuntasun izugarriak zein estalia. Israel-darrak ez besteak geyenak Jainkoa utziarik fedegabetasunaren gau illunean bizi ziran. Guziak atera ziran, dio Dabid Santuak, Zeruko bidetik; guziak galdu ziran Jainkoarentzako, ta Zerurako; etzan guzien artean gauz on bat egiten zuanik, bear bezala beintzat. *Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt; non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.* Argatik zabaldu zuan bai, ta ongi alaere, infernuak bere eztarriztar izugarria, dio Isayas Profetak; idiki zituan ezin geyagoraño bere ortzak, eunka, ta milloika irintsitzeko animak. *Propterea dilatavit infernus animam suam, et aperuit os suum absque ullo termino.* Zein era negargarrian arkitzen zan mundua Salbatzallearen Ama mundura agertzean! Bekatuaren gau beltz, eta illuntasun izugarriak guzia artua, ta estalia. Bai, dio Isayas Profetak, gauak, ta illuntasunak estalia arkitzen zan mundua, eta itsuturik jende guziak. *Tenebrae operiebant terram et caligo populos.*

Esan gidazue orain, nere entzunleak, onenbeste illuntasunen artean arkitzen bada mundua Mariaren jayotzan, eta onenbeste illuntasunen artean agertzen bada Maria eguantzaren eran berekin dakarrela Jesus eguzki Jainkozkoa, ez da guziz atsegin pozgarria Mariaren jayotza mundu guziarentzat? Egin dezagun kontu, mudaturik gure Zeru onen, eta Eguzkiaren mugimentua, orain zenbait orduko gaua degun bezala, sartzen zakula, ez sei illabetekoa Groelandian bezala, baizikan berrogei, edo geyago urteko gau luze ikaragarri bat. Esan gidazue, baldin denbora oen

guzien buruan agertuko balitzaku eguantz ederra, berekin ondoren duala Eguzkia, zein atsegin pozgarria izango litzake? Ez giñake egiaz Groelandian bezala kontentu geldituko eguantzari Musikaz ongi etorri egitearekin; igaroko giñake noaski, fedeak besterik ez erakustera, Jainkotzat adoratzeraño ere. Eta, zer luke zer ekusi zenbait urteko illuntasun oek Mariaren jayotzan mundu doakabe au estaltzen zuen illuntasunen aldean? illuntasun oek bekatuaren illuntasun ikaragarriak ziran; eta ziran ez berrogei urtean, baizikan berrogei sekulan, eta geyagoan iraun zuen illuntasunak. Illuntasun ikaragarri oen artean, bada, agertzea Maria eguantz guziz eder baten eran, *quasi aurora consurgens*, bere ondoren duala guzien Salbatzalle Jesus eguzki Jainkozkoa, zein atsegin pozgarria izango da? Nai ta ez guziz atsegin pozgarria. Guziz atsegin pozgarria Aingeruentzat; guziz atsegin pozgarria Linboko guraso santuentzat; guziz atsegin pozgarria Purgatorioko anima gaixoentzat; guziz atsegin pozgarria mundu guziarentzat; itz batean, guziz atsegin pozgarria mundu guziarentzat; zeren munduak ainbeste sekulan ansia andiarekin uste zuan Salbatzallearen Amaren jayotza dan. *De qua natus est Jesus.* Au da bigarrena, ta atzena adierazteko artu genduan gauza.

Poztu bitez bada gure biotzak, dio S. Pedro Damianok; *Exultemus*, eta Jesus maitagarriaren jayotzan atsegin kontentuz bete oi diran bezala gure animak, bete bitez Jesusen Amaren jayotzan ere: *et sicut gaudere soleamus in Nativitate Christi, ita etiam et gaudeamus in Nativitate Matris Christi.* Baña, zer probetxu aterako degu atsegin-poz onetatik, aztutzen bagera Mariaren santidadea imitatzeaz? Probetxurik batere-ez, edo obeto esateko, probetxuaren ordezkari kalte andiak. Argatik alferrikako gauza izan ez dedin Mariaren jayotzaren gañean predikatzea, eta festibidade au egitea, ez degu kontentu gelditu bear zori oneko jayotza onetan poztutzearekin, ez nere enzunleak. Sayatu ere bear degu guziok Mariaren santidadea imitatzea. Mariak bere jayotzan zuan bere dignidade, ta exzelenziari zegokion santidadea; eta guk ere Mariari imitatzen diogula, gure indar, ta alegin guziakin sayatu bear degu Jaunak eman digun kargu, ta enpleoari dagokian santidadea iristera. Au da Mariak bere jayotzan erakusten eta eskatzen diguna guziori; au eskatzen die donzellai; au ezkonduai; au gurasoai; eta errietako buruai. Gisa onetan sayatzen gerala guziok, prest arkituko degu bai Mariaren bitartekotasuna, prest beraren eskua Jaunak eskatzen digun bizi onera igotzeko; eta prest atzenean bizi onaren saria beti betiko glorian. Amen.

AMAIKAGARREN ERAKUSALDIA

*Zeñ gauza gaizto, eta samiña dan, gük gure
Jauna utzi izan degun eran utzitzea: eta gaurko
Erakusaldi onetan adirazten da: Jaunak gizona
egitean, zertako egin zuan, eta nolako doayakin
ornitu zuan. Urrena, nota bekatuan erori zan,
eta zeñ ondoren samiñak etorri ziran, eta datozen
bekatu artatik.*

*Derehüüsti Dominum Deum tuum..
Scito, et vide, quia malum, et amarum est
reliquisse te Dominum Deum tuum. Jerem. 2.º*

Eliz Ama Santak ama urrikaritsuak bezala, egin da garizuma onetan, eta lenago ere alegiña gu Zerurako bidean ipintzeko: eta Pazkoaz aditzera eman digu, nola piztu zan Jesus egiaz, eta beñere ez iltzeko, zertako ote? gu esna gaitezen, eta piztu bekatutik graziaren bizitzara, egiaz, eta beñere bekatua ez biurtzeko. Alaere Kristaurik geyenak ez oi dira piztu graziaren bizitzara, eta geratzen dira bekatuan illak, batzuek, zeren biotzik ez duen bekatuaren bide, eta perillak, etxe, eta lagun gaiztoak utzitzeko; besteak, zeren lagun urkoari, edo erriari eman, edo biurtu bear zitzayona biurtzen ez dioen; batzuek zeren oitura gaiztoak desegiteko neurririk artzen ez duen; besteak zeren duen karguaren egin-bideai eranzuteko sayatzen ez diran. Onela dautza bekatuen obian Zeruz etsiak bezala. Zer egin al dezakegu bekatari oekin? Zer, ezpada Birjiña txit Santa *Doloreetako*a bitarteko degula, aditzera ematea, zeñ gauza gaizto, eta samiña dan gure Jaun, eta Jaungoikoa utzitzea, eta bekatuaren bideai jarraitzea. Gaur asiera sustrayetik artzeko, aditzera emango dizut, bekataria, gizona egitean, zertako egin, eta nolako doayakin ornitu zuan Jaunak. Urrena, nola bekatuan orori zan, eta zeñ ondoren samiñak etorri ziran, eta datozen bekatu artatik. Birjiña txit Santa, gugatik penaz, eta naigabez betea, bizitza berri-on bat artu nai duen bekatari guzien Bitarteko, eta Ama gozoa, nai onekin Zugana etorri nai nuke; baña loturik naukee nere bekatu, eta grifiña txarrak. Lagun zaikizkit oek urratzen, eta bizitz eder bat artzen. O Ama guziz beraa! Zu zera nere bizitza, eta atsegin kontentua: zu nere esperanza. Ez gaitzatzula arren utzi. Esperanza onekin ekin degiogun, bekataria, gure egitekoari.

* * *

Gure Jaungoikoak, doatsu izateko etzuan, ez Aingeruen, ez gizona bearrik, beregan du alabaña doatasun guzia, eta betiraunde, edo betikotasun guzian izan da eziñ geyagoraño doatsua Aingerurik, eta gizonik gabe. Denboraz egin zituan Aingeruak, espiritu eder, eta garbiak; apaindu zituan doai miragarriakin, eta eman zien beti-beti zori onekoak izateko era guzia. Baña Luzifer buru zuela, altxa ziran asko Jaunaren Aginteren baten kontra, eta bota zituan betiko su, eta garren artera, eta an egon bearrak dira betikotasun guzian. Aingeru gaizto oek dira gure animen etsayak.

Aingeruen ondoren egin nai izan zuan gizona, eta onetarako era miragarrian prestatu zituan gizonarentzako bear ziran gauza guziak. Lenengo egunean egin zituan Zeruak, eta lurra, eta nola arkitzen ziran illunbean, egin zuan argitasuna. Egin bedi, esan zuan, argia, eta bereala agertu zan egiña. Bigarren egunean egin zuan begien aurrean dakuskun Zeru au: Irugarren egunean bildu zituan leku batera lurraren gañean zabaldurik zeuden urak, eta eman zien itsasoen izena. Agindu zion lurrari, eman zitzala loreak, belarrak, arbolak, eta bereala agertu ziran gauz oek: eta dirudianez irugarren egun onetan egin zuan Paradisuko berjera ederra. Laugarren egunean egin zituan eguzkia, illargia, eta izarrak. Bostgarren egunean egin zituan arrayak, egaztiak, abere, eta ganaduak. Era onetan, gizona egin baño len prestatu zituan eraz bizitzeko ark bear-ko zituan gauzak. Emen lurrean igaro bear zituan egunetarako zan Paradisua, non bizi zitekean nekerik gabe, eta era guziakin: eta emengo egunak bukatzen zituaneke, prestatu zuan Zeruko jauregi guziz ederra. Seigarren egunean esan zuan: *egin dezagun gure antzera gizona*: eta lur piska batekin moldatu zuan Adanen gorputza: ezerezetik egin zuan anima, eta emanik au gorputzari, agertu zan egiña lenengo gizona, eta deitu zion Adan. Lo zegoala, atera zion sayets.ezur bat; onekin moldatu zuan Ebaren gorputza, eta ezerezetik egin zuan anima. Eman zion au gorputzari, eta geratu zan egiña lenbiziko emakumea, eta eman zion izena Eba. Oek dira lenengo gizona, eta emakumea, eta bi oetatik due beren jatorria munduan izan, eta izango diran gizon, eta emakume guziak.

Zertako egiñ ote zuan Jaunak gizona? Egin ote zuan emengo ondusunen ondoren ibiltzeko? Ez; zan alabaña lurreko gauza guzien Jaun, eta jabe, eta etzuan ezereen billa ibilli bearrik. Egiñ ote zuan aragiaren atsegiñ lotsagarrien ondoren bere burua aunatzeko, eta zikintzeko? are gutxiago. Zertako egin zuan bada? Egin zuan bera ezagutzeko, amatzeko, eta bera-rekin batean Zeruan doatsu izateko. Au da gure siniste, edo fede onak

erakusten diguna, eta siniste onek kuturtzen ditu asko anima, mundu doa-kabe au utzirik paret artean eren buruak ezkutatzera.

Eta nork aditzera emango ditu, Jaunak Adani, eta Ebari eman ziez-ten doai miragarriak? Etzuen jateko; eta edateko bear zuenaren kezkarik; zeren Paradisuak emango zien onetarako bear zana. Etzuen gaitzen, eritasunen, eta eriotzaren beldurrik; Paradisuko arbolen artean alabaña bazan bat *bizitzaren arbola* zeritzana. Onen frutak añ miragarriak ziran, non gordeko zuen gizona eritasun guzietatik, zartze, eta eriotzatik. Eman zien Jaunak animaren aldetik graziaren apaindura ederra. Eman zien gañera *Zuzentasun*, edo *Justizia orijinala* deitzen zayon doai *miragarria*. Doai onekin adimentua zegoan argia gauzak ezagutzeko: borondatea zegoan prest Jaunak nai zuana egiteko; idurimendua, edo imajinazioa etzan oraiñ bezala zoroaren eran ibiltzen noranai adimentuaren, eta borondatearen baimena gabe. Zer geyago? Doai miragarri ura bekatuarekin galdu zuan bitartean, gizonaren gura, edo griñak pakean zeuden guziak: etziran asal-datzen, eta etzuen etxean gerrarik ematen. Prest arkitzen ziran boronda-teak agintzen ziena egiteko, baña etziran altxatzen, borondateak agintzen ezpazien. Atzanean Adani, eta Ebari eman zien Jaunak mundu guziko agintea. Ez da izan eta ez da izango Errege añ andirik, nola zan Adan. Orregatik esaten dio Dabidek Jaunari: gure Jaun, eta Jaungoikoa! Zeñ miragarria dan zure izena mundu guzian! Zer da gizona, zu arzaz oroi-tzeko? onraz bete eta zure eskuetako obren gañean ipiñi dezu: *Et consti-tuisti eum super opera manuum tuarum* (Psalm. 8). Orra, zertako egin zuan Jaunak gizona, eta nolako doayakin bete zuan. Dakuskun oraiñ zer gerta-tu zan gero.

* * *

Paradisuko arbolen artean bazan bat onaren eta *gaitzaren jakiundeko arbolaren* izena ematen zayona. Deitzen zayo onela, zeren gezurraren Aitak, edo Demonioak agindu zien Adani, eta Ebari, izango zirala Jaungoikoaren eran, onaren, eta gaitzaren berri ziakienak. Deitzen zayo *gañera onaren eta gaitzaren jakiundeko arbola*; zeren arbola onen fruta janda ikasi zuen zer ondasunak galdu zituen, eta zer gaitzak beren gañera era-karri zituen. Debekatu zien Jaunak arbola bakar onen fruta jatea esaten ziola Adani: *Noizerenai jan dezazu:la* orren fruta, illko zera: *Morte morieris*, illko zera ez gorputzaren aldetik bakarrik, baita animarenetik ere. illko zera, ez zu bakarrik, bai ta zure ondorengoak ere. Luziferrek ezin begi onez ekusi zuan gizonaren ainbeste onra, eta asi zan bekatuan amilderaz-

teko bidea prestatzen, baliatzen zala Ebaz. Bazebillen Eba Paradisuan, eta etsayak itzezin zion suge baten autik: *zergatik ez dizue Jaunak eman fruta guzietatik jateko eskua?* esan zion: Eranzun zion Ebak: Paradisuaren erdian dagoan arbola baten frutatik jatea debekatu digu Jaunak, ill ez gaitzen, baña jan dezakegu beste guzietatik. Orduan esan zion etsai gezurtiak, *etze-rate*, ez, orregatik illko: eta arbola aren fruta jaten dezuen uean bertan idikiko dira zuen begiak, eta izango zerate Jainkoa bezala, eta jakingo dezue onaren, eta gaitzaren berri. Jarri zan Eba arbolari begiratzen: ekusi zuan, jateko sasoi onean zeuden frutaz betea, eta begietarako guziz ede-rra: *Pulchrum oculis, aspectuque delectabile*. Artu, eta jan zuan aren frutatik. Gaitz erdi izango zan au, onenbesterekin kontentatu baliz; baña eman zion Adani ere, eta jan zuan. Gisa onetan autsi zuen Jaunaren Agintea. Adanen bekatu au da jatorrizkoa edo orijinala deitzen dioguna, zeren ondorengoetara jatorriz igarotzen dan.

Nork oraiñ aditzera eman, zeñ ondoren samiñak etorri ziran eta datozen bekatu onetatik? Len etzuen jateko, eta edateko gauzen kezkarik, zeren Paradisuan zuen, nekerik gabe, bear zuena; baña erbestetu zituan, edo bota andik Jaunak, eta bakoitzak, ala lenengo gurasoak, nola aen ondorengoak beren neke-izerdiarekin billatu bear izan zuen, eta due jate-ko eta edateko bear dana. Len etzuen soñeko bearrik, zeren zuzentasun, edo justizia orijinalaren doaia galdu zuen artean, etzan lotsatzeko gauza soñekorik gabe egotea; baña ozta erori ziran bekatuan, lotsatu ziran, eta pikostoaikin nolerebait estali ziran. Len etzuen eritasun, zartze, eta erio-tzaren beldurrik; zeren bizitzaren arbolaren fruta jatearekin biziko ziran gaitz, edo eritasunik gabe, eta denbora zetorreanean bizirik joango ziran Zerura; baña gero ezin konta al gaitz ekusi bear ditu gizonak, eta atzanean ill bearra da: *Autsa zera, eta auts biurtuko zera*, esan zion Jaunak Adani. Len argia zegoan adimentua jakin bear diran gauzak ezagutzeko; baña oraiñ neke andiarekin ikasten dira. Len borondatea prest arkitzen zan Jaunaren naia egiteko; gero nagia geratu zan. Len idurimendu, edo imajinazioak etzuan asaldatzen gizona, gero gerra andia ematen du. Len gura guziak pakean, eta borondatearen mendean zeuden; baña gero ezin ongi adirazi ditekean adiña neke ematen due, eta mundu guzia darabilte sosegurik gabe: gerra eta iskanbilla etxean eta gerra erreñuetan: emendik ainbeste eriotza. Egizu, Kristaua, kontu, presa bat urratzen dala. Ekusiko dezu, len soseguz zijoazen urak gero indar andiarekin abiatzen dirala eren bidean: eta orra gizona bekatuan erori zanean gertatu zana. *Zuzentasun edo justizia orijinalaren doayak* lotuak bezala zeduzkan gizonaren gura guziak; etziran altxatzen borondateak agindu gabe; baña *justizia orijinalaren* doai andia

galdu zuan bezala, gura guziak asi ziran beren bidean, eta geroztik ez due pakerik eman nai. Gizonak onraz beterik zegoanean, etzuan ezagutu bere zori ona: gero egin zan zentzugabeko abere, edo astoen anzeko, dio Dabidek: *Homo cum in honore esset, non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, et similis factus est illis* (Psalm. 48). Atzenean, Adanek bekatuan erori zan unean bertan, galdu zuan Zerurako eskubide guzia, ez beretzat bakarrik, bai ta bere ume, eta ondorengo guzientzat ere: guziak dira alabaña bekatuan sortuak.

Ekusten dezu, bekataria, zeñ gauza gaizto, eta samiña dan guk gure Jauagoikoa bekatuarekin utzitzea? Sagar, edo fruta bat dastatzea, edo progatzea añ gauza gaiztoa izan bazan, eta ondoren añ samiñak etorri bazi-ran, eta badatoz bekatu artatik, begira zer izango dan guk egin ditugun adiña bekatu egitea. Eta ezagaturik au ez ote zera, bekataria, bekatuaren lo astun orretatik esnatuko? Ea, esna zaite, irten zaite bekatuaren obi orretatik: zoaz zere Aita onagana, eta bizi zaite beraren Lege ederrak era-kusten digun eran. Onela iritsiko dezu betiko bizitza doatsua. Amen.

AMABIGARREN ERAKUSALDIA

Zeñ gauza gaizto, eta samiña dan bekatua, adirazten digu Trinidadeko bigarren Persona, Aita Betikoaren Seme-Jaungoikoa Zerutik jatxita gizon egiteak. Misterio miragarri au da oraingo Erakusaldiaren gaya.

*Dereliquisti Dominum Deum tuum...
Scito, et vide, quia malum, et amarum est
reliquisse te Dominum Deum tuum. Jerem. 2.*

Utzi dezu zuk, bekataria, zure Jaun, eta Jaungoikoa: eta garizuman asko egia izugarri aditu badituzu ere, etzera bekatuaren lo astun orretatik esnatu. Jakizu bada, esaten dizu Jeremiasek, eta ekusi ezazu, gauza gaizto, eta samiña dala, zuk zure Jaun, eta Jaungoikoa utzi izan dezun eran utzitzea. Ekusi zenduan azkeneko igandean, Jaunak gizona egin zuanean, zertako egin zuan, eta nolako doayak eman ziozkan. Ekusi zenduan, nola bekatuan erori zan, eta zeñ ondoren samiñak etorri ziran, eta datozen bekatu artatik. Jan zuan Adanek Paradisuko arbola baten fruta debekatua, eta bereala bota zuan Jaunak Paradisutik, eta len eritasun, eta eriotzaren beldur gabe bizi zana, geratu zan ezin konta al gaitz, neke, eta eriotzaren mendean. Atzenean galdu zuan Jaunaren grazia, eta zuzentasun orjinalaren doai miragarria, baita Zerurako eskubide guzia ere. Eta nork eztakus, ondoren oek dakartzian bekatua dala gauza guziz gaizto, eta samiña? Eta ondoren oek ekarri zituan sagar, edo fruta debekatu bat dastatze, edo progatzeak, ez Adanentzat bakarrik, baita guretzat ere, fedeak erakusten digun bezala.

Egia au bera adirazten digue, gizona Zerurako bidean berriro ipintzeko Jaunak artu zituan neurri miragarriak. Oen artean lenengoa da Trinidadeko bigarren Persona, Aita betikoaren Seme-Jaungoikoa gizon egitea. Misterio au izango da gaurko Erakusaldiaren gaya. Enzun bada arreta andiarekin, Kristaua.

* * *

Autsi zuan Adanek Jaunaren Agintea, len esan dezun eran, jakiunde-ko arbolaren fruta debekatua jaten zuala. Ozta Adanek egin zuan beka-

tu au, igerri zuan Jauna zetorkiola, eta ezkutatu zan arbolen ostartean. Deitu zion Jaunak Adani, esaten ziola: non zera? *Ubi es?* Eranzun zion Adanek: aditu det, Jauna, zure otsa, eta lotsatu naiz, zeren soñekorik gabe arkitzen nintzan: orregatik ezkutatu naiz. Esan zion Jaunak: eta nork aditzera eman dizu, soñekorik gabe, edo larru gorrian zeundela, debekatu nizun fruta jateak baizic? Eranzun zion Adanek: laguntzat eman didazun emakumeak eman dit, eta jan det. Orra noiz danik asi zan gizona bere utsegitea edertu, edo gutxitu naye. Orduan esan zion Ebari: zergatik egin dezu au? Eranzun zion Ebak: sugeak engañatu nau. Orra Ebak ere besteri egozten dio bere bekatuaren obena, edo kulpaguzia. Biurtzen da Jauna sugearen, edo obeto esateko Demonioaren kontra, eta esaten dio: Madarikatua izango zera: nik gerra bizia ipiñiko det zure, eta andre baten artean: gerra zure ume, eta andre arena semearen artean: andre ark bere semearen bidez zapalduko du zure burua: *Inimicitias ponam inter te, et mulierem, et semen tuum, et semen illius: ipsa conteret caput tuum* (Genes. 3). Itz oetan Jaunak aditzera eman zuan, etsai galgarriak gure lenbiziko gurasoak galdurik utzi bazituan ere, bidalduko zuala Munduaren Salbatzalea, eta onek zapalduko ziola etsayari burua. Zeñ ona, eta Urrikaritsua gure Jauna! Aserre zegoan gizonaren kontra, zeren autsi zuan ipiñi zion Agintea; baña ekusten zuan, Adan eta Eba, eta oetatik etorriko ziran ondorengo guziak geratuko zirala Zerutik erbestetuak betiko, eta joan bearrak zirala betiko su, eta garren artera. Ekusten zuan Adanek, eta Ebak ezin desegin zeza keela egin zioen bidegabe izugarria, zeren gizonaren alegin guzien gañetikakoa zan. Beste aldetik etzuan nai, Luzifer berearekin irteeta. Zer asmatu zuan Jaunaren ontasun, eta urrikimentuak? Asmatu zuan bide bat berak bakarrik asma zezakeana; au zan Trinidadeko bigarren Persona Zerutik lurrera jatxitzea, gizon egitea, eta Adanen, eta ondorengo bekatuen zorra pagatzea. Ainbesteraño amatu ginduan Jaunak, dio S. Juanek, non eman zuan bere Seme bakarra: *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret* (cap. 3).

Baña gisa onetan Jaunak bere Semea bidaltzea agindu bazuan ere, etzuan bereala bidaldu; nai zuan alabaña gizonak ezagutzea, zeñ gauza gaizto, eta samiña dan bere Egille, eta Aita ona utzitzea bekatuaren atsegin-apur bategatik. Alaere ez uste izan, Kristaia, munduaren asieratik Salbatzalea etorri artean ill ziran guziak galdu zirala: ez, zeren Jaunak begiraturik Jesusek denboraz igaroko zuan gurutzeko eriotzari, eman zien Adan, eta Ebari baita ondorengoai ere bekatutik irteteko, eta bizitza ona egiteko bear zuen Zeruko lagunza, eta grazia, baña Jaunaren grazian iltzen ziranak ere etzijoazen Zerura, baizik Abrahamen linbora: an egoteko

Salbatzalleak atera zitzen artean. Etziran Zeruko ateak gizonarentzat idiki Jesusek Zerura igotzean zabaldu zituen artean.

Bitarte onetan anima onak, Patriarka, eta Profetak oska zegozkan Jaunari, bidal zezala agindu zuan Mesias, edo Salbatzalea. Esan zien beñ Jaunak Isayasen autik. Enzun ezazu Dabiden etxea: *Audite ergo domus David*. Birjiña bategandik sortu, eta jayoko da Seme bat, eta deituko zayo Manuel: *Ecce virgo concipiet, et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emmanuel* (Isaia c. 7). Bazetozen, eta bazijoazen era onetan mendeak mendeen edo sekulak sekulen ondoren; baña gero ere lau milla urteren buruan bete ziran Jaunak beregan markatuak zeduzkan denborak. Orduan Trinitate guziz Santak bidaldu zion Birjiña txit Santari bere Aingeruetatik bat Nazaret zeritzan Galileako erri batera, eta Aingeru au zan S. Gabriel. Sartu zan Aingerua Birjiña txit Santa zegoan gelara, eta itz egin zion era onetan S. Lukasek dionez: Agur graziaz bete, Jauna da zurekin, bedekatua zera andre guzien artean: *Ave gratia plena, Dominus tecum*. Arriturik geratu zan Birjiña txit Santa agur añ onragarria Aingeruagandik aditu zuan: nastu zan beregan dio S. Lukasek, eta gogoan zerabillen, zer esan nai ote zuan agur onek: *Turbata est in sermone ejus, et cogitabat, qualis esset ista salutatio*. Argatik esan zion Aingeruak: Ez beldurtu Maria: *Ne timeas Maria*. Zu zera andre guzien artean autua, eta Jaunari agradatua: zuk sortuko, eta egingo dezu Seme bat, eta deituko diozu *Jesus*. Seme au Jaunaren begietan izango da Andia, eta *Jainkoaren Seme* izendatuko da, eta egiaz izango ere da. Emango dio Jaunak Dabiden jarleku, edo tronua. Errege izango da beti Jakoben etxean, eta etxe onek, edo beraren erreñuak ez du bukaerarik izango. *Et regni ejus non erit finis*. Dabiden jarlekuaren, eta Jakoben etxearen izenez aditzera ematen zuan Aingeruak Jesu-Kristok bere odol prezioitsuarekin altxako zuan Eliza, eta Eliz onetan beti izango zuan agintea. Erantzun zion Birjiña txit Santak: Nola izango da ori, ezpadet nik ezagutzen gizonik, eta garbitasuna gordetzea Jaunari agindu badiot? *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Orduan esan zion Aingeruak: Nik esan dizudana ez da aditzen gizonaren obraz, eta zure garbitasunaren kaltearekin. Espiritu Santua jatxiko da zugana, eta berak egingo du Misterio au nai izate utsarekin: *Spiritus Sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi*. Zugandik jayoko dan Santua, *Jaungoikoaren Seme* izendatuko da. Orra zure aide Isabel, adiñean aurreratua badago ere, aurdun arkitzen da: anzua dala uste due, eta alakre sei illabeteko Semea sabelean dauka: jakin dezazun, ez dala Jaungoikoak ez dezakean gauzarik: *Quia non erit impossibile apud Deum omne verbum*.

Alaitu zan Birjiña txit Santa Aingeruaren itz oekin. Triñidade guzia beraren baimenaren zai, edo begira zegoan *Enkarnazioko* Misterioa egiteko: Orregatik S. Bernardok itzegiten dio era onetan: Aditu dezu, Birjiña txit Santa, Aingeruak ekarri dizun mandatua, eta ekusten dezu, zure baimenari itxedoten dagoala; ez arren luzapenik ipiñi. Au eskatzen dizue Adanek, eta beraren ondorengoak: au Abrahamek, Dabidek, eta zure aurrekoak; au mundu guziak. O! andre guzien artean ederrena! Itzegizu, eta aditu dezagun zure otsa. Zergatik zaude ixilik ? Baña itzegitera dijoa, enzun dezagun zer erantzuten dion Zeruko mandatuari. Ona ni, esaten dio umiltasun andiarekin; ona ni Jaunaren serbitzaria; egin bedi nigan zuk diozuna, eta zuk diozun eran: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum*. Oza aditu zan arako egin bedi ura Mariaren autik, orduan bertan egiña geratu zan Enkarnazioko Misterio miragarria, Espiritu Santuaren obraz. Misterio au da, Trinitadeko bigarren Persona, Aita betikoaren Seme bakarra Birjiña txit Santaren sabelean gizon egitea, edo aragiz janzitzea Espiritu Santuaren obraz. Uzten ditut, geyegi luzatu ez nadin, gañerako Misterio oni dagozkan gauzak.

Esan zadazu oraiñ Kristaua, zertako artu ditu Jaunak arazo, eta egi-teko oek guziak? Zertako beeratu zan gizonaren janzia artzeraño? Jaungoiko Guzalduna aur biurtu zan, eta bizitu Birjiña txit Santaren sabelean! Au guzia egindu Jaunak, gizona bekatuaren mendetik ateratzeko. Orra zeñ gauza gaizto, eta samiña dan guk gure Jaun, eta Jaungoikoa utzitzea, Jeremiasek esaten digun bezala: *Scito, et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum*. Kristaua, eta ezaguturik au guzia, ez ote degu negar egingo, Jauna ainbeste bider bekatuarekin utzi degun bezala utzitzeaz ? Egin dezagun au, nere Kristaua, biur gaitzezen gure Aita onagana, onela iristeko gure bekatuen barkazioa, eta gero betiko bizitza. Amen.

AMAIRUGARREN ERAKUSALDIA

*Zeñ gauza gaizto, eta samiña dan guk gure Jaun,
eta Jaungoikoa bekatuagatik utzitzea, ederki adirazten digue Jesusek Pasioko denboran igarozituan neke izugarriak, ala barrengo aldetik, nola kanpotik. Barrengo nekeak izango dira gaurko Erakusaldiaren gaya.*

*Dereliquisti Dominion Deum tuum...
scito, et vide quia malum, et amarum est,
reliquisse te Dominum Deum tuum. Jerem 2.*

Utzi dezu, Kristaua, utzi dezu zure Jaun, eta Jaungoikoa, eta ez dezu oraindano aldegin nai izan bekatutik; etzera biurtu zere Jaun, eta Aita onagana. Jakizu bada, eta ekusi ezazu gauza gaizto, eta samiña dala, zuk zure Jaun, eta Jaungoikoa utzi izan dezun eran utzitzea. *Scito, et vide, quia malum, et amarum est, reliquisse te Dominum Deum tuum*. Ala esaten digu Jeremias Profetak. Aditu dezu len, nola gure lenengo gurasuak bekatuan erori ziran, Paradisuko arbola baten fruta debekatua jaten zuela, eta zeñ ondoren samiñak etorri ziran, eta datozen bekatu artatik. Aditu dezu, zer asmatu zuan Jaunaren Ontasun, eta Urrikimentuak, gu Zerurako bidean berriro ipintzeko, eta zan Trinitadeko bigarren Persona Aita Betikoaren Seme bakarra Zerutik lurrera jatxitzea, gizon egitea, eta Adanen, eta gure bekatuen zorra pagatzea. Eta gu bekatutik ateratzea, eta Zerurako bidean ipintzea ainbeste kosta bazitzayon Jaunari, zeñ gauza gaizto, eta samiña izango ez da bekatua? Ez dezu, bekataria, egi au ongi ezagutzen? Atoz bada nerekin, eta begiraldi bat eman degiogun, Jesus onak Pasioko denboran gure bekatuagatik igaro zituan nekeai, bada oek argiro adirazten digue; zer dan Jauna utzitzea, edo bekatuari leku ematea. Jesusek Pasioko denboran igaro zituan nekeak batzuek dira barrengoak, besteak kanpokoak: eta barrengoak izango dira gaurko Erakusaldiaren gaya. Asi gaitzezen bertatik.

* * *

Trinitadeko bigarren Personak edo Aita Betikoaren Seme bakarrak bere gañ artu zuan Adanen, eta gure bekatuen zorra; eta denborak bete

ziranean jatxi zan Zerutik, edo egin zan gizon Birjiña txit Santaren sabelean Espiritu Santuaren graziaz, azkeneko Erakusaldian aditu zenduen bezala. Arriturik geratzen da Eliz Ama Santa, begiratzen duanean, Jaungoiko Guzalduna aur biurtu, eta Birjiña txit Santaren Sabelean egon zala, jayo arteko denboran: *Et tu non horruisti Virgínis uterum!* Jayo zan, eta ogei, ta amairu urte igaro zituan gizonen artean, Zerurako bidea erakusten, ala itzez, nola obraz. Alderatu zan, gugatik bere bizitza emateko denbora. Ostegun Santu arratsean egin zuan Apostoluakin, legeak agintzen zuan aparía: gañez egin zion naigabeak, ekusirik, bere Apostoluetako batek saldu, eta bere etsayen atzaparretan ipiñiko zuala: garbitu ziezten oñak, eta eman zien Aldareko Sakramentu miragarria. Irten zan Jerusalemik Getsemaniko baratzara, Pasioko neke izugarriai ekitera: eta guri ongi nayeze igaro zituan, benikbeñ, bere biotzean; eta au da gaur ekusi bear deguna.

Getsemaniko baratzaren sarreran esan zien Apostolui: *Zaute emen, nik nere Aitari otoiz, edo orazio egiten diodan bitartean. Sedete hic donec orem.* Sartu zan aurreraxeago, S. Pedro, Santiago, eta S. Juan berekin zituala. Bereala asi zan, bere barrango nekea arindu nayeze dabillen baten eran, eta esan zien iru Apostolui: Illuntasun, eta tristurak inguratua dago nere biotza, alako eran, non iltzeko zorian nagoala deritzadan: *Tristis est anima mea usque ad mortem.* Zaute zuek emen, baña zaute ernai: *Sustinete hic, et vigilate.*

Badijoa barrenago, eta bere iru Apostoluetatik ez urruti jartzen da auspez lurraren gañean. Ay, nere Kristaual! Nork esan eta nork ezagutu ere, zer nekeak daramazkian Jesusen biotzak une onetatik aurrera! Ekusten ditu bere animako begien aurrean munduaren asieratik orduraño egin ziran, eta munduaren azkeneraño egingo ziran bekatu guziak. Ekusten du guzien, eta bakoitzaren itsustasuna, eta guziak bere gañean dauzkala. Nastu, eta asalatu zion barren guzia bekatuen pilla izugarri onek, edo Dabidek deitzen dion bezala bekatuen ujolak: *Torrentes iniquitatis conturbaverunt me.* Ekusten du Juduen arteko Jaunak, eta Judas, gorrotaren sua dariezala, zeñ ernai dabiltzen armadunen billa Jesus artzeko: Inguratu naue zezen sendo, edo gizenak: *tauri pingues obsederunt me.* Nigana datoz, beren autzarrak zabaldurik, eta leoi baten eran orroaz izutu nai ditue bazter guziak: *Aperuerunt super me os suum, sicut leo... rugiens.* Ekusten du, Judas doakabea, bere mayean ainbeste denboran iduki, eta bere Apostolu egin duan gizona, gogortu dala bekatuan, eta lenago urkatuko duala bere burua, ezen ez utzi bere bekatua. Ekusten du, Juduak, Salbatzallearen itxedoten, eta Jaunari oska bizitu baziran ere, banakaren batzuez kanpora, gañerakoak ez duela beren Mesias, edo Salbatzalletzat

ezagutu nai izan: eta itsumen onetan iraungo duela munduaren azkeneko denboretaraño. Ekusten ditu, Birjiña txit Santaren, Martiri, eta anima onen neke, eta naigabeak. Ekusten du, gure animen onerako utziko zituan Sakramentuak biurtuko ginduala gure animen puzoi, eta Sakramentu miragarri orretan ekusi bearra zala bidegabe guziz itsusiak, ez Judu, hereje, eta fedegabeen aldetik bakarrik, baita Kristaueatik ere. Ekusten du, gu Zerurako bidean ipiñi nayeze, ainbeste neke, eta gurutzeko eriotza igaro arren, gutxi Zerurako zirala: eta au zan naigabe guzien artean samiñena, eta izugarriena.

Nola geratuko zan Jesusen biotza, ainbeste gauz izugarri ikusi ondoran? Ay! Jaungoiko guzalduna bazan ere, gizona zan bezanbat ikaratu zan: *Caepit pavere.* Inguratu zuan berriro illuntasun, edo tristura andi batek: *Caepit contristari.* Len Pasioko neke, eta oñaze guziak egarri andi batekin nai zituan eta atsegin andia artu zuan alderatu zanean denbora: *Desiderio desideravi,* baña oraiñ ezin gogoan sartu zayo Pasioko kaliza: *Caepit taedere.* Neke izugarri onetan nori deituko dio? Deituko ote dio bere Jaungoikotasunari? Baña Jaungoikotasunak utziko du bere nekean, zeren bere gañ artu zuan gure bekatuen zorra, eta oni eranzun bear dion. Onetan egin zuan Jaungoikotasunak mirari andi bat; Jesusen gizatasunak alabaña, Jainkotasunarekin bat egiña zegoanak bezala, berez ezin ekusi zezakean onelako beldur, illuntasun, eta nekerik, baña neke oen artean utzi zuan Jainkotasunak gure bekatuen zorra atera zezan. Nori deituko dio bada Jesus onak, neke oek arintzeko? Deituko ote die Apostolui? Deitu zien beñ, ta berriz, baña lo zeuden, eta esnatuta ere arriturik, eta zer esan etziakiela geratu ziran. Begiratu nuan, dio Dabiden autik; begiratu nuan alde guzietara, eta etzan neretzat laguntzallerik: *Circumspexi, et non erat auxiliator.* ez nuan arkitu nere nekea arindu nai zuanik: *Sustinui, qui consolaretur, et non inveni.*

Ekusirik Jesus onak bere burua estutasun onetan, asi zan bere Aitari otoiz edo orazio egiten, eta egin zuan iru aldiz. Nere Aita, esaten dio; *Pater:* al bada igaro bedi Pasioko kaliz samiñ au nik edan gabe: *Si possibile est, transeat a me calix iste.* Baña egin bedi, ez nere gizatasunak berez nai lukean eran, baizik zuk nai dezuna, eta zuk nai dezun bezala: *Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu.* Etzion Aitak bere erregua aditu, pasioko kaliza ez igarotzea eskatzen zuan aldetik. Jarri zan bigarren aldi lango erregua bera egiten; estutzen, eta nekatzen zuan alabaña bere biotzeko illuntasun, eta tristura izugarriak; baña etzion Aitak aditu bigarren erregua ere. Jarri zan irugarren aldi lango, eta luzaro egon zan Aitari erregutzen. Aita nerea, esaten dio: *Pater:* al bada, igaro bedi Pasioko kaliza samiñ au, nik

edangabe: baña egin bedi, ez nik nai dedan eran, baizik zuk nai dezun bezala. Ainbesteraño erazeki zitzayon Jesusen biotzari Jaunaren, eta guganako amorioan, non geratu zan argizagi urtua bezala, Dabidek dionez: *Factum est cor meum tanquam cera liquescens*. Zer geyago? burutik oñetaraño jarri zan odolezko izerditan: *Et factus est sudor ejus, sicut guttae sanguinis decurrentis in terram* (Lucae 22). Iltzeko zori, edo agonian jarri zan; orduan Aitak bidaldu zion Aingeru bat, arindu zion bere nekea, eta alaitu zuan Pasioko neke izugarriak igarotzeko.

Ekusten dezu, Kritaua, zer nekeak igaro zituan Jesusen biotzak Adanen, eta gure bekatuen zorrak ateratzeko? biotzetik joyotzen dira bekatu-mota guziak: eta Jesusek bere biotzean igaro nai izan zituan lenengo lekuan bekatu-mota guziaz dagozten nekeak: eta esan diteke, Jesusen barrengo nekeak andagoak, eta geyago izan zirala kanpotik igaro zituanak baño.

Atozea oraiñ bekataria: au onela izanik, zeñ gauza gaizto, eta samiña izango ez da guk gure Jauna utzitzea, eta beraren kontra bekatu egitea? Eta ez ote zera oraiñ ere biurtuko zure Aita onagana? Ea, erabaki dezagun noizbait benaz, bekatutik betiko aldegitza, eta bizi gaitezen Jesusen lege Santak erakusten digun eran. Onela iristsiko degu betiko bizitza. Amen.

AMALUGARREN ERAKUSALDIA

*Zeñ gauza gaizto, eta samiña dan guk gure Jaun,
eta Jaungoikoa utzitzea, ederki adirazten digue
Jesusen Pasioko neke-oñazeak, ala barrendik,
nola kanpotik igaro zituanak. Barrengoan gañean
itzegin zan azkeneko aldian; eta gaurko
Erakusaldian izango dira kanpotik igaro zitua-
nak.*

*Dereliquisti Dominum Deum tuum...
Säto, et vide, quia malum, et amarum est,
reliquisse te Dominum Deum tuum. Jeremiae 2.*

Utzi dezu bekataria, zure Jaun, eta Jaungoikoa, eta etzera biurtu beragana. Jakizu bada, esaten dizu Jeremiasek; jakizu, eta ekusi ezazu, gauza gaizto, eta samiña dala zuk zure Jaun, eta Jaungoikoa utzi izan dezun eran utzitzea: *Säto, et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum*. Egia au azaltzeko, azkeneko aldian itzegin nizun, Kristaua, Jesus onak Getsemaniko baratzan bere biotzean igaro zituan neke izugarrien gañean: gaur itzegin bear dizut kanpotik igaro zituanen gañean, baña ez det ukitzea besterik egingo; zeren, dagozten eran adirazteko guziak urte guzia ere gutxi izango lizakean. Asi gaitezen bertatik.

* * *

Getsemaniko baratzan Jesus ona, bere Aitari otoiz, edo orazio egiten egon zan denboran, izutu zan ekusirik bere animaren begien aurrean gure eskergabekeri, ta bekatuak. Illuntasun, eta tristuraz bete zan ezaguturik alperrak izango zirala geyenentzat beraren nekeak, eta gurutzeko eriotza. Zer protxu aterako det, dio Dabiden autik, nere bizitza ematearekin, ezpaditue bekatariak utzi nai bekatua, eta bekatuaren bideak? *Quae utilitas in sanguine meo?* (Psalm. 29). Barrengo neke oekin estutu zan Jesusen biotza tolareko ardazpean dagoan matsa bezala: jarri zan odolezko izerditan, eta illa zan, bere Aitak bidaldu zion Aingeruak alaitu ezpalu. Alaere zu bekataria, etzera batere biguindu, eta zure biotz gogor ori bekatuari itsatsia arkitzen da. Dakuskun bada, Jesusek kanpotik igaro zituan nekeakin gozaten ote dan, bere Aita onagana biurtzeko.

Bukaturik Getsemaniko otoiz, edo orazioa, altxa zan Jesus auspez zegoan tokitik eta esnatu zituan Apostoluak. An zan bereala Judas armaz, eta soldaduz ongi prestatua, eta adiskidearen idurian saldu zuan bere Maisua, eta eman zien Juduai. Itsasi zioen oek, eizari atzaparra egozteko zai dagoan, leoi baten eran, dio Dabidek: *Sicut leo paratus ad praedam.*

Lotu, eta eraman zuen Jesus Jerusalem, eta erabilli zuen etxez etxe, eta kalez kale. Iges egin zuen Apostoluak; iru bider ukatu zuan S. Pedrok: eta Judas doakabeak, ezagaturik bere gaizki egiña, urkatu zuan bere burua. Eraman zuen Anasen etxera; andik Kaifas Apaiz nagusiaren aurrea. Bildu zan Juduen batzarre andia, eta blasfemarizat eman zuen. Eriotzaren pana dagoka, deadar egiten zuen: *Reus est mortis.* Arrats artan utzi zuen an zebillen jende txar-zirzillaren mendean, eta Jesusek berak baizik eztaki nolako bidegabeak ekusi zituan. Egin zioen istuka bere aurpegira: estali ziozkeen begiak zatar batekin, eta asi zitzaizkan masallekoka, esaten zioela: ea, Kristo, asma ezazu, nork jo zaituan: *Profetiza nobis Christe, quis te percussit.* Nork sinis zezakean, Aita betikoaren Seme eta Jaungoiko egiazkoak ekusi zitzakeala bidegabe oek? Etzan erraz, baña au guzia bear zan guri adirazteko, zeñ gauza gaizto, eta samiña dan bekatua. Bigaramon goizean bildu ziran Judu Jaunak, eta bidaldu zioen Jesus Pilatosi, gurutzean illerazo zezan. Etzuan arkitu onetarako biderik batere; bidaldu zion Herodesi, eta onek eman zuan zorotzat Jesus, Aita Betikoaren Jakiunde bazan ere. Baña etzan Juduen amorrua onenbesterekin itzali. Erriak altxatzen ditu, deadar egiten zuen: eta bere burua errege egin naye zabil; baña etzuen alegin guziakin ere arkitu gezur oen testigurik, eta igerrri zuan ere.

Igerri zuan Pilatosek, bidegabe zebiltzala Juduak Jesusen kontra. Orregatik etzukean bere burua zikindu nai oben, edo kulparik etzuan Jesus gizonaren eriotzarekin. Pazkoako denboran atera oi zuan kartzelan zeudenetatik bat, eta zegoan Barrabas zeritzan gizon gaizto, ta erallea. Esan zien Juduai: ea, Jaunak ordago kartzelan Barrabas, eta emen dago Jesus: aukera ematen dizuet, eta bietatik zuek nai dezuena utziko dizuet libre. Zeñ nai dezue? Uste zuan Pilatosek, etzuela autuko gizon gaizto, eta eralle bat, nola zan Barrabas; baña engañatu zan; bada Juduak deadarka eranzun zioen, etzuela nai Jesus, baizik Barrabas: *Non hunc sed Barabbam.* Asma diteke bidegabe itsusiagorik? Ekusirik, etzuala ezer atera lenengo bide onetatik, gogoak eman zion Jesus azotatzea, onela bederik gutxitu, edo itzali zedin Judu gogorren gorrotoa: eta ala agindu zien bere soldadu batzuei. Kentzen diozke soñekoak, eta larru gorrian lotzen dioe koloma bati eta zeatzen due gogortasun andiarekin. Atozea bekatari gogor-esker-

gabea, ez ote da zure biotz ori biurtuko bere Aita onagana? Gisa onetan zauriturik iduki nai dezu zure Salbatzallea? Ez digu Eskritura Santak esaten, zenbat azote eman ziozkeen; eta nola nik esan al dezaket? Nik esan dezakedana da, lege zarrean debekatu zuala Jaunak, berrogei azote baño geyago iñori ematea (Deutero. 25); baña Jesusen borreroak etziran Juduen legekoak, eta egingo zuen gogoak ematen ziena. Askoren iritzian bost milla azote baño geyago eman ziozkeen, eta nolana, eziñ ukatu diteke gogortasun andiarekin urratu zuela Jesusen gorputza. Kontatu ditue, dio Dabiden autik, nere ezur guziak: *Dinumeraverunt omnia osa mea* (Psalm. 21). Etziran onetan geratu Jesusen borreroak: aditu zuen, Juduen errege egin nai izan zuala bere burua, eta emendik artu zuen bidea Jesusi iseka, eta bidegabe guziz itsusiak egiteko: kendu ziozkeen soñekoak, ipiñi zioen soñeko gorri bat, eta eskuetan kañabera, Erregeren anz, edo iduria emateko: ezarri zioen buruan aranzazko koroa: eta asi ziran istuka beraren aurpegira: belauniko aurrean jarri, eta esaten zioen: Agur Juduen Erregea: *Ave Rex Judaeorum.* Neke oen guzien ondoren Pilatosek ipiñi zuan Jesus Juduak ongi ekusi zezakeen toki batean, eta esan zien: *Ecce homo.* esaten bazien bezala: begira, Jaunak, gizon urrikalgarri oni: Errege izan nai bazuan, zuek diozuen bezala, ekusi ezazue, nolako Errege izan ditekean, eta nola dagoan guzia urratua, eta zauri bat egiña: baderitzat, apendu zera-tela asko adiña, eta utziko diozuela onenbesterekin. *Ecce homo.* Engañatu zan Pilatos, bada Juduak amorru andiarekin deadar egiten zuen, ill bearra zala Legeak agintzen zuan bezala: *Secundum legem debet mori.* Beldurtu zan Pilatos, Enperadorearekikoa galerazo zeguloen: eta beldur onekin, garbitu zituan eskuak, eta eman zuan Jesus gurutzean illerazteko sententzia. Zer diozu oraiñ zuek, bekatari sor, eta gorra? *Ecce homo* esaten dizu Elizak: Begira Jesus onari pauso onetan: ori da gizona ezezik Jaungoiko egiazkoa, eta Errege guzien Erregea: ori da, zu Zerurako bidean ipintzeko gizon egin zana, eta zuek neke oek guziak igaro dituana. Begira, nolako utzi duen gure bekatuak: guzia zauri egiña dago: *vulneratus est propter iniquitates nostras.* eta ez dauka gizonaren anzik. *Non erat aspectus.* ez ote da biotz ori Jesus nekatzez ase?

Ipiñi zioen gurutzea bizkarrean Salbatzalleari. Asi zan Kalbarioko bidean; baño nola joan zitekean, baldin alde aldean odol ustua bazegoan? Beldurtu ziran Juduak, Kalbariora baño len ill zekien, eta laguntzat eman zioen Simon zeritzan gizon bat. Igo zan noizbait Kalbariora: kentzen diozke soñekoak, eta uzten due mundu guziaren aurrean era txit lotsagarrian. Iltzez josten diozke bere esku, eta oñak gurutzean, eta ipintzen due gurutzea zutik. Agertu zan Munduaren Salbatzallea airean lapur biren

erdian. Iru ordu bezala igaro zituan bizirik gurutzean, oñazez inguratua alde guzietatik. Orregatik deitzen dio Isayasek: Oñazezko gizona: *virum dolorum*. Denbora onetan erregutu zion Aitari, barka zegiela neke aetan ipiñi zuen etsyai, zeren etziakien ongi, zer egiten zuen. Agindu zion lapur onduari Paradisua. Begiratu zion bere Ama maitagarriari, eta bere ordeztu zion Semetzat S. Juan; begiratu zion S. Juani, eta utzi zion Amatzat Birjiña txit Santa. Agertu zion Aitari bere neke izugarria. Aditzera eman zuan egarri andi bat, eta eman zioen ozpiña. Biurtu zan bere Aitagana, eta esan zion: bukatu dira Profetak nere gañean aditzera eman zituen nekeak: *Consummatum est*. Egin zuan ots andi bat, esaten zuala: Aita nerea, zure eskuetan uzten det nere bizitza, eta anima: *Pater in manus tuas commendo spiritum meum*. Onela ill zan Munduaren Salbatzallea, gure Aita, eta Ongille ezin Ongilleagoa.

Ekusten dezu, bekataria, zer kosta zayon Jesus onari Adanen gure bekatuen zorra? Ekusten dezu, zeñ gauza gaizto, eta samiña dan guk gure Jaungoikoa utzitzea, eta bekatuari leku ematea? Eta au guzia ekusita ere etzera biotz osos biurtuko zure Aita onagana? Ez ote dezu negar egingo zure bizitza lotsagarri orren gañean? Jesus gurutzean zegoan denboran gauza guziak agertu zuen beren eran naigabe andia. Janzi zan Zerua beltzez, ukatzen zituala eguzkiak bere argi ederrak: lurra asi zan dardaraka: obiak leku askotan berenez idikiak geratu ziran, eta arriak ere erdiratu ziran. Eta zu, bekataria arriak baño gogorragoa izango ote zera? Biur zaite, bekataria, biur zaite zure Jesus onagana: barkatuko dizu oraindaño-koa, eta bizi zaite beraren lege Santak erakusten dizun bezala. Onela iri-tsiko dezu betiko bizitza doatsua. Amen.

AMABOSTGARREN ERAKUSALDIA

Bekatuak berekin ekarri oi dituan ondoren gaiztoen artean, lenengoetatik izan oi da bekatuan erortzeko oitura, eta onen gañean izango da Erakusaldi au.

Adirazten da lenengo lekuan, zeñ minanze gaiztoa dan bekatuan erorteko erraztasuna, edo oitura.

Adirazten da urrena, nolako arreta ipiñi bear duan bekatariak miñanz onetan ez erortzeko.

Dereliquisti Dominum Deum tuum...

Scito et vide, quia malum, et amarum est reliquisse le Dominum Deum tuum. Jerem. 2.

Utzi dezu; Kristaia, zure Jaun, eta Jaungoikoa, eta beraren ontasun baztergabea era askotara adirazi bazatzu ere, etzera beraganonzi asi, eta ala asi bearrean, geroago eta sorrago zaudela, dirudi. Gauza bearra da beraz Erakusaldiak garraztutzea, eta samintzea zerbait: Orregatik ekitera noa, bekatuak berekin ekarri oi dituan, ondoren samiñai. Oen artean lenengoa bezala da bekatuan erortzeko erraztasuna, eta oitura: eta au izango da gaurko itzaldiaren gaya. Aditzera emango det lenengo lekuan: zeñ miñanze gaiztoa dan bekatuan erortzeko erraztasuna, eta oitura. Urrena, nolako arreta ipiñi bear duan batez ere gazteak miñanz onetan ez erorteko. Enzun, bekataria, gaitz onetatik aldegiteko gogo, eta asmo sendo batekin.

* * *

Bekatuan erorteko oituraren izenez ez degu aditzen bekatuan nolaini erortzea; baizik sarritan eroriaz batek bere buruari erantsitzen dion griña gaiztoa. Asitzen da urlia juramentuak gezurraren gañean egiten; sandia, birauak lagun urkoari botatzen: berendia ordikerietan. Asitzen da urlia atsegiñ lizunetan bere buruarekin, edo besterekin; sandia beste bekatuaren batean: lenengo bekatu oek ez dira oitura; baña baldin bekatariak jarraitzen badio asi duan lan gaiztoari, eta sarritan erortzen bada, laster erantsiko dio bere buruari bekatuan erortzeko erraztasun, eta oitura. Askotan gertatzen da Konfesoreak galdetzea bekatariari, len izan ote

duan bekatu onetan, edo artan erortzeko oitura? eta orduan aitortu bear da, dana dan bezala; eta naiz galde dezala, naiz ez, baldin oraingo bekatu orietan erortzeko oitura izan badezu; eta desegin, edo garaitu gabea bada, esan bear diozu konfessoreari: *Jauna bekatu onetan erori naiz onenbeste bider azkeneneko konfesiotik oraindiano; eta lenagotik det bekatu au egiteko oitura, ong garaitu gabea*. Begira dezaun oraiñ, nolako miñanzea dan oitura au.

Bekatuan erortzeko oitura da, batek bere buruari erantsitzen dion, griña bat, berez, eta sortzetik bertatik dituan griñen anzekoa, S. Agustiñek dion bezala: *Quasi secunda et affabricata natura*. Emendik dator oitura gaiztoa bekatariari utzierazteko nekea. Otsoak berez dakar ardietarako, azariak olloetarako, eta arranoak sarraiskianako griña, eta nekez galerazoko zate au: eta onen anzekoa da oitura gaiztoa.

Bekatuan erortzeko oitura, batezere zarra bada, da miñanze bat eziñ sendatu ditekeana. Sendatu liteke, baldin Jaunaren lagunzarekin egingo balu bekatariak egin lezakeana; baña ez oi du izan biotzik onetarako. Asiko da bearbada Konfesioko Sakramentua sarritan artzen, eta asperitzen da bereala: asiko da lagun gaiztoetatik aldegiten, eta ezin dago aetara joan gabe, eta biurtzen da leneko bekatuetara. Ala egun oro ekusten da birauak botatzeko, juramentu gezurrezkoak egiteko, ordikeriarako, keñada, eta ukiera Iotsagarriak egiteko, itz desonestoak esateko oitura zarra duenakin. Orregatik esaten digu Jaunak Eskritura Santan: Etiopiako beltz bat zuritzen danean, eta katamotzak uzten ditueanean bere nabardurak, edo mantxak, utziko dituzue zuek ere artu dituzuen aztura, edo oitura txarrak: *Si Aethiops mutare potest pellem suam, et pardus varietates suas, et vos poteritis bene facere, dum didiceritis malum*.

Bekatuan erortzeko oitura da miñanze bat, anima uzten duana itsua, sorra, eta gorra. Aditzen, edo irakurtzen bada zerbait, bekatuak berekin dakartzian, betiko su, eta garren gañean, bereala itzutzen ditu animaren begiak, agradatzen zaizkan gauzetara. Aditzen baditu, Jaunak bere adiskide, eta serbitzarientzat prestaturik dauzkan, atsegin-kontentuak, geratzen da Indietako ondasunen berriak adituko balitu bezala, ezeren uste, edo esperanza gabe. Onela bizi da bere oitura gaiztoan oatua bezala, eta ez du bizitza ontzeko neurririk artzen.

Bekatuan erortzeko oitura da miñanze bat bekatariaren biotza gogortzen duana, mallukaria ari zayon ingudea gogortzen dan eran. Bidaltzen badiozka Jauanak nekeren batzuek, zentza dediñ, Jaunagana biurtu bearrean, emendik artzen du bidea, birau, eta beste bekatu berriak egiteko. Orregatik onelako bekatariak itzegiten duala, Jaunari esaten dio Jeremiasek: Jo dituzu eta ez due beren gaiztakerien damurik artu: *Perasisti*

eos, et non doluerunt: zeatu dituzu, eta ez due bizitza ontzeko neurririk artu nai izan: *Attrivisti eos, et renuerunt accipere disciplinam* (Jerem 5). Baldiñ gurasoak, edo arzayak zerbait esaten badio, utzi ditzan lagun, eta etxe gaiztoak, eranzungo du: *ekusi nai ez naue zeinbaitek, eta oetakoren bat izango zan berri oen ekarlea: enbidia da guzia, eta eztanda egingo badue ere, miñ onekin egon be-rrak dira*. Ez da batere lotsatzen bere bizitza gaiztoaz, eta lotsatu bearrean, emakume gizakoyaren aurpegia erakusten du, Jeremiasek dion bezala: *Frons mulieris meretricis facta est tibi* (cap. 1). Gertatzen da onelako bekatariarekin buztiñari eguzkiarekin gertatzen zayona: atera bitez eguzkitara argizagia, eta buztiña: bidaltzen diezte eguzkiak bere berotasuna, eta argi ederrak: argizagia gozatzen, eta biguintzen da; baña buztiña? elkortzen, eta gogortzen da: eta ona bekatuaren oitura gaiztoan dagoanarekin gertatzen dana: asko Jaunaren Itza adituaz, Sakramentuak artuaz, eta Jaunak bidaltzen diezten nekeakin biguintzen, eta benaz sartzen dira Zerurako bidean; baña bekatuaren oitura zarrean bizi dana geroago eta elkorrago egiten da, ala Jaunaren Itzarekin, eta Sakramentuakin, nola emengo neke, eta gurutzeakin.

Bekatuaren oitura da minanze bat, bekatuen neurriaz kanpora amilderazo oi duana anima gaixoa. Au zuk ezagutzeko, jakizu, gure Jaunak gauza guziaz ipiñi diela beren neurria, Espiritu Santuak esaten digun bezala: *Omnia in mensura, et numero, et pondere disposuisti* (Sap. 11). Emendik markatua dago Jaunagan, gutatik bakoitzari barkatuko diozkan bekatuen neurria. Iru bekatu barkatuko diezte Damaskoarrai, zion Jaunak Amos Profetaren autik; baña lautara igarotzen badira, ez diet barkatuko: *Super tribus sceleribus Damasci, et super quatuor non convertam* (Amos c. 1) Jakizu gañera, neurriaz kanpora egiten dan bekatu ura dala zauri bat beñere ongi sendatuko ez dana, eta garranga bat betiko eriotzaren puzoya berekin duana: eta garranga au irinsi duana arkitzen da betiko su, eta garren arte-rako prestatua. Atozea oraiñ, Kristaua, bekatuaren oituran bizi dana ez dijoa eyaka, edo lasterka bezala bekatuen neurri, eta muga igarotzera? Atozea, eta alaere etzera esnatzen, bekatutik aldegitoko, eta Jaunagana biurtzeko?

Bekatuaren oitura da atzenean miñanze bat, beartzen duana Jesu-Kristo, uztera bekataria bere gura txarren mendean, eta beragandik betiko aldegitara: banoa ni, esan zien Juduai, banoa ni, eta nere billa ibilliko zerate, baña alperrik: illko zerate zeren bekatuan: *Ego vado, et quaeritis me, et in peccato vestro moriemini* (Joan 8). Au bera esango dio Jesu-Kristok bekatariari, bekatuen mugatik igarotzen danean. Ay! eskergabea! esango dio, Zerurako egin zindudan, eta egin det ainbeste alegiña, arako bidean

zu ipintzeko. Egin nintzan gizon, eman nuan gurutzean nere bizitza: ipiñi nituan Sakramentuak, eta geratu nintzan Aldareko Sakramentuan, zuri emateko nere ondasun guziak, eta zu giatzeko Zerura. Baña guzia izanda zuretzat alperra. Deitu dizut, eta ez dezu aditu nai izan nere deya: gera zaitte bada zure griña, eta oitura gaiztoen mendean: banoa ni zugandik betiko: *Ego vado*. Ordutanik aldegingo du bekatariagandik Aingeru goardakoak: aldegingo du Birjiña txit Santak, eta geratuko da doakabea Zeruko inz, eta euri gozoak ukitzen ez duan ur elkorra bezala, eta illko da bekatuaren oitura gaiztoen atzaparretan. Badira itsasoak neguan ormatzen, edo jeltzen diranak: orduan ango arrayak daude sortuak; eta illak bezala; baña andik aterata surtan ipintzen dituenean, esnatzen dira. Arrai oea eran sortua bezala bizi oi da bekataria oitura gaiztoakin; baña emengo itsaso onetatik irteten, eta su, eta garren artean bere, burua dakusanean, esnatuko da doakabea.

* * *

Ekusten dezu bekataria, nolako minanzea dan bekatuan erortzeko oitura? Minanz onetan eroriko zera, ezpazera esnatzen bekatutik irteteko, eta zere Aita onagana biurtzeko; bekatuak alabaña, ezpada biotzetik aye-natzen damu egiazkoarekin, bere kargarekin amilderazten du bekataria beste bekatuetan, S. Gregoriok dion bezala: *Peccatum, quod paenitentia non deletur, mox suo pondere aliud trahit*. Onela bekatua bekatuari eransiaz erortzen da oitura gaiztoaren miñanzean.

Zer egin bear ote du bada gazteak miñanz onetan ez erortzeko? Egin bear duan lenengo gauza da lenbait len bere Jaunagana biurtzea: ala egin zuan seme ondartzalleak: joan zan bere Aita onagana, eta esan zion damu andiarekin: Aita egindet bekatu zure aurrean, eta zure kontra: ez naiz zure semearen izenarekin onratua izateko diña. Ala egin zuan Magdalenak ere. Bekatariak egin bear duan bigarren gauza da, bekatuareko bide, eta perilletatik, etxe, eta lagun gaiztoetatik aldegitia; bestela bekatuaren berrizkaturan, eta oitura gaiztoaren miñanzean ororiko da. Irugarrena da bizitza eder, garbi bati jarraitzea, Sakramentuak sarritan artzen dirala. Era onetan bizi zaitezke bekataria oitura gaiztoan erori gabe: gazteak alabaña, gazte dala, artzen duan bidea ez du zartzen danean ere utziko, dio Espiritu Santuak: *Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea* (Prov. 22). Jauna, esango dit norbaitek: berorrek dion au guzia ongi dator, bekatuen oituran osotoro sartu ez diranentzat; baña ni oitura onetan bizi naiz aspaldiko urteetan, ez ote da neretzat miñanz

onetatik irteteko sendagairik? Bai, eta asko, ta onak, eta zuk leyalki artzen badiuzu, sendatuko zera: baña ez ditu artu nai oitura zarra duanak sendagai egokiak, eta berekin darama obira oitura gaiztoaren lorra. Nai dituzu zuk sendagai egokiak artu? Zoaz bada Konfessore on bategana, eta egizu arretaz esaten dizun guzia, eta sendatuko zera. Au da S. Bernardok ematen dizun, sendagaya. Egin dezagun, nere Kristauak, denbora degun bitartean alegiña bekatutik aldegitiko, eta Jaunaren grazian irauteko: onela iritsiko degu betiko bizitza. Amen.

AMASEIGARREN ERAKUSALDIA

Bekatuak berekin ekarri oi dituan ondoren gaiztoen artean bigarrena izan oi da lagun urkoai bekatuak bidea, edo eskandaloa ematea. Eta bekatu au izango da gaurko Erakusaldiaren gaya.

Adirazten da lenengo lekuan, zer dan, eta zeñ izugarria eskandaloa diritzan bekatua.

Adirazten da urrena, zer egin bear degun, Jaunagandik bekatu onen barkazioa iristeko.

*Dereliquisti Dominum Deum tuum...
Scito, et vide, quia malum, et amarum est,
reliquisse te Dominum Deum tuum. Jeremiae 2.*

Utzi dezu bekataria, zure Jaun, eta Jaungoikoa, eta ez dezu beragana biurtzeko neurrik artu nai. Jakizu bada, esaten dizu Jeremiasek; jakizu, eta ekusi ezazu, gauza samiña dala zuk zure Jaungoikoa utzi izan dezun eran utzitzea: Szito, et bide, kia malum, et amarum est relixisse te Dominum Deum tuum. Amaikagarren Erakusaldia da gaurkoa gai onen gañean: eta azkenekoan aditu zenduan, nola, bekatuak ekarri oi dituan, ondoren gaiztoetatik lenengoa bezala dan bekatuan erortzeko erraztasuna, eta oitura, eta zeñ miñanze gaiztoa dan au. Aditu zenduan gañera, nolako arreta ipiñi bear dan minanz onetan ez erortzeko; baña au da gauza bat, bekatari gutxik egin nai duena, eta asko erori oi dira oitura gaiztoetan. Gaitzerdi litzake bere burua galtzarekin geratuko baliz bekataria, baña gertatzen dana da beste askori ematea bekatuak bidea, edo eskandaloa: eta au da hekatuaren beste ondoren gaizto, eta samiña. Onen gañean izango da gaurko Erakusaldia. Aditzera emango det lenengo lekuan, zer eta zeñ izugarria dan, *eskandaloa* deritzan bekatua. Urrena, zer egin bear degun, bekatu onen barkazioa Jaunagandik iristeko. Asi gaitezen bertatik.

* * *

Eskandaloa deritzan bekatua da lagun urkoari bekatuak bidea, *oña*, edo *laguntza ematea*: bekatu larrirako bidea ematen bada, eskandaloa ere

izango da larria, bestela izango da beniala. Baña begira, bekatu larri, edo mortala egin ditekete, obraz ezezik, itzez, eta gogoz ere.

Gerta ditekete batek lagun urkoari gaitzerako biderik ez ematea, eta ark bere gaiztakeriaz bidea artzea; eta orri deitzen zaio *Fariseoen eskandaloa*; oek alabaña Jesusen obra onetatik artzen zuen gorrotorako bidea. Ez da onelako eskandaloaren beldurrez utzi bear egin bear dana. Gerta ditekete gañera, batek lagun urkoari bekatuak biderik ez ematea, eta alaere ark artzea, ez gaiztakeriaz, baizik argaltsunez, edo sasoi txarrean dagoalako. Eskandalo au izendatzen da argalena. Emakume, edo gizon bat dagokan eran janzita Elizara etortzea gauz ona da, eta berez ez dio iñori bekatuak biderik ematen: alaere artu lezake bide au urliak, edo sandiak bere argaltsunez. Eskandalo onen gañean geyenak erakusten diguena da oraiñ esatera noana. Elizara etortzea, naiz jai eguna izan, naiz ez, utzt ditekete, eta utzi bear da, urlia, edo sandiarentzat bekatuan erortzeko perill andia danean: utzi bear da diot iñoiz, edo berriz: ez ordea askotan: zeren askotan utzitzea izango litzake neke andiegia. Au bera diot beste gauz onak, edo bekatu ez diranak egitearen ganean.

Bekaturako bidea, batzuetan ematen da, bekatu eragiteko asmorik gabe. Au gertatzen da, esaten, edo egiten bada, lagun urkoarentzat bekatuak perill andia ekarriko duan gauzaren bat. Ala gertatu oi da itz loidesonestaok esateko oitura duenakin: *denbora igarotzeko unore onean, esaten dituela*, darauste onelakoak; baña ez dira ontzat emango Jaunaren aurrean aitzakia oek. Atozea, unore ona igarotzeko da lagun urkoari bekatuaren puzoya prestatzea? Unore ona igarotzea da gazteai bekatuak moduak erakustea? Epañako lege batek agintzen du, ez dedilla, ez gauaz, ez egunaz esan, edo kantatu izt desonestorik: eta lege au autsitzen duanaren kastigua da eun azote, eta urte betean erritik kanpoan bizitzea. Lege au gordeko baliz, zenbatek bizi bearko luke basoetan mosalakin? Eta zer esango degu, keñada lotsagarriak egiteko oitura duenaz? Añ lasayak, eta aberekiak dira zenbait, non, obrazko bekatuak osteronzeko guziak, ezertan artzen ez dituen: *ez det Jauna ezer seigarrengan*, esango due. Atozea, eta ez ote dira izan keñada lotsagarriak, eta aragien izendatzea? Ez ote dira izan musu, laztan, eta goyetako ukierak? Oriek, bai Jauna, baña ez; ditugu gauz oek ezertan artzen: *unore ona besterik ez da izan?* Unore onaren aitzakian bada egizu edozeñ gauza. Atozea, ori da Kristauari dagokan itzegitea, eta bizitza? Bekatu eragiteko asmorik gabe ematen due gañera askok bekatuak bidea, onestidadeak eskatzen duan, modu ona gorde gabez. Au gertatzen da, batzuetan mutillak igeri egiten duela, emakumeak dabiltzan tokian, edo begira daudela; besteetan, emakumeak gobada jotzeko jartzen

dirala era lotsagarrian gizonezkoen aurrean, edo arbola gañetan dabiltzala, mutillak begira daudela. Zer esango det, goyak salgai ipintzen, eta erakusten dituenaz, edo, zatarrezko metak altxatzen dituen, eroaz? Zer esango det, dituen era, eta mallari begiratu gabe, ezin iroso dezakeen adifña soñekoetan gastatzen duen txoraskaz?

Bekaturako bide, edo eskandaloa beste batzuetan ematen da, lagun-tzen zayola lagun urkoari gauza debekatueta. Era onetan *eskandaloa* deritzan bekata egiten du, nagusiari, etxeoandre, edo lagunari lapurretan laguntzen dionak: ezkontzeko dauden estalki jartzen danak, egon ditezen aek bakarrik, eta nai duen eran: era berean etxeetako seme, edo alabai arto, edo garia erosten diezanak, dakiela, ostua dala: edanean igarotzeko laguntzen duenak brindiska: sagardoa, ardoa, edo edari bizia, orditzeko perillean daudenai, ematen diezanak: eta oro bat ordu jakiñaz kanpora gazteak, edo zarrak idukitzen dituenak jokoan, eta bear bada eziñ emendik esan nitzakean, modu itxusietan. Zer esango det, arako etxe aez, non jai egunetan biltzen diran gazteak, ala mutillak, nola neskatxak, eta non gertatzen diran onestidadeari ez dagozkan gauzak? Eta onelako etxeetako buru, edo gurasoak, Katolikoan artean ere badira?

Atzanean bekaturako bide, edo eskandaloa ematen da zenbait aldiz, baldin bat, bere karguaren egin-bideai eranzuteko, zabarra bada. Ez da asko erriko buru, eta kargudunak, edo gurasoak gauza gaiztorik ez egitea: gauza bearra da gañera karguari arretarekin eranzutea, eta au ez egitera, asko gazte eta zar eroriko dira bekatueta, eta bekatu oek izango dira kargudunaren gañean. Ay! eta alde onetatik ongi begiratzen badiegu geren buruai, ezta kit, nola arkituko geran gai onetan! Eta zabarkeria utsarekin eskandalo, edo bekaturako bidea eman baditeke, zer izango da asko guraso bizi diran bezala bizitzea? Zer, errietako kargudunak bide ez egokietan ekustea? Baña goazen aurrera, eta dakuskun, zeñ izugarria dan eskandaloa deritzan bekatu au.

Lagun urkoari bekaturako bide, edo eskandaloa ematea da Jaungoikoa utzirik Satanasen alde altxatzea, eta onen gerrari, eta serbitzari jartzea. Satan munduaren asieratik ari da Jainkoari gerra egi ten, eta animak infernura amilderazten: eta beragatik eskandaloa ematea da Satanasen gerrari jartzea, animak infernura bidaltzeko. Au da, nere Kristaau, batayoko egunean eman genduan itza? Lagun urkoari bekaturako bide, edo eskandaloa ematea da Jesu-Kristori, ainbeste neke kosta zitzaizkan, animak kentzea, eta etsai gaigarriari ematea. Norena da, nere Kristaau; norena da zuk bekatura amilderazo dezun anima ura? Jesu-Kristorena da alde guzietatik. Jesu-Kristorena, zeren, Jaungoikoa danez,

ezerezetik egin zuan. Jesu-Kristorena gañera, zeren Jaungoiko-gizona dan bezanbat bere odol preziotsuaren kostuz erosi, eta beretu zuan: *Etzerate zerenak*, esaten digu S. Paulok, *non estis vestri*, baizik Jesu-Kristorenak: *vos autem Chiti* (1^a ad Corint. 3, et ad Ephes. 6). Zeñ bidegabe izugarria izango ez da bada kentzea Jesus onari ainbeste nekerekin beretu zituan animak; eta ematea Satanasi?

Lagun urkoari bekaturako bidea, edo eskandaloa ematea da Zerurako Jaunak egin zuan anima alegiñean amilderaztea betiko su, eta garren artera. Asma diteke gogortasun itsusiagorik? Idi, edo bei bat karobi batera botatzea gogortasun andia izango lizake, zer izango da Zerurako Jaunak egindako anima betiko infernura bota nai izatea?

Lagun urkoari bekaturako bide, edo eskandaloa ematea da golpe batean iru eriotza izugarri egitea; illtzen du alabaña lenengo lekuan bere anima, Ezekiel Profetak dion bezala: *Anima quae peccaverit, ipsa morietur* (c 18). Illtzen du urrena lagun urkoaren anima, eta animarekin batean arte-raño egin zituan obra on guziak. Illtzen du gañera bere alegiñean Jesus S. Paulok dion eran.

Atzanean: lagun urkoari bekaturako bide, edo eskandaloa ematen diona beartua dago animetan egin dituan kalteak alegiñean desegitera, baña nola au egingo du, ezpadaki, norañoakoak diran egindako kalteak? Bekaturako bidea ematearekin gertatzen da gari soro baten erzeko lasto igarrai su emanda gertatzen dana, edo gertatuko litzakeana. Erzeko lasto-etatik erraz igaroko lizake sua urrengo lastoetara, oetatik soro guzira. Eta zer beste gauzarik gertatzen da, bekaturako bidea ematen danean? Urliak eman dio sandiari bekaturako bidea: sandiak beste askori, oek besteai eta bearbada su au ez da itzali, urte askoren buruan ere: bearbada asko ill dira, eta infernuan daude; eta besteak aurrera dijoaz bekatuaren moduak erakusten...

(Erakusaldi au arkitzen da goyago segitu eta akabatu gabe Agirre Jaunaren paperetan).

AMAZAZPIGARREN ERAKUSALDIA

Bekatuaren ondoren gaiztoen artean irugarrena izan oi da bekatuako bide, eta sareetan anima nasturik, eta katrabilaturik geratzea. Orregatik bekatuako bideen gañean izango da Erakusaldi au.

Aditzera emango da lenengo lekuan, zer, eta zenbat gisatara izan oi dan bekatuako bidea.

Aditzera emango da urrena, zeñ gauza bearra dan bekatuako bideetatik aldegitia.

*Dereliquisti Dominum Deum tuum...
Scito et vide, quia malum, et amarum est
reliquisse te Dominum Deum tuum. Jerem. 2.*

Utzi dezu, bekataria, zure Jaun, eta Jaungoikoa, eta alperrak izan dira, zu Zerurako bidean ipintzeko, oraindañoko nere alegin guziak. Jakizu bada, esaten dizu Jeremiasek; jakizu, eta ekusi ezazu, gauza gaizto, eta samiña dala zuk zure Jaun, eta Jaungoikoa utzi izan dezun eran uztiztea. *Scito, et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum.* Asi giñan bekatuak berekin ekarri oi dituan ondoren gaiztoak ukitzen, eta azkeneko aldian ekusi zenduan, Kristaua, zer dan, eta zeñ izugarria *eskandaloa* deritzan bekatua, au da alabaña bekatuaren ondoren samiñetatik bat. Ekusi zenduan urrena, zer egin bear degun bekatu onen barkazioa iristeko. Ez du bekatariak aditu nai, bere onerako esaten zayona; aurrera dijoa gaiztakerian, eta dabillen tokian eotzen ditu bekatuak sareak, eta nonnain geratzen da nasturik, eta katrabilaturik. Au izan oi da bekatuaren irugarren ondoren samiña. Orregatik gaur itzegin nai dizut, bekataria, bekatuako bide, edo perillen gañean. Aditzera emango dizut, lenengo lekuan, zer, eta zenbat gisatara izan oi dan bekatuako bidea. Aditzera emango dizut urrena, zeñ gauza bearra dan bekatuako bideetatik aldegitia. Ezun arretarekin.

* * *

Bekatuako *bide* eta *perillaren* izenez aditzen da artarako bidea ematen digun edozeñ gauza; baña ez dira berdiñak bide, eta perill guziak. Bata da

urrutikoa, eta onela deitzen zayo, zeren beregandik urruti daukan bekatua, eta gutxitan amilderazo oi duan artan. Bazatuz Elizara, eta ekusten dezu gizon, edo emakume bat ongi janzia. Ekuste au uts-utsik, edo beste sal-sagarririk ez duala, bekatuako bide, eta perill *urrutikoa* da, eta etzaude onelako perilletatik iges egitera beartua; bestela irten bearrak giñake mundu onetatik.

Bekatuako beste bide, eta perilla da *urkoa*, zeren bide, eta perill onetan dagoana, edo jartzen dana sarritan erori oi dan bekatuan, edo beintzat erortzeko perill andia dan, sayets guzietara begiratu ezker. Demagun arako etxe artan jai egunetan biltzen dirala mutillak, eta neskatxak: aritzen dira denbora puska batean karta jokoan, eta bitartean, edo ondoren izan oi dira izketa desonestoak, keñada lotsagarriak, eta beste modu itsusiak. Batzarre onetara joatea da bekatuako bide, eta perill urkoa. Alaere izango dira etxeetako buruak onelako batzarreak beren etxeetan idukitzen dituenak. Badaki urliak, Tolosara gurasoa gabe dijoanean, sartu oi dala an, edo emen bere Aingeru goardakoarekin: edaten da poliki gurgurren sendagaitik, eta ondoren an, eta bidean gertatu oi dira itzegite, eta modu itsusiak. Nork eztakus, zuretzat gis-orretan Tolosara joatea, izango dala bekatuako bide, edo perill urkoa? Badaki sandiak, erriz erri festen aitzakian ibiltzea, oraindaño arentzat izan dala bekatu askotan erortzeko bidea: onekin ukiera zikiñak; arekin musu, eta laztanak; onekin itz aragizkoak, arekin zerbait geyago. Eta nork igerriko ez du, sandiarentzat erriz erri orrela ibiltzea dala bekatuako bide, eta perill urkoa? Badaki berendiak, arako ezkutari arekin bakarrik egotea dala arentzat bide, eta perill andia atsegin lizunetan, edo beintzat gogorazio gaiztoetan goisatzeko: ekusia dago beraz, egoera ori berendiarentzat dala bekatuako bide, eta perill urkoa.

Bekatuako bide, eta perilla izan diteke urkoa, obrazko bekatuak izan ez arren, baldin itzez, gogoz, edo beste moduz erortzeko bide, edo perill andia hada. Emendik atera dezakezu, zenbait gazte, gaitzeron kolokatzen diranetik, zentza ditezen artean, bizi dirala bekatuako bide, eta perill andi, eta urkoan. Nola ori, esango didazu? Zeren itzez, gogoz, eta eskuz erortzen diran kezka, ta ardurarik gabe. Galde bekie onelakoai: *Seigarrengan badezu ezer? Ez Jauna*, eranzungo due. Galde bekie gero: *izanda onelako gauza? Bai, Jauna. Eta alako gauza? bai Jauna.* Nola bada esan dezu, *ez dezula seigarrengan ezer? Jauna, orrelako gauzak ez ditut ezertan artu.* Emendik ez da zer miretsi, baldin onelakoak bekatuako bide, eta perill urkoan kezka andi gabe bizi badira, bada araurrenko bekatuaz osteronzekoak ezertan artzen ez ditue.

Bekaturako bide, eta perilla izan diteke *urkoa* edozeñ mandamenturen kontra. Uste due batzuek, seigarren mandamentuari dagozkan gauzetan bakarrik izan oi dala bekaturako bide, eta perill urkoa; eta engañatzen dira; bada seigarren Mandamentuaren kontra ezezik besteen kontra ere bekatu egin diteke, eta askotan andiagoa. Orregatik bekaturako bide, eta perilla izan diteke *urkoa*, edozeñ Mandamenturen kontra. Ala izan oi da batzuentzat edaria saltzen dan etxera joatea, zeren edo orditzen diran, edo lagun arteko, eta etxeko pakea galerazten duen: besteentzat jokoa; batzuentzat gauzen saltze, eta erosketa, besteentzat beste gauzaren bat.

Bekatuaren bide, eta perill urkoa, batzuetan da *borondatearen kontrakoa*, esan nai det, nai ta ere ezin batek utzi dezakeana, beintzat kalte andi gabe. Badijua bat itsasoan, eta onzian arkitzen du bere burua seigarren Mandamentua autsitzeko bide, eta perill urkoan: deitzen zayo bide, eta perill oni *borondatearen kontrakoa*, zeren naita ere ezin aldegin dezakean onzian dijoanak. Au bera gerta diteke kartzelan dagoan batekin. Gertatzen da batzuetan *bekaturako bidea* utzi litekeana izatea, baña kalte andiarekin, edo onran, edo beste ondasunetan. Onelako bide, eta perillari ere *borondatearen kontrakoaren* izena eman oi zayo, utzita etorriko lirakean kalteak-gatik. Demagun Erretore batentzat bekaturako bide, eta perill andia dala duan kargua: utzi lezake kargu au; baña uzten badu geratu bearra da zerekin bizi ez duala: bekaturako bide, eta perill au borondatearen kontrakoa da, kalte andi gabe eziñ utzi ditekealako. Zer egin bear du onelako bekatariak? Alako neurriak artu bear ditu bekatuan ez erortzeko, non garaitu dezakean duan perilla Jaunaren lagunzarekin: eta ezin badu, aldegin bear du perill artatik, datorrena datorrela, naiz galdu ditezela ondasun guziak, naiz bizitza: kalte oek baño andiagoa da alabaña anima galtzea betiko.

Gerta diteke, gauza bat berez gaiztoa ez izatea, eta alaere askorentzat bekaturako bide, eta perill urkoa izatea. Eguzkiaren, eta izarren edertasuna ez da gauza gaiztoa, baizik ona: alaere anziñako denboran askorentzat izan zan idolatriarako bidea. Ona da ezkonza, errietako kargudun izatea: baña askorentzat dira anima galtzeko bidea. Orregatik aldegin bear dezu, zuretzat bekaturako bide, eta perilla dakarten gauzetatik, berenez gauza gaiztoak ez izan arren: aldegin bear dezu arako lagun, etxe, jolas, itzegite eta festa aetatik, baldin zuretzat bekaturako bidea badakarte. Ez dezazula osan, askok osan oi duen bezala: *bezteak badiioaz, zergatik joango ez naiz ni?* bada aek ez due bear bada zuk dezun adiña perill, edo ez due igerritzen: eta nolana: zu beartua zaude zuretzat bekaturako bide, eta perrilla diran gauzetatik aldegitera. Añ gauza bearra da au, non bekaturo bide, eta perill urkoan borondatez jartze utsa bekatu dan, perillari

dagokan bekatu ura egitea zerbaitek eragotziko balu ere. Demagun, zuretzat jai egunetan ostatura, edo edaria saltzen dan etxera joatea dala orditzeko, edo beste bekatuetan erortzeko bide, eta perill urkoa: bazoaz jai batean, eta biurtzen zera etxera ardorik ukitu gabe, zeren aitu dan. Etxera ordi, eta alaere ordi baziña bezala bekatu egin dezu, zeren zere nayez artarako bidean jarri zeran.

Bekaturako bide, eta perilla *urkoa* izateko ez da sarritan bekatuan erori bearrik, baldin era danean erortzen bada bat. Urtean beñ izan oi da iñuteria, eta urtean beñ erri bakoitzeko festak: alaere askorentzat egun oriek dira bekaturako bide, eta perill urkoa, zeren erortzen diran edo gogoz, edo itzez, keñadaz, edo bestela. Baña nork ezertan artzen ditu bekaturako perill oek?

Atzenean bekaturako bide, eta perilla izan diteke *urkoa*; bekatuan erori baño lenago ere, baldin alde guzietara begiraturik, erortzeko perill andia bada. Jose anziñakoa, Jakobon seme ederra, etzan bere etxekoan-drearekin bekatuan erori, baña orpoz-orpo zerraikion emakume gaiztoa, eta aren atzaparretan utzirik kapa iges egin zuan etxetik. Nork eztakus, bekaturako bide, eta perill urkoa izango zala Joserentzat etxe artan aurre-ra egotea? Au bera gerta diteke serbitzen dabilzan zenbaitekin. Suerteak ematen dio bati nagusi ollakoi, edo txoraska bat guzia dastatu nai duana: ekiten dio beñ, ta berriz, eta askotan gaizki dirudien moduakin: ayenatzen eta botatzen du beregandik ordu gaiztoan, eta ez dio beregan bekatuari lekuri eman. Alaere alako etxean, eta alako nagusiarekin bizitzea izango litzake gizon jakintsu askoren iritzian, bekaturako bide, eta perill andi, eta urkoa. Orra, Kristaua, zer, eta zenbat gisatara izan oi dan bekaturako bide, eta perilla. Dakuskun oraiñ, zeñ gauza bearra dan bekatuaren bideetatik aldegiteta.

* * *

Espiritu Santuak esaten digu, perrilla nai duana perillean bukatuko da: *Qui amal periculum, in illo peribit* (Eclesiastici 3º v. 27): esan nai du, perillean eroriko dala. Ala gertatu da beti, eta aurrera ere gertatuko da. Zer gertatu zitzayon Ebari? Bazebillen Paradisuko berjera zoragarrian: etsai galgarria asi zitzayon galdeka, zergatik *jakiundearen* arbolatik jaten etzuen? Eranzun zion: Paradisuan diran arbolen frutatik jaten degu; baña agindu digu Jaunak, ez dezagula jan Paradisuaren erdian dagoan arbola baten fruta, eta ez dezagula ukitu ere, ill ez gaitezen. Esan zion etsayak: etzera-te ez illko orregatik; badaki alabaña Jaungoikoak, arbola aren fruta jaten

dezuen bezala, idikiko dirala zuen begiak, eta izango zeratela, bera bezala, onaren, eta gaitzaren, eta gauza guzuen ezagueraz dezuenak. Ezagutu zezakean Ebak, etsayak ematen ziola Jaunaren aginte ausitzeko bidea, eta aldegin bear zuala artarako perilletik. Ez ordea ori egin: eta ala egin lekuan joan zan arbola zegoan tokira, jarri zan begira, eta zeritzan, txit ona izango zala jateko, eta zaletu zan: beste aldetik arbola bere frutakin añ ederra zegoan, non lilluratu, eta txora zezakean: *Pulchrum oculis, aspectuque delectabile*. Zer gerta al zitekean onetara ezkerro? Zer, bere nayeaz perillean jartzen danari gertatzen zayona baizik? Artu zuan sagar bat, eta jan zuan: artu zuan beste bat, eta eman zion Adani, eta onek ere jan zuan, eta onela galdu zuen mundu guzia (Genes. 3). Zer gertatu zitzyon Dabidi? Bazkal ondo batean, lo eginda, bere jauregiaren gañeko ibiltokian zebilela, ekusi zuan Betsabe, Uriasen emazte ederra, bañuan, edo urean bere burua garbitzen ari zala. Igerri zezakean Dabidek, zer gertatuko zitzyon, kentzen ezpazituan begiak perill artatik; baña zabartu zan, eta erori bekatuan, eta illerazo zuan Urias. Zer gertatu zitzyon Salomoni ? Ezkondu zan, Jaungoiko gezurrezkoak adoratzen zituen, emakume goi mallakoakin, eta gizon añ jakitsua amildu zan idolatrian. Orra nola perilla nai duana perillean eroriko dan. *Qui amat periculum, in illo peribit*. Baña zer diot nik eroriko dala? Bere borondatez perillean dagoana, egoera utsarekin eroria dago, eta eroriaz dijoa ala dagoan bitartean. Orregatik esaten digu Jesusek: zure eskuyeko begia zuretzat bekaturako bidea bada, atera eta bota ezazu zeregandik: eta eskuyeko eskuak ematen badizu bekaturako bidea, ebaki, eta bota ezazu zeregandik: esan nai du, kendu, edo utzi bear dala bekaturako bidea, begia, edo eskua bezeñ bearra baliz ere: *Si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, et projice abs te.. et si dextera manus tua scandalizat te, absconde eam, et projice abs te* (Math. 5).

Ekusten dezu, Kristaua, zeñ gauza bearra dan bekatuaren bideetatik aldegitia? Baña nola aldegingo dezu gogortuaz bazoaz bekatuan? Nola aldegingo dezu, utzi badezu zure Jaun, eta Jaungoikoa? eta beragana biurtzeko biotzik ezpadezu? Aldegin bearrean, zalbiltzan erri, eta tokietan eoko dituzu sare berriak, eta nonnai nastuko zera bekaturako biskan. Etzaitzelaz engañatu: deitzen dizu etsayak betiko su, eta garren artera, eta ara eramateko zorian zauzka, eta ari jarraitu nai diozu? Deitzen dizu zure Aita Zerukoak, eta ez dezu adituko beraren dei gozoa? Ea, biurtu zaite beragana, onela iristeko zure bekatuen barkazioa, eta gero betiko bizitza doatsua. Amen.

EMEZORTZIGARREN ERAKUSALDIA

ETA BEKATURAKO BIDEEN GAÑEAN BIGARRENA

*Adirazten da lenengo lekuan, nolako aitzakiak
billatzen dituan bekatuaren bideetan nasturik
bizidanak, andik ez irteteko.*

*Adirazten da urrena: zeñ negargarriak diran,
emendik bekatariari etorri oi zaizkan ondorenak.*

Dereliquisti Dominum Deum tuum...

*Scito, et vide, quia malum, et amarum est
reliquisse te Dominum Deum tuum, Jerem. 2.*

Utzi dezu zure Jaun, eta Jaungoikoa, eta añ eskergabera zera zure Aita onarentzat, non, biurtu etzeran beragana, aditu dituzun ainbeste egia gozorekin ere. Jakizu bada, esaten dizu Jeremiasek; jakizu, eta ekusi ezazu gauza gaizto, eta samiña dala zuk zure Jaun, eta Jaungoikoa utzi dezun eran utzitzea: *Scito, et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum*. Egia au ongiena ezagutzen da bearbada, bekatuak berekin dakartzian, ondoren gaizto, eta samiñai begiraturik, eta oen artean irugarren lekuan aitatu genduan bekatuaren bide, eta perilletan anima nastua, eta katrabillatua geratzea. Azkeneko aldi aditzera eman nizun, Kristaua, zer, eta zenbat gisatara izan oi dan bekaturako bidea, eta zeñ gauza bearra dan bekaturako bideetatik aldegitia. Gaur ekusi bear degu, lenengo lekuan, nolako aitzakiak asmatzen, edo billatzen dituan bekatariak, bekatuaren bideak ez uzteko. Urrena, zeñ negargarriak diran, bekatariari emendik etorri oi zaizkan ondorenak. Enzun arretarekin.

* * *

Anima bat, bekatuaren sare, eta bideetan nasturik bizi danean, alde batetik arkitzen da geroakoaren ar ozkariarekin, eta bestetik sorra dago bear lukeana egiteko, eta billatzen ditu al dituan aitzakiak, bekatuaren bideak ez uzteko. Ara aitzakia oetatik batzuek.

Lenengoa: ez det ukatzen, urlia nere etxean egotea, edo onara etorri oi dan bezala etortzea, neretzat dala bekaturako bide, eta perill andia; baña ez daukat nik eskurik ura etxetik botatzeko, edo aren etorrerak eragozteko. Zer nai du nik egitea? Aitzakia onek ez dizu ezer balioko Jaunaren aurrean; eta badakizu, ezin bekatuari lekurik eman degiokezula, ez munduaren beldurrez, ez bizitza ez galtzeagatik ere. A tozea, zu iltzera baletor urlia ori, zer egingo zenduke? Etzenduke iges egingo? Ala bear izatea, etzenduke deadar egingo? Egizu bada ori bera, animaren bizitza kendu ez degizun. Iges egizu, al badezu: eziñ iges egin badezu, egizu deadar. Atzanean pakarik eman nai ezpadizu, esan zayozu, aditzera emango diozula gurasoari gertatzen dana. Jauna, gurasoari esaten badiot, galduko du urliak bere onra, eta izen ona, eta ekusi naiko ez du gurasoak. *Galduko du bere onra, eta izen ona*, gurasoari esanda? Noren kulpa izango da? Berarena; bada zuk aditzera eman ziñukan, gurasoari esango zeniola, uzten ezpazizun pakean. Baña asko ote dira au leyalki egingo duenak? Ez noaski, eta gertatuko dana da bekaturako bide, eta perilla bere oñean gertzea, eta gero? Betiko su, eta garren artean erortzea, ezpadira garai onean zentzatzan.

Bigarren aitzakia: aitortzen det, oraindaño bizitu naizala bekaturako bideetan, eta egin ditudala ezin konta al bekatu. Denbora puska batean jai arrasaldeetan joan oi nintzan etxe batera; biltzen giñan mutillak, eta neskatxak, eta gertatzen ziran jotak, eta ibillera lotsagarriak, ala bertan, nola etxerako bi dean: eta beste onenbeste gertatu oi zitzatan iñuterian eta festa denboran. Onenbeste urtez gutxi gora bera bizitu naiz lagun gaiztoen modu, eta ibillerai jarraituaz, naiz gabaz, naiz egunaz. Berandu etxeritzen giñan, eta naigabetzen ziran gurasoak: elkar artzen genduan urlia, sandia, ta berendia bekatuan amilderazteko, eta gero elkarri esan oi giñuzkan igarotzen ziran gauzak. Onenbeste denboran izan det adiskidetasun gaiztoa urlia batekin: era izan ezker, gertatu oi ziran bekatu mota guziak, eta oraindaño iraundu, eta badirau perill onek. Askotan agindu didee Konfesoreak, utzi ditzadala nere lagun gaiztoak: utzi ditzadala arako etxe aek, non bildu oi diran mutill, eta neskatxak: utzi ditzadala adiskidetasun limuri oek; baña beren oñean daude batzuek beintzat. Atozea, eta eztakizu, oriek utzitzea dala zuretzat, Jaungoikoagana biurtzeko lenengo lana? Ongi esaten dit, eta erabaki det sendoro, ori egitea; baña gaur absoluzioa eman bear dit. Zer diozu, bekataria? Lenago utzi bear dituzu bekaturako bide oriek: gero presta zaite gaizki bizitu zeran denborako konfesio guziak berritzeko, eta orduan egongo zera absoluzioa artzeko sasoi onean, baña arteraño ez. Jauna: egingo det ori guzia; baña gaur Komunio

Santua artu bear det: bestela zer esango litzake nizaz? Komunio Santua artuko dezu, sasoi onean jartzen zeranean: eta etzaitzela leyatu gai one-tan. *Jauna, zer esango due?* diozu. Ezer ez, zeren bakoitzak badu bere buruarekin zer egin, zuri begira egongabe ere. Gañera egun oro berritzen dira konfesioak, eta gauzak ongi bukatu artean uzten da Komunioa: eta ez du orregatik ezerere galtzen bekatariak. Utzi itzatzu bada aitzakia oriek, eta egizu bear dana.

Irugarren aitzakia: *joango naiz arako etxe artara, arako lagun aetara, baña ez det ezeragatik bekatuik egingo lenago lepoa eman*. Atozea, oraindaño etxe, eta lagun oriek ez dira zuretzat izan bekatuan erortzeko bide, eta perill andiak, edo gogoz, edo itzez, edo bestela? Eta alaere diozu, joango zerala perill orietara, eta ez dezula bekatuik egingo? Ez dezu ekusten, ori dala, bekaturako bide eta perill urkoak uzteko, biotzik ez izatea? Zuk nai zenduke bi gauza, denbora batean ezin elkarrekin izan ditezkeanak, oek dira bekaturako bide urkoan borondatez egotea, edo jartzea, eta bekatu-rik ez egitea. Eztakizu, orrelako perillean egote, edo jartze utsa bekatu dala? Perilla nai duana, perillean eroriko, edo galduko da, dio Espiritu Santuak: *Qui amat periculum, in illo peribit*. Zu bezala dabillenenari gertatu oi zayo mitxirikari, edo ingumari gertatzen zayona. Badabil mitxirrika argiaren inguruan: begiratzen dio, eta lilluratzan, eta txoratzan du argiaren edertasunak: alderatzen zayo, eta erretzen zayo egoa baten erza: badijoa berriz, eta erretzen zayo zanko txar bat. Alaere ez da zentzatzan, eta atzanean iltzen da txoraska argiari darraikala. Ay! zu gizon, edo emakume inguma, edo mitxirrika guziak baño txoroago biurtu zerana! Zenbat bider esan zatzu, utzi bear dirala bekaturako bide, eta perillak, bekatuan ez erortzea nai badegu? Alaere joango naiz, diozu, *eta ez det bekatuik egingo*. itsumenaren andia!

Laugarren aitzakia: joango naiz etxe artara: *joango naiz lagun gaizto aetara, baña uste det, Jaunak emango didala bekatuan ez erortzeko lagunza; ala eskatu diot benaz Birjiña txit Santari*. Bekatari zentzugabea: au da bekatu-ko bidea utzi nai ez izatea, eta Jainkoaren laguntza, eta Birjiña txit Santaren bitartekotasuna zure bekatuen estalkiñ ipintzea. *Uste det* diozu, *Jaunak emango didala bekatuan ez erortzeko lagunza*: engañatzen zera; Jaungoikoak alabaña ematen dizkigu, bekatuaren bideetatik aldegitoko laguntzak, baña ez, geren naye bekaturako perillean jarri nai badegu. Atozea, zere naye sartzen bazera karobi erazeki batean, naiko, edo uste-ko dezu, Jaunak gordeko zaituala mirari andi batekin, erretzen etzerala? Ez dezu ekusten, au izango litzakeala zentzu.gabekeri andi bat? Gañera esana dago, bere naye bat bekaturako bide, eta perill urkoan egote, eta

jartze utsa bekatu dala. *Eskatu diot benaz*, diozu, *Birjiña txit Santari, gorde nazala bekatutik* Au da beste zenzugabekeri andia. Atozea, zere nayezen joan nai badezu bekatutako bidera, eta joatea bera bekatu bada, nola bekatutik gordeko zaitu Birjiña txit Santak?

Bostgarren aitzakia: *Joaten naiz* ni urliaren etxiera, baña ez gauza gaiztorik egitera: besteak ere joan oi dira nai duen lekura. Au da ematen dituzun esanmesak kentzeko biotzik ez izatea. Demagun, etzoazela ara gauza gaiztotara, baizik errosarioa esatera: baña munduak badaki, urlia dala ergel bat, eta zu zerala Jaunaren beldur gutxikoa: munduak ekusten zaitu ara zoazela gauzaz, eta egunaz, eta ezagutzen du, ez dezula an egitekorik batere: emendik badaraus zure ibilleraren gañean, eta dio: Oriei orrela utzi bear zate? Ez da Alkaterik, ez Erretorerik? Jauna, besteak ere joan oi dira nai duen lekura. Ongi: demagun, besteak ez duela ongi egiten: eta zeren besteak gaizki egiten duen, zuk ere egin bear dezu? Munduak badaki zure berri, eta mirua dabillen toki guzian miru dala: eta oker edo zuzen bada- raus zure kontra: besteaz ori bera egingo du, miruak dirala igerritzen du- nean. Orregatik beartua zaude jayera ori utzitza; S. Paulok dio alabaña, utzi bear ditugula, gauza gaiztoak ezezik gaiztoen anza duenak ere: *Ab omni specie mala abstinete vos* (1 ad Thesal. 5).

Seigarren aitzakia: urliaren etxera joaten naiz, edo sandiarekin ego- ten naiz, baña aspaldi ez da gauz andirik gertatu. Au da beartua, eta arta- rako bidea gañtxuritzea, leneko perillean geratzeagatik. Atozea, eta urlia- rekin zaudenean, ez oi dira gertatu izketa lizunak? keñada lotsagarriak, musu, eta laztanak? Oriek bai, Jauna; eta alaere gauz andirik ez da gerta- tu diozu, eta orietan erortzeko perill urkoan irauin nai dezu? Badira beka- tari batzuek añ leundugabeak, basati, eta moldakabeak, non, araurreneko bekatuak baizik, ezertan artzen ez dituen.

Zazpigarren aitzakia: *al banu utziko nuke bekatutako bide, eta perill au, baña zertan nago ni urliarekikoa galtzen badet?* Au da munduaren, edo mun- dukoen beldurrez bekatuan, eta bekatutako bidean bizi nai izatea. Atozea, etzenduan batayoko egunean Jaungoikoa gauza guzian gañetik amatzeko itza eman? Ez dezu dotrinan esaten, *Jaungoikoa* gauza guzien gañean ama- tzea dala guziak galtzea nayago izatea bera ofenditzea baño? *Zertan nago ni*, diozu, eta zertan zaude, zere anima galtzen badezu betiko? Zer atera- ko dezu, mundu guzia irabazita ere, galtzen badezu zere anima, esaten dizu Jesu-Kristok: *Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur?*

Zortzigarren aitzakia: zer esango due etxe onetatik irteten banaiz, edo etxe artara joaten ezpanaiz? Au ere bekatutako bidean geratu nai iza-

tea da geyenetan. Atozea, badakie auzoan, eta inguruetan zure bizitza gaiztoaren berri? Ezpadakie, ez due ezer esateko biderik batere, zeren etxe batetik irteteko, edo baste batera ez joateko non nai izan oi dira milla modu, eta ez da orregatik ezer esateko biderik. Baña baldin badakie auzo- an, eta inguruan, poztuko dira dakienak, bekatutako bidetik aldegiten dezula, dakustenean. Eta uste dezu, ez dakiela? Galde giezu iturriai, labeurreai: galde sukaldeetako laratzai, eta oek esango dizue, nola zure bizitzaren gañean itzegin dan.

Bederatzigarren aitzakia: *Jauna, bekatutako bide, eta perill urkoa utzitza añ gauza bearra bada esango diot urliari, bukatu dirala gure kontuak, egin dezala konfessio on bat.* Atozea, eta onenbesterekin geratu nai dezu bekatutako bidean? eta uste dezu, zuk ori esatearekin onduko dala urlia? Demagun, itotzeko zorian iduki duela otsoak ardiren bat. Andik laster badijoa ardi txoroa otsoagana, eta esaten dio: *Otso Jauna, gauza bat zuri esan bearrean nago: etzaitzela izan oraindiano beñ ardikoya: gaizki itzegiten da zuzaz, ondu zaitte.* Uste dezu, orrenbesterekin onduko dala otsoa? Ondu bearrean, ortzak egotziko diozka airdi txoroari, eta arzaz egingo du nai duana. Au bera gertatuko zatzu zuri ere, bekataria, aitzaki oekin geratzen bazera bekatutako bidean. Orra, nolako aitzakiak billatzen dituan bekatariak, bekatuaren bideak ez uzteko. Dakuskun orain zeñ negargarriak diran emendik etorri oi zaizkan ondorenak.

* * *

Lenengo ondorena da, Jaunak ukatzea, bekatuan ez erortzeko bear dituan, Zeruko lagunak. Ez dizu Jaunak agintzen, bekataria, Zeruko indar, eta lagunza bekatuan ez erortzeko, zere nayezen jartzen bazera, edo bazaude bekatutako bidean. S. Pedro bere nayezen jarri zan izketan, eta sur- tan berotzen Jesusen etsayakin, eta erori zan bekatuan, ukatzen zuala iru aldiz bere Maisua, eta S. Pedrori utzi bazion Jaunak bekatuan erortzen, zeren bere nayezen perillean jarri zan, zer gerta al diteke besteakin?

Bigarren ondorena: Sakramentuak, eta Jesu-Kristok gure onerako ixuri zuan odol preziosua bere animaren puzoi biurtzea; bekatuaren bide, eta perill urkoan bere nayezen dagoanak alabaña ezin artu dezake absolu- ziorik, eta artzen badu, izango du bere kaltean, eta au bera gertatuko zayo beste Sakramentuakin.

Irugarren ondorena: geyenetan eriotza negargarria: zeren edo bate- tan, edo prestaera txarrarekin ill oi diran onelakoak. Ala gertatu zitzaion Toledoko inguruan ezkutari bati; izan zuan noizbait Birjiña txit Santaren

jayera andia; baña adiñean zerbait sartu zanean, oitu zan gaiztakerietara, eta bizitu zan bekatuak bidea bere etxean zuala. Bazan erri artan anima birtutetsu bat, eta egun batean otoiz, edo orazioan zegoala, agertu zitzaizkan Jesu-Kristo Birjiña txit Santa, eta Aingeru asko. Asi ziran ezkutariaren gañean itzegiten, eta JesuKristok eman zuan batetan bizia kentzeko sententzia; baña Amaren erreguz utzi zion ogei, ta amar egunean. Birjiña txit Santak esan zion begira zegoan anima birtutetsuari zijoala onelako erlijiosogana, eta aditzera eman zegoia ekusi, eta aditu zuana. Ala egin zuan ark, baña erlijiosoak etzion sinistu. Anima on ark lenengo aldian ekusi zuana bera ekusi zuan berriz, eta irugarren aldian ere. Orduan sinistu zuan Erljiosoak, eta onek aditzera eman zion ezkutariari gertatzen zana. Ezkutariak aitortu zuan bere bizitza gaiztoa: prestatu zan konfesio on bat egiteko, eta egin ere zuan damu andiarekin. Baña etxapean arkitzen zan urlia, eta ezkutariak etzuan eskurik au botatzeko. Agindu zion, alda zedilla beste gela batera, eta barrendik itxi zezala atea, eta ala egin zuan. Urliak eragin zuan gitza berri bat: idiki zuan atea, eta kuturtu zuan ezkutaria bekatu. Berrero konfesatu zan, eta konfesoareak agindu zion, atea barrendik itxitzen zuanean, atean bertan utzi zezala giltza; baña urlia gaiztoak, idikirik atea, eta eragin zion nai zuana. Konfesatu zan irugarren aldian, eta konfesoareak eman ziozkan penitentzia sendo, eta samiñak: aspertu zan oekin, eta esan zion konfesoareari, utzi zegoia pakean: atsoen ipuyakin zebillela. Etorri zan ogei, ta amar garren eguna, eta gau erdian otsegin zioen konfesoareari. Joan zan lasterka, eta arkitu zuan bekatari doakabea bizirik. Ay! deadar egiten zuan: *ay! arpoi batekin igaro didee biotza!* Egin zuan konfesoareak alegiña, bekatari ura Jaunagana biurrerazteko; baña alperrik: ill zan damu egiazkoaren siñalerik gabe.

Ekusten dezu, bekataria, zeñ negargarriak diran, bekatuaren bide, eta perillak ez uzteko datozen ondorenak? Ez du bekatariak biotzik sare oek urratzeko, eta billatzen ditu milla aitzakia bekatuaren bideak ez uzteko: eta etsai galgarriak berekin darama betiko su, eta garren artera. Emendik atera ezazu, Kristaua, zeñ gauza gaizto, eta samiña dan guk gure Jaungoikoa utzitzea, eta beragana biurtu nai ez izatea. Bekataria! eta orain ere ez aditu egingo diezu Jaunaren deia? Ea urra itzatzu bekatuaren sare oriek: bizi zaite Jesusen lege ederrak erakusten digun eran, eta emango dizu betiko bizitza. Amen.

EMERETZIGARREN ERAKUSALDIA

Bekatuaren ondoren gaiztoen artean laugarrena izan oi da Konfesio gaiztoak egitea. Au era askotara gertatzen da, len luzaro aditzera eman izan dedan bezala; baña ez naiz guzien gañean itzegiten geratuko, asi dedan lana guyegj luzatu ez dedin. Gaur ukituko dira, bekatuak lotsaz konfesatu gabe utzirik, egiten diran, konfesio gaiztoak.

*Dereliquisti Dominum Deum tuum...
Scito, et vide, quia malum, et amarum est,
reliquisse te Dominum Deum tuum. Jeremiae 2.*

Utzi dezu bekataria, zure Jaun, eta Jaungoikoa eta amairu Erakusalditan egin da alegiña, zu zauden perill izugarritik ateratzeko; baña alperrik: etzera esnatu bekatuaren modorra, edo lo astun orretatik. Jakizu bada esaten dizu Jeremiasak; jakizu, eta ekusi ezazu, gauza gaizto, eta samiña dala, zuk zure Jaun, eta Jaungoikoa utzi izan dezun eran utzitzea. *Scito, et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum.* Egia au zuri adirazteko, azkeneko Erakusaldietan ukitu ditut, bekatuak berekin dakartzian, ondoren samiñetatik batzuek. Beste ondoren gaiztoa izan oi da konfesio gaiztoak konfesio gaiztoen gañean egitea. Au era askotara gertatzen da: baña ez det guziaz ekiteko asmorik, zeren gai onetan luzaro itzegin izan dedan lenago. Askotan gertatzen da bekatariak lotsaz, edo beldurrez bekatuaren batzuek konfesatu gabe utzitzea, eta konfesio gaiztoa egitea. Au norekin, eta nola gertatu oi dan adiraztea izango da gaurko itzaldia, eta ondoren ukituko det, zeñ gauza gaizto, eta samiña dan era onetan gure Jaun, eta Jaungoikoa utzitzea. Enzun, Kristaua, arretarekin.

* * *

Gure Salbatzalleak batayoko Sakramentuarekin barkatu zigun bekatu etorkia, jatorrizko, edo orijinala: au da, arako lenengo gurasoetatik datorkigun bekatu ura. Apaindu ginduan graziaren soñeko ederrarekin: ornitu ginduan fede, esperanza, eta karidadearen birtuteekin: eman zizkigun gañera Espiritu Santuaren doayak. Konfirmazioko Sakramentuarekin

indarrez bete ginduan, beraren gudari, edo soldadu alayak bezala, animaren etsayak garaitzeko. Aldareko Sakramentu miragarrian geratu zan gurekin bizitzeko, guri bere ondasunak emateko, eta Zerurako bidean laguntzeko. Gu nor izatera, etzan Konfesioko Sakramentuaren bearrik, baña ekusten zuan Jesus onak, txit gutxi izango zerala, etsayaren kontra bear bezala peleatuko ziranak: ekusten zuan alde aldean guziak galduko zuela graziaren bizitza, eta geratuko zerala bekatuan illak. Orregatik ipiñi nai izan zuan Konfesioko Sakramentua, batayoa ezkerro egindako bekatuak barkatzeko. Zerura igo zan baño lentxeago, sartu zan Apostoluak zeuden tokira eta esan zien: Arrezazue Espiritu Santua: *accipite Spiritum Sanctum*. zuek barkatzen dieztezuen bekatuak barkatuak izango dira, eta oraindik barkatzen zaizte: *Quorum remisseritis peccata, remittuntur eis*: eta zuek barkatu gabe uzten dieztezuena barkatu gabe geratuko dira: *Et quorum retinueritis retenta sunt* (Joan. 20). Baña Sakramentu onek ez ditu nolani barkatzen bekatuak, baizik egiten duala bekataria bere aldetik egin bear duana: eta beste gauz askoren artean gauza bearra da bekataria bekatuak Konfessoreari aitortzea, bere biotzean arkitzen dituan bezala, larriak beintzat. Ala erakusten digu gure sinisteak. Baña zer gertatzen da? Bekataria badu ausardia bekatu egiteko, baña garbiro aitortzeko, edo konfesatzeko txit beldurtia da, eta asko dira, gizon jakintsuen iritzian, lotsaz, edo beldurrez bekatuak konfesatu gabe uzten dituenak; emendik konfesio, eta komunio gaiztoak egitea, eta betiko su, eta garren artera amiltzeko zorian bizitzea. Eta zu, aditzen zauden bekataria, ez ote zera oetatik bat? Au eza-gutzeko, begiraldi bat eman degiogun zure bizitzari.

Zuk, Kristaia, gaztetxoa zerala, ikasi zinduan gaiztakeri batzuek, edo senide, edo auzokoren batzuekin: askotan gogora etorri zaizkitzu dotrinaren bat aditzean, edo konfesioko egunetan; baña lotsaz utzi dituzu konfesatu gabe, zeregan esaten dezula: txikia nintzan orduan. Atozea, eta zenbat urte zinduan orduan? Jauna, zazpi, zortzi, edo geyago. Atozea, eta etzinaten ezkututzen gauz oriek egiteko? Bai, Jauna: beldur naiz bada, gaiztoak izan ote ziran zure konfesioak.

Zuk, amar, amabi, edo geyago urte zinduan, egin zinduan ibillera itsusiak: ukitu zinduan zaurian dotrinaren batek, edo konfessorearen galdeak: konfesio batean aitortu zinduan bekatu oriek, baña, zere burua edertzeko, esan zenduan: *Jauna, artean ez nituan bost, edo sei urte besterik*. Auxe da bekatua osotoro ukatzea bezala; zeren konfessoreak usteko du ibillera oriek gertatu zerala, onaren, eta gaitzaren ezaguerarik etzenduan adiñean. Orregatik zure konfesioa izan zan gaiztoa.

Zu askotan egon zera zeregan garbitasun, edo kastidarearen kontrako gogorazioetan, len igarotako gauza gaiztoak gogora ekartzen zinduala: batzuetan poztutzen ziñan, besteetan goisatzen, orduan bertan gertatzen balira bezala; besteetan gaitzerako gura esnatzen zan. Alaere lotsatu ziñan zeregan igaro zitzatzuna garbiro esateko, eta esan zenduan, *etzenduala ezer seigarren Mandamentuaren kontra*, edo esan zenduan etzeniela lekurik eman gogorazio gaiztoai. Au da bekatua gañtxuritzea, eta konfesio gaiztoa egitea. Gogorazio gaiztoak etortzea naiz fedearen, naiz karidade, eta garbitasunaren kontra, ez da bekatu, baldin guk, oartzen geranean, bereala egiten badegu alegiña gogorazio gaiztoak ayenatzeko, dala pensamentua beste gauzetara aldatuaz, dala esturan Jesus, Maria, ta Jose esanaz, dala Birjiña txit Santari biotza altxatuaz; baña askotan gertatzen da bekataria, oartuta ere, llluraturik eta txoraturik egotea gogora datorkion gauza gaiztoetan poztutzen edo goisatzen dala, eta askotan Ieku emateko perill andian.

Zuk zere buruarekin, aur denboran ezezik, gero ere egin dituzu eskuz, edo bestela bekatu itsusiak. igerritzen zenduan, modu oriek etzerala izango onak, edo beintzat bazenduan ar bat, esaten zizuna, ez dira gauz oek ongi dirudienak. Ala ere ez dituzu konfesatu. Noizbait esnatu ziñan dotrinaren batekin, eta konfesatu zinduan modu itsusi aek, baña edertu zinduan esaten zenduala: *ez niakian bekatu zerala*. Beldur naiz, zure konfesioak izan dirala gaiztoak. Badira gizon, edo mutill batzuek añ basatiak, eta abereak, non uste duen, ez dala bekatu mutillak mutillakin edozeñ gauza egitea; baña jakin bezee oek, emakumeakikoa baño itsusiagoa dala-gizonezkoak gizonezkoakin zikinkerian ibiltzea: eta au bera esan bearko lizake, egingo balitue emakumeak emakumeakin gauza debekatuak. Sodomatarrak oitu ziran lizunkerio oetara, alako eran, non erri artara zijozazen gizon arrotzak ere bortxatu nai zituen ibillera nazkagarrietarako. Aserratu zitzayon Jaunari, eta Lot, bere emaztea, eta bi alaba ez, beste guziak erriarekin batean auts biurtu zituan bidaltzen zuala sufre erazekizko euri ugaria.

Zuk, bekataria, an, eta emen zabiltzala, ederetsi diozu edari biziari, eta askotan jarri zatzu *lausoa begietan*. moteldu zatzu mihia: asi dira etxeak jiraka; itz batean, atxitu dezu arako aditzen dezun gauzatxo ura. Alaere ez dezu garbiro aitortu konfesioan zure bekatua, baizik esan dezu: *berotuse nintzan: alegeatuse ginan: bear baño geyago edan nuan*. Onelakoen konfesioak askotan izan oi dira gaiztoak. Eta gizonezkoakin au gerta baditeke, zer izango lizake, emakumeak oituko balira edari bizi eta goisoetara, eta atxi-

tuko balue polita baño andixeagoren bat? Onelako emakumeak gutxitan berez aitortuko luke gertatua garbiro.

Zu, bekataria, etzera osotoro orditzen; baña sarritan, edo era dezun guzian bazarraizka edanari; emendik dator zorrai ez eranzutea; umeak gaizki azitzea, eta emaztea gosea iltzeko, eta umeak estaltzeko, bear danaren billa ibiltzea. Atozea, eta edanerako zure oitura orren ondoren oek garbiro esan dituzu konfesioan? Oriek ez jauna; zeren oriek garbiro esan ezker, nortaki zer aginduko ziran? Eta ez dezu ekusten zure konfesioak gaiztoak izan dirala? Urlria ez da osotoro orditzen, baña arekin dira suak, eta garrak, eta botatzen ditu lagun urkoen kontra birauak galerazten du pakea etxean, eta lagun artean, eta agertzen ditu besteren tatxa ixilik zeudenak. Atozea urlria, eta garbiro esan dezu konfesioan, zer ondorenak datorkizun edanetik? Ez, Jauna; galdua ninzan alabaña oriek garbiro esanda. Gaiztoak izan dira beraz zure konfesioak. Sandia ere ez da osotoro orditzen, baña era danean badarrayo goisoari, edo biziari, eta gauza jakina du, ongitxo edaten duanean, lasaitzen, eta erraztutzen dala aragiaren atsegin loyetarako: ezer ez bezala dira arreizkero itz desonestoak, ukiera, eta keñada lotsagarriak: orregatik esan zuan S. Bizente Ferrerek, illak piztutzea baño mirari andiagoa dala onelakoak garbitasuna gordetzea. Atozea oraiñ gizon, edo emakumea, garbiro osan dezu konfesioan, zer bekatutan erori zeran edanagatik batezere garbitasunaren kontra? Ez, Jauna; beldur nintzan alabaña, debekatuko zidala edariari diodan jayera. Orra bada, nola beldur orregatik egin dituzun konfesio gaiztoak. Emen gazteai itz bat: mundu gaiztoan bizi zerate, eta edanerako griñagandik iges egizue, bestela galduko zerate, ala munduaren, nola Jainkoaren aurrean.

Zuk, Kristaua, noizbait egin zinduan bekatu itsusi batzuek, eta bear bada abere, edo ganadu, edo egaztiren batekin, eta konfesioan esan zinduan pensamentu utsak bezala. Egin zenduan konfesio gaiztoa. Badira batzuek, bekatuak diran bezala esateko, biotzik ez duenak, baldin konfesorearen galdeak zaurian bertan ukitzen ezpaditu. Ostu omen zuan mutil batek anzumeren bat: galdetu zion konfesoreak: *ostu dezu arkumerik?* Eranzun zion: *ez Jauna: eta gero zion, arkumearen lekuan esan balit antxumea galdua nintzan.* Kristaua, edo konfesoreak galdetu, edo ez, zuk bekatuak aitortu bear dituzu, zeregan arkitzen dituzun bezala.

Zuk, bekataria, urliarekin, edo sandiarekin egin zinduan bekatu batzuek; ura zan aldea, ezkondua, edo beste estadutakoa. Esan zenduan konfesioan bekatua, baña ez zer estadutakoa zan, edo aidea zala. Egin zenduan konfesio gaiztoa.

Zuk egin zenduan bekatu urliarekin, eta ez dezu konfesatu, zeren ark eragin, eta esan zigun, kezkarik ez idukitzeko: *berak kon fesatuko zuala guzia.* Atozea, eta orrenbesterekin konfesatu gabe daukazu bekatua? Eztakizu, bakoitzak berak esan bear dituala bere bekatuak?

Zuk denbora batean utzi zenduan konfesatu gabe lotsaz arako bekatu ura: gero garizumaren batean berritu zinduan konfesio guziak; baña etzenduan izan biotzik esateko, arako bekatu ura utzi zenduala lotsaz konfesatu gabe. Ause da, konfesioak berritzeko egin dezun lan guzia galtzea, eta berriro egin bearrean geratzea. Zuk asieratik esan baziñuka konfesoreari: *jauna onenbeste urte dira onelako bekatu lotsaz utzi nuala konfesatu gabe arreizkero urtean egin ditut onenbeste konfesio.* Era onetan erraz, eta ongi egin zentzakean zere konfesioan berritzea, eta au egin gabez geratu zera len baño gaizkiago.

Zuk egin zenduan urliarekin, edo sandiarekin arako bekatu itsusi ura: konfesioan, zere burua edertu naye, esan zenduan: *bortxaz, eta nai ez nuala eragin zidan, Jauna.* Bortxaz? Balizake, baña gutxitan au gertatzen da. Bortxaz? Atozea, etziñan gustoz egon urliarekin aura begira, eper-zakurra eizari dagokan eran? Atozea, eta deadar egin zenduan? Jauna, esaten nion, utzi zegidala pakean. Orise da ardiak otsoari esatea: *otsoa utzi gidazu pakean*

Zuk gizon, edo emakume ezkondua, egin dituzu zere bizilagunarekin, Jaunaren legeak debekatzen dituan, asko gauza, batzuetan, aur asko izan ditzatzun, beldurrez; besteetan aragizko atsegin zikiñ berriak arkitu naye. Igerritzen zenduan, etziruditela ongi modu nazkagarri oriek: askotan gogora zatzu, konfesoreari gauz oek esatea, baña lotsatu zera esateko, eta aurrera joan zera zere modu itsusietan, zeregan diozula: *ezkonduen artean zillegi dira gauz onelakoak.* Kristaua, zure konfesioak gaiztoak izan dira, zeren beldur, eta kezka oriek kentzeko arretarik izan ez dezun, eta jarraitu diezu zere modu itsusiai. Jauna, ez da bada emaztea gizonarena, eta gizona emaztearena? Bai, baña ez, Jaunak debekatzen dituan gauzak egiteko. Zurea da zatoan, edo bonbillan daukazun ardo ona, ez ordea zere burua, edo besterik orditzeko. Sararen lenbiziko zazpi gizonak ezkonduak ziran; alaere Sararen gelara sartzean, zazpiak urkatu zituan Demonioak. Judas Patriarkak ezkondu zuan bere Seme nagusi Her zeritzana Tamarrekin, eta Seme nagusi oni bizia kendu zion Jaunak, zeren gaiztoa zan beraren begietan. Ez digu Eskriturak esaten, zer gaiztakeria zan Herrek egiten zuana; baña jakintsu askoren iritzia da, egiten zituala loikeria nazkagarriak. Patriarkak eman zion alargunari bigarren seme, *Onan* zeritzana (au zan alabaña orduko usanza Seme nagusia aurrik gabe illtzen zanean). Bigarren Seme onek ere egiten zituan lizunkerit itsusiak, eta

kendu zion Jaunak bizia. Ekusten dezu, nola ezkonduen artean ere gerta ditezkean asko bekatu? Orregatik gauzaren batzuek kezka ematen badi-zue, galdetu bear diozu konfesoari, bekatu diran edo ez.

* * *

Era onetan, nere Kristaua, gure animak sendatzeko, eta Zerurako bidean ipintzeko, gure Salbatzalleak utzi zigun sendagai miragarria biur-tzen du bekatariak bere animaren puzoi, eta amilka dijoa bekatuaren bideetan. Orra zer datorren gure Aita ona uztetik: eta orra zeñ egia andia dan Jeremiasek diona: gauza gaizto, eta samiña dala guk gure Jaun, eta Jaungoikoa utzi degun eran utzitzea: *Scito, et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum*. Noiz artean bada, bekatari zere galgarria, noiz artean igesi ibilliko zera zure animaren jabe, eta arzai onagandik? Aspaldi zure billa dabill, eta deyez dagokizu: biur zaite bada beragana; baña biur zaite osotoro: aztuko da zure eskergabekeri guziaz, eta emango dizu betiko bizitza. Amen.

OGEIGARREN ERAKUSALDIA

Azkeneko Erakusaldian ukitu dira, bekatuak lotsaz konfesatu gabe utzita, egiten diran, konfesio gaiztoak. Orain aditzera emango dira, bekatua ez aitortzeko, etsayak bekatariari gogora ekarri oi diozkan iduripen, eta zorakeriak: eta ondoren ukituko da, nolako ondorenak emendik datozkion animari: eta zeñ gauza gaizto eta samiña dan guk gure Jaun, eta Jaungoikoa utzi degun eran utzitzea.

*Dereliquisti Dominum Deum tuum...
Scito et vide, quia malum, et amarum est
reliquisse te Dominum Deum tuum. Jerem. 2.*

Utzi dezu bekataria, zure Jaun, eta Jaungoikoa, eta zenbat ere andiak, eta asko diran, zu zere Aita onagana biurrerazteko, aditzera eman diran gauzak, ez da batere bigindu zure biotz ori: olagarroa arkaitzari itsatsia dagoan eran itsatsia dago zure biotza bekatuaren bideai, eta dirudianez eyaka, edo lasterka zoaz, etsayak zuretzat prestatua daukan, suzko ainzira izugarria: jakizu bada esaten dizu Jeremiasek: jakizu, eta ekusi ezazu gauza gaizto, eta samiña dala, zuk zure Jaun, eta Jaungoikoa utzi dezun eran utzitzea: *Scito, et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum*. Egia au nork nai ezagutzen du, bekatuaren ondoren samiñai begiratu ezkerro: orregatik ondoren oen gañean zerbait itzegin det Erakusaldi batzuetan: eta azkenekoan ukitu nituan, lotsaz, edo beldurrez bekatuak konfesatu gabe egin oi diran konfesio gaiztoak; oek alabaña dira bekatuaren ondorenetatik bat. Gaur ukitu bear ditut, benik beñ, bekatua ez aitortzeko, etsayak bekatariari gogora ekarri oi diozkan, iduripen, edo zorakeriak. Urrena, emendik animari datozkion kalte negargarriak. Oek ongi ezagutu ezkerro, erraz igerriko du bekatariak zeñ gauza gaizto, eta samiña dan guk gure Jaungoikoa utzi izan degun eran utzitzea. Asi gaitezen bertatik.

* * *

Lotsaz, edo beldurrez konfesatu gabe utzi dituzu, bekataria, zenbait bekatu, eta bizi zera bekatuaren arauzak gau, ta egun estutzen, eta auna-tzen zaituela. Badakus ori etsai galgarriak, eta iges egin ez degiozun konfesio onaren bidez, gogora ekarriko dizkitzu asko iduripen, eta zorakeria. Ara zenbaiti ekarri izan diezten batzuek.

Lenengo iduripen, eta zorakeria: *ez dago neretzat barkaziorik*. Ez dago, ez, zuretzat barkaziorik, ezpadezu aitortzen, edo konfesatzen bekatua damu egiazko, eta bizitza ontzeko asmo osoarekin. Nola izango da zuretzat barkazioa, egin nai ezpadezu, zere aldetik egin bear dezuna? berekin eramango zaitu etsai galgarriak betiko su, eta garren artera, eta emen aitortu nai ez dezuna, an aitortuko dezu adiaz, eta negarrez. Baña baldin zuk egindako bekaturen damu egiazko, eta bizitza ontzeko asmo osoarekin aitortzen badituzu zure bekatuak, jakizu, zure Aita Zerukoa dala guziz ona, eta urrikaritsua: *ez det nai, dio, bekataria galtzea, baizik nigana biurtzea*: nigana biurtzen dan uean bertan aztuko naiz, egin dizkidan eskergabekeria guziaz: *Omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor* (Ezechiel. 18). *Ala egin zuan seme ondatzallearekin*.

Bigarren iduripen, eta zorakeria: *Bekatu oek esaten badiozkat konfesoreari, ez dit absolutziorik emango*. Anziñako denboran leku batzuetan ez omen zuen eman nai zenbait bekaturen barkaziorik, ez eta eriotzako orduan ere: baña Erromako Elizak etzuan ontzat eman beñere onelako gogortasunik, eta bear bezala prestatua dagoan edozeñi pozik emango dio konfesoreak barkazio edo absolutzioa. Demagun aitortzen dan bekatuaren barkazioa ematea dagokala Obispo Jaunari, edo Aita Santuari: buldarekin edozeñ konfesorek eman dezake herejiaz osteronz diran bekaturen barkazioa. Demagun, zure bekatua dala herejia: alaere konfesoreak ekarriko du, bekatu orren barkazioa zuri emateko, eskua. Orregatik zorakeri andia da esatea: *ez dit absolutziorik emango*. Badakizu, nori ezin eman degiokean absolutziorik ez emengo konfesoreak, ez Obispo Jaunak, ez Aita Santuak? Jakizu bada bekataria au dala, konfesio onak eskatzen duan prestaera egin ez duana: bekatutik, eta bekatuaren bideetatik aldegin nai ez duana; baña presta zaite ongi, eta esaitzu zure bekatuak, zere biotzean arkitzen dituzun bezala, eta atsegin andiz emango dizue absolutzioa. Badira bekataria batzuek añ lakatzak, leundugabe, eta basatiak, non absolutzioa, eta komunioa bereala artu nai duen, artarako prestatuak ezpadaude ere: eta aditu det, zenbait aldiz konfesoreari errosarioak utzita, esan dioela: *nerre anima berorren gañean: ez naiz geyago etorriko konfesatzera*. Ez da emen onelako gauzarik gertatzen: badaki alabaña bakoitzak, absolutzioa, eta komunio Santua artu bear ez dirala, artarako sasoi onean jarri artean: badaki konfesioa

eginda ere, askok ez duela absolutziorik artu nai, bear dan damu, eta asmoa obeto sortzeko.

Irugarren iduripen, eta zorakeria: *zer esan, edo beregan igaroko luke konfesoreak, esango banoizke bekatu oek?* Atozea, eztakizu, konfesorea ere, zu bezala dala gizona, eta bere utsegiteak izango dituala Mandamenturen batean? eta bear bada zureak baño andiagoak? eta izan ezpalitu ere, jakin bear du, Adanen umea zerala, griña txarrez inguratua, eta erraz dala irrirtada batean erortzea, zer esango du beregan? Bitatik bat edo ongi prestatua zaude, edo ez? Prestatua ezpazaude bertatik Sakramentuak artzeko, esango du beregan, gauza bearra da bekataria au alaitzea, biur dedin Jaunagana; eman bear zayo denbora, gaizki bizitu dan denborako konfesioak berritzeko: au esango, eta erakutsiko digu, zer, eta nola egin bear dezun. Atozea, eta zer neke da au, zuk gau ta egun zeregan igarotzen dituzun kezka orien aldeari. Baña ekusten badu, bear dan prestaera egiña daukazula: garbiro aitortzen dituzula egin dituzun bekatuak, zer esango du orduan? Esango du: *gudari, edo soldadu ona zerala, pelea batzuetan zauriz bete geratu bazera ere*. Diemagun gerrari, edo soldadu bat, etsayarekin pelean dabillega, artzen ditu zauri andiak, eta asko. Deitzen dio sendatzalleari, eta esaten dio: ona nolakoa geratu naizan nere pelean: ona beso au zinzilika, eta burua zuloz bete: ona aztala balaz igaroa; egin beza sendatzeko al dana, naiz erreaz, naiz ebakiaz, bestela ezin senda ditekeana. Atozea, zer esango du sendatzalleak, gerrariaren autik au aditzen duanean? Esango du, biotz andikoa dala. Au bera esango du zuzaz konfesoreak, baldin zuk garbiro, eta umilki aitortzen badituzu zure animako zauriak, edo bekatuak.

Laugarren iduripen eta zorakeria: *nork esango diozka konfesoreari bekatu añ itsusi, eta nazkagarriak? Ez det uste, bestek egin duala añ itsusirik*. Atozea, Santo Kristoren bat zeatu ote dezu? Aldareko Sakramentua oñ-pean erabilite ote dezu? Norbaiti bizia kentzeko puzoya eman ote diozu? Ez det uste, eta au guzia gertatu balitzatu ere, jakizu, ori, eta geyago igaro dala munduan. Ez da zer esan ezer seigarrengo Mandamentuaren kontrako bekaturen gañean: zeren gertatu diran gauza nazkagarriak aitatze utsak zikindu litzakean zuen gogo, eta biotzak. Munduaren asieratik Noeren denborarako aibesteraño zikindu ziran gizonak, non damutu zitzaion Jaunari gizona egin zualako: eta Noe, ta beraren etxeokak ez, beste guziak, gizon, eta emakumeak, ala zarrak, nola gazteak bukatu zituan, bidaltzen zituala mundu guzia estali zuen ujolak, zergatik bada diozu, edo uste dezu, ez duala bestek egin zureak, beñeñ itsusirik? Eta ala baliz ere, jakizu, mundu guziaren aurrean agertuko dirala bekatu oriek, eta ongi konfesatzen badituzu, edertuak, eta lotsarik emango ez dizuen eran geratuko dira.

Agertuko dira Dabiden, eta S. Pedroren bekatuak; agertuko dira Santa Maria Magdalenaren utsegiteak, baña ez dieza lotsarik batere emango.

Bostgarren iduripena, ta zorakeria: *izutuko lizake Konfesoera, bekatu itsusi oek esango baniozkake*. Au da zorakeri farragarri bat. Konfesoerak zure bekatu oriek baño andiagoak irakurtzen ditu bear, bada Eskritura Santan, eta ez da konfesio-lekuan esertzen birtuteak aditzeko. Badakizu, zerk ikaratuko duan Konfesoera? Ikaratuko du ekusteak, ez dezula zuk biotzik bekatutik, eta bekatuaren bideetatik aldegitiko, eta alaere Sakramentuak artu nai dituzula.

Onenbesterekin ezagutu dezakezu, Kristaua, iduripen, eta zorakeri utsak dirala, zure bekatuak ez aitortzeko, etsayak buruan sartu dizkitzun beldur oriek: eta beragatik lenbait len utzi bear dezu lotsa anima galgarri ori; bestela zure gañera etorriko dira, askori elorri zaizkan, kalte negargarriak. Oek dira oraiñ ukitutiko ditudanak.

* * *

Lenengo kaltea izan oi da egunetik egunera azitzea, bekatua aitortzeko, beldur, edo lotsa. Askotan gogora datorkio bere bekatua: ekusten du, nora dijoan, ezpadu konfesatzen: badabill ar ozkari onekin gogaitzeko zorian; batzuetan jartzen da bekatua garbiro esateko asmoan, baña konfesioko denboran ez du biotzik onetarako: gertatzen zayo, Isayas Profetak erdi nai, eta ezin erdi dagoan emakume batez diona: etorri ziran semeak jayotzeko zorira, baña etziran jayo, zeren etzuan amak indarrik: *Venerunt filii usque ad parturn, et virtus non est pariendi* (c. 37). Ala gertatu zitzayon inguru onetan neskatxa bati: gaixotu zan, eta artu zituan Sakramentuak, baña etzitian esan, lotsaz konfesatu gabe zeduzkan, bekatu batzuek. Iltzeko izerdi otzak eman zioen: deitu zion lagun bati, eta esan zion: *iltzera noa: onelako, eta alako bekatu lotsaz konfesalu gabe utziak dauzkat: eta zuk nere ordez esan giozkatzu Konfesoerari*. Era onetan ill zan.

Bigarren kaltea bizitza guzia igaro bearra barrengo pake, eta atsegin-kontenturik gabe. Alperrek dira soñuak, eta triska guziak bekatuaren barrengo aranza ura ateratzeko: atsegin, eta jolasen erdian, inguratuko dio biotza illuntasun, eta tristura andi batek. Irugarren kaltea da bizitza gogai-karri onen anzeko eriotza. Ala gertatu zitzayon Balenzian dama bati. Geratu zan au guraso gabe: asi zitzayon ezkutari bat milla losentxa egiten; sarritan zijoakion itzegitera, eta atzenean kuturtu nai izan zuan bekatura. Denboren buruan erori zan. Sarritan konfesatzen zan, len oi zuan bezala; baña etzan atrebitzen gertatu zitzayona esatera. Iru urte joan ziran gisa

onetan konfesio, ta komunio gaiztoak egiten zituala: eta Jaunak bidaldu zuan erri artara Misionari andi bat. Asi zan au Jaunaren Itza adirazten: etzuan damak sermoirik galtzen, eta bakoitzak, arpoi baten eran, igarotzen zion biotza. Eziñ ase zan negar egitez, eta zion beregan: *Betiko zere burua galdu naiko dezu? Etzenduan lotsarik izan bekatu egiteko, eta lotsatzen zera aitortzeko? Baldin lotsatzen bazera, batekin konfesatzeko, zoaz beste bategana: orra nondezun Misionaria, eta ordu erdi batean irten zaitzeko neke orretatik*. Egun batean añ sendoro ukitu zion biotza Jaunaren Itzak, non osotoro erabaki zuan aitortzea bere bekatua. Egin zuan gaixoaren iduria, eta deitu zion Misionariari. Joan zan au lagun batekin: aditu zion bere konfesioa: eta ekusirik negar andiakin esan zituala bekatuak, atsegin andiarekin eman zion absuluzioa, eta biurtu zan bere Kolejio, edo Konbentura. Eria konfesatzen zegoan denboran, Misionariaren laguna arkitzen omen zan igarotzen zana ekusteko eran, ezer ezin aditu bazezakean ere: eta onek konfesioko denboran ekusi zuan oyaren bazterretik noiztean beñ agertzen zala atzapar beltz itsusi bat, eta estutzen zuala eriaeren eztarria alako eran, non zirudian itoko zuala. Esan zion Misionariari ekusi zuana: biurtzen da au eriaeren etxera, eta gauza negargarria! Eria, edo eriaeren iduria egin zuana ill zan Misionaria ara zaneko. Kezka, eta naigabe andiarekin joan zan bere Kolejiora: jarri zan Sakramentuaren aurrean, anima argatik Jaunari erregutzen. Gau erdiko denboran aditu zituan kateen otsak, eta adia izugarriak: andik laster agertu zan emakume doakabe ura garrez inguratua, eta esan zion konfesoerari: *Ni naiz, zurekin konfesatu naizan emakume ura. Atozea*, esan zion Misionariak: Etzera ongi konfesatu? Ez, eranzun zion, ez naiz osotoro konfesatu: asi nintzan txikienetatik, andienak uzten nituala azkenerako, oen artean oraiñ iru urte gertatu zitzatan seigarrengo bekatu bat, eta ondorengo konfesio, eta komunio gaiztoak. (Esan zuan, seigarrengo bekatuan nola erori zan). Ay! zion: *andienetatik asi banintz!* Baña lotsatu nintzan, eta gerotik gerora andiagoa zan lotsa au, eta etsayak gogora ekarri zidan, beste edozeñi esanda baño geyago galduko nuala zuri nere bekatua esatearekin: osasunarekin nengoala, eta gaixotzen nintzanean guzia konfesatuko nuala. Zu nere etxetik irten ziñanbezala, *geratu nintzan itz gabe, eta andik laster illa*. Atozea, esan zion Konfesoerari: *eta orai a zerk ematen dizu penarik andiena? Ekusteak*, eranzun zion, *Jaunak bidaldu zinduela zu urrutietatik, nere anima Zerurako bidean ipintzera, eta galdu dedala era añ ederra*. Au esan da, ondatu zan betiko su, eta garren artera. Orra, zer dakarren bekatuak lotsaz, edo beldurrez konfesatu gabe utzitzeak.

Au guzia, eta geyago dator guk gure Jaun, eta Aita ona utzitetik, eta beregana biurtzeko degun zabarkeriatik. Emendik atera ezazu, Kristaua,

zeñ bide andiarekin esan zuan Jeremiasek, gauza gaizto, eta *samiña dala guk gure Jaun, eta Jaungoikoa utzi izan degun eran utzitzea. Szito, et bide, kia malum, et amarum est reliquise te Dominum Deum tuum.* Atozea, bekataria, eta au guzia argiro ezagutzen dezula, oatuaeren eran bekatuan bizi nai dezu? Ea, zoaz zure Aita onagana, egizu konfesio on bat, eta bizi zaitte Kristauari dago-kan eran: zuk ekusiko dezu, zeñ gauza gozoa dan zure Jauna serbitzea, eta emango dizu atzanean betiko bizitza doatsua. Amen.

OGEI TA BATGARREN ERAKUSALDIA

Bizitza ontzeko asmo oso, eta eragillea sortu gabez egiten diran konfesio gaiztoen gañean.

*Dereliquisti Dominum Deum tuum...
Scito, et vide, quia malum, et amarum est
reliquisse te Dominum Deum tuum, Jerem. 2.*

Utzi dezu, Kristaau, zure Jaun, eta Jaungoikoa, eta beragana biur-tzeko neurri egokiak artu lekuan, ez dituzu ezertan artu nai zure Aita onaren deiak. Jakizu bada, esaten dizu Jeremiasek; jakizu, eta ekusi ezazu, gauza gaizto, eta samiña dala, zuk zure Jaun, eta Jaungoikoa utzi izan dezun eran utzitzea: *Scito, et vide, quia malum, et amarum est, reliquisse te Dominum Deum tuum.* Egia au begien aurrean ipintzen digue, beste gauz askoren artean, bekatuari darraizkion ondoren samiñak. Oen artean lau-garren lekuan ipiñi ginduan konfesio gaiztoak, eta azkeneko bi erakusal-dietan itzegin det, lotsaz, edo beldurrez bekatuak konfesatu gabe utzita, egiten diran konfesio gaiztoen gañean. Baña askoz geyago dira, bizitza ontzeko asmo oso, eta eragillea sortu gabez egin oi diranak. Orregatik gaur aditzera emango det, benik beñ nor diran bizitza ontzeko asmo oso-rik gabe konfesatzen diranak. Urrena, emendik aterako degu, zeñ gauza gaizto, eta samiña dan guk gure Jauna utzitzea. Enzun arretarekin.

* * *

Konfesioko Sakramentuarekin gure bekatuen barkazioa iristeko, aitortu bear ditugu gure bekatuak; eta au ere ez da asko; baizik gauza bea-rra da egindako bekatuen damu egiazkoa aurrera bekatu-rik beñere ez egi-teko asmo oso eragillearekin. Asmo au da bekatu guzietara, larrietara beintzat zabaltzen dana, eta eragillea. *Asmo osoa*, esan nai dei, biotz guzi-tik jayoa, eta alako sasoyan ipintzen duana bekataria, non prest jartzen dan, ezerगतik ere aurrera bekatu-rik ez egiteko, ez eta bizitzagatik, edo eriotzagatik ere. Asmo, bekatu guzietara, larrietara beintzat zabaltzen dana; emendik ez da asko bekatu au, edo ura ez egiteko asmoa, baizik bear da, bekatu larririk beintzat batere, eta beñere ez egiteko asmoa. Atzanean, Konfesioko Sakramentuak eskatzen duan asmoa, da *eragillea*, au da asmo bat, bekataria esnatzen, eta azkartzen duana, aurrera bekatu-

rik ez egiteko neurri egokiak artzera. Emendik bizitza ontzeko, eta aurre-
ra bekaturik beñere ez egiteko asmo oso-eragille gabe konfesatzen diran-
nak, egiten ditue konfesio gaiztoak. Goazen, nor diran oek, ekustera.

Bizitza ontzeko asmo oso-eragille gabe konfesatzen dira benik-beñi
dotrina, eta ongi konfesatzeko prestaera ikasi nai ez duenak. Kristauak,
gaitzaren, eta onaren ezagueran sarizen danetik, artu bear du Zerurako
bidea, fede, esperanza, eta karidadearen birtuteaz baliatzen dala. Artu
bear ditu Sakramentuak, eta atzanean eranzun bear die bere *estadu*, eta
karguen egin-bideak. Eta nola au egingo du, ezpadu arretarik ipiñi nai
dotrina ikasteko, eta bere *estadu*, eta karguak dituan egin-bideak ezagu-
tzeko? Zenbat, eta zenbat onelako ez dira arkituko *estadu* bakoitzean?
Zenbat errietako kargudunen artean? Onelakoak bada konfesatu oi dira
bizitza ontzeko asmo oso-eragille gabe. Jauna, edozeñ *estadu*, eta errieta-
ko karguetan bear dira *estadu*, ta karguaren artzalleak, bestela bereala
bukatako lizake guzia. Ala da, baña *estadu* eta karguren bat artzen duanak
ikasi bear ditu bekatu larriaren azpian bere eginbideak. Ala erakusten digu
Santo Tomasek: eta au egin gabez, asko bizi dira gaizki.

Bizitza ontzeko, eta aurrera bekaturik ez egiteko asmo oso-eragille
gabe konfesatzen dira bigarren lekuan, bekaturako bide, eta perill urkoak
uzteko biotzik ez duenak. Ala erakusten digue Teologoak, eta Espiritu
Santuak dio: perilla nai duana, perillean bukatuko da: *Qui amat periculum,*
in illo peribit. Alaere asko dira bekaturako bide, eta perillak utzi gabe bizi
diranak, ala konfesioaren aurretik, nola ondoren. Urliarentzat bekaturako
bide, eta perill urkoa izan zan etxean, edo auzoan duan mutill, edo nes-
katx ori: era berean arako etxe artara joatea, bizi dan lekuan bizitzea, lagun
gaiztoakin biltzea. Sandiarentzat bekaturako bide, eta perill urkoa izan da
erriz erri erakerian ibiltzea: ezkontzeko itza eman zionarekin egotea.
Alaere ez due izan biotzik perill oetatik aldegitoko: eta aditzera eman due,
konfesatu dirala bizitza ontzeko asmo oso-eragille gabe.

Bizitza ontzeko asmo oso-eragille gabe konfesatzen dira iaugarren
lekuan, besteri bekaturako bidea ematen dioen itz loi, edo modu gaiztoak
utzi nai ez dituenak. Batek bere anima galtzea gauza izugarria da: zer pro-
txu aterako du gizonak mundu guzia irabaztearekin, galtzen badu bere
anima? *Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, animae vero suae detri-*
mentum paliatur? Anima bat bakarra du, eta au galtzen badu, non arkituko
du aren ordaña, dio Jesu-Kristok: *Quam dabit homo commutationem pro anima*
sua? Baña bere anima galtzeaz gañera lagun urkoarena ere galdu nai iza-
tea, au da Jesu-Kristok bere bizitzaren kostuz irabazi zituan animak sal-
tzea Satanasi, eta Jesusen odol preziotsua alperrikako gauza biurtzea. Añ

gauz itsusia da au, non Jesusek berak dion: Ay! bekaturako bidea ematen
duanaren zori gaiztokoa! *Vae homini illi per quem scandalum venit!* Bekatu au
ez du ezertan artzen munduak, eta ezertan artu lekuan, zenbat eta anima
geyago bekatuan amilderatzen diran, anbat, atsegin geyago artzen due
bekatariak. Begira ezperen, zer gertatzen dan leku guzietan. Zoaz soroe-
tara, bideetara, plazetara, zer ekusiko dezu? keñada itsusiak, jolas gaizto-
ak, ipui zikiñak. Zoaz etxeetara, batezere jai arratsetan? Ekusiko dezu,
gauetan geratzen dirala zenbait edanean, jokoan, eta gertatzen dirala
modu itsusiak. Era onetan lagun urkoari bekaturako bidea ematen dieza-
nak, ez oi due izan biotzik modu gaizto oek osotoro uzteko, eta beraga-
tik konfesatzen dira bizitza ontzeko asmo oso-eragille gabe.

Bizitza ontzeko asmo oso-eragille gabe konfesatzen dira laugarren
lekuan, lagun urkoari onran, izen onean, edo beste ondasunetan eginda-
ko kalteak desegiteko, edo jabeari bere gauza biurtzeko arretarik ez due-
nak. Onelako bekatariak beñ baño geyagotan adituko zuen beren arzai,
edo konfesoaregandik, desegin bear dirala osan ditudan kalteak, eta gauza
biurtu bear zayola jabeari, baña ez due izan biotzik au egiteko, egin zeza-
keela. Beraz oek, konfesatu diranean ez due izan, bizitza ontzeko asmo
oso-eragillerik, ez dira alabaña esnatu artarako neurri egokiak artzera.
Orregatik S. Franzisko Jabierrek, S. Karlos Borrormeok, eta Ritualak
berak erakusten dige, ez dakiela eman onelakoai absoluziorik. Eta zenbat
era onetako Kristau arkituko dira erri bakoitzean? Batzuek kalte egiten
dioe lagun urkoari onran, aurpegira eranzuten diozkeela bere, edo aurre-
koen tatxaren batzuek; besteak izen on, edo faman, egozten diozkeela ez
dituan utsegiteak, edo agertzen dituela barreatuak ez diranak. Eta ez ote
dira arkituko anima añ galdu, ta galgarriak, non lagunai esaten diezan bes-
teri eragindako bekatua? Noiz onelakoak desegingo ditue kalte oek?
Badira beste batzuek erriari kalteak eginda, bekatu oek ezertan artzen ez
dituenak: badira zorrak leku askotan izan arren, arretarik ipintzen ez due-
nak oei erantzuteko. Oek guziak konfesatu oi dira; bizitza ontzeko asmo
oso-eragille gabe.

Asmo au gabe konfesatzen dira bostgarren lekuan bekaturako oitu-
ra garaitzeko sayatzen ez diranak. Gerta diteke bizitza ontzeko asmorik
sendoena artu arren, gero alako tentazioak ekitea, edo alako perillean
ustekabeen batek bere burua ekustea, non erraz irristatu litekean; baña
konfesatuta, tentazio txit esturik gabe, edo perillera borondatez joanda,
lenekora biurtzen bada, aditzera ematen du, bizitza ontzeko asmo oso-
eragille gabe konfesatu zala. Demagun, urliak duala etxe galant bat, ala
lurrez, nola basoz; baña bere alperkeriaz galdu du guzia: ez du urtearen

erdirako artorik: eta billa dabil auzoetan: baña nola biurtzen ez dakian ematen zayona, ez dioe ezer eman nai. Ekusirik bere burua gisa onetan, jartzen da bere soroai begira eta dio: *ay soroak, soroak!* nere alperkeriaz galduak. Laster beste modutan jarri bearrak zerate, eta ez gera arto gosearen beldur izango. Au guzia esan arren, ezpadu arretarik lurrak maneatzeko, simaurtzeko eta ifiaurkiñak biltzeko, zer esango degu onelako nekazari alperraz? Esango degu, ez duala artoa ugari izateko asmo oso-eragillerik, baizik iduri utsa. Eta au bera esan bearrak gera bekatariatz, baldin konfesatu ondoan sayatzen ezpada arretarekin, bere oitura gaiztoak garaitzeko. Alperrik ibilliko gera gure nagitasuna gañ txuritzen, au da egia bat eza-guera zuzenak nori nai begien aurrean ipintzen diona.

Bizitza ontzeko asmo oso-eragille gabe konfesatzen dira seigarren lekuan, beren estadu, eta karguaren egin-bideai eranzuteko arretarik ez duenak. Izan dedilla Erretore, Alkate, Diputadu, guraso bat zintzoa, amar mandamentuak, eta Elizaren bostak ez autsitzeke: baldin bere karguari dagozkan gauzetan arduragabe bizi bada, ez da konfesatuko bizitza ontzeko asmo oso-eragillearekin.

Azkenean bizitza ontzeko asmo oso-eragille gabe konfesatzen dira lagun urkoaganako gorroto, edo gorrotoaren siñaleak utzi nai ez dituenak; ez due alabaña Salbatzallearen lege Santa gordetzeko asmo osorik. Zer agintzen digu gure Salbatzalleak? Agintzen digu, maite izan ditzakula gure etsayak: *Diligite inimicos vestros*: on egin zayezue, dio, gorrotatu zaituenai: *Et benefacite his, qui oderunt vos*. (Math. 5). Onginai ta amorio au, egiazkoa ba da, agertzen da obretan: laguntzen dio lagun urkoari, premiak ala eskatzen duanean bederik, eta ez du erakusten gorrotoaren siñalerik: barkatzen dio etsayari biotz osoarekin. Onginai, ta amorio au gabe bititu diranak ez due izan, konfesatu diran aldietan, bizitza ontzeko asmo oso-eragillerik. Eta zenbat arkituko ez dira oetatik erri bakoitzean? Badira etxeak lagun urkoaganako gorrotoa jatorriz bezala gordetzen duenak, eta su au itzali gabe igarotzen da gurasoetatik umeetara, eta beste ondorengoetara. Badira, azaria olloaren zai egon oi dan bezala erari itxedoten dau-denak lagun urkoari txarkeria egiteko. Badira etsayaren berri onak aditzean naigabetzen, eta berri gaiztoak enzutean poztutzen diranak. Badira, era datorrenean lagun urkoaren kontra itzegiteko, ozka, ta aginka bezala asiko diranak, aren onra, ta izenari utsiki egiten dioela. Ez da oentzat janari añ gozorik, nola dan etsayaren utsegiteak esatea, eta aditzea. Badira etsayari diosala ukatzen, edo muzinka egiten dioenak. Oek guziak konfesatzen dira bizitza ontzeko asmo-eragille gabe. Orra, nere Kristaua, nor diran asmo oso-eragille gabe konfesatu oi diranak.

Ekusten dezu, zeñ ondoren samiñak datozen, guk gure Jaun ona utzi degun eran uztetik? Ekusten dezu, zeñ egia garbia dan Jeremiasek esaten diguna? Au da gauza gaizto, eta samiña dala guk gure Jauna utzitzea? *Scito, et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum*. Atozea, eta orain ere etzera zere Jaunagana biurtuko? Ez dezu ekusten, zer galtzen, eta zer irabazten dezun eskergabekeri itsusi orrekin? Ay! galtzen dezu zere Jaungoikoa: galtzen dituz betiko atsegin kontentuak. Zer irabazi dezu bizitza lotsagarri orrekin? Zer, ezpada Satanasekin infernua erretzen, eta gogaitzen egotea? Zentza zaite noizbait, biur zaite zure Aita onagana, eta bera amaten, eta serbitzen dezula, zuk iritsiko dezu betiko bizitza doatua. Amen.

OGEI TA BIGARREN ERAKUSALDIA

KOMUNIO GAIZTOEN GAÑEAN

*Adirazten da lenengo lekuan, zeñ bekatu itsusia
dan Komunio gaiztoa.
Urrena, emendik aterako degu, zeñ gauza gaizto,
eta samiña izango dan guk gure Jaun, eta
Jaungoikoa utzitzea, eta beragana biurtu nai ez
izatea; bada emendik dator komunio gaiztoak eg-
tea.*

*Dereliquisti Dominum Deum tuum...
Scito, et vide, quia malum, et amarum est,
reliquisse te Dominum Deum tuum. Jeremiae 2.*

Utzi dezu, bekataria, zure Jaun, eta Jaungoikoa, eta seta izugarri batekin iraun nai dezu bekatuaren bideetan, datorrela datorrena. Jakizu bada, esaten dizu Jeremiasek: jakizu, eta ekusi ezazu, gauza gaizto, eta samiña dala zuk zure Jaun, eta Jaungoikoa utzi dezun eran utzitzea. *Scito, et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum.* Nondik nai begira dedilla, gauza gaizto eta samiña da guk gure Jauna utzitzea, eta beragana ez biurtzea; baña au ezagutzeko biderik errazena da, bekatuak berekin dakartzian ondoren gaiztoai begiratzea. Ondoren oen artean laugarren lekuan ipiñi ginduan konfesio gaiztoak, eta oen gañean itzegin det zerbait. Konfesio gaiztoai darraite komunioa, eta ekusia dago, nolakoa izan ditekean konfesio gaiztoaren ondorengo Komunioa. Orregatik gaurko Erakusaldia izango da Komunio gaiztoaren gañean. Aditza emango det lenengo lekuan, zeñ bekatu itsusia dan Komunio gaiztoa? Urrena, emendik aterako degu, zeñ gauza gaizto, eta samiña dan guk gure Jaun, eta Jaungoikoa utzitzea, eta beragana biurtu nai ez izatea. Enzun bekataria arreta andiarekin.

* * *

Zuk, bekataria, galdu dezu zure Jaungoikoa, eta zure anima: eta ez dituzu utzi nai bekatuaren bideak: ura bezala edaten dituzu konfesio, eta

Komunio gaiztoen bekatuak. Ay! eta baziñaki zeñ bekatu itsusia dan Komunio gaiztoa! Nai dezu au aditu? Zaude bada arretaz.

Bekatu itsusi asko gertatu dira, eta gertatzen dira munduan, eta oen artean agitz itsusia izan zan Judasen Jesus saltzea. Judas zan Jesus onak auts-artetik atera zuan gizon bat. Altxa zuan onra andietara: artu zuan bere ikasleen artean, eta bere mayan iduki zuan denbora luzean. Zer geyago? Egin zuan bere Apostolu, eta Elizako kargudun andi. Eta nola eran-zun zien Judasek onra, eta mesede andi oei? saldu zien Juduai bere maisu, eta Ongille andia, eta ipiñi zuan aen atzaparretan adiskidearen idurian. Bekatu au orduraño munduan gertatu zan bekatuak itsusiena zan, dirudianez, eta S. Leonek dio, gaiztakerien artean aurreko lekua dagokala: *Privilegio perfidiae obtinet in facinore primum locum.* Añ itsusia iritzi zion Judasek berak ere, non izaturik urkatu zuan bere burua. Ipintzu oraiñ, Kristaia, Judasen bekatuaren aldean zure Komunio gaiztoen bekatua. Zeñ ote da itsusiagoa? Askoz itsusiagoa da zure bekatua: Judasek alabaña beñ bakarrik saldu zuan bere Ongille andia; baña zuk saldu dezu sarritan, edo Komunio gaiztoa egin dezun aldi guzietan. Judasek saldu zuan Jesus, argatik bere bizitza eman etzuen denboran; baña zuk saldu dezu, zugatik bere bizitza eman ezker. Judasek salda zuan Jesus ogei, ta amar dirutan; baña zuk saldu dezu atsegin lotsagarri bategatik, edo obeto esateko ezer ez. Judasek saldu zuan Jesus, jakin gabe, Jesus zala Jaungoiko, ta gizon egiazkoa, eta Munduaren Salbatzallea; baña zuk aurtasunetik dakizu, eta sinisten dezu, Jesus dala Aita betikoaren Seme bakarra, Trinitadeko bigarren Persona, eta Jaungoiko egiazkoa: eta alaere izan dezu ausardia, bekatuz loitua zaudela beraren mayan jartzeko, eta saltzeko. Nork eztatuz oraiñ Judasen bekatua baño askoz itsusiagoa izan dala zurea? Baña zoaz aurreraxeago, ipintzu zure bekatua Juduak Jesus illeraztean egin zuenaren pare, eta ekusiko dezu, Juduena baño ere itsusiagoa dala zurea.

Juduak Judas Patriarkaren odolekoak ziran, eta odol onetatik jayotzekoa zan Salbatzallea. Denborak bete ziranean, etorri zan, eta ogei, ta amairu urte igaro zituan oen artean: sendatu zituan eriak, argitu itsuak, eta piztu illak. Alaere etzuen ezagutu nai izan beren Salbatzalletzat, eta aintzakotzat iduki bearrean, munduan dan gizonik gaiztoenari bezala begiratu zioen, eta atzanean illerazo zuen gurutzean. Guziz izugarria, eta itsusia izan zan Juduen eskergabekeri au, baña ongi begiratzen badezu, Kristaia, bekatu askoz itsusiagoak dira zure Komunioak. Juduak artu zuen Jesus Getsemaniko baratzen: lotu, eta eraman zuen Jerusalem, eta egin ziozkeen bidegabe andiak. Atozea, eta zuk ez dezu askotan artu Jesus bera zure ortzen artean? Ezdezu loturik sartu infernuko dragoyaren lizean,

edo bekatuz zikindua zendukan barrunbe orretan? *Loturik*, diot, sartu dezula, zeren ipiñi dezun, egin nai zizkitzun ontarte, edo mesedeak ezin egin zitzakean eran. Juduak azotetz urratu, eta aranzaz koroatu zuen Jesus, eta zuk zuegan danez, ez diozu egin ori, eta geyago? Doña Santxa Karrillori agertu zitzayon Jesus zauriz betea, eta odola zeriola: eta esan zion: *orra zertako diran Komunio gaiztoak*. Juduak Jesus baño nayago izan zuen Barrabas, gizon gaizto, eta erallea: *Ill bedi Jesus gurutzean*, deadar egin zuen: eta zuk nayago izan dezu zure biotzean bizitzea Salanas, ezen es Jesus. Juduak beren gañean artu zuen Jesusen odola, etorri al zitezkean neke, eta ondoren guziak ezertan artu gabe: eta arreizkero badarraite leku guzietan Jaunaren aserre, ta madariakazioa: eta zuk zere gañean artu dezu odol ura bera, dakizula emendik datorrela animaren betiko galera. Juduak illerazo zuen Jesus; eta au bera egin dezu zere alegiñean, S. Paulok dionez; eta egin dezu ez beñi bakarrik, baizik askotan. Juduak atzenean etziakien ongi, Jesus zala Aita Betikoaren Semea, eta Jaungoiko egiazkoa. Au aditzera eman zuan Jesusek berak gurutzean zegoala, bere Aitari esan zionean: *Aita, barkagiezu, ez dakie alabaña zer eguzten duen* (Luc. 23): eta S. Paulok dio, etzuela gurutzean illeraziko, nor zan ezagutu balue (1.ª ad Corint. c. 11); baña zuk, Kristaua, guziaren berri dakizula, Komunio gaiztoak egin dituzu, eta zure Aita, ta Ongille andia ainbeste bider illerazo dezu zere alegiñean. Ez dezu ekusten oraiñ, Juduen bekatua baño izugarriagoa dala, zuk Komunio gaiztoarekin egin dezuna? Orregatik esan zuan S. Agustiniëk biguñagoak izan zirala Juduak. *Milius peccaverunt Judaei*.

Baña gutxi da oraindaño esan dedan guzia S. Paulok dionaren aldean. S. Pauloren iritzian batayoa ezkerro bekatu egiten duanak, beregan danez berriro gurutzean ipintzen du Jesus, eta kentzen dio bizia bere alegiñean, eta kentzen ezpadio, ori da, zeren piztu zan beñere ez iltzeko, eta ezin ill ditekean: *Rursum crucifigentes sibimetipsis filium Dei?* Eta *zer ote dio Komunio gaiztoa egiten duanaren gañean?* Dio benik beñ, Jesusen gorputza, ta odola gaizki artzen dituanak, bizitza kentzeko alegiña egitea gutxi baliz bezala, ekiten diela Jesusen gorputz, eta odolari, eta oben, edo kulpadun ekiten dala oen kontrako bidegabe itsusiarekin: *Quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis, et sanguinis Domini* (1 ad Corint. c. 11). Itz oetan aditzera ematen digu Komunio gaiztoaren itsustasuna alako eran, non bekatariarik gogorrena ere arriturik gera ditekean. Au guk ongi ezagutzeko, demagun Aita batek, bere semeari dion amorioagatik, igarotzen dituala ezin konta al neke, ta naigabe, eta atzenean semeak egin dituan gaiztakerien barkazioa iristeko, ematen duala urkamendian bere bizitza. Aditzen du semeak au guzia, eta bere gaiztake-

rien damuz korde gabe geratu bearrean alako amorruan jartzen da bere Aitaren kontra, non ill ezpaliz, berak ilko lukean. Laster ekiten du Aitagana ateratzen du obitik; askatzen du gañibetaz gorputza, eta jaten diozka errayak. Esan zadazu: asma diteke Seme onen eskergabekeri, eta gogortasuna bezeñ itsusirik? Ezetz esango didazu. Atozea, eta ez dakizu, au bera egin dezula Komunio gaizto bakoitzean? Jesus da gure Aita maigarria, guri ongi nayezerutik lurrera jatxi zana. Gu bekatutik atera, eta Zerurako bidean ipintzeko, igaro zituan ainbeste neke, eta oñaze, eta eman zuan gurutzean bere bizitza. Guganako ongina, eta amorio geyegiak eragin zion au, dio S. Paulok: *Propter nimiam charitatem*. Egia onen berri aurtasunetik izan zenduan, eta siniste onetan bizitu zera; baña zer egin dezu? Zere bekatuen damuz negar egin bearrean, berriro gurutzean ipiñi, eta ill nai izan dezu, eta ill dezu zere alegiñean, S. Paulok dion bezala. Ekusi dezu, eziñ ill dezakezula, eta amorratuaren eran egin diezu beraren gorputz, eta odolari ozka, eta sartu dituzu bekatuz loitua daukazun barrunbe orretan, edo Satanasen lizean. Arritu zaitezte Zeruko, eta desegin Zeruko atea, esan dezakegu Jeremiasekin: *Obstupiscite Caeli, et portae ejus desolamini*. Orra, zer aditzera ematen digun lenengo lekuan S. Paulok Komunio gaiztoaren gañean. *Reus erit Corporis, et sanguinis Domini*. Zer geyago ote dio Apostolu Santuak gai onetan? Dio, Komunio Santua gaizki artzen duanak jaten, eta edaten duala bere betiko galera: *Qui enim manducat, et bibit indigne, judicium sibi manducat, et bibit* (1.ª ad Corint. C. 11). Gauz arrigarria! Izan Sakramentu ori animaren bizitza ugarizten duan janaria: izan betiko bizitzaren arbola! eta alaere Komunio gaiztoa egiten duanak jaten du betiko eriotza, eta galera! *Judicium sibi manducat, et bibit!*

Ondoren au beste askorekin dator, guk gure Jaun ona utzi degun eran, utzizetik. Emendik atera ezazu, Kristaua, zeñ gauza gaizto, eta samiña dan Jaun au utzita beragana biurtu nai ez izatea. *Scito, et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum*. Zer egiñ al dezakegu kalte oek desegiteko, eta Zerurako bidean jartzeko? Ez dago beste biderik, ezpada egindako bekatuen damuz; gure Aita onagana biurtzea, seme ondatzallearen eran eta aurrera aldegitia bekatuaren bideetatik. Andiak dira gure bekatuak, baña andiagoda da gure Aitaren ontasuna. Egin dezagun au guk bertatik, eta ez digu ukatuko gure bekatuen barkazioa: eta emango digu betiko bizitza doatsua. Amen.

OGEI TA IRUGARREN ERAKUSALDIA

Adirazten da lenengo lekuan, zeñ sendagai miragarria dan Jaunaren itz Santua.

Bigarren lekuan, zeñ minbera dan Jauna beraren itza ongi entzutearen gañean.

Atzanean, nola bere animaren puzoi biurtu oi duan bekatariak Jaunaren itza.

Scito et vide, quia malum, et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum. Jerem. C. 2.

Gauza gaiztoa, ta samiña da zuk zure Jaun Jaungoikoa utzi izan dezun eran utzitzea, esaten digu Jeremias Profetak; bekatariak alabaña bekatuaren atsegin zirzilla bategatik utzitzea du ontasun baztergabekoa, ta edertasun paregabekoa dan bere Jaungoikoa; galtzen du Jaun beraren adiskidetasuna, ta grazia, eta grazia onek ematen zion Zerurako eskua; ta irabazten ditu betiko suak, eta garrak. Eta gaitz erdi lizake, bekatuan lenengo erorten dan bezala, ezagutuko balu, zer egin duan, eta artuko balu bere Aita onaganako bidea. Baña au egiñ ordean amilduaz dijoa mallatik mallara, ta ez oi da geratu geyenean betiko su, eta garrren artera bere burua sartu dezan artean. Izugarriak dira bekatuaren ondorenak; eta oei begiratzea izan da gure zazpi illabete onetako lana. Ederretsitzen dio bekatariak bekatuari, ta artzen du bekatuan aisa erorteko oitura; au da lenengo ondorena. Dabillen leku guzietan prestatzen ditu bere anima galtzeko sareak, lazoak, ezaguera, ta adiskidetasun limuriak; au da bigarren ondorena. Ezta kontentatzen bere burua galtzarekin; berekin batean galdu nai oi ditu beste asko ere, ematen diela bekatuak bidea; au da irugarren ondorena. Gaitz oen guzien sendagai miragarriak utzi zizkigun gure Saibatzaileak Konfesioko, ta Komunioko Sakramentuan; baña bekatariak biurtzen ditu oek bere animaren puzoi bere aldetik egin bear lukeana egin gabez; au da bekatuaren laugarren ondorena. Ondoren, eta malla oek ekusi ditugu, nere Kristauak. Eta onetara ezker aurrera dijoa bekatari bere galgarria infernuko bere bidean. Eri batek bere kaltetan biurtzen baditu sendagairik onenak; zer esango degu aren biziak? Zer, denbora gutxian iraungo duala baizik? Alaere utzi zion Jaunak bere Elizari beste sendagai eder, eta indartsu bat, au da Jaun beraren *Itz Santua*; baña au ere biurtu oi du bekatariak bere kaltetan, eta ona bekatuaren bostgarren

ondoren ikaragarria. Gaur itzegin nai dizuet Jaunaren *itz* Santuaren gañean. Aditzera emango dizuet lenengo lekuan: *zeñ* sendagai miragarria dan Itz au. Aditzera emango dizuet bigarren lekuan: *zeñ* minbera dan Jauna beraren itza ongi entzutearen gañean. Aditzera emango dizuet atzanean: nola bere animaren puzoi biurtu oi duan bekatariak Jaunaren itza. Gaurko dotrinaren gai au norinai illuntasunez, eta penaz beterik utzi dezakean gaya da; baña alaere eziñ utzi diteke ukitu gabe, zeren asko dijakion Kristauari gauz au ongi ezagutzean. Asi gaitezen bertatik.

§ I.

Jaungoikoaren izt andia da Jaungoiko beraren Semea, Trinitadeko bigarren Persona Aitaren betiko Jakiunde, ta antz ederra, ta Aitarekin guzian berdiña; baña gaur itzegiten degu, ez itz andi onen, baizik Jaunak gizonai berez, edo bestez aditzera eman izan dien izaren gañean. Lege zarreko Patriarkai askotan itzegin zien Jaunak berez; eta lege bereko jendeari itzegin oi zion Profeten autik. Lege berrian lenengo Kristauai itzegin zien Jaunak Apostoluen aotik, eta gerokoai itzegiten die Obispo Jaunen eta oek bidaltzen dituenen bidez. Munduaren lau bazterretara zabaldurik aditzera emangiezue guziaz Ebanjelioa, edo nere Lege Santa, esan zien Jesu-Kristok Apostolui: *Euntes in mundum universum, praedicate Evangelium omni creaturae* (Marc. 16). Ala egin zuen Apostolu Santuak; eta geroko denboretan leku guzietara bidaltzen ditu Eliz Ama Santak bere predikariak; eta Katolikoan erri guzietan aditzera ematen da Jaungoikoaren itza.

Itz au ezta predikatzen duanaren aotik irteten dan otsa; otsa alabaña geyenez ere iristen da aditzallearen belarriak ukuitzeraño, baña Jaungoikoaren itza ongi aditzen bada igarotzen da barrena edo biotzera. Predikatzen duanaren itza da karroza bat, non dijoan Jaungoikoaren itza; karroza geratzen da enzunlearen belarriak ukitzean, eta Jaungoikoaren itza aurrera dijoa, ongi artzen bada. Argatik doktrinak, eta sermoyak aditzen ditugunean ez ditugu aditu bear gizonaren itzak bezala; eta onela aditzen baditugu ez degu fruturik aterako; baizik aditu bear ditugu Jaungoikoaren gastiguak bezala, pres ipintzen ditugula gure biotzak Jaunak aditzera eman nai diguna enzuteko, ta egiteko. Jaungoikoaren itza da argi bat ayenatzen dituana gure ez jakiteak, ez oroitzeak, uste okerrak, eta iritzi gaistoak. Argi onek erakusten dio animari, zeñ on-maitagarria

dan gure Jaun Jaunoikoa, ta zein andi miragarriak diran Jaun onek bere maitatzalleentzat prestaturik dauzkan ondasunak. Argi onek erakusten dio animari, zer nekeak, zer suak, eta garrak irabazten dituan bekatu egiten duanak; baita nola oetatik alde gin dezakean ere. Jaungoikoaren itza, adimentuaren argia ezezirik, da gañera biotzarentzat sua; ongi enzuten danean alabaña desegiten, eta urtutzen ditu bekatuaren jelak, eta berotzen du bekataria Zerurako bidea artzeko. Zer, ez dira nere itzak suaren eran? dio Jaunak Jeremiasen aoaz. *Numquid non verba mea sunt quasi ignis?* (Jer. 25). Jaunaren itzada atzanean gaistakerietan lo dagoan bekataria esnatzen duan ots andi-indartsu bat. *Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia* (Psalm. 28). Edo da Jeremiasek dionez arrien antzeko biotzak ere puskatzen dituan mallua. *Numquid non verba mea... Sicut, malleus conterens petras?* (Jerem. 23).

Eta ona, zergatik Jaunaren itza dan sendagai guztiz miragarria, naiz gure animak bekatuaren sare, ta lazo oetatik gordetzeko, naiz obra onak gogo obearekin eragiteko, naiz bekatua, ta bekatuaren bideak utzierazteko. Zenbat, eta zenbat zar, eta gaztek dirae Jaunaren grazian, eta adiskidetan, zeren, Jaunaren itza biotz onarekin aditu ta, ekusi zituen Munduak bekatuak zabaldurik dauzkan sareak, eta lazoak? eta gorde ziran oetan sartzetik? Zenbat, obra onetan, eta Zerurako bidean zabar-tzera, ta nagitzera egin zuenak, esnatu izan dira Jaunaren itzarekin? Zenbat, eta zenbat bekatari, Sakramentuetatik fruturik batere ateratzen etzuenak; edo frutu atera ordean Sakramentuak bere animen puzoi biurtzen zituenak, atzanean Jaunaren itzak atera ditu bekatutik, eta bekatuaren bideetatik? Ezin konta al dira, nere Kristauak. era onetan Jaunak bere-tu izan dituan animak; eta esan diteke, biotz umill, eta ongi prestatuarekin Jaunaren itza aditzen duan bekatariak laster desegingo dituala bekatuaren kateak, eta biurtuko dala Jaunagana. Zergatik bait esan zuan Jesu-Kristok: Jaungoikoarena danak enzuten ditu Jaungoikoaren itzak. *Qui ex Deo est verba Dei audit* (Joan. 8). Eta are obeto ezagutu dezazun Kristaua nolako sendagaya dan Jaunaren itza, begira ezazu itz onek Elizaren asieran Mundu guzian eman zituan frutu miragarrietara. Jesu-Kristo etorri zan denboran Juduak ez, beste Mundu guzia bizi zan Jaungoiko egiazkoaren ezaguera gabe. Bizi zan idolatriaren gau illunean, ta bakoitzak, bere griña txarrai ongiena zegoten, idoloa adoratzen zuala. Etorri zan Mundura Jesu-Kristo, eta etorri zan ez Juduen onerako bakarrik, baizik Mundu guziari erakustera Zerurako bidea, ta bere lege Santa; lege bat debekatzeko duana Jainkoaz osterata beste gauzarik adoratzea; lege bat debekatzeko duana etsairik andienari ere gaitz opa izatea, ta gaitzari gaitzez eranzutea;

lege bat debekatzeko duana Munduko onra, ondasun, eta atsegin-kontentuetan biotza ipintzea; lege bat atzanean debekatzeko duana aragiaren atsegin loyak, usurak, eta tratu zikiñak. Lege au Munduari ar-eraztea zan lan guziz andia, bere kontra zituan alabaña Munduaren oitura, ta usadio zarrak; bere kontra zituan gizonaren griña, ta pasio guziak; bere kontra munduko Erregeak eta Enperadoreak, gizon andiak, eta txikiak, jakintsuak, eta jakinezak. Egiteko andi onetarako autu zituan Jaunak ez Munduko andiak, ez jakintsuak, eta aberatsak, baizik arrantzale batzuek, jakiñezak, eta pasioko denboran beldurrez Jesu-Kristogandik aldegin, edo iges egin zuen gizonak. *Infirma mundi elegit Deus, ut fortia quaeque confundat*. Alaere oen aotik itzegiten zuala Jaunak urte gutxiren barrunbean ayenatu zituan idoloak; zabaldu zuan Mundu guzian Jaungoiko egiazkoaren ezaguera, ar erazo zien gizon andi, eta txikiak bere lege eder garbia, eta ekusi zan gurutzera Enperadore, ta erregeen koroetan, onra anditatz ipiñia. Ekusten dezu, Kristaua, zein sendagai miragarria dan Jaungoikoaren itz Santua? Nolako umiltasunarekin bada, nolako begiramentuarekin, eta biotzeko prestaerarekin aditu bear ez genduke itz au? Izan dira Santuak Eskritura Santa irakurtzen etzuenak belauniko, ta buru utsean baizik, zeren Eskritura Santan itzegiten duan Jaunak; baña guk itz Santu au aditu izan degu, askotan beintzat, nola nai, ta geratu gera, atera gintzakean frutuak atera gabe. Ta nortaki, zenbat kalte emendik etorri litezkean gugana, ezpatera noizbait noizbait zentzatzeko? Askotan dotrina bat ongi aditzean dago baten betiko bizitza doatsua; aia da minberaa Jauna bere itz Santua ongi aditzearen gañean, oraiñ ekusiko degun bezala.

§ II.

Jaungoikoaren itza berez guzi-alduna da, Eskriturak deitzen dion bezala: *Omnipotens Sermo*; baña nola egin zuan gizona bere eskuko, edo onerako, ta gaitzerako eskuarekin; gertatzen da askotan, eta iñoiz ere baño geyago egungo egunean, gizonak edo aditu nai ez izatea Jaungoikoaren itza, edo bear dan eran ez aditzea, eta itz Santu au *fruturik gabe geratzea*. Eta ain da sentikorra, edo minberaa Jauna alde onetatik, non aserraturik utzi oi dituan Probinzia, ta Erreñu osoak bere itzaren intz gozo edo euria gabe. Zoaz, Kristaua, lege zarreko jendeetara. Etzuen Israeltarrak aditu nai izan Jaunak bere Profeten auaz esaten zienik, eta utzi zituan Jaun berak Profetarik gabe; bere itza gabe, eta atzanean idola-

trian ondatuak. Etzuen Juduak ere aditu nai izan Jesu-Kristok berak berez eta beste Profeten aotik esaten ziena; ta utzi zituan Profetarik gabe, fede gabe Probinziarik, eta Erreñurik gabe, eta onela bizi dira ardi erratuen eran milla zazpi eun eta geyago urte onetan. Zoaz, Kristauakin ere gertatu danari begiratzera. Zoaz goizaldera, edo Orienteko bazterretara. Ekusiko dezu Ejipto, denbora batean Erlijosoen bizilekua zan bazter ura, S. Athanasioren, eta beste gizon andiaskoren autik Jainkoaren itza aditu izan zuan ura, Mahomaren zorakeria darraitela. Ekusiko dezu Jerusalem, Zesarean, Antiekian, Konstantinoplan denbora batean Jainkoaren itza entzuten zala Jaunaren Ministroen aotik; ta nolako Ministroen aotik? S. Zirilo, S. Basilio, S. Gregorio Nazianziko, S. Juan Krisostomo, eta beste gizon andi asko izan ziran bazter aetan Obispo, eta Jaunaren itzaren erelle. Baña utzi zituan Jaunaren itzak bazter aek, eta arkitzen dira Mahomaren lege zatarrarekin. Zoaz Afrikara. Ekusiko dezu, denbora batean Jaunaren lege Santa, ta itza frutu andiarekin predikatzen zuela an S. Zipriane, S. Agustiñek, ta beste askok; ta gaur arkitzen dira leku aek guziazere; kendu zien alabaña Jaunak bere itzaren argia, eta geratu ziran Mahomaren legearekin. Atoz Europara, zer ekusiko dezu? Zoaz Prusiara, Suezia, ta Dinamarkara; zoaz Olandara, zoaz Inghaterrara; leku oetan guzietan nozbait erein zan frutuarekin Jaunaren itza; baña gaistotu zan gero lurra; etzan aditzen Jaunaren itza zegokan eran, eta utzi zituan Jaunak bazter oek guziak herejiaren lañopean. Baña zertarako nekatuko gera gauza zarrai begiratzan, begien aurrean daukagula Franziaiko Erreñuarekin gertatzen daña orain bertan? Franzia ogeita lau, edo bost milloi anima zituan Erreñua; Franzia *Christianissimo*, edo txit Kristauaren ize-narekin onratzen zan Erreñua: Franzia, arako erreñu ura, non Jaunaren itza aditzera ematen zan ain sarri, ain kontuz, ain leun, eta gozotoro, gaurko egunean arkitzen da itz Santu au gabe, legeko ministro gabe, Sakramenturik gabe: eta an geratu diran Katoliko gaixoak arkitzen dira fedea galtzeko perill andian. Nondik etorri ote zayo Franzia ondoren izagarri au? Ay! ederetsi zien jendeak bere griña, ta pasio txarrai; etzan Elizaren aginteaz kezka andirik, etzuen Jaunaren itzak frutu andirik ematen; eta Jaunaren aserreak utzi du Erreñu aiñ andia guziok dakuskun eran. Ezta oraindik berrogei urte deadar egiten ziola Autore batek Franzia: Ah! Franzia! Zein aberatsa zeran zerorrek ezagutzen ez dituzun ondasunetan! Jaunaren itzaren azia ugari ereiten da zure erri andietan, eta txiekietan! Itz onen ale bakoitzak Indian, Japonen, edo beste bazter askotan ereinda, erro ugariak botako zituan; baña oiñpean dabill emen azi au, eta ezta errotzen. Eta zer? Ez ote da gurekin gertatuko Juduakin gertatua? Itz

onen faltaz fedearen argi gabe bizi diran jendeak deadar egingo due Jaunaren aurrean, eta eskatuko due kastigua gure kontra. Ay! ene! eta logratuko due! Onela deadar egiten zuan Franziaiko autore batek, oraindik urte asko ez danean; eta ekusten degu bidezkoak zirala beldur oek, eta gure egunetan gertatu dira gauzak ura beldur zan eran. Ekusten dezu, Kristaua, zeñ minberaa dan gure Jaun Jaungoikoa bere itz Santa ongi entzutearen gañean? Au aditzera emana dauka anziñatik Eskritura Santan beñ, ta berriz. Bai au aditzera eman zuan benikbeñ Isaiasen autik mastiaren ipui, edo parabolan. Ipiñi zuan Jaunak mastia, dio Isayasek, itxi zuan; eta altxa zion erdian torre bat bere tolareakin. Egon zan aren mats gozoeu ustean; baña oen orde z eman ziozkan mats gaziak, basamatzen antzekoak. *Expectavit ut faceret uvas, et fecit labruscas* (Isai. c. 5.) Orain, dio Jaunak, orain nik esango det zer egingo diodan nere masti eskergabe oni. Kenduko diot esia, sartu dedin edozeñ eta artu dezan nai duana; botako ditut egin niozkan pareteak, eta erabilliko due oiñen azpian. Utziko det etze; ez da moztuko, edo iñausiko; ez eta ondeatuko ere. Estaliko due sasiak, eta arantzak, eta aginduko diet odeiai, ez dezeela aren gañean euririk egiñ. *Nubibus mandabo, ne pluant super eam imbrem*. Parabola onetan aditzera eman zuan Jaunak len Juduai gertatua, eta geroz Erreñu askori gertatu zayena, eta gertatuko zatena, ezpadue ezertan artzen Jaun beraren itz Santua. Au bera aditzera eman zuan gañera Jaunak berak Amos Profetaren autik. Badatoz egunak, dio Jaunak: *Ecce dies veniunt dicit Dominus*. Nik bidalduko det lurraren gañera gosea: *Miltam famem in terram*. Ez ogiaren gosea, eta ez uraren egarria, baizik Jaungoikoa itzaren gosea. Ibilliko dira batetik bestera itz onen billa, ta ez due arkituko. *Circuibunt quaerentes verbum Domini, et non invenient* (c. 8). Amos Profetak itzegiten zien Israeldarrai, baña ez oei bakarrik; itzegiten zien gañera beste Erreñu, ta jende guziaz ere eta guzietan gertatuaz dijoa Profeta Santuaren esana. Zer? eztegu ekusten gaurko egunean, aldegin duala Jaunaren itz Santuak, eta fedea alde aldean Europa guzitik? Ay ene! Ta ez ote da au bera gertatuko Españarekin ere? Guk dakiguna da, Jaunak gauza guziaz ipiñi diela numero, neurri, ta pisu jakiña. Ala esaten zaku Eskritura Santan. Lau bekatu barkatuko dieztet Damaskoarrai, baña andik aurrera ez diet barkatuko, esaten zien Jaunak. *Super tribus sceleribus Damasci, et super quatuor non convertam*. Guk dakiguna da lau saltoan bezala goazela bekatuaren bideetan, eta Jaunaren itz Santuak frutu gutxi ematen duala Españan, oraiñ bertan eskribitzen duenak dioenez; eta beragatik gañez egiten duenean gure eskergabekeria, etorriko da Amos Profetak dion gosea, eta geratuko gera Jainkoaren itz gabe, fede gabe, Sakramentu gabe.

Erakutsi zion bein Jaunak Doña Marina Eskobarri ontzi, edo botella bat osotero bete gabea. Botella onek esan zion aditzera ematen du España, botella onen barrunen dagoana dira Españaiko bekatuak: eta botella au betetzen danean emendik aldegingo du fedeak beste lekutara. Au guzia gogora ekarri ta, nor egon diteke, nere Kristauak, negar egin gabe? Egizue bada negar zuek ondorengoak utzitzen dituzuen, gurasoak; egizue negar zarrak; egizue negar gazteak, ta egin dezagun negar guziok; eskatzen diogula Jaunari, gera ditzala bekatuaren ujaldeak; eta ez dezala arren bere eskutik utzi Jaun beraren Amak ainbeste maite izan duan Erreñu au.

Baña utzirik pensamentu ikaragarri oek, dakuskun, nola bere animaren puzoi biurtu oi duan bekatariak Jaunaren itz Santua.

§ III.

Jaunaren itza da sendagai miragarria, ekusi degun bezala; baña askotan, eta askotan biurtzen du bekatariak bere animaren puzoi, edo iges egiten duala Jaunaren itza aditzetik, edo adituta ere biotzean lekurik ematen ez diola, edo atzenean bere bide okerretara biurtzen dala. Iru bekatari mota oek markatuak arkitzen dira Deabruaren artaldeko markarekin, S. Gregoriok dionez. *Non audientium, non acceptantium, recidivantium*(Hom. 18 in Evang.) Bai, nere Kristauak, bere animaren puzoi biurtzen du askotan bekatariak Jaungoikoaren itza, zeren enzun lezakeala, iges egiten duan entzutetik. Egizu kontu Kristaua, Errege batek bidaltzen duala Errege beraren kontra altxa dan Probinzia batera gizon aditu bat, gertatu diran okerrak desegitera, eskeintzen dituala pakea, ta mesede andiak. Baña zer gertatzen da? Berri oek atsegin-kontentu andiarekin aditu ordean, uzten du jende errebes esker gabe ark Errege bidaltzen dien gizona, zer dakarren aditu ere gabe. Atozea, Kristaua, ez lizake eskergabekeria au izango leneko oker eta errebeskeria guziak baño gauza askoz itsusiagoa? Au bera bada esan bear degu Jaungoikoaren itza gandik igesi dabillenaren eskergabekeria. Bidaltzen dio Jaunak itz Santu onekin bere Enbajadorea, egin dituan utsegiteak desegiteko. Eskeintzen diozka pakea, eta betiko ondasunak; ta bere Jaunaren itza ongi enzun ordean, iges egiten du au entzutetik, eta eskergabekeria onekin, biurtzen du bere kaltetun ondasun andiak dakartzian Jaunaren itza. Esan gidazue, nere Kristauak, esan gidazue arren: zenbat bizi dira egungo egunean goizeko meza bat enzunda urte guzian Jaunaren itza enzun gabe bizi diranak? Zenbat Meza nagusi, Bespera, ta errosarioko denboran zuloetan, edanean, edo munduko gau-

zetan egoten diranak? Zenbat bider mutillak plean, edo jokoa Besperetako denboran? edo bullan? Zenbat izango dira oen artean ezta-kienak dotrina, ta are gutxiago nola prestatu bear duen ongi konfesatzeko? Zenbat oatuak bezala bizi diranak bekatuaren oituran? Oek guziak Zerurako bidean nekez sartu ditezke Jainkoaren itza aditu gabe, eta alae-re igesi dabilta onza argiaren igesi ibilli oi dan eran.

Beste batzuek entzuten due Jainkoaren itza belarriaekin, baña ez dioe utzitzen biotzera igarotzen. *Non acceptantium*. Batzuek zeren entzuten duen gizonaren itza bezala, besteak zeren biotzeko sasoi txarrarekin.

Emendik dator egiarik argienak ere ezin sinisturik geratzera, zeren gure oitura, ta griña txarren kontra diran, eta biotzik ez degun oek ezitzeko. Emendik Jainkoaren itza barrena samintzen, eta asaldatzen asitzen danean gogoa beste gauzatarra eramatea. Emendik Jainkoaren itza ez aditzea aditzera eman dan eran, edo adituta ere tatxa billa ibiltzea. Gertatzen da Jainkoaren itzarekin eguzkiari argizagiarekin eta buztiañarekin gertatzen zayona. Eguzkiak bidaltzen ditu bere argi ederrak, ta berotasuna: argizagia gozatzen, eta beratzen da; baña buztiaña, zenbat eta eguzkiak berotasun geyago bidaltzen dion, anbat geyago elkortzen da. Ay! au bera ekusten da bekatariakin. Bekatari sasoi onekoa gozatuaz, ta berotuaz dijoa Jaunaren itzarekin, eta atzenean mugitzen da bekatua utzitza; baña beste asko are geyago elkortzen eta gogortzen dira, txingudea malluarekin gogorrigo egiten dan bezala. Atzenean beste batzuek Jainkoaren itza aditzean asitzen dira mugitzen Zerurako bilera; baña ozta irteten dira Elizatik sartzen dira leneko perilletan, eta biurtzen dira bekatura. *Recidivantium*.

Ona nola bekatariak bere animaren puzoi biurtzen duan Jainkoaren itza. Eta zer? onela bizi bear ote degu aurrera ere ? Gure zori gaistokoak ezipagera zentzatan! Oraindañokoa egiña egin. Jaunari eskatu degiogun barkazioa egin ditugun utsegiteaz; ta aurrera enzun dezagun Jaunaren itza bear dan eran. 1.a ezin bestean baizik ez degu utzi bear Jaunaren itza enzutea. 2.a Enzun bear degu ez gizonaren, baizik Jainkoaren itza bezala. 3.a Enzun bear degu frutu ateratzeko nai andi batekin, eta au Jaunari eskatu bear diogu. *Itzegizu Jauna, eta ona ni prest* zuk aditzera eman nai didazuna entzuteko, ta egiteko. 4.a Jaunak aditzera eman diguna ongi biotzean gorde bear degu, eta gero obraz egin. Lurren azia botatzen dezunean ez dezu agirian utzitzen, estaltzen, ta gordetzen dezu lurrean, egaztiak eraman ez dezeen. Au bera egin bear degu Jaunaren itzarekin. Jaun berari nai daikiola itz onek frutu ugaria ematea, eta bekatuaren ujaldeak geratzera, era onetan Zerurako bidean gu ibiltzeko ongi, ta irsteko betiko bitzta doatsua. Amen.

OGEI TA LAUGARREN ERAKUSALDIA

*Adirazten da, nola bekatariak egiaz Jaunagana
biurtu gabe, bere egunak bukatzen dituan.*

*Scito, et vide, quia malum, et amarum est
reliquisse te Dominum Deum tuum, Jerem. c. 2.*

Gauza gaiztoa, ta samiña da zuk zure Jaun Jaungoikoa utzi izan dezun eran utzitzea esaten digu Jeremias Profetak. Egia au ezagutzeko diña bider aditu zentzakean, Kristaua, egin diran aspaldiko dotrinetan, eta ez gutxiena atzenean. Denbora egokian Jaunagana biurtzen ez dan bekataria, erori oi da animako itsumenean, eta biotzaren gogortasunean; eta Jaunak utzitzen du bere eskutik bekatari eskergabea. Urrengo ondorena da bekatariak egiaz Jaunagana biurtu gabe bere egunak bukatzea. Au da ondoren bat egunoro gertatzen dana munduan, eta gertatzen dana iru uste, edo esperantza zororen koloreren azpian. Au aditzera eman nai nuke gaur. Guztiz ikaragarria da gaya, eta ongi adierazten badet, ausardiarik andieneko bekataria ere beregan sar erazoko duena. Enzun nazazue kontuz.

§ I.

Bekataria, bere Jaunagana biurtu ordean, lilluratzen, eta txoratzen da munduko gauzetan, eta Jaun berak berez, liburu, Predikari, eta Konfesooren bidez ematen diozkan golpe, edo ukituai ez oi die lekurik eman. *Emango dit Jaunak denbora beragana biurtzeko*, esan oi du beregan, *eta emango dit*, onekin zabartzen da denbora egokian, eta atzenean iltzen da bekatuaren atzaparretan. Ezagutu dezazun, Kristaua, zeñ zoroa dan uste au, begira ezazu, benik beñi, zein dan uste au duana? Au da bere egille, ta Aita onaren kontra ainbeste altxa izan dan bekatari eskergabea. Au da, Jaunak bere onerako utzi ziozkan Sakramentuak bere animaren puzoi biurtzen dituan bekataria. Au da Jaunaren itzaz, lagun urkoen ejemplo onaz, eta Zeruko gaztiguaz iseka egin izan duana. Au da atzenean, Jaunak Zerua irabazteko eman diozkan urteak gaistakerian, eta bekatuaren bideetan gastatu dituan. Eta onek alaere du ausardia esateko: *Emango dit Jaunak denbora beragana biurtzeko?* Orain ematen dio denbora au; orain esa-

ten dio S. Pauloren ezpañaz: ona denbora egokia: *Ecce nunc tempus acceptabile*: orain deitzen dio, eta esaten: gaur entzuten badezu Jaunaren deia, edo otsa, ez dezazula gogortu zure biotza: *Hodie si vocem ejus audieritis nolite obdurare corda vestra*. Eta orain enzungor egiten badio Jaunari, nola uste izan dezake, gero emango diola Jaun berak denbora? Begira gañera, zertarako eman bear dion Jaunak bekatari eskergabeari denbora au. Ez ditu bekatariak orain utzi nai bere bide okerrak; ezin aspertu da bekatuz, eta gaiztakeriaz; eta Jaunak eman bear dio denbora Jaun beraren kontra ibiltzeko aspertu dedin artean? Eman bear dio denbora, aspertzen danean Jaunagana biurtzeko? Ustearen zoroa, eta ausardia ikaragarria! Ta are obeto ezagutuko dezu egia au oroitzen bazera, Kristaua, gure Jaun Jaungoikoak erabakia daukala beregan, zenbat egun, zenbat aste, hill, eta urte emango diozkan gutatik bakoitzari, eta muga oetatik ez gerala igaroko. Au aditzera ematen digu Job Santuak dionean: laburrak dira, Jauna, gizonaren egunak; eta zuk bakarrik dakizu zenbat illean iraungo duan aren bizitzak. *Breves dies hominis sunt, numerus mensium ejus apud te est*. ipiñi diozkatzu gizonaren emengo bizitzari muga zerorrek dakizkitzunak, eta ezin igaroko da aetatik. *Constituisti terminos ejus, qui praeterirron poterunt* (c. 14). Ongi: ta Jaunaren gogoan ipiña arkitzen bada gure egunen, asteen, hillen, eta urteen muga: ta muga aetatik ezin igaro bagaitezke, nola diozu bekataria: *Emango dit Jaunak denbora noiz bait beragana biurtzeko?* Izan diteke uste zoroagorik? Zure oraindañoko bizitza izan da dituan sayets guzietatik dongea. Zure mingaña loitua dago birauakin, juramentuakin, itz desonesto, kanta, ipui, eta lagun urkoaren kontrako erausiak. Zure eskuak zikinduak keñada, ta ukiera lotsagarriakin, lapurreta, ta litxarrerriakin. Zure biotza arkitzen da kutizia, ira, enbidia, gorroto, ta lujuriaren sutegi biurtua. Alferrak dira zu Zerurako bidean sar erazteko Sakramentuak, eta Jaungoikoaren itza; baña alaere zeregan diozu: *urrengo misioan onduko naiz: emango dit Jaunak denbora beragana biurtzeko*. Egizu gañera kontu, aurten, eta bear bada egun gutxiren barrunbean, betetzen dala Jaunak zure bizitzari ipiñi zion neurria. Atozea, Kristaua, zer izango da zure animaz? Alferrik esango dezu: *Emango dit Jaunak denbora*; ez ditu muga ipiñiak aldatuko; oek ukitzean ilko zera, eta sasoi orretan bazaude orduan, ilko zera bekatuaren azaparretan. Ala il dira uste zoro onekin infernuan erretzen dauden Kristau guziak, edo geyenak. *Emango dit Jaunak denbora*, esaten zuen; baña nola denbora oek neurtuak dauden Jaunagan, usterik gutxiena zuenean aitu zitzaen egunaren argia, eta artu zituan erioztaren gau illunak, ta ill ziran egiaz Jaunagana biurtu gabe. Enzun ezazu usura, ta tratu zikiñetan ziardun bati gertatua Juan Algrino Kardenalak

kontatzen duanez. Gizon tratalari au bizi zan irabazira itsutua, eta etzuan begiratzen irabazia garbia, eta legezkoa zan edo ez. Bere arzayak esan zion bein ta berriz begira zegiola bere animari, eta oroitu zedilla betiko ondasunaz; baña alferrik. *Emango dit Jaunak denbora*, zion, *nere tratuak utzitzeko, eta barkatuko dizkit nere utsegiteak*. Onela bizi zan bekatua bekatuari erantsiaz eta noizbait gaixotu zan iltzeko gaitzarekin. Joan zitzayon bere Arzaia. eta berriro esan ziozkan ordu artan ongi zegozkan gauzak; baña alferrik. Bada, zion, *oraindik denbora*. Artzen due iltzeko izerdiak, ezagutzen du au, eta deadar andi batekin esaten du; *O! penitentzia! non zera? bada etzera agiri*. Onela eman zion bere anima etsayari. Ekusten dezu, bekataria, nola denbora izango dalako uste zoro onekin betiko galtzen diran animak? Oro zaitte bada emendik aurrera, nola Jaunak beregan markatuak dauzkan gure egunen mugak, eta ezin oetatik igaro gaitetzkeala, Job Santuak dion bezala. *Constituisti terminos ejus, qui praeteriri non poterunt*. Oro zaitte, betiko galduak izango gerala, ezpagera Jaunagana egiaz biurtzen Jaunak onetarako ematen digun denboran; eta eztakigu, orain bertan ematen digunaz osterontzean besterik emango digun. Ematen ezpadigu, zer izango da guzaz? Beste askoz izan dana, eta izango dana.

§ II.

Bekatariaren bigarren uste zoroa izan oi da beregan esatea: *Emango dit Jaunak bere grazia, ta laguntza noizbait beragana biurtzeko*. Bere uste zoro onekin eztu zentzatu nai: ez ditu ezertan artzen liburuak, konfesoreak, eta predikariak aditzera ematen diozkeen egia ikaragarriak; eta Jaunak bidaltzen diozkan gatziguak desegiten dira aren biotz gogorraren kontra itsasoaren bagak arkaitzen kontra desegiten diran eran. Onela gaizki gastatzen ditu bekatariak, berarentzat Jaunak neurri jakin batean prestatu zituan Zeruko grazia, indar, eta laguntza ugariak, eta geratzen da modu negargarri batean, edo Jaunaren eskutik utzia, Zeruko laguntza ugarien inz gozoa gabe; eta atzenean iltzen da bekatuan. Goazen ekustera au guzia.

Graziaren izenez aditzen da batzuetan arako gure animak *justu, Santu, Jaungoiko beraren ume, eta Zeruairen jubegai egiten dituan* doai miragarri ura. Doai au da animaren bizitza, eta Zerurako jantzi ederra, eta au ixurtzen du Espiritu Santuak animan batayoko, ta konfesioko Sakramentuarekin, baita onezko damuarekin Jaunagana biurtzen danean

ere; eta doai eder au eztu galtzen animak bekatu larriarekin baizik. Baña ez degu gaur onen gañean itzegiten. Beste batzuetan graziaren izenez aditzen dira, bekatutik irteteko, eta obra onak egiteko Jaunak ematen dizkigun Zeruko indarrak, eta laguntzak. Grazia oek ez dira geratzen guban; baizik, beren agertua eginda, igarotzen dira, eta kontu egin bear du animak grazia oek deitzen dioenean, ongi enzuteko dakarten gatzigu, edo mandatua, eta egiteko Jaunak nai duana. Atozea, Kristaua, doktrinak, edo sermoyak ongi aditu dituzunean; liburu onak irakurtzean, adiskideren bat il zatzunean, ez dituzu bat batean izan bekatutik irteteko argi batzuek, edo pensamentuak? Eztatzu gogora, zein zirzillak diran gure emengo izatea, emengo ondasunak, atsegin-kontentuak, onrak? Zein izugarriak infernuko penak? Eztatzu gogora, zein omaitagarria dan gure Aita Zerukoa? Bada gogargi oek guziak dira Jaunak zu esnatzeko, bekatutik kenerazteko, eta Zeruko bidean sarrerazteko bidaltzen dizkitzun Zeruko grazia, indar, eta laguntzak. Atozea: eta laguntza oek ongi artu dituzunean, eztezu zeregan ezagutu, zure biotza gozatzen, eta bekatutik irteteko gogoz betetzen dala? Bada biotza gozatze au, eta bekatutik irten nai au dira Zeruko laguntzak. Atozea gañera; eta gogo oni dagokan era irteten bazera bekatutik, lan onetan guzian eztizu laguntzen zure Jaunak? Laguntza au bada da Zeruko laguntza, ta indarra. Atzenean, bekatutik irten ondoan, ez dituzu zeregan izan gogargi berriak, biotzeko mugimentu onak Jaunaren lege Santa gordetzeko, eta bekatura ez biurtzeko? Oek ere bada dira Zeruko grazia, laguntzak, eta indarrak. Laguntza oek batzuetan dira aini ugariak, non bekatariak gozakaitzenak ere illeetatik artuta bezala kenerazten duen bekataria bekatutik, eta bekatuaren bideetatik: ala ekusten da, misio batean ongi, ta kontuz aditzen hada, ateratzen dituala Jaunak asko bekatari infernuaren eztarritik, zeren jasaz bezala bidaltzen dituan alako denboran Jaunak Zeruko laguntzak. Laguntza ugari oek bidaldu oi diozka Jaun berak bekatariari, ez nolana, baizik berak ongiena deritzan neurrian. Beste batzuetan, edo geyenean laguntza oek ez dira ain ugariak, ta indartsuak; baña bai asko adiaña bekataria bekatutik kenerazteko, baldin ongi laguntza berak ongi artu, ta bere aldetik alegiña egin nai balu. Etzigun guri gure Jaunak zor laguntza oetatik batere, zeren Adan bekatuan erori zaneatik galdu genduan oetarako deretxo, ta esku guzia; baña irabazi zituan guretzat Jesu-Kristok bere bizitzaren kostuan; eta onegatik Zeruko laguntza oei deitzen zate Jesu-Kristoren grazia. Zenbat zor eztiogu gure Salbatzalleari!

Zeruko grazia, laguntza, ta indar oek ain dira bearrak bekatutik bekataria irteteko, non oek gabe ezin irten ditekean betiraunde, edo beti-

kotasun guzian bekatuaren azpitik; bekatua da alabaña lize ikaragarri bat, non erori gaitzekan, eta nondik ezin atera gaitzekan, ezpagaitu Jaunak bere ontasunez, eta urrikimentuz ateratzen. Gertatzen da onetan Sansoni gertatu zitzayona. Eman ziozkan Jaunak Sansoni indar guztiz andiak, eta oen sustraya zuen buruko illean. Izutuak zeuzkan Sansonek Filisteoak, eta etziakien zer asmatu Sanson beren mendean artzeko; baña atzenean irten ziran berenarekin emakume baten bidez era onetan. Sansonek adiskide zuan Dalila zeritzan emakume bat, eta elkar artu zuen onek, eta Filisteoak ager-erazteko Sansoni, nondik, eta nola zituan ainbeste indar? Ez beingoan, baña betiko galdez ariarekin ager erazo zion Dalilak Sansoni misterio guzia, eta kontu emanik erakarri zituan Filisteoak bere etxearen ingurara. Sansoni, lo zegoala, kendu edo ebaki zion illea; otsegin zien Filisteoai; eta oek bereala lotu zuen Sanson; atera ziozkeen begiak, eta karzelan iduki zuen beren farragarritzat. Zer egiten zuan bada Sansonek karzela urratugabe? Zergatik ayenatzen etzitian Filisteoak? Zeren illean zuan bere indarra, eta ebakia daukan illea. Au azi zitzayonean Filisteoz beterik zegoan Eliza bat, lurrera bota zuan, eta an illik geratu ziran asko Filisteo, eta oekin batean bera ere bai. Eta bekatuaren lizean erori danari gertatzen zayona; izan dedilla au Salomon bera baño jakintsuagoa; izan dezala Sansonek baño indar geyago; ezta betiraunde, edo eternidade guzian andik irtengo, Jaunaren ontasun, eta urrikimentuak bidaltzen ezpadio bere graziazen laguntza, eta indarra. Ez gera gerok alabaña gai pensamentu on batere egiteko, ez eta bear dan eran Jesus esateko ere, dio S. Paulo Apostoluak. *Nemo potest dicere Dominus Jesus nisi in Spiritu Sancto* (1.ª ad Corinth. c. 12). Eta ematen ote diozka noiz nai, eta nola nai Jaunak bekatariari Zeruko grazia, ta laguntza oek? Ez, ez nere Kristauak. Zeruko grazia, ta laguntza, batezere laguntza andiak, indartsu, ta ugariak dira konstatuak, eta Jaunak berak bakarrik dakian neurrian; gauza guziak egiten ditu alabaña jakiunde utsa dan gure Jaungoikoak neurri, numero, eta pisu jakiñean Eskritura Santak esaten digun bezala. *Omnia in mensura, numero, et pondere disposuisti* (Sap. 11). Au da, Kristaua, egia bat iñork ere Katolikoan artean ukatzen eztuana. Ongi. Eta Jaunak zuri bekatutik irteteko emango dizkitzun laguntza, gaztigu, eta indarra ipiñi badie, ipiñi dien bezala, neurri, numero, eta pisu jakiña; nola diozu: *Emango dit Jaunak bere grazia, ta laguntza, noizbait beragana biurtzeko?* Egizu kontu orain biotzera bidaltzen dizkitzun golpe oriekin iristen dezula Jaunak zuretzat prestatu dituan Zeruko laguntzen neurria. Atozea, zer izango da zuzaz, ezpazera orain laguntza oriez baliatzen? Ay! egia ikaragarria da, baña egia ezin ukatu ditekeana: zuk zure egunak bukatuko dituzu bekatuaren atzaparretan. Ala

gertatu zate ezin konta al bekatariari, eta oen artean Judasi. Nork esan, nolako gaztiguak biotzera bidalduko ziozkan Jesu-Kristok bere ikasle, ta Saltzalle gaistoari, oñak garbitu ziozkan bitartean? Baña etzan alaere Judas eskergabea zentzatu orduan; eta era onetan gaizki gastatu zituan Jesu-Kristok berarentzat prestatu zituan Zeruko laguntzak; geratu zan bere gaistakerian gogortua, eta il zan guziok dakigun eran, gogaitua, eta bere burua urkatuak. Era berean eriotza negargarri batekin bukatu zituan bere egunak Saul Erregeak ere. Saul Jainkoak berak Israelko erregetzat autua, eta Samuel Profetak gantzutua Erregeakin egiñ oi dan eran. Etzuan egin Jaunaren esana Amalezitakin zuan gerra batean; utzi zuan Jaunak bere eskutik; gastatu zituan alabaña Jaunak prestatu ziozkan laguntzak, eta zenbat erregu, eta zenbat negar egin zion Samuelek Jaunari Saulen alde, etzuan ezer iritxi Profeta Santuak. *Noiz artean negarrez egongo zera, Samuel... neregandik ayenatua, eta botaa daukadan onegatik? Usquequo tu luges Saul, cum ego proiecerim eum?* (Lib. 1. Reg. c. 16). Ona, bekataria, zein uste zoroa dan esatea: *Emango dit Jaunak bere grazia, ta laguntza noizbait beragana biurtzeko*; ta ona uste onekin nola bekatariak bukatzen dituen eren egunak egiaz Jaunagana biurtu gabe. Eztago, Kristaua, bekatutik irteteko, eta Zerurako beste biderik, Jaunak bidaltzen dizkigun gaztigu, eta laguntzai dirauen denboran ongi eustea baizik. Agor ola batek neguko euriakin bur-nirik egiten ezpadu: nola egingo du agortzen diranean errekek? eta ezpada bekataria bekatutik irteten orain Jaunak Zeruko euri gozoak bidaltzen diozkanean, zer egingo du euri oek aitutzen diranean? Zer ezpada bekatuan oatua bezala geratzea? Zer ezpada eriotza negargarri baten ortzeta-
ra joatea?

§ III.

Bekatiaren irugarren uste zoroa izan oi da esatea: *Andia da Jaunaren ontasuna, eta barkatuko dizkit nere bekatuak*. Uste zoro, edo obeto esateko aitzakia animagalgarri onekin badarraye bekatari gaixoa bere griña, ta gura txarrai, eta atzenean irintxitzen bekatu bat arpoaren eran errayetaraño igarotzen zayona, bekatu bat beti-betiko eriotzaren puzoya, eta garranga berekin duana; bekatu bat besteakin batean neurria betetzen duana, eta onela iltzen da bekataria bere Aita onagana egiaz biurtu gabe. Enzun ezazu, Kristaua, egia au zuri adierazteko esatera noana.

Andia da Jaunaren ontasuna, eta ontasun onek mugiturik guretzat prestatu ditu ondasun ain andi miragarriak, non ezin aditzera eman ditezkean. Andia da Jaunaren ontasuna, eta ontasun onek mugiturik jatxi zan Zerutik lurrera, egin zan gizon, eman zuan gurutzean bere bizitza, eta utzi zion bere Elizari gure bekatu guziak barkatzeko eskua. Baña denbora berean da, ezin geyagoraño; *zuzena, eta justua*, eta beregan artuak dauzka gauza guzien neurriak, jakintsuak Eskrituran dion bezala. *Omnia, in mensura, numero, et pondere disposuisti*. Eta emendik beregan erabakia dauka, zenbat bekatu, ta nolakoak barkatuko diozkan bakoitzari. Ala erakusten due Elizako gurasoak, eta oen artean S. Agustiñek. Bekatuen neurri au ezta guzientzat berdiña; batzuenzat da laburra, besteentzat txit andia; eta nork galdetuko dio *zuzentasuna* bera dan Jaunari zergatik au egiten duan? Pensamentuzko bekatu bat asko izan zan Aingeru gaistoetan neurria betetzeko. Bost urteko aurra bere amaren besoetatik eraman zuen Deabruak bekaturen bat eginta, S. Gregoriok dionez. Valladolidko ibaian ito zan zortzi urteko aur bat, eta D.ª Marina Eskobarri agertu zitzaion suz, eta garrez inguratua, eta esan zion nola kondenatu zan juramentu gezurrezko bategatik. Jaunak bakoitzari ipiñi dion neurria betetzen duan bekatu auere barkatu ditekeana dana berez; baña ezta beiñere osotoro barkatzen, zeren neurria betetzen duanetik bekataria geratzen dan Jaunaren eskutik utzia. Argatik neurriaren betegarria dan bekatu oni deitzen dio S. Gregoriok erraietaraño sartutako bekatua: *Peccatum in visceratum*. Jeremiasek: *sendatu ezin ditekean zauria. Insanabilis fractura tua, pessima plaga tua... curatio utilitas non est tibi* (c. 30). Job Santuak deitzen dio Infernuraño geratzen ez dan bekatua: *Usque ad inferos peccatum illius* (c. 24), eta S. Joaneke: betiko eriotzaren puzoia dakarrena. *Peccatum ad mortem* (1 c. 5). Jarri zan bein Jeremias Profeta Jaunari erregutzen bere jendeakgatik, eta esan zion Jaunak, etzegiola erregutu, zeren adituko etzuan. *Tu ergo noli orare pro populo hoc... quia non exaudiam te* (c. 7). Jarri zan Birjirña guziz Santa bi bekatarien onerako erregutzen, baña etzuan iritxi eskatzen zuana; zeren neurria beterik zeukeen. Bekatariak bere neurria betetzen duanean esango du Jaunak Jeremiasek diona: eman diozkagu Babiloniari, edo bekatari eskergabe oni sendatzeko prestatu niozkan laguntzak, baña alferrik; utzi dezagun bada bere gura txarren atzaparretan. *Curavimus Babilonem, et non est sanata, derelinquamus eam* (c. 51). Edo esango du Jesu-Kristok Jerusalem, eta Juduai esana. Begiratu zion bein Jerusalem, eta ekusirik onen gañera etortzeko zeuden ondoren izugarriak, malkoa zerio-la esan zuan: Ezagutu izan bazindu zure onerako nik egin ditudan, eta egin nai nituan gauzak! *Si cognovisses et tu, et quidem in hac die tua, quae ad*

pacem tibi (Luc. 19). Atzenean esango dio: Ni banao zugandik, eta banao betiko. *Ego vado*. Asiko zera nere billa, baña zere bekatuen neurria bete dezu, eta bekatuan ilko zera. *Quaeritis me, et in peccato vestro moriemini*. Au onela igarotzen da egun oro, eta egunean askotan, baña nola begiak ekusten ez degun, ez degu zentzatu nai, eta aurrera goaz geren animak galtzeko bidean, eta gertatzen zayo bekatari bere galgarrii sulla, edo txarro bati urean gertatzen zayona. Badabil sulla urean, makurtzen da alde batera, eta edaten du ur piska bat; makurtzen da beste aldera, eta edaten du beste piska bat; baña nola oraindik ondatzeko diña edan ezduan, bada-bill uraren gañean. Badijoa era onetan alde batera, eta bestera makurtuaz, eta ura artuaz, eta neurri iristen dan puntuan, ondutzen da. Ay! zu Jaunaren deyaz iseka egiten dezun bekataria! Ay! zu guraso zabarra! Ay! zu beranduraño jendea edanean, eta jokoan idukitzen dezuna! Ay! zu neskatx ergel, atsegin loyen biska prestatzen dezuna! Ay! zu mutil zentzuga-bea, zure itzegite, ibillera, ta modu gaistoakin animak galeratzen dituzuna! Ay! zu usura, ta tratu zikiñetan bizi zerana, edo besterena biurtzeko biotzik ez dezuna! Ay! zu lagun urkoaren kontra nola nai itzegiten dezuna! Bazabiliza munduko itsaso onetan, edaten dezu ura bezala bekatua; baña neurria betetzean geratuko zera infernuan, edo infernurako bidean eta etzera geroz zuzenduko. Eztezu iñoiz ekusi, Kristaua, nola amorrai andiskoren bat erortzen dan arrantzalearen atzaparretan? Botatzen du arrantzaleak zurda garranga txikiarekin, eltzen dio amorraiak, eta autsten dio garranga. Erantsitzen dio zigorrari zurda sendoagoa, ta garranga andiagoa, ta lumaz, edo txitxarearekin estalirik botatzen die. Uste du amorraiak len bezala iges egingo duala; irintsitzen du garranga, eta geratzen da arrantzalearen mendean. Zer besterik gertatzen zayo bekatariari? Eten ditu bein ta berriz, eta bear bada askotan etsayaren zurdak, eta garrangak, edo irten da askotan bekatutik, ezta zentzatu, eta dabillen dabillen irintsitzen du neurri betetzen duan bekatuaren garranga ikaragarria, eta geratzen da betiko infernuko arrantzalearen mendean. Argatik esana dago Eskritura Santan: gizonak atxiuak izten dirala denbora gais-toan arraiak zurda, ta garrangarekin atxitzen diran bezala. *Sicut pisces capiuntur hamo... sic capiuntur homines in tempore malo* (Ecclesiastes c. 9). Ta au guzia asko ezpada, bekataria, zuk egia au ongi ezagutzeko, atoz nerekin Zakariak, eta Amos Profetak aditzera emanik daukeena enzutera.

Zakarias Profetari agertu zitzaion beiñ Aingeru bat, eta esan zion: *Altxa begiak*. Begiratu zuan, baña etzuan zer zekusan ezagutzen. Au da, esan zion Aingeruak, au da kantaro, edo neurri bat. *Haec est amphora*. Ekusi zuan gero Zakariasek kantaro arganonz zetorrela berun puska andi

bat. Ekusi zuan gañera, etorri zala emakume bat bekatu, ta gaistakeria guzien antza, eta imajiña zana, eta au jarri zala kantaroaren erdian. Ekusi zuan emakume au kantaroan barruna sartzen, eta orduan Aingeruak len esan degun berun puska andi arekin itxi, eta estali zuan kantaroaren aoa. Atzenean agertu ziran bi emakume miruaren egoaz jantziak; artu zuen kantaroa, ta eraman zuen Senaar deritzan lurrera, edo sufrea, ta betuna darion bazter batera. (c. 5). Au da Zakarias Profetari Aingeruak erakutsi ziona; eta au da bekatariari, bekatuen neurria bete ezkeru gertatzen zayonaren antza. Zer aditzera ematen Au Zakariasek ekusi zuan kantaro ark? S. Gregorioren iritzian bekatariaren biotza, eta S. Agustiñek dionez bekatuen neurria. Zer aditzera ematen du, emakume gaisto ura kantaroan sartzeak? Aditzera ematen ditu bekatariak bere gaiztakerien ontzi, ta neurri- ra biltzen dituan bekatu guziak. Zer aditzera ematen du berun puska andi ark? Aditzera ematen du neurria betetzen duan bekatu ikaragarri ura. Zer aditzera ematen ote due miruaren egoakin agertu ziran emakume aek? Aditzera ematen due, bere gaistakerien neurria bete duan bekataria eramango duela Demonioak betiko su, eta garren artera. Au da Zakarias Profetak ekusi zuana. Baña argiroago itzegiten du Amos Profetak, edo obeto esateko Jaunak berak Profeta onen autik. Iru bekatu barkatuko dieztet Damaskoarrai, dio Jaunak, baña laugarrena ez diet barkatuko. *Super tribus sceleribus Damasci, et super quatuor non convertam.* Iru bekatu barkatuko dieztet Gazakoai, baña laugarrena ez diet barkatuko. *Super tribus sceleribus Gazae, et super quatuor non convertam.* Iru bekatu barkatuko dieztet Tyrokoai, baña laugarrena ez diet barkatuko. *Super tribus sceleribus Tyri, et super quatuor non convertam.* Iru bekatu barkatuko dieztet Edongoai, baña laugarrena ez diet barkatuko. *Super tribus sceleribus Edom, et super quatuor non convertam.* Iru bekatu barkatuko dieztet Amonen ondorengoai, baña laugarrena ez diet barkatuko. *Super tribus sceleribus filiorum Ammon, et super quatuor non convertam* (c. 1). Ekusten dezu, Kristaua, nola Jaunak bakoitzari ipiñi dion barkatuko diozkan bekatuen neurria? Ta au onela izanik ala ere ain ardura gutxirekin ura bezala edan degu bekatua, ta gaistakeria? Alaere ez ditugu bertatik, eta betiko utzi nai bekatuaren bideak, eta perillak? Esango degu: *Andia da Jaunaren ontasuna, eta barkatuko dizkit nere bekatuak?* Andia da bai Jaunaren ontasuna, baña denbora berean andia da beraren zuzentasuna, ta justizia, eta beragatik bekatuen neurria betetzen badezu, galdua zera betiko. Ala dijoaz bekatariak beren neurria beteaz, eta amilduaz betiko su, eta garren artera. Zenbat izango dira neurria bete duenak? Zenbat neurri betetzeko bekatu bat bakarra falta duenak? eta alaere egun oetako zalagardak, bekatuak bide, eta perillak utziko ez dituenak? Baña

badator kontuen denbora; badator betikotasuna, eta gaur esan diran egia oek izango dira bekatari zentzutzen ez danarentzat ar ozkari bat beñere bukatuko ez dana. Baña asko da.

Ona nere, Kristauak, zein ondoren samiñak, eta garratzak diran bekatuaren ondorenak. *Scito, et vide, quia malum et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum.* Eta miretsitzen zera, Kristaua, ondoren oen gañean egiten diran dotrinak samiñak irteteaz? Ojala aditzera eman al baledi bekatuaren samintasuna dan eran! Ez lituke orduan dituan adiña jarraikiñ izango. Sinistu ezazu, Kristaua; ezdagoala Zerurako beste biderik bekatua betiko utzita bizitza berria egitea baizik, eta egin bear da artarako denbora egokia galtzen ez dala; bestela gertatuko zaku bekatuen neurria bete- tzea, eta betiko galtzea. Jaunari nai dakiola gu betiko beragana biurtzea, eta guk gure egunak bukatzea beraren grazian, eta pakean. Amen.

OGEI TA BOSTGARREN ERAKUSALDIA

Baña gure fin-goi-miragarriaren gañean lenengoa.

*Ecce nunc tempus acceptabile
ecce nunc dies salutis. 2 ad corrint. c. 6.*

Noiz artean, bekataria, noiz artean izango zera aih pisua, eta nagia zure animari dagozkan gauzetan? noiz artean usarrean, eta muturka ari bear dezu lurraren gañean, zertarako zure egille onak egin zaituan begiratu ere gabe? Zergatik aunatzen zera, gezurra, engañioa, ta iduripen utsa besterik ez diran, gauzen billa? Zeri zagozkala amaten dituzu Munduko gauza uts-zirillak, eta atsegin lotsagarriak? Era onetan deadar egiten zuan denbora batean Dabid Santuak. Ta zer? Dabidek bere denboran ziona, ez ote da egiaz, eta bidez esango, Kristaua, zuzaz, eta geyen geyenaz? Zenbat, eta zenbat izango dira alabaña gaistakeria, ta bekatuen oituran urte asko oetan oatua bezala arkitzen diranak? Zenbat bekatuaren berrizkaturen mendean bizi diranak, len konfesioan bota zituen gaistakeriak berriro zakurraren eran jaten dituenak? Zenbat bekatuaren bide, ta perilletan begi bietaraño ondatuak daudenak? Zenbat, edanerako griña gaistoa utzi nai ez duenak? Zenbat, birau, edo madarikazioak botatzen dituenak? Zenbat guraso, ume, ta mirabeai dotrina, ta Zerurako bidea erakusteko konturik, eta arretarik ez duenak? Zenbat gazte erbesak, eta gogorak eren guraso, ta nagusi, edo etxeoandreakin? Zenbat, litxarrerria, losentxa, gezurra, eta tranpa beste gabe bizi diranak? Zenbat beren itzegite, begiratze, ta keñada Iotsagarriakin animen eralle, ta etsayaren miru biurtu diranak? Zenbat, eta zenbat lagun urkoaren izen on edo famari beti ozka, ta aginea ari zaizkanak? aren gauza guziak beztutzen, okertzen, alde gaistora botatzen dituenak? Zenbat, eta zenbat esaminarik ongi egin gabe, damurik, eta ontzeko asmo oso gabe konfesioko Sakramentura, ta Jaunaren mayera etortzen diranak? Esan diteke alde aldean Dabidek ziona: *Aldegín due guziak Jaunagandik, ia galdu dira denbora berean Jaunarentzat. Ezta arkitzen gauz onik bear bezala beintzat egiten duanik. Non est usque ad unum.* Badakus au guzia Eliz Ama Santak; badakus bere umerik geyenak, mendi gaiñ batetik amilka datorren arkaitzaren eran, amilduaz dijoazela betiko su, eta garren osiñera; ta Ama onak bezala, pena, samintasun, eta naigabez beterik, otsegiten die bere ume erbesai S. Paulorekin batean. Ona, dio, ona, Jaunak bere urrikimentuaren ondasunak ixuri oi dituan

denbora. *Ecce nunc tempus acceptabile*. Ona zuen animak garbitzeko, sendatzeko, ta Zerurako bidean ipintzeko eguna. *Ecce nunc dies salutis*. Enzun itzatzu bada, Kristaua, zure Ama on Elizaren deyak. Presta zaite zure Jaunaren grazia, ta adiskidetasuna iristeko denbora Santa onetan; ta lan andi onetan zuri laguntzeko begien aurrean ipiñiko dizkitzut, gure siniste onak erakusten dizkigun, zenbait egia indartsu. Ekingo diot saill oni, Birjiña txit Santa gugatik naigabez, eta penaz betea bitartekotzat aututzen dedala, ta uste det, Kristaua, etortebazera kontuz, eta Jaunagana biurtzeko nai andiarekin, begiratuko dizula bekatarien Ama maitagarri onek urrikimentu andiarekin. Gaur itz egingo det gure Fin goi-miragarriaren gañean, ta begien aurrean ipiñiko dizkitzut pensatzeko gai oek. Lenbizia: Norgandik dezun, ta zertarako dezun izate ori? Bigarrena; zer neurriak artu dituan zure Jaun Jaungoikoak zuk zure fin, eta betiko doatasuna iritxi dezazun. Irugarrena, zer neurriak artu dituan Jaun berak gerorako. Atoz, Espiritu Santua; atoz beartsuen gurasoa; atoz doayen emallea: argi itzatzu gure adimentuak, ezagutu ditzagun gure eskergabekeriak. Mugi itzatzu gure biotzak oen gañean negar egiteko, ta bizitza on bat artzeko. Ta zu Birjiña txit Santa, gugatik ainbeste pena, ta samintasun ekusi, ta ekusten dezuna, zu zera munduko baga, ta perillen artean gure Norte izarra; zu Aingeruen Erregiña, ta illuntasun, ta atsakabez inguraturik arkitzen diranen argi ederra, ta atsegin-kontentua. Zu ondunai duen bekatarien bitarteko andi, ta Ama gozoa. Izan zaite bada arren gure giari, ta laguntzalle asitzera goazen lan andi onetan. Au da guk umilki eskatzen dizugun ontarte, edo mesedea, Aingeruarekin diogula.

ABE MARIA

*Ecce nunc tempus acceptabile,
ecce nunc dies salutis. 2 ad corrint. c. 6.*

§ I.

Gure fede Santak erakusten dizkigun egietatik bat da, Kristaua, dezun izate ori ez dezula zerez, ez eta ustekabeen sortua ere. *Begira ezazu bada lenengo lekuan Norgandik dezun, ta zertarako?* Orain sei milla urte etzan Jainkoaz osteronzean ezer ere. Etzan oraindik mundurik, etzan izarrik, illargirik, eguzkirik, Zerurik. Etzan lurrik, eta lurrean arkitzen diran gauz oetatik batere. Etzan gizonik, eta emakumerik. Nork egin ote ditu gauz

oek guziak, galdetzen digu Isaias Profetak? *Quis creavit haec*: Ta galdu ezpadezu zuk, Kristaua, zure sinistea, ta zentzua, nai ta ez aitortu bear dezu, gauz oek ez dira berak berenez agertu; ezin alabaña ezereza atera diteke berez bere ezerezetik. Aitortuko dezu, gauzen asieran guzia egin zuala Jaunak, Eskritura Santak dion eran. Aitortuko dezu atzanean edozeñ gizon sortzen danean ezer ezetik egiten duala bakoitzaren anima. Ta zuk aitortuko ezpazenduen egia au, gauza guziak deadar egiten due: Jauna egiñak dirala, ez berenez sortuak. *Ipse fecit nos, et non ipsi nos*. Nork gañera dauka gauz oen guzien, eta zure kontua? Nork gordetzen die eren izatea? Nork ezpada Jaunaren esku guzi-aldunak? Nola Jauna iraun lezake ezerk ere zuk nai ez izatera? dio Eskritura Santak. *Quomodo posset aliquid permanere, nisi tu voluisses?* Jaunagandik dezu beraz, Kristaua, dezun izate ori? Jaunaren eskutik beraz beti itxikirik, eta txintxilik arkitzen zera, iraungo badezu zure izate apur orretan? Ta, Zertarako eman ote dizu zure Jaun Jaungoikoak izate ori? Eman ote dizu ezer ezaren ondoren zere egunak igarotzeko? Eman ote dizu munduaren losentxa, ta gezurrai jarraitzeko? Eman ote dizu munduko idolo engañagarriak, onrak, arrotasunak, izanak adoratzeko? Eman ote dizu gorputzaren atsegin-kontentuen ondoren lau oñekoen eran, edo are zikiñago bizitzeko? Ez, Kristaua, ez. Zirzillegiak dira gauz oek guziak zuretzat. Gauz andiangoetarako egin zinduan Jaunak; bada egin zinduan bera ezagutzeko, amatzeko, serbitzeko; ta betikotasun, edo eternidade guzian doatsu berarekin batean Zeruan izateko. Au erakusten digu gure fede garbiak, au sinisten degu Kredoko misterioak sinisten ditugunean.

Aditzen dezu, Kristaua, zertarako eman dizun Jaunak, dezun izate ori? Aditzen dezu, zein dan zure fiña, ta zure biotzaren muga? Baria nork esan, Kristaua, zein fin prestua, zein goi, eta miragarria dan gure Jaun Jaungoikoa ezagutzea, amatzea, ta serbitzea? Jaungoiko bat ezin geyago-raño eder, on, eta maitagarria? Jaungoiko bat, bere edertasuna agertze utsarekin betiko doatsu egiten dituana Zeruko Aingeruak, eta ango anima guziak? Jaungoiko bat atzanean, begien itxi-idiki batean agertuko balitzate infernuan arkitzen diran Deabru, ta anima galduai atsegin-kontentuetan biurtuko litukeana aen neke-oiñazeak, aen suak, eta garrak, aen samintasunak. Nork esan, diot berriz, zein fin prestua, zein goi, ta miragarria dan Jaun au ezagutzea, amatzea, serbitzea? Ay! Kristaua! Ez due Zeruko Aingeruak, Kerubin, eta Serafinak zuk dezun baño fin goyagoa, ta Jaungoikoak berak ezin eman zegikezun fin goyago, eta egiteko prestuagorik. Ezpadezu nere esana sinisten, galde giezu Elizako guraso, ta jakintsuai, ta eranzungo dizue ezerezak dirala munduko Erregeen koroak,

erak, eta onrak, zure Jaun Jaungoikoaren serbitzari izatearen pare. Eranzungo dizue Jaungoikoa serbitzea dala egiaz Errege izatea. *Servire Deo regnare est*.

Au onela izan, Kristaua, eta alaere bizitu zera oraindaño zertarako munduan zauden begiratu gabe? Au onela izan, eta alaere zure oraindaño urteak igaro dira zuk dakizun eran? Arkituko ote dezu, urte orien guzien artean bat bederik zure Jauna ezagutzen, eta serbitzen igaroa? Baña zer diot nik urte bat? Arkituko ote dezu egun bat bakarra ere bear bezala zure Jaungoikoa serbitzen igaroa? Zein gauza lotsagarria! Ezaguerarik, eta zentzurik ez duen gauza guziak izaten asi ziran une, edo puntutik beti ari dira beren Egille onak eman zien egitekoan; beti darraizka Egille berak ipiñi zien finari. Ez dira beren lan, eta egiteko onetan aspertzen. Sei milla une aldean da egin zituala Jaunak Zerulurrak, eta oetan arkitzen diran gauzak, ta bakoitza ari da nor bere lan, eta jardueran. Eguzkia, illargia, ta izarrak ez dira beñere aspertu beren argi ederrak ematez. Lurra ari da arbolak, loreak, frutuak, urrea, zillarra, ta beste ondasun asko bere errayetatik bidaltzen; eta au bera gertatzen da gu ez beste gauza guziakin. Ta zu, Kristaua, ezaguerarik, eta zentzurik ez duen gauzak baño beerago jetxi zera? Ez dezu ezagutu zure Jaungoikoak egin dizun onra; egin dezu zere burua zentzugabeko animaliak in bat; eta aen anzeko biurtu zera. *Homo, cum in honore esset, non intellexit; comparatus est jumentis, et similis factus est illis*. Ta zerbait lizake zentzugabeko animalien antzeko izatea: ezagutzen du alabaña idiak bere jabea; ta astoak bere Jaunaren trisipua, dio Isayas Profetak; baña zuk, eskergabe gaistoa, ez dezu ezagutzen, ez dezu amaten, eta serbitzen zure Jaun Jaungoikoa; ta ez dezu begiratu ere zertarako eman dizun Jaunak dezun izate ori.

§ II.

Andia da, ta goi-miragarria, Kristaua, Jaunak zuretzat nai izan duan fiña; ta jakiñ ezazu fin oni dagozkan bezalako lagunak prestatu zituala zuretzat Jaun berak. Prestatu zituan benikbein gorputzaren aldetik emen beariko zinduan lagunza guziak. Zu jayo baño len egiña zeukan zuretzat munduko etxe eder galant au. Etxe onen tellatuak izarrez beteak dauden, Zeruko dira. Etxearen azpia oñpean daukazun lurra. Emengo argia egunaz eguzkia da, ta gauaz illargia, ta izarrak. Ez dira beñere urratzen tellatuak; eta ala oek nola beste emengo gauza guziak Jaunaren kontura daude.

Etziñan etxe utsean sartu mundu onetara etorri ziñanean. Baziakian zure Egille onak, etxearen ezezik beste gauz askoren premia izango zenduala emen bizitzeko; ta ongi ziakianak bezala, ornitu zuan etxe au gauza guziaz. Egin zituan lurpean urrea, zillarra, diamante, eta arri fiñak. Egin zituan lurraren gañean ardiak, beyak, egaztiak. Egin zituan iturriak, ibayak, itsasoak. Egin zituan oetan nortaki zenbat arrai-mota. Egin zituan arbolak, fruta gozoak, eta ezin konta al lore eder. Ta au guzia ezer ezpalliz bezala, eman zien lurrari, aizeari, suari, ta urari bear adiña indar bereenez, edo laguntzen zayela zure jan-edanak, soñak, eta beste premiak eskatzeten duena egiteko. Norentzat egin ditu, Kristaua, zure Jaunak gauz oek guziak? Norentzat zuretzat baizik? Arriturik geratzen zan Dabid Erregea Jaunak guretzat prestatu zituan gauzai begira jarririk, «Gure Jaun Jaungoikoa, zion: zein miragarria dan mundu guzian zure izena! Zer da gizona, zu gizonaz era onetan oroitzeko? Gloriaz, eta onraz bete dezu, ta zure eskuetako obra miragarrien gañean ipiñi dezu. *Constituisti super opera manuum tuarum*». Gerta diteke, Kristaua, zu bearrean arkitzea, baña ori izango da, zeren zure aldetik egin bear zendukeana egiten ez dezun, edo zeren ori dan zuri ongiena dagokizuna Zerurako bidean. Au da egia bat sinistea galdu ez duanak, ezin ukatu dezakeana. Egia bat Jaunak Eskritura Santan ezarri, eta denbora guzietan obraz agertu diguna. Ez kezka geyegitan ibilli, jan edanerako, ta janzirako bear dezuaren gañean. *Nolite soliti esse*. Begira airean dabiltzan egaztiak. Ez due oek ereiten ezer, ez eta biltzen ere aletegi, edo graneroetara. Ta alaere zuen Aita Zerukoak bazkatzeten ditu bear duen jana emanaz. Begira, kanpoetan jayotzen diran lirioak nola azitzen diran. Ez dira batere nekatzen soñerako bear duenaren billa, ez due onetarako ardatzean ere egiten. Alaere etzan oek bezeiñ ederki apaindu izan Salomon bera bere jakiunde, ondasun, eta alegin guziakin. Ta gaur bai, eta bigar ez dan, edo surtara botatzen dan belarra onela janzitzen, eta apaintzen badu Jainkoak, zenbatez andiagoa izango da Jaun berak zuek daukan kontua? Ez bada kezketan ibilli esanaz: *Zer jango, ta edango degu, edo zerekin estaliko gera?* Galde oek guziak federik ez duen jendeen galdeak dira. Badaki zuen Aita onak, gauz oen guzian bear zeratena. Billa ezazue lenengo lekuan Jaungoikoa; kontuz egin ezazue beraren Lege Santak agintzen duana; eta animako ondasunaz gañera emango zaizkitzue gauz oek guziak. *Haec omnia adjicentur vobis*.

Ekusten dezu, Kristaua, zeñ lagunza eder-andiak prestatu dituan zure Jaun Jaungoikoak, zure emengo premia guziak estaltzeko? Ta eztakizu laguntza oek dirala zuk errazago, ta gogo obearekin Jaun bera amatzeko, ta serbitzeko? Badakigu, dio S. Paulok, Jaungoikoa amaten duenai

gauza guziak laguntzen diezala onerako. Ta zure kaltetan, eta zere animaren puzoi biurtu ez ditzatzun emengo laguntza oek, artu zituan Jaunak neurri guztiz miragarriak. Debekatu dizu lurreko onra, ondasun, eta beste edozeñ gauzetan biotza ipintzea; ta bakarrik gauz oezaz baliatzea nai du bera amatzeko, eta serbitzeko laguntzen duen bezanbat. Gañera eman zituan zori on, eta doatasunaren eresi andia, ta egarri bat Jaungoiko beraren edertasun paregabeak bakarrik ase, ta bete dezakeana. Alferrik nekatuko zera emengo onra, losentxa, ta goimallen ondoren. Alferrik erkiturik ibilliko zera ondasunak ezin bildurik. Alferrik desegingo zera munduak eman ditzakean atsegin billa. Alferrik aunatuko zera munduko era, estimazio, adiskidetasun, eta zorakeriai jarraitzen lilluraturik, eta itsuturik. Gauz oek guziak iritxiko bazindu ere zure biotza geratuko lizake len bezeñ utsa, ta zori on, edo doatasunaren egarria ase gabe; zeren Jainkoa bakarrik dan biotz orren *betegarria*. Au beregan ekusi zuan Salomonek. Ezta izan munduan Errege onen pare ipiñi ditekeanik jakiunde, ondasunetan, onra, eta izen andian, eta alaere utsa izan zan au guzia beraren biotza betetzeko. Asi zan eguzkiaren azpian gertatzen diran gauza guzieren ezaguera iristen, ta neke onen ondoren dio: guzia dala ezereza. *Ecce universa vanitas*. Asi zan Jauregi ederrak, berjerak, loreak, arbolak ipintzen; ta ekusi zuan oek utsa zirala biotza betetzeko. Asi zan ondasunak biltzen, eta beste Erregek ez adiña bildu zituan. Asko da esatea aren denboran zillarri, ezer balio etzuan gauzari bezala begiratzen zitzaizola. Baña etzuan oetan ere arkitu utsa, ta barrengo kezka, ta nekea besterik. *Vidi in omnibus vanitatem, et a afflictionem animi*. Asi zan musika, ta kantariak bere jauregian ugari ipintzen, eta orobat gertatu zitzaion. Ekin zion atzenean gorputzaren beste atsegin ez garbiak billatzeari. Ez nien begiai ukatu gura izan zituen gauzetik batere, dio berak; eta ez nion eragotzi nere biotzari prestatu niozkan gauzetan nai zituan atsegin guziak artzea. Nork izango ditu, dio, nik adiña atsegin, eta kontentu? *Quis... deliciis affuet ut ego?* Inguruko Errege, ta Prinzipeen alabak. beregan zituan: eta nornai arriturik utziko duan gauza da Eskritura Santak diona, zazpi eun emazte izan zituala Erregeiñen izenarekin; eta irureun beagokoak. Ta munduko atsegin-mota guziak era onetan dastaturik, zer atera zuan Salomonen biotzak? Zer ezpada betiko bere burua, ta bere izen andia biurtzea? Zer ezpada emakumeen losentxen goisoakin lilluratzea, itsutzea, ta farragarri biurtzea? Zer, ezpada betiko galdu zalako beldur andi bat utzitzea. Aitortu zuan Errege onek guzia zala utsaren utsa, eta ezer eza. *Vanitas vanitatum, et omnia vanitas*. Ona, Kristaua, zeñ neurri ederrak artu dituan zure Jaun onak, munduan zure onerako prestatu dituan laguntzak, zere puzoi biur-

tu ez ditzatzun. Atozea orain, Kristaua; egiñik zure Jaun Jaungoikoak zuretzat munduko etxe eder galant au; orniturik, eta apaindurik etxe au zuk bear dituzun gauza guziaz, laguntza oezaz baliatu ote zera zure Egille ona ezagutzeko? bera amatzeko, ta serbitzeko? Zure animaren zori on, eta doatasuna billatzeko? Esan beza zure oraindañoko bizitzak. Zer egin dezu zure artasunean? Zer errebeskeria, ta ibillera gaiztoa besterik? Zer gaztedasunean? Ay! zure adiñ au zikinkeria, itz loi, eskuka, keñada, ta gauz are itsusiagoen ainzira, edo osin bat bezala izan da! Zer egiten dezu zartasunean sartu ezkeru? zentzatu bearrean, ekin diezu irabazi naspillaz beteai, tratu gaiztoai, kutiziari; ta era onetan zure onerako Jaunak eman-dizkitzun emengo gauza, ta lagunzaz baliatu zera Jaungoiko beraren kontraltxatzeko. Ez ote zera noiz erebait zentzatuko?

§ III.

Orain adirazi dizkitzudan lagunza oek gorputzari dagozkan lagun-zak dira, geyenak beintzat. Ta izanik oek diran bezeñ andiak, eta miragarriak, zer izango dira, Kristaua, zure animari Zerurako bidean laguntzeko prestatu dituanak? Adan zure lenbiziko gurasoa bekatuan erori zanean, galdu zuan berekin bere ondorengo guzientzat Jaunaren grazia, ta adiskidetasuna. Galdu zuan grazia onek ematen zion Zeruko ondasun, eta atsegin kontentuen esku, ta deretxa guzia. Gelditu zan bere animan elbarritua bezala; ta denbora berean gelditu zan Jainkoaren aserre, ta madarikazioaren azpian, eta etsai galgarriaren mendean. Ta nola Adanen bekatua, eta bekatuaren ondorenak jatorriz igarotzen diran Adanen ondorengo guzietara, zu ere zere sortzetik geratu ziñan Jaunaren madarikazioaren azpian, bekatuaren loiez betea, ta Zerurako gauz onik batere ezin egin zentzakean eran. Urrikitu zan guzaz gure Aita ona; eta ainbesteraño maite izan ginduan non eman izan zuan bere Seme bakarra gizon egiteko; gizon egin da gurutzean bizitza emateko; ta era onetan Jaungoikoaren, eta gizonaren arteko pakeak egiteko. Ala dio S. Paulo Apostoluak. *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret mundo.* Eman zuan bada, Kristaua, zure Salbatzaileak zugatik bere bizitza; prestatu zuan zuretzat zure zori ona, doatasuna, edo betiko Zerua iristeko bidea. Prestatu zuan gañera Salbatzaile berak batayoko Sakramentuan, bere eriotzaren frutu gozoak, eta ondasunak zure animan ixurtzeko bidea; ta deitu zinduan Sakramentu onetara, ta denbora berean bere fede, ta lege Santara. Ay! ta ezagutu

bazentza zein ontarte, ta onra andia dan au! Zer dira munduko onra guziak utsa, ta ezer eza baizik onen pare ipintzen badituzu? Zer dira munduko ondasunak? Zer dira munduko jatorri, eta aldetasun andien izena duenak? Zer atzenean emengo lekurik altxatuenaiz zuk batayora deitua izatean dezun onra, ta mesedearen aldean? Ozta artu zenduan batayoko Sakramentua, puntu berean geratu ziñan Adanen bekatuaren loietatik garbitu, ta Zeruko graziaren doai, eta birtuteen soñeko ederrarekin apaindua. Ordutanik artu zinduan Jaunak bere adiskide, ta semetzat, eta egin zinduan Zeruko Erreñuaren, eta ango atsegin kontentuen jabegai, edo heredero. Ta au guzia zugatik, ta bera zuk ezagutzeko, ta amatzeko egin duan Jaunak, zer gañera ez du egin? Eman dizkitzu bere lege Santaren Ministroak, zuri Zerurako bidea erakusteko. Eman dizu bere Aingeruetatik bat, zure sortzetik asita zu ill artean kontu egin degizun edo zaitu zaitzan. Eman dizkitzu ainbeste Zeruko grazia, ta laguntza bekatutik aldegitiko, ta Zerurako bideari jarraitzeko; ta grazia, ta laguntza berriak, eta ugari izan ditzatzun, utzi dizkitzu Sakramentuen iturri beñere agortzen ez diranak; oen artean Aldareko Sakramentu guztiz miragarria. Sakramentu orretan gorderik dago, zuri zure premia guzietan laguntzeko; zurekin biotzez biotz itzegiteko; ta zurekin bizitzeko. Sakramentu orretan dago zure biotzean issurtzeko bere ongina, amorio, ta gozotasunaren ondasunak, Zeruko grazia, eta laguntzak; ta guzia batean esateko, Sakramentu orretan dago zure Salbatzailea, bera dan guzi guzia zuri emateko. Arritzen da S. Agustin Jaunaren ongina, ta amorio onezaz, eta dio: izanik gure Jaungoikoa dan bezala *Guzialduna*, ezin alaere eman digun baño geyago eman izan zuan. Izanik ezin geyagoraño jakintsua, etzuan alaere jakin zer geyago guri eman. Ta izanik ezin geyagoraño aberatsa, ta gauza guzien jabea, etzuan izan zer geyago eman. *Plus dare non habuit.* Ona, Kristaua, zein lagunza miragarriak prestatu dizkitzun zure Jaun onak, Jaun bera zuk amatzeko, ta serbitzeko; ta era onetan betiraunde, edo eternidade guzian doatsu zu izateko. Baña esan gidazu, Kristaua, esan gidazu arren: Jaunaren ongina, ta amorio baztergabekoak prestatu dizkitzun lagunza oek guziak zertan geratu dira zurekin? Zer frutu atera dezu? Ay! eskergabekeriaren itsusia! Zenbat eta ongina, ta amorio geyagorekin begiratu dizun zure Aita onak; zenbat eta era, ta laguntza geyago prestatu dizkitzun bera serbitzeko, ta betiko bizitza doatsua iristeko; anbat geyago aztu zera zere ongille andiaz, eta animaz, eta zori onaz! Etzaitu, doakabea, mugitu zure Jaun Jaungoikoa serbitzera, ez Jaun bera gizon eginda zure billa etorteak, ez beraren gurutzeko eriotza gogorak; ta artara mugitu ordean zere alegin guziakin aritu zera zure Salbatzailea berriro guru-

tzean josten. Batayoko Sakramentua artu zenduanean, deitu zinduan bere fede, ta lege Santara; utzirik beste ezin konta al fedearen argirik ez duen jendeen artean: artu zinduan bere adiskide, ta semetzat; ta ozta ezagueran sartu ziñan, ausi zenduan, eta ausiaz zoaz orduan artu zenduan lege Santa. Zer esango degu egin dituzun konfesio, ta komunio gaistoaz? Zer, ezpada Jaunak zure onerako prestatu dituan lagunza guziaz baliatu zerala beraren kontra altxatzeko, ta bekatua bekatuaren gain egiteko? Zer, ezpada Jaunaren lagunza guziak desegin dirala zure biotz eskergabearen kontra itsasoaren bagak bazterraren kontra desegin oi diran eran? Ta, zu sendatzeko Jaunak ipiñi dituan gauzak, zere kalterako biurtzen badituzu. Zer perillean etzaude Kristaua? Baña ez gaitezen geyegi geratu emen. Goazen aurrera.

§ IV.

Baldin zure Jaun Jaungoikoak egin bazaitu, Kristaua, bera ezagutzeko, amatzeko, serbitzeko, ta betiraunde, edo eternidade guzian doatsu berarekin Zeruan izateko: baldin emen bizi bear dezun denbora piska onetarako prestatu badizkitzu ainbeste laguntza, ta ondasun ta zure onerako artu baditu aiñ neurri andi, ta miragarriak; zer neurriak etzituan artuko zu iltzen zeraneko? Zer ondasunak, eta atsegin-kontentuak etzituan zuretzat prestatuko? Deserri, ta negarren ibar onetan ainbeste ondasun zuretzat prest ipiñi duan zure Jaunak, zer egingo etzuan Zeruko zure erri doatsuan? Baña emen bizi geran artean ezin au ongi ezagutu dezakegu. Eraman zuan beñi Jaunak S. Juan Ebanjelista Zerura, ta Santuak dionez utsak dira emengo urre zillarrak, emengo diamante, ta arri fiñak Zeruko erriaren edertasunaren pare ipintzen badira O! Israel, dio Baruk Profetak: zeñ andia dan Jaunaren etxea, ta beraren doatasunaren lekua! Andia da, ta ez du bukaerarik; goya da ta ez du mugarik, edo bazterrik. Eraman zuan Jaun berak S. Paulo ere erri aren ekustera; ta andik etorri ondoan itzegiten du, arriturik zer esan ez dakian baten eran: Ez ditue, dio begiak ekusi; ez ditue belarriak aditu; ta ez dira gizonaren gogora ere, Jaunak bere maitatzalleentzat prestatu dituan ondasunak. *Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quae praeparavit Deus iis, qui diligunt adventum ejus.* Ta sinistu diteke, Kristaua, ondasun onen miragarriak, ondasun betikoak, ta zuretzat Jaunak prestatu dituanak, doarik, edo atsegin zirzill lotsagarri bategatik ainbeste bider saldu dituzula? Begira ondo, Kristaua, begira

arren nora zoazen. Zure Jaun Jaungoikoa amatzea, ta serbitzea da zure lan, eta egiteko guzia. Ezin asma diteke egiteko gozoagorik, eta onragarriagorik, ta au egitearekin zori onekoa zu betikotasun, edo eternidade guzian. Zu igoko zera zuretzat prestatu, eta ederki apaindurik dagoan Erri eder orretara. Zuk iritsiko dezu Jaunak bere maitatzalleentzat gorde-rik daukan saria, ta zu biziko zera atsegin-kontentuen artean nekeren, pena, ta naigaberen beldur gabe. Zure Jaunaren jarleku, edo Tronutik irtengo da atsegin miragarrien ibai, edo itsaso bat, eta edango dezu edan al guzia, ta beti edango dezu edatez beñere aspertu gabe. *Inebriabuntur ab ubertate domus tuae, et torrente voluptatis tuae potabis eos.* Baña baldin zure Jaun Jaungoikoa amatu, ta serbitu ordean Jaun beraren kontra bizi nai badezu. Baldin zure zori on, eta doatasuna billatzen badezu oraindano bezala emengo onra, arrotasun, atsegin, eta ondasunetan, gertatuko zatzu Salomoni gertatu zitzaiona, edo ezer ez, eta utsaren ondoren zere burua galtzea. Gertatuko zatzu ipuyetako zakurrari gertatua bera, edo okelaren gereiz utsari ortzak egoztea. Gertatuko zatzu atzenean betiko su, eta garren osiñean zere burua ondatzea. Nai ta ez, Kristaua, edo betiko doatsu izango zera, edo betiko doakabe; eta bioetatik bat autu dezakezu. Ta autu naiko ote dezu betiko doakabe izatea? Ez arren, Kristaua, egin onelako zentzugabekeriarik. Zentza zaite noiz ere bait, begira zertarako egin zaituan zure Jaun onak; ta biur zaite beragana. Ona denbora egokia guzira. *Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis.*

Aditu dezu Kristaua, zertarako egin zaituan zure Jaun Jaungoikoak; edo egin zaituala, Jainko berak eman zegikezun fiñik goyen, eta miragarrienerako. Aditu dezu, zer laguntzak prestatu dituan Jaunak, zuk zure egitekoan jarduteko, ta zere fiña iristeko. Aditu dezu atzenean, zer neurriak artu dituan Jaun berak zu iltzen zeraneko, nor bazera zu. Emendik atera bear dituzun frutuak asko, ta andiak dira; baña bearrenak, oraiñ aditzera emango dizkitzudan, oek. Lenengo frutua da: kontuz eta zere Jaun onagana biurtzeko asmoarekin etortzea egun oetan Jaungoikoaren itza aditzera. Jainkoaren itza aditu nai ez duanak berekin darabil etsayaren marka. Bigarren frutua, konfesio on bat egiteko, ta gaizki egiñak berri-rtzeko prestatzea. Zerurako bidean jarri nai badezu, egin bear dezu zure animaren lurrean, nekazari batek, sasiz, larrez, arantzaz josia dagoan, lur bat soro biurtzeko egiten duena. Ez du etze dagoan lurrean azirik ereiten; kentzen ditu lenago sasiak, larrak; ondeatzen du, eta garbitzen sustrai gaistoetatik, ta gañera, karea, edo simaurra emanaz, ipintzen du azia ereiteko aro, ta sasoyean. Ta au bera da, Kristaua, zure animaren lur ori soro biurtzeko zuk egin bear dezuna. Etze daukazu lur ori ainbeste denbora

onetan; bekatuen sasiak, ta arantzak estali due guzia oitura gaistoen, bekatuako bide, ta perillen, griña, ta jenio txarren erroak, eta zañak josia dauke; ta Zerurako labore gozoak or egin nai badituzu, lanberritu bear dezu kontuz, garbitzen dezula lar, eta arantza orietatik; ondeatu bear dezu esaminaren, eta damuaren atxurreekin; erre, edo ebaki bear dituzu bekatuaren sustrai, eta bideak; eta au egin artean beti etze geratuko da zure anima; beti izango dira zure konfesioak iduripen, eta zarata utsak. *Novate vobis novale, nolite serere super spinas.* Ez da asko au ere Kristaua, zure animaren soroak frutu, ta labore onak emateko. Etze egon dan lurrari frutu onak eman-erazteko, larrak, arantzak, eta sustrai gaistoak erretzeaz gaiñera egin bear zaizka beste gauz asko; inguratu bear da esiz, paretez, edo lubakiz; erein bear da azi ona, ta bere denboretan eman bear zaizka bere jorrak, eta beste maneaturak. Era berean egin bear dezu, Kristaua, zure animaren lur orrekin. Bekatuaren loyak, bideak, sustrayak kentzeaz gaiñera inguratu bear dezu Jainkoaren beldur Santuaren, lagun onen, eta ongi bizitzeko asmo sendoen esiz, edo paretez; erein bear dezu gero obra onen azia, kontuz eranzuten diezula zere bizimoduari dagozkan gauzak, eta leyalki gordetzen dituzula Jaunaren, eta Eliz Ama Santaren Mandamentuak. Itz batean ezin zure animaren soro orrek frutu onik eman dezake ezpadezu zuk biotzik bizitz on batean neurri sendoak artzeko: eta ezin artean kontesio onik ere egin dezakezu. Ta au da Kristaurik geyen geyenakin igarotzen dana. Garizuman, Misioetan, eta beste denboretan aditzen ditue gure fedeko egia izugarriak ekusten ditue bere biotzak guztiz loituak, eta bekatu mota geien zapoz, sugez, piztiak beteak; izutzen dira, ta bear bada negar andiakin aitortzen ditue beren gaistakeriak, eta alaere ez dira garbitzen, eta bekatutik irteten. Zergatik, uste dezue? Zeren ongi miratzen bada oen barrenak, ez duen biotzik osotoro, ta betiko utziko, bekatu amilderazten dituen, bideak, itzegiteak begiratzeak, keñadak, batzarre, edo billera gaistoak, adiskidetasunak; festak, dantzak, ta beste onelako ibillerak. Zeren biotzik ez duen osotoro, ta betiko ukatzeko bekatuaren berrizkaturaren azpian darabiltzan griña, oitura, ta jenio txarra. Argatik egun oro ekusten da, irauten duela oitura, ta jenio gaistoak obiraño. Zeren atzenean biotzik ez duen bizitza onaren neurri egokiak, indartsuak, eragilleak artzeko. Jan-edanera geyegi itsutu dan bat artzen duanean gotaren kolpe gogor batek; deituko dio sendatzalleari, artuko ditu sendagayak, utziko ditu janean geyegiak; baña esaten bazayo osotoro, ta betiko utzi bear dituala, illuntzen da, ta ez du biotzik onenbeste bere buruari ukatzeko. Ta ona, Kristaua, zuri oraindano gertatua. Eztago Jaungoikoagana egiaz biurtzerik; eztago bekatutik irteterik, ezpadagu biotzik betiko utzi-

tzeko bekatua, ta bekatuaren bideak; eta artzeko bizitza onean irauteko bear diran neurriak. Jaunari nai dakiola zuen, eta nere biotzak bere grazia indartsuarekin ukuitzea, egiaz beragana biurtzeko. Jaunari nai dakiola bera amatzen, eta serbitzen degula guk gure egunak bukatzea. Era onetan doatsuak izango gera beti beti iraungo duan, Zeruko glorian. *Ad quam &*

OGEI TA SEIGARREN ERAKUSALDIA

Baña gure fin goi-miragarriaren gañean bigarrena.

*Desolatione desolata est terra,
et nullus est qui recogitet corde Jer. 12.*

Galtzez galdua dago mundua, eta ezta arkitzen beregana biurtu nai duanik, deadar egiten du Jeremias Profetak. Ona bekatuaren ondoren izugarria. Aurrenean beldurtzen da ezaguera ona duan edozeñ anima bekatuaren izen, eta gogorazio utsarekin; lotsatzen da beregan, utsegite-ren bat gertatzen bazayo; baña bekatutik bekatura dabillega, ederetsitzen dio bekatuari; itsutzen, ta gogortzen da bere gaistakerian; eta geroztik ez oi dioe mallarik egin ez Zeruarien galtzeak, ez betiko su, eta garren artera joan bearrak, ez eta asma al ditezkean neurririk sendoenak ere. Ala gertatu zan Noeren denboran munduan bizi ziranakin. Aztu ziran beren egille onaz; oitu ziran bekatuaren atsegin loyetara, ta egin ziran zentzugabeko abereak baño abereago, ta zikiñago. Ainbesteraño galduak, ustelduak, ta zikinduak zeuden, non beartu zuen Jauna, mundu guzia, Noe, ta bere etxeoak ez besteak ujolaz itorik uztera. Ala gertatu zan Sodomako bekatari zikiñakin. Ala gertatu zan Juduakin, eta ala gertatzen da egungo egunean ere edozeñ munduaren bazterretan. Badakus gorrotoan bizi danae, birauak, eta juramentuak nolanai egiteko oitura duanak, zer bide daraman. Badakus guraso zabar bere ume, ta mirabeai kontu artzen ez dienak, nora dijoan bizimodu onekin. Badakus edanerako oituran itsutua dagoanak, badakus kutizian bere biotza ipiñi duanak. Badakus onra, ta arrotasunen ondoren bere anima galtzen duanak. Badakus aragiaren atsegin lizunetan dabillenak, betiko su, eta garren artean amiltzera dijoala. Ta alaere gutxi dira berengana biurtu, ta betiko galtzeko perilletik irten nai duenak benaz. Llillurutzen, ta sortuak uzten ditu bekatuaren izurriak. Alaere sendatu ditezke bekatari oek denbora egokian eskatzen badira, ta Jaunaren laguntza, ta graziarekin alegiña egiten badue. Onetarako bada, nere Kristauak, eta denbora berean presta ditezten guziak, gure bekatuak kentzen dituen, Bildots Jesus maitagarria Pazkoetan artzeko, ipiñi du Eliz Ama Santak garizuma; ta sarritan aditzera ematen dizkigu, bekataririk sorrena ere esnaerazteko gai diran egiak. Egia oetatik asko begien aurrean ipiñi dizkitzuet lenagotik; eta saill berari ekitera noa gaurdanik, Birjiña txit Santa gutatik damuz, eta penaz betea bitarteko dedala. Gaur itz egingo det gure

Fiñ goimiragarriaren gañean. Atoz Espiritu Santua; atoz beartsuen guraso; atoz doayen emallea: argi itzatzu gure adimentuak, ezagutzeko guk gure utsegiteak; ukuitu itzatzu gure biotzak, damuz, eta negarrez bekatuaren loyetatik garbi ditezten. Ta zu, Birjiña txit Santa dolorez betea, bekatari ondu nai duen guzien Ama gozoa, izan zaite arren gure bitarteko, ta laguntzalle, orain zure onran asitzen degun, lan onetan. Ez arren begiratu gure oraindanoako eskergabekeriai: baizik gure onerako igaro zinduan pena, naigabe, ta samintasunai. Au eskatzen dizugu gaur bekatutik irteteko naye, eta asmoz beterik, Aingeruarekin batean diogula:

ABE MARIA

*Desolatione desolata est terra,
et nullus est qui recogitet corde Jer. 12.*

Egin zinduean, Kristaua, zure Jaun Jaungoikoak, fiñen baterako egin zinduan. Ezin alabaña egin dezake Jaunak ezer ere ustekabea, alferrik, edo gauza bakoitza zuzentzen ez duela ongien deritzan mugara. Zertarako egin zinduela, uste dezu, Kristaua? Egin ote zinduan negarrezko ibar onetan beti arrastaka, ta neketan bizitzeko? Egin ote zinduan emengo onra, arrotasun, eta txorakeria jarraitzeko? Egin ote zinduan emengo izan, eta ondasunen billa aunaturik, eta erkiturik ibiltzeko? Egin ote zinduan, zentzugabeko abereen eran, gorputzaren atsegin zikiñen ondoren eiaka, ta irrinziak joateko? Egin ote zinduan, zure gorputz ori ezin apaindurik, zere urterik onenak galtzeko? Edozeñ moda, ta jantzi lotsagarri artzeko? Egin ote zinduan Jaunak beraren orde zure gura, ta griña txarrak serbitzeko, ta adoratzeko? Ez, Kristaua, ez. Etzinduan gauz onen zirzill, edo ezer-ezen ondoren nekatzeko egin, baizik bera amatzeko, ta serbitzeko, ta betiraunde, edo eternidade guzian doatsu berarekin batean Zeruan izateko. Au da zure fin guztiz goi-miragarria. Au zure zure mira, nai, ta gogo guzientzat Jaunak ipiñi duan muga. Au zure lan, ta egiteko andia. Beste gauzetan desberdiñak dira gure mallak; batzuek jayotzen dira agintzeko, besteak oen aginduak egiteko; batzuek leku altxatuetan egoteko, besteak lurraren aldean arrastaka ibiltzeko; batzuek izango dira aberatsak, besteak beartsuak; batzuek jakintsuak, besteak ez jakiñak, baña guziak dira, ta guziak daude munduko etxe andi onetan Jaungoikoa ezagutzeko, amatzeko, serbitzeko; ta betikotasun guzian doatsu berarekin batean Zeruan izateko. Guziak gera berdin Jaunak guretzat autu zuan fiñ eta muga onetan: guziok degu lan, eta egiteko bat, au da gure betiko zori

on, eta bitzta doatsua billatzea, ezagutzen, amaten, eta serbitzen degula gure Jaun Jaungoikoa. Au da, Kristaua, gure siniste onaren zimendua dan egia, baña denbora berean zuk oraindañokoan ezertan artu ez dezun egia. Au gerta eztaizun emendik aurrera, biur zaite zeregana, ta begira ezazu lenengo lekuan: zeñ andia dan betiko doatasuna billatzeko lan, eta egiteko au.

§ I.

Munduko etxe andi onetan gizonen eskutartean dabiltzan, gauzai begiratzen badiezu, Kristaua, ekusiko dituzu, nortaki zenbat lan, eta egiteko andien izena duenak. Zoaz Erregeen Jauregietara, eta ekusiko dituzu ango serbitzariak jan edanaz, ta loaz azturik zer asmatu ezta kiela Erregeren, eta Erregiñaren gogora gauzak egiteko; ta au guzia emengo onra, edo ondasun zirzillen uste apur bategatik. Zoaz Erregeren urrengo gizon andietara, ekusiko dituzu ezertarako pakerik, eta sosegurik gabe nekez, arazoz, eta kezka beteak, batzuek gerrako gauzetan, besteak Erreñuko ondasun, gobernu, eta oek berekin dakazten lanetan. Zoaz beste errietara, ta ekusiko dituzu ezin konta al arazo, eta egiteko andien artean makurtuak, eta doi doya beren buruaz oroitzeko diña leku duela. Ala itzegin oi due berak. Baña zer dira, Kristaua, egiteko oek guziak zure betiko doatasunaren egiteko andiaren pare ipintzen badituzu? Zer, ezpada utsaren utsa, edo ezer eza, Salomonek zion eran? *Vanitas vanitatum, et omnia vanitas?* Zer, ezpada aurren jolasak, S. Agustinek dionez? *Majorum nugae negotia vocantur?* Munduko egiteko guziak, izan ditezela andiak, edo txikiak, eta irten ditezela nola nai, laster aituko diranak dira; baña zure animaren egitekoa? Zure animaren doatasuna? Au da betikotasun, edo eternidade guzirako egitekoa. Ezpadezu oraindik ongi ezagutzen egiteko onen anditasuna, Kristaua: galde giezu Apostolu Santuái, eta Martiriái, zergatik igaro nai izan zituen, igaro zituen, nekeak, eta oñaze izugarriak? Batzuek gurutzean josirik, besteak ezpatari lepoak emanik; batzuek parri-lletan erretzen zituela; besteak labe gorietan sarturik. Batzuek leoi, eta artzen atzaparretan puskatuak geratzen zirala, besteak azotez, eta burniazko kakoakin urratzen zituela. Galde giezu Elizako konfesore Santuái, zergatik artu nai izan zituen ainbeste neke, eta gurutze? Batzuek gau, ta egun nekean, orazioan, barau, azote, ta ildura izugarrietan; besteak, eremuetan ezkutaturik, mendiko belar utsakin igarotzen zirala? Galde, mun-

dua utzirik, paret artean ezkutatu, edo gorde diran ainbeste donzellari. Zenbat, eta zenbat oen artean era andiak iziak? Zenbat, munduan onrak, ondasunak, ezkontzak izan zitzaizkeenak? Zenbat, Errege, gizon andi, edo etxe txit prestuetatik beren jatorria zekartenak? Galde giezu bada, zergatik utzi dituen beren etxeak, aldeak, adiskideak, ondasunak, ezkontzak, itz batean, munduan geyena nai izan oi diran gauza guziak? Eta guziak erantzungo dizue S. Eukeriok ziona: gure egiteko guzia, gure neke, eta alegiñak dira animaren doatasuna, eta betiko bizitza billatzea. *Negotium, pro quo contendimus, vita aeterna est.*

Ez dezu, oraindik ere ezagutzen, zeñ andia dan zure animaren egitekoa? Oroí zaite bada, zer egin duan zure Jaun Jaungoikoak, zuk zure betiko zori on, eta doatasuna iritxi dezazun. Zertarako egin zituan munduko etxe eder au, ta emengo gauza guziak? Zertarako urrea, zillarra, perlak, diamanteak, arri fiñak? Zertarako ardiak, beyak, egaziak? Zertarako iturriak, ibayak, itsasoak, arrayak? Zertarako belarrak, loreak, arbolak, eta ainbeste fruta gozo? Zertarako Zeru eder oriek, eguzkia, illargia, eta izarrak? Egin zituan guziak zuri zere animaren egitekoan laguntzeko; ta ala laguntzen dieza Jaunaren maitatzalleai, dio S. Paulok. *Omnia cooperantur in bonum.* Zertarako Aita eternoak bidaldu zuan bere Seme bakarra mundura? Zertarako, betiko doatasuna iristeko bidean zu ipintzera baizik? Ainbesteraño maite izan gaitu, non eman izan digun bere Seme bakarra, dio S. Juanek. *Sic Deus dilexit Mundum, ut filium suum unigenitum daret Munda.* Zertarako gizon egin zan Jaungoikoaren Seme-Trinidadeko bigarren Persona; ta gizon egiñik gurutzean eman zuan bere bizitza? Zertarako Espiritu Santua jatxi zan bere doayakin Eliz Ama Santagana? Zertarako eman dio Jaunak gizonari laguntzat bere Aingeruetatik bat? Zertarako ipiñi ditu bere legero Ministroak, Sakramentuak, zeremoniak? Zertarako ipiñi du gure bitarteko, eta Amatzat Birjiña txit Santa Jaungoiko beraren Ama? Zertarako atzanean geratu nai izan du Jaungoiko-gizon Jesus maitagarriak Aldareko Sakramentuan? Ta geratu ekusten dituala ainbeste txarkeria, ta bide gabe? Ay! Kristaua! zure sinisteak erakusten dizuna ukatu nai ezpadezu, aitortuko dezu zure Jaun Jaungoikoak egin dituala gauza miragarri oek guziak, zuk zure doatasuna iritxi dezazun! Ta nai ta ez ezagutuko dezu zure animaren egitekoa dala ez nola nai andia, baizik Jaungoiko beraren obrarik miragarrienen-arteon ere miragarria.

Au onela da, Kristaua, ta alaere bizitu zera oraindañokoan, zertarako munduan zauden, begiratu ere gabe? Au onela da; ta alaere dituzun urte guzien artean ez dezu bat arkituko, Jauna serbitzen, eta animaren egitekoan igaroa! eta zer diot nik urte bat? Arkituko ote zenduke egun bat

bakarra ere osotoro zure egite andi onetan igaroa? Zein gauza lotsagarria! Zentzurik ez duen gauza guziak gau, ta egun ari dira beren egille onak eman zien egitekoan. Ez dira beñere aspertzen eren jarduera onetan; ta zu, Kristaua, arturik Jaunagandik dezun adimentua, ta borondatea beste ezin konta al ontarterekin batean, aztu zera guziaz! eta egin dezu zere burua zentzurik ez duen gauzak baño ezer-ezago! Zentza bazendi orain bederik! Onetarako begiraezazu bigarren lekuan. Zenbat dijoakizun, edo zer galduko dezun, zure animaren egiteko onetan gaizki irteten bazera.

§ II.

Zer galduko dezula, uste dezu, Kristaua, era orretan bizi zerala? Galduko dezu benik bein zure anima bakarra, ta galduko dezu betiraunde, edo eternidade guzirako. Eman zizun Jaunak anima, edo espiritu bat bere antzera egiña, ta beti beti iraungo duana zure obrari dagoten lekuan. Eman zizun Jaun bera ezagutzeko, amatzeko, serbitzeko, ta gero betikotasun guzian doatsu izateko, Zeruan. Zer balio eztu anima orrek, egin bazuan Jaunak Zeruko bere Jauregi ederrean berekin idukitzeko? Egin bazan gizon, eta gurutzean bizitza eman bazuan anima ori galdu etzedin! Ta anima ain balio andikoa galduko dezu, Kristaua, ezpadezu osotoro utzi nai bekatua! Ta non arkituko dezu anima orren ordaiñ ipiñi ditekean gauza, esaten dizu Jesu-Kristok? *Quam dabit homo commutationem pro anima sua?* Bazalbiltzateke munduaren ondoren. Txit zekoitza, zekena, gogorra, ta eskergabea da bere serbitzariakin; baño demagun zurekin izan nai duala besteakin ez bezala, ta issuri nai dituala zure alde bere ondasun guziak. Iristen dituzu gogora al ditezkean onra guziak, leku andiak goimallako ezkontzak, aidetasun, eta bernajerik bieañenak. Iristen dituzu, urean, lurraren azpian, eta gañean arkitzen diran, gauz, edo ondasun guziak, urrea, zillarra, perlak, diamanteak, zelayak, basoak, berazeak, ganaduak; eta besteak ezer izateko, lenago etorri beardue zugana baimenaren eske. Iristen dituzu atzenean zure begiak, belarriak, eskuak, gorputzak eskatzen dizkitzuen atsegin-kontentu guziak. Au guzia iritxita ere zer protxu izan-go dezu; galtzen badezu betiko zure anima bakarra, esaten dizu Jesu-Kristok? *Quid prodest homini, si mundum universum lucretur; animae vero suae detrimentum patiat?* Au ongi ekusi zuan beregan Salomonek. Ezta izan «munduan Errege onen pare ipiñi ditekean jakieundean, ondasunetan, onran, eta izen andian. Asi zan eguzkiaren azpian gertatzen diran gauza

guzien ezaguera iristen; ta neke onen ondoren dio: *guzia da utsa, ta ezer-eza. Ecce universa vanitas.* Asi zan jauregi ederrak, berjerak, loreak, arbolak ipintzen; ta oek ere utsa zirala. Asi zan ondasunak biltzen, eta beste Erregek ez adiña bildu zituan, Asko da esatea aren denboran zillarrari ezer balio etzuan gauzari bezala begiratzen zitzayola. Baña etzuan ondasunetan ere kezka, ta nekea besterik arkitu. *Vidi in omnibus vanitatem, et afflictionem animi.* Asi zan musika, ta kantariak bere Jauregian ugari ipintzen, eta oro bat gertatu zitzayon. Ekin zion atzenean gorputzaren beste atsegin ez garbiak billatzeari. Ez nien, dio berak, ez nien begiai ukatu gura izan zituen gauzetatik batere; eta ez nion eragotzi nere biotzari prestatu niozkan gauzetan nai zituan atsegin guziak artzea. Nork izango ditu, dio, nik adiña atsegin-kontentu? *Quis... deliciis affluet, ut ego?* Inguruko Errege, ta Prinzipeen alabak beregan zituan, idoloen serbitzariak baziran ere: ta nornai arriturik utziko duan gauza da Eskritura Santak diona, edo zazpi eun emazte izan zituala Salomonek Erregiñen mallakoak: eta irureun beagokoak». Ta zer protxu atera zuan Errege onek munduko onra, ondasun, eta atsegin mota guziakin, galdu bazuan bere anima? Illundu zuan eta beztu betiko bere izen andia, ta utzi zuan betiko galdu zalako beldur andi bat, eta berak aitortu zuan: utsaren utsa, ta ezer-eza zirala munduko gauza guziak. *Vanitas vanitatum, et omnia vanitas.* Etzitzayon gutxiago gertatu Ebanjelioko aberats kutiziatsuari. Izan zuan kutiziatsu onek abuztu guztiz ugari bat, ta Jainkoari eskerrak eman ordean, eta beartsuai laguntzeko kontuak atera lekuan, kezka andiakin asi zan pensatzen, zer egingo ote zuan ainbeste fruturekin, zeren nora bildu etzuan. Esan zuan orduan: *desegingo ditut nere aletegiak, eta egingo ditut beste andiagor batzuek:* ara bilduko ditut nere ondasunak; eta esango diot nere animari: *Ea nere anima* orra non dauzkatzun prest urte askorako ondasunak. *Etzaitzela nekatur; jan ezazu, edan ezazu, errejala zaitte. Requiesce, comede, bibe, epulare.* Zer protxu atera zuan kutiziatsu onek bere ondasun guzietatik? Ay! kontu oek ateratzen zegoela, aditu zuan Jainkoaren ots ikaragarri bat esaten ziona: *Zentzugabea!* Gau onetan bertan zure gorputz orretatik irten bearra da zure anima: norentzat gertuko dira bildu dituzun ondasunak? Iltzan, eta ondatu zan betiko su, eta garren artean. Alferrik beraz, Kristaua; alferrik zabiltza munduari jarraitzen; alferrik nekazten zera emengo onra, ondasun, eta atsegin loyen billa. Ez dezu zure neke guziakin zure anima bakarra betiko galtzea beste protxurik aterako.

Zer geyago galduko ote dezu, Kristaua, zabiltzan eran bazabiltza? galduko dezu zure Jaun Jaungoikoa, ta galduko dituzu Jaun berak zuretzat prestatu dituan betiko ondasunak, eta atsegin-kontentuak. Ta zer egin al

dezakezu, zure Jaun onak utzi ezkeroko betiko? Ay! bekataria! Ezta geroztik zure gañean eroriko Jaunaren graziaren inz, eta euri gozorik; baizik betiko suak, eta garrak. Ezta geroztik zure biotzean izango Zeruari, eta ango ondasunen usterik; baizik illuntasun, eta tristura, edo gogaizto bat beti beti ozka, ta aginka ariko zatzuna. Au izango da ar bat beñiere ilko, edo bukatuko ez dana. Enzun-ezazu, Kristaua, zer dion Jesu-Kristok gizon aberats jan-edanean, eta oek dakazten bekatuetan bizi zan batez. Jantzitzen zan gizon au granaz, eta tela eder preziotsuakin; eta egunoro jaten zuan mai ugari, edo naroro ornituan. Denbora berean bizi zan gizon gaixo beartu bat Lazaro zeritzana. Au egon oi zan gizon aberatsaren arteetan illaren, biziaren baño antz geyago zuala: goseak igaroa, zauriz betea, ta aberatsaren mayetik erortzen ziran apurrakin bederik gosea iltzeko ongi zaletua. Baña etzion gaixoari iñork ezer ematen. An zetzan iltzeko zorian, zakurrak etorrira bere zauriak miazkatzen ziozkeela. Ala ere bere neke guzian artean etzuan birau, ta madarikaziorik botatzen, baizik eskeintzen zion Jaunari bere biotza, bizitza, ta bera zan guzia. II zan Lazaro beartsua: eta eraman zuen Aingeruak Abrahamen linbora, edo Jesu-Kristok Zeruko atea idiki zituan arteak anima onak joan oi ziran lekura. II zan aberatsa ere, eta jatxi zan betiko su, eta garren artera. Bere neke, eta oñazeen artean ekusi zuan, Jaunak ala nai izanik, urrutitan batean Abraham bere atsedean lekuan; eta Abrahamekin batean Lazaro eskalea ere bai. Asi zitayon otska Abrahami, *Aita Abraham, urrikitu zaite arren nizaz. Misserere mei*. Bidal-ezazu Lazaro, beatz baten punta urtan bustita nere mingaña ezatu dezan: erretzen nago alabaña su, eta gar oen artean. *Crucior in hac flamma*. Aditurik urrutira adia oek, erantzun zion aberats doakabea-ri: *Ene seme, oroi zaite, bizitzan artu zinduala ondasun, eta atsegin-kontentua; eta Lazarok nekeak: baña orain au pozez beterik dago, ta zu neke oñazez lertzen. Gañera zurekin gure artean arkitzen da lize ikaragarri bat Jainko beraren agintez egiña, eta onek eragozten du ortik onera, ta emendik orrera igarotzea. Aita Abraham, esan zion berriz aberats doakabeak: erregutzen dizut, bidal-dezazula Lazaro nere Aitaren etxera, (badituz alabaña bost anai) aditzera eman degiezen nere nekeak, nere pena, ta oñazeak, eta amildu ez ditezen aek ere zori gaiztoko leku onetara. Erantzun zion Abrahamek: *Badilue Moyses, eta Profetak; aditu bitzee oek. Ez Aita Abraham, ez due Moysesen, eta Profeten esan-etara begiratu; baña ildakoren bat agerturik emen gertatzen danaren berriak ematen badiezte, biurtuko dira Jaunagana, ta utziko due beren bizitza gaistoa. Eranzun zion berriz Abrahamek: Moysesen, edo Profeten esanak aditzen ezpaditue; ez lukee sinistuko or agertzen dana, ildakoren bat piztuko balitz ere.**

Au da Jesu-Kristok aberats doakabe onen, eta Lazaro eskalearen gañean diona.

Ekusten dezu, Kristaua? Ekusten dezu, zer dijoakizun, edo zer galduko dezun, animaren egitekoan gaizki irteten bazera? Esangidazu orain zuk, biraugillea; zuk guraso zabar zere ume, ta mirabeai bekatuak bidea erakusten diezuna; zuk, gizon edanean zere etxea galtzen dezuna; mutil arro nondik zure, ta beste askoren animak galduko dituzun zabiltzana; neskatz ergel zere arinkeria, ta ibillera lotsagarriakin animen sare, edo lazo biurtu zerana; zuk saldu-erosi zikiñak, litxarreriak egiten dituzuna; lagun urkoaren onra, fama, izen ona utsikitzen ozka, ta aginka beti ari zerana, esangidazu arren, nola begiratzen ez dezu, zer galtzera zoazen? Eta galtzera betiko? Non da zure sinistea? Norako asmoan zabiltza, zere animaren galgarria? Ez ote diozu noiz ere bait zure animaren egiteko oni benaz ekin bear? Begira, Kristaua! etzaitezela denbora egokian zabartu. Ta zure zabarkeriaren mendean elbarrituaren eran egon etzaitez, begira ezazu irugarren lekuan. Zein perill andian arkitzen dan zure animaren egitekoa, eta betiko doatasuna.

* * *

Zure Jaun Jaungoikoak egin zinduan doatsu izateko betikotasun, edo eternidade guzian; baño doatsu izateko ez doarik, ez bortxaz, eta zure borondatearen kontra; baizik zerorrek nai dezula benaz, eta artarako egin bear dana kontuz egiten dezula. Zure doatasunak beraz ez du beñiere utsegingo Jaunari dagokan aldetik. Baña zure aldetik? Ay! Kristaua! Ongi begiratzen bazenio gauz oni, arrituko ziñake, beti betiko galtzeko zorian arkitzen zerala, ekustean! Atoz ezperen nerekin, eta agertuko dizut, zein egia garbia dan orain diodana.

Edozeñek dakus, edo beintzat ekusi dezake, alde guzietatik perillez inguratuak arkitzen gerala guziok. Perillak eta lazoak zabaldurik daude leku guzietan guri betiko doatasuna gal-erazteko. Perillak errietan; perillak bakardadean; perillak itsasoan, perillak lurtean; perillak Demonioaren, eta munduaren aldetik; perillak gerengan; perillak aurtasunean; perillak gazte denboran, eta perillak zartzean. Argatik ongi bizi danak ere ez du zer zabartu bere bidean; baizik ernai; ta kontuz jarraitu bear dio bere nekeari, gerta ez dakion beste askori gertatu zayona, edo betiko galtzea. Jaunaren beldur santuaz beterik ari zaitezte zuen animen egitekoan, esaten digu S. Paulo Apostolua. *Cum melu et tremore vestram salutem operamini*. Baldin Aingerua Zeruan; baldin Judas Jesu-Kristoren aldean galdu bazan:

baldin S. Paulo Apostolua, eta Santu guziak galtze unen beldur andi batekin bizitu baziran, nor ezta izutuko? Ta nork eztu ezagutuko betiko galtzeko perill au?

Ta guziak onenbat perillean badaude, zer esango degu zuzaz, ainbeste denbora onetan bekatuaren berrizkaturetan, eta gaistakeriaren bideetan bizi zeran Kristaua? Zer, ezpada arkitzen zerala beti betiko galtzeko zorian, eta infernuaren erzean? Ez dezu zuk alabaña biotzik, zure salbatzalleak agintzen dizuna osotoro egiteko; ez dezu biotzik Salbatzalle bera amatzeko, ta serbitzeko bear diran neurriak artzeko. Ez, Kristaua; ez dezu biotzik, benik bein zure Jaunaren lege Santa osotoro gordetzeko, bayetz, konfesioko Sakramentura zatozenez, esaten badezu ere. Esan dezakezu zuk, guraso dongea, zere zabarkeria, zere berandu etxeratze, zere oitura txarrakin ume eta mirabeai infernurako bidea erakusten diezuna, egin nai det Jainkoaren lege Santak agintzen dizuna; baña ongi miratzen badezu zere barrena, igerriko dezu ez dezula biotzik mirabeai ukatu bear zaizten ibillerak, itzegiteak, eta sartu irtenak ukatzeko, edo gal-erazteko, ejemplo ona emateko; goiz etxeratzeko, edanerako oitura utzitzeko. Esan dezakezu zuk, gazte arro zentzugabea, ez dezula nai geyago bekatu-rik egin, ta biurtu nai dezula zere Jaungoikoagana; baña itzegin beza ez mingañoak baizik barrenak; eta onek esaten dizu, ez dezula biotzik osotoro eta betiko utzitzeko adiskidetasun, jolas, ibillera, ta beste zure anima galtzeko izan diran lazoak. Esan dezakezu zuk, zere ipui, ta naspillakin etxeetako pakea galerazten dezuna, zuk, zere mingaiñ madarikatu orrekin lagun urkoaren izen, eta fama beztutzeko oitura dezuna, zuk, litxarrerian, tratu zikiñetan lagun urkoaren odola edaten dezuna: esan dezakezu, diot, gorde nai dezula zure Jaun Jaungoikoaren lege Santa; engañoatu dezakezu zere burua, ta konfesoera, baña zuk oraindañoakoan ez dezu biotzik izan bekatu-mota oek osotoro, ta betiko utzitzeko.

Ez dezu gañera biotzik zure Salbatzallea amatzeko, ta serbitzeko bear diran neurriak artzeko. Zer neurri ote dira oek? Neurri oek dira etsai galgarriaren, eta mundu galduaren usadio oker ta iritzi gaistoak betiko utzitzea, ta zere gure, griña, naikunde, ta jenio txarrak ukatzea, ezitzea, ilduratzea, edo mortifikatzea; ta zuk, Kristaua, ez dezu oraindaño neurri oek artzeko asmo oso, edo biotzik izan. Atozea, ezperen, Zenbat bider utzitzen diezu zure ume, ta mirabeai festara, dantza zikiñetara, lagun zentzugabeen artera, ezagutzen dezula zeregan, gauz oriek ez oi dakardela animen kaltea besterik? Atozea, zenbat bider joaten zera neskata-mutillan batzarre, naspilla, ta zalagarda zikiña izan oi diran lekuetara, dakizula, ez dezula zere anima loitu gabe andik aterako? Atozea, zenbat bider

zure auzoari gaitz opa izan diozu, edo aren gaitzaz poztu zera, edo onaz naigabetu, zeren arekin aspalditxo otx bizi zeran? Atozea, zenbat bider zure onran, edo zure giar-giarrean ukuitu zaituela iduritzean, asi zera zoratuaren eran edozeñ gauza esaten, diranak, eta ez diranak barreatzen; eta prest egon zera alde orretatik ukuitzen zaituanari ez barkatzeko? Atozea, zenbat bider laudatzen dituzu zerbaiten ustean danean, urliaren okerrak, arrotasunak, bengantzak? Zenbat bider batzarre orietan itzegin bear zendukean gauzetan isillik egon zera urliaren, edo sandiaren beldu-rrez? edo bear dan eran karguetarako botoa eman dezu, *auzotasuna, edo odola ezin* ukatuko dezula esanaz? Ekusten dezu, nola oraindaño biotzik izan ez dezun mundu galduaren usadio, uste, ta iritzi gaistoak betiko utzitzeko? munduaren usadio gaistoak amilderazten ditue bein baño geyagotan anima on-sendoetatik ere ez gutxi; baña biotzik ez duanak ez du amildu bearrik; beti dago amildua. Amatzen badu batek mundua, ezta argan Jaunaren amorio, adiskidetasun, eta graziarik, dio S. Juanek. *Si quis diligit Mundum, non est charitas Patris in eo.* Au bera gertatzen da bere gura, griña, naikunde, ta jenio txarrak ukatzeko, ezitzeko, ta ilduratzeko biotzik ez duanarekin. Jesu-Kristorenak diranak ilduratu, ta gurutzefikatu due jorputza bere gura, ta naikunde txarrakin, dio S. Paulok. *Qui sunt Chiti. carnem suam crucifixerunt cum vitis, et concupiscentiis.* Niri jarraitu nai didanak uka beza bere burua, edo bere griña, ta naikundeak, dio Jesu-Kristok berak. *Abneget semet ipsum.* Baña zuk, Kristaua, ez dezu biotzik Jesu-Kristoren agindu au egiteko. Onran, eta puntuan biotza ipiñi duanak nekez txit ukatuko du griña au, ta orobat gertatzen da kutizian, astsegin loyetan, ezkontzeko gogoan biotza itsatsia daukanarekin. Ekusten dezu, Kristaua, zein perill andian arkitzen dan zure animaren egitekoa, eta betiko doatasuna? Ekusten dezu, nola arkitzen zeran beti-betiko galtzeko zorian? Au onela da: ta zuk alaere ez dezu zentzatu nai? Au onela da; ta alaere ez dezu begiratu ere nai, zer galtzen dezun, eta nora amiltzera zoazen? Galtzez galdua dago mundua, ta ezta arkitzen bere kalteari begiratu nai dionik, dio Jeremiasek. *Desolatione desolala est terra, et nullus est qui recogitet corde.* Edo betiko doatsu, edo betiko doakabe izan bearra zera, Kristaua! Eztago muga onen artean bestetarako lekurik, eta biderik; ta zure bizitza guztiz makurtua dago, eta amatzeko zorian betiko su, eta garren artera. Esna zaitte, Kristaua; begira arren nora zoazen: gera zaitte, ta ar ezazu zure betiko doatasuna iristeko bidea. Baña ez gaitezen geyegi luzatu.

Aditu dezu, Kristaua, zure Jaun Jaungoikoak egin zinduala bera amatzeko, eta serbitzeko: ta betiraunde, edo eternidade guzian doatsu berarekin batean Zeruan izateko; ta zein andia dan zure lan, eta egiteko au.

Aditu dezu, zenbat dijoakizun, edo zer galduko dezun, egiteko onetan gaizki irteten bazera. Aditu dezu atzanean, zein perill andian arkitzen dan zure egiteko au, eta betiko doatasuna. Emendik atera bear dezun frutua da lenbizia: zure animaren zori on, eta doatasuna iristeko nai andi, eta egarri erazeki bat. Santo Tomasi galdetu omen zion bere arreba batek: *Nola iritxi zezakean salbatzea?* Eta Santuak erantzun zion: *Nai dezula*. Nai oso au iritsi artean beti ibilliko gera iduripen utsetan, beñere Zerurako bidean ongi jartzen ez gerala. Gertatzen da nai erdi, edo laurdenakin alferrenen nai, edo deseokin gertatzen dana. Nai luke alferrak etxean artoa, ta garia, urtea ongi igarotzeko-diña bederik; nai lituke ardiak, beyak, idiak, zeziña, urdaya; ta baditu bear bada gauz oek guziak eskatzen dituen lurrak, belarrak, eta ostoa; ta alaere alferra deseo aen guzien artean goseak bukatzen dago; zeren deseo antzuak, eta dagokan eran sayatzera, eta nekatzera mugitzen ez duenak diran. Nai du, eta eztu alferrak, dio Jakintsuak Eskritura Santan. *Vult, et non vull piger*. Egiazko nai oso au iristen badezu, Kristaua, ta leyalki berari jarraitzen badiozu, zuk ederki egingo dezu zure animaren egitekoa, ta artuko dituzu betiko doatasuna ez galtzeko neurriak. Zori onekoak zuzentasun, eta bizitza onaren gose-egarri diranak, zeren oek aseak izango diran, dio Jesu-Kristok. *Beati, qui esuriunt, et sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur*. Baña emen gogoan ar ezazu, Kristaua, nai oso au dala Jaunaren ontarte, ta mesede andi bat; ta beragatik umilki eskatu bear diozu Jaun berari, eta ez dizu ukatuko bear dan eran eskatzen badiozu. Baldin zure biotzaren ateetan biotza ukuituaz ari bazatzu, berak dion bezala: *Ecce sto ad ostium, et pulsa*. baldin eska dezazula, ta emango zatzula, esaten badizu; nola ukatuko dizu bera amatzeko, serbitzeko nai osoa? Gaurko egia oetatik atera bear dezun bigarren frutua egun oetan kontuz, eta Jaungoikoagana osotoro biurtzeko asmoarekin etortea Jainkoaren itza aditzera. Jainkoaren itza aditu nai ez duanak ez du Zerurako gogorik, eta berekin darabil etsayaren marka. Jaungoikoarenak diranak aditzen due Jaungoikoaren itza; argatik zuek aditzen ez dezue, zeren Jaungoikoarenak etzeraten, esan zien bein Jesu-Kristok Judu eskergabeai. *Propterea vos non auditis quia ex Deo non estis*. Gaurko egia oetatik atera bear dezun irugarren frutua da, zure anima bekatuaren loyetatik garbitzeko, ongi prestatzea. Sasiz, larrez, eta belar gaistoz beterik dagoan lur baten eran arkizen da, Kristaua, zure animaren soro ori, eta or Zerurako obra onen frutu gozoak egiteko, lenengo lana da ongi garbitzea zakarria orietatik. Baña kontu emen; ez dago anima garbitzerik, ez dago konfessio onik zuretzat bekatuak bidea dakarten ibillera, itz egite, sartu-irten, eta beste perillak betiko utzi nai ezpadituzu. Azteanean emendik

atera bear dezun frutua da Jaunaren serbitzen bizitzeko neurri egokiak artzea. Era onetan ederki egingo dezu emen zure animaren egiteko andiari dagokana, eta iritxiko dezu zuretzat Jaunak prestatuak daukan Zeruko gloria. *Ad quam &*.

OGEI TA ZAZPIGARREN ERAKUSALDIA

Baña gure fiñ-goi-miragarriaren gañean irugarrena.

Porro unum est necessarium. Lucae capite 10.

Gure Jaun Jaungoikoak egin zituan gauza guztiak, gizona ez besteak, beren sortzetik asi ta beñere nekatu gabe ari dira bakoitza bere fiñari dagokan egitekoan. Eguzkia, illargia, izarrak, lurra, sua, ura, aizea, ta beste gauza guziak gau ta egun egiten due, ta munduak dirauen artean egingo due beren Egille Andiak eman zien lana. Ta gauz arritzekoa! Zentzurik ez duen gauzak aiñ leyaliki, ta zuzen beren fiñari jarraitzen dioe: ta izanik gizona, bere Jaun Jaungoikoak adimentuaren arkitasunez edertu, ta apaindu zuan gauza: gizona alaere da bere Egille Andiaz aztu, ta zertarako egiña dan ongi begiratu-gabe, egunak, asteak, urteak ezer-ezaren, edo munduko aukeria, ta atsegin zirzilla ta lausoen ondoren igarotzen ditua: txit gutxi dira alabaña gizonen artean beren fin goi, ta andiari kontuz jarraitzen dioenak. Gizonaren eskergabekeria itsusi au aditzera ematen du gizon birtutetsu batek ipui onekin. Usatu zion bein gizon bidez zijoan bati Unikornio, edo Adarbakoitza deritzan animalia aserre batek. Ekin zion bidezkoak lasterrari, baña alaere Adarbakoitzak denbora gutxiren barrunbean atxitzeko zorian jarraituko zion. Estu, ta larri zan bidezko gajoa, ta bere estutasunaregin salto egin zuan bide ondoan ekusi zuan leize izugarri batera, ta an beera zijoala eldu zion leizearen alde batetik zegoan lertxun baten adarrari, ta geratu zan aidean itxikirik. Begirutzen du goora, ta an zegoan Adarbakoitz aserrea noiz igoko dan zai. Begirutzen du beera, ta ekusten du dragoitzar izugarri bat aoa zabaldurik, beera erortzen dan puntuan irintsitzeko txintxilik dagoan gizon tristea. Begirutzen du lertxunaren sustrayera, ta ekusten ditu bi sagu, txuria bata, beltxa beste, sustraya gutxika janaz ari dirala. Zer pena, zer kezka, ta naigabeak etzuan gizon au inguratuko, bere burua era onetan ekustean? Ala gertatuko zala uste izan zitekean, baña engañatzen gera. Gure bidezkoa perill aiñ andian zegoalarik, arkitzen zan alaere kezka, ta ardurarik batere-gabe, lertxunaren orrietatik erortzen ziran ezetasun goiso baten tantoai aoa zabaldurik: Ez da au zentzugabekeria eskargea? Gizon bat alde guzietatik perillen artean inguratua, goyen Adarbakoitza aren zai: bean dragoitzarra

eztarria zabaldurik gizon onen begira: lertxun medar baten adar txarretik itxikirik leizean ondatzeko zori zorian: ta lertxunaren sustrayari gau ta egun janaz ari zaizkala bi saguak! ta tranze onen estuan gure gizona arkitzen da lertxun-ostoetatik erortzen zaizkan tanto goisoai aoa zabaldurik, eta txoraturik! O itsumen izugarria! Ongi Kristaua, ta ipui onek zer aditzera ematen digu, ezpada gurekin egun oro gertatzen dana? Bidez dijoan gizona da jayo dan gizon, ta emakumea. Adarbakoitza, edo unikornia da, gure sortzetik asi ta beti orpoz orpo darraikigun eriotza. Leize da mundu galdu au, ta leize onetan sarturik gizona itxikirik arkitzen da, edo txintxilik lertxun baten, edo bizitzaren adar mee batetik. Gure bizitzari beti ari zaizka puska kenduaz bi sagu, txuria bata, belza beste, au da gaua, ta eguna, ta beera begirutzen badegu ekusten degu dragoi bat, edo infernua bere eztarritar izugarria zabaldurik, gu irintsi nairik. Ta alaere gu bizi gera lertxunaren orrietatik, edo gure bizitzaren ostoetatik erortzen diran zenbat tanto goisori aoa zabaldurik, txoraturik, ta arkitzen geran perill andiari begirutzen ez diogula, ta zertarako gure Egille on maitagarriak emen ipiñi gaituen aztuak. Ez ote gera, nere Kristauak noizbait noizbait zentzatuko? Nai dakiola Jaunari, noiz ere bait gu biotzetik Zerurako bide zuzen garbian sarturik ipintzea. Nai onekin adiraziko det: Zeiñ fin goi, ta andirako egin gaituan gure Jaun Jaungoikoak.

Porro unum est necessarium.

Egin zinduan zu, Kristaua, ta egin ninduan ni gure Egille onak ezer-ezetik, ta egin ginduan bere antzera, edo gure animan ezartzen zuela Trinidad e guztiz Santuaren imajiña ederra. Egin dezagun gizona gure antzera, esan zuan Jaunak, gizona egitean. *Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram* (Genes. c. 1.º). Ekusten zuan, Jaunak, zein eskergabeak izango giñan berarekin. Ekusten zuan gure biotz gogorraren kontra desegingo zirala berak emango zizkigun laguntza, argitasun, ta mugimendu on guztiak, itsas bazterrean dagoan arkaitzaren kontra bagak urratzen, ta ausitzen diran bezala. Ekusten zuan, Jaunak, bizi on batekin lagun urkoari Zerurako bidean lagundu bearrean, zure asmo, zure gogo, ta zañezurrak aspertuko etzirala lagun urkoari bekaturako bidea ematez. Ta ekusten zuan atzenean Jaun berak, bere Semearen odol prezioso, ta Sakramentuak alferrak izango zirala gutatik askorentzat, ta alaere egin ginduan, ainbeste ta ainbeste egin gabe uzten zituala! *Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram.*

Egin gintzakean gu emen bizitzeko, baña ez du nai izan gure Jaunak mundu onetan gu beti izatea, ta are gutxiago munduko gauza oen mendean bizitzea, ta au nai izan ordean, gauza oek guztiak egin zituan gizonarentzat. Begira munduaren lau bazterretara, ta ekusiko degu oetan guztietan arkitzen diran gauzak serbitzen due gizona. Mundua da gizonarentzat emen bizi dan arteko Jauregia: Zeruko Eguzki eder ori da egunaz gizonaren argia, ta illargia, ta izarrak arratsean. Lurrak, itsasoak, ibayak, suak, aizeak, ta beste gauza guziak prest daude gizonaren serbitzeko. Jauna, esaten dio Dabid Santuak: *gauza guziak ipiñi dituzu gizonaren mendean. Omnia subiecisti sub pedibus ejus.*

Zein ote da bada, ta nolakoa gure Jaunak guretzat autu duan fiña, edo zertarako egin gaituela, uste dezu Kristaua? Fin guztiz goi, ta miragarria da fin au nere Kristauak: au da alabaña emen bizi geran artean Jaun bera ezagutzea, ta biotz on batekin maite izatea, ta gero, Jaungoikoa bera bere ondasun, ta edertasun guztiarekin beti beti ekustea, amatzea, ta beraren atsegin kontentuz beterik bizitzea Zeruan.

Ezagutzeko zuk, Kristaua, zein gauz andietarako egin zaituen zure Egille onak, edo berbera dana zeñ goi ta miragarria dan zure fiña, oroi zaitez, zerala Zeruko Erreñu eder artako Prinzipe, edo Prinzesa izateko egiña, ta Jaungoiko beraren semearen senide izateko autua. Ala esaten diz Dabidek: *Ego dixi Dii estis, et filii Excelsi omnes.* Oroi zaitez: zuk galdu ez dezazun Jaunak zuretzat nai izan zuen fin miragarria au, etorri dala Zerutik lurrera, ta gizon egiñik emandu bere bizitza gurutzean. Ekusten dezu orain, Kristaua, zein dan, ta nolakoa zure fiña? Ekusten dezu zertarako egin gaituan gure Egille onak? Ekusten deku au? baña oroitu zera zu, ta oroitu naiz ni fin miragarri au gogo, ta biotzean erabiltzeaz? O! Itsumen ta eskergabekeria izugarria!

Egin gaitu jaunak ezer-ezetik, ezin konta al egin gabe uzten dituala: baña oroitu gera gure jaunari onetan zor diozkagun amorio, ta ontarteari erantzuteaz? Non ziñan, esaten dizu, Jaunak, Job santuaren aoaz, non ziñan lurraren zimenduak ipintzen ari nintzanean? *Ubi eras quando ponebam fundamenta terrae?* Non ziñan orain milla, orain bosteun, edo orain eun urte? *Ubis eras?* Atozea orain Kristaua, baldin atzo, esateko eran, ezer ezpagañan: baldin degun izate piska au gure Egille onak prestatuz bezala eman badigu, nola izan degu ausardia Egille beraz aztutzeko? Beraren kontra altxatzeko? Argatik espadasun andiak agertzen dizkigu Jaunak Isayas Profetaren ezpañaz, esaten digula: «Idiyak ezagutu du bere jabea, ta astoak bere nagusiaren trisipua: baña Israelgo jendeak ez nau ezagutu, ta nere erriak ez nau aditu». Ay! dio, Ay! bekatuaren bidean dabillen jen-

dearen zori gaiztokoa! *Cognovit bos posesorem suum, et asinus praesepe Domini sui: Israel autem me non cognovit, et populus meus non intellexit: vae genti peccatrici* (Isai. C. 1).

Ezgaitu egin gure jaunak, aditu degun bezala, munduko gauz oen mendean bizitzeko, ta gauza berak serbitzeko baizik gauz oezaz Zerurako bidean bear adiña baliatzeko. Ongi, ta nola erantzun diozu zuk, ta nola nik jaunak egingako ontarte andi oni? Esan beza zure aurtasunak, zure gazedasunak, ta atzenean zure zartzeak. Aurtasunean etzan zuretzat aurkeria beste Jaungoikorik: gazte denboran arinkeria, atsen loyak, adiskidetasun anima galgarriak, ta zartzean kutizia, ta onra nai, ta antustea izan da zure Jaungoikoa, ta zure biotz, ta zure alegin guzien Jabea. Ona! Munduko gauzen Jabe egiñik gu gure jaunak, gauz oen zerbitzari, ta esklabo egin ditugu geren buruak. O! Zentzugabekeriaren andia!

Altxa bada Kristaua, zure animaren begiak, ta begira ondo zein gauz andietako egiña zeran. Zeru eder oriek zure bizi leku izateko egiñak dira, an zuk beti beti edo eternidade guzian Jauna bere ondasun guztiakin gozatzeko. Izan zaitezke emen beartsu, ta ekusi ditzaketzu zure nekeak, gurutzeak, lagun urkoen desleyaltasun, saltze gaizto, txarkeria, ta bidegabeak, baña alaere, zuk ongi begiratzen badezu zein fin andi, goi, ta miragarria dan zure fiña; baldin fin oni dagokan eran moldatzen badezu zure bizitza: Zori onekoa zu! Zu izango zera Zeruko Erreñu eder artan Zeruko Prinzipe, ta Zeruko Erregeren Semearen senide.

Ay baña! Zuk ez oraindanoan begiratu ere zertarako jayoa zeran! Ibili zu oraindano aurkeriaz aurkeri, bekatuz bekatu ganaduen artean irabiotzeko egiña bazin bezala! Zentza zaite bada noiz ere bait, ta presta zaitez lenbizi zure anima loitu ori garbitzeko, konfessio humill, ta egiazko bat egiten dezula. 2.a Emendik aurrera ezi itzatu orrako zure griña txar ainbeste aldetara galdu zaituen, ta galtzen zaituen oriek. 3.a Arrezazu, Jaungoiko beraren Seme Zeruan izateko jayo danari dagokan bizi modu bat. Au da Jaunari eskatu bear dioguna, ta guzientzat deseatzen dedana. Nai dakiola Jaunari gure errege au aditza. Amen.

OGEI TA ZORTZIGARREN ERAKUSALDIA

Baña gure fin goi-miragarriaren gañean laugarrena.

Porro unum est necessarium. Luc. 10.

Ekusi genduan atzo gure Jaun Jaungoikoak egin gaituala, ez munduko txorakerietan gure egunak igarotzeko, ez aragiaren atsegin lizunetan zentzugabeko animalien eran loitzeko, ez munduko izan, edo ondasun lausoetan biotza ipintzeko, baizik emen Jaun bera maitatzeko, ta gero Zeruko erri eder artan Prinzipe izateko. Au da beraz, nere Kristauak, gure fin goi, andi, ta miragarria? Au da gure egitekoa, ta onetarako ipiñi gaitu gure Egille onak mundu onetan? Ezin ukatu dezakegun egia da au. Jesu-Kristo gure Jaunak jaten zuan bein batean Lazaroren etxean, ta Lazaroren arreba bata Marta zeritzana txit kontu, kezka, ta arreba andiarekin zebillen Jesu-Kristori jana emateko bear ziran gauzak prestatzen. Maria Magdalena beste arreba geldi geldirik zegoan animako gauzetan bere gogo, ta biotza zerabiltzkiala, ta Martak egin zuan zerbait samintzera bere aizpak laguntzen etziola ekusirik. Esan zion Jesu-Kristok Martari: *Marta Marta kezkaz beterik zaude*, ta arazo askorekin asaldatzen zera. *Solicita es, et turbaris erga plurima*. Baña zaude jakiñik, egiteko bat bakarria dala egiteko bearra. *Porro unum est necessarium*. Elizaren gurasoak itz oek artzen ditue guri agertzeko gure animak salbatzeko egitekoa, zein egiteko andia bearra ta bakarria dan, ta au nolere bait agertzeko adirazi nai dizuet 1.a Egiteko au dala Kristauaren egiteko guzien artean bearrena, andiena, edo obeto esateko bakarria. 2.a Ta egia au onela izanik ere, egiteko au dala beste guzien artean gutxiena begiratzen, ta ezertan artzen dana: ta emendik atera dezakegu zein gutxi salbatzen diran. Birjiña txit Santa! argi itzatzu gure biotzak, ta iritsi ezazu gure biotzak mugituko dituan laguntza andi indartsu bat, bertatik guk gure animen egiteko andi oni ekiteko.

§ I.

Ezagutzeko zuk, Kristaua, nolakoa dan zure anima salbatzeko egiteko au, ez dezu begiratu besterik zer egin duan gure Jaun Jaungoikoak, zer

Jesu maitagarriak, zer Zeruko Santuak egiteko oni dagozkala. Ta au gutxi bada, begira ezazu, egiteko onetan dagoela edo betiko zorionekoa, edo betiko zori gaiztoko izatea: edo betiko ondasunak, ta atsegin kontentuek, edo betiko nekeak, betiko ayak! betiko su, eta garrak.

Zer egin ez du gure Jaun Jaungoikoak gure animak Zerurako bidean ipintzeko? Eternidadetik bere gogoan artu zuan traza au, ta ekusirik Adanen bekatuarekin galdurik gizona, bidaldu zuan mundura bere Seme bakarria, emen guri erakustera zer ta nola egin bear degun, gure animak Zeruratzeke, ta atzenezan egiteko onek mugitu zuan bere Seme bakarria Judu gogorren atzaparretan uztera. Atozea Kristaua: zer egitekoa bada, zein andia izango da zure anima salbatzeko egiteko au, Jaungoikoa egiteko onek mugitu duanean, bere Seme bakarraren bizitzari ez barkatzera?

Zer egin ez du zure Jesus onak egiteko oni dagokala? Zer odolezko izerdiak, zenbat oñaze, zenbat bidegabe etzuan igaro, gure animak salbatzeko, gu bekatuaren loyetatik ateratzeko? Begira giozu bere esku-oñetara, buru Sagradura, bere kostadu, ta gorputz guztira, ta ekusiko dezu gutzia urratirik, ta zauri bat egiñik, zure anima ori salbatzeagatik.

Zer egiteko da bada gure animen egiteko au, Jainko beraren Seme Jesus ona era onetan ipiñierazo duanean? Nai ta ez, nere Kristauak, egituko guztien artean andiena, bearrena, edo obeto esateko, gure egiteko bakarria. Ezaguera onek sar erazi ditu ainbeste Donzella eder, eremuetan, ta pareteen artean, ta igaro ditue beren egunak beren gorputzak azotez, barauz, ta beste neke askorekin ezitzen dituela. Ezaguera onek bidaldu ditu ainbeste gizon andi, jakintsu bakardadeetara, an beren bizitza guztia animari dagozkan gauzetan igarotzera. Ezaguera onek ipiñi ditu ainbeste milla martiri karzeletan, kateen artean, labe gorietan, gurutzeetan, ta leoyen artean, ta ezaguera onek neke oek guztiok gozatu, ta arindu diezte. San Ignazio Martiriak, iltzeko zegoala, martirioa igarotzeko ansiaz esaten zuan: «oraintxe bai, oraintxe asitzen naiz Jesu-Kristoren diszipulu, edo ikasle izaten»: *Nunc incipio Chri esse Discipulus*. Sua, gurutzea, animalia aserreak, ezurak ausitza nere gorputzaren zatiak, ta gorputz guztia zeatzea; ta atzenezan Deabruaren neke-oñaze guztiak, atozte, zion Santuak, atozte neregaiñ, Jesu-Kristorekin izateagatik bakarrik. *Tantum ut Chro. fruar*.

Ekusten dezu Kristaua, edo aditzen dezu zer nolakoa dan gure animak salbatzeko egiteko au? Ezpadezu oraindik ongi ekusten, ta aditzen, atoz nerekin gauz oni beste alde batetik begiratzera. Gure siniste onak erakusten digun egia da, edo izango zerala betiko zori onekoa Zeruan, edo betiko zori gaistokoa infernuan. Ez dago emen bi gauz oetatik iges egiteko biderik. Zure animaren egiteko oni ongi jarraitzen badiozu, beste

egiteko ta gauza guztiak oker irteteak ez du ezer esan nai: ill bitez aldeak, aitu bitez adiskideak, ta ongilleak; eraman bitza urak zure lurak, ganadu, ta ondasunak, gera zaitetz larru gorrian: gutxi esan nai du onek, baldin anima salbatzen badezu; zureak dira alabaña orduan Zeru eder oriek, zureak ango zelai ederrak, zureak ango ondasunak, itz batean: zurea da Jaungoikoa, ta Jaungoikoagan gauza guztiak. Baña ay! baldin zure anima salbatzeko egiteko oni ongi begiratzen ezpadiozu, zer esan nai du beste egiteko guztietan ongi irteteak? Irabazi bitez erriak, Probinziak, Erreñuak, bildu bitez Indietan diran urre, zillar, perla, diamanteak: egin bitez etxe eder berriak, zer aterako dezu, Kristaua gauz oetatik, baldin zure anima galdua badaukazu? Zer? ezpada, emen nekeak, kezka, arantzak, ta gero beti betiko suak, ta garrak? Zer probetxu du gizonak mundu guztia beretzarekin, baldin galtzen badu bere anima? esaten digu Jaunak berak. *Quid prodest homini si mundum universum lucretur animae vero suae detrimentum patiatur?* Erraz bada emendik atera dezakezu, ta erraz sinistu dezakezu, zure anima salbatzeko egiteko au dala beste egiteko guztien artean andiena, bearrena, edo obeto esateko gure egiteko bakarra, ta gañerako guztiak aurkeriak, edo ezer ez. *Porro unum est necessarium.*

§ II.

Egia au ain argiro agiri, ta ekusten dana izanik, nork sinits lezake, mundu guztia edo beintzat Kristau guztiak egiteko andi oni ez dagozkala gau ta egun? Baña ahi! txit gutxi dira lan onetan nekatzen diranak. Nekazaria arto, ta gariaren billa nekatzen da gogotik; auzitaria badabil etxez etxe bere auzia irabazteko paper, ta argi billa, eguraldi ona, edo gaitoa dan begiratu gabe. Komerziantea bada, zer kontuak ez ditu ateratzen bere bizimodua galtzeko beldurrez? Itsasoan dabiltzanak zenbat neke, zenbat ikara, zenbat perill igarotzen ditue emen beren buruak zerekin bizi ez duela ekusi ez ditzaten? Baña, non, ta nor da, nere Kristauak, egungo egunean, bere anima salbatzeko egiteko andi onetan onenbat kezka, ta izerdi artu nai duena? Zoaz gazteetara, begira giezu oen asmoai, ta ezagutuko dezu zartzerako uzten duela lan au. Zoaz zarretara, ta ekusiko dezu oetatik batzuek gazteak baño gaizkiago bizi dirala batzuek, besteak arkaitzari lapa baño itsatsiagoak arkitzen dirala kutiziari, ta kutizia bazkatzten duen irabazbide, ganadu, diru, grano, edo onelako kontuak, ta animako egiteko au dala gerorako, edo umeak ongi ipintzen diranean, edo

beste egiteko andirik ez danean asitzeko uzten dana. Esan dezakegu noaski Dabid Santuak bere denboran ziona. *Doi doya* arkitzen dala gauz onik egiten duanik bear bezala beintzat. *Non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.* Ain da andia gure itsumena, gure nagitasuna, edo zorakeria animari dagozkan gauzetan. Ah! nere Kristaua, ta gu nekatzen bagiña betiko Zerua irabazteko, betiko nekeak, ta betiko su, eta garrak irabazteko nekatzen geran adiña! Zenbat neke, kezka, ta naigabe igarotzen ez du aragiaren atsegin loyen ondoren dabilenak? Zenbat kezka, zenbat neke kutizosoak bere ondasunak aurreratzeke? Zenbat neke lagun urkoari txarkearia egiteko deretxa billa dagoan biotz zimurrak? Galtzen da loa, ta ez da begiratzen nekeetan bakoitza bere asmoarekin irteteko. Atozea, Kristaua, atozea era onetan bizi zeran anima, betiko su, eta garrak irabazteko artu dituzun neke oriek guztiak artu izan bazindu Zerua irabazteko, zein santidade andian jarririk egongo etziñan gaurko egunean?

Ona, nere Kristaua, zer nolako arduragabetasunarekin begiratzen diogun gure animak salbatzeko egiteko andiari. Zer dator emendik? Zer? Geyeñak eriotza negargarri bat izatea. Alferrik engañatu nai ditugu geren buruak, nere Kristauak, gero gerorako utziaz gure animaren egiteko andia. Zerbait sayatzen danak ere arkitzen ditu bere aldapak, sasiak, ta larrak, ta nekatu bear du aldapa goora dijoan baten eran. *Regnum Coelorum vim patitur.* Indarka ari bear du bere griña ta pasio animagalgarriak eskuratzeke, ta ezitzeke. Baña neke oek guztiak arintzen ditu, ta gozatzen Espiritu Santuaren graziak, betiko ondasunen usteak, ta barrengo pakeak. Jaunari nai dakiola gu bertatik asitzea gure salbazioko lan andi onetan biotz osoarekin. Eskatu degiogun onetarako bere laguntza Birjiña Maria txit Santa bitarteko degula.

OGEI TA BEDERATZIGARREN ERAKUSALDIA

*Adirazten da Jaunak bere fede, ta lege Santara
deitzean Kristauari egin dion ontarte edo mesede
andiaren gañean.*

*Desolatione desolata est omnis terra, quia nullus est qui recogit
et corde. Jer. 12*

Zer da au, Kristaua? Etzaitu zure Jaun Jaungoikoak egin bera eza-gutzeko, amatzeko, ta serbitzeko? Etzaitu egin betikotasun guzian doatsu berarekin batean Zeruan izateko? Zer egiñ eztu zure Egille onak zu betiko doatsu izan zaitezen? Ta alaere mundua azturik bizi da Jaunak guretzat prestatu, ta ainbeste nekeren kostuan Jesu-Kristok irabazi zigun betiko zori onaz! Munduko atsegin zirzillen ondoren lilluratuak, edo txoratuak dabilta Adanen umeak! Amilka dijoaz betiko su, eta garren artera, ta alaere ezta arkitzen, dio Jeremiasek, bere onari dagozkan gauzen pensamentuak egin nai dituanik. *Desolatione desolata est omnis terra, quia nullus est qui recogitet corde.* Aurreko egunean itzegin nizun, gu doatsu izateko Jaunak artu dituan neurri miragarrien gañean. Gaur itzegin nai dizut Jaunak bere fede, ta lege Santara, edo bere Elizaren ume izatera deitzean egin dizun ontarte, edo mesede andiaren gañean. Onetarako begien aurrean ipiñi nai dizkitzut bi pensamentu.

LENENGO PENSAMENTUA

*Nolako ontarte, edo mesedea dan, Jaunak bere
fede, edo lege Santara deitzean egin dizun, ontarte,
edo mesedea.*

Nolako ontarte, edo mesedea dala, uste dezu Kristaua, ontarte au? Ote dakizu, edo jakiteko alegiñarik egiñ ote dezu? Ez noaski oraindano-koan beintzat. Alakoa da alabaña animari dagozkan gauzetan gure nagitasuna, ta itsumena. Jakin ezazu bada, ontarte edo mesede au dala Jaunaren ontarte, ta doai guzien artean andiena; au dala onra, ta ondasun

guzien zimendua, ta asiera; ta au dala atzanean, Jaunaren ontasunez, eta urrikimentu utsez dezun ontarte, edo mesedea. Bai, Kristaua, bai: Jaunak bere fede, ta lege Santara deitzean egin dizun, ontarte, edo mesedea da benik beiñ Jaunaren ontarte, ta doai guzien artean andiena. Andia da eze-rezetik ateratzea. Andia da Zerurako egitea. Andia da gugatik gizon egin ta gurutzean bizitza ematea. Andia da Sakramentuak ipintzea, ta gugana-ko amorioz Aldareko Sakramentu guztiz miragarriak geratu nai izatea; baña ontarte, edo mesede oriek guziak alferrak ziran zuretzat, bere fede, ta lege Santara deitu ezpazindu zure Jaunak, edo bataioko Sakramentuarekin egin ezpazindu berekin bere Elizaren ume. Ala gertatzen da fedearen argi gabe bizi diran jende guziakkin. Ala gertatzen da Turkoakkin, Rusiatarakkin, Prusian, Alemanian, Olandan, Inglaterran, Franzian bizi diran fede gabeakkin. Ez ditu Jaunak deitu bere fede, ta lege Santara, edo deitu bazituan ere oetatik asko, aldegin due fede Santagandik, eta Eliz Ama Santaren barrutietatik, ta ez due protxurik Jaunak gure onerako egin dituan ontarte, edo mesede guziaz; oek alabaña betiko bizitza doatsuarekin batean prestaturik dauzka gure Jaun Jaungoikoak, Jaun beraren umeen izatea, duentzat, ez besterentzat. Eta izate miragarri onetara deitu zinduan, eta altxa bere fede, ta lege Santara, edo berbera dana bataiara deitu zinduan. Ontarte, ta doai onek garaitzen ditu gañerako guziak, dio S. Leonek. *Omnia dona excedit hoc donum.*

Ontarte, edo mesede au da gañera onra, ta ondasun guzien asiera, ta zimendua. Oroi zaite, Kristaua, zein urrikarria, ta doakabea arkitzen ziñan, Jaunak bataioko Sakramentuarekin bere fede, ta lege Santara eka-rrri zinduan artean. Loitua zeunden Adanen bekatuarekin. Arkitzen ziñan Zerurako esku guzia galdurik, Jaunaren aserre, ta madarikazioaren azpian, eta etsai galgarriaren mendean. Oroi zaite era berean bataioko Sakramentuarekin zugana etorri ziran onraz, ta ondasunaz. Garbitu zinduan Adanen bekatuaren mantxatik. Gainzutu zinduan olio, ta balsamo-arekin Erregeen eran, aditzera emateko Zeruko Erreñuaren jabegai ziñala. Eman zizun graziaren soñeko ederra. Aita Eternoak artu zinduan bere umetzat, Jesu-Kristok artu zinduan bere senidetzat, eta Espiritu santuak bere Esposatzat, ta jarri zan zure biotzean zure giari. Aditzen dezu, Kristaua, norañoko onrak, eta ondasunak zugana etorri ziran bataioko Sakramentuarekin? Zer da au, Kristaua, zuri, ta niri onenbeste onra ta ondasun eman gure Jaun onak, eta gu ain eskergabeak gure ongi-lle andi onentzat! Zu Jaungoiko beraren Seme, ta adiskidearen goiendean jarria? Ala erakusten digu S. Joanek. Zu Jesu-Kristoren senide egiña? Ala

dio S. Paulok. Zu Espiritu Santuaren Esposa, bizileku, eta Eliza izateko edertua, ta apaindua? Ala dio S. Paulok berak. Ta zu alaere bizitu zera dakizun eran? Baña ez gaitzen geiegi onetan geratu. Esan ditugun ondusun oek ezezik beste geiago-ere etorri zazikitzu bataioko Sakramentuarekin. Bataioan bertan apaindu zinduan Espiritu Santuak bere doaiakin, eta zugaran ixuri zituan fedea, esperanza, karidadea, eta beste birtuteak; eman zizun beste Sakramentuak artzeko eskua; ta zuri Zerurako bidean laguntzeko ipiñi zituan legeko Ministroak, bere itz Santua, Ejenplo onak, eta atzanean, zuk zure emengo deserri au uzten dezuneko, zuretzat prestatua dauka betiko bizitza doatsua, betiko ondusunak, eta atsegin kontentuenak. Ona nola Jaunak zu bere fede, ta lege Santara deitu zaituan eran deitzea dan onra, ta ondasun guzien zimendua, ta asiera.

Ta nondik zuri, nondik niri onenbat ontarte, edo mesede? *Unde hoc mihi?* Ez egiaz zure aurrekoetatik, oetatik ez dezu alabaña bekatuan sortua, ta zikindua izatea beste gauzarik, Dabidek zion bezala. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea.* Ez dezu onra, ta mesede au zure obra onakgatik; etziñan alabaña gai, ta etzendum eza-guerarik-ere obra onak egiteko bataioa artu zendumean; ta ezaguera izan bazendu-ere nola obra onak egin zintzakean fedearan argirik gabe, ta bekatuz loitua zeundela? Ez dezu onra, ta mesede au Kristau-errian jaijo zeralako, asko, ta asko alabaña jaijo izan dira, ta jaiotzen dira Kristauerrietan, eta iltzen dira bataioa, ta bataioarekin datozen ondasuna iritxi gabe. Nondik bada, Kritaua, nondik zuri, ta niri onenbeste onra, ta mesede? Ezin konta al dira Jaunak onra, ta mesede egiten ez dienak, eta betiko galtzen diranak. Ta zuri, ta niri egin digu onra, ontarte, ta mesede au? Nondik ote ditugu bada ondasun oek? Ez gaitzen nekatu, Jaunaren ontasunez, eta urrikimentu utsez degu au guzia. Esan dezakegu S. Paulorekin: Jaunaren graziaz, ta doaiez naiz naizana. *Gratia Dei sum id quod sum.* Ekusten dezu, nolako ontarte, edo mesedea dan, Jaunak bere fede, ta lege santara deitzean egin dizun, ontarte, edo mesedea? Ai! au guk ongi ezagutu bagendu, besterik izango zan gure bizitza! Zer egin al dezakegu? Zer S. Joanek diona baizik. Oroi zaite, esaten digu, nondik erori, edo amildu ziñan, biur zaite zere Jaunagana. *Memor esto ilaque unde excideris, et age paenitentiam.*

BIGARREN PENSAMENTUA

Nola artu zinduan Jaunak bere fede, ta lege santara?

Ezta erlijioako ordenetan iñor ere artzen, agintzen ezpadu, autu duan ordenako egin bideai kontuz erantzutea; ta era berean ezta Jaunak, edo Jaunaren Elizak bere fede, ta Lege Santara iñor-ere artzen, agintzen ezpadu Lege onek eskatzen duan eran bizitzea, ta dituan egin-bideai ongi erantzutea. *Urlia* esaten dio bataioa artzera dijoan bakoitzari Eliz Ama Santak, zer eskatzen diozu Elizari? *Quid petis ab Ecclesia?* Zure ordeztzun zuan Aita-ponteak, *fedea* eskatzen zenduala. Galdetu zizun berriz: Fedeak zer ematen dizu? Erantzun zendum: *Bizitza betikoa.* Orduan esan zizun Elizako Ministroak: nai badezu bada betiko bizitza doatsuan sartzea, gorde itzatu aginte oek: *amatuko dezu zure Jaun Jaungoikoa zure biotz guziaz, zure anima guziaz ta zure adimentu guziaz;* ta amatuko dezu zure lagun urkoa zere burua bezala. *Diligis Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota mente tua, et proximum tuum sicut te ipsum.* Bi Aginte oetara biurtzen dira Kristauaren egin bide guziak; oek gordetzea eskatu zizun Eliz Ama Santak, ta etzizun Elizan sartzen utzi au agindu artean.

Baña nola ezin gorde ditezkean Jaunaren lege Santako egin bideak, aldegiten ezpada, Demonioak, eta onekin batean munduak, eta aragiak prestatzen dituen, bekatuako bide, eta perilletatik, galdetu zizun Elizak: *Urlia*, itza ematen dezu gaurdanik betiko ukatzeko, ta utzitzeko Santanas? *Abrenuntias Sathanae?* Bai ala agintzen, eta itza ematen det, erantzun zendum. *Abrenuntio.* Galdetu zizun bigarren aldian: *urlia*, itza ematen dezu betiko utzitzeko Satanasen lan, gaiztakeria, ta bekatuak? *Et omnibus operibus ejus?* Baietz erantzun zendum. *Abrenuntio.* Galdetu zizun irugarren aldian. Itza ematen dezu betiko utziko dituzula, ta orain bertatik utzitzen dituzu Satanasen zorakeriak bekatuako bidea, ta perilla dakarten gauza guziak? *Et omnibus pompis ejus?* Baietz erantzun zendum. *Abrenuntio.* Era onetan betiko adio egin zenien Deabruari, munduari, ta aragiari, edo oen atsegin lizun guziaz, S. Anbrosiok dionez. *Renuntias Diabolo, et operibus ejus, renuntias mundo, luxuriae, ac voluptatibus ejus.* Aditzera guri emateko eman ginduan itz oen indarra illakkin bat egiten gaitu S. Paulok. Illa dagoan batek ezta begirik zabaltzen bekatuako bidea ematen duen gauzak ekusteko; ezta mingaña itz loiakin zikintzen; ez du eskurik, oñik, ta gorputzik mugitzen gaitzerako: eta auxe bezala

geratzen da Kristaua, bataiorako agindu zuanez. Ill ziñaten Jesu-Kristorekin, dio S. Paulok; ta ill ezezik obiratuak geratu giñala gañera, esaten digu. *Consepulti enim sumus com illo per baptismum in mortem.* Au guzia agindurik, ez bestela, artu zinduan, Kristaua, zure Jaunak bere fede, ta lege Santara, edo bataiora; ta bataioko ura eman ta bereala ipiñi zizuen zapi zuri bat esaten zizuela: ar ezazu soñeko zuri au: eramango al dezu bekatuaren loiez zikindu gabe Jesu-Kristoren jarlekuaren aurrera, iritxi dezazun betiko bizitza. Ipiñi zizuen atzenean argi erazeki bat, aditzera emateko Jaunaren aginduak, ta obra onak egiñaz argi egin, ta exemplo ona eman bear dezula lagun urkoen artean.

Ona, Kristaua, nola artu zinduan Jaunak bere fede, ta lege Santara. Ona zer agindu edo zer itz eman zinduan. Ongi: ta zure, ta nere bizitza izan ote da eman ginduan itzai dagoten bezalakoa? Agindu zenduan, amatuko zenduala zure Jaun Jaungoikoa zure biotz guziaz, zure anima, ta adimentu guziaz, ta bizitu zera Jaunaren aginduak egin naigabe, ta Jaungoikoarik ezpaz bezala. Agindu zenduan zure lagun urkoari ongi nai izatea. zere buruari bezala, ta au egin ordean egin dituzu, nortaki, zenbat txarkeria, ta bidegabe lagun urkoen kontra dala itzez, dala obraz, dala gogoz. Agindu zenduan, kontuz gordeko zinduala Jaunaren, eta Elizaren Mandamentuak, eta ezta guzien artean batere autsi ez dezunik. Agindu zenduan Deabruaren, munduaren, eta aragiaren lan, eta lazoetatik betiko aldegitia, ta oei jarraitzea izan da zure atsegin-kontentu guzia. O! itsumenarn izugarria! Pensa dezagun gutxi bat gauz oen gañen.

Lenengo pensamentua: nolako ontarte, ta mesedea dan, Jaunak bere fede, ta lege Santara deitzean egin dizun, ontarte, edo mesedea. Au da Jaunaren ontarte, eta doai guzien artean andiena. Au da onra, ta ondusun guzien zimendua, ta asiera. Ta au da atzenen, Jaunaren ontasunez, ta urrikimentu utsez dezun ontarte, edo mesedea.

Bigarren pensamentua: nola artu zinduan zure Jaunak bere fede, ta lege Santara? au da, zer itz eman bear izan zinduan onetarako? Apaiz bat, Erljioko ordenaren batean bizi dan bat, ekusten badezu, edo aditzen, lizunkerietan dabillega, arritzen zera, eta bidez alaere. Zergatik ote? Zeren Apaizak, eta erlijosoak eren bizimodua artzean agindu zuen beti betiko aldegitia gauz orietatik. Eta ezta arritzeko gauza, bataioan agindu zenduan agindurik, zu fedegabeen eran, eta are gaizkiago bizitzea? (Eman gutxi bat egon bear da ixilik gauz oen gañean pensatzen).

FRUTUA

Bi pensamentu oetatik atera bear dituzu frutu oek. Lenengo frutua. Lotsa gaitezen Jaunaren aurrean gure eskergabekeria izugarriaz, eta egin dezagun negar gure oraindañoko bizitza gaitzoaz. Bigarren frutua, ar ezazu bertatik konfesio on bat egiteko, ta aurrera bekatutik, ta bekatuaren bideetatik betiko aldegitiko asmo osoa. Irugarren frutua: ongi konfesatzeko, ta aurrera ez biurtzeko grazia iritxi dezazun ar ezazu zure bitartekotzat Birjiña guttiz Santa dolorez betea. Atoz Birjiña beraren onran, atoz kontuz bederatzi urren onetara. Goazen oraiñ ongi konfesatzeko prestaera ikastera, ta egitera.

OGEI TA AMARGARREN ERAKUSALDIA

Atzeneko erakusaldiko gaiaren beraren gañean.

Benedictus Deus, et Pater Domini nostri Jesu-Christi, qui secundum

Misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem vivam.

1. Petri cap. 5

Egin zuan gure Jaungoikoak Adan, egin zuan Eba ta biak egin zituan bere Zerurako. Egiñ orduko eman zien biai lurrean bizi ziran artean ongi izateko bear zuena; bada eman zien lurreko Paradisua, ta Zeruko inozentzia, justizia orijinala, ta grazia. Bazuen Paradisuan, doarik alaere, Adanek, eta Ebak, jateko, edateko, ta gauza guzietarako nai adiña, baita askoz geiago ere. Etzuen gaitzerako makurtasunik batere, ta gauz onak aisa, ta erraz egin zitzakeen beren inozentzia, ta zuen graziarekin batean. Era onetan bizitzera gure lenengo Gurasoak, jaunak ongi zeritzanean, eramango zituan bere Zerura eriotzaren atzaparretan erori gabe, ta emango zien betiko atsegin-kontentu ta gloria. Ta au bera gertatuko zan Adanen ondorengoakin, oek ongi bizitzen baziran, ta kontatuak izango ziran oen artean gaitzerako ziranak. Zori onekoak gu baldin Adan ta Ebak egin izan balue beren Jaunaren esana; baña utsegin zuen gure lenengo guraso oek Jaunak debekatu zien fruta jaten zuela: galdu zuen Jaunaren adiskidetasuna, ta justizia orijinala: galdu zuen Zerurako zuen esku, ta deretxa, ta beratik asaldatu ziran len lo, edo illak zeuden gaitzerako griña, ta pasio anima galgarriak. Geratu ziran Zeruko atepak, bekatu jatorrizko onekin itxiak, Adanentzat, ta onen ondorengoentzat.

Baña onegia da gure Jaungoikoa gaitz onen andia sendatzeko bidea ukatzeko. Gizonaren oker andi au zuzentzeko bidaldu zuan mundura bere Seme bakarra, ta Seme onek gizonaren jantzia arturik, ta gurutze batean ainbeste nek-oñaze ta pena igarotzen zuela, ta atzenean bere bizitza ematen zuela, egin zituan bere Aitarean, ta gizonaren arteko pakeak, ta idiki zituan lau milla ta geiago urtean itxirik egon ziran Zeruko atepak beragan sinistu, ta beraren lege garbi-zuzena gorde nai duententzat. Jaunak siniste onetan ta bere lege garbira deitu izan gaitu nere Kristauak, ta onetan egin digun ontarte andiaren gañean izango da nere gaurko itzaldia. Adiraziko dizuet aurrena, zer nolakoa dan ontarte, edo mesede au. Bigarrena: Jaunaren siniste on, ta lege garbia artzean zer agindu

degun; ta atzenean ze egin bear degun gure Jaunaren guganako ongina, ta amorioari erantzutzeko.

§ I.

Zure Jaun Jaungoikoak bere ontasun, ta miseriardiari begiraturik deitu zaitu, Kristaua, bere fede Santara, ta lege eder garbira. Ta badakizu, Kristaua, zeñ andi, ta miragarria dan zuri onetan zure Jaunak egin dizun ontarte, edo mesede? Badakizu zer ongina, ta amorioa zor dizun Jaun berari? Edo oroitu zera zure ongille on Jesu maiteari alik umilkiena eskerrak emateaz, ontarte au zere gogoan darabiltzula? Nork sinits lezake ozta ozta oraindano zure zor onezaz oroitu zerala? Au bera emendik aurrera gertatu ez dakigun begira ezazu Jesu-Kristoren sinistean ta lege garbian egotea zein gauza bearra, ta dignidade andia dan. Begiraezazu gero ontarte au ukatu diela Jaunak ezin konta al Anima zu baño askoz leialago izango ziranai. Begira ezazu atzenean ez dezula zori on andi au zere irabaziz, edo zure gurasoakgatik, baizik zure Jaunaren miseriardia, ta graziaz. Au guzia ekusi ezkerio izango degu biderik asko Jaunaren aurrean lotsatzeko.

Idiki zituan Jesu-Kristok, egia da, idiki zituan bere eriotzarekin Zeruko atepak, baña idiki zituan bere siniste, ta lege garbi ederra artu ta Jesus beraren markarekin arkitzen diranentzat. Ez dago Zerurako biderik, ta ez dago Zerurako irabazirik Jesu-Kristoren siniste, ta lege gabe; galdu zuan alabaña gizonak bekatu jatorrizkoarekin Zerurako esku guztia, ta graziaren izate ederra, ta esku, ta izate au iristeko berriro jαιο bear du bataioko Sakramentuan, ta Sakramentu onekin biurtzen zaizka Zerurako eskua, ta graziaren izate ederra. Salbatuko da dio S. Markos Ebajelistak, sinisten ta bataioko Sakramentua artzen duena; baña betiko galdua izango da, sinisten ez duena. Berriro jaiotzen ez dana, dio S. Juan Ebanjelistak, uretik, ta Espiritu Santuagandik, ezin sar diteke Zeruko Erreñuan. Ez dago salbatzerik ezpada Jesu-Kristoren izen Santuan, siniste, ta legean. *Non est in alio aliquo salus* (Actor. 4). Ekusten dezu zein gauza bearra dan Jesu-Kristoren siniste, ta legean egotea Zerura nai duanententzat? Ta ote dakizu zein dignidade andi, ta goia dan lege onetako izatea? Da Kristaua dignidade bat, zuri ematen dizuna Jaungoiko beraren Semearen izena, ta izatea S. Juanek dionez: *Ut filii Dei nominemur et simus*. Da Jesu-Kristoren beraren senide izatea, ta Jesu-Kristorekin berarekin

Zeruko Erreñuaren heredero geratzea. *Haeredes Dei cohaeredes Chti*. Ta izanik Kristauaren izate au onen andi-miragarria, gu alaere deitzea dignidade onetara! Zer ontarte, edo mesedea ez diogu onetan zor gure ongille eziñ ongilleago Jesus maitagarriari?

Ontarte au ukatu die ezin konta al bataiorik gabe iltzen-diranai. Zenbat aur iltzen dira munduaren lau bazterretan bataioko Sakramentua gabe? Zenbat Kristau errietan beretan? Oraindaño onela ill, ta aurrera illko diranak izango dirala gutxiena, dio Alapide gizon jakintsuak, milla milloi. Nondik datorkizu bada, Kristaua, zuri, nondik niri oetako bat ez izatea? nori zor diozu, ezpada zure Jaunaren miserikordiari? Ta bataiorik gabe ill diran ta illko diran aurrak onenbeste gutxienean izango badira, zenbat, ta zenbat milloi izango ote dira federik gabe oraindaño ill diranak, ta munduaren azkeneraño illko diranak? Zenbat Asian, Afrikan, Amerikan, ta European bertan? Zenbat aen artekoak izango ziran Jaunarentzat gu baño leialagoak, kontu obearekin birtutearen bide eder garbiari jarraituko zioenak? Ta alaere aek utzi zituan Jaunak, ta uzten ditu bere siniste, ta legera ekarri gabe, ta guri, nere Kristauak, guri eman digu izate, ta dignidade miragarri au? Ekusi ezazue, dio S. Joanek, ekusi ezazue nolako onginai, ta amorioa agertu digun Jaunak, ematen digula Jaungoiko beraren Semeak deitzea; ta ez deitzea bakarrik, baita izate-ere. *Videte qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filii Dei nominemur et simus* (Cap. 13). Begira ezazu ongi Kristaua, zer ontartea zor diozun Jaunari, zeren Jesu-Kristoren siniste, ta lege garbira deitu zaituan.

§ II.

Baña ontarte aii andi, ta dignidade onen goiak nai ta ez, esan oi dan bezala, berekin ekarriko ditu bere egin bear andiak. Ote dakizu zuk Kristaua, zer egin bear diran oek? Ote dakizu zer agindu zenion Eliz Ama Santari Zeruaren, ta lurraren, Aingeruen, ta gizonen aurrean? Oroitu ote zera, zure bataioko egunean emandako itzaz? Ez noaski zure oraindaño biziak dionaz. Jakin dezazun bada zer agindurik arkitzen zeran egun artatik ekusi ezazu benik bein zer gisatan, ta nolako zeremonia Santuakin artu zinduan Eliz Ama Santak bere umeen artean. Ekusi ezazu gero bataioan agindu dezunari erantzuteko zertara beartua arkitzen zeran, eta arriturik noaski esango dezu: ez dala zugar oraindaño Kristauaren antzik izan zure bizimodu, ta azturatan.

Lenengo zeremonia Santua izan zan Aita, ta Ama Pontekoak zurekin batean Elizara etortzea, zure orde erantzuteko egiten diran galdeai, ta zure izenean agintzeko agindu bear dan guztia. Emendik Aita, ta Ama Pontekoak beartuak geratzen dira aurrari gurasoen faltan dotrina erakustera, dio Santo Tomasek. Bigarren zeremonia da izena ipintzea, ta onela bataiatua geratzen da Jesu-Kristoren Soldadeskan sartua munduaren, Deabruaren, ta aragiaren kontra gerra egiteko. Irugarren zeremonian galdetu zizun Eliz Ama Santaren izenean Apaizak: *Zer eskatzen diozu Elizari?* Zuk orduan ezin erantzun zentzakean, baña zure ordean erantzun zuan zure Aita ponteak: *eskatzen zenduala fede*, ta fedeak ematen duala *bizitza betikoa*. Laugarren zeremonian *aizeman* zuan Apaizak zure aurpegira aienatzeko zure biotzetik etsaia, Espiritu Santuaren jarleku, ta Eliza bat egiñik gera zindezen. *Irten adi*, agindu zion Apaizak etsaiari, *irten adi onegandik* Espiritu enas zikiña ta egin giok leku Espiritu Santu konsolatzaileari. *Exi ab eo immende Spiritus, et da locum Spiritui Sancto Paradyto*. Bostgarren zeremonia izan zan zure bularrean gurutze Santuaren siñalea egitea, lotsa etzaitzen, Kristaua izateaz, ta Kristauak gerala agertzeaz. Seigarren zeremonia da: gatz *bedekatua* zure aoan sartzea, oro zindezen Jaunak bataioan egin zizun ontarteaz, ta oroipen onekin kontuz ikasi zenezan Zeruko jakiunde, edo zure bizitza gordetzea bekatuaren usteldasun guztietatik. Zazpigarren zeremonia izan zan estola bat gañean zuri ipintzea, ta onela Elizan sartzea, aditzera eamten zatzula, Kristauak izan bear duela Jaunaren bizileku, ta Etxe. Zortzigarren zeremonia izan zan txistuarekin egitea zure sudur, ta belarriak, aek idikiak iduki ditzatzun Jaunaren itza, ta Zerurako gauzak aditzeko, ta zure bizitza onarekin birtutearen usai gozoa zabaltzeko. Bederatzigarren zeremonian, bataioa emateko aurrean, galdetu zizun Eliz Ama Santak zere izenez: *Urlia*: ta ukatzen dezu Satanas? *Abrenuntias Sathanae?* Bai, ukatzen det, zure izenean erantzun zuan Aita ponteak, edo an zeudenak. *Abrenuntia*. Ukatzen, ta betiko uzten dituzu Satanasen egiteko guztiak? *Et omnibus operibus ejus?* Ukatzen ditut, erantzun zenduan. *Abrenuntia*. Ukatzen dituzu, ta betiko uzten Etsayaren zorakeria, ta ponpak? *Eta monibus pompis ejus?* Ukatzen ditut, erantzun zenduan. *Abrenuntia*. Amargarren zeremonian gainzutu zinduen bularrean, ta espaldetan Kristaua, ta olio Santuarekin, onetan adirazten zala zure Anima bataioko Sakramentuan gainzutzen zala Jaunaren grazia, ta Zeruko doaiakin, ta Espiritu Santuaren presenziarekin. Amaikagarren zeremonian ipiñi zizuen buruaren gañean eun txuri bat, aditzera ematen zitzatzula Adanen jauntzi zarrak, ta bekatuaren zatar puska guztiak utzirik, jauntzitzen dezula graziaeren soñeko zuri ederra,

jauntzi berarekin mantxarrik gabe agertzeko kontuetako egunean Jesu-Kristoren aurrean. *Accipe vestem candidam, quam immaculatam perferas ante Tribunal Domini Jesu-Chri*. Atzenan galdetu zizuen: *Vis baptizari?* Urليا: era onetan, ta Kristauari dagozkan eginbide oekin nai dezu bataioko Sakramentua artzea? Baietz, esan zenduan. *Volo*.

Ona, Kristaua, nola zer gisatan artu izan zinduan Eliz Ama Santak bere umeen artean. Baña zein gutxi oroitu zeran zu zer agindu zenduan Kristauaren izate ta dignidade andi au artu zenduanean! Enzun nazazu gutxi bat arreta andiarekin, ta ezagutuko dezu zein gauz andiak agindurik zauden. Agindu zenduan benik bein Jesu-Kristo gure Maisu, ta Erakuslea gurutzean arantzaz, ta iltzez josirik iltzan eran, zu ere bekatu diran gauza guzietarako biziko ziñala gurutzean josia, ta illa bezala. Illa aragiaren atsegin loiak dakaizten itzegite, begiratze, ukuitze, jauntzi arro guzietarako. Illa birau, juramentu, lagun urkoari bekatuako bidea emate, ta jan edan geiegiatarako. Illa besteri kalte egiteko dala bizitzan, dala ondasunetan, dala honra, edo faman. Adi ezazu zer dion S. Paulo Apostoluak Jesu-Kristoren ume egiazko diranak gurutzefikatu due beren aragia bere griña makur, ta gura gaiztoakin: *Qui autem sunt Chri carnem suam crudifixerunt cum vitis, et concupiscentiis suis* (Cap. 5 ad Galat). Jesu-Kristorekin gurutzean josirik nago, dio Apostolu berak: bizi naiz, baña ez naiz ni nerau bizi, bizi da nigan Kristo. *Chri confixus sum cruci: vivo jam non ego, vivit vero in me Chri* (Cap. 2 Ad Galat). Ta oraindik are geiago dio Apostolu berak, esaten duanean: bataioko Sakramentuan geratu gerala Jesu-Kristorekin batean obian sartuak illak bezala izateko munduaren, Demonioaren, ta aragiaren gauzetarako. *Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem* (Ad Romanos cap. 6). Ongi: ta non dira egungo egunean Kristau oek? Non dira Jesu-Kristorekin gurutzean josiak, ta obian sartuak ta illak bezala bizi diranak munduaren, etsaiaren, ta aragiaren gogaeta gaiztoetarako? Atozea zu biraugillea, edo juramentuak erraz egiten dituzuna: atozea zu gizon zere ume, ta familiari naigabez beterikako bizitza ematen diozuna, zure alferkeria, zure edan, ta berandu etxeratzearekin: atozea zu neskatz zere jauntzi arro, zere ibillera arin, ta modu gaiztoakin Demonioaren beraren maisu izan zaitezkeana: atozea zu gazte edo zar zere itzegite loialakin lagun urko askori bekatuako sarea zabalitzen diezuna: zure bizimodu ori da bataioko Sakramentuan agindu zendua? Zertan igerriko zatzu Kristaua zeran, edo jentil fedegabekoa?

Agindu zenduan gañera bataiatu ziñanean, zere griña, ta pasio txarrik ukatzea. Etzenduan agindu griña makurrik ez izatea: zeren oek bekatu jatorrizkoaren ondoren gurekin jαιο, ta gurekin bizitzen dira, ta

bataioko Sakramentuak bekatu jaiorizkoa kentzen badu ere, uzten du guban gaitzerako makurtasuna, ta gauz onetarako nagitasuna. Zer agindu zenduan bada bataioan? Agindu zenduan griña txarrak illduratzea, ta beti kontra egiñaz, eskatzen duena ukatuaz, eskuratzea, ta ezitzea. Nere ondoren etorri nai duanak, ukatu beza bere burua, esaten digu Jesu-Kristok, ta jarrai begit. *Quicumque vult post me venire, abneget semetipsum, et sequatur me* Mira ezazu, Kristaua, miratu ongi zure bizitza, ta galde giozu zere buruari: Urليا: non, ta zertan arkituko det nik zugar Kristauaren siñalerik, edo arrastorik txikiena-ere? Arkituko ote det, nere griña, ta pasio gaiztoak garaitzeko arreta, ta kontu zintzoan? Ah! baldin alde one-tatik nere buruari begiratzen badiot, ez da nigan arkitzen Kristauaren antzik! Nik alabaña nere griña makurrik eskuratzeko kontu egin be- rrean ez det deretxarrik galdu oek gura duena egiteko, oek bazkatzeko, ta nere Anima, ta beste askorenak galtzeko!

Agindu zenduan gañera, Kristaua, agindu zenduan bataioko Sakramentuan biotzez ukatzeko, ta uzteko munduko ondasun, atsegin, onra, ta gauza guziak, berenez gaiztoak ez izan arren, kontentu bizi zera- la zure Jaun Jaungoikoa zurea izatearekin. Ez digu eskatzen gure Jaunak, ondasunik ez izatea, atsegin-kontenturik batere ez artzea, onrarik gabe bizitzea. Ez; baizik agintzen digu gure biotzak ez ipintzea gauz oetan, baizik ontasun neurrigabea dan gure Jaunagan. Ala erakustn digu gure Salbatzalleak. *Omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quae possidet, non potest meus esse Discipulus* (Luc. c. 14). Bataioko Sakramentuan eman zenduan itz oni ongi erantzuteko alako sasoiean gorde bear dezu zure biotza, non prest egon bear dezun ondasun guztiak, atsegin-kontentu guztiak, itz batean guztia uzteko zure Jaunaren legea ez ausitzeagatik. Biotzeko sasoi au, ta era onetan prest bizitze au adirazten digu San Paulo Apostoluak, esaten digunean: Emazteak dituenak, izan bitez ezpalitue bezala: *Qui habent uxores tanquam non habentes sint*. Nekez, ta negarrez bizi diranak, negar gabe bizi balira bezala, ta atsegin-kontentuen artean bizi diranak atsegiñik artzen ezpalue bezala. *Et qui fient tanquam non flentes, et qui gaudent tanquam non gaudentes*. Eta erosturak egiten dituenak, gauzarik ezpalue bezala, ta munduko gauzaz usatzen duenak usatzen ezpalue bezala. *Et qui emunt tanquam non possidentes, et qui utuntur hoc mundo, tanquam non utuntur* (1. Ad Corint. cap. 7). Ekusten dezu, anima, nolako sasoiean iduki bear dezun zure biotza berenez bekatu ez diran gauzetan ere? Ta nekatu zera iñoiz aginte au zein andia dan ezagutzen? Ondasunen artean bizi, ta oei biotza ez itsastea: atsegin-kontentuen artean egon, ta oetan biotza ez ipintzea: onra, ta estimazioak izan, ta ezpalira bezala oen artean igaro-

tzea, da nere Kristauak gauza guztiz andia, ta miragarria: da gauza Jaunaren laguntza ta grazia gabe iristen ez dana: ta da Kristau gutxik bear dan eran egiten duena.

Adirazi ditugun gauza oezaz gañera agindu zenduan Bataioko Sakramentua artu zenduanean zure Jaun Jaungoikoa biotz osoz, ta guztitik maite izatea, ta Jaunaren ontasun onegatik zure lagun urko guztiak, baita oen artean etsaiak-ere. Agindu zenduan zure Jaunaren aginte guzti guztiak leialki gordetzea. Biotz guztitik Jauna amatzeko, ez da asko aoaz esatea amaten dezula Jaun bera. Ainbesteraño Jaungoikoaren ontasunagana jarri bear due gure biotzak non prest egon bear duen Jauna ez uzteko, ta ez ofenditzeko ez Zeruagatik ta ez lurragatik, ez goiagatik ez beagatik, ez bizitzagatik, ta ez eriotzagatik. Mira ezazu Kristauak zure biotz ori, ta ekusi ezazu era onetan egiaz bere Jaunagan jarria egon ote dan oraindañoakoan, ta arkitzen ote dan oraiñ bertan ere. Ail nere Kristauak, nola egongo ziran sasoi eder onetan, ta onenbesteraño Jaunaren ontasunagana etziñak gure biotzak: baldin dan aserrerik txikiena, bekatuak itz, edo begiratze bat, iñor aintzat artze bat, erregalotxo bat asko izan bada zure biotza bere Jaunaz aztutzkeo, ta edozein gauza makur esateko ta egiteko? Ez da ez ezpata bularrean ekustearen bearrik izan zuk zure anima, ta zure Jaun Jaungoikoa utzirik gogoak eman dizuna egiteko.

Ona, nere Kristau onak, zeñ gauz andiak agindu ditugun Kristauaren dignidade goia artu degunean. Andiak dira berenez, baña baldin begiratzen badegu kontuz: gerala Jaungoiko beraren Semeak, Jesu-Kristoren senideak, ta Zeruko Erreñuaren herederoak: baldin oroitzen bagera Kristauaren dignidadea artzean, geratu giñala Espiritu Santuaren graziaz ta doaiez gaintzutuak, ta Espiritu Santuaren bizileku izateko konsagratuak; au guztia ongi begiratzen badegu, nork eztakus, zein bizitza garbia, ta zein santidade andia eskatzen digun Kristauaren dignidadeak, ta nik adirazi ditudan gauza guziak ez dirala geiegi oni erantzuteko? Eztakizue, esaten digu San Paulok, ez dakizue, zuek zeratela Espiritu Santuaren Eliza, edo Tenploak? *Nescitis quia membra vestra templum sunt Spiritus Sancti?* Au onela da, Kristaua? Ta au onela izanik, bizitu zera zuk dakizun eran? Au onela, ta zure konfesio ta komunio oriekin, ara ona ibiltzearekin, uste zenduan Kristaua ziñala, ta Kristauaren eginbide guztiai erantzun zeniena? Ezaguezazu bada orain asko badira-ere Kristauaren izena duenak, gutxi dirala Kristau izatea zer dan ongi begiratzen duenak.

§ III.

Nere Jaun Jaungoikoa! zeñ on, ta ongille maitagarria zeran zu nere-tzat! Milla esker Jauna zeren zure odol preziotsuarekin erosi, ta zure siniste on, ta lege garbira deitu nazun. Nondik niri nere Jaun Jaungoikoaren Seme, Zeruko Erreñuaren heredero, ta nere Jesus maitagarriaren senide izateraño altxatze au? Nondik niri onenbat dignidade ainbeste milloi uzten dituzula fedegabetasunaren gau illunean? Zer egin al nezake nik Jauna, zure ontasun, ta Misericordia geiegi oni erantzuteko? *Quid retribuam DOMINO pro omnibus quae retribuit mihi?*

Jauna gutxi da nik egin al guztia, zugar dedan zor andi oni erantzuteko, baña alaere egin uste det emendik aurrera zure laguntzarekin bat, zuk nigandik nai dezun gauza bat. Egingo det Jauna bertatik alegiña nere oraindañoeko eskergabekeriak Penitenziako Sakramentuan desegiteko. Garbituko det Jauna, nere biotz au, ta prestatuko det Espiritu Santuaren jarleku izan dedin: ta bizi naizan gau egunetan aztu ez nadin nere zor andi onezaz, artuko det, Jauna, urtean egun bat bataiatu nintzanean egin zenidan ontarte andiaz oroitzeko, ta ill arte guzian zor dizudan amorioari erantzuteko egingo det zure lege Santak eskatzen duan bizitza garbi, eder bat. Amen.

OGEI TA AMAIKAGARREN ERAKUSALDIA

*Adirazten da asko edo gutxi ote diran salbatzen
diran kristauak.*

Domine, si pauci sunt, qui salvantur? Luc. 13.

Ekusi dezu, Kristaua, aurreko egunetan, zein gauza andietarako egin zinduan zure Jaun Jaungoikoak; edo egin zinduala bera ezagutzeko, amatzeko, serbitzeko, ta gero betikotasun guzian berarekin batean doatsu Zeruan izateko. Ekusi dezu, zein neurri miragarriak artu dituan Jaunak zuri billaerazteko zure betiko zori ona, ta bizitza doatsua. Au guzia egin gure alde gure Jaun onak! ta alaere Adanen umeak bizi dira bizi diran eran? Ai! Aldegin due guziak, esan dezakegu Dabid Santuarekin, aldegin due betiko zori onaren bidetik, eta galdu dira Jaunarentzat. *Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt.* Begirautrik munduari egin diteke bein batean Jesu-Kristori egin zioen galdea: Jauna, esan zion batek, gutxi ote dira Zeruratzen, edo salbatzen diranak? *Si pauci sunt, qui salvatur?* Galde oni nagokala begien aurrean ipiñi nai dizkitzut bi pen-samentu.

LENENGO PENSAMENTUA

*Asko, edo gutxi ote diran Adanen ondorengo
guzien artean salbatu, ta salbatzen diranak?*

Gure Jaun Jaungoikoak egiaz nai du, dio S. Paulok guziok salbatzea: *Deus omnes homines vult salvos fieri.* Zer egin eztu bere nai onekin guziok Zerurako bidean sar-erazteko, ta guziok Zerua irabazi dezagun? Baña nola gizonari eman zion gaitzerako, ta onerako eskua, etzion kendu nai izan esku au, dio S. Agustiñek. Emendik dator gizon eskergabeak, bere Jaun Jaungoikoa amatu, ta serbitu ordean, Jaun bera utzitzea, bere gura txarrai jarraitzea, ta bekatura dabilela, galtzea betiko bizitza doatsua. Baña gizonak leialki gordetzen baditu Jaunaren aginteak, ta kontuz jarraitzen badio Jaun beraren lege Santari, onek iristen du betiko zori ona. Era

onetan betiko zori ona iristen duenak, edo salbatu, ta salbatzen diranak asko, ta asko dira Adanen ondorengo guzien artean. Au aditzera eman zuan Dabidek esan zuanean: kontatuko ditut, eta ondar-aleak baño ugarriago izango dira. *Dinumerabo eos, et super arenam multiplicabuntur.* Au bera aditzera emango zigun S. Juanek zioenan: ekusi nuan talde andi bat jende-mota guzietatik, eziñ iñork-ere konta zezakean adiñekoa. *Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus.* Baña asko, edo gutxi ote dira betiko galdu, ta galtzen diranen aldean? Txit gutxi, nere Kristauak, txit gutxi, eta egia au ezagutzeko asko da munduari bere jaiotzatik onera begiraldi bat ematea. Nola bizitu ote zan mundua lenengo milla sei eun, eta berrogeita amasei urteetan, edo ujalderaño? Seten ondorengoak zenbait denboran ongi, Kainenak gaizki. Asi ziran ezkontzaz elkarganatzan, eta mundu guzia zikindu zan bekatuz, idolatriaz ta lujuriaz ainbesteraño, non esan izan zuan Jaunak: *Kenduko det lurraren gañetik egin nuan gizona;* eta ez gizona bakarrik, baita onekin batean abereak, edo animaliak berak-ere, lurrean arrastaka dabilzanetik asi ta aidean dabilztan egaztietaraño guziak; damutu zat alabaña oek egiñaz: *Paenitet enim me fecisse eos.* Eman ziozkan munduari eun ta ogei urte bere gaiztakeriaz, eta bekatu nazkagarriaz damutu zedin; baño alferra izan; ta guziak bukatu zituan, mundu guzia estali zuan, ujalde batekin. Bakar bakarrik gorde ziran Noe, ta bere emaztea, iru seme, ta iru errañarekin, Jaunak esan zien eran arka, edo kutxa batean sarturik. Zenbat millo animo etziran itoko ujalde artan? Eta guziak betiko galdu ziran zenbaiten iritzian. Egia da asko gizon jakintsuak uste duela, ito ziranen artean batzuek biurtuko zirala Jaungoikoagana.

Ta kastigu izugarri onen ondoren nola bizitu ote zan mundua? Nola? len bezala gutxi gora bera, laster alabaña zabaldu zan idolatria, ta loikeria-mota guzia, Sodoma, Gomorra, ta beste iru errekin gertatuak aditzera ematen duan bezala. Ezin esan diteke, zertaraño loitua, ta usteldua arkitzen zan erri oetako jendea aragiaren atsegin zikiñetan. Asko da esatea, beartu zuala Jauna sufre, ta betunezko su ikaragarri batekin, Lot, onen emaztea, ta bi alaba ez, beste erri aetan bizi ziranak, eta erriak berak auts biurtzera. Eta jende oek guziak amildu ziran betiko infernura. Ordutanik Jesu-Kristoren etorreraño zuzendu ote zan mundua? Batere. Israeltarren artean ezagutzen, eta adoratzan zuen gure Jaun Jaungoikoa, ta gañerako mundu guzia jainko gezurrezkoen itsumenean bizi zan. Argatik Dabidek deadar egiten zuan. Guziak aldegin due Jaunagandik, eta galdu dira. Eta Isaias Profektak zion zabaldu du infernuak bere kolkoak, ta neurririk gabe idiki du bere eztañtzar izugarria. *Dilatavit infernus*

animam suam, et apperuit os suum absque termino. Etorri zan munduaren salbatzalea, ogei ta amairu urtean bizitu zan gizonen artean itzez, eta obraz Zerurako bidea erakusten, eman zuan gurutzean bere bizitza, ta ipiñi zuan bide bera ederki prestatua. Ta alaere munduaren lau bazterrek fedearen argi gabe bizi dira, Katolikoan erriaz osterontzean, eta oetan ere bekatuarn lolloa errotu, ta zabaldu da nortaki zenbateraño. Adanen ondorengo guziaz begiraten badiegu beraz txit gutxi dira salbatu, ta salbatzen diranak galtzen diranen aldean. Zein gauza negargarria au gertatzea ainbeste Jesu-Kristori kosta zaizkan animakkin! Aita Santu Inozentzio irugarrenari esan zion bein gizon Santu batek: ekusi zituala animak infernura amiltzen, elurra ugari ari danean elur-maloak lurrera erori oi diran eran.

BIGARREN PENSAMENTUA

Kristauen artean aso, edo gutxi ote diran salbatzen diranak, galtzen diranen aldean.

Salbatzen diran Kristauak berenez asko dira, eta aurtasunean iltzen diranak barrunen sartzen dirala, geiago izango dira salbatzen diranak galtzen diranak baño; jaiotzen diranetatik asko, edo alde aldean irugarren partea iltzen dira zortzi, edo amar urteetarako. Baña Kristau aziaz itzegiten dala, salbatzen diranak gutxi dira galtzen diranen pare ipintzen badira. Au aditzera eman digue S. Basiliok, S. Agustiñek, S. Juan Krisostomok, S. Gregoriok, eta S. Bernardok. S. Juan Krisostomok Antiokiako erri andian predikatzen ari zala esan zuan: zenbat uste dezue erri onetan dirala salbatuko diranak? *Quot esse putatis in civitate ista, qui salvi fiant?* Gauz illun, edo samiña da esatera noana, baña esango det. Doi doia arkituko dira ainbeste millaren artean eun salbatuko diranak, eta oez-ere dudan nago. *Vix in tot millibus inveniri centum possunt, qui salvi fiant, quin et de his dubito.* S. Gregoriok dio: asko dira fede Santara datozenak, eta gutxi Zerura dijoazenak. *Plures ad fidem veniunt, et ad Caeste Regnum pauci perducuntur.* Eta ez dira gutxiago ikaratzeko gauzak S. Bizente Ferrerrek, Hugo Kardenalak, Agreda beneragarriak esaten dizkiguen gauzak. Baña zertarako nekatuko gera gizonen esanak aitatzen baldin Salbatzalleak berak esan bazuan: asko dira deituak, baña gutxi autuak? *Multi sunt vocali pauci vero electi?*

Ta oraindik-ere ezin sinistu badezu gutxiago dirala Kristau azien artean salbatzen diranak galtzen diranak baño, begira alde batetik gure fede Santak erakusten duanari, ta besteti gizonen bizitzari. Gure fede Santak erakusten digu, ez dala Zeruan sartuko gauza loirik, edo berbera dana bekatuarekin zikindua dagoanik. *Non intrabit in eam aliquid coinquinatum.* Emendik Zerura nai duanak edo garbi gorde bear du bataioan Jaunak eman zion graziaren soñeko ederra, edo penitziarekin, au da damuz, eta negarrez garbitu bear du bere anima. Eta nork eztaki, zein gutxi diran bataioan artu zuen graziaren soñeko ederra garbi gordetzen duenak? Nork eztaki, Adanen umeak ozta gaitzarekin onaren ezagueran sartzen dira, gaitzera dijoazela lasterka, atearen umeak urtara dijoazen, eran? Gutxi dira beraz bekatuz loitu ez diranak, eta inozenziaren bide-tik salbatzen diranak. Eta ugari ote dira egiaz eta biotzetik Jaungoikoagana damuz, eta negarrez biurtzen diranak, bekatuan erori ezkerok? Geiago dira bekatuan oatuak bezala bizi diranak Jaunagana biurtzen diranak baño, geiago gaizki konfesatzen diranak ongi konfesatzen diranak baño, gizon jakintsu askok esaten digunez, ta neke da bestela izatea gure usadio, gure zabarkeria, ta bizimoduari begiraten badiegu. Zenbat, eta zenbat arkituko dira ongi konfesatzeko nola prestatu ezta-kienak? Zenbat alaere Jaunaren itzagandik iges egiten duenak? Zenbat nola nai Pazkoa igarotzearekin urte guziko ongi daudela, uste duenak? Zenbat bekatua, ta bekatutako bideak, etxeak, lagunak osotoro utzitzeko biotzik ez duenak? Zenbat eren oitura, griña, ta genio txarrak garitzeko neurriak artu nai ez dituenak? Zenbat lotsaz bekatuak edertzen, edo ixilik gordetzen dituenak? Aita Frai Luis Granadakoak begiraturik Kristauen bizimoduari dio: Kristauen talde, ta gorputzak oñetik asita bururaño alde aldean ez daukala osasuna osoarekin dagoan puska, edo parterik.

Baña egin dezagun kontu, bekatariak geienak biurtzen dirala Jaunagana egiaz. Gure fede Santak erakusten digu gañera, ez dala asko salbaziorako nola nai Jaunagana biurtzea; baizik irauñ bear dala bizitza onean, eta bekatutik aldegiten dala. Ill artean irauten duana salbatuko da dio Jesu-Kristok. *Qui perseveraverit usque in finem hic salvus erit.* Zenbat, eta zenbat Kristau betiko su, eta garren artean arkitzen dira noiz bait ongi asi ziranak? baña galdu ziran, zeren irauñ etzuen. Zenbat garizuma edo Misioaren batean ongi konfesatu ziranak? ta alaere beti erretzen egon be-rrak dira, zeren irauñ etzuen onean. Esan gidazu orain, Kristaua, Pazkoetan, edo Misioetan Jaunagana biurtzen diran bekatarietatik asko ote dira bekatuta biurtu gabe dirauenak? Izango ote dira irutatik bi? Ez.

Izango ote dira erdiak? Ez. Izango ote dira irutatik bat? Ez eta orrenbeste-ere, gizon jakintsuen iritzian. Oetatik batek dio: *Poztuko nintzake ni, baldin Misio batean Jaunagana biurtzen diranetatik eunetatik ogei ta amarrak iraungo balue bekatuta biurtu gabe; baña nik esan degkezuet, ozta dirala ogei*. Au letraz ezarria utzi zuan Aita Kalataiud'ek. Ta au onela bada, zer da zer miretsi gutxi izateaz salbatzen diran Kristauak galtzen diranen aldean?

Gure fedeak erakusten digu Zeruko erreñua irabazten dala bortxaz, au da gure gura, griña, ta jenio errebesak eskuratzeko, zuzentzeko, edo ezitzeko, saiatzen gerala, eta obra onak egiteari kontuz jarraitzen diogula. *Regnum Coelorum vim patitur*. Eta nork eztakus, Kristaurik geien geienak ez duela konturik beren griña txarrak eskuratzeko? Gazteak gaiztakeriari ederretsi ezker, lenago utziko du larrua bere bide okerrak baño: eta zarrak ez oi due biotzik bere jenioai kontra egiteko. Esana dago: *antz azturak obiraño*. Atzenez Eskritura Santak esaten digu, bekatarien erioztza izan oi dala guztiz gaiztoa: *Mors peccatorum pessima*. Ez zergatik, bekataria osotoro Jaunagana biurtzen bada, barkazioa ukatzen dion Jaun berak, baizik zeren neke dan, ta gutxitan gertatzen dan erioztzako denboran bekataria bear bezala Jaunagana biurtzea. Gaitzak alde batetik, bere bizitza gaiztoak, eta infernuaren beldurrak bestetik, utzi oi due alabaña bekatari tristea ezertako ez dala. Emendik atera dezakegu erraz Kristauen artean-ere gutxiago dirala salbatzen diranak, eta gertatzen dala Salbatzallearen esana. Asko dira deituak, baña gutxi autuak. *Multi sunt vocati, pauci veri electi*. Goazen oraiñ gai onen gañean gure zerbait pentsatza.

Lenengo pensamentua: Asko edo gutxi ote diran Adanen ondorengoen artean salbatu, ta salbatzen diranak.

Bigarren pensamentua: Kristauen artean-ere asko, edo gutxi ote diran salbatzen diranak galtzen diranean aldean? Gure Salbatzalleak dio asko dirala deituak, baña gutxi autuak. *Multi sunt vocati, pauci vero electi*. Egizue alegiñak bide, edo ate estutik sartzeko. *Contendite intrare per angustam portam*. Ai! ta ni salbatuko diran orietakoa, edo besteetakoa ote naiz? Emen ixilik egon bear da gutxi batean gauz oetan pentsatzen.

FRUTUA

Emendik atera bear degun lenengo frutua da: Jaunaren aurrean ongi damutzea oraindañoko gure bizitza anima-galgarriaz. Bigarren fru-

tua, bertatik ar ezazu konfesio on bat egiteko, bekatutik, eta bekatuaren bideetatik aldegitako asmo osoa. Au da, Jesu-Kristok esaten digun bezala, ate estutik sartzeko alegiña egitea. *Intrate per angustam portam*. Irugarren fruta ongi konfesatzeko, ta aurrera bekatuta ez biurtzeko bear dezun grazia iritxi dezazun, ar ezazu zure bitartekotzat Birjiña guztiz Santa dolorez bete. Atzenez Birjiña beraren onran atoz bederlatzi urren onetara, ta oitu zaite Jainkoaren itz Santura, bezpera, ta errosariora etortzera. Goazen oraiñ ongi konfesatzeko prestaera ikastera, ta egitera.

OGEI TA AMABIGARREN ERAKUSALDIA

Adirazten da kristaua asko dirala deituak, baña gutxi autuak.

Multi sunt vocati, pauci veri electi. Math. 20

Asko dira deituak Jesu-Kristoren fede, ta lege Santara, ta alaere gutxi dira autuak Zeruko erreñurako. Au aditzera eman zigun Jesu-kristok esan zuanean: asko dira deituak, baña gutxi autuak. Gauza negargaria! Ainbeste neurri eder artu gure Jaun onek guri betiko bizitza doatsua eman naiez; ta alaere gutxi izan Zeuratzen diranak galtzen diranen aldean! Ta zu, Kristaua, ni, eta emen arkitzen geran guziok norako ote gera? Eztakigu. Guk dakiguna da denbora, edo urte gutxiren barrunen izango gerala edo betiko zori onekoak, edo betiko zori gaiztoakoak. Guk dakiguna da Eliz Ama Santaren barrutian nastuak dabiltzala onak, eta gaiztoak, baña bere denboran bereziko ditu Jaunak, eta ipiñiko ditu onak alde batean, gaiztoak bestean; lastoa, ta belar gaiztoak alde batean, ale garbia bestean. Alaere Elizaren barrutian nastuak badabiltza-ere onak, eta gaiztoak, baditue eren marka, ta siñaleak, norenak diran, ta norentzako dauden, aditzera ematen duenak; batzuek markatuak arkitzen dira Zerurako markaren batekin, besteak infernurakoarekin. Nai dezu zuk, Kristaua, jakin norako siñale, edo markarekin arkitzen zeran? Ori zu bada onetarako bi pensamentu.

LENENGO PENSAMENTUA

Arkitzen ote da zugar zerurako marka, edo siñaleetatik batere?

Baldin zu, Kristaua, bekatu larriren batean eroria bazaude, ta aren mendetik irtenkizun, ezta bitarte orretan zugar arkitzen Zerurako marka, ta señale egiazkorik batere; bekatuan zauden bitartean alabaña zera Jainkoaren etsaia, eta etsai galgarriaren umea. S. Benitoren ordenan bizitu zan Pelaio zeritzan Erlijosos bat, eta aren bizimoduari begiratuta nork nai esan zezakean Zerurako markatua zegoala. Alaere ilita laster

aren gorputza irten zan obiaren gañera sua, ta garra zeriola; aitortu zion bere agintari, edo buru zuanari, nola betiko infernura zan, zeren erlijioan sartu baño len abereren batekin egin zuan bekatu bat konfesatzeko biotzik izan eztuan. Ezin dateke beraz Zeruko marka, ta siñale egiazkorik bekatutik bat irten dedin artean. Gañera bekatutik irtete utsa ezta oraindik batek Zerura bear duala, aditzera ematen duan marka, ezpadakar berekin beste siñalerik, asko dira alabaña, edo geienak noizbait bekatutik irten zuenak, baña gutxi bekatu biurtzen ez diranak. Enzun itzazu bada oraiñ, Kristaua, Zerurako marka, ta siñaleetatik zenbait, eta begira-ezazu oekkin arkitzen ote zeran.

Elizako guraso, ta gizon jakintsuak asko marka, ta siñale ukitzen ditue gai onetan, eta oetatik bata da Jaunaren itz Santua, sermoiak, ta dotrinak umilki, ta Zerurako bidean aurreratzeko egarriarekin entzutea. Erbesteturik dagoan batek gogoz entzuten ditu bere erriko berriak. Ardiak entzuten du bere artzaiaren deia, ta jarraitzen dio. Ala egiten due Jesu-Kristok beretzat autuak dauzkan animak. Marka au Jesu-Kristok berak aditzera eman zigun. Jaungoikoarena danak esan zien Juduai Jainkoaren itza enzuten du. *Qui ex Deo est verba Dei audit.* Arkitzen ote zera, Kristaua, marka onekin? Zerurako autuen bigarren marka da Jainkoaren beldur santu bat. Beldur au duan animak, alde batetik amaitzen du bere Jaungoikoa, bere Aita, ta ontasun guztiz maitagarria bezala, bere ustea, ta esperantza ipintzen du beragan; baña beste aldetik ezagutzen du zeñ gauza gaiztoa, ta samiañ dan Jaun au utzitzea, ta emendik sortzen zaio Jaun beraren kontra bekatu egiteko beldur santu bat, eta ongi baño-ere obeto gorde nai lituke Jaunaren Aginteak. Marka au aditzera emana dago Eskritura Santaren asko lekutan. Zori onekoa Jaunaren beldurra iritxi duan gizona! Au duana noren pare ipiñiko, edo noren antzeko egingo da, dio Eskritura Santak. *Beatus homo, cui donatum est habere timorem dei! Qui tenet illum, cui assimilabitur?* Zori onekoak Jaunaren beldurtiak, ta Jaunaren lege Santa kontuz gordez bizi diranak, dio Dabidek. *Beati omnes, qui timent Dominum, qui ambulant in viis ejus.* Atozea, Kristaua, zugar ekusten ote da bigarren marka au? Zerurako autuen irugarren marka da etsairik andienak-ere biotzetik amatzea, ta txarkeriarik egin ezpalue bezala ongi artzea dala itzegitean, dala gure bear diranean. Marka au Jesu-Kristok asko bider aditzera eman zuan, et bein batean esan zuan: nik esaten dizuet: *Ego autem dico vobis*: ama-itatzue zuen etsaiak; on egin giezue zuei gaitz nai izan dizuenai, ta erreguezazue zuei atsakabeak emanaz, ta ez diran gauzak altxatuaz dabiltzanak-gatik zuen Aita Zerukoaren Semeak izan zaitezten. *Ut sitis filii Patris vestri, qui est in Caelis.* Ekusten

dezu, nola Jainkoaren semeen marka dan etsaiak amatzea? Adiskideak amatzea geiena da, baña etsaiak amatzea Kristau-ena bakarrik, esan zuan Tertulianok. *Amicos diligere omnium est, inimicos autem, solorum Christianorum.* Arkitzen ote da marka au zugaran, Kristaua?

Zerurako autuen laugarren marka da lagun urkoen neke, ta premia urrikaldutzea, ta alegiñean berai laguntzea. Marka au-ere Jesu-Kristok aditzera eman zigun. Zori onekoak urrikimentua duenak, dio. *Beati misericordes.* Zerurako autuen bostgarren marka da, utsegiteren batean erortzen diranean, umilki Jaunaren aurrean beren utsegitea ezagutzea, lenbait len barkazioa iristeko neurriak artzea, eta Zerurako bideari len baño ere arreata geiagorekin ekitea. Soldadu batek, zauri andi bat pelean dabillega artu, edo atera badu, ta zauria estuta bereala ekiten badio etsaiari len baño-ere gogorkikago, nork nai esango du, biotz andikoa, ta pijoa dala soldadu au; eta au bera esan diteke utsegiteren bat gertatu ondoan lenbait len Jaunagana biurtuta bizitza onari kontuz ekiten dion Kristauaz. Ala egin zuan Dabidek. Zerurako autuen seigarren marka da Jaunagandik, lagun urkoagandik, edo nondik datorkien neke, ta gurutzeak Jaunaren izenean ongi artzea, ta igarotzea.

Marka au, ez bein bakarrik, aditzera eman zuan Jesu-Kristok, eta Tobiasi esan zion S. Rafaelek: zeren Jainkoaren gogokoa ziñan gurutze, ta nekearekin progatzea gauza bearra zan. *Quia acceptus eras Deo, necesse fuit, ut tentatio probaret te.*

Zerurako autuen zazpigarren marka da sarritan, eta ederki prestatuak Sakramentuak artzea, Meza nagusi, bezpera, errosario, ta gauz onetara kontuz etortzea. Bidez dihoanak kontu egiten du bere orduetan artzeko bear duan jana, ta edana; ta era berean Zerurako bidea daramanak, aunatu ez dedin, kontuz artzen ditu Sakramentuak, ta ezin bestean baizik ez ditu utzitzen Jaunaren etxean, edo Elizan egiten diran gauz onak; badaki alabaña era onetan ematen dituala Jaunak bere laguntzak ugariena. Zerurako autuen zortzigarren marka da Birjiña guztiz Santaganako jaiera, edo debozio andi bat, beraren onran aldegiten dala bekatuaren bideetatik, ta egiten dirala obra onak. Ala esaten digu S. Juan Damaszenok. Ala S. Anselmok. Bederatzigarren marka Zerurakoa da, bekatura biurtu gabe irautea, ta au da beste marka, ta siñale guzien koroa. Ill artean irauten duana salbatuko da, dio Jesu-Kristok. *Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.* Begira ondo, Kristaua, marka oekin arkitzen ote zeran, eta oekin arkitzen bazera, zoaz aurrera zere bidean kontuz, Jaunak deitu zaitzan artean.

BIGARREN PENSAMENTUA

Zerurako marken ordean arkitzen ote diran zugaran, etsaiak bereai ipintzen diezten markak?

Jesu-Kristok beretzat autuak dauzkan animak markatuak dakartzi Elizaren barrutietan aditzera eman ditudan marka oekkin.

Eta Deabruak-ere beretzat dauzkan bekatariak markatzen ditu ber gisara; ipintzen ditu unai kontuzkoakkin, eta darabiltzki nai duan eran, nai duan lekuan, eta nai duan lagunakkin. Ai! ta nolako taldeak! zein ugariak! Infernurako marken artean lenengoa bezala esan diteke Jaunaren itz Santua aditzetik, dotrina, sermoi, bezpera, errosario, Sakramentu, ta gauz onetatik igesi ibiltzea. Argatik zuek aditzen ez dituzue Jainkoaren itzak, zeren arenak etzeraten, esan zien bein Jesu-Kristok Juduai: *Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.* Eta marka au infernurako marka bada, begira, Kristaua, zenbat, eta zenbat markatuak egongo diran arako egungo egunean? *Infernurako bigarren marka* da Jaunaren legeko Ministroen, eta Erljioko ordenetan bizi diranen kontra nolana itzegitea, oni, edo ari utsegiteren bat gertatzen bazaio guzien onra, ta izena oiñpean erabiltzea, al dan txarkeria estadu onen kontra egitea, ta egiteko moduak, eta bideak prestatzea. Jakiña da, zein kastigu andiak egin zituan Jaunak Israeliten kontra, zeren gaizki itzezin zuen Moisesen, eta Aaronen kontra. Jakiña da, nola Moisesen arreba Maria egon zan ezkabiz, edo lepraz betea, ta besteen artetik botarik, zeren bear etzan bezala erausian egon zan anaiearen kontra. Jakiña da, nola dion Eskritura Santak: honra ezazu zure Jaungoikoa zure anima guziaz, eta onra itzatzu Apaizak: *Honora Deum ex tota anima tua, et honorifica Sacerdotes;* eta berriz dio: zuek ukitzen zaituenak, ukitzen du nere begiko ninia: *Qui tangit vos, tangit pupillam oculi mei.* Ta lege zarreko Apaizak gatik au bazion Jaunak, zer izango da lege berrikoak ezertan ez idukitzea? Lege zarreko Apaiztasuna alabaña etzan Jesu-Kristoren legekoaren erruñu, ta gereiza besterik. Elizaren asieratik gaurdaño ari dira herejeak ala Apaizen nola Erljiosoen kontra beren puzoia zabaltzen. Arrioren ondorengoak, Luterok, Kalbinok, Wiclef, ta beste hereje asko aritu dira Elizako Ministroen, ta Erljiosoen kontra bata alde batetik, bestea bestetik, ta oetatik zabalduaz joan da izurria Katoliko askotara, batezere ogeita amar urte oen barrunbean. Zer etorri da emendik? Gutxitu da Eliz Ama Santari, Jaunaren Ministroai, Erljiosoi zor

zaten onra, ta errespetoa; gaiztotu dira oitura, edo kostunbreak; ondatu dira erriak, eta amilka dijoaz bekatariak dagoten lekura. O! denbora illunak! denbora negargarriak! Zertan geratu bear ote dezue? *Infernurako irugarren marka* da, Jaunaren beldur Santua galdurik, ardura gabe bekatua bekatuaren gañean egitea, era onetan bizi danak alabaña aditzera ematen du, ez daukala ezertan bere Jaun Jaungoikoa, ta naiago duala bere gogora ibilli Jaunak agintzen diozkan gauza, edo atsegin-kontu guziak baño. *Infernurako laugarren marka* da, iñoiz bizitza onaren bideari ekinda, berea la aspertzea, eta leneko bizitza gaiztora biurtzea. Eri, edo gaixo dagoan bat gaitzaren berrizkaturak sarritan artzen duanean, etsitzen degu aren osasunaz. Ta au bera gertatzen da geienez bekatuaren berrizkaturarekin. *Infernurako bostgarren marka* da atsegin zikiñetara oituztea, ta itsutzea. Ez due oek parterik Zeruko erreñuan, dio S. Paulok. S. Jeronimok esaten digu, griña lizun onen bukaera dala infernua. *Cujus finis gehena. Infernurako seigarren marka* da, munduko izan, edo ondasunetan biotza ipintzea, ta lagun urko beartsuai gogortasunarekin begiratzea. Non dira urrea, ta zillarra gordetzen zuenak? Au da oetan biotza ipintzen zuenak? *Ubi sunt... qui argentum thesaurizat, et aurum?* Jatsi ziran infernura, dio Baruk Profetak. *Ad inferos descenderunt.* Zoazte nigandik betiko surtara, esango die Jaunak azken kontuetan. *Discedite a me maledicti in ignem aeternum.* *Infernurako zazpigarren marka* da munduko onrari itsatsia idukitzea biotza, eta prest egotea alde onetatik ukitzen gaituanaren kontra edozein gauza egiteko, aren faltak agertzeko, eta edozeñ erausi egiteko. Oek alabaña ez due biotzik eren buruak ukatzeko, ta Jesu-Kristoren aginduak egiteko. *Infernurako zortzigarren marka* da munduari, edo gure aide, adiskide, auzo, ongille, edo laguntzalleai atsakabe emateko beldurrez, prest bizitzea ezaguera zuzenak, eta Jaunaren lege Santak debekatzen dituan gauzak egiteko, edertzeko, edo estaltzeko edertu, edo estali bear ez direnean. Tranze batean nori nai gerta dakikeo argala izatea, ta utsegitea, baña era onetan prest bizitzea munduaren beldurrez Jaunaren lege Santa autsitzeke? Ez ain erraz; eta au da etsaiaren umeen siñale, ta marka txit agiria, ta nabarbena. Atzenean infernurako marken artean txikiena ezta etsaiari barkatu nai ez izatea, itzegitea, ta diosala ukatzen zaiola bizitzea. Mira ezazu orain, Kristauna, zure bizitza zutean eta zearrean, eta begira norako, ta norentzat markatua zauden. Arkitzen ote zera Zerurako markarekin? edo arkitzen ote zera infernurakoarekin? Eta zer egin ote deza ke infernurako marka beregan dakusanak? Zer? lapurraren markarekin bere ardia dakusanak egiten duana. Kentzen dio lapurraren marka, ipintzen dio berea, eta aurrera kontu obeto egiten dio. Au bera egin bear

dezu zuk-ere bekataria; kendu bear dezu konfesio on batekin zeregandik Deabruaren marka ori, eta ipiñi bear dezu bizitza onari jarraituaz Zerurako marka. Ezpazaude Zerurako autua, egizu, izan zaitzela autua, esan zuan S. Agustini. *Si non es praedestinatus, fac ut praedestineris.* Goazen orain gai onen gañean gutxi batean pensatzera.

Lenengo pensamentua: arkitzen ote da zugar Zerurako marka, edo siñaleetatik batere? Arkitzen bada, zoaz aurrera zure bidean zabartu gabe.

Bigarren pensamentua, baña Zerurako marken ordean ez ote dira zugar arkitzen infernurako markak? Emen isilik gutxi batean egon bear da gauz oetan pensatzen.

Pensamentu oetatik atera bear dituzun frutuak dira oek. Lenengo frutua: egin dezagun negar gure oraindānoko bizitza anima galgarriaz. Bigarren frutua: bertatik artu dezagun konfesio on bat egiteko, bekatutik, eta bekatuaren bideetatik aldegitoko asmo osoa. Era onetan desegin-go degu infernurako marka. Irugarren frutua, ongi konfesatzeko, ta aurrera bekatua ez biurtzeko grazia iritxi dezazun, ar ezazu zure bitartekotzat Birjiña guztiz Santa doloz betea. Atzenean Birjiña beraren onran zoaz obra onai jarraituaz. Goazen orain ongi konfesatzeko pres- taera ikastera, eta egitera.

OGEI TA AMAIRUGARREN ERAKUSALDIA

*Adirazten da zein gauza gozoa eta ariña dan
Jesusen lege Santa gordetzea.*

Jugum enim meum suave est, et onus meum leve. Math. 11

Mundu galdu-doakabeak egiten du gurekin, Moisesek Kanaango bazterrek ekustera, ta miratzera bidaldu zituan zelatariak egin zuena. Israeldarrak bizitu ziran denbora luzeetan Ijitarren mendean, ekusten zituela nork daki zenbat neke, pena, eta gogortasun. Urrikitu zan Jauna Jakob Patriarkaren jatorria era onetan ekusirik; eta Moises giari, ta buru ematen ziela, atera zituan katiberio gogor artatik. Agindu zien Jaunak bere Israeldarrai Kanaango, ta inguruetako lurra: ta lur ain gozoa, zoroa, ta ugaria, non, *esnea, ta ezitia* darion, lurra Eskritura Santak deitzen dion. Alderatu ziran Israeldarrak bazter artara; ta an sartu baño len, bidaldu zituan Moisesek Jaunaren agintez amabi zelatari, Kanaango lekuen, eta gauza guztien berriak eramateko. Egin zuen zelatariak Moisesek agindua; ta guztiai begien aurrean ipintzeko, zein bazter zoroak ziran ekusi zituen bazterrek, artu zuen mats adar bat mordo elduz beterik zegoana, ta aga batean ipiñirik eraman izan zuen bi laguneren artean. Zelatari oek, ekusia ekusirik-ere, Josue, ta Kaleb ez, besteak Ejipton zeuden beren gogoz, ta ez Jaunak agindurikako lurra; ta asi ziran Israeldarren artean asko gezur barreatzen, eta ipiñi zituen oek Ejiptora biurtzeko zorian. Lur ark irintsitzen ditu, zioen gezurti aek, irintsitzen ditu an bizi diranak. *Devorat habitatores.* Andiak, eskergabeak, ikaragarriak dira ango gizonak; ta arkitu degu jiganteen mota, edo jatorri bat ain andia, non larapoak, edo langostak baizik ez giñala zirudian aen aldean. *Quasi locustae videbamur.* Israeldarren mandatari gezurti oen eran erausi oi due munduaren adoratzalleak Jesu-Kristoren lege santaz, bizitza on, ta birtutearen bidez. Illuntasun, eta tristuraz erkituak, eta bukatzeko zorian bizi dirala, esango due, gure lege santa benaz, eta biotz osoz gorde nai duenak; eta au dala ona eremuetan, edo erlijiotako paret artean ezkutaturik daudenentzat; ez jendeen artean bizi diranentzat. Itz batean, munduaren jarraikin oen iritzian Jesu-Kristoren Lege Santa arantzat, elorritz, eta larrez guztia josi-rik arkitzen da. Oituak daude oek munduaren bazka loietara, eta eztakie

ezkurraren, eta ezkurraren antzeko gauzen berririk baizik. Ez due biotzik janari oek uzteko, eta gure Salbatzalle Jesus maitagarriari jarraitzeko; ta badarauste edozein zorakeria, ta edozein gezur Salbatzalle berak agintzen digunaren kontra. Ta gauz arrigarria! izanik, mundua esaten diogun, Momo, edo idolo au beren griña, ta pasioen zorabioz beterikako jende utsa, alaere munduaren adoratzalleak zabaldurik arkitzen dira bazter guztietan, erri andietan, bitarteetan, txikietan, gizonetan, emakumeetan, zarretan, gazteetan, eta estadu guztietan. Doi doia arkitzen da, Jesu-Kristo utzirik, eiaka, ta lasterka munduaren ondoren ez dijoanik, naiz kosta osasuna, onra, ondasunak, eta bizitza bera; naiz begien aurrean ekusi infernuaren eztarritzar izugarria zabaldurik, eta gu irintsitzeko prest. Esan diteke alde aldean Dabid Santuak bere denboran ziona: Aldegin due guztiak Jaunagandik, eta galdu dira, ta ezta arkitzen gauz onik, bear bezala beintzat egiten duanik. Biur gaitezen, nere Kristauak gerengana, ta enzun dezagun gure Salbatzalleak esaten diguna: Nere legearen uztarria gozoa, ta leuna da. *Jugum enim meum suave est.* Ta nik ipintzen dedan karga ariña. *Et onus meum leve.* Itz oei nagotela begien aurrean ipiñi nai dizuet. 1.a zein gauza gozoa dan Jesusen Lege Santa gordetzea. 2.a Zein gauza erraza, ta ariña. 3.a Aditzera emango dizuet egun oroko jaiera bat, txit asko laguntzen duana Jaunaren legea gordetzen. Enzun nazazue kontuz.

* * *

Ezagutzeko zuk, Kristaua, zein gauza gozoa dan zure Salbatzallearen legea, ta lege berak agintzen duana gordetzea, begira ondo nor dan lege au ipintzen diguna? Noren onerako ipintzen duan; zer ondasun, ta zer atsegin kontentuek prestaturik dauzkan bere maitatzalleentzat Jaunak, ala emen nola Zeruko Jauregi ederrean? Nor dala uste dezu, Kristaua, zure Salbatzalle Jesus maitagarria? Au da gure Jaun Jaungoikoa bera, guza guzien egille andia, ta gu ezer ezetik atera gindua, utzirik beste asko, edo ezin konta al, beren ezer ezean. Au da munduko etxe eder galant au guretzat prestatu zuana, guk bear ditugun gauza guztiakin. Au da gau, ta egun gure bizitza gorde duana, ta gure perill, eta premia guztietan guri laguntzeko prest egon dana. Au da, bekatuaren, eta etsaiaren mendetik gu ateratzeko, gizon egin ta gurutzean bere bizitza eman zuana. Au da, gu bataioko Sakramentuarekin Adanen bekatuaren mantxatik garbitu gaituana, ta Eliz Ama Santaren ume egin, utzirik beste asko edo bataio gabe, edo federik ez duen jendeen artean. Au da, guga-

nako ongina, ta amorioak gañez egiñik, Aldareko Sakramentuan geratu nai izan zuana, gurekin, eta gure artean egoteko, guri emateko bere gorputza, bere odola, bere anima, bere biotza, bere Jainkotasuna, itz batean, bera dan guztia. Izanik Jaun au Guzialduna, ezin alaere eman digun baña geiago eman zegikegun, izanik eziñ geiagoraño jakintsua, etzuan jakin zer geiago eman; ta izanik guztiz aberatsa, ta gauza guztien Jabea, etzuan izan zer geiago guri eman, esan zuan S. Agustiñek. Au da atzenezan izate ezin geiagoraño eder, on, eta maitagarria. Ta munduko Errege, Prinzipe, ta gizon andiak serbitzea gauza gozoa, ta atsegin-kontentu andiarekin egiten dana bada: zer izango da gure Salbatzalle Jesus maitagarria serbitzea, ta beraren Lege Santa gordetzea, izanik dan bezalakoa Jaun au? Ta alaere, Jaun au utzirik, jarraitu izan diogu munduari, munduko ezerezari, iduripenai, losentxa, eta gezurrai? Ausi degu ainbeste bider Jaunaren lege Santa? Altxa gera beraren kontra, ta esan degu ez degula serbituko? *Confegisti jugum meum, rupisti vincula mea, et dixisti: non serviam.*

Noren onerako ote dira gure Salbatzalleak bere legean agintzen dizkigun gauzak? Noren ezpada gure onerako? Ez du Jaunak betiraunde guzian, edo bere eternidadean gu bezeñ serbitzari zirzillen bearrik izan, eta era berean oraiñ ere ez da gure bear neurririk, eta mugarik gabe doatsua beregan izateko. Ta baldin bere lege Santan agintzen badizkigu gauzaren batzuek, eta debekatzen besteak: ori guztia da gure onra, ta onerako. Artu gaitu alabaña, Jaungoiko beraren Semeen artean, egin gaitu bere senide, ta Zeruko Erreñuaren jabegai; ta nai du gu bizi gaitean, onra onen goi, ta andia ez galtzeko eran. Eta ez da gauza gozoa Jaun bat onen ongillea serbitzea? Ezta, dio S. Anbrosiok, Jesu-Kristo serbitzea baño onra ta dignidade andiagorik.

Ta zer esango degu, Jaunak bere maitatzalleentzat prestaturik daukan, ondasun, atsegin-kontentu, ta gozotasunai begiratzen badiegu? Ondasun, eta atsegin-kontentu oek ematen diezte batzuek bertatik, eta besteak agintzen diezte deserri au bukatzen daneko. Emen Jaunak bere serbitzariari ematen dieztenak dira, ez kanpokoak, eta azalekoak, baizik barrengoak, eta biotzean artzen diranak. Ematen die benik beiñ biotzeko pakea bat, munduko gurutzeak, penak, samintasunak gozaten, eta arintzen dituana. Ala gertatzen zitzaion S. Paulori, ala beste anima onai. Eztakie munduaren adoratzalleak barrengo atsegin-kontentu oen berririk, ta ez dira berak egiaz beñere poz, eta kontentu. Egon ditezke algaraz, ibilli ditezke nai duen eran, eta nai duen lekuetan, baña biotza geratuko zate beti utsa. Galde ezperen S. Agustiñi, eta Salomoni. Progatu zituan S. Agustiñek Jaungoikoagana biurtu zan baño len, munduko atse-

giñak, progatu zituan gero animari dagozkanak, eta dio: ez dirala bekatariak beñere egiaz poztutzen, baizik egiten dituela pozaren jestuak, eta iduripenak. *Peccatores non propie gaudent, ses gestiunt.* Ez dio gutxiago Salomonek, munduan arkitu al ditezkean atsegin guztiak progatu, ta dastatu ondoan. Progatu zituan ondasunetan gorderik daudela uste dan, atsegin-kontentuak. Eta ekusi zuan etzekartela barrengo kezka, arantzak, eta arazoak baizik. Progatu zituan munduaren laudarioak, onrak, eta losentzak, eta gertatu zitzaion oro bat. Progatu zituan berjera ederrak, musikak, eta jauregi apainduak begiai, ta belarriari, eman oi diezten kontentuak. Progatu zituan gorputzaren atsegin lizunak, inguruetakoa Errege, ta Prinzipeen alaba ederrak deitzen zituala. Ez nien ukatu nere begiai gura zuen gauzarik; eta ez nion eragotzi nere biotzari, nai zituan atsegin, eta gustoetan gozatzeta, dio berak. Dastaturik gisa onetan, gogorra zitzaizkan, munduko atsegin mota guztiak, esan zuan: utsa da, ezereza, ta iduripena guztia. *Vanitas vanitatum, et omnia vanitas.* Baña bere Jaun Jaungoikoa leialki serbitzen, eta biotz osoz amaten duan anima, neke, ta gurutzeak inguraturik dagoanean-ere, arkitzen da barrenen pake gozo batean, naigaberik andienetan ere Jaunaren naiari, edo borondateari begiratzen diola, itsas-orratzak norte-izarrai beti begiratzen dion eran. Gauza batek bakarrik samindu, eta naigabez bete dezake Jauna amaten duan anima, eta au da igarotako bizitzan egindako utsegiteaz oroitzea. Oroipen onek umill erazten du bere Jaunaren aurrean: onek eragiten dio ugari negar, eta suspirio; baña negar oek alde batetik samiañak badira, bestetik munduan diran kontentu guztiak baño gozoagoak dira. Ala dio S. Agustiñek ongi gauz onen berri ziakianik bezala. *Dulciores sunt alcrymae paenitentium quam gaudia theatrorum.* Gozoagoak ziran Santa Maria Magdalenak Jesu-Kristoren oñetan ixuri zituan malkoak, lengo bizitza limurian artu zituan atsegin guztiak baño. Betor edozeiñ bekatari egiaz Jaunagana biurtu dana, itzegin beza, ta agertu beregan igaro zaiona, ta au bera esango du. Pakea gozo onezaz gañera badu Jauna serbitzen duanak beste doai preziotsu bat ere, ta da bere Jaunaren Letart, edo probidenzaren besoetan uste oso, ta sosegu andiarekin atsedetea, naiz gauaz, naiz egunaz, naiz osasunan, naiz eritasunetan, naiz eriotza bera datorrenean. Ez ditugu guk ondasun gozo oek ongi ezagutzen; baña zergatik? zeren biotz osoz jarraitu ez diogun oraindañoan gure salbatzalle Jesus maitagarriari, ta zeren munduaren ta geren griña, ta pasio txarrak eskatzen dituen atsegiñ zirzillak utzi nai ez ditugun.

Atsegin-kontetu, ta gozotasun oek emen bertatik eman oi diezte Jaunak bere serbitzariari; ta negarrezko ibar onetan onen ongi begiratzen

badie zer ondasunak; zer atsegin kontentuen izango dira, deserri onen ondoren emango dieztenak? Jaungoikoa bera izango da anima onaren saria. Jaungoikoaren doatasun miragarriagandik irtengo da atsegin, kontentu, ta gozotasunen ujola, edo ibai bat anima ona osotoro bete, ta bete ezezik guztia inguratuko duana. *Inebriabuntut ab ubertate domus tuae, et torrente voluptatis tuae potabis eos.* Ezin guk ongi ezagutu ditzakegu, nere Kristauak, ango atsegin-kontentuen. Ez ditue, dio S. Paulok, begiak ekusi, ez ditue belarriak aditu; ez gizonaren adimentuak iritxi, Jaunak bere maitatzalleentzat prestaturik dauzkan ondasunak. Esan gidazu orañ, Kristaua ez da gauza gozoa, ta atsegin-kontentuz betea gure salbatzalle Jesus maitagarriaren lege Santa gordetzea? Ta alaere naiago izan degu munduaren zentzugabekeria, usadio, ta iritzi anima-galgarriai jarraitzea? naiago, ganadu beltzen eran, bazka loietan, ozalean, ta ezkurtean bizitzea? Zentza gaitzen, nere Kristauak, eta Ebanjelioko seme ondatzallearen eran biur gaitzen gure Aita onagana.

* * *

Jaunak bere serbitzariarentzat prestatu dituan ondasunak, eta atsegin-kontentuen andiegiak dira, nere Kristauak, doarik emateko. Nekatu bear da ondasun oek eskatzen duen bezala; baña neke au erraza, ta ariña da, ongi begiratzen badiogu. Ala dio Jesu-Kristok berak. *Onus meum leve.* Ez dezu sinisten, Kristaua? Atoz bada egia au ekustera. Jaunaren lege Santak agintzen digun lenengo gauza da Jaun bera adoratzeta, ta serbitzeta. *Adoratuko dezu zure jaun Jaungoikoa, ta bera bakarrik serbituko dezu,* esaten zaku Eskritura Santan. Ta zer neke da gure egillea, gauza guztien asiera, ta iturburua, guztien iraupena, ta fiña ezagutzea, ta dagozkan agur umillak egitea? Erregeen jauregietan arkitzen diran zaldunak, eta erreñuko andiak ez due neke anditzat artzen Erregeren aurrean beren agur umillak egitea, ez eta serbitzeta ere. Ta neke andia izango da au egitea Errege guztien Erregerekin? Errege aiñ on, eta maitagarriarekin?

Agintzen digu gañera serbitu dezagula. Egia da, serbitze onek badi-tu bere aldapak, badiu kontrako aizeak, ta badiu perill latzak munduaren, Demonioaren, eta aragiaren aldetik; ta eskatzen du, kontuz, eta arre-tarekin jarraitzea gure egn bide guztiai. Baña denbora berean egia da, neke andiagoga dala munduaren, eta gure griña, ta pasio txarren mendean bizitzea; ta barrengo pakea, ta pozik beñere gustatu, ta progatu gabe batek bere egunak bukatzea. Jaunaren serbitzean arkitu ditekian neke guztia arintzen due, Jaunak bere maitatzalleai ematen diezten, laguntza,

ta grazia ugariak. Arintzen due biotzeko pakea gozoak, ta betiko ondasunen usteak. Arintzen da atzenean, zeren gure eginbide guztiak biurtzen diran bi gauzatar, Jaungoikoa ta Jaungoikoagatik lagun urkoa amatzera. Egiaz, eta biotz osoz amaten duanak bere Jaungoikoa, nekerik gabe adoraturiko du sarritan Jaun bera, umilki eskerrak emango diozka argandik artu, eta egun oro artzen dituan ontarte guztiaz, ta oei nolerebait erantzun naiez, eskeñiko diozka bere itz, pensamentu, ta lan guztiak aren onra, ta gloriarako. Sinistuko ditu aisa fedeko misterio guztiak; eta uste oso-umil bat izango du Jaunagan. Ez du juramenturik egingo, egiarekin, eta premiak ala eskatzen duanean baizik. Ez du jai egunik ausiko, ta Eliz Ama Santaren aginduak egingo ditu Jainko berarenak bezala.

Era berean lagun urkoa benaz, eta biotz osoz amaten duanak, onratuko ditu bere gurasoak, ez dio lagun urkoari gatzik opako; ez dio bere anima, ta gorputza loitzeko biderik emango ez itzez, ez keñada zikiñakin, ez bestela. Ez dio ezer ostuko; ez dio bidegaberik egingo bere onran, eta izen onean. Itz batean, lagun urkoari dagozkan gauza guztiak, ta bere estaduko eginbideak aisa, ta pozik egiten ditu Jaungoikoaren, eta lagun urkoaren amorio andia duanak; ta kontuz ukatzen ditu bere griña ta pasio txarrak. Baldin Jakob Patriarkak morrontzan amalau urte igaro bazituan, egun gutxi baziran bezala, Rakeli zion amorioagatik, ta igaro Laban beñ gizon eskergabe-gozakaitzaren etxean; zer egingo ez du Kristauak, Jaungoikoaren, eta lagun urkoaren onginai, ta amorio andia iristen duanean? Onginai, ta amorio andiak samintasanak berak goisatzen ditu, azukreak fruta samiñak goisatzen dituan eran; ta arintzen ditu nekerik andienak-ere, dio S. Agustiñek gauz onen berri ongi ziakianak bezala. *Laborat nullus amor magnus: Quidquid difficile est in praecepto, leve est amanti?* Ona zergatik, eta zein bidez dion gure Salbatzalleak, ariña dala beraren Lege Santaren karga.

* * *

Ar ezazue nere legearen uztarria zeren gañean, eta zuek arkituko dezue zeren animentzat pakea, ta sosegua, esaten digu Salbatzalle berak. Nai dezu bada, Kristaua, zure Jaunaren lege Santa erraz gordetzeko bidea ikasi? ta nai dituzu lege onen gozotasun, eta atsegin-kontentuen iritxi? Ara bada onetarako bide erraza. Garbi ezazu benik bein biotza bekatuen loi, ta lia zikiñetatik konfesioko iturrian; artean alabaña etzera gai, Jaunak bere lege Santa gordetzen duenai eman oi diezten, pakea gozoa, ta atsegin-kontentuen dastatzeko. Oitu zaite gero goiz arratsetan,

Jaunaren aurrean jarririk, Jaun bera umilki adoratzera, egin dizkitzun ontarteaz eskerrak ematera, zere itz, pensamentu, ta lanak beraren onra, ta gloriarako eskeintzera. Oitu zaitte goiz arratsetan asmo oso bat artzera geiena ausitzen dezun mandamentua kontuz gordetzeko, ta zure griña, ta pasio nagusia ukatzeko, ta ezitzeko; ta goiz-arratsetako jaiera au buka ezazu fede, esperanza, karidade, ta kontriziozko afektoakin. Atzanean zure nekeak, eta lan guztiak izan ditezen Jaunaren gogokoak, ta Zerurako irabaziak, noizean bein berri ezazu, goizean artu zenduan, nai ta intenzio ona. Asko da onetarako Jaunagana biotza altxatzea esanaz zeregan: *Jauna esana esan: goizekoan bertan arkitzen naiz*: zure izenean, zure onra, ta gloriarako izan bedi nere neke, gurutze, edo lan au. Zure griña, ta pasio txarren batek egiten badizu, edo ustekabeen perillen batean zere burua ekusten badezu: lenbait len oroi zaitte Jauna begira dagokizula, ta zuri laguntzeko prest arkitzen dala. Ots egiozu zere biotzean, eta esan: *Atoz Jauna, atoz laster, gorde nazazu perill ontatik*: naiago det bertan iltzea, zure begietan bekatu egitea baño. Ez due, nere Kristauak, gauz oek neke andirik, eta dan ez jakiñenak-ere erraz txit egin ditzakeanak dira. Alaere oek kontuz, eta egun oro egitea da birtute guztien zimendua, Zerurako irabazien gordallua, ta jaiera, edo debozio guztien gaña, ta lore ederra. Ta sinisturik nago, gure jende prestu-garbien artean askok artuko duela gauz oek goiz arratsetan egiteko jaiera, baldin begien aurrean ipintzen bazate argiro, zer, ta nola egin bear dan. Siniste onek mugitu nau jaiera au alik ongiena letraz ezartzera. Ta zuek ikasi dezazuen, nola bakoitzak bere bakarrean, eta nola gurasoak bere mendekoakin egin ditzakeen debozio oni dagozkan gauzak, asmo det, zenbait jaietan gai, edo lan oni ekitea. Zuekin batean esango det debozio oni dagokana; ta gañera egingo det gauza bakoitzaren gañean dotrina eder bat. Atozte, nere Kristauak; atozte, Zerurako bidean sartu nai dezuen guztiak. Egin dezagun guztiok, azken kontuen ordu ikaragarria datorkigun baño len alegiña bizitza zuzentzeko, ta beti beti iraungo duan Zeruko gloria iristeko. Amen.

OGEI TA AMALAU GARREN ERAKUSALDIA

Adirazten da lenengo lekuan, zeñ andia dan gure

Jaungoikoa

Bigarren lekuan, zeñ andia beraren al, eta eskua.

Atzanean, zeñ andia beraren Jakiunde.

Ambula coram me, et esto perfectus. Genes. 17.

NOTA: Aurrena esango dira goizeko jaietan dauden gauzak, Komunioko liburuko laugarren partean, ogeita zortzigarren Erakusaldian arkitzen diran eran; ta ondoren egingo da platicatxo au.

Aditu dezue, Kristauak ta batez-ere etxeetako buruak goizetarako artu bear lukeen jaiera. Nai nuke jaiera onen oitura zabaldu litekean etxe guzietara, baña ez det onenbat on iritsi uste, lenago ongi ezagutzen ezpadezue jaiera au, ta onen puska bakoitza, ta au ezagutu ondoan Jaunaren laguntzarekin batean benaz asitzen ezpazerate Zerurako bideari jarriatzen. Goizeko jaietan esaten diran gauzak ain dira bearrak, ta balio andikoak, non ezin utzi nitzakean banaka, ta al dedan ongiena, ta argiroena adirazi-gabe.

Goizetik Kristauak aurrena egin bear duan gauza da: honestidarekin, ta orazioren batzuek esanaz jeiki, ta Jaunaren aurrean jartzea, esaten duala: *Oroi zaitetz nere anima Jaunaren aurrean arkitzen zerala, ta begira dagotela zure itz pensamentu, ta gauza guztiai*. Ta gurasoak, edo gurasoaren orde bestek bere etxeoakin jaiera au egiten badu, esan dezake: *Oroi gaitetzen Jaunaren aurrean arkitzen gerala, ta begira dagotela gure itz, pensamentu, ta gauza guztiai*. Jaunaren aurrean gaudela, ta Jauna begira dagokigula leku guztietan, ongi sinisteak guztiz asko laguntzen du egiten ditugun gauz onak ongi egiten, Jaunak bidaltzen dizkigun neke, ta gurutzeak ongi eramaten, ta bekatuagandik aldegiten. Argatik goizeko jaietan asitzen da, Jaunaren aurrean gaudela oroitzetik.

Goizeko jaietan bezala, beste gauzak egitean-ere oitu zaitezen zu, kristaua, Jaunaren aurrean zaudela, ta Jauna begira dagokizula, sinisterra:

gaur egia onen gañean itzegin nai dizuet. Onetarako adiraziko dizut. 1.a Zeñ andia dan gure Jaun Jaungoikoaren izate miragarria. 2.a Zeñ andia beraren al, ta eskua. 3.a Zeñ andia beraren jakitua. Iru gauz oek zuk ongi ezagutzen, ta sinisten badituzu, aisa ezagutuko dezu, edozeñ lekutan zaudela zuk beti arkitzen zerala zere Jaunaren aurrean, edo obeto esateko zure Jaunagan beragan: beti zaudela Jaunaren eskutik zinzilika bezala: ta beti Jaun beraren begi ekusleak ekusten zaituela. Enzun nazazu arretarekin.

§ I.

Gure sinistek erakusten digun gauza da, gure Jaun Jaungoikoaren izate miragarria ain dala *Andia* non ez neurrik, ta ez mugarik izan dezakean. *Andia da, ta andia neurrik, ta bukaerarik-gabe dio Baruk Profetak.* Au nolerebait ezagutzeko, begira giesu Jaun onek egin ta begien aurrean dauzkagun gauzai. Andiak dira itsasoaren osiñak, ta bazterrak: andiak dira lurreko zelaia, aldapak, mendiak; andiak dira gure gañean arkitzen diran odeiak, izarrak, ta eguzkia. Andiak dira Zeru eder oriek. Baña zer dirala uste dezu gauza oek guztiak, diran beñ andiak izan da-ere, Jaungoikoaren izate andiaren aldean, edo pare ipintzen badituzu? Ezer ezpalira bezala dira guztiak Jaunaren izatearen aldean. Zeruaren erpiña baño goragokoa da Jaungoikoa: infernuaren ondo baño ondoragokoa: igarotzen ditu lurraren bazter, ta muga guziak, ta itsasoa baño zabalagoa da, dio Job Santuak.

Ekusten ditugun gauza oezaz gañera, nai izate utsarekin egin litzake zure egille andiak beste gauza berriak, ta berriak beñere nekatu, ta bere eskua, ta indarra gutxitu gabe: egin litzake Zeru berriak, itsasoak, izarrak, eguzkiak, ta aek guztiak-ere ezer ez bezala izango lirake Jaunaren izate andiaren aldean.

Izate guztiz andi onek bada betetzen ditu berak egin dituan leku oek guztiak, ta era berean beteko lituke leku berriak ta berriak egiten eternidade guztian ariko baliz ere. Ez da bada, Kristaua, ez da, ez Zeruan, ez lurrean, gure Jaunaren izate andia ez dagoan lekurik ez txirik, ez andirik, ez illunik, ta ez argirik. Ain da andia, ain da neurrik, bazterrik, edo mugarik ez duana. Emendik atera-ezazu, Kristaua, edozeñ lekutan zaudela zu, naiz bakarrik, naiz lagunakin, naiz etxean, naiz sororan, naiz mendian, beti beti arkitzen zerala zure Jaungoikoaren aurrean,

edo obeto esateko, Jaunaren izate andi-baztergabekoaren barrenen, itsasoan arraiak urez inguratuak arkizen diran baño askoz obeto, ta era miragarriagoan inguratzen zaituala Jaunak. Egia au, beste askoren artean, ederki agertu zien S. Paulo Apostoluak Athenasko jendeai. Eraman zuen oek Apostolua Arkopago deitzen zioen Tribunal batera (au zan gaitz gilleak juzgatzen zituen Juezen Tribunal) ta an guztien aurrean esan zien: Athenasko jendeak: ekusten zaituet gauza guztietan beste jendeak baño superstizio, edo bear ez diran adorazioetara jarriak, bada idolo, edo Jaungoiko gezurrezkoak adoratzeko gutxi baliz bezala, or igarotzean ekusi det nola daukauen aldare bat ezagutzen ez dezuen Jaungoikoarentzat ipiña; an letraz ezarririk dago: *Ez dakigun, edo ezagutzen ez degun Jaungoikoarentzako Aldarea. Ignoto Deo.* Zuek bada, Athenasko jendeak, zuek ezagutu gabe adoratzeko dezuen Jaungoiko onen berriak orain ematen dizkitzuet. Ez da ez Jaungoiko au gugandik urruti arkitzen; beragan bizi gera, beragan mugitzen gera, ta beragan gaude. *In ipso enim vivimus movemur et sumus* (Acta Apost. 17).

§ II.

Au onela da, nere Kristauak: ta alaere bizitu gera gure Jaungoikoaz ain aztuak? Jaungoiko beraren aurrean, ta Jaungoikoaren izate guztiz andi, ta baztergabekoaren barrenen, ta erraietan bezala bizi gera, mugitzera, ta gaude: ta alaere izan degu ausardia beraren kontra bekatu egiteko? Baña geiegi luza ez gaitezen. Goazen ekustera zeñ andia dan Jaungoikoaren esku eta ala.

Andia leku guztiak betetzen dituan, ta baztergabekoa da Jaungoikoaren izatea, ta izate oni dagokan bezalakoa da beraren al, eta eskua; da alabaña gure Jaungoikoa, gauza guztiak egin zituan egille andia, ta egin zituan ezer ezetik, ta iñoren laguntza gabe, nai izate utsarekin. Da egin zituan gauza guztiai beren izatea gordetzen, ta dan gauzarik txikiarenari-ere kontu egiten dion Jaungoikoa.

Bai, nere Kristauak: gure Jaungoiko maitagarria da gauza guztien Egille andia. Jaungoikoak egiñak dira Zeru oriek diran beñ andiak, ederrak, zabalak. Jaungoikoak egiñak dira Zeru orietan ekusten ditugun eguzkia, illargia, ta izarrak. Jaungoikoak egiñak dira itsasoak, ibaiak, iturriak. Jaungoikoak egiñak aizeak, sua, mendiak, zelaia, lurra, ta itz batean esateko mundu guztia, ta Zeruaren goienetik asi ta lurraren ondo-

raño arkitzen diran gauza guztiak: ta oek egin zituan bezeñ erraz, edo aisa egin ditzake, berak nai izatera, beste munduak, ta munduko, oraingoa baño-ere andiagoak, ta ederragoak. Onetarako duan al, ta eskua batere laburtu, ta nekatu gabe. Egia au ezpadakizu, Kristaua, galde egin giezu astoai berai, dio Job Santuak, ta erakutsiko dizue: galde Zeruko egaztai, ta esango dizue: galde itsasoan dabilzan arraia, ta aditzera emango dizue. Nork ez daki, Jaunaren eskuak egiñak dirala gauza oek guztiak.

Gauza oek guztiak egiteko, etzuan izan Jaungoikoak gairik-batere, baizik egin zituan ezer-ezetik, ta au da Jaungoiko guzaldunak bakarrik dagikeana. Egin dezakee Aingeruak, ta egin dezakee gizonak-ere lore baten antz, edo itxura zurean, olean, urrean, edo zillarrean; baña ez au, ta ez beste gauzarik egin dezakee onetarako gairik ez duela. Gure Jaungoikoak guzaldunak bezala egin zituan bada gauza guztiak ezer ezetik, ta batere gairik gabe. *Ex nihilo* (Macha. 7). Etzuan ez iñoren laguntzaren bearrik izan onetarako: Nork lagundu zion, dio Isaias Profetak, edo nor izan zan Jaunaren konsejari, ta erakutsi zion zer ta nola egin? (Isaia 40) Askok izan zan, dio Dabid Erregeak, egin bide au, eginbedi ura esatea, bereala egiñik agertzeko. *Ipse dixit et facta sunt: ipse mandavit et creata sunt.*

Gure Jaun Jaungoikoak bere al, ta esku miragarri au agertzen digu gañera egin dituan gauza guztiak beren izatea gordetzen diela, ta guztien kontua daukala. Ez luke mundu onek, ez eta munduan diran gauzetatik batek-ere puntu edo instante batean-ere iraungo Jaunaren al, ta eskuak gordeko ezpalu. Guztia bere anziñako ezer-ezera biurtuko lizake. Ala dio Jakintsuak Eskritura Santan. Nola iraun lezake, Jauna, ezerk-ere zuk nai ez izatera? *Quomodo autem posset aliquid permanere, nisi tu voluisses?* (Sap. 11). Gauza guztiak bada Jaungoiko Guzti-aldunaren eskutik artu izan due beren izatea, ta iraungo badue, puntu, edo instante bakoitzean berriro artuaz dijoaz, ta esku altsu-ongille artatik zinzilika arkitzen dira. Gañera egin dituan gauza guztiaz, ta dan txikienaz kontu dauka. Begira Zeruko izarrai, begira itsasoan diran are aleai, lurreko arbola, ta belarra: begira aideko egaztai: oek guztiak egiñak dauzka berak nai duan neurrian, berak nai duan adiña, ta berak ongi iritzi dio pisuan (Sap. 11). Ta guztiaz berdin dauka bere kontua, dio Eskritura Santak (Sap. 6).

Begira oraiñ Kristaua zen andia dan gure Jaungoikoaren al, ta eskua! ta zeñ esker gabeak, ta geren galgarriak izan geran oraindanoan! Jaungoiko Guzaldun-ongille onen eskutik artu degu degun izatea: izate au ezer-ezera biurtuko da Jaun berak gordetzen ezpadigu: instante oro,

ta leku guztietan beraren eskutik zinzilika arkitzen gera; ta alaere ez degu nai Jaungoiko maitagarri onezaz oroitu, ta berak eman ta gordetzen digun izateaz baliatzen gera beraren kontra bekatu egiteko. Zentza bagindez oraiñ bederik!

§ III.

Ekusi degun bezeñ andia, edo obeto esateko ezin ekusi ta ezin adirazi ditekean bezeñ andia da gure Jaungoikoaren ala ta eskua. Ta ez da batere laburragoa beraren Jakiunde. Begira dagoka beti gure Jaungoiko bere izate on maitagarriari, ta izate onetan prefekzioai. Ekusten du nola dan Jaungoiko bakar bat, ta iru Persona Aita, Semea, ta Espiritu Santua. Ekusten du nola dan Aitagandik Semea, ta Aita ta Semeagandik Espiritu Santua. Bere izate-andi-ederra, ta bere perfekzioak ekusteaz gañera, guztiz argiro ekusten ditu, beste gauza guztiak igaroak, gertatzen diranak, gertatuko diranak, ta gerta alditezkeanak. Beti beti, ta batetan ekusten ditu, dio Eskriturak, eternidadetik eternidaderañoiko gauza guztiak (Eccle. 39). Berdin da Jaunaren begi ekusleentzat gaua nola eguna: berdin argitan, edo illunbean, bakarrik, edo lagunakin; zokoan, sasian, gelan, mendian, edo beste edozeñ lekutan gauza egitea. Au ongi sinisten zuanak bezala, Jauna, esaten zuan Dabidek. Nora aldegingo det zure jakionde orregandik? «Nora iges egingo det zure aurpegitik? Zeruaren goienerra banoa, an zaude zu: infernura jeisten banaiz, an arkitzen zaitut, ta egazia bezala, goizean egoak arturik, joaten banaiz itsasoaren urrutieneko bazterretara, *ezin alaere zugandik ezkutatuko naiz*» (Psal. 138).

Ekusten dezu orain, Kristaua, zeñ andia dan Jaunaren jakiunde? Ekusten dezu nola begira dagoten gure asmo, gure naikunde, gure gauz on ta gaizto guztiak? Eguzkia bera baño askoz argiagoak dira Jaunaren begiak, dio Eskritura Santak; alde guztietatik begiratzen, ta ekusten ditue gizonen bide, ta ibillera guztiak baita itsasoaren ondarrean ta gure biotzetako zokorik ezkutatuenean zer dagoan-ere. Ni, nerau naiz testigu, ta Juez, dio Jeremiasen aoaz (Jerem. 29)). Sinistu ote degu oraindanoan egia au? Ez noaski bear dan eran; au ongi sinistera alabaña ezin egin gintzakean egin ditugun adiña utsegite, ta bekatu: ta ezin izan gindezkean izan geran bezeñ nagiak, ta zabarrak Zerurako bidean. Sinistu dezagun bada fede bizi batekin, nere Kristauak, Jaunaren aurrean arkitzen gerala beti, ta edozeñ lekutan: Jaunaren aurrean, zeren Jaunaren izate andi baz-

tergabekoa leku guztietan dagoan. Jaunaren aurrean, zeren beraren al, ta esku neurri guztiak baño andiagoa leku guztietan guri degun izatea ematen, gordetzen, ta guri bere laguntza, ta ondasunak emateko prest dagoan. Jaunaren aurrean gaude atzenez, zeren begira dagoten leku guztietan gure itz, pensamentu, ta gauza guztiai.

Nai dezu bada zuk, Kristaua goizeko jaiera, ta egiten dituzun lanak ongi egitea? Oroi zaitetz maiz, maiz, maiz Jaunaren aurrean arkitzen zerala, ta begira dagokizula beti; ta leku guztietan, ta mugituko zera kontuz, ta ongi egiten dituzun gauz onak egitera. Ala gertatu zitzaion Dabid Santuari. Gorde ditut Jauna esaten dio zure aginteak, ta legea, zeren nere bide, ta ibillera guztiak zure aurrean ta begietan arkitzen ziran. *Servavi mandata tua, et testimonia tua, quia omnes viae meae in conspectu tuo* (Psalm. 118). Nai dezu bekatuaren perilletik ateratzea, ta bekatura befiere ez biurtzea? Oroi zaitetz sarritan Jauna begira dagokizula, oitu zaitz biotz ori beragana jasotzera. Ala Susana Andre prestuak egin zuan, zar berde bik elkar artuta bekatura amilderazteko bidean, ta bizitza galtzeko perillean bere burua ekusirik. Obeago det, esan zien zuen atzapparretan bizitza galtzea, Jaunaren aurrean, ta begietan bekatu egitea baño. *Melius est mihi absque opere incidere in manus vestras, quam peccare in conspectu Domini* (Daniel 13). Nai dituzu atzenez atzeratu gaitzerako zure griña txarrak? Sarritan bada fedearen argiarekin gogora ekartzu begira dagoala zure Jaun Jaungoikoa, ta beragana biotza jasorik dei zaiozu S. Pedroren eran; gorde nazazu nere Jaun maitagarria, galdua naiz bestela. Itz batean. Zabilta, esan zion Jaunak Abrahani, eta esaten digu guri-ere, zabilta nere aurrean, ta zu izango zera bear bezalakoa, edo birtute, ta santidadez jauntzia. *Ambula in conspectu Domini, et esto perfectus*. Jaunari nai dakiola gure biotzak jaiera onetara mugitzea, ta beraren laguntzarekin batean bizitza on bat egitea, iris-teko gero beti iraungo duan Zeruko gloria. *Ad quam &*.

OGEI TA AMABOSTGARREN ERAKUSALDIA

Adirazten da, zer gisatan erraz, edo aisa ikasi dezakegun Jaunaren aurrean ibiltzea.

Ambula coram me, et esto perfectus. Genes. 17

Ekusi genduan leneko egunean Jaunaren aurrean ibiltzeak zeñ ongi laguntzen duan naiz bekatuan ez erortzeko, naiz egin bear ditugun gauz onak kontuz egiteko. Au onela izan, ta alaere mundua galdurik, ta bekatuen osin izugarrian ondaturik arkitzen da egungo egunean! Zergatik ote? Zeren gure griña ta pasio txarren lañoak alde guztietatik inguratutik, begiratzen ez diogun gure aurrean, ta gurekin beti beti dagoen Jaungoikoa Ekusle maitagarriari: ta berari begiratu bearrean, edo ordean, naiago genduke noaski fedearen argiak animako begien aurrean ipintzen ezpaligu Jaun bera. *Loiak, ta nazkagarriak dira bekatariaren lanak*, dio Dabik Santuak: zeren begiratzen ez dion bere aurrean dadukan Jaun Jaungoikoari. *Non est Deus in conspectu ejus: inquinatae sunt viae illius in omni tempore* (Psalm. 9). Au gertatu ez dakigun emendik aurrera, ekusi bear degu gaur, zer gisatan erraz, edo aisa ikasi dezakegun Jaunaren aurrean ibiltzen. Aditu kontuz.

§ I.

Jaunaren aurrean, ta begietan ibiltzea da gure lanak, ta gure bizitzako pausoak egitea. Jaun andi au begira dagokigula oroituaz, ta beragantoz biotzak mugitzen ditugula. Ta nork eztakus, nere Kristauak, zeñ gauz errazak diran bi gauz oek edozeñ Kristaurentzat, onek biotzetik bere Jaungoikoa serbitu nai badu? Baña zeñ errazak diran bi gauz oek obeto ezagutzeko, begiratu bear diegu biai banaka.

Jaunaren aurrean ibiltzea da beñik beiñ gure lanak, ta gure bizitzako pausoak egitea, gure Jaun Jaungoikoa begira dagokigula oroituaz. Ezagutzen det, nere Kristauak, zeñ erraz gure gogo, ta biotzak munduko arazo, kontu, ta aurkerien ondoren dijoazen, ta zeñ laster aztutzen geran gure Jaun andiaz. Baña denbora berean ezin ukatu dezakegu, dan

Kristaurik ezjakiñenak-ere erraz bere gauzak egingo dituala Jaunaren aurrean dagoela oroituaz, baldin oituzen bada maiz, edo sarritan sinisterra Jaun andi au arkitzen dala munduaren bazter guzietan, ta gu gauden edozeñ lekutan bere izate eder baztergabekoarekin, bere Esku, edo Al guztiarekin, ta bere Jakiundearen begiak guztia ekusten duala. Idiki itzatzu, Kristaua, zure animaren begiak, begira giozu fedearen argiarekin zure Jaungoikoari. Ekusiko dezu ain andia dala beraren izate ederra, non ez duan, ta ezin izan-ere dezakean neurrik, bazter, edo mugarik. Betetzen ditu Zeru-lurrak, ta oetan arkitzen diran gauza guztiak, ta era berean beteko lituke mundu berriak, eta berriak egingo balitu. Andia da bai, dio arriturik Baruk Profetak, ta andia bukaerarik gabe. Ez da ez gure arteko bakoitzagandik urruti arkitzen: beragan bizi gera, beragan mugitzen gera, ta gaude esaten zien S. Paulok Athenasko jendeai. Begira giozu berriz ere zure Jaungoikoari, ta ekusiko dezu bere esku edo al guztiarekin arkitzen dala edozeñ lekutan; Guzalduna da alabaña beti, ta toki guztietan, ta nai izate utsarekin gauza guztiak egin zituana, guztiak desegin ta berriro egin ditzakeana. Begira atzenez Jaun berari, ta ekusiko dezu, bere Jakiundearekin begira dagotela gertatu diran, gertatzen, ta gertatuko diran gauza guztiak. Ez da Jaunarentzat gaurik, ez da illuntasunik, ez da zokorik. Au adirazten digu Eskritura Santak, esaten digunean, *Eguzkia bera baño argiagok dirala Jaunaren begiak*. Atozea orain, Kristaua, ez da gauza erraza dan ezjakiñenarentzat-ere maiz Jaungoiko Andi au gogora ekartzea? maiz sinistea Jaun bera arkitzen dala munduaren bazter guztietan, ta gu gauden edozeñ lekutan? Ez da gauz erraza lanen bat asitzean, edo bukatzean, neke, edo estusasunen bat datorkigunean, Jaun au begira dagokigula oroitzea? Oroitzen gera aisa edozeñ lekutan, ta edozeñ denboratan, beñere oroitu bear ez gendukean gauzaz: ta ez da erraz izango, gure Jaun Jaungoikoa gure Egille andia, gure Aita maitagarria begira dagokigula, ta beraren aurrean arkitzen gerala, oroitzea?

Onetarako batzuek, beñ gogoratzen due Jaungoikoa itsaso andi bat baliz bezala, ta beren buruai begiratzen dieza itsaso onek alde guztietatik inguratzen balitu bezala. Etzaitzela zuek onelako antz, edo imajiñak zeren buruetan ezin moldaturik nekatu; au lizake alabaña askorentzat burua alferrik nekatzea. Gañera gure Jaungoikoa Espiritu uts-garbia da, ta beragatik ezin guk molda dezakegu beraren antz edo imajiñarik. Beste batzuek gogora ekartzen due Jesu-Kristo gure Jauna, ta egiten ditue beren gauzak, Jesu-Kristo beren aldamenean baleuke bezala. Atzenezan besteak beren gogoan artzen due Jesus maitagarria bere Pasioko pausoren batean egon zan eran, egin dezagun kontu Jetsemaniko baratzan

odolezko izerdia lurreraño zeriola. S. Bernardo, ta S. Buenabentura gogoz, edo pensamentuz joaten ziran Jesusen kostadura, ta an sarturik zeudela egiten zituen beren lanak, ta gordetzen ziran etsaiaren peril guztietatik. Era onetan Jaunaren aurrean ibiltzea jaira guztiz ederra, ta gure animentzat ondasun andiak ekarriko lituakeana da; baña ez da guztientzat egokia; zeren geienak moldatuko ez lirakean Jesusen pauso oek maiz bear dan eran begien aurrean ipintzeko, edo Jesus beraren kostaduari gogoz begiratu, an sartu, ta gorderik egoteko, denbora berean beren bizi-moduko lan guztiak kontuz egiten dituela. Ta onezaz gañera Jesu-Kristo gure Jauna, gizona danez, Zeruan, ta Aldareko Sakramentuan bakarrik arkitzen da. Mundu guztian, ta gu gauden, edo gabiltzan leketan. Jaungoikoa bakarrik da munduaren bazter guztietan, arkitzen dana: ta Jaun onen aurrean, ta begietan ibiltzeko modurik errazena, da sarritan sinistea egia au, sarritan gogoratzea nola begira dagokigun, ta berari begiratuaz gure lan, ta eginbideai jarraitzea.

§ II.

Ona da, nere Kristauak era onetan, edo Jauna begira dagokiola oroituaz bakoitzak bere lanak egitea; onela ari danak alabaña nai ta ez kontuzago egingo ditu gauz onak, ta lotsatuko da askotan, Jaungoiko beraren aurrean bekatuari, edo bekaturako bidea ematen duen txorakeriai bere barrenen leku emateaz. Baña zuk, Kristaua, ez dezu onetan geratu bear, ez: baizik, zure Jaunaren aurrean zaudela, ta begira-begira dagokizula oroitzeaz gañera, alik maizena begira dagokizun Jaunagana jaso bear dezu zure biotza, ta aoaz ezpada biotzez bederik agertu beraganako onginaia, esker ona, beraren laguntzaren premia, zure bekatuen damua, itz batean eman giozu berari aldezun eran zure biotza. Ez da onetarako irakurtzen jakin bearrik, biotza altxatzea bear da gurekin ta guri begira dagoan Jaungoikoaganontz. Ongi, nere Kristauak: ez da au gauza guztiz erraza dan ez jakiñarentzat-ere? Zenbait Kristau onentzat asko da zelai bat lore ederrez betea ekustea, gauza guzien Egille andiaren edertasun paregabea gogora ekartzeko, ta S. Agustiñekin esateko: *O edertasun anziñakoa, baña beti berria!* Batzuek ekusten baditue labore ederrak, altxatzen due biotza Jaunagana, ta esaten dioe: *O nere ongille maitagarria! ni zuzaz azturik:* ni bekatua bekatuaren gaiñ egiten, ta zu onenbat ontarte niri egiten? Milla esker Jauna. Besteak neke andiren bat datorkienean, esaten dioe: Jauna geiago, eta geiago merezi due nere utsegite, ta beka-

tuak: egin bedi zure borondatea! Batzuek lanean ari diranean, edo tentazioaren batek estutzen dituanean, bereala begiratzten dioe beren Jaungoikoari, ta biotzez otsegiten dioe: *Atoz, atoz, Jauna, laster niri laguntzera*. Baña ez da itz oek gogoan artu bearrrik: asko da aldan eran, ta bakoitzak bere modura biotz on, ta prestu batekin begira dagokan bere Jaungoikari zerbait esatea.

Nekasten dira asko irakurtzen ikasten, obeto, ta errazago ezagutze-ko birtutearen bidea; ta ongi egiten due. Ikasten ditue beste zenbaitek liburuetan arkitzen diran orazio, edo erregu egokiren batzuek. Gauz ona da au ere. Atzenean asko dira berengan ansiatzen diranak, zeren irakurtzeko, ta orazio piska bat egiteko denbora egokirik ezin iritsi duen; baña ez due Kristau oek zer estutu orregatik: naiz ez jakin irakurtzen, naiz ez izan bakardadean irakurtzeko deretxarrik; baldin arretaz oitutzen badira, sarritan begiratzera leku guztietan, ta gu gauden tokian bertan dagoan Jaungoikoari, ta oni begiratuaz, ta oni noizean beñ biotza jasoaz, beren lanak, ta nekeak egiten baditue, au, nere Kristauak, izango da irakurtze guztiak, ta orazio guztiak baño ondasun geiago emango diena, edo obeto esateko orazioa egiteko modurik onena, errazena, ugariena. Begira ezperen anziñako Patriarka Santuai. Etzuen egiaz oek oraiñ guk ditugun deboziozko liburu oenik, ta ala ere igo ziran Santidade goi-miragarri batera; nola uste dezue? Jaunaren aurrean zebiltzala, edo berbera dana, sarritan oroituaz begira dagoan Jaungoikoaz, ta sarritan beragana biotza jasoaz. Au da Eskritura Santak ematen dien alabantza andia aetatik batzuei. *Ibilli zan Enotx Jaungoikoarekin, ta ezkutatu zan*, zeren Jaungoikoak kendu zuan, dio Eskritura Santak, Patriarka aren gañean itzegiten duanean. *Ambulavitque cum Deo, et non apparuit, quai tulit eum Deus* (Genes. 5). S. Basiliok, neke, gurutze, ta tentazio guztien sendagaitzat ematen du Jaunaren aurrean ibiltze au. Oitu gaitezen bada, nere Kristauak, Jaunaren aurrean, ta begietan ibiltzera. Maiz sinistu dezagun munduaren bazter guztietan, ta gu gauden edozeñ tokitan arkitzen dala gure Jaun Jaungoikoa bere izate andi baztergabekoarekin bere esku, ta al guztiarekin guri laguntzeko zai bezala, ta atzenean bere Jakiundearen begiakin ekusten dituala guk egiten, ta gogoan igarotzen ditugun gauza guztiak. Ni naiz testigu, ta denbora berean ni nerau naiz Juez dio Jaun berak. Baña egia au sarritan gogora ekarri, ta sinistez gañera, noizean beñ biotzak jaso bear ditugu beraganontz. Onela zuzenduaz joango da bekataria bere bizieran, ta aurreratuaz onak birtutearen bide ederrean. *Ambula coram me, et esto perfectus*. Au da guztioi opa dizuedana emen, ta beti betiko atsegin kontentuak Zeruan. Amen.

OGEI TA AMASEIGARREN ERAKUSALDIA

*Jaunaren aurrean gaudela leku guztietan; eta non
nai, ta noiz nai begira, dagokigula sinistearen
gañean.*

*Dominum Deum tuum adorabis;
et illi soli servies. Deuter. 6 et Math. 4*

Gure lan, eta egiteko guztien artean andiena, edo obeto esateko bakar bakarra da gure Jaun Jaungoikoa ezagutzea, adoratzeta, ta serbitzeta. *Adoratuko dezu zure Jaun Jaungoikoa, ta ura bakarrik serbituko dezu*, esaten zaku Eskritura Santan. Alaere egiteko au da guztien artean aztuena, ta beti geroko uzten deguna. Ta gauza negargarria! Egiteko oni benaz ekiñ baño len etorri oi da eriotza, ta galtzen dira betiko ezin konta al anima. Au gerta eztakigun, eta denbora berean Jauna serbitzean arkitu ditekean neke guztia gozatzeko, ta arintzeko da, egun oroko asi degun jaiera, edo debozioa. Ongi begiratzten badiogu jaiera oni, ta jaiera onetarako ipintzen diran gauzai, au da Kristauari dagokan bizitza onaren zimendua bezala; ta beragatik alik ongiena agertzea, azaltzea, adiraztea dagokana. Jaiera onen lenengo gauza da Jaunaren aurrean jartzea, edo sinistea Jaunaren aurrean gaudela, ta begira dagokigula; ta onen gañean itzegingo dizuet gaur. Aditzera emango ditzuet lenbizia: zer dan Jaunaren aurrean jartzea. Bigarrena: nola egin bear dan Jaunaren aurrean jartze au. Ta atzenean, zeñ ondasun andiak gorderik dauden Jaunaren aurrean jartze onetan, siniste bizi batekin au egiten bada.

* * *

Edozeñ lekutan gaudela, nere Kristauak, beti arkitzen gera gure Jaun Jaungoikoaren aurrean, eta begietan, munduaren bazter guztietan arkizen da alabaña Jaun bera bere izate, bere esku, edo al, ta Jakiunde bazterrik, mugarrik, eta neurririk ez duanarekin; eta nora nai goazela, beti egongo gera Jaunaren aurrean, eta begietan. Ez dezu ongi aditzen egia

au? Enzun nazazu bada gutxi batean, eta uste det, adituko dezula. Asi gaitezen Jaunaren izatearen anditasunetik.

Begira giezu begien aurrean dauzkagun gauzai. Andiak dira itsasok, andiak lurreko zelaia, aldapak, mendiak. Andiak dira gure gañean arkitzen diran odeiak, izarrak, eguzkia, ta Zeruak. Baña ezpalira bezala dira oek guztiak, Jaunaren izatearen anditasunari begiratzen badiozu. Betetzen ditu Jaunak leku oek guztiak, eta era berean beteko lituke milloika leku berriak eta berriak egingo balitu, egin litzakean bezala. Argatik arriturik dio Baruk Profetak: *Andia da, ta andia mugarik, eta bukararik gabe. Zeruaren erpiña baño goragokoa da; infernuaren ondo baño ondoragokoa; igarotzen ditu lurraren bazter; eta muga guztiak, eta itsasoa baño zabalagoa da*, dio Job Santuak. Jaungoikoaren beraren barrenen bizi gera, mugitzen gera, ta gaude esaten zien S. Paulok Athenasko jendeai. *In ipso enim vivimus, movemur, et sumus.*

Jaun onen eskua, edo ala beraren itzateari dagokana da. Nai izate utsarekin, eta ezer ezetik egin zituan Zeruak, eta oetan arkitzen diran izarrak, eguzkia, ta illargia. Nai izate utsarekin, eta ezer ezetik egin zituan lurra, ta lurreko gauza guztiak. Askok izan zan egin bedi au, egin bedi ura esatea, bereala egiñik agertzeko, dio Dabid Erregeak. *Ipsa dixit, et facta sunt: ipse mandavit, et creata sunt.* Nai izate utsarekin egin zituan eran, gordezten-ere die eman dien izatea gauza guztiak. Au onela ez izatera, bihurtua lizake bereala mundua anziñako bere ezer ezean. Atzenean Jaunaren Jakiundeak ez ta batere laburragoa Jaun beraren izatea, ta eskua baño. Ekusten ditu argiro gauza guztiak, gertatuak, gertatzen diranak, eta gertatuko diranak; eta ekusten ditu bat batetan diran bezala bere betiraunde, edo eternidadetik. *A seculo usque in seculum respicit.* Oro bat da Jaunarentzat gauza bat gertatzea gauz, nola egunaren erdian; illunbean nola argitan; bakarrik, edo lagunakin, zokoan, sasian, gelan, edo plazaren erdian; pensamentuz, edo lanez; Jauna bera da alabaña neuririk ez duan argia, gauza guztiak diran eran agertzen dituana; ta Jaunaren begiak eguzkia bera baño argiakoak dira, dio Eskritura Santak: ez zeren Jaunak guk bezala lurrezko begiak dituan, baizik zeren guztia argiro dan bezala dakusen. Argatik esaten zion Dabid Santuak Jaunari: *Non ezkutatuko naiz, Jauna, zure Jakiunde miragarri orregandik? Nora zure aurpegi ta begietatik igesi joango naiz? Joango banintz-ere Zeruaren goieneraño, an zaude zu: jatxiko banintz infernura, oro bat zaude zu an-ere; eta joan albanindeke egazi baten eran itsasoaren beste aldeko bazterretara, ezin alaere zugandik ezkuta nindeke.* Aditzen dezu orain, Kristaua, nola gure Jaun Jaungoikoa arkitzen dan munduaren bazter guztietan, ala bere izate guztiz andiarekin, nola bere esku, ta Jakiunde

bazter gabekoarekin? Ekusten dezu, edozeñ lekutan gaudela gu, nai ta ez arkitzen gerala Jaun beraren aurrean, eta begietan? Au da egia bat eza-guera duen guztiak aitortzen duena. Baña ez dezu uste izan bear, oro bat dala Jaunaren aurrean arkitzea, nola Jaunaren aurrean jartzea, ta ibiltzea. Jaunaren aurrean, eta begietan arkitzen dira arriak, belarrak, aritzak, eta zentzurik ez duen gauza guztiak ere, baña ez dira oek ez jartzen, ez ibiltzen Jaunaren aurrean, eta begietan. Zer ote da bada *Jaunaren aurrean jartzea, ta ibiltzea?* Da *fedearen argiarekin gogora ekartzea, ta sinistea* gaudela leku guztietan Jaunaren aurrean, eta non nai begira dagokigula; ta siniste onekin Jaunagana biotz osoaz geren lanak egitea. Zabiltza nere aurrean, eta begietan, eta zu izango zera bear bezalakoa, esan zion Jaunak Abraham Patriarkari. *Ambula coram me, esto perfectus.* Ala guk egin bear genduke; ta besterik izango lizake gure bizitza. Baña ez gaitezen geiegi emen geratu. Goazen ekustera, nola egin bear dan Jaunaren aurrean, eta begietan jartze au, emendik atera ditezkean, ondasun andiak guk ez galtzeko.

* * *

Jaunaren aurrean, eta begietan jartzeko ta ibiltzeko jaiera ongi egiteko, bear dira iru gauza. Lenengoa da fedearen argiarekin gogora ekartzea, ta sinistea, arkitzen gerala gure Jaun Jaungoikoaren aurrean, ta begietan. Batzuek nekatzen due, ta berotzen burua Jaunaren antz, edo imajiña beregan sortzen, eta moldatzen: egin dezagun kontu *Argitasunezko itsaso bat baliz bezala.* Baña etzaitzela nekatu zu, Kristaua, Jaunaren antz, edo imajiñen billa; alde batetik alabaña Jaungoikoa da izate bat esan, eta gogora al ditezkean beste gauza guztiak baño andi-goa, goi-goa, eta miragarri-goa, ta beste aldetik Espiritu uts garbia; ta beragatik ezin gerengan sortu dezakegu beraren antz, ta imajiña egokirik. Beste batzuek gogoz, eta pensamentuz joaten dira Jesu-Kristoren saietseko llagara, ta gudanako amorioak idiki zuan ate artatik sartzen dira: an sarritan eskatzen diozkee Salbatzalleari bere laguntzak ongi bizitzeko; an milla esker ematen diozkee egin diezten mesedez; ta an ezkutetzen dira edozein perill, edo tentaziok ekiten dienean. Ala egiten zuen S. Bernardok, eta S. Buenabenturak. Eta S. Franzisko Salesek-ere nai du, tentazio leiaturen batek ekitean, gogoz, eta biotzez laster egitea Jesus gurutzefikatuagana, ta an bertan begien aurrean ekusten balu bezala, berari eldutea perilla igaro artean. Onak dira gauz oek guztiak; baña bi gauza kontuz gogoan artu bear dituzue. 1.a era onetan Jesu-Kristoren saietsera joatea, edo begien aurrean balego bezala berari eldutea da

gogo, eta pensamentu utsezko gauza; Jesu-Kristo alabaña, gizona danez, ezta arkitzen leku guztietan; baizik Zeruan, eta Aldareko Sakramentuan. 2.a Jesus gurutzefikatuakin, eta Jesusen pasioko pauso, edo llagaren baten gañean sarritan, eta benaz pensatu izan duanak, aisa edozeñ perilletan, edozeñ ordu ta lekutan gogoz, eta biotzez laster egingo du, Jesusen llagetara, edo pasioko pausora; baña gauz oek gogoan erabiltzeko oiturarik izan ez duana nekez moldatzen da. Atzanean beste batzuek bakar-bakarrik fedearen argiarekin gogora ekartzen due, ta sinisten, leku guztietan dagoan Jaun Jaungoikoaren aurrean, eta begietan daudela, beste gauza, ta pensamentu zallagotan sartu gabe. Eta au da era ta modurik errazena guztientzat, jakintsuentzat, eta ez jakiñentzat.

Jaunaren aurrean jartze, ta ibiltze au ongi egiteko, ez da asko gogora ekartzea, ta sinistea Jaun baeraren aurrean, eta begietan arkitzen gerala. Baldin, egia au gogora ekarrita sinistu ezker, geratzen bazera len bezala; ezpadiozkatzu begira dagokizun Jaun Andiar zere agur umillak egiten; edo ezpadezu konturik, eta arretarik biotza beragana jasotzeko: esan gidazu, Kristaua, zertarako da Jaunaren aurrean zaudela sinistea? Ez dezu ekusten, siniste au dala siniste antzua? Argatik bada Jaunaren aurrean, eta begietan gaudela sinistu ondoan, altxa bear degu biotza beragana, aldian aldiari dagokan eran. Batzuetan edertasun baztergabearen aurrean gaudela gogorarik, esan dezakegu: *O edertasun anziñakoa, baña beti berria! Non nabill zuzaz azturik, ta zeren billa? izanik zu ondasun guzien jabea ta iturburua?* Besteetan beraren kontra ainbeste bider altxa gerala, ezaguturik, esan dezakegu: *Ta zuk, Jauna, ekusirik nere eskergabekeria itsusiak, nere bekatu izugarriak, ez nazu alaere betiko su, eta garren artera bidaldu?* Nola erantzungo diot zure ontasun, eta miserikordiar? Batzuetan eskerrak eman bear zaizka beti egiten dizkigun mesedeaz; besteetan eskeñi bear diogu asitzen degun lan, edo egitekoa. Neke, gurutze, edo naigaberen batek ekiten digunean jaso bear degu biotza, ta esan: *Zure izenean izan bedi, Jauna, nere neke au: bedeikatua izan bedi zure izen Santua.* Tentazioren bat datorrenean lenbait len gogo, ta biotzez joan bear degu bertan begira dagokigun Jaunagana, aur bat, otsoa ekustean, bere Aita, edo Amaren besoetara lasterka dijoan eran. Esan degiokegu orduan S. Pedrok Jesu-Kristori esan zion eran, itsasoa aserratuta galtzeko perillean zebillenean. *Jauna gorde nazazu,* galdua naiz bestela. Baña kontu, Kristaua; ez dezu uste izan bear, itz oekin, edo bete onelakoakin bakarrik biotza altxa bear dala Jaunagana. Eztabill Jauna itz polit-ederren billa; eta ez dira itz ikasiak ain onak, nola Jaunaganako mugimentuak eralkitzen dituanak. Jaungoikoak

nai duana da biotz oso-prestu bat: jaungoikoak nai duana da biotza beragana jasotzea; naiz itzik ez esan, edo itz politik ez jakin.

Atzanean Jaunaren aurrean jartzeko, ta ibiltzeko ejerzizio au ongi egiteko gauza bearra da arretarekin, eta sarritan, Jaunaren aurrean, eta begietan gaudela, sinistea, ta sarritan biotza beragana jasotzea, batez-ere orduren bat aditzean, lanen bat asitzean, edo bukatzean, mesederen bat egiten digunean, neke, gurutze, edo tentazioan arkitzen geranean. Era onetan gu oraindafiokoan saiatu izan bagiña, etzan izango, ez, gure bizitza izan dan bezeñ txarra, ta negargarria. Nekatzen dira batzuek (eta ongi egiten due): nekatzen dira irakurtzen liburuak, ikasteko orazio egiten; baña ez due guztiak onetarako era. Nekatzen dira beste batzuek, liburuetan arkitzen dituen, orazioren batzuek gogoan artzen. Ongi egiten due oek-ere; baña ez due guztiak aukera oetan ibiltzeko era; ta bestetik gerta diteke erraz, orazio oek gogoan arturik, loroak bezala esatea biotzaren mugimenturik gabe. Ala egun oro gertatzen zaku Aita gurearekin, orazio guztien artean onena bada-ere. Baña Jaunaren aurrean jartzeko, ta ibiltzeko jaiera au da guztiontzat erraza, edozeñ lekutan, naiz etxean, naiz bidean, naiz lanean ari geranean, egin ditekeana: ta esan diteke jaiera au gogotik artuta egiten duana egun guztian orazioan dagoala. Au zan anziñako Patriarka Santuen orazioa; Abraham, Isak, Jakob, Jose, ta beste anziñako Santuak etzuen alabaña izan Jaungoikoaren aurrean fede bizi batekin jartzea, ta beraren aurrean ibiltzea beste libururik. Au da atzanean jaiera bat ondasun andiak berekin dakartziana, orain ekusiko degun bezala .

Jaunaren aurrean jartzeko, ta beraren begietan ibiltzeko jaiera onetatik atera ditzakegun ondasunak, bitara biur ditezke. Oetatik bata da bekatutik gordetzea. Andiak dira, ta asko, inguratzen gaituen bekatutako perillak. Perillak aurtasunean, perillak gaztetasunean, perillak zartzean. Perillak barrendik, perillak kanpotik. Perillak lagun artean, perillak bakardadean. Perillak etxeetan, perillak plazetan, bideetan, soroetan, eta leku guztietan. Beteak daude leku guztiak perillez, beteak sare, eta lazoz, dio S. Gregoriok. *Plena omnia periculis, plena laqueis.* Nork gorde gaitzake perill, eta lazo oen guztien artean? Nork, ezpada S. Pedro itsasoaren baga aserreen artean gorde zuanak? Nork, ezpada Babiloniako labe erazekian iru gazte Israeldarrak erre gabe gorde zituanak? Gurekin dago leku guztietan: Guztialduna da, ta nai izate utsarekin gorde gaitzake bekatuan erortzetik. Begira dago, ta zai bezala guri laguntzeko; baldiñ gu gerok geren naiez sartzen ezpagera bekatuan amiltzeko bideetan. Oitu gaitezen bada fede bizi batekin, eta sarritan sinistea, Jaun onen aurrean arkitzen gera-

la, ta begira begira dagokigula. Oitu gaitzen perill guztietan biotza beragana jasotzera, bere laguntza eskatzera: ta aizerik gogorrenak ifar gozotan biurtuko, perill guztiak desegingo dira. Baldin Erregeren zaldunak, Errege begira dagoala, ezpada gauza gaiztora atrebitzen, berenez erresesak diranak-ere: baldin ume bat ezpada trebe bere gurasoaren aurrean esateko, ta egiteko, bestela esan, eta egin oi dituan gaiztakeriak nola guk izan dezakegu ausardia Jaungoikoaren aurrean bekatuari leku emateko, baldin fede biziarekin sinisten badegu, beraren aurrean gaudela, ta begira dagokigula? Au osotoro sinisturik gera gaitzen, begira dezagun, zer gertatu zan Jose Patriarkarekin, eta Susanarekin.

Jose, Jakob Patriarkaren seme guztiz eder, eta maitea, bere senideen enbidiak saldu zuan. Erosi zuen aurrena Ismaelita merkatari batzuek, eta gero Ejiptoko Erregeren ejerzituen buru, ta agintari Futibar zeritzanak. Egiten zituan Josek bere nagusiaren aginduak leialki, ta bere kontura utzi ziozkeen gauza guzia, irteten zitzaizkan nagusiak nai zuan bezala. Ekusirik onek Joserren leialtasuna, ta doai ederrak, bere kontura eman ziozkan etxea, ta gauza guztiak; ta bereala ugaritu ziran Joserren eskuetan. Onela bizi zan Jose bere nagusiaren borondatearen, eta biotzaren jabe, ta bere Jaun Jaungoikoak begiratzen ziola gauza guztietan Aita onaren begiak. Baña prestatu zion etsaiak lazo ikaragarri bat, Joserren izen ona, ta anima galerazteko txit perill andikoa, eta limuria. Jarri zitzaion egun batean etxeko andrea begira, ta Joserren edertasunarekin lilluraturik, ekin zion bear ez diran gauzetarako bidea ematen. Ekin zion ez beiñ bakarrik, baizik askotan, baña beti alferrik. Egun batean sartzen da Jose etxera, ta asitzen da bere bakarrean lanen bat egiten. Sartzen zaio etxeko andre ez garbia, ta kaparen erzetik elduta ekiten dio Jose tentatzeari. Zer egin zuan onek? Zer? utzirik kapa irten zan etxetik. Elizaren gurasoetatik askok, ekusirik Josek egin zuana, geiago dala au, dioe, iru gazte Israeldarrak Babiloniako labe gorian erregabe geratzea baño. Ta zerk perill onen andietan gorde zuala, uste dezu Kristaua? Jaunaren aurrean, eta begietan zegoala fede bizi batekin sinistea. Atozea, esan zion bere tentatzaileari: nere nagusiak zu ez, beste gauza guztiak utzi ditu nere eskuetan. *Nola bada egin dezaket nik desleialtasun onen itsusia nere Jaungoikoaren aurrean, eta begietan? Quomodo ergo possum hoc malum facere, et pexxare in Deum?*

Ezta gutxiago Susanarekin gertatua. Susana Helziasen alaba ederra bere egituran, eta oraindik ederragoa bere animan, ezkondu zuen gurasoak Joakin zeritzan gizon aberats batekin. Nabuko-Donosor Erregeak desegin, eta preso eraman zituanean Juduak Babiloniar, besteakin batean joan bear izan zuan Susanak-ere, Judatarra zanak bezala. Nola

Juduen usadioak, eta izkuntza berdiñak etziran Babiloniakoakin, eman izan zien Juduak Erregeak eskua, aututzeko beren artean bi Juez, erabaki zitzeen oek Juduen auziak, ta beste gauza Juezen eskuetara oi diranak. Autu zituen Juduak bi gizon zar zintzoak, elduak, eta errespetokoak zirudienak. Bi Juez oek biltzen ziran Susanaren etxean Juduen gauzak aditzera, ta erabakitza, ta onetan zeuden denboran, irten oi zan Susana etxearen ondoan zuan berjera batera. Ekusten zuen bi Juez aek, ta ekusi ezezik begiratzen ere zioen, ekustean artzen zuan atsegin, eta pozagatik. Ta oi dana: aztu ziran Juez zar oek beren adiñaz zuen karguaz, eta Jaungoikoaz. Lotsatzen ziran aurrenean zar madarikatu biak, batak beteari agertzeko kolkoan zedukeen sua; baña nola aziaz, eta egunetik egunera erazekiaz zijoan, ausi zuen aurreneko lotsa piska ura, agertu zion batek besteari bere gogo lizuna, ta geratu ziran Susana galtzeko elkar ongi artuak. Ekiten dioe Zar nazkagarri biak andre prestua tentatzeari, bakarrik, eta, leku artan usatzen zan bezala, urean sarturik maiñuan zegoan garaiean. Itxiak dadue berjerako atea, esaten zioen; ez dago iñor-ere begira, ta ezpadezu zuk guk gura deguna egin nai, guk esango degu arkitu zaitugula gazte batekin ezkontza zikintzen duan gaiztakerian. (Ta gaiztakeria onetan arkitzen zana arrika iltzen zuan Juduak, lege zarrak ala agindurik). Ezta gogora besterik, zer kezka, zer pena, ta nalgabeak inguratuko zuan tranze onetan Susanaren barrera. Ekusten zuan alde batetik, tentatzaile lizun aek nai zuena egiten ezpazuan, galduko zioela bere onra, ta ipiñiko zuela eriotza gogor baten atzaparretan. Ekusten zuan beste aldetik, begira zegoala Jaungoikoa, ta gauza izugarria zala Jaunaren aurrean, eta begietan bekatu egitea; ta oni begiraturik, erabaki zuan lizunkeriarri lekuri ez ematea, naiz kosta zekiola bere onra, eta bizi-tza. Obe da neretzat, esan zien, bekatu egin gabe zuen bengantzaren atzaparretan erortzea, ezen ez Jaungoiko beraren begietan bekatu egitea. *Melius est mihi absque opere incidere in manus vestras, quam peccare in conspectu Domini.* Au esanda, deadar egin zuan etxerontz, eta agure zikiñak-ere asi ziran deadarrez Susanaren kontra. Egin zuen oek alegiña Susanari onra, eta bizi-tza gal erazteko; barreatu zuen gaiztakerian arkitu zuela; baña Daniel Profetak agertu zuan Susanaren inozentzia; ta zar berde-madarikatuak ill ziran Susanari eman nai zioen eriotza-motarekin berarekin, edo arrika. Ekusten dezu, Kristaua, nola bekatuan erortzetik gorde zituan Jose Patriarka, eta Susana, Jaungoikoaren aurrean, eta begietan arkitzen zirala, sinistea?

Jaiera onetatik datorren beste ona da gauz onak berak, bestela egingo lirakean baño kontu, ta arreta obearekin egitea. Baldin soldaduak arre-

ta geiagorekin egiten baditu dagozkan gauzak Agintaria begira dagoala ekustean; baldin au bera gertatzen bada mirabeakin, eta beargilleakin, begira dagotenean nagusiaren begia, Zenbatez obeto egingo ditugu gure eginbideai dagozten lanak eta beste edozeñ gauz on fede biziarekin, eta sarritan sinisten badegu, begira dagokigula gure Jaun Jaungoikoa? Onela igo zan Henotx birtute, ta Santidade andira. *Ibilli zan*, dio Eskriturak, Jaunarenkin, au da Jaunaren begietan, eta Jaunarn naiari begiratuaz. Henotx ujaldiaren aurretik bizitu zan, eta etzuan izan guk ditugun adiña gauz onetarako laguntza; etzan alabaña orduan Sakramenturik, etzan sermoi, ta dotriñarik; etzan deboziozko libururik, ta alaere Jaunaren aurrean, eta begietan ibiltzeko oiturarekin iritxi zuan birtute miragarri bat; ta oraindik bizi zala, ezkutatu zuan Jaunak gizonen artetik, eta gorderik dauka berak dakian gauzetarako. Oro bat Noe Jaunaren aurrean ibiltzeko jaiera onekin izan zan gizon zuzen, eta Santua. Oitu gaitezen bada, nere Kristauak, jaiera onetara. Zabilta nere aurrean, eta zu izango zera bear bezalakoa, esaten dio Jaunak gutatik bakoitzari, Abrahami esan zion bezala. *Ambula coram me, et esto perfectus*. Sarritan, ta fede biziarekin sinis dezagun Jaunaren aurrean arkitzen gerala, ta begira dagoala, zer egiten, zer esaten, eta zer pensatzen degun. Bera izango da egun batean testigu, ta Juez. Baña ez gaitezen kontentu geratu siniste utsarekin; altxa dezagun biotza sarritan begira dagokigun Jaungoiko guztiz on, eta ongi-llé andiagana, dala lanen bat asitzean, edo bukatzean; dala neke, edo nai-gaberen bat datorkigunean; dala tentazioen denboran, itz batean, sarritan, sarritan, sarritan. Jaunari nai dakiola, nere Kristauak, zuek, eta nik, jaiera onetan gorderik dauden, ondasunak ez galtzea, ta oekin batean iris-tea betiraunde guziko gloria. Amen.

OGEI TA AMAZAZPIGARREN ERAKUSALDIA

*Adirazten da lenengo lekuan Jauna adoratzeko
degun zor andia.*

Urrena Jaun berari eskerrak emateko deguna.

*Dominum Deum tuum adorabis,
et illi soli servies.* Deuterom. 6, et Math. 4.

Gure lan, eta egiteko guztien artean andiena, edo obeto esateko bakar bakarra da gure Jaun Jaungoikoa ezagutzea, adoratzeta, ta serbitzeta. *Adoratuko dezu zure Jaun Jaungoikoa, ta ura bakarrik serbituko dezu*, esaten zaku Eskritura Santan. Alaere egiteko au da guztien artean aztuena, ta beti geroko utzitzen deguna! Ta gauza negargarria! Egiteko oni benaz ekiñ baño len etorri oi da eriotza, ta galtzen dira betiko ezin konta al anima! Au gerta ez dakigun, eta denbora berean Jauna serbitzean arkitu ditekean, neke guztia gozatzeko, ta arintzeko da, egun oroko asi degun, jaiera, edo debozioa. Ongi begiratzen badiogu jaiera oni ta jaiera ontaroko ipintzen diran gauzai, au da Kristauari dagokan bizitza onaren zimendua bezala; ta beragatik alik ongiena agertzea, azaltzea, adiraztea dago-kana. Jaiera onen lenengo gauza da Jaunaren aurrean jartzea, edo sinis-tea, Jaunaren aurrean gaudela, ta begira dagokigula. Gai onen gañean zan aurreko dotrina. Bigarrena da Jaun bera umilki adoratzeta, ta egin dizki-gun ontarte, ta mesedeaz eskerrak ematea ta onen gañean izango da gaurko dotrina. Ekusiko degu aurrena: Jauna adoratzeko degun zor andia. Ekusiko degu urrena Jaun berari eskerrak emateko deguna.

Gure Jaun Jaungoikoa da gauza guztien Asiera, ta Iturburua, guz-tien Iraupena, ta Fiña, ta Exzelenzia, edo Gainde onegatik zor diogu onore, ta onrarik garaiena, goiena, ta andiena. Onra au ematen zaio Jaunari era askotan, eta era oetatik batari deitzen zaio *adorazioa*. Adoratzeko guk Jauna egiaz, eta bear dan eran, bear dira iru gauza. Lenengoa da: ezagutzea Jauna dala guztiaren Asiera; ta Iturburua, guz-tiaren Iraupena, ta Fiña. Baña ezaguera ezer ezta ezaguera utsean gera-tzen bagera. Bigarren gauza da: biotz umill batekin aditzera eman nai iza-tea Jaunaren *Exzelenzia*, edo *Gainde* au, ta gure ezer eza, ta Jaunari zor diogun mendetasun osoa. Au da adorazioaren biotza, ta anima bezala.

Atzanean biotzaren sasoi on au aditzera eman bear da gorputzaren siñalaren batekin: egin dezagun kontu auspez, edo belauniko Jaunaren aurrean jartzen gerala, edo burua markurtuaz. Iru siñale oek usatzen ditu Eliz Ama Santak Jauna adoratzeko, ta anziñako Patriarkak-ere usatu zituen. Ezagutzeko orain guk Jauna adoratzeko degun zor andia, asko da begiratzea zein dan gauza guztien Asiera, ta Iturburua? Nork gordetzen dien duen izatea gauza guztiai? Zertarako egiñak dauden guztiak? Goazen iru gauz oek banaka ekustera.

Orain bederatzi milla urte danean Jaungoikoaz osterontzean etzan ezer-ere. Etzan Zerurik, etzan izarririk, etzan eguzkirik, etzan illargirik, etzan Aingerurik. Etzan, lurrik, arririk, arbolarik, ez eta gizonik-ere, sei milla urte bezala dira alabaña gizon jakintsuen kontuetan mundu au izaten asi zala, lau milla Jesu-Kristoren jaiotzaraño, eta bi millaren aldean Jesu-Kristo jαιο zanetik gaurdaño. Ezer-ezaren illunbean beraz arkitzen ziran Jainkoaz osterontzeko gauza guztiak orain bederatzi milla urte danean, eta geroztik-ere. Nork atera ditu gauz oek beren ezer-ezetik? Nork egiñak daude, galdetzen digu Isaiak Profetak? *Quis creavit haec?* Nork Zerua, izarrak, Eguzkia, ta illargia? Nork Aingeruak? Nork lurra; ta lurrean arkitzen diran gauzak? arraiak, egaztiak, arbolak, ganaduak, itsasoak, ibaiak, iturriak, gizonak? *Quis creavit haec?* Egiñ, edo agertu ote dira berenez? Baña ezer-ezak eztu al, edo eskurik, eztu indar, eta kementik ezer egiteko. Nor bada gauza guztiak atera ditu ezer-ezaren illunbetik? *Quis creavit haec?* Nork ezpada gure Jaun Jaungoiko Guzialdunaren eskuak? Gauzen asieran egin zituan Zerua, ta lurra, ta oetan arkitzen diran gauzak, dio Moisesek. Gizon batetik gizonaren jatorria zabaldu du lurraren gaiñ guztian dio S. Paulok. Nork lagundu zion Jaunari gauz oek guztiak egiten? Nork erakusi zion zer ta nola egin, dio Isaiak Profetak? *Quis adjuvit Spiritum Somini? aut quis consiliarius ejus fuit, et ostendit illi?* Etzuan ez Jaunak gauz oek guztiak egiteko nai izatea besterik bear. Esan zuan egin bedi au, egin bedi ura, ta bereala agertu zan guztia egiña. Ekusten dezu, Kristaua, zein dan guaza guztien Asiera, ta Iturburua? Ekusten dezu nola guztiak datozen gure Jaun Jaungoikoagandik?

Ta munduari, ta munduan arkitzen diran gauzai nork gordetzen ote die duen izatea? Nork ote dauka gauza guztien, eta bakoitzaren kontua? Nork, egin zituan Jaungoikoak berak baizik? Jaun onen nai, eta Letart edo Probidenziaren aritik itxikirik, eta txintxilik arkitzen dira gauza guztiak. Ezin iraun dezakee, dan unerik, eta denboraren punturik txikienean-ere, Jaunaren nai, eta esku indartsuak gordetzen ez dituala. Guztiak bereala biurtuko lirake aziñako beren ezer-ezean. Argatik Jakintsuak esa-

ten dio Jaunari Eskritura Santan: Nola ezerk-ere iraun lezake, Jauna, zuk nai ez izatera? *Quomodo posse taliquid permanere, nisi tu voluisses?* Jaunak beraz gordetzen gaitu, edo puntu oro berriro ematen digu gauza guztioi degun izatea, Jaunak dauka gauza txiki, ta andien kontua; ta Jauna da guztien iraupena.

Zertarako egin ote zituan Jaunak mundua, ta munduko gauza guztiak? Egin zituan Jaun beraren naia egiteko, bakoitzak bere eran: egin zituan beraren onra, ta gloriarako. *Universa propter senetipsum operatus est Dominus.* Argatik Dabid Santua, bekatariai ez, beste gauza guztiai otsez dagote, ta deitzen die guztiak Jauna laudatzera. Deitzen die Aingeruai, eguzkiari, illargiari, izarrari, ta oen argiari. Deitzen die dragoiari berai, suari, abazuzari, elurrari, ta izotzari. Deitzen die mendiai, arbolai, abereari, ta egaztiai. Deitzen die gizon birtutetsu guztiak, Errege, Prinzipe, ta lurreko Andiai, gazteai, eta zarrari. *Hymnus omnibus Sanctis eius.* Ona, Kristaua, ona nola gure Jaun Jaungoiko dan gauza guztien Asiera, ta Iturburua; guztien Iraupena, ta Fiña, ta ona nondik datorkigun Jaun bera adoratzeko zor andi bat.

Sinisten ditugu egia oek! eta alaere izan gera gu, izan geran bezalakoak? Zenbat, eta zenbat egun joan zaizkigu, Jaungoiko danik-ere ongi oroitu gabe? Zenbat, eta zenbat denbora, Jaun oni agur umillik egin gabe? Ta Jaunaren etxean, edo Elizan bertan gaudenean-ere, kontuz, eta biotz umillarekin egin ote diozkagu, dagozkan agurrak? Zenbat bider gorputzez Elizan egonagatik, gogoz, eta biotzez Jaunagandik urruti ibilli gera? Zenbat egoten dira Elizan bertan, au zabalka, erdi lo, edo nagiak ateratzen? Zenbat mezatako denboran bertan zokoetan belaunikatu-ere gabe, edo geienaz belaun bata lurrean duela? Zenbat gazte Eliz inguruan ibiltzen dira pelotan, edo bestela deadarka, Meza denboran bertan? Ta zenbat bider egoten dira ostatuetan jendeak, Jaunaren alabanzen denboran? Zenbat emakume mezatan, edo meza ondoan erausian, asteko ipuiak, eta Jaungoikoaren etxeari ongi ez dagozkan, gauzak kontatuaz? Au da, nere Kristauak, gure Jaun Jaungoiko adoratzeko? Ez ote da au iseka egitea jaun berari? Lotsa gaitezen, nere Kristauak, onenbeste gure utsegitez. Oitu gaitezen, Jauna sarritan adoratzera. Oitu gaitezen Elizan umiltasun, eta errespeto andiarekin egotera, Jaunari noizean bein agur umillak egiñaz. Aiena bitez betiko Elizako erausiak, eta modu dongeak. Egin bezee Erriko buruak, ta erakusleak dagoten eran kontu, galerazteko, Jaunaren onra, alabanza, ta errespetoa gutxitzen duen, oitura, ta usadio gaitztoak. Onela eranzungo diogu ongi, gure Jaun Jaungoiko adoratzeko degun, zor andiari. Goazen orain, Jaunari, egin dizkigun, eta egun

oro egiten ari zakun ontarte, ta mesedeaz, eskerrak emateko degun, beste zor, eta egin bideari begiratzeraz.

Ontarte, edo mesedeak artu dituan baten eginbide, ta zorrak asko dira, ta oetatik bat da ontarte berak gogoan idukitzea, ta ongillari biotz ezaguera onez beterikako batekin eskerrak ematea. Ala erakusten digu fedearen argiak, izan zaitezten esker onekoak, esaten digu S. Paulok. Ala erakusten digu, gizonari Jaunak eman zion, ezaguera, eta argiak; ta ala erakusten digue atzanean zentzurik ez duen abereak, eta egaztiak berak; oroitzen dira alabaña abereak beren eran, ongillaren eskuak egin zien, onaz; ta egaztiak egun oro eguantzaren zai daude beren egille ona laudatzen asitzeko, eta eskerrak berari emateko. Ta ontarte, edo mesederen bat artu duan edozeñek eskerrak zor badiozka bere ongillari nolakoa, ta zeñ andia izango ote da, gure Jaun Jaungoikoari eskerrak emateko degun, Zorra? Au nolerebait ezagutzeko iru gauzari begiratu bear diogu: Nor dan gure ongille au? Zenbat eta andiagoa, goiagoa, ta argiagoa dan alabaña ongille bat, anbat andiagoa da, ta balio geiagoo du ontarte, edo mesedeak. Nor geran gu? Ta zer ontarte, edo mesedeak egin dizkigun ongille maitagarri onek? Iru guaz oei kontuz begiratu ezker, erraz ezagutzeko degu, zeñ andia dan, Jaunari eskerrak emateko degun, zorra. Asi gaitezen lenegotik.

Nor ote da gure ongille au? Da ongille au Jaungoiko guzalduna bera, gauza guztien Egille, Jaun, ta jabea; betikoa, iñoren bearrik ez duana, berez, eta beregan beti doatsua. Da Errege guztien Erregea. Da arako izate ezin geiagoraño eder, eziñ geiagoraño on, eta maitagarri ura, zeñaren edertasuna ekusteak betiko doatsu egiten dituan Zeruko Aingeruak, eta anima onak. Ta Jaun andi onek nai izan du gure ongilletzat jarri? Jaun andi onek egin dizkigu ainbeste on, eta mesede? Baldin gauza, berenez andiak ez diranak-ere, anditzen, ta balio goienekora igitzen badira Erregeren eskutik datozenean zer esango degu, Errege guztien Erregeren eskutik artu ditugun, anbat ontarte, ta mesedez? Ta zein andia izango da, Jaun andi oni eskerrak emateko emendik datorkigun, zorra?

Ta nor gera gu, edo zer, Jaun au era onetan guzaz oroitzeko? Zer da, Jauna, gizona, zuk ainbesteraño gizona altxatzeko esaten dio Job Santuak Jaungoikoari. *Quid est homo, quia magnificas eum?* Zer, ezpada lurreko auts piska bat, gorputzaren aldetik begiratzen bazaio? Zer ezpada loiez, zikinkeriaz, eta arrez beterikako ontzi nazkagarri bat? Ontzi bat egun oro loa sortzen duana, loa gabe ezin iraun dezakeana? Zer, ezpada goizean jaiota arratsaldeko igarturik dagoan lorea? Ta animaren alde-

tik begiratzen badiogu, zer da gizona, sortzen daneko Jaunaren etsaiaren siñalea, edo bekatu jatorrizkoa berekin dakarren, gauza besterik? Ta alae-re guzaz oroitu da Jauna? Egin dizkigu ainbeste ontarte, ta mesede?

Ta nolako ontarte, edo mesedeak? Au ongi ezagutzeko banaka ekusi nai lirake mesede oek; baña errazago kontatuko lirake itsasoan arkitzen diran ur tanta, ta are-aleak: lenago lurraren gañean diran belar, eta arbolak, Jaunaren esku ongilleak egin dizkigun mesedeak baño. Argatik oetatik batzuei bakarrik begiratu degiekegu. Idiki, ta zabaldu itzatzu bada, Kristaua, zure animaren begiak, ta osotero aitu ezpada zure ezagueraren argia ekusiko dituzu, zure Jaun Jaungoikoak egin dizkitzun, ta beti egiten ari zatzun mesede andiak. Zure Jaun, ta ongille onek atera zinduan ezer-ezetik utzirik beste ezin konta al beren ezer-ezean. Non ziñan oraiñ milla, oraiñ berreun, edo oraiñ eun urte? iñon-ere ez, edo ezer-ezaren illunbean? Non ziñan, esaten dizu Jaunak, non, lurraren zimenduak ezarten ni ari nintzanean? *Ubi eraz, quando ponebam fundamenta terrae?* Jaun onek egin zinduan bere antzera, ta berarekin batean Zeruan bizitzeko, ta prestatu zizun Zeruko erri zoragarria. Jaun onek gordetzen du zure bizitza; ta emen bizi bear dezun arteko prestatu zuan zuretzat munduko etxe eder galant au, zuk bear dituzun gauza guztiakin. Badira etxe onetan urre-zillarrak, diamanteak, arri fiñak: badira beiak, ardiak, ta illez, edo lumaz janzirik dabilzan beste gauzak. Badira iturriak, ibaiak, itsasoak, eta oetan arraiak. Ta leku batean arkitzen ez dana, arkituko da bestean. Bearrean, edo premian arkitzen bada norbait, ori da edo zeren nekatu nai ez duan, edo zeren ori dagokion bere onerako. Jaun au egin zan gizon, zu bekatuaren, eta etsaiaren mendetik ateratzeko; eta eman zuan bizitza gurutzean. Jaun onek bataioko Sakramentuarekin kendu zizun Adanen bekatuaren, edo bekatu jatorrizkoaren mantxa; ta egin zinduan bere Elizaren ume, utzirik beste asko fedearen argirik ez duen jendeen artean. Jaun onek eman dizkitzu ainbeste laguntza Sakramentuen, liburu on, edo dotrinen bidez. Jaun au jarri zan aldareko Sakramentu guztiz Santuan, zure animaren janari, ta edari egiñik zuri emateko bere gorputza, bere odola, bere anima, bere biotza, ta bere Jaungoikotasuna bera. Jaun au da atzanean zu ainbeste bider bekatuan erortzetik gorde, ta, zu irintsitzeko zabaldurik zegoan, infernuaren eztarritzar izugarritik atera zaituana. Itz batean ezta zure bizitzaren denboran unerik, eta punturik izan, zeñean zuk Jaun Ongille onen eskutik mesede andiren bat artu ez dezun. Beti ta leku guztietan iduki zaitu itsasoan arraia urez inguratua dagoan eran, bere ontarte, ta mesedez alde guztietatik inguratua. Esan gidazu orain, Kristaua, baldin edozeñ ongillari eskerrak zor bazaizka: nolakoa izango

da, gure Jaun Jaungoiko, ta Ongille onen andiari eskerrak emateko degun, zorra? Alaere, gauza miragarria, ta ekusten ezpaliz, sinistu ezin litekeana! Jaunari eskerrak eman ordean, aztu gera egin dizkigun mesedeaz! Ta aztutzea gutxi baliz bezala, mesede beraz baliatu gera Ongille maitagarriaren kontra altxatzeko! Atozea zu, aditzen zauden Kristaua, zenbat bider begi oriez, zenbat bider belarriaz, zenbat bider esku-oñaz, zenbat bider zure gorputzaz, zenbat bider misto zorrotz orrezaz baliatu zera zure Jaun Jaungoikoaren kontra bekatu egiteko? Zenbat bider, Jaunak eman zizun osasuna, itxura, ta ondasunak: zenbat bider Sakramentuak berak, dotrinak, eta beste gauz onak biurtu dituzu zure animaren puzoi, eta zure Ongille Andiaren kontrako lanza? Au da gure Jaunari zor diogun eranzuera? *Haecine reddis Domino, popule stulte, et insipiens?* Noiz-ere bait biur gaitzen gerengana, nere Kristauak: ezagutu dezagun Jaunari eskerrak emateko degun zor andia, ta eman degiozkagun sarritan, batez-ere goiz-arratsetan. Egunaz-ere maiz oroi gaitzen Jaun beraz, ta egiten dizkigun mesedeaz. Onela iristeko oraindañoko eskergabekeriaren barkazioa, ta ongi aurrera bizitzen gerala, betiko gloria. Amen.

OGEI TA EMEZORTZIGARREN ERAKUSALDIA

Jaun Jaungoikoari zor diozkagun esker on-humillan gañean.

Artu ditugun ontarte edo mesedeen ezaguera ona.

Memento creatoris tui in diebus juventutis tuae

Ecclesiastes 12.

Artu ditugun ontarte, edo mesedeen ezaguera ona da birtute bat Jaungoikoak berak gizonari eman ziona esker onekoa izateko bere ongilleakin. Birtute onen mallak dira: 1.a gogoan idukitzea egin zaizkigun mesedeak. Ongilleari dagoka egiten duan mesedeaz aztutzea, ta artzallari beñere, ez aztutzea, esan zuan Senekak. *Hoc inter duos Beneficij lex est, alter statim oblivisci debet dati, alter accepti nunquam* 2.a Eskerrak ematea ongilleari. 3.a denbora egokia datorrenean aitortzea egin zakun mesedea, ezagutua izan dedin ongillea. Ongilleak ez du ezkillat jotzen ibilli bear, ta era onetan ibiltzeak adirazten du ez duala mesedea egin, lagun urkoaren onagatik, baizik beste fin zimurren bategatik, ta itsusten, ta ezer ezera biurtzen du mesedea, edo mesede izan zitekean gauza; baña ontartea edo mesedea artu duanak deretxa egokia datorrenean aitortu bear du bere ongilleak egin dion mesedea, ta ongille beraren prestutasuna. 4.a Ongilleari ongi nai izatea, ta al dan eran ordañtzea, edo argatik alegiña egitea. 5.a Mesedeari erantzun da ere, erantzun ezpalitzaio bezala, gogon idukitzea, ta ongilleari borondate eskerdun bat gordetzea; au da biotz prestu bati dagokan gauza.

Birtute onen kontra bizioa da eskergabekeria, ta baditu onek-ere bere mallak. Lenengoa da egin zakun mesedeaz aztutzea, ta au da ganaduak, edo zentzugabeko animaliak berak egiten ez duena. 2en malla da eskerrik ez ematea, edo esker gaiztoak ematea. Ain dira zenbait gai onen gañean esker gaiztokoak, non egiten zuten mesede guztia ezertan ez daukeen. 3en malla da denbora egokian antustez, edo soberbiaz ez aitortzea artu degun mesedea. Badira ongille mota batzuek egin dituen mesedeak, edo mesedeen iduripenak leku guztian erausitzen dituenak, baña isillik uzten dituela mesede apur aen ordaiñ artu dituen esker onak; ta era onetan badira mesedeak artu dituenen artean batzuek ain antuste andikoak,

ain arroak, non uste duen geiegi beeratuko lirakeala egin zaizten ontarteak aitortu, ta ongillea alabatzearekin. 4.a Artu ditugun ontarteai ez erantzutea erantzun genezakeala. 5.a Gure ongilleentzat afektorik ez gordetzea. Emendik ezagutu dezakegu mundu onetan ongille egiazko gutxi arkitzen dala, eta esker gabez beterik daudela leku guztiak. Ta zer izango da begiratzen badiegu alde batetik gure ongille andi Jaun Jaungoikoak egin dizkigun ontarteai, ta beste aldetik zer gisatan erantzun diegun ontarte oei? Ai! nere Kristauak! izanik gure Jaungoikoa gure ongille ezin andiagoa, alaere doi doia arkitzen du gure artean, egin dizkigun ontarteaz ongi oroitzen danik! Espadasunez beterik arkitzen da mundua eskergabeen kontra; baña begiratzen badegu, zenbat ontarte, ta zeñ andiak egin dizkigun Jaunak, non arkituko degu gu gerok baño eskergabe andiagorik? Ezagutu dezazun-bada, Kristaua, zure Jaunari zor diozuna, ta oitu zaitezen sarritan esker on-humillak berari ematera oroi zaitez. 1.a nola ezer ezetik atera zaituan, ta zertarako. 2.a zu jaio orduko nola prestatu zizun zure bizi lekua, ta bear dezun guztia. Oroi zaitez atzena, nolako Jauregi eder-zoragarria apaindu dizun Zeruan, munduko etxe onetatik ateratzen zeraneko.

§ I.

Asi zaite, Kristaua, zure sortzearen aurreko denbora guztiai begiraldi bat ematen, ta zuk ekusiko dezu ezer ezaren illuntasunean egon zerala oraindik denbora gutxi dan artean. Zer ziñan ezperen mundu au Jaunak egin zuan arteko eternidade guztian? ezer ez zu, ezer ez zure gurasoak, ta zure aurreko guztiak. Zer ziñan zu, ta zer giñan gu guztiok, gure Jaungoiko gauza guztien Egille andiak mundu au egin zuan denboran? Ezer ez. *Non ziñan*, esaten dizu Jaunak, *Ubi eras quando ponebam fundamenta terrae?* (Job cap. 38). *Non ziñan, lurraren zimenduak ezartzen ni ari nintzanean?* Baziñakian zuk orduan jaioko ziñanik, edo zenbat egunean iraungo duan zure bizitzak? Zer giñan orain lau milla, orain milla, edo orain bost eun urte-ere? Ezer ez, etzan munduan gure berririk-ere. Zer giñan atzenean orain eun urte danean? Ezer-ez oraindik. Nork atera ginduan bada ezer-ezaren illunbe onetatik? Ez gerok egiaz; ezer-ezak alabaña ez du ezer egiteko eskurik. Ez gizonak, ta ez Aingeruak-ere; oekere alabaña ezer-ezarekin ezin dan gauzarik txikiena molda dezakee? Nork

atera gaitu bada gure ezer-ezetik? Nork ezpada gure Jaun Jaungoiko guzizaldunak?

Gu geren ezer-ezean utzirik, egin zitzakean Jaunak beste ezin konta al anima gu ez bezalakoak, ta guztiz leialki beren Egille ona serbituko zuenak. Ta alaere aek utzi zituan beren ezer-ezean, ta egin ginduan gu! Oraindik amaren sabelean sortu baño len, ezagutu zindudan, ta nere ongina betikoarekin begiratu, ta maite izan zindudan, esaten digu Jaunak. Jeremias, Profetari esan zion eran. *Priusquam te formarem in utero novi te* (Jerem. c. 1) *In charitate perpetua dilexi te* (cap. 31).

Ekusten dezu, Kristaua, nola oraindik orañago ezer-ere ez giñan? ta gure berririk batere munduan etzan? Ekusten dezu nola ezer-ez onetatik nai izate utsarekin atera gaituan gure Jaun Jaungoikoak? Ta atera, beste ezin konta al utzitzen dituala betiko beren ezer-ezean? Ta zertarako ezer-ezetik atera, ta ipiñi ote gaitu munduan gure ongille maitagarriak? Ez gaitu egiaz emen ondasunak biltzeko ipiñi, Ebenjelioko aberats kutiziosoak erakusten digun bezala. Ez gaitu egin gure gogo, ta biotzak ipintzeko munduaren atsegin loi, arrotasun, ta zorakerietan. Ez, ez, Kristaua: gauza goiogo, andiogo, ta miragarriagoetarako egiñak gera: au da emen ezagutzeko, ta amatzeko gure Jaun Jaungoikoa, ta beraren Seme, ta gure Salbatzallea, ta gero bizitzeko beti betiko atsegin kontentuen artean Zeruan. Onetan dago gizonaren izate guztia, ta gure doatasuna. Izan zaitez Jaungoikoaren beldurrekoa, ta gorde itzatzu beraren aginteak; au da alabaña gizonaren izan guztia, esaten digu Eskritura Santak. *Deus time, et mandata ejus observa: hoc est enim omnis homo* (Ecclesiastes cap. 12).

Atozea oraiñ Kristaua, zu ezer ezetik atera, ta gauza añ andietarako egin zaituan zure Jaungoikoari, ez diozu zor dezun izatea, ta zu zeran, ta izan al zaitezkean guztia? Ez diozu zor sarritan beraz oroitzea, ta esker on humillak ematea? Baña au are obeto ezagutu dezazun oroi zaitez bigarren lekuan, nola zu jaio orduko emen prestatu zizun zure Egille onak zure bizi lekua, ta bizitzeko bear dezun guztia.

§ II.

Egin zinduan zure Jaunak emen bera ezagutzeko, amatzeko, ta beraren aginteak gordetzeko: ta bizi zeran denborarako prestatu zizun etxe eder-galant bat, ta bear dezun guztia. Nai dezu ekusi nolako etxea presatatu zizun? «Zabalitzatzu bada zure begiak, ta begira eguzkira, begira

illargira, begira izarrez betea dagoan gañ orretara: begira-ezazu lurraren lau bazterretara: begira aizera, begira itsasora, ta alde guztietara. Orra zure Egille onak zuretzat prestatu zuan etxe eder-galanta. Etxe onen tellatuak, izarrez beteak dauden Zeruak dira. Etxazpia da, zere oñpean dadukazun, mundu guztia. Pareteak elementuak dira, ta gelak erriak. Etxe onetako kriseluak, edo argiak, egunaz eguzkia, ta gauaz illargia, ta izarrak dira. Tellatuak ez dira beñere urratzen; txutik daude beti pareteak, ta etxeko argia Jaungoikoaren kontura dago».

Etxe eder galant au zaitzen du beraren Egille Jaungoikoak. Jaun andi onek airean bezala dauzka, Isaias Profetak dionez. «Egiak, aldapak, mendiak, itsasoak, ta mundu guzi guzia iru beatzekin. Iru beatz oek dira Jaunaren Jakiundeak, ontasuna, ta eskua. Noiz, nola, ta zertako gauzak egin bere jakiundeak erakutsi zion Jaungoikoari. Bere ontasunak eragin ziozkan bear zan garaiean; eta egin zituan bear bezala bere esku ongi-llearekin.

»Etzan gure Jaungoikoa kontentu geratu, guretzat etxe eder galant au apaindurik ipintzearekin. Baziakian Jaunak, ezurrez, ta aragiz jantziak, egin ginduala, ta etxeaz gañera beste gauza asko bear genituala. Orregatik etxea egin orduko, egin zituan lurpean urre zillarrak, diamanteak, ta arri fiñak; lur gañean beiak, ardiak, eperrak, ollaskoak, ta illez, ta lumaz jantzirik dabilizan egaztiak, ta gauzak. Egin zituan iturriak, egin zituan ibaiak, egin zuan itsasoa, ta au, ta ibaiak arraiez beteak. Au guztia ezer ezpaliz bezala, eman zien gure Jaungoikoak lurrari, aizeari, suari, ta urari bear adiña indar berenez, edo laguntzen zaiela egiteko gure jan-edanerako, soñerako, ta beste gauzetarako bear degun guztia. Emen gure bazterretan arkitzen ez diran gauzak arkitzen dira besteetan, ta andik ekartzeko, legorrez ekartzekoak diranean, badira bideak, zaldiak, mandoak, edo idiak: ta itsasoz ekartzekoak diranean badira ontziak, eta ontziak. Bearrean arkitzen bada norbait, ori izango da berak egin gabez egin bear duena; edo zeren ori dan orduan ari ongiena dagokan Zerurako bidea».

Idiki itzatzu bada noizbait-noizbait, Kristaua, zure begiak, ta ekusirik zure Egille onak zuretzat apaindu zuan etxe eder galant au, ta etxe onetako gauzak, lotsa zaitte, zeren Jaunaren ontarte oez aztu, edo beraren kontra bekatua bekatuaren gain egiteko baliatu zeran. Ezagutu ezazu ongi, nolako eskerrak zor diozkatzun.

§ III.

Etzaitezela ordea munduko etxe eder oni begira lilluraturik geratu. Oroiz zaitetz erbestean bizi zerala: ta erbesteturik gauden denboran onen etxe eder-galanta, ta ainbeste gauza guretzat prestatu baditu gure Egille onak nolako Jauregia, edo bizilekua izango da Zeruko Jerusalem, ta Jaungoiko beraren Erri zoragarrian guretzat prestatu duana? Ai! baña nork au adierazi? Ala ere alde onetatik zere jaunari diozun zor andia zerbait ezagutu dezazun, Kristaua, altxaitzatu zure begiak Zeru orietara. Zeñ eder ematen due oriek gau argi batean izarrak beren leketan distiatzen, ta argi egiten duela? uste dezu oriek dirala Jaungoiko beraren Erria? Oriek doatsuen Jauregia? Utsegiten dezu, engañatzen zera. Zeru oriek Jaunaren bizi lekuaren ataria besterik ez dira.

Zoaz bada, Kristaua, goorago, ta goorago, ta ekusiko dezu Erri bat añ andi-eder-zoragarria, non gure adimentuak ezin ongi iritsi lezakean. Ekusiko dituzu Erri onen murallak, ta ez dezu jakingo zer esan aen edertasuna dakusazunean. Muralla oen lenengo arri errenkada da jaspea, baña ez emengo jaspe illun oen antzekoa, baizik kristala bera baño garbiagoa, ta argia igarotzen zaiona. Ala dio S. Juan Ebanjelistak. Bigarren errenkada da *Saphiro* deritzan Zeru koloreko arri eder bat, ta au ere kristalaren eran argia. Irugarrena Txalzedoniako arri eder baten antzekoa, au da brasa erazekia dirudiana. laugarren errenkada da esmeraldazkoa. Bostgarrena da S. Juanek *Sardonix* deitzen dion arri zuri-gorritara ematen duan bat. Seigarren arri errankada da *Sardio* deritzan beste arri eder batekikoa. Zazpigarrena da *Krisolito* esaten zaion arria, au da urrezkoa, ta kristalak bezala argi ematen duana. Zortzigarren errenkada da *Berilo* deitzen dioen berdetara ematen duan arri eder bat. Bederatzeigarrena da *Topazio* esaten zaion beste arri mota bat. Amargarrena errenkada, S. Juanek dionez da *Txysofhraso*, berdetara, ta urrekolorera ematen duana. Amaikagarren da *jazintoa*, jazmin kolorekoa. Atzenean gañeko arri errenkada da *amethysto* esaten zaion arri mota prezioso bat, ta guztiak kristalaren eran argi egiten duenak. Muralla eder onek goora duan neurria da eun, ta berrogeita lau beso. Atozea orain, Kristaua, zeñ gauz eder miragarria izango ez da Zeruko gure erria murallak onen argiak, ederrak, ta zoragarriak diranean? Ai ene! ta au ala izanik azturik zorioneko gure erri artzaz, munduko gauza lauso, ta loietan ondaturik bezala bizi gerade! Zer da au, nere Kristauak, non da gure sinistea?

San Juan Ebanjelistak Zeruko erriaren murallak arri eder-preziosu aekin egiñak daudela, adirazten digunean, ez degu sinistu bear arrizko murallak dirala; baizik arri eder aek izendatzen dituala guri nolere bait agertzeko zeñ miragarria dan Zerua murallaren eran inguratzen duan edertasuna.

Amabi ate ditu Erri onek: sortaldetik, edo Eguzkia sortzen dan aldetik iru; nortaldetik iru; eguerditik iru, ta eguzkia sartzen dan aldetik beste iru. Ez dira ate oek puskaz egiñak, baizik margarita deritzan arri bat-osoarekin bakoitza, ta kristalik ederrenak, ta garbienak baño geiago argi egiten, ta distiatzen due. Zoaz Kristaua, zoaz gogoz, ta biotzez ate oetatik barrena. Beti zabalak daude Jaungoikoaren bildots Jesus Jaungoiko-gizonaren odolean beren animak garbitu dituen guztientzat. Ekusiko dezu erri artako plazak, ta kaleak, ta doatsuen Jauregiak urrezkoak dirala, edo urre guztiak baño ederragoak, ta kristalik garbienak baño argiagoak. *Platea civitatis aurum mundum, tanquam vitrum pertucidum.* Ekusiko dezu Jaungoikoaren, ta Jaungoiko gizon Jesus maitagarriaren jarlekutik irteten, ta zabaltzen dala erri guztian atsegin, gusto, ta kontentu guztien ibai bat, doatsu guztiak atsegiñez betetzen dituana beñere gogoan jo gabe, ta beñere aspertu gabe. Ekusiko dituzu ango plazaren erdian, ta ibaiaren erz bietan arbola aiñ ederrak, ta aiñ ugari fruta ematen duenak, non ill oro fruta berria dakarten. Deitzen zaio arbola oni bizitzaren arbola. Asko lizake arbola onen fruta, ta naiz ostorik txikiena probatzea, munduan diran eritasun, ta gaiz mota guztiak, ta eriotza bera aienatzeko. *Et folia ligni ad sanitatem gentium.* Ekusiko dezu atzenean, ez dala an eguzkiaren, illargiaren, ta izarren argi bearrik. Zori onekoak, edo doatsuak alabaña eguzkiaren eran argi egingo due, S. Matheok dionez: ta nola argi egingo du Jaungoikoaren Ama Birjiña guztiz Santak? nola Jaungoikoaren bildots Jesus maitagarriak? Nola atzenean Jaungoiko beraren izate ederrak? *Claritas Dei illuminavit eam* (Videsis cap. 21 et 22 Apocalipsis).

Ona nere, Kristaua, ona zure Egille onak zuretzat prestatu duan jauregi ederra. Esan gidazu orain, esan gidazu arren. Zer eskerrak ez diozkagu zor onenbat ontarte egin digun gure Jaun Jaungoikoari? Nola egon algaitezke sarritan esker umillak eman gabe gure ongille andiari? Asko da gure oraindañoko zabarkeria: asko da eskergabekeria: oitu gaitezen goiz arratsetan Jaunari eskerrak ematera, Zerurako bideari jarraitza, iristeko beti iraungo duan ango bizitza doatsua. Amen.

OGEI TA EMERETZIGARREN ERAKUSALDIA

*Adirazten da lenengo lekuan gure pensamentu,
itz, lan eta nekeak Jaunari eskeintzeko degun zor
andia.*

*Bigarren lekuan, eskeintze oetatik atera ditzake-
gun ondasun andiak.*

*Dominum Deum tuum adirabis,
et illi soli servies. Deuter. 6 et Math. 4.*

Gure lan, eta egiteko guztien artean andiena, edo obeto esateko bakar bakarra da gure Jaun Jaungoikoa ezagutzea, adoratzeta, ta serbitzeta. Adoratuko dezu zure Jaun Jaungoikoa, ta ura bakarrik serbituko dezu, esaten zaku Eskritura Santan. Alaere egiteko au da guztien artean aztuena ta beti geroko utzitzen deguna! Ta gauza negargarria! Egiteko oni benaz ekin baño len etorri oi da eriotza, ta galtzen dira betiko ezin konta al anima! Au gerta eztaigun, eta denbora berean, Jauna serbitzean arkitu ditekean, neke guztia gozatzeko, ta arintzeko da egun oroko asi degun jaiera, edo debozioa. Ongi begiratzen badiogu jaiera oni, ta jaiera onetarako ipintzen diran gauzai, au da Kristauari dagokan bizitza onaren zimendua bezala; ta beragatik alik ongiena agertzea, azaltzea, adiraztea dagokana. Jaiera onen lenengo gauza da Jaunaren aurrean jartzea, edo sinistea, Jaunaren aurrean gaudela, ta begira daokigula. Bigarrena, Jaun bera umilki adoratzeta, ta egin dizkigun ontarte ta mesedeaz eskerrak ematea. Oen gañean itzegin nizuen aurreko dotrinetan. Irugarrena da gure pensamentu, itz, lan, eta nekeak Jaunari eskeintzea, ta au izango da gaurko dotrinaren gaia. Aditzera emango dizuet, lenengo lekuan: gure pensamentu, itz, lan, eta nekeak Jaunari eskeintzeko degun, eginbide, ta zor andia. Bigarren lekuan, eskeintze onetatik, ongi egiten dala, atera ditzakegun ondasun andiak. Aditu kontuz.

* * *

Ezagutzeko zuk, Kristaua, zure pensamentu, itz, lan, eta nekeak Jaunari eskeintzeko dezun, eginbide, ta zor andia, ez dezu neke andiren

bearrik. Asko da onetarako zuk kontuz begiratzea, norenak diran zure izatea, ta beste, bekatuaz osterontzean, zuk dituzun, ta izan al ditzakezun gauza guztiak, ta zertarako eman dizkitzun gauz oek, gauza beren Jaun, eta Jabeak. Zabal itzatzu bada, Kristaua, zure animaren begiak, eta begira-ezazu benik bein, norenak diran zure izatea, ta beste bekatuaz osterontzean dituzun, eta izan ditzakezun gauza guztiak. Ekusiko dezu, zuk dezun gizonaren izate ori ez dala zurea baizik zure Egille onarena. Jaunarenak dira zure gorputza, ta gorputzaren sentiduak: Jaunarenak zure anima, ta animaren kemenak, edo *Potenziak*, oropena, adimentua, ta borondatea. Jaunarenak gera, esaten digu S. Paulok. *Domini sumus*. Ekusiko dezu, zure izate ori, iraungo badu, gauz askoren bear dala, ta gauz oek guztiak dirala gure Jaun Jaungoikoarenak, ez zureak. Jaunarenak dira Zeru eder oriek, Jaunarenak eguzkia, illargia, izarrak, gaua, ta eguna. Jaunarenak lurra, sua, ura, aizea. Jaunarenak egaztiak, ganaduak, arbolak, belarrak, loreak, frutak. Jaunarenak iturriak, ibaiak, itsasoak, arraiak. Zureak dira, Jauna, Zeruan, eta lurrean arkitzen diran gauza guztiak, dio Eskritura Santak, *Cuncta enim, quae in Coelo sunt, et in terra, tua sunt*.

Ekusiko dezu, Zeruko atsegin-kontentuen, eta erreñuaren gai izate-raño goratua arkitzen bazera au dala Jaunaren ontarte, ta doai miragarri bat, Jaun berak bere ontasunez, ez zure ederragatik egin dizuna. Ekusiko dezu, Adan gure lenbiziko gurasoak galdu zuala Zerurako esku, ta dere-txa au, ta galdu berekin bere ondorengo guztientzat: eta geratu giñala guztiok Jaungoikoaren aserre, ta madarikazioaren azpian, eta etsaiaren mendean. Ekusiko dezu, Jaungoikoaren semeak, gizon eginta gurutzean bizitza ematen zuala erosi zinduala beretzat; ta bere odol prezio-tsuaren kostuz idiki zituala Adanen, eta gure bekatuak itxi zituen Zeruko ateak. Argatik esaten digu S. Paulok: *etzerate, ez zerenak; erosiak zerate alabaña, ta erosiak prezio andian*. Ekusiko dezu, bataioko Sakramentuarekin atera zaituala Jaunak bekatu jatorrizkoaren, edo orijinalaren loietik; apaindu zaituala graziaren soñeko ederrarekin; egin zaituala Jaungoiko beraren Seme, Jesu-Kristoren senide, ta Zeruko erreñuaren jabegai, edo erederu. Ekusiko dezu, etzerala zerez gai Zerurako irabazirik txikiena egiteko, ez eta pensamentu on bat sortzeko-ere, ematen ezpadizu Jaunak onetarako Zeruko bere lagunza, indarra, edo grazia. Ala esaten digu S. Paulo Apostoluak. Ekusiko dezu atzenean, dezun guzia Jaunarena dala, ez zurea; ta zerbait izan al badezakezu, ura guztia bear dezula Jaun beraren eskutik. Ta gure izatea, gure indarrak, gure gauza guztiak Jaunarenak badira, norenak, eta norentzako izan bear due gure pensamentuak, itzak,

lanak, nekeak? Baldin gauzaren jabearenak badira gauzaren frutuak: norenak izan bear due gure lanak? Norenak, gure Jaun Jaungoikoarenak baizik? Ta ona, Kristaua, nondik datorrigun, gure pensamentu, itz, lan, eta nekeak Jaunari eskeintzeko, edo berbera dana, Jaunaren onra, ta gloriarako egiteko eginbide, ta zor andia.

Eginbide, ta zor andi au ezagutuko dezu gañera, begiratzen badezu, zertarako eman dizkitzun Jaunak dezun izatea, ta beste gauza guztiak. Ez dizkitzu eman, Kristaua, gauz oek, zere gura, ta naikunde txarrai jarraitzeko. Ez dizkitzu eman, abereak, edo zentzugabeko animaliak bezala bizitzeko; baizik zere Jaun on-maitagarria ezagutzeko, amatzeko, ta zor diozun onra, ta gloria emateko Jaun berari. Gauza guztiak egin zituan beragatik, edo bere onra, ta gloriarako, dio Eskritura Santak. *Universa propter semetipsum operatus est Dominus*. Au da onra bat Jaungoikoari bakarrrik gauza guztien jabe, ta fiñari bezala zor zaiona. Onra bat eziñ Jaun berak-ere besterentzat utzi dezakeana. Emendik atera-ezazu, Kristaua, zein zor andia dezun zure pensamentu, itz, lan, eta nekeak Jaunaren onra, ta gloriara zuzentzeko, ta eskeintzeko. Ta oraindik-ere geiago aditu nai badezu egia onen gañean, adiezazu, zein neke, ta kastigu izugarriak adirazten dituan Jaunak zor oni erantzun nai ez dionarentzat. Ipiñi zuan Jaunak masti eder-bikain bat, dio Isaias Profetak. Inguratu zuan masti au esiz, eta paretez. Egin zion erdian torre bat, eta emen ipiñi zituan tola-reak. Egon zan mats gozoen ustean zai, edo itxedoten; baña alferrik; zeren eman etzuan mats garratz-basatiak baizik. Aserratu zitzaion mastiaren jabeari, eta esan zuan: Kenduko diozkat esiak, eta pareteak; artu dezan edozeñek alduena, ta oiñpean guztia trinkatu dezeen. Utziko bet etze; ezta geiago iñausiko, eta podatuko; ez du beregan geiago ekusiko aitzurrik; ta estaliko due guztia sasiak, larrak, aranzak. Aginduko diet odeiai, ez dezeela euririk egin masti eskergabe onen gañera. Mastiaren izenez aditzen da emen Israelgo jendea, baita gutatik edozeñen animare. Ezpadiozkagu Jaunari eskeintzen obra onen frutu gozoak, kenduko ditu, gure animak inguratzen dituen ainbeste laguntza, dotrina, ta ejemplo on. Utziko gaitu lur, etze baten eran; igoko dira, ta estaliko gaitue griña, ta pasi gaiztoen larrak, sasiak, aranzak; eta ezta gugana jetxiko Zeruko indar, lagunza, ta grazia indartsu-eragilleen inz gozoa. Asma diteke, Kristaua, pena, ta kastigu izugarriagorik? Eta ez dira txikiagoak Jesu-Kristok aditza ematen dituanak morroi zabarraren, eta piko alfer-raren hipui, edo paraboletan. Morroi zabarra bidaldu zuan bere nagusiak, irabazirako eman zion dirua kendurik, betiko su, ta garren artera. Ta piko alferrari esan zion Jesu-Kristok. *Jai ez dedilla igandik sekulan frutarik*

batere Doi doia esan zuan au Jesu-Kristok, igartua geratu zan pikoa. Ezagutu dezagun, nere Kristauak, obra onen frutu gozoak Jaunari eskeintzeko degun zor andia, ta izan gaitezen kontuzkoak zor oni erantzutean, ala Jaunari zor diogunari, nola eskeintze onetan gorderik dauden, ondasun andiai begiraturik. Goazen orain ondasun oen gañean itzegitera.

* * *

Baldin guk kontuz, eta bear bezala eskeintzen badiozkagu Jaunari gure pensamentuak, itzak, lan, eta nekeak; baldin gure asmo, ta intenzio ona berrituaz, Jaunari agradatzeko, edo Jaunaren onra, ta gloriarako zuzentzen, eta egiten baditugu gure lanak; andiak dira, ta ugariak Kristauarentzat onetan gorderik dauden ondasunak, eta irabaziak. Baña gauza negargarria da gai onetan degun zabarkeria, ta arretaren falta. Batzuek eztakie nola, ta zein aisa eskeñi degiozkeen bere nekeak Jaunari; besteak jakinda-ere, ezdue ezertan artzen lan au; ta onela galtzen ditue nortaki zer ondasunak. Enzun ezazu, Kristaua, zur lanen eskeintze au nola egin bear dezun; ta au ekusi ondoan ekusiko ditugu onetan zuretzat dauden ondasun andiak.

Esnatzen geranean, nere Kristauak, gure lenbiziko pensamentua, lenbiziko biotzaren mugimentua, ta aoko itza zuzendu bear degu Jaungoikoaganon; jauntzi bear degu honestidadearekin, esaten ditugula bitartean *Aita gurea*, *Abe Maria*, *Salbea*, edo beste orazioen batzuek. Zor diozkagu Jaunari gure biotz guztia, ta biotzaren afekto guztiak, baña geiena agradatzen zaizkanak dira lenengoak. Ene seme, esaten digu esnatzen geranetik, indazu biotz ori. *Fili, praebe mihi cor tuum*. Eztakizu, o gizona, zure biotz, eta miñgañaren premiziak, edo lenengo frutuak egun oro zor diozkatzula zure Jaungoikoari? *An nescis, o homo, quod primitias tui cordis, ac vocis quotidie Deo debeas?* Au egin ordean, esnatu orduko gogoz, eta biotzez joaten bagera munduko arazoetara, edo are gaiztoago dana gosarian, edo anima loitzeko diran gauzetan pensatzera: au izango da, Jaunari eskeñi bear diogun biotza, aurrena munduari eskeintzea, ta munduaren barautsez loitzea, ta zikintzea. Au izango da ganadu beltzen eran, esnatu orduko askara begiratzea, edo zikinkerietan muturka asitzea. *Oculos suos statuerunt declinare in terram*. Kontu andia ipiñi bear degu bada, nere Kristauak, esnatzen geranetik biotza, ta pensamentua Jaunagana altxatzean, baldin Jaunari agradatzea nai badegu. Lenengo pensamentua, lenengo biotzaren mugimentua, lenengo itza izan bedi Jaunaren alaban-

za, esaten digu S. Lorenzo Justinianok. *Prima cogitatio, primus affectus, prima vox divinam resonet laudem*. Au egin ondoan jarri bear degu Jaunaren aurrean, adoratu ta eskerrak eman bear diozkagu egin dizkigun ontarte, ta mesedeaz; ta eskeñi egun guztiko pensamentuak, itzak, lan, eta nekeak, ez nola nai, baizik Jauna amatzeko, Jaunari agradatzeko intenzioarekin, edo berbera dana Jaunaren onra, ta gloriarako. Eta nola Jaunaren grazia- ren, eta karidadearen bizitza gauza bearra dan, gure nekeak Zerurako irabaziak izan ditezen, gauz ona izango da karidade, ta kontriziozko afektoak egitea; ta onetarako lagunduko due jaiera onetan ipiñirik dauden fede, esperanza, karidade, ta kontriziozko aktoak. Atzanean gauz ona da gure lan guztiak Jaunari eskeintzea Jesu-Kristoren irabazi guztiakin; eta bere Aitari zion amorio baztergabeko arekin betean. Argatik esaten digu S. Paulo Apostoluak: egiten dezuen guzia, dala itzez, dala lanez, guztia egizue Jesu-Kristo gure Jaunaren izenean. *Omnia quaecumque facilis in verbo, aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Jesuchti. facile*. Era onetan gure lan, eta nekeak, berunezkoak dirudiela-ere, urre eder biurtzen dira, altxatzen dira asko, eta distiatzen due era miragarrian Jaunaren begietan. Atozea, Kristaua, baldin zuk erosi al bazentzake aitzur bat, kolpe bakoitzean ukuitzen duan guztia, dala arria, dala lurra, urre, edo zillar biurtzen duana; zer egin edo emango etzenduke, aitzur ura iristeagatik? Salduko zinduke dituzun gauza guztiak, eta etziñake geratuko ura zereu artean. Ongi: ta zure pensamentu, itz, lan, eta neke guztiak biurtu baditza kezku Zerurako irabazien urre eder-distiatzallean; ta au zure lanak Jaunari, Jaun beraren onra, ta gloriarako, Jesu-Kristoren merezimentuakin batean eskeintze utsarekin: nolako arreta, ta kontuarekin ekin bear ez diozu jaiera oni? Ona nola eskeñi bear diozkatzun goizetik Jaunari egun guztiko zure pensamentuak, itzak eta nekeak. Ezta egiaz arazo, ta neke andia lan au egitea; ez du eskatzen jakiunde andirik; bakar bakarrik eske du biotz ona, ta arreta piska bat. Baña zenbatere neke gutxiko egitekoa dan, kontuz egiten dala, berekin dakarzi ondasun andi-ugariak, eta frutu miragariak.

Frutu oetatik bata da egun guztiko lanak, eta egitekoak bakoitza bere denboran, eta bear dan eran egitea, baldin goizetik benaz, eta biotzetik asmoak artzen badira Jaunaren amorioz, eta beraren gloriarako egun guztiko nekeak egiteko. Gizon jakiunde, ta birtute andikoak goizetik egiten due egun guztiko lanen traza, ta aututzen due bakoitzarentzat denbora egokia. Baña Kristaurik geienak zabartzen dira onetan, eta galtzen ditue, gauzak bear dan eran egin gabez, ondasun andiak. Bigarren frutua da; goizeko Demonioari biotzaren ateak itxitzea. Beti ernai, ta

gure inguruan dabill gure etsai amorratua leoi aserre baten eran, gu bekatuan amilderazteko deretxaren billa, S. Pedro Apostoluak adirazten digun bezala; baña bere sareak, lazoak, eta bizkak prestatu oi ditu konturik andienarekin, esnatzean, jan ondoan, eta lotarakoan. Bada gure etsaien artean bat gu esnatzen geraneko *aurrera bidaldua, edo Prekursorea*, dio S. Juan Klimakok: ta onek bere alegin guztiak ipintzen ditu gure lenbiziko pensamentua loitzeko, eta Jaungoikoagandik biotzari alderagiteko. Batzuetan esnatzen geran baño len prestatuko ditu ames gaiztoak, esnatzean zabartu ote gaitezkean; besteetan saiatuko da, bereala oroi erazteko etxeko arazoaz, edo munduko txorakeriaz, lagun urkoak egin dizkigun txarkeriaz, edo beste onelako gauzaz. Baña zuk, Kristaua, itxiko diozkatzu etsaiari biotzaren ateak, baldin jaiera onetan erakusten dan bezala, oitutzen bazera, esnatzen zeranean bereala Jaunari begiratzera, beragana biotza jasotzera, ta orazioren batzuek esanaz honestidadearekin jauntziatzera. Au egin gabez zenbat kalte ote dator animetara? Zenbat, eta zenbat, bear ez diran, edo esan-ere ezin ditezkean, gauzetan esnatzen diranetik asitzen dira gogoia, ta biotza loitzen, zikintzen, lardatzen? Zenbat... Baña ez goazen aurrerago. Jaunari goizetik gure biotzak, eta lan guztiak eskeinzen datorren irugarren frutua da gure bekatuak dagozten pena, ta nekeak gutxitzea, edo osotoro barkatuak geratzea. Laugarren frutua da egun guztian egiten diran lan guztiak, andiak, et txikiak, Zerurako irabaziak izatea; baldin Jaunaren grazian arkitzen bagera, ta badirau, goizean artu dan, asmo, ta intenzio onak. Ez dio gure jaun Jaungoikoak ainbeste begiratzan eskeintzen zaion, doai, edo gauzari, nola borondateari, ta borondatea da Jaunaren aurrean gure irabaziaren neurria, esan zuan S. Anbrosiok. Bostgarren frutua da: gauza berenez ez onak, eta ez gaiztoak diranetan-ere Zerurako irabaziak egitea, baldin *ongi*, ta fiñ onarekin egiten badira, ta denbora berean badiraue goizeko asmo, eta intenzio onak. Emendik atera ezazu, aitzurrean, arean, ardatzean aritzea, ogia egitea, jatea, edatea, ta beste onelako gauzak izango dirala Zerurako irabaziak, edo merezimentuak, baldin gauz oek goizetik eskeñi badiozkatzu Jaunari beraren onra, ta gloriarako, ta intenzio onek dirauela; ongi, ta bear dan fiñarekin egiten badituzu. Naiz jaten dezuela, naiz edaten, edo beste edozeñ gauza egiten, egizue guzia Jaungoikoaren gloriarako, esaten digu S. Paulo Apostoluak. *Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite*. Baña kontu emen; gauz oek nola diran jatea, edatea, ibiltzea, ta beste onelakoak, egiten badira gaizki, egin dezagun kontu bear ez dan denboran, edo neurrian, edo geren naikunde txarrai atsegin egiteagatik, orduan gauz oek ez dira ongi egiñak, eta onak, baizik

alferrak, errenak, gaiztoak; eta beragatik ez dira gai Jaunari onra, ta gloria emateko, ta Zerurako irabaziak izateko. Atzanean Jaunari goizetik gure biotzak, eta lan guztiak eskeinzen datorren frutu gozoa da biotzeko pakea, ta uste, ta konfianza andia bere Jaunagan. Pakeatsua da Jaungoikoa, dio S. Bernardok, ta gure lanetan berari begiratzera asko da biotza paketan, eta esnetan bezala geratzeko. *Tranquillus Deus, tranquilla omnia, et ipsum aspiciere quiescere est.*

Ekusten dezu oraiñ, Kristaua, zeñ ondasun andiak dauden Jaunari gure lan, eta nekeak eskeinzean? Ekusten dezu, zeñ aisa egin ditzakean Zerurako irabazi andiak Kristau ez jakiñenak-ere? Florenziako mendietan bizi zan eremutar batez dioe gizon jakintsu askok, gogora zitzaiola mundu guztian ziran, anima onen artean bera onena ote zan? Jatxi zaitte, esan zion Jaunak, Florenziara, eta zuk arkituko dezu an Pedro deritzan zurradore bat zu baño askoz ohea. Jatxi zan Jaunak esan zion bezala, arkitu zuan Pedro, eta galdetu zion. Atozea, zer barau ateratzen dituzu? Zer zilizio daramazkizu zere gorputzean? Zenbat ordu igarotzen dituzu egun oro orazioan? Eranzun zion Pedro zurradoreak: *Ez det nik gauz orietatik batere egiten. Nik egiten dedana da goizean jeikita bereala belauniko jartzea, eskerrak Jaunari biotz osoz ematea egin dizkidan mesede guztiaz, eta zeren egun au eman didan. Gero eskeintzen diot nere biotza osotoro egun guztiko nere pensamentu, itz, eta lan guztiakin batean, Jaun bera gauz oetako bakoitzean alegiñean amatzeko, ta berari agradatzeko desearekin. Au eginda bereala ekiten diot nere nekeari.* Au aditurik, ezagutu zuan gure penitente eramutarrak Pedro zurradorearen birtute andia, ta etorri zitzaion gogorazioaren txorakeria. Aditzen dezu, Kristaua? Ekin bada gogotik, ekin benaz, et biotzetik jaiera oni. Ezta, ez, Indietako bazterretan arkitzen zillar, urre, edo diamanteen meatze aiñ aberats, aiñ ugari, ta baliotsurik, nola dan guri gure Jaun onak egun oroko lanetan utzi digun meatzea. Jaunari nai dakiola, egi au gure gogo-biotzetan ongi sarturik geratzea, ta egia onek erakusten diguna kontuz guk egitea. Onela egingo ditugu egun oro Zerurako irabazi andiak, eta iritsiko degu atzanean ango betiko gloria. Amen.

BERROGEIGARREN ERAKUSALDIA

Ordikeriaren gañean.

Sicut in die honeste ambulemus, non in commensationibus, et ebrietatibus. Roman. 13

Galde egin bide zioen bein norbaiti, zar batentzat zer gauza ziran onenak? Erantzun zuan: ardo gozoa, Jaungoikoaren itza, ta konzienzia garbia; iru gauz oek baña zer gauz obeagorik, ta gozoagorik izan diteke. *Dulce merum, verbum Domini, mens conscia recti. Quid tribus his senibus dulcius esse potest?* Ederki esana, nere Kristauak. Eskritura Santak berak esaten digu: ardoak, ta musikak poztutzen du gizonaren biotza. *Vinum et musica laetificat cor*, au bera dio Dabid Santuak-ere, *Vinum laetificat cor hominis*. Ekusiko dezue, ta ekusi-ere dezue iñoiz gizon adiñean sartu bat bere neke, kezka, ta egin bearrakin moteldua, ta illundua, ta ardo gutxi batekin aztutzen zaizkala bere nekeak, aienatzen illuntasunak, ta jartzen dala gogotsuago nekeari ekiteko, baita Jaungoikoaren guazetarako-ere. Argatik zarrentzat, ta zerbait eri diranentzat ardoa modu onean edatea gauza ona da. Ez oraindik urik edan: edan-ezazu ardo gutxi bat, zure estomagoari, ta zure eritasunai begiraturik, esaten dio S. Pablo Apostoluak bere Timoteori karta batean. *Noli adhuc aquam bibere, sed modico vino utere propter sthomacum tuum, et propter frequentes tuas infirmitates* (1 ad Timoth. c. 5).

Izanik ardoa berez ain gauz ona, ta gure onerako gure Jaungoikoak utzia, nork sinits zezakean au gure animen puzoi biurtuko genduala? Etzan erraz sinistea, baña gertatzen dana da ardoaz baliatzea gizona bere osasuna, bere anima, ta bere Jaungoikoa galtzeko, aztutzen dala bere Jaungoikoaz, ta Jaungoikoaren lekuan adoratzeko duala bere ordikeriarekin ardoa, edo onen ordeko beste edariren bat. Anziñako denboran Españian ez omen zan testigotzat artzen orditza gertatu zitzaionik, Aita Lohner jakintsuak esaten digunez. *Hispani ne in testem quidem admittunt illum, qui semel ebrius extiterit* (Verb. Ebrietas). Ain gauz itsusia, ain gauza nazkagarria zan orduan ordikeria. Baña egungo egunean zabaldurik ekusten degu miñantze lotsagarri au zarretan, ta gazteetan, itsatsirik azkenean emakumezko zenbaiti-ere. Griña lotsagarri au artzen duenak ez oi due ezertan artu bekatu au, ezauzi egiten due iñoiz Predikadore-ren

batek deadarren batzuek egiten baditu gauz onen gañean. Onela bizi dira gerotik gerora geiago gogortuaz beren bekatuan, ta beti illak, ta gortuak Jaunaren itzak mella egiteko: beren gogo, ta biotz guziarekin daude beren kutun, ta adiskide laztan ardoagan: oni bialtzen diozke beren neke guziak, oni beren ansia, ta suspirioak: oni inzensu guziak.

S. Agustin gloriatsuak esaten digu: onela edanean igarotzen, ta orditzen dira gizonak, zeren uste duen ordikeria edo gaitz txikia, edo ez txikia, ta ez andia dala; baña kontu estua eman bearrak dira Apaizak uste gaizto onezaz, dio Santuak, baldin beti, ta geratu-gabe aditzera ematen ari ezpadira beren kontuko animai, zer gaitzak, ta kalteak, ta zein andiak jaiotzen diran ordikeriatik. *Tanta infelicitate se inebriant homines, quia putant ebrietatem aut parvum, aut nullum esse peccatum. Sed pro ista ignorantia maxime Sacerdotes in die iudicii redituri sunt rationem, si commissis sibi populis, quae, quanta mala de ebrietate nascuntur asidue notuerint praedicare* (Serm. 232). Griña onen mendean bizi diranak ongi ekusi dezeen beren bizitza, ta ekusirik artu dezeen Jaunaren Legeak agertzen digun bidea, gai onen gañean itzegingo dizuet gaur... Itzegingo det garbiro, baña ez uste izan itzegiten dedala urliagatik, ta sandiagatik, zenbait misto gaiztok erausi oi duen eran: baizikan itzegingo det bekatu onetan erori diranak jeiki ditezen, ta txutik daudenak erori ez ditezen. Aurrena ekusiko degu *zer dan orditza*, ta au ekusi ondoan ekusiko ditugu edanean igarotzeko *makurtasunetik jaiotzen diran ondoren gaizto, ta kalte andiak*. Aditu arren kontuz.

§ I.

Santo Tomas Doktore Aingeruak, ta onekin gizon jakintsu guziak erakusten duenaz orditza da Jaungoikoak bakoitzari eman dion ezagueragaltzea bere naiez, ta zer egiten duan dakiala. *In eo quod homo sciens, et volens privat se usu rationis* (2.2. ae q. 150). Bekatu au berez bekatu larria, ta mortala da. Au sinistu nai ez padezu bekataria adiezazu zer dion Isaias Profetak. Ai! zuek ordikeriari jarraitza goizean jeikitzen zeratenak, deadar egiten du Profet onek, ta ai! onekin aditzera ematen du gaiztakeria au dala bekatu andia, ta bekatu berekin betiko su, eta garrak dakaizkiana. *Vae qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam* (c. 5). Adiezazu S. Pablo Apostolua, onek esaten dizu ez duela ordiak zer egiñik izango Zeruko Erreñuan. *Neque ebriosi regnum Dei possidebunt*. Emendik, uste duanak, esaten du S. Agustiñek, uste duanak orditza bekatu txikia dala, ezpadu

beste bizimodurik artzen, ta orditzeaz penitentzia egiten, betiko nekepena, ta betiko su, ta garren artean egon bearra da onelakoa besteren gizon, edo emaztearekin bekatura ziranakin batean, ta eralleen artean. *Qui credit ebrietatem esse parvum peccatum, si se non emendaverit, et pro ipsa ebrietate paenitentiam non egerit, cum adulteris, et homicidis aeterna illum paena cruciabit* (Serm. 232).

Ordikeriako bekatu onetan erortzen dira 1.a ardoarekin, sagardo, mistela, ta edozeñ edarirekin moskortzen diranak ta orobat beren naiez tabakoarekin ezaguera galtzen duenak ere. (Vide super hoc disputatiunculam post doctrinam n. 1) 2.a ardoa, sagardoa, ta beste edariak ematen dieztezenak ordiko dirala ezagutzen diranai. Bear bada usteko dezue estu itzegiten dedala gai onetan, baña zaute jakiñean au dala jakintsu guzien iritzia S. Tomasekin batean. Egia da, edaria saltzen duanari kalte andiren bat etorri bear bazaio edaria ukatzetik, egin dezagun kontu bizitza, edo osasuna galtzea, edo beste kalte andiren bat orduan ez dala bekatu edaria ematea ordiko diranai-ere: baña esatea *gutxi bestela salduko lizakeala: beste lekuren batean joango, ta an arrapatuko lukeela: erriertan, ta erausian egingo lukeela*, au da nere Kristauak aitzakiak, ta apukoak billatzea Jainkoaren legearen kontra. *Gutxi salduko lizake bestela?* ta zuk or izan dezakezun irabazi piska orregatik nai dezu lagun urkoaren anima galtzea? Irabaziaren ona lagun urkoaren animaren kostuko irabazia. *Beste lekuren batera joango lirake? ta an orobat ordiko lirake?* Nondik dakizu zuk? Zuk egizu Jaunaren legeak agintzen dizuna, ta bestek gaizki egiten badu, ez dizu aren gaizkiaz Jaunak konturik eskatuko. *Erriertan asiko lirake, iñork ez luke burutuka*. Ain beldurtia zera erriertaren? ain ikakorra? Atozea kontuan gutxiago ematen badizue, edo pagatu nai ezpadizue eman dezun edaria, ez diezu eskatzen, naiz errierta egin dezeela? Bai noaski: ongi; ta txanpon bat, edo lau kuarto-gatik jasotzen badezu edaten duenen erausia, ta errierta, atozeta ta ez dezu jasoko lagun urkoaren anima ez galtzeagatik?

Irugarrena: Bekatu onetan erortzen dira lagun urkoari orditzeko bidea ematen dioenak. Ekusten dezu zure adiskide bat Tolosan, errian, edo edozeñ lekutan nai adiña kargarekin, ta bide zabalak-ere estu asko dituala: ta mesede andiren bat egiten bazenien bezala asitzen zatzaizka konbidatu bearrean: *primo, cuñado vecino, hermano zer dioe arreok, ta ederkok?* Atoz edan dezagun aen *osunara kuartillu bat*. Badaramazu gisa onetan edatera, ta len erdi galdua bazegoan uzten dezu gero osotoro galdurik. Egiten dezu bekatu larria, nere Kristaua, zeren kentzen diozun zure lagun urkoari bere animako bizitza. Ekusten dezu beste adiskidea ongi-txo jarria, esan oi dan bezala, ta osotoro galtzeko ez duala askoren bea-

rrik izango: ezagutzen dezu brindiska asitzen bazatzaizka erantzun naiko dizula basoa jasotzeko kemena duan arten, ta au guzia dakusazularik arizatzaizka brindiska: *Brindo pariente, señor vecino. Alcalde, Regidor*, ta beste tristea zuri erantzun bearrik zabaltzen da guzia. Egiten dezu bekatu, zeren lagun urkoa beartzen dezun bere anima galtzera. Mediku jakintsuren batek brindisetan edaten diran osasuna oen gañean ederki esan bide zuen. *Quo tibi potarum plus est in ventre salutem. Hoc minus a potis hisce salutis habes*. Zenbat eta zure sabelean edandako osasuna geiago diran, anbat osasuna gutxiago izango da zugaran, esan nai du. Onela bere lagun urkoa beartzen duanagatik dio gisa onetan S. Agustiñek: *Lagun* urkoa beartzen duanak bear baño geiago edatera, ta onela orditzera, etzion ez ainsteste kalte egingo ezpata batekin eritzearekin nola egiten dion ordikeriaren bekatuz anima iltzearekin. *Qui alterum cogit: ut se plus quam opus est bibendo inebriet, minus malum ei erat, si carnem ejus vulneraret gladio, quam si animam ejus per ebrietatem necaret* (serm. 231 de temp). Beste batzuek eman oi dioe lagun urkoari edanean igarotzeko bidea edo zorakeriaren batzuek ekusteagatik, edo aditzeagatik, edo beren bizarrotasuna agertu bearrean. Au gerta diteke edozeñ denboraz, baña batez-ere egur zaleak diranak, festa denboran, edo iñuterian. Ea! ta gizonaren doakabetasuna, dio S. Agustiñek: zenbat dira edale, ta lujuriosoak bear baño geiago edatera beartzen dituenak, ta ateetan eske daudenai baso bat-ere ematea gogorako etzatenak! *Eh! infelicitas generis humani! Quam multi inveniuntur, qui ebriosos, et luxuriosos amplius quam oportet cogunt bibere, et ante ostium pauperibus petentibus vel unum calicem disimulant dare! ibidem*. Atzenean bekatu mota onetan erortzen dira zenbait jokalarai, ta tratugille, egiten duela alegiña laguna orditzeko, onela zabar-erazteko jokoan, edo tratua merkeago eragiteko.

Edanean igarotze au bekatu larria izateko bear dira iru gauza. Lenengoa da ezagutzea batek zer egiten duan, ta ezaguera onekin zenzua galtzeko perillean jartzea. 2.a bere naiez ezaguera galtzea, edo galtzeko perillean jartzea. Bi gauz oek txit ederki oi duan bezala aditzera ematen ditu S. Tomas Aingeruak. Iru gisatan gertatzen da orditzea, dio Santuak. *Tripliciter contingit ebrietas*. Lenbizi gerta diteke ez ezagutzea batek geiegi edaten duanik, ez eta edaten duanak orditzeko-diña indar duanik-ere, ta ustekabean ezaguera galtzea, ta onela orditzea izan diteke bekatu-rik-gabe, dio S. Tomasek. *Et sic ebrietas potest esse sine peccato*. Ala gertatu zitzaion Noe gizon Jaungoikoaren adiskide andiari. Gañera gerta diteke batek ezagutzea bear baño zerbait geiseago edaten duala, baña uste ez izatea edaten duana orditzeko diña dala, ta onela orditzea izan diteke, dio

Santuak, bekatu benial utsarekin. *Et sic ebrietas potest esse cum peccato veniali.* Atzanean gerta diteke, gertatzen dan bezala, ezagutzea batek geiegi, ta orditzeko diña edaten duala ta ezaguera onekin edaten aritzea, ta onela orditzea, edo orditzeko perillean jartzea da bekatu larria, edo mortala dio Santuak berak: onela alabaña galtzen du batek bere ezaguera bere naiez, ta zer egiten duan dakiala. *Et sic ebrietas est peccatum mortale, quia secundum hoc homo volens, et sciens privat se usu rationis* (2.2. ae q. 150).

Bitor, esango due oraiñ edanerako oitura duenak, nere gaiztakeria guzia au da, ez det ezer ostutzen: ez inor iltzen; jakiña da nere bekatua, ta au ur bedeikatuak daramana; ni alabaña ez naiz nere naiez sekulan orditu; galanki edatea nai izan det, baña orditzerik ez. Ona etsaiaren engaño anima galgarria. Nere Kristaua, edanerako oitura ez duan bati, edariaren berririk ez duan bati gerta dakikeo orditzea ustekabean, ta bere borondatearen kontra, Noeri bezala, baña ordiari? ez, geienean beintzat: onelakoa orditzen bada orditzen da bere naiez, ta orditzen da zer egiten duan dakiala, badaki alabaña lenago zer gertatu zaion, ta jakin beer du gutxi bat gora bera aurrera zer gertatuko zaion. Ezin izan diteke maiz orditzea bat, ta ez orditzea bere naiez, ta zer egiten duan dakiala, esaten du S. Tomasek. *Non potest esse quod homo asidue inebrietur, quin sciens, et volens ebrietatem incurrat.*

Edanean igarotzea bekatu larri, edo mortala izateko orditzeak bear du izan osoak, au da osotoro ordi bear da, edo osotoro orditzeko perillean jarri bear da. Noiz dan ordikeria osoa, noiz bitartekoa, edo erdi-merdi esaten zaiona ez da beti erraz ezagutzen. Edaten dezu ongitxo, ta jartzen iztun, edo mututurik; edo mingaña asitzen zatzu tillipillit, tillipillit egiten dizula olio geiegiarekin; belaunak jartzen zaizkitzu kargapean dardaraz, iduritzen zatzu bat bi, lurra, ta etxeak mugitzen dirala uste dezu: aldeskoan gabiltza. Edan da egin dituzu, edo esan edan gabe zau-denean egin, edo esan ez oi dituzun gauz loiren batzuek: etzera oroitzen norekin egon ziñan, non, ta nola: etzera oroitzen zer esan, zer egin, ta nola etxera ziñan? Arrasto oetatik atera ditekeala, dioe Doktoreak, otso zarra, edo otsakumea zan. Baña emen, emen ongi gogoan artu bear dida-zue gauza bat: naiz ordikeria ez osoa izan, baldin edanerako makurtasun, ta oitura orretatik kalte andiren bat badatorkizu zuri, edo zure emazteari, edo umeai, edo beste lagun urkoren bati dala osasunan, dala animan, edo ondasunetan, orduan oitura ori kalte oekgatik izango da bekatu larria. Argatik oitura onen mendean jartzen diranak geienak bizi dira bekatu larrian, bizi dira konfesio onik egin gabe, ta atzanean

Sakramenturik ezin artu dezakeen bezala, griña onetatik jaiotzen diran kalteakgatik.

Ekusirik zer dan orditzea, ongi ezagutzeko zein lotsagarria dan ordikeriaren griña, ekusi bear ginduke onen ume onak, edo garbiroago esateko edanerako makurtasunetik jaiotzen diran ondoren gaizto, ta kalte arrigarriak. Edanerako makurtasunetik jaiotzen dan *aurreneko kalte*, ta ondoren gaiztoa da Jaungoikoak gizonari eman zion bere antz, ta imajiña ederra illundurik, itsusturik, loiturik, ta zikindurik uztea. Fedeak erakusten digun gauza da, gizona egin zuala bere Egille andi, ta Jaungoiko onak bere antzera: egin dezagun, esan zuan Trinitate guziz Santak, gizona gure antzera. *Faciamus hominem ad imaginem, et similitudinem nostram.* Argatik eman zizun zuri, bekataria, zere animan esku-indarra gauz on asko egiteko: eman zizun adimentua ona, ta gaitza, ta zere Egille ona ezagutzeko: eman zizun oroipena beraz oroitzeko, ta borondatea bera maite izateko. Onela ipiñi zinduan bere antz, ta imajiña eder egiñik. Ongi: ta non da Jainkoaren antz, ta imajiña eder au edanarekin galtzen zeranean? non da gauz onetarako esku-indar ura? non ezaguera? non oroipena? ta non borondatea? ez da ya ezagun Jaunaren antz, ta imajiña ederra, ta ez da ezagun zentzugabeko animalien arteko zeran, edo ez. Esazu, o gizona, dio S. Basiliok, zer gauzatan zentzu gabeko animalien goitik ipiñia zeran? etzera arkitzen zentzurik ez duen guzien gañetik gauza guzien Egille andiagantik artu zenduan ezagueraren doaiarekin, etzera arkitzen guzien jabe, ta agintari egiñik? Baña zure ezagueraren doai, ta argi au galdurik zere ordikeriarekin, ongi konta zaitzke zentzugabeko animalien artean, ta aen antzeko idurin dezakezu. *Qua in re, homo miser, a brutis differs? nonne rationis munere, quan a Deo omnium Conditore accepisti, reliquae creaturae factus Dominus, et imperator? hoc igitur te mentis lumine per ebrietatem privans inter bestias ratione carentes numerari poteris et illis similis videri* (D. Basil. Homil. inebrietatem). S. Juan Krisostomok dio zentzugabeko animaliak baña ere gaiztoago biurtzen dala gizona ordikeriarekin zenbatez ohea da astoa gizon ordia baño, zenbatez zakurra? Zentzurik ez duen animalia guziak asko duen janariaz, ta edariaz gañera ez dira igaroko, naiz milla gizonen onetarako tenta ditzala. Zentzugabeko animaliak baña-ere bada gaiztoagoak zerate zuek edanean igarotzen zeratenak, dio Santuak. *Quanto melior asinus ebrius est? quanto expertes sunt, cum bibunt, aut cogent, ultra quam salis est, etiamsi mille homines cogent, nunquam elabuntur: peiores igitur irrationabilibus vos estis, qui inebriamini* (Homil. 58 in Math). Orobat esaten du S. Agustín gloriosoak (serm. 231). Emen ongi gogora ekarri, ongi ezagutu

ezazu, Kristaua, orditzearekin zere Jaungoikoari egiten diozun bidegabe ikaragarria. Esan gidazu baldin gure Errege Jaunaren antz, ta imajiña bat ekusiko bazendu nork-ere bait oiñ pean darabillela, ta loiez, edo txistuz loitzen, da zikintzen zer esango zenduke? Bidegabe ikaragarria Erregeri egiten zaiola esango zenduke, ta pena andia dagokana. Zer izango da Trinitate guztiz Santaren antz, ta imajiña ederra zuk edanarekin ipintzen dezun eran ipintzea? guzia loitua, illundua, zikindua, ta zentzugabe animalien antz egiñik? Edanerako oitura, ta makurtasunetik jaiotzen dan 2.ren ondoren gaizto, ta kaltea da osasunaren, ta bear bada bizitzaren galtzea. Edanean igarotzea osasunaren galgarria dala, esaten du Hipokrates, Medizinarek Gurasoak. Espiritu Santuak berak dio, asko bukatu dirala edan geiegiarekin. *Propter crapulam multi obierunt* (Eccl. 37). S. Juan Krisostomok dio, edanerako makurtasun onetatik jaiotzen dirala gaiz senda ezin ditezkean, edo sendatzen txit gaitzak diranak, eta ezpaliz infernuri-ere dakaizkian eritasunak-gatik berak-gatik utzi bear lizakeala. *Etiamsi nulla esset gehena, nullumve alius incommodum propter morbos, merito esset fugienda* (D. Chrisost. hom. contra crapul. t. 5). Atozea, Kristaua, zenbat bider aditzen dezun egia au zeregan ezagutu dezu? astean zere nekean ari zerala ongi arkitzen zera, azkar edozein guzatarako, baña onera etorri, ta arrapatzen dezunean geratzen zera moteldua, buru pisuarekin, ta asterdiraño bear bada bearrerako gauz etzerala. Zenbat berri gaizto izaten dira urte bakoitzean edanagatik?

Edanerako oitura, ta makurtasunetik jaiotzen dan 3.ren ondoren gaizto, ta kaltea da ezertako ez dala bat uztea. Asko gizon dira berenez zintzoak, ta gauz askotarako azkarrak, baña beren edanerako makurtasunarekin ezertarako ez biurtzen diranak. Zertarako izan diteke erri batean edanari jarritako gizon bat? Ezin onelakoari erriko kargurik eman daki-keo, zeren bere oitura gaiztoarekin berekin beste askoren animak galduko litukean. Zer kontu egingo luke onelako Alkate batek taberna goiz itxi-erazteko, ta ordu onean bakoitza bere etxera bialtzeko? Zer kontu Meza nagusiko, edo bezperetako denboran ardoa saltzen duenai, ta jokariak beren etxeetan idukitzen dituenai dagoten pena emateko? Bera guziak baño gaiztoago izango lizake. Ta zer izango lizake onelakoak Errejidore, edo Diputadu egingo balira? Zer? trago bategatik beren animak bear bada etsaiari ematea. Kontu, kontu karguak aututzeko eskua izaten duenak; bada onelako aukera makurretatik oker, ta kalte asko etortzen dira, ta guziak karguak ematen dituenen gañean.

Edanerako makurtasunetik jaiotzen dan 4.ren ondoren gaizto, ta kaltea da etxeari dagozkan gauzetan zabartzea, ta alferkeriari ematea; ta

nekazari batek alferkeriari eder-etsitzera ezkeru zer uste izan diteke, ezpada emaztearen, da umeen negarra, biraba, larrugorritasuna, ta guziaren gabea? Ardoa adiskide duana ez da aberastuko, dio Espiritu Santuak. *Qui amat vinum, et pinguis non dilabitur*. Nekazari edalea ez da aberastuko, dio beste leku batean. *Operarius ebrius non locupletabitur* (Eccles. 19).

Athenas deritzan erri andi batean zuan guzia garbitu zuan edanean Kalias zeritzan batek: neguaren erdian ekusten du norbaitek kaleetan larrugorrian, ta badio isekaz: Kalia ardoak lumarik gabe, ta mutildurik utzi du. *Hic a vino deplumatus est*. Zenbategatik au bera esan diteke, nere Kristauak, egungo egunean? Au guzia ederki adirazten digu Arsdakin deritzan gizon jakinsu batek era onetan: gizon edalea da, dio, anzararen antzekoa: anzarak nai du beti mokoa iduki bustian, nai du egon deadarka, ta nekerik-gabe, ta au bera nai oi du gizon edaleak. Baña zer gertatzen zaio atzenean? gertatzen zaio antzarari gertatzen zaiona bera: antzara gaixoari kentzen diozke atzenean dituan luma guziak, sartzen due burrunzti batean, ta erretzen due; eta ori da gizon edalearen bukaera, edalea bere edan bearrarekin, ta alferkeriarekin zorrez betetzen da, uzten due lumarik gabe artzeko-dunak, eramaten due etsaiak betiko su ta garren artera, ta an erretzen due, ta erreko due Jaungoikoa Jaungoiko dan artean. *Sicut anser in fine deplumatur, et ad ignem asatur, ita ebriosus tandem omnibus bonis deplumatur a creditoribus, et positus in inferno assatur a Daemonibus*. Edanerako makurtasunetik jaiotzen dan 5.ren ondoren gaizto, eta kaltea da guzien farragarri, edo obeto esateko guzien lotsagarri egitea; edanak eragiten ditu alabaña, ta erasaten gauza lotsagarriak. Argatik Konzilio batean esaten da: orditza Kristabarentzat gauz itsusi, ta lotsagarria dala. *Ebrietas dedecus est cuique Chitiana*. (Conc. Aquisgran. Sub Greg. IV). Noe Eskritura Santak esaten digunaz batean, zan Jaunaren adiskide andia, bere adiñagatik, bere bizitza, ta oitura onagatik gizon guziz beneragarria: seieun urte urarekin igaro ondoan ipiñi zuan mastia, egin zuan ardoa, ta uura bezala zalako ustean edan zuan bear baño geiago, ta galdu zuan bere ezaguera. Edanaren kontua: seieun urtean ain beneragarria izan zan gizona jartzen da guzia erauntzirik, agerturik, ta lotsatzeko eran, ta bere umeetatik batzuek iseka egiten dioela. Emendik etorri zan gero Noeren aserrea bere ume lotsagabe oen kontra, emendik ume oek, ta oen jatorria madarikatua izatea. Noe gizon ain beneragarriarekin au edanak egin zuanean, zer egingo ez du berenez ariñak, zentzu gutxikoak, edo Jaunaren beldur gutxikoak diranakin? Agrijento deritzan leku batean jarri ziran egun batean edaten mariñel

batzuek: edaten due galanki, ta edaten, due arrapatzeroño. Edanak eman oi dituan iduripenakin iduritzen zate itsasoan daudela, ta ontzia galtzeko perillean dabillega: etxea zebillen alabaña aen buruan azpikoaz goora irauliaz: iduripen onekin asitzen dira ontziari karga gutxitzen: artzen ditue oiak, botatzen ditue leiotik bera: artzen ditue koltzak botatzen ditue: artzen ditue kutzak, an dijoaz oek-ere. Etzan alaere ontzia geratzen bere iraultzeko mugimentuan, guzia zegoan alabaña mariñelen buruko zorabian; zer egiten due? etsirik ontziaren galtzeaz erauntzitzen dira guziak, ta larrugorrian jarririk ateratzen dira egunaren erdian, edo beintzat argitan igari itsasoan bazeuden bezala. Begira, nere Kristabak, zer ekuskaria gisa onetan legorrean, ta egunaz gizonak ekustea igari! Farra egiten dezu, Kristaua, ipui au aditzean, baña atozea etzatu zuri onen-beste gertatu? Atozea, etzera iñoiz bide orietan eraunzi oira zuazelako ustean? Etzera aritz, edo gaztañekin borroka asi gizonen batzuek diralako ustean? Etzera deadarka, ta ojuz ibilli lorretan bazenbiltza bezala? Ai! nere Kristau onak! oek, ta beste leku onetatik ezin adierazi nitzakean gauz asko ekusi dituzue zerok, edo gutxienean aditu.

Edanerako makurtasunetik jaiotzen da 6ren ondoren gaizto, eta kaltea da emaztea, ta umeak naigabez, kezka, ta atsakabez igartzea. Gizona ezkontzeko Sakramentuarekin geratu zan beartua bekatu larriaren azpian bere emazteari bizitza pakeazkoa, ta ona bere alegiñean ematera, naigabez, kezka, premiaz gogaitzeko biderik batere ematen ez diola. Ongi: ta gizon batek edanerako makurtasun au artu ezkerok zer bizitza emango die bere emazte, ta ume tristeai? zer kezka, gauak gizonaren zai, ta noiz berri gaiztoren bat izango duen beldurrak aidean daudela? Zer gogaitzeko bideak betiko billaberrarekin, umeen negar eta larrugorritasunarekin, zorren estutasunakin? Izan diteke gurutze pisuago, ta martirio luzeagorik bizimodu au baño? Non dira bizimodu onek geienean ekarri oi dituan birabak, erriertak, ta auzoak asaldatzea? Nork kontatu onelako bizitzak dakaizkian kalteak, ta bekatuak?

Edanerako makurtasunetik jaiotzen dan 7ren ondoren gaizto, ta kaltea da erausia, ta ixillik egon bear lukeen gauzak agertzea. Ez da sekreto-rik batere ordikeria dan lekuan, esaten digu Espiritu Santuak berak. *Nullum secretum est ubi regnat ebrietas* (Prov. 31). Nork estali, ta gorde du tra-goan artean, gorderik iduki nai zuan gauza? esaten du S. Anbrosiok. *Quis inter Cyathos textit quod tacere cupiebat*. Edanean igarotzea da tarantula deritzan puzoia bezala. Tarantularen puzoia batzuek ipintzen ditu algaraz, lertzeko zorian, besteak uzten ditu illun, ta beltz; batzuek pozez asitzen dira saltoka, ta ezin iñork gera-erazi ditu; besteak artzen ditu arrabia

lartzak guziak ekiteko ortzka, aginka, ta golpeka. Ala da, edo puzoi onen antzekoa bada edanean igarotzea. Edanaren tarantularekin ekusiko dituzue batzuek, ezeri ez dagokala, eragabeko farra, algara, deadarrak, ta iru oiduak egiten, beste batzuek saltoka, ta lasterka ta iñoiz gauaren erdian zezenka, iñoiz neronek ekusi dedan bezala: batzuek mututurik, ta besteak txit iztun. Ta atzeneko au da geienean eskusten dan edanaren miraria. Edanarekin egiten zaio mingañari ezin ixillik egon bat erlejuari olio geierekin egiten zaion bezala: ardoarekin batean igari asitzen dira biotzean gorderik zeuden gauzak igotzen dira mingañaren puntaraño, ta gero an dioaz guziak. Etzaie orduan barkatzen Apaizai, Predikadore, ta konfeso-reai; etzate barkatzen etzekoai, eta ez auzoai; etzate barkatzen ezkonduai, ez donzellai, agertzen dira bear bada oekin egindako ibillerak, ta bekatuak.

Edanerako makurtasunetik jaiotzen dan 8ren ondoren gaizto, ta kaltea da aserrea, leia, ta tximera. Auzien Ama deitzen dio S. Buenabenturak. *Parens litium* (De sex alis Cherub). S. Isidorok dio orditza dala biotzean aserrearen baga gaiztoak eraigitzea. *Cordis furorem* (De summo Bon). Baña gutxi da au guzia Eskritura Santak dionaren aldean. Jendearen asaldazio, aserre, ta kimerak dakazkian gauza da ordikeria, dio Espiritu Santuak leku batean. *Luxuriosa res vinum, et tumultuosa ebrietas* (Prov. 20). Ardoak, ubari edanda, berekin dakaizki aserrea, ta kalte asko, dio beste leku batean. *Vinum multum potatum irrationem, et iram, et ruinas multas facit* (Prov. 31). Norgan dira aiak! noren gurasoak ditu naigabea, ta negarra? Norgan aserrea ta leia? norgan zuloak, norgan bidegabeko zauri, edo eridak, norgan begietako kataratak, ezpada beren etxea ardoaren lekuan ipintzen, ta beren ansia basoak itzultzen daukeen aetan? Au guzia Espiritu Santuak berak dio. *Cui vae? Cuius. Patri vae? Cui rixae? cui foveae? cui sine causa vulnera? Cui suffusio oculorum? nonne his, qui commorantur in vino? et student calicibus epotandis?* (Prov. 23). Ezagutu dituzue zenbait gizon, edan gabe daudenean, txit pakeatsuak, ongi itzegiñak, ta biotz onekoak, baña, zer lastima! edatearekin dirudi sartzen zatela aserrearen, leiaren, ta tximeraren Demonioren bat: iduritzen zate zuria nabal: iduritzen zate guziak beren kontra dazaustela, ta emendik zer kalteak! Zer aserreak etxeetan, auzoetan, errietan! Zenbat anima etsaiaren atzaparretan! Nere Kristau onak, egun oro ekusten da egia au.

Edanerako makurtasunetik jaiotzen dan 9ren ondoren gaizto, ta kaltea da, etzekoai, auzoai, ta errikoai ejemplo gaiztoa ematea. Edozeñ guraso, ta etxetako buru beartua dago bere ume, mirabe, ta gañerakoai Zerurako bidea erakustera ez itz utsakin, baizikan itzez, ta bizitza onez. Onetan zabarra, ta nagia dan gurasoa ez absolbitzeko esaten digu S.

Karlos Borromeok; ta S. Pablok dio, onelako gurasoa dala fedegabea, ta fedegabea baño ere gaiztoagoa: *est infidelis, et infideli deterior*. Atozea, gizon edalea, ta nola zuk erakutsiko diezu zere ume, ta mirabeai Zerurako bidea? baldin zerori bide au utzirik bide okerretik bazabiltza? Nola erakutsiko diezu maiz, ta ongi konfesatzen, zerori berandutik berandura, ta gaizki konfesatzen bazera? Nola erakutsiko diezu bekatuaren bideetatik aldegiten, zerorrek aldegiten ezpadezu? Nola goiz etxeratzen, zerori umeen kontu gabe beranduraño tabernan bazaude?

Edanerako makurtasunetik jaiotzen dan 10ren ondoren gaizto, ta kaltea da lujuriaren sua erazekitzea. Nork dio ori? Elizako Konzilioak; *Lujuriaren gurasoa* deitzen dio Remni deritzan erri batean oraiñ berreun urte bezala egin zan Konzilioak. *Libidinis parens* (Conc. Rem. anno 1589). Nork dio au? Au dioe Elizaren guraso, ta gizon jakiunde, ta birtutez beteak. Edanaren ume nagusia da lujuria, dio S. Zirilo Alejandriakoak. Gauza miragarriagoa da edaleentzat garbi bizitzea, edo lujuriaren loikerietan ez erortzea illak piztutzea baño, dio S. Bizente Ferrer-ek. *Ebriosis caste vivere est majus miraculum, quam mortuos suscitare* (*Dom. 2 post oct. Pasch.*). Demonio beraa, puzoi dultzea, ta bekatu goixoa da ordikeria, dio S. Agustiñek. *Ebrietas est blandus Daemon, dulce venenum, suave peccatum* (Ad Sacras Virg.). Gauza luzea izango lizake, dio S. Jeronimok, ordikeriak ekartzen dituan kalteak, ta bekatuak banaka ukuituaz joatea, ta zentzugabekeria guziak adiraztea. Asko izan bedi oraiñ esanik uztea: ez det nik iñoiz-ere ordia garbi, edo kastotzat sinistuko. *Longum est ire per singula, et insanias, quas ebrietas suggerit, explicare: Hoc nunc dixisse sufficiat: nunquam ego ebrium castum putabo* (In cap. 1 epist. ad Titum). S. Anbrosiok ez du gutxiago esaten: ez dituzue ekusi zaldiak lujuriaren luarekin nola irrintziak, ta asaldatuak bere gurarekin egon oi diran? Zaldi onelako biurtzen dira gizonak edan geiegiarekin dio Santuak, zeren berenez duen berotasunaz gañera ardoarekin erazekirik ezin eskura ditue beren buruak, ta mugitzen dira zentzurik ez duen animalien zikinkerietara: *Per hanc* (id est ebrietatem) *fiunt ex hominibus equi adhinientes: siquidem naturali vapore corporis calidi, et praeter naturam vini calore flammati, cohibere se non queunt, et in bestiales libidines excitantur* (De Elia et ieun.). S. Basiliok oraindik geiago dio. Askoz gaiztoak deriztet ordikeriak azpian artu dituanai bestia, edo zentzugabeko animaliai baño, dio Santuak. Animaliak alabaña baditue elkarganatzeko lege denbora, ta ordu jakiñak, baña edaleak denboren, ta orduen begiramenturik gabe, izan gaba izan eguna, izan bakarrean, edo iñor begira dagoala, edo oartzen dala lujuriaren atsegín loietarako dira. *Ino et bestiis longe peiores existimaverim eos, qui ab ebrietate superantur, com illae coueundi sta-*

tu habeant leges, et horas, hi vero nullius temporis, et horae rationem habentes, negissimis complexibus, et amoribus inter se utuntur (Homil. in ebriet.). Au guzia asko ezpada zuk sinisteko nik esan dedan egia, adiezazu zer dioan Espiritu Santuak S. Pablaren ezpañaz: etzaitzela ardoan igaro, esaten digu S. Pablok, zeren onetan dagoan lujuria. *Nolite inebriari vino, in quo est luxuria*. Nere Kristauak, ez da maiz asko ekusten edaleetan au? Ez dituzue ekusi edaleak naiz zarrak, naiz ezkonduak izan itz lasai-loiak darieztezela, keñadak edozeñ emakumeri egiten, edo bearbada geiago? Zer esango det Matrimonio Santuak debekutzen dituan asko kontuz?

Aditu bear dezue Eskritura Santak Lothen gañean dakarren gauz arrigarri bat. Loth bizitu zan urte askoan Sodoma zeritzan erri batean: erri onetako jende guzia txikia, ta andia itsutua, etziña, ta usteldua bizi zan lujuriaren zikinkerietan, gizonak gizonakin, ta emakumeak emakumeakin elkarrekin lotsatzen etziran bezala. Ainbesteraño itsutuak zeuden, zeñ Lothen etxera etorririk Aingeruak zaldun ederren idurian, bildu zan erriko jendea, inguratu zuen Lothen etxea, ta deadarrez eskatzen ziozkeen zaldun aek, aekin beren gura loiar atsegín egiteko. Atzanean Jaunak erria, ta errikoak auts biurtu zituan Zerutik bialtzen zuala sufrez, ta betunezko sua. Erri onetan bizitu zan Loth Jaungoikoaren beldurrean, ta bere emazte, ta umeakin atera erazi zuan Jaungoikoak Loth erriaz kanpora erriaren gañ su, ta garrak bialdu baño len. Atera zan Loth, ta gelditu mendi batean. Bere alaba zarrenak esaten dio gazteagoari. Adiezan gure Aita zartu den ya, ta ez den gizonik geratu lurrean gurekin ezkondu ditekeanik. *Pater noster senex est, et nullus virorum remansit in terra, qui possit ingredi ad nos iuxta morem universae terrae*. Uste zuen Lothen alabak Sodoma Gomorra, ta beste iru erri erreak ziranean gizon guziak aitu zirala, edo laster aituko, ta beldur ziran ekzongai geratzeaz. Zer egiten, ta zer asmatzen due? Zer? ezkondu bearrik zuzen, edo oker jartzen diran askok egiten duena, edo bide oker galdua artzea. Ator, esaten dio, aizpa bata besteari, ardoz moskor dezagun, ta lo egin Aitarekin. *Veni inebriemus eum vino, dormiamusque cum eo*. Aita, txurrut, ta txurrut emanaz, moskortzen due, ta gauz arrigarria, nere Kristauak! Sodomán ain jende galdu-ustelduaren artean Jaunaren beldurrean irauñ zuan gizona edanean igarorik erori zan bere bi alabakin, biak aurdun uzten zituala (Gen. 19). Ekusten dezu, Kristaua, zer dan edanean igarotzea lujuriarentzat? (Homil. 7 in Lev.) Baña zer diot lujuriarentzat? deitzen badio *vitiorum omnium mater*; bizio guzien Ama; deitzen badio Konzilio batek bizio guzien ardagaia, ta iñudea? *Omnium vitiorum fomes, ac nutrix* (Conc. Agath.).

Eta atzanean bizio au utzi nai ez duana eskomikatzeko agintzen badu Mogunziako Konzilio batek.

Atzenean, noiz-ere bait doktrina au bukatzeko, edanerako makurtasunetik jaiotzen dan ondoren izugarriena da animako gorreria, gogortasuna, eta eriotza gaiztoa. Ez uste izan, bekataria, zu ikaratzeagatik nere burutik ateratzen dedala au, ez, ez; au da egia bat Elizako Doktoreak aditzera ematen diguena. Eskritura Santak esaten du bekatuaren bidez dabiltzanak-gatik: Dagroien beazuna oen ardoa, ta suge lotariaren puzoi ezin senda ditekeana. *Fel draconum vinum eorum, et venenum aspidum insanabile* (Deut. 32). Eskritura Santaren itz oei dagotela esaten du S. Anbrosiok gisa onetan: ederki dio Eskritura Santak puzoi ezin senda ditekeana; asko sendatzen dira alabaña beste suge, edo bekatuen puzoietik, baña ordikeriaren puzoietik iñor ere, dio Santuak. *Pulchre additur insanabile; multi enim a reliquorum serpentum veneno curantur nemo ab ebrietate* (De Elia, et ieiun. c. 14). Geiago oraindik aditu nai badezu, galde giozu S. Juan Krisostomori, zer dan gizon ordia, ta zer ordikeria? gizon ordia da, erantzungo dizu, ill oraindik animarekin arkitzen dana, bere naiez Demonio biurtu dana: *Homo ebrius est mortuus animatus, Daemon voluntarius*. Ordikeriarako makurtasuna, da, esango dizu animaren tisika, edo minantze kurarik, ta barkaziorik ez duana. *Morbus veniam non habens, ruina excusatione carens, commune generis nostri oprobium* (Hom. 1. ad Pop. Anthiochen.). Badakizue nondik jaiotzen dan minantze au onen gaiztoa izatea? Ara nondik: gazterik artzen du askok ardorako, ta edanerako griña au; Jaunaren graziarekin aisa gazteak garai lezake bere griña au, baña ezauzi egiten da denbora aetan; zartzen da gizona, ta bere zartasuna alde batetik, ta bere griña beste aldetik eske, ta eske dagozka edariaren berotasuna, ta ezin daude ya beren buruak galdu arte. Ustai gaia berde dan artean, okertu arren, erraz zuzenduko da, baña zartu bada, ta legortu upelari dauskiola ez da geiago zuzenduko. Gerrietako miñarekin gizon gaztea zenbait denboran makurturik ibilli arren, uste izan diteke zuzentzea, baña baldin gaztetanik zartzerano kakoturik, ta makurturik egon bada, nola zartzean zuzenduko da?

Zer bada, esango dezue, ez da onelako bekatariantzat sendatzeko, ta Jaunaren legeko bide zuzenean sartzeko usterik? Etsirik egon bearrak ote dira Zeruaz? Nere Kristau onak ez nuke nai esan iñor geiegi izutze-ko gauzarik, baña alaere aditzera emango det gaiak eskatzen duana. Oitura onetan sartu ez diranak, ekusirik, ta ezaguturik berekin duen perill andia, egin bezee alegiña iges-egiteko makurtasun onen mendean jartzetik, aldegiten duela edaleen batzarre guzietatik. Baña miñantze onekin

arkitzen diranak zer egingo due? egin bear duena da zerbait denbora artzea negar egiteko, ta ezagutzeko beren bekatuak, beren utsegiteak, ta egin dituen kalteak, ta ongi prestaturik egin gobada on bat, zeren lenekoak onak izan ez diran. 2.a Aldegin tabernetatik; aldegin edanean igarotzeko perilletatik. 3.a Iñoiz nai ta ez lagunakin bildu bearren bat tabernan, edo beste lekutan gertatzen bazaio, edo ez edan, edo edan urarekin, edo beintzat ez igaro on egingo dioela dakian trago aetatik. Premiarik ez danean lagunakin egoteko aldegin arras, ta osotoro sendatu nai duanak. 4.a egunean bein gogoan erabili Jesusen neke oñazeak, ta batez-ere gure jan-edan geiegiagatik gurutzean igaro zuan egarria, ta eman zitzaion edari samiñ beazunez nastua, onela egun oro saiatzen dala, maiz konfesatuaz, ta bere animaren sendatzalleak esaten diona egiñaz, mugituko du onelako bekatariak bere Jauna bere graziaren indar-laguntzeak ubari ematera, mugitzeko bekatu guzien barkazioa, ta grazian irauteko indarra ez ukatzera. Au egin nai duanak, nere kontu, bere etsaiaren gorri gaiztoan-ere, izango du eriotz on bat, ta atzanean eriotza onaren saria betiko glorian. Au opa dizuet guziori Jesu-Kristoren Pasio Santuaren bitartekoz Aitaren, ta Semearen, ta Espiritu Santuaren izenean. Amen.

BERROGEI, TA BATGARREN ERAKUSALDIA

Kastidateko birtutearen gañean.

*Haec est voluntas Dei, sanctificatio vestra;
ut abstineatis vos a fornicatione,
ut sciat unusquisque vestrum vas
suum possidere in sanctificatione et honore.*

Epist. 1. Beati Pauli ad Thes.

Gaur itzegin bear dizuet, nere Kristauak, kastidateko birtute ederren gañean, konideratuaz donzelletan, ezkondu, ta alargunetan. Aditu nazazue kontuz; bada ez da alferra izango zuen nekea.

§ I.

Kastidatea, nere Kristauak, da *birtute bat kostunbreai dagotena, ta aragaren naikunde gaiztoak atzeratzen dituana*. Birtute au donzelletan da txit ederra, eta S. Franzisko Sales gozoak esaten duanez, birtute guzien Azuzena, *edo lirio zuri ederra*. Jesus maitagarriak dio, *zakurrak, ta desonestoak izango dirala Zerutik erbestetuak su, ta garren artera; eta zori onekoak dirala biotz garbia duenak, zerren oek ekusiko duen beren Jaun Jaungoikoa, ta Jaun beraren edertasun, ta atsegin guzia*. Zakurren izena ematen die Jesusek bekatari loi desonestoai.

Birtute au da guztietan ederra bere moduan, baña batezere donzelletan. Birtute eder onek dio San Franzisko Salesek, aragiz janzirik dau den gizonak egiten *ditu* Aingeruen anzeko. *Ez da gauza ederrik garbitasuna gabe esaten du Santuak, ta gizon, ta emakumeen garbitasuna da Kastidatea*. Oraindik askoz goraago jasotzen du birtute eder au San Juan Krisostomok: *Zenbat bentaja egiten dion Zeruak lurrari, ta Aingeruak gizonari, anbat dio Santuak, egiten dio donzellen garbitasunak ezkonzari*. Ta oraindik geiago esaten du Santu andi onek: *Aingeruak ezpadira ezkonzen, ez dira aragiz, ta odolez egñiak: ez dira lurrean beren bizitza duenak: ez dira asaldatauak izaten garbitasunaren kontrako bage, ta deseo gaiztoakin. Ez due janaren, ta edanaren bearrik: eziñ mellarik egingo die ez kanta suabeak, ez munduko etxu-*

ra, ta arpegi ederrak, ta ez beste perillak. Baña garbitasun osoari jarraitzen dioen Kristauak munduko lazo, perill, ta tentazio guztien artean, alde guztietatik erorzeko bideak dituela, Aingeruen garbitasunean ipintzen due beren gogo, ta biotza.

Kastidateko birtutea, nere Kristauak, da guziz ederra, baña denbora berean txit minberaa: Da txit fiña, baña ausikorra, ta txit erraz bere edertasuna galtzen duana. Ederra da kristala, baña asko da norbait bere arnasarekin kristalari alderatzea, bere edertasuna illundu, ta galdurik gelditzeko. Ederra da lirio bat, baña galzen du bere edertasuna eskutartean mirapidean erabilze batekin. Auxe bera gertatzen da kastidateko birtute ederrarekin. Birtute au illunzeko, ta galzeko ez da ez egin bear ganaduai dagoten bekatu andiskoteren bat, asko da pensamenak, edo oroipen loi bati toki ematea: asko da ukitze zikin bat egitea, edo borondatez arzea: asko da deseo, edo gusto txar bat: asko da itztxo bat asmo txarrarekin esatea, edo gozodasunarekin enzutea. Emen, nere Kristauak, egon bear nukean luzeago, ta itz egin garbiro; bada asko zorok nai izaten du modu gaizto oiyekin atsegin artu, eta gero eskusatu alegiña konfesioko Sakramentuan; baña kontentatuko naiz, esatearekin donzellai bi gauza, San Franzisko Sales gozoagan irakurtzen diranak.

Lenbizikoa: *nai badezue donzellak artu ezkonzako Sakramentua, gorde ezazue kontu, ta arreta andiarekin zeren lenbiziko amorioa, lenbiziko senar, edo espo-soarentzat. Daukat, dio Santuak, engañio anditzat, biotz oso, ta garbi baten ordean presentatzea biotz usatu, ta mantxatu bat*. Bigarrena: *baldin zuen suerteak deitzen bazaitue, ezkonzera Jesusekin, O! nere Jaungoikoa! gorde ezazue zeren amorioa espo-so Jangoiokozko onenat. Bada au izanik garbitasuna bera, ez du beste gauzarik aibeste maitatzen, non garbitasuna: eta nola zor zaizkan gauza guzien lenbiziko fruituak, batez ere zor zaizka amorioarenak*. Orra, nere Kristauak, zeñen ederra dan, donzellai dagoten kastidate, ta garbitasuna, ta orra nolako kontuarekin gorde bear dezuen, ala ezkonzeko asmoa dezuenak, nola beti birjiñidatean bizi nai dezuenok. Guazen ezkonduen kastidatera.

§ II.

Ezkonduai dagoten kastidatea bere moduan ederra da, ta ezkonduak gordetzen badue garbitasun osoa, S. Josek, ta Maria txit Santa, ta beste Santu askok gorde izan duen bezela, da guztiz ederra. Onen gora igotzeko biotzik ezduen ezkonduena ere, da bere moduan ederra, ta konideratu diteke matrimonioan, ta matrimoniotik kanpora. Matrimonioan

kon sideratzen badegu ezkonduen garbitasuna, ez dago au, beñere matrimonioan aragiaren gustorik ez artzean, ezpada estadu onek dituan nebriak ez igarotzean. Matrimonioak dituan nebriak aditzera ematea, izango lizake, nere Kristauak, gauza luzea, ta gazteentzat peril andikoa: argatik esango dizuet bakarrik Sararekin gertatu zana.

Sara, dama txit birtutetsu, aberats, ta ederra zan. Ezkondu zan zazpi zaldunekin, ta zazpiak ezkonduetako arratsean, ill otzak utzi zituan etsaiak, beren emazteagana baño len. Zergatik uste dezue nere Kristauak? zerren zazpi galai oiek etziran ezkondu, ezkonzak eskatzen duan asmo garbiarekin, ez bada animalien eran, ipintzen zuela eren biotza, ta gogoia luxuriako ardoan. Baña etzitzaion onela gertatu Tobias gazteari, bildur bazan ere ezkontzeko Sararekin.

Tobias gazteari erakutsi zion Aingeru S. Rafaelek nola portatu Sara ederrarekin, itzegiten ziola modu onetan: *Zu Tobias Sararekin ezkonzen zeranean, biziko zera iru egunean garbitasun, ta kastidatean, Jaunari erregutzea besterik egin gabe, ta iru gabak modu onetan igaro ondoan, arganako zera; baña Jaunaren beldurrarekin, ez aragiaren atsegiñ lizunen ondoren, baizik zere ondorengiak uzteko, Abrahamen jatorrian seneetan Jaunaren bendizioa izan dezazun. Accipies virginem cum timore Dei, amore filiorum magis, quam libidine ductus, ut in semine Abrahæ benedictionem in filiis consequaris* (Tobiae c. 6).

Tobiasek egin zuan S. Rafael Aingeruak esan ziona; bada ezkonduetako arratsean, sartu zan Sararen gelan, ta esan zion: *Jeiki zaite Sara, ta erregutu degogun Jaunari iru egun oetan. Guraso onen umeak gera alabaña, ta ezin elkargana gaitezke, Jaunaren ezaguerarik ez duen jendeak bezala. Asi zan Tobias Sararekin batean orazio egiten: Gure gurasoen Jaun Jaungoikoa, esaten zion Tobiasek Jaunari, bedeika zaitzeela Zeruak, ta lurrak, itsasoak iturriak, ta ibaiak, ta oietan zuk ezer ezetik egiñik arkitzen diran gauza guztiak. Zuk Jauna egin zenuan Adan lur piska batetik, ta eman zenion lagunzat Eba; ta orain zuk dakizu ez dedala arzen nere emaztetzat Sara, aragiaren atsegiñ lotsagarriak gatik, baizikan bedeikatua izan dedin beti beti zure izen Santua nere ondorengotan.* Ejenplo onek, nere Kristauak aditzera ematen du, zeñen asmo garbiakin artu bear dan matrimonioio Sakramentua, baita ere Sakramentu onetan ezkonduak bear duen garbitasuna. Zori onekoak zuek onen asmo garbiakin ezkondu bazerate, eta ezkonzari dagokan garbitasunean bizi bazerate.

Matrimonioari dagokan garbitasuna gorde gabez matrimonioan bertan, ikusi zituan Santa Katalina Senakoak, esaten du S. Franzisko Salesek, asko ezkonduen animak infernuan neke, ta oñaze ikaragarrien artean, zeren ausi zuen estadu onek eskatzen duan Santidatea. Au gertatu zituzaten dio Santuak, ez bekatuaren anditasunagatik, bada andiangoak

dira eriotzak, ta blasfemiak, ezpada zerren etzuen ezertan artu, ta onela bizitu ziran denbora luzean. Ez ote dira gaurko egunean ere era onetan bizi asko ezkondu? Sartu bezee bakoitzak beren bularrean eskua, ta ikusiko due irteten dala lepraz betea.

Ezkonduen kastidatea kon sideratzen badegu, ezkonzaz kanpora, dago oiek garbiak izatean beren egiteko, deseo, itz, pensamentu, eta beste gauza guzietan. Ezkonduai alabaña debekatuak daude ezkonzaz kanpora, besteai debekatuak dauden gauza guztiak. Ez due noaski onela pensatzen asko ezkondu lasaiek. Baña sinistuko due erremedioirik ez dan denboran. Aditu dezue, nere Kristauak nola bere moduan ederra dan ezkonduai dagoten kastidatea. Ikusi dezagun alargunai dagotena.

§ III.

Kastidateko birtutea ederra da, nere Kristauak, alargunetan ere. Oiek nai badue bizi dagoten garbitasunean, bear due izan biotz andi, ta animoso bat, osotoro aienatzeko aragiaren naikunde, ta atsegiñak, ez etorkizunak bakarrik, baita igaroak ere, kentzen duela igarotako lizenzien memoria, ta oroipena, bestela arkitzen dira perill andian, eta gertatuko zate Israeldarrai, Ejiptotik irten da, gertatu zituzatena. Ijitoen mentetik atera zituan Jaunak bere Israeldar maiteak, onetarako egiten zituala eziñ konta al milagro; baña Israeldarrak laster asi ziran espadasun andiakin itzegiten: ta oetatik askok naiago zuen Ejiptoko janari dongearkin egotea, ezen ez eremuan barrena joatea, Jaunak ematen zien mantenu garbiarekin.

Au bera gertatzen zate asko animari: aspertzen dira Jaunak garbitasunean ipintzen diezten janari garbiaz: aztutzen dira, beren estaduari dagokan kastidateaz, ta biurzen dira lenagoko bazka, ta zikinkerietara. Alargunak duen perill andia, biurtzeko lenagoko atsegiñetara, ongi aditzera ematen du S. Agustiñek, ikaratzen danean, ikusirik bere adiskide Alipioren garbitasuna, ta arritzen zan Santua, onek osotoro uzteaz aragiaren atsegiñak izanik oetara makurtua gazte denboran.

Eta egiaz esateko, dio S. Franzisko Sales gozoak, *frutak osoak dauden artean erraz konserbatzen dira, batzuek lastoen gañean; besteak ondar artean, eta beste batzuek eren ostotetan; baña beñ osodasuna galdu ezkeru, kasi eziñ izan ditekanean gauza da gordetzea, ezpada ezti, ta azukrearekin konfitatu, edo gozagainduaz. Onelaxe, beñere galdu, edo zikindu ez dan kastidatea gorde ditekete modu*

askotara, baña osoa ezdagoana, ezin konserbatu, ta gorde-diteke debozio andi bat gabe: Debozioa da alabaña animen ezti, ta azukrea.

Alargunak urrikariak dira, nere Kristauak, oien bakardadeari begiratzentzen badiogu, baña bizi badira garbiro, ta egiazko Alargundasunean, honratu bear ditugu. S. Pablo Apostoluak esaten du, honra itzazue egiazko Alargunak: *honoras viduas, quae vere viduae sunt* (1. Ad Timoth. 5.3.). Egiaz Alargunak izateko dagozten gauzatxo batzuek esatera noa.

Lenbizia: egiazko alargunak bear due izan alargun, ez gorputzean bakarrik, baita biotzean ere. Au da; egiazko alargunak bear du iduki asmo sendo bat, beti alargun bizitzeko. Ezkonzeko asmoa duen alargunak, arkitzen dira alabaña gizonetatik aparte gorputzez, baña ez biotzez. Bigarrena: alargunen asmo onek bear du izan asmo garbi bat, obeto eren biotza Jaunarenarekin bat egiteagatik. Zeren gelditzen badira alargun, umeak aberats uzteagatik, edo beste munduko motiboren bategatik, izan litezke munduan laudatuak, baña ez Jaunaren aurrean, bada onen aurrean ez due izango laudaziorik, ezpaditue gauzak egiten beraren izenean.

Irugarrena: alargunak egiaz izateko, bear due aldegin borondatez munduko atsegiñetatik. S. Pablo Apostoluak esaten du; Alargun atsegiñetan bizi dana, bizitzan illa dagoala (Ubi supra vers. 6). Baldin alargunak nai badue gizonakin itzegin; gizonen txorakeriak aditu: gusto badue ibilzen festetan, ta munduko atsegiñetan: nai badue ibilli apaiñdurik, one-lako alargunak bizi dira gorputzean, baña illak daude animan. Gisa onetako alargunak ez dira egiazko alargunak, ez bada gezurrezkoak.

Laugarrena: Alargunak gelditzen badira umeakin, izan bear due oen kontu andi bat. S. Pablo Apostoluak esaten du, *etxekoen* kontua ez duanak, batez ere bereena, fedegabea baño gaiztogo dala (1. Ad Timoth. 5.4.). Bostgarrena. Orazioa izango da alargunen lan guzia. Bada egiazko alargunak gorde bear due Jaunarentzat beren biotz, ta amorio guztia, eta beragatik ez due itzik ere bear besterentzat. Nola alargunak libre gelditzen diran senarren ilzearekin, esan bear dioe beren Jaunari. O! Jauna, oraiñ guztia nerea naizanean, artu nazazu guztia zeretzat: eraman nazazu zure ondora: jarraituko dizut zure unguentu usai ederrezkoen ondora. Itz batean egiazko alargunak bear due izan marsoko biola, lore ederrak bezela, zabalzeko birtueen usai gozoa leku guztietan: bear due egon ezkutuak munduko atsegiñ, konbersazio, ta onretarako, ta onela beren denbora igarotzen duen alargunak, izango dira zori onekoak, esaten du Apostolu Santuak (1. Ad Cor. 7.8.).

Kastidateko birtutea, nere Kristauak; aditu dezuen bezela ederra da donzelletan, ezkonduetan, ta alargunetan, bai ta erraz galzen duana ere

bere edertasuna. Orregatik ez da zer biotza galdu. Eman digu Jaunak Maria txit Santagan bitarteko andi bat, guri lagunzeko edozeñ tranzetan, edozeñ estutasun, eta tentaziotan. Goazen bada guztiok Ama maite onengana, ta eskatu degiogun uste andi batekin, iritsi degigula bere Seme Jesusegandik birtute eder au gordetzeko grazia, baita ere ongi bizi, ta ilzeko bear degun laguntza, gero egon gaitezen berarekin Zeruan beti betiko atsegiñetan. Amen.

BERROGEI TA BIGARREN ERAKUSALDIA

Adirazten da lenbizia:

Zer aditzen dan dotrinaren izenez, eta zein gauza bearra dan Zerurako.

Bigarrena: Eliz Ama Santaren alegiñak dotrina guri ikas-erazteko.

Irugarrena: Askoren aitzakiak dotrinara ez etortzeko, eta emendik datozen kalteak.

*In mansuetudine suscipite verbum insitum,
quod potest salvare animas vestras. Jacobi 1.*

Noizbait, noizbait asitzera noa, nere Kristauak, aspaldi nai izan dedan lanean, edo Kristau aziai dotrina azaltzen, eta adirazten. Kristau zerbait adiñean aurreratu dirañak obeto jakin, eta aditu bear ditue dotrinako gauzak aurra baño; eta jakiunde oen argiarekin jarraitu bear dioe Zerurako bideari, bekatutik, eta bekatuaren bideetatik aldegiñaz, eta Jesu-Kristoren Lege eder-garbia gordeaz. Kristau aziai argitasun au ematea, eta Zerurako bidean arretarekin ibiltzeko esnatzea da Eliz Ama Santak animen arzaia eskatzen dien gauza bat; eta ona zergatik sall oni ekitera noan. Ez naiz dotrinako gauzak ukitzearekin kontentatuko, baizik aditzera emango ditut gañera Jauna amatzeko, eta serbitzeko ditugun bide, edo motibo andietatik zenbait. Enzun ezazue bada biotz manso, ta umill batekin zuen animak salbatu ditzakean, Jaunaren itza, esaten digu Santiago Apostoluak: *In mansuetudine suscipite verbum insitum, quod potest salvare animas vestras*; eta au bera eskatzen dizuet nere aisera onetatik. Onetara kuturtu ditezen zuen biotzak, aditzera emango dizuet gaur, lenbizia: zer aditzen dan dotrinaren izenez, eta zein gauza bearra dan. Bigarrena, Eliz Ama Santaren alegiñak dotrinako gauzak guri ikas-erazteko. Irugarrena, askoren aitzakiak dotrinara ez etortzeko, eta emendik datozen kalteak. Enzun nazazue kontuz.

* * *

Dotrinaren izenez aditzen da Jesu-Kristoren lege Santa galde, ta erantzute laburretara biurtua, eta era onetan arkitzen da Aita Asteteren liburu ederrean. Bere sarreran itzegiten du Kristauaren izate, izen, eta siñalearen gañean. Gero lau partetan erakusten dizkigu, Kristauak jakin bear dituan, gauzak. Lenengoan zer sinistu bear degun, eta onetarako dira Kredoa, ta Artikuluak. Bigarrenean erakusten digu, *zer Jaunari eskatu bear diogun*, eta onetarako dira *Aita Gurea, Abemaria, ta Salba*. Irugarrenean erakusten digu, zer egin bear degun Zerurako, eta onetarako dira Jaunaren legeko amar Aginteak, Elizako bostak, eta Miserikordiazko obrak. Gañera animaren etsaien, bekatuaren, eta birtuteen gañean dakartzian gauzak laguntzen due asko, zer egin bear degun jakiteko. Laugarren Partean erakusten du, zer artu bear degun, edo zazpi Sakramentuak, eta oen ondoren ukitzen ditu zenbait gauz on.

Ezagutzeko, zein gauza bearra dan Zerurako dotrina jakitea, begira Kristaua, zertako egin zinduan Jaunak? Zenbat gauza bear diran zuk zuri dagokizuna egiteko, eta nola guzia erakusten dizun dotrinak bere lau Parteetan. Zertako egiñ zinduala Jaunak uste dezu? Egin zinduan bera ezagutzeko, eta ezaguturik amatzeko, eta serbitzeko, eta gero betikotasun guzian berarekin batean doatsu izateko. Emendik atera ezazu, zure lan, edo egitekorik andiena, ta bearrena, edo bakarra dala zure Jaungoikoa ezagutzea, ta ezaguturik amatzea, ta serbitzea. Zenbat gauza bear dira zuk zure lan au ongi egiteko? Iru gauza, eta irurak iristeko bidea ederki erakusten dizu doktrinak bere lau Parteetan. Lenengoa da ezagutzea fedearen argiarekin zein maitagarria dan gure Jaungoikoa, eta ezaguera onekin esnatzea bera amatzeko, eta serbitzeko, edo bera amatu, ta serbitu-nai egiazko bat sortzea biotzean. Esan gidazu, nola amatuko, ta serbituko dezu zure Jaungoikoa, ta beraren Seme Jesus, ezpadezu ezagutzen, zein ona, eta maitagarria dan? Eta nola, zure biotzean sortzen ezpada gogo, ta nai egiazko bat? Ezin datekean gauza da ori. Eta nondik, eta nola ezagutuko dezu Jainkoaren ontasun, eta maitagarritasun paregabea? Dotrinaren lenengo Partea, edo zer sinistu bear dan jakitearekin. Gauza guziak nolerebait ari dira guri adierazten, zein maitagarria dan gure Jaungoikoa; baña ezaguera au ezta asko guk bear dan eran bera amatzeko, ta serbitzeko. Jaun au da gu Zerurako egin ginduana. Jaun au da, gu Adanen bekatuarekin galduak ekusirik, gizon egin zana, gurutzean bizi-tza eman zuana. Jaun au da bere Eliza ainbeste nekerekin altxa zuana, bere umeen artean artu gaituana, eta Zerurako bidea berriro prestatu diguna. Zein on, eta maitagarria ez da, au guzia gure alde egin duan, Jauna? Baña maitagarritasun au da fedearen argiak bakarrik erakusten

duana, sinisteko erakusten dizkigun, gauzetan, batezere Kredoan, eta fedearen Artikuluetan. Eta ona zein gauza bearra dan Kredoan, ta fedearen Artikuluak ongi jakitea, ezagutzeko Jaunaren maitagarritasuna fedearen argiarekin, eta ezaguera onekin mugitzeko bera amatzera, ez bakarrik gauza guzien Egillea bezala, baita ere zeren fedeak erakusten digun alde-tik dan ezin geiagorano on, eta maitagarria.

Jaungoikoa amatzeko, ta serbitzeko ezta asko bera ezagutzea, ta amatu, ta serbitu nai izatea, bear da gañera artarako esku, ala, edo indarra. Izan dezakezu zuk Jerusalengo leku Santuak ekusteko nai andi bat, baña ezpadezu oñetan indarrrik pausorik emateko, eta ezpadezu gañera ez zaldirik, ez ontzirik, etzera ara joango beñere. Era berean ez dezu zuk zure Jaungoikoa bear dan eran amatuko, beraren maitagarritasuna ezagututa-ere, ezpadezu artarako esku, al, eta indarrrik, edo berbera dana Jaunaren grazia, ta Zeruko laguntza, ta indarra. Jaunaren graziaren izenez aditzen da arako Espiritu Santuak animari bataioan, edo konfesioko Sakramentuan, edo beste edozein Sakramentutan ematen dion doai miragarri ura. Au da animaren bizitza, eta santutasuna, eta deitzen dio Jesu-Kristok eztaietako soñekoa. Au da gu Jainkoaren Seme, Jesu-Kristoren senide, eta Zeruaen jabegai egiten gaituana. Grazia au gabe egiten diran obra guziak, berenez onak diranean-ere, dira illak, zeren sus-traia illa dagoan: eta emendik gauza bearra grazia au guk gure Jaungoikoa amatzeko, ta serbitzeko. Gañera graziaren izenez aditzen dira Jaunak bekatutik aldegitiko, ta obra onak egiteko adimentura bidaltzen dituan argiak, eta biotzari egiten diozkan ukitzeak; deitzen zaio grazia oni Zeruko laguntza, ta indarra, eta grazia au-ere gauza bearra da guk gure Jaungoikoa amatzeko ta serbitzeko. Au gabe ez gera gai, edo ez gera gauza pensamentu on bat-ere egiteko, ez eta Jesus esateko-ere, dio S. Paulok. *Nemo potest dicere Dominus Jesus nisi in Spiritu Sancto*. Eta nondik, eta nola jakingo du Kristauak Zeruko grazia oek iristeko bidea? Nondik? Dotrinaren bigarren, eta laugarren Partetik. Bigarren Partean erakusten zaku, zer eskatu bear diogun Jaunari, eta nola eskatu bear diogun, eta onetarako da *Aita gurea*, arako Jesu-Kristok berak bere Elizari utzi izon erregu miragarri ura. Erregu onetan eskatzen diozkagu Jaunari betiko bizitza doatsua, animako grazia, eta emen bizitzeko bear ditugun gauza guziak. Eta nola gure erreguak askotan izan oi diran edo epelak, edo gaizki egiñak, Eliz Ama Santak erakusten dizkigu *Abe Maria*, eta *Salbea*, Birjiña txit Santaren bitartekotasunarekin iristeko bear deguna. Laugarren partean erakusten zaku, *zer artu bear degun*. Bazekusan Jesu-Kristok, bataioko Sakramentuan guri graziaren bizitza eman arren, gu

izango giñala argalak, onerako nagjak, eta gaitzera makurtuak, eta eman zigun grazian iraun, eta aurreratu gindezen ipiñi zituan beste Sakramentuak, batez ere Komuniokoa. Au da bizitzako arbolaren fruta egiazkoa, eta au sarritan, eta debozioz artzen dala bizi diteke Kristaua, bekatuaren eriozaren atzaparretan erori gabe, Jesu-Kristok berak esana utzi zuan bezala. Bazekusan gañera Jesu-Kristok, Kristaurik geienak galduko zuela bataioan artu zuen graziaren bizitza, eta geratuko zerala animaren aldetik illak, eta piztu zitezen ipiñi zuan Konfesioko Sakramentua. Ona, nola dotrinaren bigarren, eta laugarren Partea jakitearekin dakian Kristauak, nola, ta zer bidez iritsiko dezakean Jauna amatzeko, ta serbitzeko bear duan, grazia, al, eta indarra.

Ezta hau-ere asko guk gure Jaungoikoa amatzeko, eta serbitzeko. Egizu kontu, ezagutzen dezula zuk gure Jaun Erregea, eta badezula bera serbitzeko nai, edo deseo andi bat, baita artarako modua-ere. Ezta asko au zuk Errege serbitzeko; jakin bear dezu onetarako, zer zuk egitea nai duan Erregek, eta au jakiñik ederki serbi dezakezu. Au bera gertatzen da Jainkoa amatzearen, eta serbitzearen gañean. Ez da asko ezagutzea, zein on, eta maitagarria dan Jauna, ez eta bera amatzeko nai utsa ere. Ezta asko zuk artarako bear dan esku, al, eta indarra izatea; jakin bear dezu gañera, zer zuk egitea nai duan Jaun onek. Eta nola jakingo dezu au? Dotrinaren irugarren Partetik. Parte onetan erakusten dira, guk egitea Jaunak nai duan gauzak; emen Jaunaren Legeko amar Aginteak, Elizako bostak, eta miserikordiazko obrak. Oen ondoren erakusten digu dotrinak aldegin bear diegun animaren etsaiak, zer dan bekatua, bekatu kapitalak, oen kontrako birtuteak, eta beste zenbait gauza egoki Jauna serbitzeko zer egin bear degun jakiteko.

Oraindaño ukitu ditugun gauzak jakitea Kristau guziaz dagotena da. Oez gañera jakin bear ditu bakoitzak bere estadu, ta karguari dagozkan eginbideak. Ala esaten digu Santo Tomasek: *Singuli autem tenentur scire ea, quae ad eorum statum, cel officium spectant*. Ekusten dezu, Kristaua, zein gauza bearra dan dotrina? Zein bearra onek bere lau Parteetan dakarrena jakitea? Jakiunde au da Jaungoikoaren, eta aren Seme Jesu-Kristoren ezaguera ematen diguna, eta ezaguera onetan dago betiko bizitza doatsua, dio S. Juanek, au da betiko bizitza doatsua iristeko bidea: *Haec est vita aeterna, ut cognoscant te solum Deum verum, et quem misisti Jesum Christum*. Jakiunde au da, guri agertzen diguna gure Jaunaren ontasun neurririk, eta bazterrik ez duana Kredoan, eta Artikuluetan. Jakiunde au da Zerurako bidean bear degun argitasun guzia ematen diguna. Jakiunde au da Erregeak, Prinzipe, ta gizon andiak, Obispo Jaunak, eta Aita Santuak-ere,

Zerurako badira, guk bezala ikasi, beren biotzean gorde, eta obretan erakutsi bear duena. Jakiunde au da Eskritura Santak ainbeste laudatzen, eta aini gora altxatzen duana. Nai izan nuan, eta eman zat zentzua, dio jakintsuak Eskrituran. *Optavi, et datus est mihi sensus.* Eskatu nion Jaunari, eta etorri zan nigana jakiundearen espiritua. Erreñuak, eta Erregeen jarlekurik andienak baño geiago estimatu nuan, eta onen pare ipiñirik munduko ondasun guziak ez nituan ezertan iduki. *Divitias nihil esse duxi in comparatione illius.* Arri eder-preziotsuak ez nituan ezertan artu onen aldean. Urrea, dan garbiena, eta fiñena-ere, ondar ale bat bezala da jakiundearen pare, eta loa iduringo du onen aurrean zillarrak. *Omne aurum in comparatione illius arena est exigua, et tanquam lutum aestimabitur argentum in conspectu illius.* Ongi: eta au onela bada, dan bezala, etzera saiatuko, Kristaua, dotrina ederki ikastera? Dotrinara etortzera aldezun guzian, eta zere mende-koak bidaltzera? Baña asko degu gaurko. Uste nuan baño geiago luzatu naiz lenengo puntuan, eta beste biak ukituko ditut urrengo Erakusaldian. Enzun ezazue, nere Kristauak, biotz manso, ta umil batekin, zuen animak salbatu ditzakean, Jaunaren itza. *In mansuetudine suscipite verbum insitum, quod salvare potest animas vestras.* Jaunari nai dakiola Zeruko jakiunde au guk iristea, eta onekin bizi gerala Jaunaren grazian gure egunak bukatzea. Au da nik opa dedana guzientzat Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean. Amen.

BERROGEI TA IRUGARREN ERAKUSALDIA

Adirazten dira aurreko erakusaldian utzi ziran gauzak, eta oek dira.

Lenbizia: Eliz Ama Santaren alegiñak dotrina guri ikas-erazteko.

Bigarrena: askoren aitzakiak dotrinara ez etortzeko, eta emendik datozen kalteak.

*In mansuetudine suscipite verbum insitum,
quod potest salvare animas vestras. Jacobi 1.*

Lenengo Erakusaldian aditu zenduen, zer aditzen dan dotrinaren izenez, eta zein gauza bearra dan Zerurako. Gaur aditzera emango dizut lenbizia: Eliz Ama Santaren alegiñak, dotrina guri ikas-erazteko. Bigarrena, askoren aitzakiak dotrinara ez etortzeko, eta emendik datozen kalteak. Asi gaitezen bi gauz oek ekusten.

* * *

Eliz Ama Santaren nai guziz irazekia, eta ansia andia da bere umeak betiko bizitza doatsura giatzea; eta nola ezin bizitza ura iritsi ditekean dotrina jakin gabe, artu izan ditu au guri ikas-erazteko neurri ederrak, eta asko. Elizaren aurreneko denboretan Obispo Jaunak berak ari oi ziran beren kontuko animai dotrina erakusten. Oen artean izendatu ditezke S. Atanasio, S. Zirilo Jerusalengo Obispoa, S. Agustin, eta beste asko. Iñoiz besteri utzitzen bazioen egiteko au, izango zan ura gizon jakiunde andiskoren bat, eta oetatik izan ziran Alejandrian Panteno, ta Oriñenes. Gerozko denboretan ere aritu izan dira lan onetan gizon andiak, naiz Obispoetatik, naiz besteetatik, nola diran Gerson, S. Ignazio Loiolakoa, S. Karlos Borromeo, ta beste ezin konta al. Kristauak ugarituz joan ziran eran egin bear izan ziran Eliza berriak, eta oetan ipiñi ziran, eta ipintzen diran Arzaiai agindu zitzaaten, erakutsi zegiezala Kristauai Zerurako jakin bear dan dotrina. Zer penak ez ditu ipiñi gai onetan nagiak diran Arzaian kontra? Gañera agindu die eskola-maisuak egiteko au bera, eta agindu die gurasoai, erakutsi degiezala beren umeai dotrina,

edo bidal ditzeela ikasi dezakeen lekura. Eta dotriñetatik, eta Jainkoaren itza entzutetik igesi ez dabillen jendea, ez du nai Eliz Ama Santak aldean dauden hermitetan Mezarik esatea animen Arzaiak Jainkoaren itza adirazi dezan artean; eta urrutian badago hermita, ez du nai an Mezarik esan dedin dotrina gabe.

Ez dira onetan geratzen Elizaren alegiñak. Anziñako denboran Elizatik botatzen zituan iru igandetan beren Elizara gabe geratzen ziranak. Etzitzaion iñori Meza entzuteko lekurik ematen, beste Eliza, edo Parrokiakoa bazan; aditzen da bidezkoa etzanean. Eliza bakoitzean, Meza asitzeko denboran, galdetzen zan: *ote da enen Eliz onetakoa ez danik?* Onelakoren bat bazan, ateratzen zuen Elizatik. Aiñ kontu estuak artzen ziran orduan, Kristau bakoitzak bere Arzaiaren dotrinatik iges egin etzezan. Obispadu onetako legeak agintzen zuan, erakarri zitezela Kristau guziak Meza nagusietara eta Trentoko Konzilioak agindu zien Obispo Jaunai, aditzera eman zegiezala bere mendekoai, nola beartua dagoan bakoitza alduanean bere Elizara etortzera Jainkoaren itza entzuteko. *Ad audiendum verbum Dei.* Atzanean debekatzen du dotrina eztakianari lenbiziko Komuniorako baimena ematea; debekatzen du onelakoak ezkontzea, eta deiak egitea ere bai, itz batean debekatzen du dotrina eztakienai Sakramentuak ematea. Ekusten dezu, Kristaua, zer neurriak artu, eta zer alegiñak egin dituan Eliz Ama Santak dotrina guri ikas-erazteko? Eta alaere arkitzen dira Kristauen artean dotriñetatik igesi dabilzanak? Arkitzen dira, urte guzian Jainkoaren itza entzun gabe, bizi diranak? Eta gero? Bukatu oi ditue eren egunak Zeruko argiaren berririk gabe, ontzak bukatu oi dituan bezala. Dakuskun oraiñ, ze aitzakiak ematen dituen dotrinara ez etortzeko, eta zer kalteak datozen emendik.

* * *

Gutxitan gertatzen da bekatariak aitzakiaren batekin bere burua edertu nai ez izatea. Ala gertatu zan Adan, eta Ebarekin, eta ala gertatu oi da oen umeakin-ere, eta oetatik dira dotrinak, eta Jainkoaren itza entzuteko nagitasunean bizi diranak. *Ez gera aurrak dotrinara joateko, esango due batzuek, badakigu gure diña. Egingo bagendu dakigun onek erakusten diguna?* Kristaua, nola itzegiten dezu era orretan, eta ainbeste dijoakizun gauzaren gañean? Ez gera, diozu, *aurrak dotrinara joateko.* Atozea, ta aurrak bakarrik dira dotrina, eta Jaunaren itza enzun bear duenak? Ez dezu aditu, nola Eliz Ama Santak agintzen duan, Kristau aziai-ere aditzera eman dakiztela jakin bear dituen gauzak? Eta nola aditzera emango zaiz-

kitzu etortzen ezpazera? *Ez gera aurrak*, eta eztakizu, aurren antzeko biurtzen ezpazera, etzerala Zeruan sartuko? Ala dio Jesu-Kristok berak: *Nisi conversi fueritis, et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum Coelorum.* Badakigu gure diña, diozu. Au esango balu S. Ambrosio batek, sinistu liteke, baña ez dio Santuak onelako gauzarik, eta onen ordeztu dio, ez dala iñor-ere ikastearren premia ez duanik: *Nemo est qui doceri non indigeat.* Eta zuk diozu, badakizula zuri dagokizun adiña? Ote dakizu zuk, ongi konfesatzeko nola prestatu bear dezun? Ote dakizu, Akto fedekoak, esperantza, karidade, ta kontriziozko afektoak noiz, eta nola egin bear dituzun? Ote dakizu etsaiaren tentazioak garaitzeko zer egin bear dezun? Ote dakizu dotrina liburutoak dakarren piska ori ere? Gurasoa bazera, ote dakizu zer kontu, eta nolako neurriak artu bear dituzun zure umeak Zerurako bidean erabiltzeko, eta bekatuaren bideetatik kenerazteko? Erriko gauzetan nastutzen zerana bazera, ote dakizkitzu guzien onerako Erriak dituan ordenanzak? Ote dakizkitzu dezun karguak dituan eginbideak? Ez noaski; gutxi dira alabaña gauz oetan zabartzen ez diranak; eta geienak bizi dira borondatezko ez jakin negargarri batean, eta ala iltzen-ere dira zabarkeriazko bekatu onetan. Ai! zuek, dio Isaias Profetak, ai zuek zeren begietan jakintsuak zeratenak! *Vae qui sapientes estis in oculis vestris.* Baña egin dezagun kontu, badakizula zuk zuri dagokizuna; eztakizu ezin gauz onik egin dezakezula Jaunaren laguntza gabe, eta laguntza oek askotan ugari eman oi dituala Jaunak beraren itza Santua umilki, eta biotz onarekin entzuten danean? Eztakizu, dotrina bat entzutean egon dala iñoz zenbait betiko ez galtzea?

Ezpagendu beste egitekorik, etorriko giñake dotrinara, dioe beste batzuek; baña aste guzian aunatzen gera, jaiean-ere milla arazo baditugu, eta nola etorriko gera Meza nagusietara, eta gero berriz beste dotrinara? Aste guzian aunatzen zera, Kristaua, ez dizut ukatuko, baña aunatzen zera gorputzak bear duanaren billa, eta animak ez due ezer bear? Etzera zu bakarrik nekatzen, zu bezala nekatzen dira beste asko-ere, eta bada-toz Meza nagusietara; zergatik etzera zu-ere etorriko? Zergatik txanda ez dezu egingo etxeokain? Jakiña dago zergatik. Zuk oraindano ez dezu bururik ausi animaren onari dagozkan gauzetan, eta orain aldapa gogor bat arkitzen dezu Meza nagusietara etortzeko. Baña gauza bearra da, edo betiko doatsu, edo betiko doakabe izatea: gauza bearra da doatsu izate zuk animaren egitekoari gogotik ekitea, eta arretarekin jarraitzea: *Porro unum est necessarium.* Animaren egitekoaren aldean zer dira gañerako guziak? Zeretu ezazu zure neke oriekin mundu guzia; bildu ezazu urre eta zillar guzia: egin zaite ardi, bei, lur, baso, eta beraze guzien jabe? Zer

probetxu dezu gauz oriekin, baldin guzia utzi bear badezu denbora gutxi-
ren barrunbean? Zer probetxu, baldin zure anima galtzen badezu? esa-
ten dizu Jesu-Kristok: *Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, ani-
mae vero suae detrimentum patiatur.* Utzi bada, Kristaua, aitzakia oek, eta oitu
zaite Meza nagusietara txandaka bada-ere.

Meza nagusietara etortzea guziok egin dezakegun gauza da, dio
beste batzuek, eta ez datozenak alferkeriaz egiten due au, geienak bein-
tzat; arratsaldeko dotrinara nola etorri al gaitzek? Elkar aditu dezagun
poliki, Kristaua. Dotrina Meza nagusietan nik egiten dedana, da Kristau
azientzat, eta Asteteren liburuxoak dakarrena ikasi duenentzat, edo
artan ari diranentzat. Ezta neke au asko dotrina aurrai, ta len batere ezta-
kienai erakusteko. Oentzat beste modurik bear da. Autu bear da ordu
egoki bat, edo arratsaldean, edo goiz mezan, edo beste denboraren
batean, edo galdetuaz, eta esanaz urte bakoitzean Abendutik Abendura
igaro ditezke dotrinaren lau Parteak. Esan gidazu orain, Kristaua: bada-
kizkitzu, edo ez dotrinaren parte oek? Ezpadakizkitzu, ikasi bear dituzu,
edo Elizara zatozela, edo liburuaz edo bestez baliatzen zerala.
Badakizkitzu dotrinaren lau Parteak, eta neke andia badezu arratsaldean
etortzeko, atoz kontuz Meza nagusietara, eta jende gazteak bidal itzatzu
beste dotrinara, egin dedilla au naiz arratsaldean, naiz goizean. Egizu ale-
giña etxean sarritan esan erazteko dotrina gazteai. Baña baldin oraiñ-ere
zere aitzakiakin dotrinetatik igesi ibilli nai badezu, entzun itzatzu emen-
dik etorri oi diran, eta erraz etorri ditezkean kalteetatik zenbait.

Lenengo kaltea da gu Zerurako bidean giatu bear gaituan fedearen
berri ongi ikasi gabe asko, eta asko bizitzea, eta iltzea. Eta gure bekatuen
penan gertatuko baliz auzoan gertatu dan naspillaren antzeko bat, zer
izango da dotrina ikasteko nagí bizi diran oekin? Zer? An zenbait leku-
tan gertatu dana bera. Ekusi dira an erri osoak, Jainko egiazkoa utzirik,
gizon gaizto-errebek baten idoloa adoratzen, edo aren antz, eta imajiña-
ren aurrean belauniko, eta inzenu erretzen. Ala gertatu zan Brest deri-
tzan erri andian, gizon bat bakarra ez, beste bildu ziran guziak jarri ziran
Mrabouren imajiñaren aurrean belauniko. Nondik, eta onenbesteraño
Katolikoak itsutu ote dira? Zeren gure fede Santaren ezaguera azaleko
bat besterik etzuen; eta zeren beren Arzaiak erakusten zuen dotrina ongi
aditzeko arretarik ipiñi nai etzuen. Au bera gertatuko lizake emen-ere
dotrina ikasteko gogorik ez duen geienakin, edozeñ gaiztakerietara
kuturtuko litukee agintari, eta buru gaiztoak.

Bigarren kaltea da, Jesu-Kristoren lege Santak, eta bakoitzaren esta-
duak, edo karguak dakartzian egin-bide, edo obligazioak ez jakitea, eta ez

jakiñ onetan bizitzea, eta iltzea asko. Zer esango degu onelako Kristau
gaixoaz? Zer, ezpada, begiak estaliak dauzkeela, jakitzen dirala betiko su,
eta garren artera? Egizue kontu, sartzen dala bat San Franziskoren orde-
nan; ez duala arretarik batere ipintzen jakiteko, zer agintzen duan
Santuaren erregelak; eta zabarkeria onetan bizi dala, eta iltzen dala. Zer
esango genduke onelako Erljiosoaz? Esango genduke, etzuala izan
Erljiosoaren jantzia, eta izena baizik, eta eraman zuela etsaiak, zeren artu
zuan erregelako egin-bideak ezagutzeko konturik egiñ etzuan. Ongi: eta
guk Kristautu giñenean ez genduan geren gaiñ artu Jesu-Kristoren lege
Santa? Ez genduan lege au osotoro gordetzeko itza eman gizonen, eta
Aingeruen aurrean? Eta lege Santa au ikasteko alegiñarik egin gabe bizi,
eta iltzen diran Kristauaz, zer esango degu Erljioso gaizto artzaz esan
deguna bera baizik?

Irugarren kaltea da, Jesu-Kristok utzi zituan, graziaren iturri uga-
rietatik, edo Sakramentuetatik fruturik ez ateratzea, eta frutuaren lekuan
gure animen puzoi biurtzea. Nola ori? esango dezu. Zeren dotrina ez
dakiana ezin ongi prestatu ditekian Sakramentuak artzeko, batezere kon-
fesioko, ta Komuniokoa. Zenbat onelako Kristau arkituko dira? Zenbat
examina nola egin eztakienak? Zenbat bekatuen damu egiazko, eta
ontzeko asmo osoa nola artu bear dan ikasi ez duenak? Zenbat, bekatu
guziak esan ezkeru barkatuak daudela, uste duenak? Zenbat... baña geie-
gi luzatuko nintzake emen ongi letorkean guzia esan bear banu.

Ekusten dezu, Kristaua, zer alegiñak egin dituan, eta egiten ari dan
Elzi Ama Santa guri Jesu-Kristoren lege Santa, eta Zeruko dotrina era-
kusteko. Ekusten dezu, zer kalteak datozen gure zabarkeria, ta aitzakie-
tatik. Entzun ditzagun bada emendik aurrera dotrinak, eta Jainkoaren
itza kontuz, eta, Santiagok dion bezala, biotz manso, eta umill batekin. *In
mansuetudine suscipite verbum insitum, quod potest salvare animas vestras.* Onela
ikasiko degu Zerurako bide ederra, bizi gaitzeko Kristauak bezala, eta iri-
tsi dezakegu betiko bizitza doatsua.

BERROGEI, TA LAUGARREN ERAKUSALDIA

Adierazten da lenbizia:

Zeiñ marka gaiztoa dan dotrinak, eta Jainkoaren itza ez entzutea, eta nor diran marka onekin dabiltzanak.

Bigarrena: zeñ marka, edo siñale ona dan dotriñak, eta Jainkoaren itza ongi entzutea, eta nor diran marka onekin arkitzen diranak. Zer frutu emendik atera bear degun.

*In mansuetudine suscipite verbum insitum,
quod potest salvare animas vestras. Jacobi 1.*

Enzun ezazue biotz umill, eta manso batekin, zuen animak salbatu ditezkean, Jainkoaren Itza, esaten digu Santiago Apostoluak. Gure biotzak sasoi eder onetan ipiñi naiez, lenengo bi Erakusaldietan itzegin dizuet zerbait dotriñak, eta Jainkoaren itza entzutearen gañean. Aditu zinduen azkenekoan Eliz Ama Santaren alegiñak dotrina guri ikas-erazteko. Aditu zinduen gañera askoren aitzakiak dotrinetara ez etortzeko, eta emendik datozen kalteak. Gaur aditzea eman nai dizuet, lenbizia, zeñ marka gaiztoa dan dotrinak, eta Jainkoaren itza ez entzutea, eta nor diran marka onekin dabiltzanak. Bigarrena, zeñ marka, edo siñale ona dan dotriñak, eta Jainkoaren itza ongi entzutea, eta nor diran marka onekin arkitzen diranak. Bukaeran ukituko det emendik atera bear dan frutua. Entzun nazazue kontuz.

* * *

Zer marka ote da dotrinak, eta Jainkoaren itza ez entzutea? Marka guziz gaiztoa, et izugarria, au da alabaña infernuko unaiak bere mendean, eta beretzat daukan taldearen marka. Ala esana utzi zigun Jesu-Kristok Ebanjelioan. Argatik zuek, esan zien beiñ Juduai; argatik zuek entzuten ez dituzue Jainkoaren itzak, zeren Jainkoarenak etzeraten: *Propterea vos non audistis, quia ex Deo non estis*. Jesu-Kristoren itz oetatik argiro ezagutzen da,

dotrinak, eta Jainkoaren itza entzun litekeala, ez entzutea dala infernuko unaiak beretzat bildu duan taldearen marka, edo siñalea.

Nor ote dira marka izugarri onekin dabiltzanak? S. Gregoriok iru taldetan ipintzen ditu, eta talde bakoitzak badu dagokan marka. Lenengoa da dotrinak, eta Jainkoaren itza entzun litzakeala entzuten ez dituenen taldea. *Non audientium*. Eta, zuek ongi dakizuen bezala, andia izan oi da erri bakoitzean talde au. Ez dira noaski izango emen ere lautatik bat dotrinetara, eta Jainkoaren itza entzutera etortzen diranak, eta oek geienean batzuek berak; gañerakoak, gaixo, edo eri arkitzen diranak ez, beste guziak iges egin oi due dotrinetatik, eta Jaunaren itzagandik, eta bizi dira etsai galgarrien markarekin, eta aren lenengo taldean, S. Gregorik dionez: *Non audientium*. Ez da au gauz izugarria, nere Kristauak? Nola gertatzen ote da au Kristauen errietan? Entzun ezazue, nola.

Batzuek iges egiten due dotrinetatik, eta Jainkoaren itzagandik, zeren biotzik ez duen bekatutik, eta bekatuaren bideetatik aldegitiko, eta Jainkoaren itzak onetara deituko dien. Gertatzen da gurekin S. Agustiñi gaizki bizitu zan denboran gertatzen zitzaiona. Ezagutzen zuan Santuak, zein gauz ederra zan birtutea; baña etzuan biotzik bekatuaren atsegiiñ lizunak betiko utzitzeko, eta beldur zan Jaunak bereganatu, edo atxitu zezan, eta ekusi zezan bere burua ainbeste maite zituan atsegin, eta kontentu gabe. Ala esaten dio berak Jaungoikoari: *Timebam, ne caperes me*. Onen antzeko gauza bat gertatzen da bada asko bekatariarekin, batezere oitura gaiztoetan ondatuak bizi diranean. Ezagutzen du litxarrerian bizi danak, ezagutzen du adiskidetasun gaiztoetan nastua dagoanak, ezagutzen du gorrotoan dagoanak, gauz ona, eta ederra dala Jaungoikoa serbitzea, eta beraren lege santa gordetzea, baña ez du biotzik oraindik orretarako bear dana egiteko; eta Jaunaren itza entzutera badator, beldur da, estutu, ta beartu dezan itz onek, utzi nai ez litukean, oitura txarrak utzitza.

Beste batzuek igesi dabilta dotrina, eta Jaunaren itz santua enzute-tik, zeren oituak dauden, goizeko Mezaren bat entzun da, jai egunak nola nai igarotzera, edo etxean, edo edanean, ta lasaikerietan, edo basoak, ardiak, eta beiak ekusten, ta idoloak bezala adoratzen. Onelakoak dira ontzak bezala. Ontzak iges egiten du argiagandik, eta ozta agertzen da eguantzaren argitasuna, ezkututzen da tellatuetakozuloetan, edo aritz, edo gaztaña-zarren baten barrunbean, eta ez da andik irtengo arratse-raño. Ala bizi dira asko Kristau beren denbora guzian: iges egiten due arikako argiagandik, eta iltzen dira Zerurako bidearen berririk ongi ikasi

gabe. Zein gauza ikaragarria era onetan Jaungoiko aserratuaren aurrean agertzea!

Beste batzuek ez dira etortzen dotrinak, eta Jainkoaren itza entzuterara araso, eta egitekoen aitzakiarekin. Baña aitzakia onek ez du batere edertzen Jaunaren begietan beraren itz santua entzuteko zabarkeria, eta gogoaren flata. Inoiz, edo berriz gerta diteke egitekoak egiaz eragozteara Elizara etortzea Jaunaren itza entzuteko denboran, baña sarritan, eta oituraz? Au ezin datekean gauza da. Zeer? Ez degu denbora arkitzen nai degun gauza guzirako? Ez degu denbora arkitzen feriara, ostantura, basora joateko? Nola ez degu arkitzen dotrinak, eta Jainkoaren itza entzuteko? Gañera, zertarako egin zinduan, Kristaua, zure Jaunak? Etzinduan egin bera ezagutzeko, amatzeko, ta serbitzeko, eta gero betikotasun guzian berarekin batean Zeruan doatsu izateko? Beraz zure egitekorik andiena, ta bearrena, edo obeto esateko bakarra da zure Jaungoikoa eza-gutzea, amatzea, ta serbitzea; gañerako egiteko guziak onen pare ipintzen badituzu, ez dira aurren jolasak besterik, S. Agustiñek esan zuan bezala. Bildu itzatzu, nai badezu, lurrak bere sabelean ezkutaturik dauzkan urre, zillar, eta ondasun guziak; egin zaite lurraren gañean arkitzen diran ardien, beien, basoen, ta berazeen jabe: zer probetxu aterako dezu ondasun oetatik guzietatik galtzen badezu zure anima? Esaten dizu Jesu-Kristok: *Quid prodest homini si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur.* Ona nor diran etsaiak bere markarekin lenengo taldean darabiltzanak. *Non audientium.* Jesu-Kristok berak aditzera ematen digu oekin egingo duana, ezpadira zentzutzen. Guraso prestu batek prestatu zuan afari andi bat, dio Jesu-Kristok: deitu zituan asko. Gauza guziak prest arkitzen ziran denboran, gaztigatu zien, zijoazela afaritara; baña etzitzaikan joan, ematen zuala bakoitzak bere aitzakia. Batak esan zuan, erosi det baserri bat, eta urase ekustera joan bear det. Besteak esan zuan, bost idi-ustarri erosi ditut, eta aek progatzera noa. Besteak esan zuan, ezkondu naiz, eta ezin noake. Aditurik aitzakia oek, esan zion guraso prestu ark morroiari: oa kale, ta plaza orietara, eta ekarri itzak arkitzen dituan beartsu, eri, urgun, ta itsu guziak. Ala egin zuan morroiak. Maia bete zanean esan zuan nagusiak: Nik esaten dizuet: *Dico autem vobis*, nik deitu ta etorri ez diran orietatik batek-ere ez duala progatuko nere afaria. *Nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit caenam meam.* Itz oetan aditzera ematen digu, ez degula progatuko Zeruko atsegin-kontentuen afari andia, aitzakiakin iges egiten badegu dotrina, eta Jainkoaren itzagandik.

Etsaiak beretzat markatua darabillen, bigarren taldea da, S. Gregoriok dionez, dotrinak, eta Jainkoaren itza entzun arren, Jaunak

adierazten dienari biotzean lekuri ematen ez dioenena. *Non acceptantium.* Nere Kristauak, ez degu ezer egiten dotrinak, eta Jainkoaren itzak entzutearekin, Jainkoak adirazten diguna egiten ezpadegu; ez dira justuak Jaunaren begietan beraren lege santa nola nai aditzen duenak, dio S. Paulok: *Non enim auditores legis justi sunt apud Deum*, baizik justu ta onak izango dira lege onek erakusten duana egiten duenak: *Sed factore legis justificabuntur.* Eta Jesu-Kristok berak esaten digu: Zori onekoak Jaunaren itza entzuten duenak: *Beati, qui audiunt verbum Dei, et custodiunt illud.* Emendik, Jaunaren itz santua aditu ta, biotzean leku ematen ez dioenak, ez due Jesu-Kristoren artaldeko marka, baizik etsaiaren bigarren taldekoa: *Non acceptantium.* ta talde au ere ez da noaski txikia, ongi begiratzen badegu, nola entzuten duen askok Jaunaren itza. Nai dezu, Kristaua, aditu au? Zaude bada kontuz, eta adiezazu esatera noana.

Batzuek entzuten ditue dotrinak, eta Jainkoaren itzak, eta entzuten ditue gustoz azaletik dijoazenean, eta Birjiña txit Santaren bitartekotasun, eta urrikimentuaren, eta betiko bizitza doatsuaren gañean itzegiten danean. Nork alabaña gauz oek gustoz adituko ez ditu? Baña dotrinak argiro begien aurrean ipintzen baditue gertatu oi diran, edo erraz gerta ditezkean okerrak, orduan ez ditue gustoz aditzen, gai artan erren egiten duenak, eta onela aditu lekuan, beren gogoa, ta biotza itzultzen ditue beste aldetara, aurpegiko mantxak, eta zimurtuak agertzen zituan ispi-lluagandik emakume batek begiak kendu oi zituan bezala. Onelako Kristauak dira, Isaias Profetak dionez, Jaunaren lege ederra dan bezalako aditu nai ez duenak; *Filii nolentes audire legem Dei*, eta berengan esaten duenak: ez guri orrelako gauza gogorrik esan, baizik gauza beratxoak, eta gustokoak: *Loquimini nobis placentia.* Beste batzuek gustoz entzuten ditue dotrinarik zorrotzenak-ere giarrean ukituak izan ditezen artean. Itzegin bedi kutiziaren kontra, deadar egin bedi tratu gaiztoen, eta lagun urkoa odol ustutzeko asmatu diran bideen kontra; nolako gustoarekin ez dago edalea gauz oek aditzen? *Emen ote dira urlia, eta sandia*, dio beregan. Itzegin bedi edanean igarotzeko oitura lotsagarriaren kontra; agertu bitez, erriai, etxeai, umeai, eta animai emendik datozkien kalteak, esan bedi oitura au sartzen bada, dala minantze bat ezin sendatu ditekeana, edo txit nekez sendatzen dana. Gauz oek entzuten ditu kutiziaren suarekin erkitua dagoanak poz andiarekin, eta duan damua da, sandia, ta berendia Elizan ez arkitzea. Au bera gertatzen da beste bekatu askoren gañean itz egiten danean. Gustoz entzuten ditue beren txanda datorkien artean; baña au datorrenean, eta Jaunaren itzak giarra ukitzen dienean, sumintzen dira, aienatzen due biotzetik Jaunaren itza, eta bear bada ase-

rratzen zate Predikariaren kontra. Egiten due onelakoak zezenak plazan suzko banderillakin beñi baño geiagotan egiñ izan duana. Egozten diozke susko banderillak, eta bere miñarekin botatzen ditu askotan beregandik lepardatzari dardar eragiñaz. Au bera egiten due askok Jaunaren itzarekin, giarreraño igarotzen bazate; botatzen due berengandik suzko banderilla baliz bezala. Au askotan gertatzen da baña batezere esaten danean, biurtu bear dala erriari, edo lagun urkoari sisatu zaiona; utzi bear dala gorrotoa, itzezin bear dala etsaiarekin, Jaunak agintzen duan denboretan, modu onean, utzi bear dirala betiko bekatuak bide, eta perillak, onelako etxetan sartzea, urliarekin, edo sandiarekin itzegitea. Beste batzuek ain dira beren iritzirai itsatsiak, non beren uste okerra argiro agertu arren, ezin sinistu duen, eta arkituko dira noaski zenbait ain zakarrak, ain moldakabeak, eta jakiñezak, non fede gauzak-ere sinistuko ez dituen, bere uste, eta usanzaren baten kontra badira. *Gaur aditu deguna egia bada, etzeagok guretzat Zerurik*, dio batek, eta erantzuten dio bere antzeko batek: *Ah! txoraa; ara igo ezkeru zerbait esan bear die. Zer esango degu onelakoaz? Zer, egunaren erdian estropozoka dabilizan itsuak dirala baizik? Isaiasek zion bezala: *Impegiemus meridie quasi in tenebris*. Au gertatu oi da ez gutxitan batezere amarrenen, gorrotoaren, eta besterena biurtu bearren gañean itz egiten danean. Enzun ezazu, Kristaua, Españaiko erri batean gertatu zan Jaunaren kastigu izugarri bat. Arrats batean kaleetan predikatzen zijoan Misionari bat, eta etxe baten parean igarotzean otsegin zuan: Ah! emakume doakabea! Ai! beldur naiz, ogei ta lau orduren barrunbean auts biur zaitezen. Balkoian zegoan neskata bat guraso prestuen umea, baña gazte batekiñ adiskidetasun gaiztoan bizi zana. Predikariaren itz oek igaro zioen biotza batetik bestera; sartu zan barruna, ta asi zan damu andi batekin negar egiten. Andik laster an zan beste urlia, eta jakiñik gertatu zana, asi zan Predikariaren kontra erausian, eta atzenean bekatuak bideak ematen. Ekusirik ezin kuturtu zuala neskata, atera zuan puñal bat, onez ezpazan gaitzez nai zuana eragiteko. Orduan esan zion neskatak, zoaz gelara, eta itxozu an. Geratu zan Birjiña txit Santaren imajiña baten aurrean; asi zan negarrez eskatzen gorde zezala arren perill artatik. Onela igaro zuan gaua; eta nola gazte aren deirik izan etzuan, sartu zan gelan, eta gauz arrigarria! arkitu zuan illa, eta auts biurtu zan guzia. Orra zer dan Jainkoaren itz Santua, aditu ta, biotzetik aienatzea, ta orra nola txikia ez dan etsaiak bere markarekin darabilen taldea: *Non acceptantium*.*

Etsaiak beretzat markatua daukan irugarren taldea dira S. Gregoriok dionez, Jaunaren itza entzunik Zerurako bidea artu duenak,

baña atzera bekatuak, eta etsaiaren aldera biurtu diranak. *Recibantium*. Marka au da guzien artean izugarriena, zeren berekin daraman eskerge-bekeria guziz itsusi bat. Argatik S. Pedrok dio, onelakoak dirala gorakokak bota, eta atzera jaten dituan zakurra bezala: *Canis reversus ad suum vomitum*, edo lokazdi batean irabiatua dagoan zerria bezala: *Et sus lota in volubrato luti*. Etsaiak marka onekin darabilen taldea da guziz ugaria; gutxi dira alabaña Jaunaren itzak, Zerurako bidean iñoiz, edo berriz ipiñi ez dituanak garizuma edo Misioeren batean bederik, ta oetatik geienak nekatzeten, eta asperten dira Jaungoikoa serbitzeaz, eta igarotzen dira berririo bekatuaren mendera, eta etsaiaren taldera. Kontentu izango nintzake, dio Aita Kalataiudek, Misioetan Jaunaren grazian jarri diranetatik amarretatik bik iraungo balue bizitza onean. Baña gai onetan ez det nai zuek zerok beste testigurik. Zuek ezagutu dituzue biraugilleak, ta juramentuak nola nai egiteko oitura duenak. Ezagutu dituzue jai egunetan bearrean aritzeko, eta dotrinetatik iges egiteko oitura duenak. Ezagutu dituzue edanean igarotzeko griña lotsagarria duenak. Ezagutu dituzue itz loidesonestaok esateko, eta ipui zikiñak kontatzeko erraztasuna duenak. Ezagutu dituzue errikotik, eta auzoetatik litxarrerian gau, ta egun ari diranak. Ezagutu dituzue lagun urkoaren izen onari, edo famari ozka, ta aginka ari zaizkanak. Ezagutu dituzue gurasoak, errietako buru, eta kargudunak zabarrak bere egin-bideetan. Oek guziak, edo geienak noizbait esnatu zituan Jaunaren itzak garizuma, edo misioeren batean, eta sartu ziran konfesio onaren bidez Jesu-Kristoren artaldean. Esan gidazue orain oetatik zenbat ezagutu dituzue bekatuaren berrizkaturan erori gabe iraun duenak? Ez dezazuela esan, nik gogor itzezin dizuedala; baizik zerengan deritzazuena, eta aitortuko dezue, gutxi dirala Jaunaren grazian dirauenak, eta guziz ugaria dala etsaiaren irugarren taldea. Ekusi degu, nere Kristauak, zein marka gaiztoa dan dotrinak, eta Jaunaren itza ez entzutea, eta nor diran marka onekin dabilzanak. Ukitu dezagun orain, zein marka, edo siñale ona dan dotrinak, eta Jainkoaren itza ongi enzutea, eta nor diran marka onekin arkitzen diranak.

* * *

Dotrinak, eta Jaunaren itz Santua ongi entzutea da Jainkoaren ume autuen, eta Jesu-Kristoren artaldearen marka; eta ezta asko au jakitea, zein ederra dan marka au, ezagutzeko? Da benik beñi Jainkoaren ume autuen marka, ala dio alabaña egia bera dan Jesus maitagarriak: Jainkoarena danak entzuten ditu Jainkoaren itzak, esaten digu: *Qui ex Deo*

est, verba Dei audit. Da gañera Jesu-Kristoren artaldearen marka, eta berak au ere esana utzi zuan. Ni naiz, dio, Arzai ona: *Ego sum Pastor bonus.* Nik ezagutzen ditut nere ardiak, eta oek ere ezagutzen naue ni. *Cognoscunt me* Baditut beste batzuek oraindik artalde onetan arkitzen ez diranak; ekarri bear ditut aek ere, eta entzungo due nere deia, eta guziak egingo due artalde bat, eta izango due Arzai bat: *Vocem meam audient, et fiet unus ovile, et unus Pastor.* Ona zeñ marka ona dan dotrinak, eta Jaunaren itza ongi entzutea? Baña zeñ ote dira marka onekin arkitzen diranak? Oek dira Jaunaren itzaren gose, eta egarria duenak, al duenean entzuten duenak, eta Jaunak adirazten diena kontuz egiten duenak. Irauten badezue nere itzean, edo itz onek erakusten duana egitean, zuek egiaz izango zerate nere ikasleak, dio Jesu-Kristok. *Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis.* Zori onekoak; dio berriz Jainkoaren itza entzuten, eta gordetzen duenak: *Beati, qui audiunt verbum Dei, et custodiunt illud.*

Zer frutu emendik atera bear degu? Lenengo frutua sortzea biotzean dotrinak, eta Jaunaren itza enzuteko nai andi bat, eta al dezunean etortzea. Jateko gogorik batere gabe arkitzen dana, ez dago ongi bere osasunan; eta era berean ez dago ongi bere animan Jaunaren itz Santauren nai, edo gogorik ez duana. Bigarren frutua biotza prest ipintzea Jaunak aditzera eman nai diguna ongi entzuteko. Itzegizu, Jauna, ta emen dago zure serbitzaria, zuk diozuna entzuteko, ta egiteko, esaten zion Samuel Profetak Jaunari. *Loquere Domine, quia audit servus tuus.* Au bera esan bear diogu Jaunari, beraren itz Santua entzuteko jartzen gertanean, eta ez degu begiratu bear nor dan Predikaria, baizik noren izenean datorren. Irugarren frutua, Jaunak aditzera ematen diguna gogoan ongi erabiltzea, eta egiteko arreta artzea. Au izango da Jaunaren itza entzuea Santiagok dion bezala, edo biotz mansoarenkin: *In mansuetudine.* Au izango da etsaiaren marka gaiztoa kendurik, Jesu-Kristoren artaldeko marka ederra artzea: eta onekin irauten badegu, iritsiko degu, guretzat ainbeste nekerekin gure Arzai onak irabazi zuan, Zeruko gloria. Amen.

BERROGEI TA BOSTGARREN ERAKUSALDIA

Adirazten da lenbizia:

*Zer aditzen dan Jaunaren Itz Santuaren izenez,
eta nolako mesedea dan, Jaunak bere Elizari itz
au utzi dion, eran utzitzea.*

*Bigarrena: Nolako aserrea agertu digun Jaunak
beraren itz Santua entzuten ez duenen, eta gaizki
entzuten duenen kontra.*

Irugarrena: zer frutu emendik atera bear degun.

*In mansuetudine suscipite verbum insitum,
quod potest salvare animas vestras. Jacobi 1.*

Enzun ezazue biotz umill, eta manso batekin, zuen animak salbatu ditzakean Jaunaren itza, esaten digu Santiago Apostoluak. Gai onen gañean itzegin dizuet iru Erakusalditan, eta azkenekoan aditu zenduen, zeñ marka gaiztoa dan dotrinak, eta Jainkoaren itza ez entzutea, eta nor diran marka onekin dabilzanak. Aditu zenduen gañera, zeñ marka, edo siñale ona dan dotrinak, eta Jainkoaren itza ongi entzutea, eta nor diran marka onekin arkitzen diranak. Baña zeren batzuek ez dakien oraindik zer aditzen dan Jainkoaren itzaren izenez, gaur aditzera eman nai dizuet, lenbizia: zer aditzen dan itz Santu onen izenez, eta nolako mesedea dan, Jaunak bere itz au Eliz Ama Santari utzi dion eran utzitzea. Bigarrena, nolako aserrea agertu digun Jaunak beraren itz Santua entzuten ez duenen, eta gaizki entzuten duenen kontra. Irugarrena, zer frutu emendik atera bear degun. Asi gaitezen bertatik.

* * *

Jaungoikoaren itz andia da Jainkoaren Semea bera, edo Trinidadeko bigarren Persona, Aitaren antz ederra, Aitaren adimentutik betikotasun guzian jaiotzen dana, eta ez degu oraiñ itzegiten onen gañean. Jaungoikoaren itzaren izenez aditzen da bada emen Jaunak moldatzen duan ots, eta dei bat guri adierazteko Zerurako bidean jakiñ, eta egiñ bear ditugun gauzak. Egiñ zuan Jaunak gizona bera ezagutzeko, amatzeko, ta

serbitzeko, eta gero berarekin batean Zeruan beti beti doatsu izateko. Eziñ egiñ zezakean, eta eziñ egiñ dezake gizonak betiko bizitza doatsua iristeko egiñ bear dana, ezpadaki nork, eta zertako egiñ zuan. Zeiñ on, eta maitagarria dan Egille andi au? Nola iritsi ditzakean bere lana ongi egiteko bear diran gauza guziak, zer eta nola egiñ bear duan Jauna amatzeko, ta serbitzeko, nola aldegin bear duan bekatutik, eta bekatuaren bideetatik? eta au guzia adierazten dio Jaunak gizonari bere itz Santuaren bidez, eta erakusteaz gañera ukitzen du, eta mugitzen ongi entzuten duaren biotza arretarekin ekiteko bere animaren egiteko andiari.

Bazekusan Jaunak, nori nai ematen bazitzaion beraren itz Santau adi-erazteko eskua, izango zirala Erakusle, ta Profeta gezurtiak, gogoak ematen ziena erausiko zuenak, Jaunak esana bezala, eta beragatik munduaren asieratik Jesu-Kristo etorri zan bitartean, eta Jesu-Kristo etorri ezkeru artu izan ditu neurri ederrak engañatuak izan ez ditezen bera serbitu nai duen animak. Adani, eta beste Patriarka batzuei berak itzezin zien. Lege zarrean adierazi oi zuan bear zana Profeten autik. Lege berrian Jesu-Kristok berak itzezin zien Apostolui, eta Judatarrai, eta erakutsi zuan Zerurako bidea; eta bere Elizari, au da Apostolu Santuak, oen ondorengo Obispo Jaunai, eta oek bidaltzen, edo egiteko onetarako ipintzen dituenai eman zien bere itz Santua adierazteko eskua. Eta norbaitek agertzen, edo aditzera ematen ezpadu itz Santu au Eliz Ama Santak bere buruagandik, edo Jesu-Kristo gandik artu duan eran, kentzen da onelako Predikari dongea lan onetatik. Onela utzi dio Jaunak bere itz Santua Eliz Ama Santari. Emendik Eliz Ama Santak ipintzen dituan Predikariak dira Jaunaren itz Santua gugana igarotzeko bideak, eta Jaunaren itza da bide oetatik gure adimentura, eta biotzera igarotzen dana. Predikariaren otsa ez da belarrietaraño baizik iristen; baña Jaunaren itza, ongi prestatua dagoanean bat, barrena dijoa.

Ezagutzeko orain *Nolako mesedea dan* era onetan Jaunak bere itz santua Eliz Santari utzitzea, begira, Kristaua, *nor dan* guri itzegiteko neurri onen ederrak artu dituan? Nondik datorkigun onenbeste onra guri, eta ez beste askori? Zer ondasunak ekarri dituan, eta egun oro dakartzian Jaunaren itzak? Nor ote da guri itzegiteko neurri aiñ ederrak artu dituan? Esan degu, Jauna bera dala neurri oen artzallea; baña ongi, ta betaro gogoan erabilli ote degu, Nor dan guri itzegiteko ainbeste neurri artu dituan? Jaun au da iñoren, eta ezeren bearrik ez duana. Jaun au da bera beregan ezin geiagoraño doatsua, eta doatsuna bera. Jaun au da gauza guzien Egillea, Jabea, ta guzien kontua daukana. Jaun au da Errege, ta Agintari guzien Erregea. Ta Jaun andi onek artu izan ditu ainbeste neu-

rri gurekin itzegiteko? Izan bedi Predikaria S. Pedro, Jaun onek itzegiten dio ongi entzuten duanari; izan bedi Judas, Jaun onek itzegiten du ark bere Maisuaren itz santua adierazten duanean. Izan bedi S. Juan Krisostomo, Jaun onek itzegiten du eta au bera gertatzen da Elizako beste edozeiñ Predikarik itzegiten duanean ere. Etzerate zuek itzegiten dezuena, baizik nere Aitaren Espiritua da zuetan itzegiten duana, esan zien Jesu-Kristok bere Apostolui: *Non estis vos, qui loquimini, sed Spiritus Patris mei, qui loquitur in vobis.*

Nondik guri onenbeste onra? Jaunaren itzaren egia partitzen da Eliz Ama Santaren barrutietan bizi diranen artean bakarrik; gañerako guziak, itz santu onen lekuan, aditzen ditue etsai galgarriak erakutsi, eta zabaldu dituan gauzak. Nondik bada onra onen andia? Nondik, Jaunaren ontasun, eta urrikimentu andiagandik baizik? Au ongi ezagutu bagendu, ez giñan Jaunaren itza entzuteko izan geran bezain zabarrak izango.

Zer ondasunak ez ditu ekarri Jaunaren itz Santuak? Oro zait nola-koa arkitzen zan mundua Jesu-Kristok bere lege santa adierazteko bidaldu zituan Apostoluak munduaren lau bazterretara. Juduak ez, bete jende guziak etzuen ezagutzen Jainko egiazkoa lenagoko denboretan-ere, Dabidek zionez. Ezagutua da Judean Jaungoikoa, zion. *Notus in Judaea Deus.* Gañerako bazter guzietan adoraten ziran idoloak, edo arriz, zurez, eta beste gairen batekin egindako iduri, edo figurak, eta oetan Demonioa. Erreñu bakoitzean bazituen nortaki zenbat Jainko farragarri. Eta nolako bizitza izan al zitekean Jainko egiazkoa ezagutzen etzan lekuetan arkitzen ziran bizitza? Naita ez guziz loi, eta itsusia, geienetan beintzat. Argatik zion Dabidek aldegin due guziak Jaunagandik, galdu dira Jaunarentzat: *Omnnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt,* ezta gauz onik batere egiten duanik, bear bezala beintzat. *Non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.* Eta Judatarrek berak nola bizi ote ziran? Oek ere gaizki, zenbait atera ezkeru; bada etzuen ezagutu nai izan beren Mesias, edo Salbatzallea, eta ezagutu ordean gurutzian illerazo zuen. Ona nolakoa zegoan mundua Jesu-Kristok bere legea adieraztera bidaldu zituan Apostoluak. Mundu guzira joan da aditzera eman giezue jende-mota guziaz nere legea, esan zien Jesu-Kristok. *Euntes in mundum universum praedicate Evangelium omni creature.* Gauza miragarria! Arrantzale batzuek ziran Apostoluak, eta alaere urte gutxiren barrunbean desegin ziran idoloak, ezagutzen ziran erreñuetan beintzat, asi ziran jende guziak Jainko egiazkoa adoraten, eta Jesu-Kristoren gurutzea egiñ zan siñale guziz onragarri: S. Pedrok berak Judatarrai predikatu zien lenengo egunean bertan iru millari arerazo zien Jesu-Kristoren legea. Ekusten dezu, Kristaua, zer

ondasunak ekarri dituan Jaunaren itz Santuak? Itz onek Asia, Afrika, ta Europa ipiñi zuan Jesu-Kristoren legean. Itz onek Italia, Alemania, Ingalterra, Frantzia, ta España fedearen argiz bete zituan. Itz onek Amerikako bazterretan aienatu zuan idolatriaren gau illuna. Eta denbora oetan-ere zer ondasunak ez dakartzi itz Santu onek bear bezala entzuten dan errietan? Itz onek argitzen ditu adimentuak, desegiten ditu bekatuaren gelak, eta berotzen ditu Kristauak, Zerurako bidean gogoz ibiltzeko. Argatik deitzen dio Eskriturak: *Sua bezalakoa: Quasi ignis*, eta Jaunaren ots indartsua: *Vox Domini in virtute*. Itz onek ateratzen ditu bekatuaren bideetatik, beste gisatan zentzatu ezin diran asko bekatari, garizumako denboran, eta Misioetan iñoiz ekusten dan bezala. Itz santu onek askotan desegiten, biguintzen, eta gozatzen ditu biotzik gozakaitzenak, eta arri biurutuak zirudienak. Argatik Jeremiasek ipintzen du arraiak puskatzen dituan malluskaren pare: *Sicut malleus conterens petras*. Ekusten dezu, Kristaua, nolako mesedea dan Jaunak bere itz santua Eliz Ama Santari utzi dion eran utzitzea? Ta ala ere itz au entzuteko bidetik iges egin dezu ainbeste bider? edo egon zera gogo gaiztoarekin, edo lo? Eskergabekeriaren itsusia! Au ezagutu dezazun, goazen ekustera nolako aserrea agertu duan Jaunak beraren itz santua entzuten ez duenen, eta gaizki entzuten duenen kontra.

* * *

Zeiñ-ere andia, eta baztergabea dan Jaunaren ontasun, eta miserikordia, ez da txikiagoa beraren zuzentasun, edo Justizia, eta aserratzen da askotan, ekusirik gure eskergabekeriak, eta ez gutxiena oek beraren itz Santuaren kontra diranean, era askora agertu digun bezala. Nolako aserrea agertu ote du bada Jaunak beraren itz Santua entzuten ez duenen, eta gaizki entzuten duenen kontra? Au aisa ezagutuko degu, begiratzen badegu, zer esaten duan Eskritura Santak, eta zein kastingu izugarriak egin dituan Jaunak eskergabekeria onegatik.

Baldin begiratzen badegu, zer dion gai onetan Eskritura Santak, arkituko degu beñik bein Isaias Profetagan mastiaren parabola. Ipiñi zuan Jaunak masti bat; itxi zuan, eta erdian egin zuan torre bat bere tola-reakin. Egon zan mats gozoen ustean, baña oen lekuan eman zituan basa-matsak, edo gaziak. *Expectavit, ut faceret uvas, et fecit labruscas*. Ekusirik au esan zuan Jaunak: Nik masti eskergabe oni kenduko diot esia, sartu dedin nai duan edozein, eta artu dezan gogoak ematen diona. Botako ditut egin niozkan pareteak, eta erabilliko due onen azpian. Utziko det

etze; ezta moztuko, edo iñausiko, ez eta atxurtuko-ere. Estaliko due sasiak, eta arantzak, eta aginduko diet odeiai, ez dezeela masti eskergabe onetan euririk batere egin. *Nubibus mandabo, ne pluant super eam imbrem*. Zer aditera ematen ote digu Jaunak masti onekin? Zer, bere itz santua, ta bere laguntzak kenduko dizkigula baizik, baldin entzun nai ezpaditugu bearen Zeruko dotrina, eta lege santa? Arkituko degu gañera Amos Profetagan, nola aditzera ematen dituan Jaunak gose izugarri baten berriak. Nik bidalduko det lurrera gosea, dio Jaunak: *Emittam famem in terram*. ez ogiaren gosea, eta ez uraren egarria, baizik nere itzaren gosea. *Non famem panis, neque sitim aquae, sed audienti verbum Domini*. Ibilliko dira jendeak batetik bestera itz onen billa, eta ez due arkituko. *Circuibunt quae-rentes verbum Domini, et non inuenient*. Aditzen dezu, Kristaua, zer esaten zakun Eskritura Santan? Ekusten dezu, nolako aserrea agertu digun beraren itz santua entzuten ez duenen kontra?

Baña are obeto ezagutuko degu au, egin dituan kastingu izugarri-ara begiratzen badegu. Begira Orienteko bazterretara; denbora baten predikatu zan an Jaunaren itz santua ederki. An predikatu zuen Apostoluak berak, eta gero S. Zirilik Jerusalem, S. Basilio Zesarean, S. Gregorio Nazianzikoak, S. Juan Krisostomok Konstantinoplan. Nola arkitzen dira bazter aek? Mahomaren lege zaterra gordetzen duela. Begira Afrikara, an predikatu zuen S. Atanasio Alijandriako Obispoak, S. Ziprianek, S. Agustiñek, eta beste gizon andi askok, eta gaur arkitzen da Afrikako jendea, edo Mahomaren zorakeria jarraitzen diela, edo idolatriaren illubean. Atoz Europara, ekusiko dezu Rusia, Prusia, Olanda, ta Ingalterra herejiaren azpian, len gure Erljio Santan bizi baziran-ere. Baña zertako nekatuko gera anziñako gauzai begiratzen baldin orain bertan Jaunaren aserreak egin baditu kastingurik izugarrienak gure auzoan, edo Franzia-ko Erreñuan? Emen ugari ereiten zan Jaunaren itz santuaren azia. Nola arkitzen da gaurko egunean? Itz santu onen gosete negargarri batean. Ez due Apaiz Katolikoak an bizitzeko-ere eskurik, eta beragatik ainbeste milla katoliko gaixo daude Jaunaren itz gabe, Sakramenturik gabe, eta fedea galtzeko perill andian. Nondik etorri zaio Franzia-ko gose izugarri au? Etorri zaio, zeren Jaunaren itz santuak frutu gutxi ematen zuan, ugari ereiten bazan-ere, gizon jakintsu batek dionez. Ezta oraindik berrogei urte onek Franzian bere sermoietan deadar egiten zuala, etorriko zala Jaunaren itzaren gosetea, anziñatik Amos Profetak esaten zuan bezala, ezpazuan frutu geiago ematen ereiten zanak; eta ura beldur zan eran gertatu zaio Franzia-ri. Au da, nere Kristau onak, gerok ekusten degun kastingu izugarria. Ez ote da au bera gertatuko gurekin ere? Eztakigu zer ger-

tatuko dan, baña badakigu, gutxitu dala Jaunaren itz santua entzuteko gure aurrekoak zuen gogoa; gutxitu dala Jaunaren etxean egoteko errespetoa. Badakigu Jaunaren itzak ez dituala ematen lengo eran frutu ugariak. Badakigu, oztuaz dijoala fedea, Jaungoikoari ta lagun urkoari zor diogun amorioa. Badakigu atzenean, ezpagera zentzutzen, gure gañean eroriko dala Jaunaren aserrea.

Zer frutu emendik atera bear degu? Lenengo frutua, Jaunaren aurrean umillatzea, eta ezaguturik gure eskergabekeria andia beraren itz santuari dagokan gaiean, erregutu bear diogu, ez gaitzala arren utzi beste Erreñu asko utzi dituan eran. Bigarren frutua entzutea Jaunaren itz santua biotz umill, eta mansoarekin Santiagok esaten digun bezala: *In mansuetudine suscipite verbum insitum, quod potest salvare animas vestras*. Irugarren frutua oraindañoko utsegiteen loietatik biotza garbitzea, eta aurrera kontuz bizitzea Kristauari dagokan eran. Onela iritsiko degu Jaunaren miserikordia, eta uste izan dezakegu betiko gloria. Au opa det zuentzat, eta neretzat, Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean. Amen.

BERROGEI TA SEIGARREN ERAKUSALDIA

Adierazten da lenbizia:

Zer prestaerarekin etorri bear degun Jaunaren itz santua entzutera.

Bigarrena: Nola entzun bear degun.

Irugarrena: zer egiñ bear degun itz santua entzun ezkerera.

In mansuetudine suscipite verbum insitum,

quod potest salvare animas vestras. Jacobi 1.

Entzun ezazue biotz umill, eta manso batekin, zuen animak salbatu ditzakean, Jaunaren itza, esaten digu Santiago Apostoluak. Azkeneko Erakusaldian aditu zenduen, zer aditzen dan Jaunaren itzaren izenez, eta nolako mesedea dan, Jaunak bere Elizari itz au utzi dion, eran utzitzea. Aditu zenduen gañera, nolako aserrea agertu digun Jaunak beraren itz santua entzuten ez duenen, eta gaizki entzuten duenen kontra. Gaur, gai oni dagokan bukaera emateko, aditzera emango det, lenbizia, zer prestaerarekin etorri bear degun Jaunaren itz santua entzutera. Bigarrena, nola entzun bear degun. Irugarrena, zer egiñ bear degun itz santua entzun ezkerera. Goazen iru gauz oek banaka ekustera.

Jaunaren itz Santua da, animaren soroan Aita Zerukoak ereiten duan, azi ederra, eta izen au ematen dio Jesu-Kristok berak: *Semen est verbum Dei*. Aziak, dan onenak, eta bikañenak-ere, frutu ugariak emateko, eskatzen du lur ongi prestatua, eta maneatua. Ereiñ ezperen artoa, garia, edo beste edozeiñ azi etze dagoan lur batean arantzak, eta belar gaiztoak atera gabe, eta beste maneaturak eman gabe; zer frutu aterako dezu? Zure frutua izango da ereiñ zenduan azia galtzea, eta urte guziko gosea. Au bera gertatuko da, eta gertatzen da Aita Zerukoak gure animen soroetan ereiten duan itz Santuaren aziarekin, zeren bear dan prestaerarekin etortzen ez geran. Au ederki aditzera ematen digu Jesu-Kristok ereillearen parabolan. Erein zuan ereille onek azi ederra, baña puska bat erori zan bidearen aldean, eta oñpean galdu zuen andik zebiltzan bidezkoak. Beste puska bat erori zan arrien gañera, eta igartu zan. Beste puska bat

erori zan arantzen artera, eta bereala ito zuen oek. Bakarrik frutua eman zuan lur onean erori zanak.

Zer egiñ bear ote da bada prestaera eder batekin Jaunaren itz Santua entzutera etortzeko? Iru gauza, Kristaua. Lenengo lekuan egiñ bear dan gauza da biotzeko sorotik lar, arantza, ta belar gaiztoak kentzea, au da, aldebat utzitzea arazo, irabazi, eta munduko beste gauzen gogorazio, ta kezakak. Au ez egitera, Jaunaren itz Santua eroriko da lur etzean, eta arantzen artean, eta ez du fruturik emango. Jesu-Kristok berak arantzen izena ematen dio munduko ondasun, irabazi, eta beste gauzen gogorazioai. Doktrinak, eta sermoiak enzutera etorteko egiñ bear dezun bigarren gauza da, zertara etorri bear dezun begiratzea. Au kontuz egiten badezu, nai ta ez gogoratuko zatzu Jaunak erakutsi, ta aditzera eman nai dizuna enzutera etorri bear dezula; au da Errege guzien Erregeak, zure ongille andiak zure onerako itzegin nai dizuna enzutera. Baña au egiñ ordean baldiñ bazatoz zertara zatozen begiratu gabe, edo gauza berriren batzuek aditzeko pozarekin, nola nai dezu dotriñetatik, eta sermoietatik frutua ateratzea? Dotriñiak eta sermoiak enzutera etortzeko egiñ bear dezun irugarren gauza da sortzea zere biotzean gogo, eta egarri andi bat, Jaunak biotzera esan nai dizuna aditzeko eta egiteko. Gosea gorputzeko osasunaren siñalea izan oi dan bezala, era berean Jaunaren itza gogo ta egarri andiarekin enzutea da animako osasunaren siñalea dio S. Juan Krisostomok. *Sicut esurire est sanitatis corporalis inditium, ita et studio magno audire divina eloquia bonae animae valetudinis certissimum est argumentum.* Olloak, txitak, eta beste egaztiak bazka botatzen zatenean gogo andiarekin, eta alkarren leian joan oi dira bazkagana; ardiak era berean joaten dira gatzagana baldiñ au artetxean txintxilik ipintzen bada zakutxoren batean, zeren gatzak gaitz askotatik sendatzen, eta gordetzen dituan. Eta zu Kristaua, etzera gogoz etorriko Jaunaren itz Santua, eta dotrinak entzutera? Eztakizu, itz Santu au dala animen bazka? Au dala animak sendatzeko, eta bekatuaren eritasunetatik gordetzeko gatza? Egizu kontu, leku onetatik datorren guziarentzat astean beiñ botatzen dirala perlak, diamanteak, belarritako, eta ebilla ederrak; atozea, etziñake gogo, eta egarriarekin etorriko? Uste det baietz. Atozea, eta dotrinetan, ta sermoietan Jaunak isurtzen dituan ondasunen aldean zer dira emengo perlak, diamanteak, eta apainduria guziak? Zer gorotza baikik? eta ez dezu begiratu bear, nor dan predikatzen duana, zure gogokoa, espiritu gutxikoa, edo aundikoa dan, baikik zer eta noren partetik aditzera ematen dizun. Denda batera zoazenean ez dezu begiratzen saltzen dagoana nolakoa dan, baikik erosi nai dezun oiala, edo tela ona, edo gaiztoa dan, mer-

kea, edo garestia dagoan. Ona nolako prestaerarekin etorri bear dezun dotrinak, eta sermoiak enzutera. Prestaera onen faltaz zer ondasunak ez ditugu galdu oraindiano? eta mirestsitzen gera mundua dabillen eran ibiltzea? Baña ez gaitezen geiegi onetan luzatu. Dakuskun, nola enzun bear degun Jaunaren itz Santua, edo berbera dana, dotriñiak eta sermoiak.

§ II.

Azia ereiteko lurra prestatzea gauza bearra da, baña ezta asko frutuak iristeko; ereiñ bear da gañera azia, eta ereiñ bear da aziari dagokan eran, eta denboran. Eta era berean Jaunaren itz Santua enzuteko biotza prestatu-ondoan, entzun bear da ez nola nai, baikik ongi. Zer aditzera eman nai ote du Jaunaren itza ongi enzuteak? Enzutea Jainko beraren itza bezala, enzutea Jaungoikoaren itzari zor diogun begiramentu, eta errespetoarekin; enzutea atzenean biotz manso, ta umill batekin. Aditzen dezu, nola enzun bear degun Jaunaren itz Santua? Aditzen dezu itzen otsa, baña asko geiago ez. Atoz nerekin enzun dituzun itz oek aditzera eman nai duena ekustera.

Jaunaren itz Santua ongi enzuteko enzun bear da benik beiñ Jainko beraren itza bezala. Dotrinetan, eta sermoietan esaten zakuna da Jaunak bere lege santan aditzera eman diguna, eta Predikarien bidez itzegiten digu Jaunak berak. Izan bedi dotrinak, eta sermoiak egiten dituana S. Pedro, S. Pablo, San Juan Krisostomo, S. Ambrosio, itzegiten du onen autik Jaunak. Izan bedi Judas bezalakoa, ala ere Jaunak itz egiten du predikatzen duanak Jaun beraren lege Santa aditzera ematen duanean. Etzerate, ez, zuek itzegiten dezuena, baikik zuen Aita zerukoa da zue-tan itzegiten duana, esan zien Jesu-Kristok Apostolui. *Non estis vos, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis.* Baldiñ era oentan enzuten ezpaditugu dotrinak, eta sermoiak, zer frutu atera dezakegu? Frutu atera ordean erraz gerta liteke kalte andia ateratzea, dala ezertan arzen ez dala Jaunak aditzera ematen diguna, dala gerengan esaten degula: *etxerako-ere ona lizake au.* Jaunarren itz Santua ongi enzuteko enzun bear da gañera zor diogun begiramentu, eta errespetoarekin. Baldin sermoia asitzean lo jartzen bazera, eta noizean beiñ au zabalka batzuek egitera atzera lotsatzen bazera; baldiñ dotrinan, edo sermoian erausian bazaude, edo Elizatik irtenda joaten bazera zimitoriora, edo bazterren batera, au da nolerebait Jainkoaz, eta beraren itz santuaz iseka egitea. Au

da adiraztea etsaiarena, eta etsaiarentzat markatua zaudela; eta beldur izan zaite, orrela Jaunaren itz santuagandik igesi zoazenen batean eraman etzaitzan berekin gorputz eta anima. Nere Kristauak, nork sinis lezake, Katolikoan artean au gertatzen dala? Elizaren aurreneko denboretan aii errespeto andiarekin enzuten zan Jaunaren itz Santua, non emakumeak-ere txutik egon oi ziran San Agustinek dionez, eta Santuak eritxo zeude-nai eginda oi zien eseri zitezela.

Izan dira Santuak Eskritura Santa buru utsean baizik irakurritzen etzuenak, zeren Eskritura Santan Jaunak itzegiten digun. Eta guk eztegu begiramentu, eta errespeto andiarekin enzungo Jaunaren itz Santua?

Atzenezan errespeto andiarekin ezezik biotz manso, eta humillarekin-ere enzun bear da Jaunaren itza ongi eta dagokan eran enzun nai badezu, ala esaten digu Santiago Apostoluak. Ta zer esan nai ote digu biotz manso, eta umillarekin enzute onek? Esan nai du, enzun bear degu-la Jaunaren itza sinisten degula dotrina, eta sermoietan aditzera ematen zakuna umilki, ta prest ipinzen degula biotza Jaunak aditzera ematen diguna egiteko, izan dedilla au naiz gozoa, naiz samiña, naiz lakatza, naiz leuna. Sasoi onetan arkitzen zan Dabiden biotza zionean. Nere Jaun Jaungoikoa! prest arkitzen da nere biotza zuk aditzera eman nai didazu-na egiteko, prest arkitzen da bai. *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum.* Samuelek esaten zion Jaungoikoari, itz egin beza Jauna, et aona ni emen prest berorren itzak enzuteko. *Loquere Domine, quia audit servus tuus.* Era onetan enzun izan bagindu dotrinak, eta sermoiak, zeii frutu ugariak ez ginduan aterako oraindañoiko gure urteetan? Baña, nor dira egungo egu-nean biotz umill, eta mansoarekin dotrinak, eta sermoiak enzuten dituen Kristauak? Askok ezin sinistu due Jaunaren partetik adirazten dana, beren uste, oitura, edo gogoaren kontra bada, eta denbora berean edozei gauza sinisten due nork nai esan dezala beren gustokoa danean. Itzegin bedi bear dan eran itz loi desonestoak esateko, keñada lotsagariak egiteko, gauetan berandu etxeratzeko, jai egunak ausitzeko oituraren kontra. Itzegin bedi, amarren premiziak egiteko, Kristau bakoitzak duan obligazioaren gañean, eta izango dira batzuek, edo batzuek aii ezibageak, eta adiurre gaiztokoak animari dagozkan gauzetan, non sinistuko ez duen dotrinetan esaten dana ukitu ditudan gauz oen gañean. Baña itzegin begie beren gogora dan ez jakiñenak, ozta dotrina dakien batek, eta sinistuko due S. Ambrosioren, S. Agustiniñen, eta Santo Tomasen esana baño obeto. Oei deitzen die Jaunak seme errebesen, edo Jaungoikoaren Lege Santa aditu nai ez duenen izenarekin: *Filii notentes audire legem Dei.* Zuek, nere Kristauak, zuek zerok egia onen testigu ipintzen zaituet.

Ekusten dezu, Kristaua, nola enzun bear ditugun dotrinak, eta sermoiak? Dakuskun bada oraiñ, zer egin bear degun oek enzun ondoan.

§ III.

Lurra ondo prestatzea azia ereiteko, eta ondoren kontuz ereitea gauza bearra da fruturik izango bada; baña ezta oraindik asko abustura iristeko. Azia erein ondoan estali bear da erne dedin; erneta-ere gorde bear da kontuz piztietatik, bidezkoetatik, ganaduetatik, eta gañera denbora egokietan eman bear zaizka bere maneaturak, eta jorrak. Eta ona nere Kristauak, dotrinak, eta sermoiak enzun ondoan guk egin bear deguna Jaunaren itz santuak gudan bere frutu ederrak ematea nai bade-gu. Estali bear dira biotzean pensamentu onakin eta gogoan erabilliaz dotrinan aditu diran gauzak, erne eta errotu ditezen. Atozea ezperen, baldin Jaunaren itza aditu ondoan bereala utzitzen badiozu zure gogoari nolanai ibiltzen leneko atsegin loien ondoren, edo beste munduko gauzetan; baldiñ Elizatik irtenda bereala etxerako bidean, eta etxean bertan asitzen bazera ergelkerietan, eta itzketa alferretan, zer frutu aterako dezu dotrinetatik, eta sermoietatik? Fruturik batere ez, edo txit gutxi, zeren Jaunaren itz Santua erne baño len biotza betetzen dezun munduko gauzen arantzaz, edo gogorazioz. Au gerta ezdakizun emendik aurrera, kontuz biotzean gorde ezazu Jaunaren itz Santua, Elizan, bidean, eta etxean erabilzu gogoan. Eztezu iñoiz ekusi zer egiten duan ardiak, eta idiak larrean ibilli ondoan? Asitzen da auzmarrean, eta ederki txikituz len jan duana, igarotzen du urdallera. Au bera egin bear dezu zuk, nik, eta beste edozeñek Jaunaren itz Santua aditu ondoan, San Agustiniñek esaten digun bezala: *Quae audistis cogitate.. Quae comedistis ruminare, sic enim eritis animalia munda, et apta epulis Dei.* Era onetan asiko da ernetzen, eta errotzen Jaunaren itza zure biotzean, eta kontu egin bear dezu piztiak, bidezkoak, eta ganadua, au da etsaiak, zure griña txarrak eta lagun gaiztoak galdu ez dezeen, eta atzenezan berriz, eta berriz dotriñak eta sermoiak enzunaz, Zerurako bidean saiatuaz lagundu bear diozu Jaunaren itzak zure biotzean asi duan obrari.

Ar ezazue bada, esango dizuet berriz ere Santiago Apostoluarekin, ar ezazue biotz umill, eta manso batekin zuen animak salba ditzakean Jaunaren itza: *In mansuetudine suscipite verbum insitum, quod potest salvare animas vestras.* Enzun ezazu itz santua lurra lenago prestatzen dezula; enzun

ezazu Jainko beraren itza bezala begiramentu, eta errespeto andiarekin; enzun ezazu umilki sinisten dezula, eta prest jarzen zerala Jaunak aditzera ematen dizuna egiteko. Enzun ezazu, eta kontu egin azi on au ez gal-tzeaz. Zuk era oentan ekusiko dituzu frutu ederrak, eta iritxiko dezu onen ondoren betiko bizitza doatsua. Amen.

ABENDUKO ETA GARIZUMAKO IGANDEETAKO SERMOIAK

NOTA

Aita Santu Benedikto amairugarrenak agindu izan zuan, sermoien sarreran aditzera eman zezeela Predikariak dotrinako gauzaren bat. Ala egiten da Españan. Abendurako, eta garizumako beste gauz askoren artean ongi izango da adieraztea bekatariak Jainkoagana biurtzkeo duen egin-bide, edo obligazioa, zer dan bekatua, zenbat eratakoa dan, nola prestatu bear degun Konfesioko Sakramentuan gure animak garbitzeko, ta beste onelako gauzak. Orain ipiñiko ditut Obispadu onetako, Aginte gai oni dagozkanak.

«Ordenamos así mismo á nuestros Párrocos, y á todos los demas Predicadore de nuestra Diocesi, tanto Seculares, como Regulares, que en las saluciones, de todos sus Sermones de cualquiera asunto, misterio, ó festividad que sean, expliquen cathequisticamente un punto de doctrina Cristiana: con estilo facil, llano, y perceptible: *Littera Pastorales D.D. ab Irigoyen Episcopi Pompolonensis. pag 65*».

LENENGO DOTRINA

*Bekatariak bere Jaungoikoagana
biurtzeko duan, eginbidearen gañean.*

Anziñatik ipiña dauka Eliz Ama Santak *Abendua* esaten diogun denbora Santu au. Batzuek dioe S. Pedroren, besteak S. Gregorioren denboran asi zala, baña dana dala asiera onezaz, guk dakiguna da, Eliz Ama Santak ipiñi zuala Abendua, Jaunaren itza adituaz esna ditezen bekatariak bekatuaren lo pisutik, eta biur ditezen lenbait len ain gaizki utzi zuen Jaun Jaungoikoagana. Izan bedi bada gaurko dotrina, bekatariak Jainkoagana biurtzeko duan, egin-bide, edo obligazioaren gañean.

Utzi dezu, Kristaua, zure Jaun Jaungoikoa? Erori zera bekatuan? Beartua zaude beraz lenbait len, edo beintzat asko luzatu gabe beragana biurtzera, edo konfesatzen zerala, edo egiaz, eta biotzetik damutzen zerala onezko damuarekin, edo berbera dana kontrizioarekin: betiko utzitzen dituzula bekatua, ta bekatuaren bideak, etxeak, adiskidetasunak. Ala erakusten dizu dotrinak. *Bekatu mortalean erortzen dan guzian, bereala konfesatu bear du* (bekatariak) *barka dakion?* galdetzen du dotrinak, eta erantzuten du: *On lizake baña premiazkoa ezta.* Galdetzen du berriz: *Zer egin bear du bada?* Erantzuten du: *Bere bekatuen egjazko damua emendatzeko proposituarekin iduki, eta Eliz Ama Santak agintzen duanean konfesatu.* Beartua zaude beraz, bekataria, utzi zenduan zere Jaun Jaungoikoagana biurtzera lenbait len, edo beintzat asko luzatu gabe: eta onetan asko zabartzea da bekatu berria.

Beartua zaude, Jaunak bere Profeten autik esaten digunari begiratzten badiogu. Ar ezazue begitan gaiztakeria, ta bekatua: *Odite malum,* amatu ezazue bizitza ona, dio Amos Profetak. *Diligite bonum.* Garbi zaitetze, eta zaute sendoro zeren garbitasunean: *Lavamini, mundi estote,* ken itzatzue gogorazio gaizto oriek, gera zaitetze gaizkiz gaizki, ta bekatuz bekatu ibiltzetik, esaten digu Isaias Profetak. *Auferite malum cogitationum vestrarum, quiescite agere perverse.* Ken itzatzue, eta zerengandik bota egin dituzuen bekatu oriek guziak: *Projicite a vobis omnes praevaricationes vestras, in quibus praevarivati estis:* eta egizue biotz, eta espiritu berri bat, deadar egiten du Ezekiel Profetak: *Et facile vobis cor novum, et spiritum movum.* Ona, bekataria, nola Profeta oen autik agintzen dizun Jaunak, biur zaitzela beragana.

Beartua zaude gañera zere Jaunagana biurtzera bera biotz osoz amatzeko Aginte andiari begiratzten badiogu. Amatuko dezu dio Jaunak; amatuko dezu zure Jaun Jaungoikoa zure biotz guziaz, zure anima guziaz, eta zure indar, ta alegin guziaz. «Nere Aginte onen itzak gordeko dituzu kontuz zure biotzean; kontatuko dieztezu zure umeai, gogoan erabiliko dituzu etxean eserita zaudenean, bidean zabiltzanean, *oian zaudenean, eta oietik jaikitzen zeranean*». Itz oetan aditzera ematen digu Jaunak, zein egin-bide andia dan bera amatzeko degun egin-bidea; eta zein arre-ta andia izna bear degun beraganon z biotza jasotzeko, ta ongina, ta amoriozko afektoak egiteko. Eta, bekatari ainbeste denbora onetan bekatuan oatua bezala bizi zerana, nola Jaungoikoa amatzeko Aginte andi oni erantzungo diozu, zeregandik aienatzen ezpadezu bekatua, eta biurtzen ezpazera Jaun beragana? Eztakizu, eziñ amatu dezakezula zure Jaungoikoa begitan artzen ez dezula bekatua? Eziñ serbi ditzakezula bi nagusi, bekatua, ta Jaungoikoa?

Beartua zaude, bekataria, Jaunagana biurtzera, norena zeran, kontuz begiratzten badezu. Atozea, etzera Kristaua? Eta eztakizu, *Kristauak* esan nai duala *Kristoren gizona?* Ala erakusten zaku dotrinan. Etzerate ez zerenak, esaten digu S. Paulok: *Non estis vestri,* baizik Jesu-Kristorenak: *Vos autem Cristi.* Beraz zu, Kristaua, etzera zerea, baizik Jesu-Kristorena, zeren Jesu-Kristok Jainkoa dan bezanbat ezerezetik egin zinduan; zeren gañera bere odol prezitsuarekin erosi zinduan. Emendik atera ezazu, etsaiari eman diozunean zure anima, kendu diozula Jabe egiazkoari eskergabekeria itsusi batekin, eta beragatik beartua zaudela kalte ori desegitera, ta zere Jabe onagana biurtzera. Ala egiñ zuan Ebanjelioko Seme ondatzalleak. Ezagutu zuan bere gaizkia, ta esan zuan: joango naiz nere Aitagana. *Ibo ad Patrem meum.* Artu zuan Aitak ongina, ta amorio andi batekin; barkatu ziozkan bere bekatu guziak; biurtu, edo berriro eman ziozkan Aita Zerukoaren Seme bati zegozkan doai, ondasun, eta deretxo guziak. Zergatik ez dezu zuk-ere au bera egiñ bear, bekataria?

Beartua zaude onetara, begiratzten badiogu bekatu barkatu gabeak, bekatu berrietarako dakarren perillari. Damuz desegiten eztan bekatuak bere kargarekin bekatu berrietara darama, dio S. Gregoriok. *Peccatum, quod mox per paenitentiam non deletur, suo pondere ad aliud trahit.* Eta Santo Tomasek dio, Jaunaren grazian arkitzen ez danak ezin luzaro iraun deza-leala berriro bekatuan erori gabe. Au da egia bat, Kristaua, egun oro ekusten, eta gertatzen danak argiro erakusten dizuna. Errazago arkituko dezu bekatu larrietan beñere erori ez dana beñ bakarrik erori dana baño. Ta zer izango da, baldiñ bekatuan erorita arretarik ezpadu bekatariak

Jaunagana biurtzeko? Zer, mendiaren erpiñetik amiltzen asi dan arriarekin gertatzen dana baizik? Atzenean beartua zaude, bekataria, zere Jaun Jaungoikoagana biurtzera, ez nolana, baizik lenbait len, edo asko luzatu gabe; zeren bestela betiko su, eta garren artera amiltzeko perillean egongo zeran. Ill bear dezu, bekataria, ta eztakizu noiz. Eztakizu aurten, edo urrengo urtean, aste onetan, edo urrengoan, gaur, edo bigar etorriko zatzun erioa; baña badakizu ez diola iñori-ere barkatzen, ta lapurraren eran, usterik gutxiena danean datorrela. Ta etortzen bazatu bat batetan bekatuan zaudela, zer izango da zuzaz? Argatik esaten digu Jaunak: Ez luzatu egunetik egunera zure Jaun Jaungoikoagana biurtzea: *Non tardes converti ad Dominum Deum tuum, et ne differas de die in diem*, zeren bat batean zure gañean izango dan beraren aserrea. *Subito enim veniet ira illius*. Eta Jesu-Kristok berak beñi, ta berriz, eta askotan agintzen digu, gaudela ernai, zeren eztakigun noiz etorri bear duan Jaunak kontuak artzera. *Vigilate ergo, quia nescitis, qua hora Dominus vester venturus sit*. Zenbat gaur infernuan arkitzen ote dira Jesu-Kristoren esan au ezertan artu gabez? Pensa ezazu, bekataria nolako perillean zauden eta biur zaite lenbait len zure Aita onagana; eta egitzu berarekin pakeak. Bizi zaite Kristauari dagokan eran, onela iristeko betiko bizitza doatsua. Amen.

ABENDUAREN LENBIZIKO IGANDERAKO 1.a

*Bakoitzak eriotzaren une edo puntuan
igaro bear degun juizioaren gañean.*

Erunt signa in sole et Luna, Luc. 21

Abenduaren lenbiziko igandea degu gaur, Kristaua; eta beartua nago zuri denbora onen berriak ematera. Eliz Ama Santak Pazkoaren aurretik ipiñi zuan berrogei eguneko baraua, guk argenban Jesus bildots mantxarrik gabea biotz garbiarekin, eta denbora ari deitu oi diogu *garizuma*. Era berean ipiñi zuan eguerriren aurretik beste garizuma bat, Jesusen jaiotzarako presta gindezen gure bekatuen damuarekin, barau, Konfesio ta Komunioarekin, eta deitzen zaio denbora oni *Abendua*. Batzuen iritzian ipiñi zuan usanza eder au S. Pedro Apostoluak berak; baña Aita Santu Benedikto XIV dionez, ipiñi zuan S. Gregorio andiak.

Garizuma au leku batzuetan atsitzen zuen S. Martin egunetik, bes-teetan Santu guzietatik: leku batzuetan barautzen zan egun oro, beste batzuetan astean iru egunez; eta zenbait lekutan Pasioko denboran bezala aldareak estalzen, ta janzi beltzakin esaten ziran Mezak: orain ere utzitzen du Elizak Gloria kantatzea, eta Mezak esaten dira janzi morearekin. Eta gañera Komunio Santua artzen zuen Kristauak gutxienez igandee-tan. Ona, Kristaua, zer dan, eta zertarako ipiñi zuan Eliza Ama Santak Abendua. Nai luke orain ere Eliz Ama Santak, denbora santu onetan guk utzitzea betiko bekatua, ta bekatuaren bideak, eta Jesusek erakutsi digun Zerurako bideari jarraitzea arreta andiarekin. Onetarako gaur itzegiten digu, azken-kontutako egunaren aurretik agertuko diran, siñaleen gañean. Agertuko dira, dio S. Lukasekin, eguzkian eta illargian egun aren siñale oek: *Erunt signa in sole et luna*. Asiko da itsasoa orroaz, eta guziak ibilliko dira arriturik, erkiturik eta beldurturik, zer ekusi bear ote dan munduarekin. Emendik artu oi da azken-kontuetako edo juizioeko egunaren gañean, gaurko egunean itzegiteko bidea. Baña bi dira, nere Kristaua, zuk eta nik eta guziok igaro bear ditugun kontuetako egunak, edo juizioak. Batari deritza *bakoitzarena*, eta au izango da, eta izaten da eriotzaren une, edo puntuan bertan. Orduan ongi iriteten dana, gerokoa ere ongi irtengo da. Bigarrenari deritza *guziena*, eta au izango da, mun-

duaren bukaeran. Autsetan biurtuko dira etxeak, erriak, erreñuak, basoak eta ganaduak. Outs biurtuko dira gizon eta emakume guziak. Agertuko da Zerutik Aingeru bat, eta tronpeta batekin otsegingo du: altxa ill guziak, eta atozte kontuak ematera. Adituko da ots au Zeruan, infernuan eta bazter guzietan. Anima onak jatxiko dira Zerutik, eta sartuko dira bere goreputzetan atsegin andiarekin; baña gaiztoak irtengo dira infernuko su eta garren artetik eta sartuko dira beren gorputzetan gogoaren kontra eta madarikazioa dariela, eta utziko ditue ordutanik erretzen eta kiskaltzen. An bilduko dira gizonak ezezik Aingeru onak eta gaiztoak ere. Agertuko da Jesu-Kristo guzien Juez, eta kontu arzallaa bere Ama maitagarriarekin; emango die guztiai dagoten sententzia; idikiko da lurra; eta amilduko dira guziak infernuan, Luzifer eta Aingeru gaiztoakin batean. Itxiko dira orduan infernuko ateak, eta betikotasun gustian ez dira idikiko. Igoko da Jesus onakin Zerura: *atozte, esango die, nere Aitaren bedeinkatuak*, atozte, arrezazue munduaren asieratik zuentzat prestaturik dagoan Zeruko Erreñua.

Bi juizio oek maiz eta kontuz gogoan erabili bagindu, etzan ez, izan dan bezalakoa izango gure bizitza, eta etziran izan diran adiña izango gure bekatuak; baña gertatu zakuna da munduko iduripen, eta utsaren ondoren lilluraturik gere egunak igarotzea eta kontuetako egunean ondo irteteko bear dan eran ez bizitzea. Aurrera ere au bera gerta eztakigun, bekataria, itzegin nai dizut gaur, bakoitzak eriotzaren une, edo puntuan igaro bear degun juizioaren gañean, eta aditzera emango dizut, *zeñ izugarria dan bekatariarentzat*.

Birjiña txit Santa bekatarien Ama gozoa, ekusten dezu zuk zeñ kontu estuak eman bearrak geran eriotzako une izugarria datorkigunean. Ekusten dezu, zeñ aztuak bizitu geran geroko kontu oez, eta zeñ ongi irten gaitezkeala, bizita on, eta eder bat artzen ezpadegu. Baña nola zuzenduko gera gu onetarako zuk ez laguntzera? Zu zera, Ama maitagarria, gure esperanza, *spes nostra*; argitu itzazu bada gure adimentuak, eriotzako orduan igaro bear degun juizioaren izugarritasuna ezagutzeko: esna itzazu gure biotzak garai onean gure kontuak zuzentzeko, eta emengo egunak ongi bukatzeko; egin dezakezu bai au guzia, ta geiago iristen dituzula guretzat onetarako bear ditugun Zeruko laguntza ugariak. Au da gaur eskatzen dizugun mesedea, Aingeruarekin batean esanaz: Abe Maria.

Ill bearrak, eta Jaunaren aurrean kontuak eman bearra gera, bekataria. Ala erakusten dizu zure fede santak, eta sinisten degu Katoliko guziok. Erabakia dago gizonarentzat beñ illzea, eta ondoren kontuak

ematea: guziok agertu bearrak gera Jesu-Kristoren jarleku, edo Tribunalaren aurrean dio S. Paulok. Beraz zu ere, bekataria, iltzen zera- nean, agertuko zera Jesu-Kristoren jarlekuaren aurrean, eta juzgatua izango zera zure bizitzari dagokan eran. Eztakizu Jesu-Kristo gizona danez jatxiko dan, edo ez anima bakoitza juzgatzer. Baietz dio Aita Santu Inozenzio III, beste askok uste due ezetz; baña berdin da zuretzat Jesu-Kristo gizona danez jatxitzea, edo ez jatxitzea zu juzgatzer, zeren Jaungoikoa danez arkituko dan zu iltzen zeran lekuan, eta an bertan juzgatuko zaituan. Zein izugarria izango dan juizio au bekatariarentzat eza- gutzeko, begira zaiezu arretaz, orduan igaroko zaizkitzun gauzai. Asi zaitte nerekin batean.

§ I.

Egizu kontu, bekataria; jartzen zerala azkeneko asnasetan; ordua datorrenean irteten dala gorputzetik zure anima. Utziko dezu orduan zure gorputz ori arren bazka izateko. Utziko dituzu zure adiskideak, onrak, arrotasun, eta apaindurak; utziko dituzu emengo izan, edo ond- sunak ainbeste nekerekin bildu dituzunak; utziko dituzu gorputzaren atsegin mota guziak, eta igaroko zera denboratik betikotasunera. Pauso au utsegiten badezu betiraunde guziko utsegiña izango da. Arkituko dezu zere burua bakardade ikaragarri batean, egin zinduan obra on eta gaiz- toak bai, baña beste lagunik ez dezula. Asiko zera alde guzietara begira- tzen. Ekusiko edo ezagutuko dezu zure goien dagola Jauna bere jarle- kuan zuri kontuak artzeko, zure azpian infernua, zure alde batean infer- nuko dragoia, zu irintsitzeko prest; eta bestean Aingeru guardakoa. Nork esan ta adiratzi, bekataria, sarrera onetan zuk igaroko dituzun kez- kak, beldurrak, eta estutasunak? Non dira denbora batean Jaungoikoren lekuan amatzen zinduan idolo, edo adiskide aek? Non dira zure anima galerazten zizuen urlia aek? Asiko da infernuko dragoia, edo deabrua, zu salatzen. Bekatari au esango dio Jaunari; bekatari au izan da soberbia bera; onek nai zuana egiten etzuenen kontra, bere biotzean gorderik iduki du beti gorrotoaren, eta bengantzaren sua; ez dio onen minga- ñak barkatu lagun urkoaren onrari, ta bazter guzietan zabaldu ditu gorroto- ren txingarrak. Bekatari onek, bere denbora igaro du aragiaren atsegin lizunen ondoren. Ez dio barkatu bere buruari loitzen zuala eskuka zikiñakin; ez dio barkatu ez ezkongai, ez ezkonduai; ez die barkatu abe-

reai berai ere; eta bere losentxakin galdu ditu ainbeste anima. Alferrak izan dira onentzat zure Sakramentuak eta itz Santua; alferra zure odol prezioetsua. Bekatari au izan da besteren gauzari askotan atzaparra egotzi diona; saldu-erosi itsusietan sartu dana; zure legeak agintzen zionik, edo ez du eman, edo eman du txarrena gogoaren kontra. Bekatari onek bataioko egunean eman zuan nigandik aldegiteko, eta zu biotz osoz amatzeko itza; eta bere denbora guztian izan da nere serbitzari eta adiskide andia. Onek eman zuan bekatutik eta bekatuaren bideetatik aldegiteko itza, eta bere egunak igaro ditu gaiztakeriaren bideetan. Onek eman zuan munduaren arrotasun eta zorakeriak utzitzeko itza, eta bizitu da arrotasun eta zorakerien ondoren. Juez guziz zuzena, anima au bere bekatuak-gatik nerea izan da oraindiano; eta erabaki ezazu nerea izan bear duala aurrera ere betiko. Au ta geiago dio S. Agustiñek gai onetan, ta S. Bizente Ferrerrek kontatzen digu, gazte bat espiritu eraman zuala Jaunak juizio-ra. Bereala asi zitzaizkan demonioak begien aurrean ipintzen egin zituan bekatuak. Añ andia izan zan artu zuan ikara, non beregana zanian egin zituan penitentzia txit gogorak.

Eta zuk, bekataria, dakusazunean zere burua gisa onetan, noron izuliko dituzu zure begiak? Aingeru guardakoagana? Baña Aingeru guardakoa bera izango da zure bigarren salatzallea. An agertuko du zenbat alegiña egin duan zu bekatuaren bide, eta lagun gaiztoetatik ken-erazteko; zenbat gogorazio, edo pensamentu on bidaldu dizkizun bizitz on bat artzkeo, eta guzia izan dala alferra. Jauna, esango dio Jesu-Kristori: Zuk dakizu iseka egiten zuela zure urrikimentuaz, eta baliatu nai izan ez duala zure odol prezioetsuaz: altxa zaitez Jauna zure Zuzentasunaren ezpatarekin, eta eman zaiozu dagokan saria: *exeat condemnatus*.

Irugaren salatzallea izango da zure barrengo ezaguera bera, edo konzienzia. Aditurik demonioak, eta Aingeru guardakoak zure kontra esan duena, izaturik, eta ezertako kemenik gabe geratuko zera, eta nai ta nai ez zure barrenak esango dizu, zuriak dirala agertu dituen bekatuak: eta oen oroipena izango da zuretzat oñazerik andiena, eta infernuko ar ozkariaren anz bat. Naiago izango zenduke une onetan, mendi guziak zure gañera erortzea, eta oen artean lerturik ezer ezera biurtzea, ezen ez estutasun onetan zere burua ekustea; baña ezin diteke au, eta nai ta ez aditu bear dituzu Juezak egingo dizkizun karguak.

§ II.

Eta zein da Juez au? Jesus, Jaungoiko, ta gizon egiazkoa, ezin geiagorano jakintsua, eta zuzena. Juez bat bakoitzari emango diona bere saria, egiñ dituan obra on, edo gaiztoai dagoten eran. Juez onen aurrean ez due ezer balioko, ez ondasunak, ez jakiundeak, ez bitartekoak; eta esaten dizu Ezekiel Profetaren autik: juzgatuko zaitut zure bizitzaren eran eta begien aurrean ipiñiko dizkitzut zure bekatu nazkagarriak. *Judicabo te juxta vias tuas, et ponam contra te omnes abominationes tuas* (Ezech. 7). Begiratuko diot, esaten digu Sofoniasen autik, Jerusalem, edo animari argia arturik, au da nere jakiundearen argiarekin. *Scrutabor Jerusalem in lucernis* (Sophon. 1). Begiratuko die bada Jaun onek, bekataria, zure utsegite guziaz, eta etzaio ezkututuko batere. Ekusiko ditu zure animaren ezkutuenean lotsaz gorderik dauden bekatu oriek; ekusiko ditu zure zabarkeriaz egin dituzun utsegiteak. *Scrutabor Jerusalem in lucernis*. Ekusiko du nola eranzun diezun zure estadu, edo karguaren egin bideai. Ekusiko ditu zuk bekatu txikitat artzen zinduan ergelkeriak, erausi eta itz alferrak, eta guzien kargua artuko dizu, S. Matheok dionez. Ekusiko ditu zure obra onak, eta begiratuko die nola eta zergatik egiñak diran. *Scrutabor Jerusalem in lucernis*.

1. Ekusirik era onetan zure itz, pensamentu, eta obra guziak asiko zatzu bere karguak egiten. Nik, esango dizu, nere ontasunez egin zindudan ezerezetik, eta egin zindudan ni ezagutzeko, amatzeko, eta betiraunde guzian nerekin batean Zeruan bizitzeko. Nola erantzun diozu mesede oni?

2. Nik prestatu munduko etxe eder au, lurrean egon bear zenduan bitartan zure bizileku izateko, eta ornitu nuan zuk bear zinduan gauza guziaz, eta emendik irteten ziñaneko prestatu nuan Zeruko erri eder ori. Nola erantzun diozu mesede oni? Ah! Eskergabea, lurreko gauzaz baliatu zera nere kontra altxatzeko.

3. Nik eman nizkitzun oroipena, adimentua, ta borondatea nizaz oroitzeko, ni ezagutzeko, ta amatzeko, eta oez baliatu zera bekatuaren bideak, eta atsegin lizunak amatzeko.

4. Nik eman nizkitzun begiak, belarriak, mihia, eskuak, oñak Zerurako bideari kontuz jarraitzeko, eta oez baliatu zera, bekatua bekatuaren gañean egiteko.

5. Ni, ekusirik zu Adanen bekatuarekin galdua, jatxi nintzan Zerutik, egin nintzan gizon, ta gurutzean eman nuan zugatik nere bizitza: begira zaiezu, eskergabea, nere esku-oñetan, eta saietsean arkizen diran siñale oei. Zer geiago egiñ bear nuan zugatik? Eta nola erantzun diezu mesede oei?

6. Nik utzi nizkitzun Elizan zazpi Sakramentu zu nere graziaz eta birtutez betetzeko. Eta zuk biurtu dituzu zure puzoi. Zenbat bider egin dituzu konfesio gaiztoak edo lotsaz, edo zeren bekatuak bideak uzteko biotzik etzendum.

7. Ni, zukanako ongina, ta amorioz geratu nintzan Aldareko Sakramentuan zuri emateko nere gorputza, nere odola, eta naizan guzia. Nola erantzun diozu nere ongina ta amorio oni? Ah! doakabea, Judasen eran jartzen ziñan nere maian.

8. Nik bidaldu nuan nere Aineruetatik bat zu gordetzeko, eta Zerurako bidean giatzeko; nik ipiñi nituan nere Elizan zuri Sakramentuak, eta nere itzaren ogia emateko eskudunak: nik deitu dizut ainbeste bider Zerurako bidera, eta ez dezu aditu nai izan nere deirik. Ez da zukan arkitzen obra onik, eta zure bizitza guzia loitua dago bekatuz. Eta au gutxi baliz bezala galdu dituzu ainbeste anima nere bizitzaren kostuz erosi nituanak. Au da niri zor zeñidan eskerra? Bekataria, zer erantzungo diezu kargu oei? Mututurik geratuko zera, eta begiratuko dezu alde guzietara, urrikimentuaren billa bezela: baña nor urrikituko da zuzaz dio Jeremiasek. *Quis miserebitur tui Jerusalem* (cap. 15). Ez zure Aingeru guardakoa, ez zure izeneko Santua, ez, bekataria, Ama Birjiña guziz Santa, zeren denbora zanean, enzun gor egin diezun. Begiratuko ote diozu zure kontra leoi aserre baten eran dagoan Juez ari? Baña nork izan ausardia onetarako? Job Santuak oroiturik Jaunaren ordu onetako aserrez dio: *Nork eman lekikedan infernuko su, eta garren artean ezkutaturik egotea, zure aserrea igarotzen dan bitartean?* (Cap. 14): eta S. Juan Krisostomok dio, errazago iroso litezkeala eziñ konta al oñaztar, edo arraio, ezen ez Jesusen aurpegia aserraturik ekustea. *Infinita satius est fulmina sustinere, quam illam miten faciem nos aversantem videre* (Homil. 47 ad populum). Ez dago bada, bekataria, zuretzat inondik ere laguntzarik, eta aditu bearra zera zure bizitza dongeari dagokan sententzia.

§ III.

Oraindaño ixillik egon naiz, esango dizu; baña oraiñ etorri da aldealdetik nere aserrea zure gañean ixurtzeko ordua: eta juzgatuko zaitu zure bizitzari dagokan bezala. *Nunc de proponquo effundam iram meam super te.. et iudicabo te juxta vias tuas* (Ezech. 5). Zuk ez dezu gorde nai izan nere lege garbia: nik orain uzten zaitu Satanasen mendean, *betika*. Zuk ez dituzu ezertan artu, nik zuretzat irabazi nituan Zeruko bizitza doatsua, eta atsegin-kontentuak, eta nik bidaltzen zaitu betiko su eta garren artea; *in sempiternum*. Zoaz madarikatua, nigandik, zoaz: *in ignem aeternum*. Itsatsiko zaio infernuko dragoia eta amilduko dira infernuan.

§ IV.

Aditzen dezu Kristaua, zeñ izugarria izango dan guretzat eriotzako puntuan igaro bear degun *juizioa*? Zer egin al dezakegu guk orduan ongi irteteko? Ez dago, ez dago beste biderik ezpada oraiñ denbora degunean Jaunagana biurtzea, eta bizitza berri garbi bat egitea. Oraiñ gure alde degu Aingeru guardakoa: orduan izango da gure salatzaile. Oraiñ gure alde da Birjiña txit Santa: orduan ez digu balioko beraren bitartekotasunak. Oraiñ Jesus Aita urrikaritsua bezala diez dagokigu: orduan Juez zuzenaren eran dagokigun sententzia emango digu. Au onela izan, eta ez dituzu gaurdanik urratuko bekatuaren kate oriek? Ez dezu artuko Zerurako bide ederra?

Bekataria, zer gaitz egin dizut nik zuri, zuk orrenbeste bidegabe niri egiteko? Esaten dizu Salbatzaileak. *Quid feci tibi?* Gaitz egitea ote zan zu ezerezetik egitea? Gaitz egitea ote zan zugatik gizon egitea, eta gurutzean bizitza ematea? Gaitz egitea ote zan zugatik Aldareko Sakramentuan geratzea? Zer gaitz egin dizut bada zuk utzitzeko, eta bekatuaren bideak jarraitzeko? *Quid feci tibi?*

Nere Salbatzaile maitagarria, asko da: aitortzen det nere eskergabeberia itsusia: erabaki det gaurdanik utzitzea bekatua, eta bekatuaren bideak. Lagunzakizkit, Jauna, zu amatzen, eta serbitzen; onela iristeko zuk neretzat irabazi zendum betiko bizitza doatsua. Amen.

ABENDUAREN LENDABIZIKO IGANDERAKO 2.a

Azken juizioko egunaren gañean.

Erunt signa in sole et Luna, Luc. 21

Noiz artean enzungor egingo diezu, bekataria, zure Jaun onak bidaltzen dizkitzen gaztiguai? Noiz artean iseka egin bear dezu Jaun beraren ontasun, pazientzia, eta urrikimentuaz? Noiz artean zure Jainkoaren ordean maite izan bear dituzu emengo gauza zirzillak, onrak, izanak, eta aztu bear dezu zure zori onaz? Noiz artean lau oñekoen eran bizi nai dezu aragiaren atsegin lizunen ondoren? Zaude gutxi bat, eta enzun itzatzu Eliz Ama Santaren deiak. Deitzen dizu, eta begien aurrean ipintzen denbora onetan mundu guziaren Juez Jesu-Kristoren etorrera. Agertuko dira, esaten dizu S. Lukasekin; agertuko dira etgorrera onen siñaleak eguzkian, illargian, izarretan; eta itsasoaren bagen orroakin izango da lurreen jendeen asaldazio, eta ikara. Erkituko, ta igartuko dira gizonak, zer mundu guziari gertatuko ote zaion begira daudela; izarrak berak-ere alabaña beren lekuak, eta ibillera ederra galdurik orpoetatik atera dirala iduringo due. Orduan ekusiko du mundu guziak gizonaren semea, edo Jesu-Kristo odei batean datorrela esku, eta majestade andian. Gauz oek asitzen diranean begira goronz, eta altxa buruak, zeren aldean arkitzen dan zuen erredenzioa, eta Zeruko Erreñua. Begira pikoari, eta arbola guziai: frutua ematen asitzen diranean, ezagutzen dezue, aldean dala uda. Era berean gauz oek gertatzen dirala dakutsuenean, jakin eza-zue, alderatu dala Zeruko Erreñua. Egiaz esaten dizuet, Juduen jatorria aitu baño len gertatuko dirala gauz oek. Ona, Kristaua, zer berriak ematen dizkitzun gaur Eliz Ama Santak S. Lukasekin. Berri ikaragarriak bekatariarentzat, baño berri Jesu-Kristok berak emanik S. Lukasek letraz ezarriak.

Jesu-Kristoren abendu, edo etorrerak dira bi; igaro zan bata, etorkizun arkitzen da bestea. Aurrenekoan agertu zan jaunzi umillean, gugatik gurutzean bizitza ematera, ta gure, ta bere Aita Betikoaren arteko pakeak egitera. Bigarren etorreran agertuko da mundu guziaren Jaun, eta Juezari dagokan anditasun, eta gloria guzian. Begiratzen dio Eliz Ama Santak alde batetik Jesu-Kristoren aurreneko etorrerari, eta poztutzen

da, abenduko Meza, ta errezoak adierazten duen bezala. Begiratzen dio beste aldetik Jesu-Kristoren bigarren etorrerari, eta Kristaurik geienen bizitza lotsagarriari; ta ekusirik oen gañera datozen betiko suak, eta garrak; betiko nekeak, eta negarrak, naigabetzen da, ta uzten du gloria-ren kantatzea eta zenbait lekutan beltzez jauntzierazo oi zituan aldareak-ere, aste santuaren aurretik egiñ oi dan bezala. Argatik asitzen da gaur bere ume guziai otsegiten, azken-kontuetako egun ikaragarira begien aurrean ipintzen diela. Zertarako egiten ote du au Eliz Ama Santak? Zertarako, gu bekatutik, eta bekatuaren bideetatik kenerazteko baizik? Eliz Ama Santak nai duana eitera mugi zaitezen zu Kristaua, itzegingo ditzut gaur azken-kontuetako, edo juizioko egun andiaren gañean. Aditzera emango dizut lenbizia, munduaren bukaeran etorriko dala Jesu-Kristo guziok juzgatza, ta bakoitzari dagokan saria ematera. Bigarrena, zertarako dan Jesu-Kristoren etorrera andi au. Irugarrena, zer siñaleak agertuko diran etorrera onen aurretik. Enzun nazazu kontuz bekataria.

§ I.

Bagabiltza oraiñ mundu onetan bakoitza bere bidean, eta geienak Jaunaren egun andiaz aztuak. Batzuek onra, antuste, eta arrotasunaren aizeai darraiztela; besteak ondasun, eta irabazien ondoren, usura, tratu zikiñ, eta kutiziaren gogorazioetan erkituak bizi dirala. Besteak gorpuzaren atsegiñ lizunen billa usarrean bezala. Baña erabakia dago gizonarentzat iltzea beñi eta ondoren juzgatuak izatea, dio S. Paulok: *Statutum est hominibus semel mori; et post hoc iudicium*. Jesu-Kristo Jainko, ta gizon egiazkoa da gure kontu artzalle, eta Juez guztiz Jakintsu, zuzen, eta Guzalduna; ez zeren Aita, eta Espiritu Santua-ere Juez izango ez diran, Trinidadeko iru Personak alabaña esku, eta podere bat due, eta irurak Juez izango dira; baizik zeren juez izatea jakiundeari dagokan gauza dan, eta era onetako gauzak Semeari berezkiro ditxeozkanak bezala aditzera ematen diran Eskritura Santan. Gañera Jesu-Kristo izango da bada gure kontu artzalle, ta Juez, ez Jainkoa dan bezanbat bakarrik, baita gizona danez-ere. Jesu-Kristo ipiñia dago bizien, eta illen Juez, dio S. Pedrok: *Ipsa est, qui constitutus est a deo iudex vivorum, et mortuorum*. Eman zion Semeari juzgatzeko eskua, zeren gizona, edo gizonaren Semea dan, dio Jesu-Kristok berak: *Potestatem dedit ei iudicium facere, quia filius hominis est*. Itz

oetan aditzera eman zuan Jesu-Kristok, S. Agustiñek dionez, zala gure Jueza Jainkoa dan eta gizona dan bezanbat.

Iltzen zeranean, bekataria, zure gorputza geratuko da obian arren baza izateko, baña anima joango da Jesu-Kristori bizitza guziko kontuak ematera. Bere jakiundearekin, argia bere eskuetan artuta bezala, miratuko ditu zure obra onak, eta gaiztoak, zure itzak, pensamentuak, eta lan guziak; zure zabarkeriak, eta bekatu itsusiak. Ala adirazten du berak Sofonias Profetaren autik: *Scrutabor Jerusalem*. Era onetan miraturik zure bizitza guzia, emango du dagokizun sententzia, S. Juanen autik esaten digun bezala: *Dabo unicuique vestrum secundum opera sua*; ta zu joango zera irabazi dezun lekura. Ill zan aberats kutiziaz betea, ta jatxi zan aren anima infernura; ill zan Lazaro beartsua, ta joan zan onen anima Abrahamen aldera. Onela bakoitzaren anima eriotzaren ondoren Jesu-Kristoren aurrean agertzea, eta juzgatua izatea da *bakoitzaren juizioa, eta partikularra* deitzen dioguna; eta juizio au ezta betikotasun guzian ez aldatuko, ez desegingo.

Bakoitzaren juizio onez gañera izango da munduaren bukaeran beste bat *guziena* esaten zaiona. Bukatuko da mundu au bere iduripen, zorakeria, losentxa, eta tranpa guziakkin; eta orduan munduaren Salbatzalea, bere Ama maitagarriak, Zeruko Aingeru ta doatsu guziak inguratzen duela, odei eder batean etorriko da biziak, eta illak, edo onak, eta gaiztoak juzgatza. Au anziñatik aditzera eman zuen Isaiasek, Zakarias, Habakuk, Dabid, eta beste Profetak. Au adizera eman zuan S. Juan Bautistak. Au aditzera eman zuan beñ, berriz, eta askotan Jesu-Kristok berak. Au atzenean aditzera eman zuen Apostoluak, Kredoaren zazpigarren Artikuluan esan zuenean: *Andik etorriko da biziak, eta illak juzgatza*. Eta dotrinak Jesu-Kristoren gizatasunari dagozkan Artikuluen artean zazpigarrena ipintzen du gaurko misterio onen gañean, diola era onetan: *Zazpigarrena siniste, etorriko dala biziak, eta illak juzgatza, esan nai du: onai gloria ematera, zeren aren mandamentu Santuak gorde zituen, eta gaiztoai pena betikoa, zeren gorde etzituen*. Ona, bekataria, misterio bat zuk, nik, eta guziok siniten deguna. Baña siniste oni dagokan eran bizitu gera? Eta gaur bertan nola bizi ote gera? Baña goazen aurrera. Dakuskun, zertara-ko dan Jesu-Kristoren etorrera andi au.

§ II.

Baldiñ eriotzaren une, edo puntuan bertan juzgatua izango bada bakoitza; baldiñ orduko juizio, eta sententzia ezpada betiraunde, edo eternidade guzian aldatuko, edo desegingo, zertarako ote da bigarren juizio *guziena* deritzana? Eta zertarako azkeneko egun andi artan Jesu-Kristo zerutik lurrera etortzea? Gauz andi, eta askotarako izango da Jesu-Kristoren etorrera au, eta benik beñ mundu guziari adierazteko, zeñ Letart, edo Probidenzia jakintsu, eta zuzena izan duan gauza guzietan. Ala dio S. Agustiñek: *Facturus publicam justitiae suae fidem*. Oraiñ ekusten, aditzen, eta gertatzen diran gauzakkin miretsitzen gera, eta bear bada esaten degu: *Nola du Jaunak paziencia? Nola gertatzen dira gauza oek?* Ekusten degu, Katolikoek errietan ugari ereiten dala Jainkoaren itzaren azia, ta geiena erne-ere gabe galtzen dala, eta denbora berean Asian, Afrikan, Amerikan bazter andiak arkitzen dirla nork itz Santu au aditzera eman ez duela. Ekusten degu gaiztakeriak, lapurretak, urdakeriak gañez egiñ duala munduan. Ekusten ditugu erri asko galduak, erriaren onari dagozkan, neurriak artu gabez. Ekusten degu, beldur gabe egiten dirala bekatuak, zeren Jaunak bereala ematen ez duan geinean bakoitzari dagokan sententzia, Eskritura Santan esaten zakun bezala: *Quia non profertur cito contra malos sententia, absque timore ullo filii hominum perpetrant mala*. Ekusten dira munduan zenbait gizon, eta emakume etxean guztiz bearrak, eta adiñik onenean iltzen dirala, utzirik umeak buru gabe, eta bizi-modurik ikasi gabe; eta denbora berean beste gizon edo emakume bat etxean, eta errian kaltea besterik egiten ez duana, adiñ andira iristen dala, ta bultzaka-ere ezin beste mundura bidaldu duela. Ekusten dira beñ baño geiagotan Kristau onak neke, gurutze, eta samintasun andien artean, eta gau, ta egun nekatzen dirala-ere ezin iritsi duela arto puska bat beren, eta umeen gosea iltzeko; ta beste batzuek, bekatuaren bideetan baizik nekatzen ez diranak, eta ejemplo gaiztoa ematen duenak; eta alae-re osasunan, eta ondasunetan nai bezala arkitzen diranak, eta bear bada munduak alabatzen dituala. Iltzen danean, artzen du oetako bakoitzak irabazi duan saria, baña eztakigu, zer igarotzen dan orduan eta ekusten diran gauzak arrituak bezala utzitzen gaitue. Ala gertatu zitzaion Dabidi, ekusirik gaiztoak eraz, eta ondasunez beteak. Ala gertatu zitzaion Job Santuari-ere, eta zion: *Zergatik bizi dira gaiztoak, eta izan dira ondasunez beteak? Quare ergo vivunt impii, et sublevai sunt, sonfertatique diviliis*.

Argatik etorriko da Jesu-Kristo azken kontuetako egunean, eta aditzera emango dio mundu guziari, nolako jakiunde, eta zein neurri zuzen, eta miragarriakin iduki duan guziaren kontua.

Etorrera au izango da gañera mundu guziaren aurrean biur dakion Jesu-Kristori zor zitzaion, eta gaiztoak ainbeste eratan galdu dioen onra. Nork eztaki, nere Kristauak, zenbat alegiña egin, eta egiten duen Satanasek, Juduak, herejeak, Kristau gaiztoak Jainkoaren Seme, eta munduaren Salbatzalle Jesus maitagarriari dagokan onra kentzeko? Esan bezee ezperen emen gizonen artean ekusi zituan bidegabeak. Esan bezee eman ziozkeen azoteak, arantzazko koroak, eta gurutzeko eriotzak. Esan bezee gurutzean zegoan denboran, eta gero egin ziozkeen iseka, ta desonrak. Esan bezee atzenezan geroztik hereje, ta Kristau gaiztoetatik ekusi dituan txarkeri, ta bidegabeak. Orain ixillik dago, baña egun andi artan agertuko da mundu guziaren aurrean gure Jaun, Errege, ta Jueza bezala, ta alatzat ezagutuko, ta adoratuko due, ez onak bakarrik, baita gaiztoak-ere gogoaren kontra bederik. Begiratu dioe gurutzean illerazo zuenari, eta geratuko dira mutuen eran: *Omnis iniquitas oppilabit os suum.*

Jesu-Kristo gure Jaunak bere onrari ezezik begiratu nai dio bere adiskide, eta serbitzarien onrari ere; eta beragatik Jesu-Kristoren azkeneko etorrera izango da onen onrarako, eta gaiztoen lotsatzeko. Bizitza au da gau illun bat bezala, eta onek dirauen artean ez dira askotan ezagutzen onak, eta gaiztoak. Sartzen da Elizan bere denbora birauen, gorrotoaren, kutiziaren, murmurazioaren bekatuetan garotzen duan emakume bat, ta jartzen da andre, modestia, errespeto, eta beste modu ederretan bizi dan, baten aldean. Sartzen da beste emakume, edo neskatx ergel ura. Sartzen da arako askorentzat bekaturako biska, ta lazo izan dan neskatx ez garbi ura, ta jartzen da birtutearen bidean bizi dan baten ondoan. Sartzen da gizon erriaren, eta lagun urkoaren gauzetan beti sisetzen ari dan bat. Sartzen da arako, otsoaren eran animak galtzen dabillen, mutil ura, eta jartzen da Jaunaren beldur santuan bizi diran gizon, eta mutill presturen batzuen aldean. Eztakigu nor dan, eta askotan onra, ta alabzarik andienak daramazki gaiztoak, eta ona geratzen da zokoan aztua. Baña bizitza onetako gaua igarotzen danean, agertuko du Jesu-Kristok nor nor geran; ta agertuko du alako eran, non bakoitzak argiro ekusiko duan bere bizitza guzia, eta besteena: bere eta beste guzien obra on, eta gaiztoak, baita biotzeko lekuri illunen, eta ezkutatuena-ere. Ala esaten digu S. Paulok: *Illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium.* Baldin noizbait utsegiteren batzuek gertatu bazitzaizkitzun, eta gero Jaunagana biurtuik bizitza onari jarraitu badiozu, ez dezu lotsarik batere ekusiko, zeren

ondorengo damuaren, negarren, konfesio, ta obra onen edertasunak estaliko dituan zure bekatuak ta estaliko ez nola nai, baizik txit eder dirudien eran. Ala ekusi zuan Marina Eskobar beneragarriak Santa Maria Magdalena. Zori onekoak, dio Dabidek, beren utsegiteak barkatuak, eta estaliak dauzkeenak. *Beati, quorum remissae sunt iniquitates, et quorum tecta sunt peccata.* Baña baldin enzungor egin badiezu Jaunaren gaztiguai; baldin bekatuaren bideak ez utzitzeagatik igesi ibilli bazera Jaunaren itzagandik; orduraño biotzean korapillatua, eta ezkutatu iduki arren zure gaiztakeria, ekingo dizue erditzeko miñak, Oseas Profetak dion bezala, eta zure lotsa andiarekin agertuko, ta ekusiko dira zure bekatuak mundu guziaren aurrean. *Colligata est iniquitas Ephraim, absconditum peccatum ejus. Dolores parturientis venient ei.* Ai! zu gizon erriaren gauzak ixillka sisetzen bizitu zerana, edo kargudun izan zeranean zere lanari baizik begiratu ez diozuna! Ai! zu zar berde, edo mutill zañ-ezurretaraño gaiztakeria igarorik zaudena! Orain ixillik, eta ezkutuan daude zure sisetzeak, zure zabarkeriak, eta emendik etorri diran kalteak; orain estaliak bezala daude zuk zere bakarrean, eta bein batarekin, gero bestearekin egin dituzun bekatu zikiñak; baña badator kontuen egun andia, ta ezta gauza ain estalirik, non ta agertuko eztan, ain ezkutaturik non jakingo eztan dio Jesu-Kristok. *Nihil enim est opertum, quod non revelabitur, et occultum quod non scietur.* Ai! zu emakume, edo neskatx, aurtasunetik ergelkeriari, jolas, eta ibillera lizunai ederretsi zeniena; itsusiak, eta nazkagarriak dira zuk zere bakarrean, zuk zure lagunakkiñ, zuk urliarekin, eta sandiarekin egin dituzun lanak. Ezkutuan daude orain lan oriek, baña badator guzia agertuko duan ordua: *Nik agertuko ditut,* dio Jaunak, zur lan itsutsi oriek, eta ipiñiko ditut mundu guziaren begietan: *Revelabo pudenda tua in facie tua, et ostendam gentibus nuditatem tuam.* Ain andia izango da bekatariak orduan artuko duan lotsa, non naiago izango lukean infernuko zokorik illunenean ezkutatu egotea.

Ezta onenbesterekin kontentatuko Jesu-Kristo. Onen artean izango dira asko berak onak izateaz gañera beste asko Zerurako bidean ipiñi zituenak, dala erakuste ederrakkin, dala ejemplo onakkin: egin dezagun kontu Apostoluak, Elizako gurasoak, Erljioko ordenen buru-nagusiak, Predikari, ta konfesoarek, ta guraso kontuzkoak. Ill ziran oetatik asko, ta illko dira betiko azkeneko eguna baño len, baño utzi zuen Zerurako azi ederra, ta azi au erneaz, errotuaz, zabalduaz joango da; eta eztaki munduak noraño ugaritu diran, edo ugarituko diran azi onen frutuak. Era berean gaiztoen artean asko, edo geienak izango dira, berak gaiztoak izateaz gañera beste askori infernurako bidea erakutsi ziezanak, edo liburu

gaiztoakin, edo itzez, edo ejemplo gaiztoz: oetatik dira herejeen buruak, aur inozenteai bekaturako erakusten diezanak, guraso, eta errietako kargudun zabarrak, bekaturako biska, eta lazoak prestatzen dituen mutill, neskatx, eta beste bitartekoak. Oek illta-ere geratuko da infernurako azia; ta azi au erneaz, eta zabalduaz joango da, eta ezta kigu norañoko kalteak ekarriko dituan. Baña Jesu-Kristok, onai dagoten onra guzia emateko, eta gaiztoak osotoro lotsatan ipintzeko, mundu guziaren aurrean agertuko du, zenbat anima irabazi zituen batzuek, zenbat galdu besteak, zenbat mesede egin zuen onen erakuste, ta ejemplo onak, zenbat kalte gaiztoenak.

Atzenean Jesu-Kristoren etorrera au izango da onak atsegin-kontentuz, ta gaiztoak penaz beterik utzitzeko, ez bakarrik animaren aldetik, baita gorputzaren aldetik-ere. Egin bazituen onak Zerurako irabaziak, eta gaiztoak infernurakoak, gorputzak-ere lagun izan zituen irabazi oetan, eta beragatik nai du Jaunak, denbora betetzen danean piztu dituzen oek, eta animakin batean parte izan dezeen edo atsegin-kontentuetan, edo penetan, eta eman nai die sari au mundu guzia begira dagoala. Zeiñ poz andia anima onentzat egia oek gogoan erabiltzea! Baña denbora berean zer pena! Zer illuntasuna, eta tristurak gorputzaren atsegin lizunak, ibillera gaiztoak, eskuka loiak, keñada lotsagarriak, itz desonestoak utzitzeko biotzik ez duan, bekatarientzat! Orra, Kristaua, zertarako izango dan bigarren juizio *guziena* deritzana, eta azkeneko egun andi artan Zerutik lurrera Jesu-kristo etortzea. Noiz izango ote da etorrera au? Galde au egin zioen Jesu-Kristori Aposloluak, baña atzeratu zien beren jakin-naia esaten ziela: eztagokizue zuei Aita Zerukoak beregan gorderik dauzkan denborak jakitea; Aitak berak baizik eztu egun, eta ordu aren berririk, ez eta Zeruko Aingeruak berak-ere. Alaere Jaunak aditzera eman zituan Eskritura santan zenbait siñale, ta oek orain ukitu bear ditugu, laburtxo bederik.

§ III.

Jesu-Kristo gure Jauna munduari kontuak artzera etorri dedin baño len agertuko dira asko siñale. Entzun itzatzu oetatik batzuek. Lenengo siñalea, baña urrutikoa. Altxako dira jendeak jendeen, Erreñuak Erreñuen kontra; izango dira gerrak, gosea, izurria. Siñale au aditzera eman zigun Jesu-Kristok berak, baña siñale onekin ezta mundua konturako. Bigarren siñalea: ugarituaz joango da Kristauen artean gaiztakeria,

ta bekaturak, eta oztuaz Jainkoaren, eta lagun urkoaren ongina, ta amorioa. Zabartuko dira gurasoak, eta umeak izango dira eskergabeak. Zabartuko dira, dio S. Hypolito anziñako martiriak, animen arzaia, eta jendeak izango dira errebesak beren artzaintzat. Siñale au ere eman zigun Jesu-Kristok berak. Irugarren siñalea: munduaren bazter guzietan, Erreñu, Probinzia, eta erri guzietan aditzera emango da gure Lege Santa. Oraindik leku, ta bazter asko dira, batezere Amerikan, ezagutzen ez diranak, ta gure legearen berririk ez duenak, baña munduaren bukaera baño len aditzera emango zate guziaz. Siñale au-ere aditzera eman zigun Jesu-Kristok. Laugarren siñalea: Ante-Kristoaren, arako Jaungoikoaren, Jesu-Kristoren, eta Eliz Ama Santaren etsai ikaragarri aren etorrera. Etsai au agertu baño len Kristau-talde andiak aldegingo due, S. Paulok dionez Eliz Ama Santagandik: *Veniet discessio primum*. Ezta kigu, Kristaua Eliz Ama Santagandik aldegitte au igaro dan, edo etorkizun dagoan; dakiguna da, goizaldeko bazter guziak, edo orientekoak aldegin zuela, eta Mahomaren zorakeria darraiztela. Guk dakiguna da txit anziña ez danean, aldegin zuela Prusiak, Sueziak, Dinamarkak, Ingalterrak, Olandak, eta Alemaniako bazter askok. Guk dakiguna da, gure egunetan aldegin duala Franziaiko Erreñuak. Era onetan ainbeste nekeren kostuan Jesu-Kristok ipiñi zuan Eliza gutxituaz, eta bakardade negargarri batean geratuaz dijoa. Ai! ene! eta zer izango ote da Españaz oraingo eran badi-raue gaiztakeriaren ujaldeak! Gañera Ante-Kristo etorri baño len, edo denbora aetan utziko zaio kateatik infernuko dragoiari, edo Aingeru gaiztoen, eta bekatar guzien Errege Satanasi. Jesu-Kristo ill zanean jetxi zan Zerutik Aingeru bat katea andi bat eskuan zuala, eta gaiztoen Errege au loturik ipiñi zuan infernuaren ondoan, S. Joanek dion bezala: *Et ligavit eum*, eta ala egongo da azkeneko denboretaraño; baña orduan utziko zaio bere sareak, eta lazoak zabaltzen. Sartuko da Ante-Kristoagan, eta onek aren laguntzarekin egingo ditu, nortaki zer kalteak? Egingo ditu Ante-Kristoak bere laguntzallearekin gauza miragarriak, ta mirari, edo milagroen iduripenak. Aterako ditu lurraren, eta itsasoaren azpitik urrea, zillarra, perlak, diamanteak, eta era onetan izango ditu bere eskuan jendeak lilluratzeko, eta engañatzeko bide egoki guziak. Engañatuko ditu batzuek losentxakin, eta ondasunakkin; engañatuko ditu besteak nekeen, eta eriotzaren beldurrez. Ain denbora negargarriak izango dira oek, non Zerurako autuak diran animak berak-ere engañatuak izateko perill andian egongo diran. Ala esan zuan Jesu-Kristok berak. Kenduko ditu Sakramentuak; kenduko ditu Meza Santa, Elizetako kantu, errezo, eta gauz on guzia: aginduko du, ezagutu, ta adonatu dezeela Jainkotzat; baña

Jesu-Kristok denbora danean utziko du ill otza; eta amilduko da infernura sufre erazekizko ainzira, edo osin batera, dio S. Joanek: *In stagnum ignis ardentis sulfure* Iru urte, ta erdian iraungo du, Damielek dionez, Elizaren neke onek, eta askoren iritzian Ante-Kristoa illa izango da Olibeteko mendian, nondik Zerura igo zan Jesu-kristo.

Bostgarren siñalea: agertuko dira Henok, eta Elias Profeta, eta predikatuko due Ante-Kristoaren kontra, eta onek illko ditu. Oen gorputzak kale, edo plazetan etzango dira obirik gabe iru egun, ta erdian, dio S. Joanek, eta denbora onen ondoren piztuak izango dira. Seigarren siñalea: Juduak etzuen ezagutu nai izan Jesu-Kristo Mesias, edo Salbatzalletzat, eta illerazo zuen gurutzean. Bekatu onen penan bizi dira itsutuak, eta gogortuak, eta Mesias, edo Salbatzalle berri baten ustean, baña aditurik Eliasek emango diezten berriak eta ekusirik Munduan gertatzen diran gauzak, ezagutuko due beren itsumena, eta darameen bide okerra, eta biurtuko dira Jaunagana, artzen duela gure lege Santa. Au anziñatik aditzera eman zuan Malakias Profetak, eta Jesu-Kristok dio: etorriko da Elias, eta gauza guziak biurtuko ditu beren lekura: *Elias venturus est, et restituet omnia*. Azken kontuetako egunaren siñale oekin elkarren leian eren bekatuak damuz, eta negarrez desegiten ariko dirala bekataria, esan liteke, baña ezta ala gertatuko. Iltzera dijoan eriak bere argi, edo alai uneak izan oi dituan eran izango ditu bear bada munduak-ere bere argi uneak, eta au asko adiña izango da bekataria beren gura-txarren ondoren ibilteko; eta batzuek isekaz galdetuko due, dio S. Pedrok: Non da ainbeste bider esan zakun Jesu-kristoren etorrera: *Ubi est promissio aut adventus ejus?* Jesu-Kristok berak esaten digu, gaiztoak Noeren denboran munduaren urezko bukaera sinistu etzuen eran, ez duela ezagutuko, ta sinistuko azkeneko egun andiaren etorrera ere. Aiñ andia da bekatuak, eta griña txarak animaren begietan zabaldu oi duen lañoa, edo gandua!

Zazpigarren siñalea: aserratuko dira bekatarien kontra Zerua, lurra eta gauza guziak. Illunduko da eguzkia, ezta argirik emango illargiak, izarrak galduko due eren ibillera ederra. Eroriko dira izarrak, edo izarren antza duen suak, eta ibaiak, ta iturriak saminduko, ta galduko ditue. Itsasoa asiko da orroaz mundu guzia iritsi bear balu bezala. Asalduko da aizea, eta erasoko die bekataria turmoiakk, tximista, oñaztar, eta arri ikaragarriakk; lurrerako ditu asko etxe, ta torre, eta arbolak sustraietatik aterako ditu. Lurra, bekataria bere gañean idukitez aspertua balego bezala, asiko da dardaraz; erdiratuko, edo askatuko da asko lekutan, eta irintsiko ditu etxeak, erriak, eta an arkitzen diran gauza guziak. Asiko da infernua lurraren zulo oetakoren batetik kea dariola; botako ditu bere-

gandik langosta mota batzuek aiñ amorratuak, eta puzoitsuak, non bost illabetean ibilliko diran bekataria darraiztela. Zulatuko ditue, eta oek emango duen oñazea izango da dio S. Juanek, arrubioak ematee duanaren antzekoa. Zoratuen eran ibilliko dira jendeak, nora iges egin eztaquila; erkituak, eta igartuak iduringo due. Begiratuko dio auzoak auzoari, senarrak emazteari, gurasoak umeari, eta batak besteari, eta arrituak gertatuko dira elkarren itxura dakustenean.

Zortzigarren, eta azkeneko siñalea: agertuko da suzko ibai, edo ujalde bat bazter guzietara zabalduaz joango dana. Au aditzera eman zuen Isaiasek, Dabidek, eta beste Profeta batzuek. Jaunaren aurretik agertuko da sua, inguratu, eta erreko ditu beraren etsaiak, dio Dabidek. *Ignis ipsum praecedet, et inflamabit in circuitu inimicos ejus*. Igesi ibilliko dira su one-gandik gizonak. Sartuko dira torre, eta gazteluetan; igoko dira mendien gañera, ezkatatuko dira lize-zuloetan, baña alferrik, zeren, noranai dijoazela, eta non nai ezkuta ditezela, atxituko dituan su erretzalle ark. Erreko, ta auts biurtuko ditu gizon guziak ala onak, nola gaiztoak; oek oñaze andiakin, baña onak edo oñazerik gabe, edo noizbait izan zituen utsegi-teai dagoten neurrian bakarrik nekatzen dituala. Auts biurtuko ditu erriak, jauregi, ta torre guziak. Auts biurtuko ditu urrea, zillarra, perlak, diamanteak. Auts biurtuko ditu arraiak, onziak, portuak. Auts biurtuko ditu ganaduak, egaztiak, arbolak, eta atzenean mendiak berak, eta aitzakere auts biurtuko ditu. Lurra, ta lurrean arkitzen diran gauza guziak erreko dira, dio S. Pedrok: *Terra autem, et quae in ipsa sunt opera exurentur*. Au izango da mundu onen bukaera, eta orduan etorriko da Jauna bizien, eta illen juzgatzaera.

Ekusten dezu, Kristaua, nolako berriak ematen dizkigun gaur Eliz Ama Santak? Aditu dezu, mundu onen bukaeran etorriko dala Jesu-Kristo guziok juzgatzaera, ta bakoitzari dagokan saria ematera. Aditu dezu, zertarako dan Jesu-Kristoren etorrera andi au. Aditu dituzu atzenean etorrera onen aurretik agertuko diran siñaleak. Au onela izan, eta oraindañoiko gure urteak igaro ditugu munduko gauza zirzill, eta aurkerien ondoren? ta galdu ditugu gure animak; galdu gure Jaungoikoa, ta betiko ondasunak? Esna gaitezen, eta lenbait len biur gaitezen gure Aita onagana. Biur zaite esaten digu: *Revertere* zai dago, dio Isaiasek, guzaz urrikaldutzeko: *Expectat, ut missereatur vestri*. Ekin bada, bekataria, zure egiteko oni batere luzatu gabe; iristeko era onetan Jaunaren grazia, eta beraren grazian irauten dezula betiko gloria. Amen.

ABENDUAREN BIGARREN IGANDERAKO 1.a

Bekaturako bide, eta perillaren gañean.

*Cum audisset Joannes in vinculis opera Christi,
mittens duos de discipulis suis ait illi:*

Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Math. c. 11

San Juan Bautistak, kartzelan kateakin zegoala, aditu zituan Jesusek egiten zituan gauz andi, ta miragarriak: eta bidaldu ziozkan bere ikasleetatik bi galde onekin: *Zu ote zera etortzeko zaudena, edo besterik ote da guk uste deguna?* Aditu zuan Jesusek S. Juanen mandatua, eta eranzun baño len, mandatariak begira zeudela, egin zituan zenbait mirari, eta esan zien: *zoazte, eta aditzera eman gozkatzue Juani aditu, eta ekusi dituzuen gauzak:* Itsuak ekusten due, errenak errenerarik gabe dabilta, lepradunak garbitzen dira, gorra aditzen due, illak piztutzen dira, eta biotz umildunak ongi entzuten, eta artzen ditue Zeruko erreñuaren berriak. Berri oekin joan ziran S. Juanen mandatariak, eta orduan asi zan Jesus an arkitzen ziranen aurrean S. Juan alabatzen. Nor, edo zer ekustera irten zerate eremura? esan zien. Gizon aldakor, kañabera bezala edozeñ aizerekin beñ batera, gero bestera dabillenen bat? edo gizon janzi eder-leunakin agertzen danen bat? Baña onelakoak bizi oi dira, ez eremuetan, baizik Erregeen Jauregietan. Zer ekustera joan zerate bada eremura? Profetaren bat? Baña nik esaten dizuet, Profeta baño ere geiago dala Juan. Onez esana, eta letraz ezarria dago: *Nik bidalduko det zure aurretik nere Aingerua, eta onek prestatuko ditu zure etorrerarako bideak.*

Ona norañ altxa, eta laudatu zuan S. Juan Jesu-Kristok berak. S. Juanek Jaunaren Aingeruak bezala, egin zuan alegiña, gizonen biotzak presta zitezen Salbatzallearen etorrerarako beren utsegiteen damuz, eta urratzen zituela bekatuaren bide, eta sareak; baña añ andia da bekatuaren bide, eta sareetan bizi danaren lilluramentua, eta itsumena, non asko izan etzan zenbaitentzat, bekatuaren bideak utzierazteko, S. Juanen alegiñ guzia. Oetatik ziran Herodes, eta Herodias. Herodes Erregeak kendu zion bere anaia Feliperi Herodias bere emaztea, ta onekin bizi zan gaizki, eta esanmesa andietarako bidea ematen zuala. Joan zitzaion S. Juan Erregeri eta bere aurpegira esan zion, ezin egin zezakeala alako guzarrik.

Eta zer atera zuan S. Juanek? Herodesek etzuan izan biotzik bekaturako bidea urratzeko: eta Herodias aiñbesteraño erazeki zitzaion S. Juanen kontra, non etzan sosegatu Santua kartzelan katez beterik ipiñerazi zuan artean. Atzenean kendu zioen Santuari lepoa Herodiasen gorrotoari atsegin egiteko. Aditzen dezu, bekataria, zeñ nekez uzten diran bekaturako bide, eta perillak, oetan itsutzen bada bat? Au bera gerta eztakizun zuri ere, itzegin nai ditzut bekaturako bide, eta perillaren gañean. Aditzera emango dizut, lenbizia: zer, eta zenbat gisatakoa dan bekaturako bide, ta perilla. Bigarrena, nola lilluratzen, eta itsutzen duan bekataria, andik irten ez dedin. Atzenean ukituko ditut bekatariari emendik etorri oi zizkan ondoren negargarrietatik batzuek. Baña billa dezagun lenago Espiritu Santuaren argia, bitarteko ipintzen degula Birjiña txit Santa, Aingeruarekin batean agur egiten diogula. *Abe María.*

§ I.

Asko dira Kristauen artean bekaturako bide, eta perill urkoan bizi diranak, eta alaere ezagutzen ez, edo ezagutu nai ez duenak. Oek nekez irtengo dira bekatuaren mendetik, erakusten ezpazate argiro, zer, eta zenbat gisatakoa dan bekaturako bide, eta perilla; eta au da, bekataria, zuk oraiñ aditu bear dezun gauza kontuz, eta bekatuaren kateak urratzeko asmoarekin.

Bekaturako bide, eta perillaren izenez aditzen da artarako bidea ematen digun edozeñ gauza. Orregatik ez da Zeruan, eta ez da lurrean guretzat bekaturako bidea, eta perilla ekarri ez lezakean gauzarik; ainbesteraño alabaña gaude gaitzeron z makurtuak, non edozeñ edozeñ gauzak kuturtu gintzakean bekatuan erortzera, edo gogoz, edo bestela. Alaere ez dira berdiñak bekaturako bide, eta perill guziak. Bata da *urrutikoa*, eta onela deitzen zaio, zeren beregandik urruti daukan bekata, eta gutxitan amilderazo oi duan artan. Bazatuz Elizara, eta ekusten dezu gizon, edo emakume bat ongi janzia. Ekuste au uts-utsik, edo beste salsagarririk ez duala, bekaturako bide, eta perill *urrutikoa* da, eta etzaude onelakoetatik iges egitera beartua; bestela irten bearrak giñake mundu onetatik. Bekaturako beste bidea da *urkoa*, edo urrekoa. Deitzen zaio *urkoa*, zeren bide, ta perill onetan dagoana, edo jartzen dana sarritan erori oi dan bekatuan, edo beintzat erortzeko perill andia dan saiets guzietara begiratu ezkerok. Egizu kontu, an, edo emen jai egunetan biltzen dirala arako

etxe artan mutillak, eta neskatxak: aritzen dira denbora puska batean karta-jokoan, eta ondoren, edo bitartean izan oi dira izketa loiak, keñada lotsagarriak. Batzarre onetara joatea da bekaturako bide, eta perill urkoa. Eta alaere badira etxeetako buruak onelako gazteen batzerreai leku ematen diezanak! Etxeetan gertatzen dana bera gerta ditekete iñuteriko triska ez garbietan, festa denboran, eta basoan ermiten aitzakian egiñ oi diran gazteen batzarreetan: eta gisa berean urliarekin, edo sandiarekin izketan egotearekin. Itz batean, baldin alde guzietara begiraturik, bekatuan erortzeko perill andia bada, orduan bekaturako bide, eta perilla izango da *urkoa*. Eta kontu: *bekatuaren* izenez ez da obrazkoa bakarrik aditzen, baizik gogoz, itzez, eskuz, edo beste edozeñ gisatan egiten dana. Emendik dator gazte ergelak gaitzera kolokatzen asitzen diranetik zentza ditezten artean, bekaturako bide eta perill urkoetan bizitzea, asko beintzat, zeren gogoz, itzez, eta eskuz erortzeko bideetan pozik ibilli oi diran; eta ezertan artzen ez ditue onelako gauzak. Galde bekie zenbaiti, *badezu ezer seigarren mandamentuaren kontra?* eranzungo due: ez Jauna. Beldurtzen da Konfesoarea, zerbait izan litekeala, eta galdetzen dio: *izan da onelako gauza? Bai, Jauna. Alako gauza? Bai, Jauna.* Nola bada esan dezu ez dezula ezer seigarrenaren kontra? Jauna, orrelako gauzak ez ditut ezertan artu. Emendik dator onelako ergelen konfesioak geienean gaiztoak izatea, zeren bekaturako bideak uzteko asmo egaizkorik ez oi duen.

Bekaturako bide, ta perill urkoa izan ditekete, ez seigarren mandamentuko gauzetan bakarrik, baita beste mandamentuak dagoznenetan ere. Ala zenbaitentzat izan oi da jai egunetan ostatura, edo beste edariak saltzen diran tokira joatea orditzeko, eta pakea galerazteko bide, eta perill urkoa. Beste batzuentzat joko. Batzuentzat saldu-erosia, besteentzat beste gauzaren bat. Orregatik bekaturako bide, eta perillaren gañean esaten dana ez da seigarren mandamentuaren kontra gaizki bizi diranentzat bakarrik aditu bear, baizik edozeñ mandamenturen kontra bekatu egiteko bide, edo perill urkoan bizi diran guzientzat.

Bekaturako bide, eta perill urkoa batzuetan da *borondatearen kontra-koa*: esan nai det, ezin batek utzi dezakeana, ala nai balu ere. Badijoa bat itsasoan, eta an arkitzen da bekaturako bide urkoan, edo seigarren, edo beste mandamenturen baten kontra. Bekaturako bide oni deitzen zaio borondatearen kontrakoa, zeren ezin, nai balu ere, aldegin dezakean bide onetatik, itsasoan dijoanak. Au bera gerta ditekete kartzelan dagoan batekin. Era berean borondatearen kontrako bide, eta perillaren izena eman oi zaio, baldin kalte andi gabe ezin utzi baditekete; baña asma alditzekean kalte guziak etorri bear balue ere, utzi bear du bekatariak bekaturako bide

ta perill urkoa, utzi gabe ezin garaitu badu; lenago da alabaña anima beste gauza guziak baño. Bekaturako beste bide, ta perill urkoa da *borondatez-koa*, zeren ala nai duanak kalte andi gabe utzi dezakean: eta onelakoak izan dira geienak.

Gerta ditekete gauza bat berez gaiztoa ez izatea, eta giaztoa izan ordean ona izatea, eta ala ere askorentzat bekaturako bide, eta perill urkoa izatea. Ala eguzkiaren, eta izarren edertasuna ona da, eta alaere anziñako denboran askorentzat izan zan idolatriarako bidea. Era berean gauz ona da ezkonza, errietako kargudun izatea, baña askorentzat dira bekaturako bide, eta perill urkoa. Orregatik aldegin bear dezu, Kristaua, zuretzat bekatu bide, ta perilla dakarten lagun gaizto, izketa, eta jolasetatik, *besteak badijoazela* aitzakiatzat eman gabe. Bearbada ez da aentzat zuretzat adiña perill, edo ezagutzen ez due: eta nolana, dijoazela, edo ez dijoazela besteak, zu beartua zaude bekaturako bide, eta perill urkoetatik aldegitara. Añ gauza bearra da au, non bekaturako bide, ta perill urkoan bere naiez bat jartzea bera bekatu dan, perillari dagokan bekatua egitea zerbaitek eragotziko balio ere. Egin dezagun kontu urliarentzat jai arratsetan ostatura joatea dala orditzeko bide, ta perill urkoa. Badijoa alaere, baña biurtzen da etxera ardorik ukitu gabe, zeren aitu dan. Ez da ordi, baña ordi baliz bezala bekatu egiten du, zeren bere naiez artarako bide urkoan jarri dan.

Bekaturako bide, eta perill *urkoa* izateko ez da sarritan bekatuan erori bearrik, baldin era danean erortzen bada bat. Urtean beñ da iñuteria: urtean beñ izan oi dira erri bakoitzeko festak. Urtean beñ leku batzuetan ermiten aitzakian egiñ oi diran mutill, eta neskatxen biltze, edo batzarreak. Alaere askorentzat denbora oek dira bekaturako bide, eta perill urkoak, zeren erori izan diran, eta erortzen diran, edo gogoz, edo itzez, edo keñadaz, edo bestela. Erri batera etorri oi omen zan Santuren baten argiarentzat eskatzera urtean beñ ermitaño bat aker batek baño bizar andiangoa zuana. Artzen zuen etxe batean eskea bukatu artean, eta etxeke alaba, edo urliaren batekin igarotzen zan ermitaño bizar atsa bear ez lirakean gauzetara. Au gertatzen zan urtean beñ bakarrik; alaere etxe artako sarrera bizar-atsarentzat zan bekaturako bide, eta perill urkoa, zeren era zetorreanean erortzen zan. Baña ezertan artzen dira bekaturako bide, eta perill urko oek? Ez noaski. Igarotzen da iñuteria, igarotzen dira festa denborak, eta gazte ergelak prest egongo dira denbora datorrenean, leneko bide, eta perill urkora joateko, eta urte barrunbean egin dituen konfesioak izango dira geienean gaiztoak, zeren ez duen asmo egiazkorik bekaturako bide, eta perill urkoak utzitzeko.

Atzanean bekatuako bide, ta perilla izan diteke urkoa bekatuak egitiño baño ere lenago, baldin saiets guzietara begiraturik, erortzeko perill andia bada. Josef anziñakoa, Jakoben semea, etzan bere etxeoandreaekin bekatuan erori, baña zegoan etxean egon zan baño geiago egotea izango zan bekatuako bide, ta perill urkoa, zeren orpoz orpo zerraikion emakume gaizto ura bekatu eragiteko, eta onen atzaparretan kapa utzirik iges egin zuan etxetik. Au bera gerta diteke serbitzen dabilzanakin zenbait aldiz. Suerteak ematen dio bati nagusi bat atsegin lizunetara itsutua, ollakoaia, eta fruta guziak dastatu nai dituana: ekiten dio, gerra emanez garbitasunaren kontra, baña sendoro aienatzen ditu tentaldi guziak. Ez da oraindik erori, baña denbora luzean onelako etxean egotea izango litzake bekatuako bide, eta perill urkoa, gizon jakintsu askoren iritzian.

Ekusten dezu, Kristaua, zer eta zenbat gisatakoa dan bekatuako bide, ta perilla? Ta gauz onela badira, diran bezala zenbat izango dira bekatuako bide, eta perill urkoan bizi diranak? Eta perill onetatik lenbait len irten ordean lilluraturik, eta itsuturik eren egoera gaiztoan dirauenak? Au nola gertatzen dan, dakuskun oraiñ.

§ II.

Anima bat bekatuaren bide, eta perilletan nastutzen danean, illuntzen zaio adimentua, eta gogortuaz dijoakio biotza. Baditu begiak, eta ez du ekusten betiko su, eta garren artean amiltzeko zorian dagoala: eta bekatuaren bide, ta saretik irten ordean, an dago lilluraturik, eta itsuturik, eta andik ez irteteko milla aitzakia asmatzen, eta billatzen ditu. Entzun itzatzu bekataria oetatik batzuek.

Lenengo aitzakia: egia da, urlia nere etxean egotea, edo onara etortzea neretzat dala bekatuako bide andia; baña ezin nik etxea utzi dezaket, eta ez eskurik det aren etortzea eragozteko. Atozea, urlia, orrek gorputzaren bizitza kendu nai balizu, zer egingo zenduke? etzenduke alegiñean iges egingo? Etzenduke deadar egingo? Etziñake, ala bear baliz, kontu emango zure gurasoari? Ori bera egin bear dezu bada animaren bizitza kendu nai dizun ori zeregandik aienatzeko. Iges egizu orregandik infernuko otsoagandik bezala. Egizu deadar, ala bear bada. Esangiozu, ezpadizu pakean utzitzen, kontu emango diozula gurasoari, edo besteren bati. Atzanean au asko ezpada bekatuako bideak urratzeko, esan giozu gurasoari zer gertatzen zatzun urliarekin, eta gurasoak artuko ditu bear

diran neurriak. Jauna, gurasoari esaten badiot, galduko du urliak bere izen ona, edo fama gurasoarekiko. Galtzen badu, ori gertatuko zaio bere kulpaz, zeren zuk kontuan ipiñi zenduan.

Bigarren aitzakia: aitortzen det Jauna, oraindano bizitu naizala bekatuako bide, eta perill askotan: denbora batzuetan joaten nintzan etxe batera jokatzeko aitzakian, eta oraiñ ere joaten naiz batzuetan. Urte askoan joan naiz inuteriko dantzetara, eta era berean erriko, eta inguruetako festetara. Gañera bi urliarekin izan det adiskidetasun andia, eta oraindik ere batarekikoak badirau. Denbora orietan izaten ziran itz loiak, keñadak, musukak era zetorreanean. Konfesoreak inoiz esan dit, aldegin dezadala bekatuako bide, eta perill oetatik; baña ez det arretarik ipiñi konfesoreak esan didana egiteko; oraiñ asmoarekin nator berorrek agintzen didana egiteko, eta eman bear dit absoluzioa. Zer diozu bekatari itsua? Elizak, Rituala esaten diogun, liburuan dio: bekatuako bide, eta perill urkoa utzi nai ez duenai etzatela eman bear absoluzioa. S. Karlos Borromeok esaten digu, len konfesoreak kontuan ipiñi ondoan, bekatuako bideak utzi ez dituan bekatariari etzaiola absoluziorik eman bear, bide gaiztoak utzi, eta bizitz onaren siñale egiazkoak eman artean. Utzi itzatzu bada beñ betiko bekatuaren bideak; presta zaite konfesio on bat egiteko, ta orduan egongo zera absoluzioa artzeko sasoiñ.

Irugarren aitzakia: *joango naiz arako etxe artara, non neretzat arkitzen dedan bekatuako bidea: joango naiz arako lagun, eta toki aetara; baña ez det bekatuak egingo; lenago lepoa eman.* Engañatzen zera, bekataria. Bekatuak bidean bere naiez jartzen danak, jartzearekin berarekin nai du bekatua, itzez ezpada, obraz: *Perilla nai duana perillean bukatuko da*, esaten dizu Espiritu Santuak. Zuri gertatuko zatzu tximirrika, edo ingumari gertatu oi zaiona. Badabil tximirrika argiaren inguruan ariñ ariñ: begiratzen dio, eder deritza, eta zenbat eta geiago begiratzen dion, anbat geiago lilluratzten, eta txoratzen da. Alderatzen zaio argiari beñ, ta berriz, eta erretzen zaio oraiñ egoa bat, gero zankoak. Ezta alaere zentzatzten, eta atzanean erretzen da guzia, eta geratzen da illik. Ah zu bekatari, inguma, edo tximirrika guziak baño txoroago egin zerana! Zenbat aldiz au bera gertatu zatzu? Eta alaere *joango naiz, diozu, bekatuak?*

Laugarren aitzakia: *joango edo egongo naiz oraindano bekatuako bidea neretzat izan diran urlia aekin, baña uste det emango didala Jaunak bekatuan ez erortzeko laguntza, eta grazia.* Engañatzen zera bekataria; zeren Jaunak ematen dizkigu bekatuaren bideetatik aldegitako laguntzak, baña aldegiñ ordean geren naiez sartzen bagera bekatuako bideetan, utziko gaitu gure griña txarren atzaparretan. Atozea, zere naiez sartzen bazera karobi era-

zeki batean, naiko dezu erre gabe Jaunak gordetzea? Ez dezu ekusten, au dala zorakeria bat? Eta zorakeria au egin dezu, bekaturako bideetara joan zeranean, zeregan esaten dezula: *Uste det, emango didala Jaunak bekatuan ez erortzeko laguntza*. Oroi zaite zer gertatu zatzun gero. Oroi zaite inuterian, eta festetan igaro zatzunaz, edo dantzan bertan, edo dantza ondoan ezkaratzetan, eskalleretan, zokoetan, etxerako bidean. Oroi zaite bai, eta nai, ta nai ez zure barrunbeak esango dizu, zer dan bekaturako bidean jartzea.

Bostgarren aitzakia: *urliaren etxera joaten naiz, baña ez gauza gaiztoetarako: sandiarekin egoten naiz, baña aspaldi da gure artean gauz okerrik gertatu ez dala*. Izan bedi egia ori guzia, eta demagun, egoten zerala errosarioa esaten; alaere baldin zure egoerak, ibillerak, eta modu guziak ematen badue esanmesa gaiztoetarako bidea, utzi bear dezu jainera ori; S. Paulok esaten digu alabaña, utzi bear ditugula, gauza gaiztoak ezezik, gaiztoen antza duenak ere.

Seigarren aitzakia: *albanu utziko nuke bekaturako bide au; baña zertan nago urliarekikoa galtzen badet?* Atozea, eta zertan zaude, galtzen badezu betiko zure anima? Anima bat bakarra dezu; ori galtzen badezu, non arkituko dezu orren ordaña? Zer protxu du gizonak mundu guzia irabaztearekin, galtzen badu bere anima bakarra? dio Jesu-Kristok.

Zazpigarren aitzakia: *zer esango due etxe artatik irteten banaiz? edo ara joaten ezpanaiz?* Atozea, edo badakie, edo eztakie zure bizitza gaiztoaren berri? Ezpadakie, ez due ezer esateko biderik, zeren etxe batetik irteteko, edo besteren batera ez joateko non nai izan oi dira milla modu, eta ez du orregatik inork ezer esateko biderik. Baña baldiñ badakie errian batzuek, edo askok, nola bizi zeran, poztuko dira oek, bide zuzenean sartu zerala ekustean. Eta ez sinistu ez dakiela inguruko etxeetan bizi diranak zure kontuen berri; galde ezperen iturriai, galde labe-aurreai, galde sukaldeenak laratzai, eta esan albalezee, esango lekee zuri gertatu zatzun guzia, eta geiago. Zuri gertatzen zatzu Midasen bizargille, edo barberoaren ipuiak diona. Midas Erregeak omen zituan belarritzar batzuek, astoarenak zirudienak, eta inork ez ekusteagatik estaltzen omen zituan kontuz illearekin. Egun batean bizargilleak ekusi ziozkan, eta asi zan farraz. Esan zion Erregek eriotzaren pena ipintzen ziola, itzik esaten bazuan gauz aren gañen. Irten zan barberoa Erregeren etxetik, eta eztanda egin nai zion barrenak ekusi zuana esateko gogoz, baña izutzen zuan eriotzak. Joan zan erritik kanpora, eta soro, edo zelai batean egin zuan zulo bat, sartu zuan burua, eta aspertu zan arte guzian aritu zan esaten ekusi zuana: *Midasek asta-belarriak ditu, zion; Midasek astabelarriak ditu*. Aspertu

zanean itxi zuan zuloa. Gero an jaio ziran kañaberak, eta oek, aizeak zerabiltzkianean, otsegiten omen zuen barbeorak ereiñ zuan kanta: Midasek asta belarriak ditu. Au bera gertatzen zatzu zuri ere bekataria. Nork, edo nork jakindu zure bizimoduaren berri: onek, eztanda egiteko zorian zeukan bere burua, eta esan dio zerbait bere adiskide bati; ark beste batzuei, eta Midasen asta belarriak bezala agertu dira inguruan zure pausoak.

Zortzigarren aitzakia: *bekaturako bideak utzitzea añ gauza bearra dan ezkeru, esango diot urliari, bukatu dirala gure kontuak, egin dezala konfesio on bat*. Atozea, ta aitzakia onekin bizi nai dezu bekaturako bide, eta perill orretan? Egizu kontu, itotzeko zorian iduki duala otsoak ardiren bat. Andik laster badijoa ardi txoroa otsoagana, eta esaten dio: *Agur otso jauna egun on*. Gauza bat zuri esan bearrean nago, eta da oraiñ adituko dezuna: *etzaitzela izan oraindano beñ ardiokoa; gaizki itz egiten due zuzaz: arrezazu bizimodu on bat*. Uste dezu, orrenbesterekin onduko dala otsoa? Ondu ordean, ardi txoroari egotziko diozka atzaparrak, eta egingo du artzaz gura duana. Au bera gertatuko zatzu zuri ere, bekataria, aitzakia oriekin geratzen bazera bekaturako bide, eta perillean: eta beldur naiz, etorri ditezen zure gaiñ bekaturako bidean dirauenai etorri oi zaizten ondoren negargarriak. Ukituko ditut oraiñ oetatik batzuek.

§ III.

Bekaturako bidean bizi danari datorkion lenengo ondorena da Jaunak ukatzea, bekatuan ez erortzeko, eta beragana biurtzeko bear diran, Zeruko laguntzak: eta oek gabe geratuko zera zure gura txarren atzaparretan, Zeruko inz, eta euri gozoak gozatzen ez duen lur elkor bat bezala. Au da ondoren izugarria, eta bekatuaren bidean bizi danak beregan dakusana; Jaunak alabaña ematen ditu bekatuaren bideetatik aldegitteko laguntzak, baña aldegin nai ez duanari utzitzen dio bere gura txarrai jarraitzen neurria bete artean. Atozea, bekataria, eta alaere ez dezu biotzik, bide gaizto orietatik aldegitteko?

Bigarren ondorena da zuretzat alferrak izatea Sakramentuak, eta Jesusen odol preziotsua; zeren bekaturako bide, ta perill urkoak uzteko biotzik ez dezun bitartean, ezin Sakramenturik ongi artu dezakezun. Au da egia bat Katoliko guziak aitortu bear duena, utzi ditezkean bide, ta perillen gañean itzegiten dala.

Irugarren ondorena izan oi da eriotza gaiztoa; zeren, edo batetan illko da onela bizi dana, edo prestaera txararrekin. Ala gertatu zitzaion Toledoko inguruan bekatuak bidean bizi zan ezkutari bati. Izan zuan noizbait Birjiña txit Santaren jaiera andia, baña urteetan zerbait aurreratu zanean, asi zan atsegin lotsagarrien ondoren, eta bizi zan gaizki, etxean zuan, aide batekin. Bazan erri artan anima birtutetsu bat, eta egun batean otoiz, edo orazioan zegoala, agertzen zaizka Jesu-Kristo, Birjiña txit Santa, eta Aingeru asko. Asitzen dira gure ezkutariaren bizitza gaiztoaren gañean itzegiten. Jesu-Kristok eman zuan batetan bizitza kentzeko sententzia; baña Birjiña txit Santaren erreguz eman zion ogei, ta amar egunen epean. Birjiña txit Santak esan zion anima birtutetsu ari, zijoala onelako Erlijosogana, eta esan zegoia ekusi, ta aditu zuana. Ala egin zuan anima ark, baña Erlijosok etzion sinistu bereala. Anima birtutetsuak beñ ezezik iru bider ere ekusi zuan len esan dana bera, eta orduan sinistu zuan Erlijosok, eta itz egin zion ezkutariari. Aditzera eman zion gertatu zan guzia. Aitortu zuan bere bizimodu gaiztoa, eta damu andiz egin zuan bere konfesioa. Baña etxapean arkitzen zan bekatuak bidea, eta ezin bota zezakean, eta bera ezin kanpoetara joan zitekean. Orregatik agindu zion konfesoreak, alda zedilla beste gela batera, eta itxi zezala atea barrendik. Urliak joan zan arratsean, eta ekusirik itxia zegoala, eragin zuan gilza berri bat. Sartu, eta kuturtu zuan bekatuak. Berrito konfesatu zan, eta agindu zion konfesoreak, atea barrendik giltzatzen zuanean, etzegiola giltza kendu. Ala egin zuan, baña urliak idiki zuan berrito atea, eta biurtu ziran bekatuak. Konfesatu zan berrito, eman ziozkan konfesoreak penitentzia sendo, eta samiñak; baña aspertu zan oekin, eta esan zion konfesoreari, utzi zegoia pakean, atsoen ipuiakin zebilela. Etorri zan ogei, ta amargarren eguna, eta gau erdian otsegin zioen konfesoreari. Laster joan zan, et arkitu zuan bizirik, deadarrez ziola: *Ay! arpoi batekin igaro bidee biotza*. Egin zuan konfesoreak al zuan guzia bekatari ura Jaunagana biur erazteko; baña alferrik. Ill zan damu egiazkoaren siñalerik gabe. Ona bekatuaren bide, eta perillean itsutzeak dakartzian ondorenak.

Nere Jaun, eta Jaungoikoa! zeñ andi, ta miragarria zure ontasuna gurekin! Ainbeste bider eman dizugu bidea bekataria doakabe ura utzi zenduan eran utzitzeko, eta alaere itxedon dezu, noiz bait zentza ote gaitzkean. Urta itzatzu, esaten diguzu, bekatuaren kate oriek. *Solve vincula colli tui, captiva filia Sion*. Begira bekataria, zer egiten dezun: denbora egokian aditu nai ezpadezu Jaunaren deia, galduko zera, eta betiko. Ea bada urra itzatzu bekatuaren bide oriek, eta biur zaite zure Aita onagana: artu-

ko zaitu seme ondartzalea artu zuan eran, eta irauten dezula beraren grazian, emango dizu zuretzat prestaturik daukan betiko bizitza doatsua. Amen.

ABENDUAREN BIGARREN IGANDERAKO 2.a

Bekatuaren oituraren gañean.

*Cum audisset Joannes in vinculis opera Christi,
mittens duos de discipulis suis ait illi:*

Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Math. c. 11

San Juan Bautistak, Herodes Erregearen agintez karzelan katez beterik zegoala, aditu zituan Jesusek egiten zituan mirari, edo milagroak, eta bidaldu ziozkan bere ikasleetatik bi galde onekin: *Zu ote zera etortzeko zaudena, edo besterik ote da guk uste deguna?* Aditu zuan Jesusek S. Juanen mandatua, eta eranzun baño len, mandatariak begira zeudela, egin zituan zenbait mirari, eta esan zien: *zoazte, eta aditzera eman giozkatzue Juani aditu, eta ekusi dituzuen gauzak:* Itsuak ekusten due, errenak errenerarik gabe dabilta, legearrez beterik zeudenak garbitzen dira, gorra aditzen due, illak piztutzen dira, eta biotz umilla duenak ongi entzuten, eta artzen ditue Zeruko erreñuaren berriak. Joan ziran berri oekin S. Juanen mandatariak, eta orduan asi zan Jesus an arkitzen ziranen aurrean S. Juan laudatzen. Nor, edo zer ekustera irten zerate eremura? esan zien. Gizon aldakor kañabera bezala edozeñ aizerekin beñ batera gero bestera dabilenen bat? edo gizon janzi eder-leunakin agertzen danen bat? Baña onelakoak bizi oi dira, ez eremuetan, baizik Erregeren jauregietan. Zer ekustera joan zerate bada eremura? Profetaren bat? Baña nik esaten dizuet, Profeta baño ere geiago dala Juan: onez esana, eta letraz ezarria dago: *Nik bidalduko det zure aurretik nere Aingerua, eta onek prestatuko ditu zure etorrerako bideak.*

Ona noraño altxa, eta laudatu zuan S. Juan Jesu-Kristok berak. S. Juanek Jaunaren Aigeruak bezala, egin zuan bere aldetik zegokan guzia presta zitezen gizonen biotzak Salbatzallearen etorrerarako, uzten zituela bekatuaren bideak, eta oiturak; baña añ andia da bekatuaren oituran datzanaren itsumena, non asko izango ez litzakean zenbaitentzat S. Juan beraren alegin guzia ere. Ala gertatu zan Herodes, eta Herodiasekin. Herodesek kendu zion bere anaia Feliperi Herodias bere emaztea, ta onekin bizi zan gaizki. Joan zitzaion S. Juan Erregeri, eta bere aurpegira esan zion, eziñ egin bezakeala alako gauzarik; baña Herodes oatua beza-

la arkitzen zan bekatuaren oituran, eta etzuan izan biotzik andik irteteko: Herodias mindu zan S. Juanen kontra alako eran, non artu zuan Santuari bizitza kentzeko asmoa. Sartu zuen karzelan, bete zuen burniz eta atzanean lepoa kendu zioen. Orra zer dan bekatuaren oituran itsutzea. Oitura onen gañean itzegin nai dizut gaur, nere Kristaua; erori etzaitzen gaitz izugarri onetan, eta erori bazera esnatu zaitezen lenbait len irteteko. Aditzera emango dizut, lenbizia: zer dan bekatuaren oitura. Bigarrena, nolako miñanzaea dan. Atzanean ukituko det emendik atera bear degun frutua. Billa dezagun onetarako Espiritu Santuaren argia, bitarteko ipintzen degula Birjiña txit Santa, Aingeruarekin batean agur egiten diogula. Abe Maria.

§ I.

Zer aditzen ote da bekatuaren oituraren izenez? Aditzen da bekaturen batean erortzeko erraztasuna. Asitzen da urlia juramentuak, eta birauak egiten; asitzen da sandia ordikeriari ederretsitzen, asitzen da berendia eskuka loiak, keñada itsusiak egiten, edo gurasoi zor zaten begiramentu, edo errespetoa galtzen. Lenengo bekatu oek ez dira bereala oitura biurtzen, eta bear dan arreta artzen baliz, erraz sendatuko lirake bekatu oen kalteak. Baña gertatu oi dana da, beñ artu duan bide gaiztoan sarritan erortzea bekataria: eta onela ari dala erantsitzen dio bere buruari bekatuan erortzeko oitura, edo erraztasun bat bekatu berriak eta berriak egiteko perill urkoan ipintzen duana. Emendik atera ezazu, Kristaua, bekatuaren oituraren ama bezala dirala len sarritan egin diran bekatuak. Atera ezazu gañera, bekatariak igerriko balu, aurreratxo dijoala bere bizitza gaiztoan, eta beste bizimodurik ez artzera, eroriko dala bekatuaren oituran: ta alaere jarraitzen badio bekatuaren bideari, orduan ez litzake asko konfesioan esatea: *egin det bekatu au onenbeste bider;* baizik esan bearko luke gañera: *eta ezagutzen nuan sarritan erori nintzala bekatu onetan, eta berriro eroriaz erantsiko niola nere buruari bekatuako oitura, ta erraztasuna;* baña geienez ez dira bekatariak nekatzen onelako gauzetan.

Bekatuaren oitura batzuetan da bekatu benialetan, besteetan bekatu larri, edo mortaletan amilderazten duana. Egin dezagun kontu: urliak du orditzeko oitura; au bekatu larri, edo mortala da, eta beartua dago urlia bekatu larriaren azpian oitura au desegiteko neurri egokiak artzera, eta artzen ezpaditu, aitortu bear du konfesioan bere zabarkeria. Au bera

aditzen da gañerako oitura gaiztoaz ere gai andian diranean. Sandiak du gezur txikiak esateko, edo gaiztoari otsegiteko oitura; au ez da berez bekatu larri, edo mortala. Alaere badira bekatu benialen oitura batzuek bekatu mortalaren perill urkoa erraz ekarri lezakeenak gizon jakintsuak erakusten digunez. Ala juramentu egitea egiarekin baña premia gabe bekatu beniala da, baña sarritan juramentuak premia gabe egitera oituzten dana, erraz eroriko da juramentu gezurrezkoetan ere. Birauak botatzea, baña gaitzik opa etzaiola lagun urkoari, berez bekatu beniala da, baña oituraz botatzen dituana laster igaro diteke aserrearekin botatzera. Au bera gerta liteke lagun urkoaren kontra erausi egiteko oiturarekin. Aurrenean ez dira falta txikiak baizik aitatu; gero berotzen da min-gaña, eta esaten dira faltarik andienak ere. Ekusia dago onelako oiturak desegiteko arreta andia ipiñi bear duala Kristauak, eta onetan izan badu zabarkeriarik au ere esan bear du konfesioan, zenbaitek dioenez. Eta bekatu benial utsak Jaunaren grazia galerazten ezpadu ere, oartuak gaudela egiten baditugu ardurarik gabe, eta oituraz, kalte andiak dakartzie, zeren anima lasaitzen, eta prestatzen duen bekatu andietan erortzeko; eta gañera zeren galerazten dituen Aldareko Sakramentuak dakartzian frutu gozoetatik asko.

Askotan gertatzen da konfesoreak galdetzea bekatariari: *eta len izan dezu bekatu orretan erortzeko oiturarik?* eta orduan aitortu bear dezu dana dan bezala, eta besterik esatea debekatua dago; beartua dago alabaña konfesorea alegiñean ezagutzera, absoluzioa artzeko sasoi onean zauden, edo ez, eta ezaguera au iristeko gauza bearra da zuk aitortzea galdetzen dizun oitura. Gañera gaitz bat zarra bada, berria danean baño sendagai andiagoak eskatzen ditu, eta beragatik konfesoreak bidez galdetzen dizu, bekatu orretan erortzeko oitura len izan dezun, edo ez. Gañera naiz galde degizula, naiz ez, baldin oitura izan badezu, eta oitura urratzeko arretarik artu ezpadezu, esan bear diozu konfesoreari: *Jauna, bekatu onetan erori naiz onenbeste bider*; ta len ere izan det bekatu onetan erortzeko oitura, baña ez det arretarik ipiñi griña au desegiteko. Zuk onela agertzen badezu zure gaitza, erraz ezagutuko du konfesoreak, zure leneko konfesioak onak, edo gaiztoak izan diran, eta zer sendagai bear diran zu sendatzeko. Baña au onela egiten ote da? Ez beintzat, asko dira alabaña beren gaitza ezagutuko diezanagandik iges egiten duenak. Dakuskun oraiñ, nolako miñanzea dan bekatuan erortzeko oitura.

§ II.

Zu, bekataria, bazabiltza bekatuaren bideetan, edo ez dezu arretarik griña txar ori garaitzeko: eta arkitzen zera bekatu orretan erortzeko oituran sartua, edo sartzeko zorian; ta alaere bizi zera ardura gabe. Ai! eta baziñaki, nolako perillean zauden! Baziñaki, nolako miñanzea dan bekatuaren oitura! Bear bada ardura andiarekin saiatuko ziñake bekatu orretatik aldegiterra, eta negar egingo zenduke oraindañoko bizitza gaiztoaz. Enzun ezazu bada, nolakoa dan miñanze ori.

Bekatuaren oitura, Elizaren gurasoak dioenez, da miñanze bat ezin sendatu ditekeana, batezere zarra bada. Bekatuak sarritan egiten dala, berekin dakar oitura. Oiturak nolerebait beartzen du anima berriz eta berriz bekatu egitera, eta emendik jaiotzen da ezin utzia, dio S. Bernardok. Gertatzen ote da au, zeren ezin garaitu litekean oiturarik zarrena, eta errebesena ere? Ez; ezta alabaña oitura añ zarririk, non Jaunaren laguntzarekin ezin garaitu litekean; baña oiturak lotutzen du bekatariaren borondatea, alako eran, non osotoro, eta benaz nai ez duan bekatua utzitzea. Orregatik izango dira zenbait, bekatuak gogorik, eta tentaziorik gabe arkitzen diranean ere, bekatu egitera dijoazenak oitura utsagatik; izango dira beste batzuek, bekatuak nazkatuak bezala utzi dituanak, eta alaere uzteko biotzik ez duenak. Eskritura Santak berak aditzera emateko, nolako miñanzea dan bekatuaren oitura, esaten digu: Etiopiako beltz bat zuritzen danean, eta katamotzak uzten dituanean bere mantxak, utziko dituzue zuek ere gaizkiz gaizki ibiltzeko oiturak: *Si Aethiops mutare potest pellem suam, et pardus varietates suas, et vos poteritis bene facere, dum didiceritis malum*. Baña nolako miñanzea dan oitura gaiztoa ezagutzeko, asko dezu, nere Kristaua, non nai egunoro gertatzen danari kontuz begiratzea. Atozea, ez dira leku guzietan arkitzen itz loi desonestoak esateko, edanean igarotzeko, alferkerian beren etxearen, eta lagun urkoen kaltean bizitzeko, eta besteren kontra edozeñ gauza esateko, edo birauak botatzeko oitura zarra duenak? Eta ekusi dezu onelako oetatik batek ere osotoro utzi duala bere oitura zarra? Ez noaski.

Bekatuaren oitura da, S. Agustiñek dionez, bekatariak bere buruari eransitzen dion bigarren izate, edo naturaleza bezala: *Quasi secunda, et affabricata natura*. Egin bedi alegiña zaldiari irrinzia, otsoari ardien, azariari olloen, eta arranoari sarraiskiarren ondoren joatea eragozteko. Nekez kenduko zaizte griña oek, zeren beren izatearekin datozkienak diran, eta

au bera gerratzen da, bekatua bekatuaren gain eginez bekatariak bere buruari egozten dion oiturrekin.

Bekatuaren oitura da miñanze bat bekataria animako gauzetan uzten duana itsuturik, eta gorturik. Aditzen, edo irakurtzen badu zerbait bekatuak berekin dakartzian betiko su, eta garren gañean, bereala kentzen ditu animaren begiak gauz oetatik, eta gogora ekartzen ditu agradatzan zaizkan gogorazioak. Aditzen baditu Jaunak bere serbitzarientzat prestatuak dauzkan, Zeruko atsegin miragarrien berriak, geratzen da iristeko usterik gabe Indietako ondasunen berriak aditzen dituan baten eran. Itsumen onetan bizi da, eta atzenez gertatzen zaio Syriako Erregeren gerrariari gertatua. Syriako Erregea gerran zegoan Israelkoarekin. Eliseo Profetak Jaunaren argiarekin ezagutu zituan Siriakoaren asmo guziak, eta aditzera eman ziozkan Israelkoaren Erregeari. Jakin zuan Syriakoak Eliseok egin zuana, eta bidaldu zituan asko armadun, ta zaldizko Profeta atxitzera. Inguratzen due Eliseo zegoan erria, eta jakiten du Profetak zer asmorekin datozen. Badijoaz Profetaren etxera, eta erregutzen dio onek Jaunari, bidal dezala gizon aetara itsumena. Irteten zate Eliseo, eta esaten die: *ez da au zuek billatzen deuzen erria: atozte nerekin, eta erakutsiko dizuet arkitu nai deuzen gizona*. Etzuen ezagutu Profeta, eta jarraitu zioen. Eraman zituan Samariara, Israelko Erregeren errira bertara. An sartu ziranean, erregutu zion Eliseok Jaunari, idiki zitzala gizon aen begiak, eta bereala ekusi zuen oek, arkitzen zirala beren etsaia zan Erregeren atzaparretan. Au bera gertatzen zaio bekatuaren oituran bizi danari. Itsumenaren lañoak inguratzen du: ez du etorkizunari begiratzeko nekerik artu nai; badator eriotza, eta orduan desegiten dira bekatariaren ganduak, idikitzen ditu begiak, eta ekusten du bere burua etsaiaen atzaparretan.

Bekatuaren oitura da biotza gogortzen duan miñanze bat, errementariaren malluak ingudea gogortzen duan eran. Emendik dator, Jaunak onelako bekatariak beregana erakartzeko, neke, ta nai gaberen batzuek bidaltzen badiezte, gaiztoago izatea. Jo zinduan, Jauna, zure zigorrarekin, eta ez due beren gaiztakerien damurik artu: zeatu zinduan, eta ez due ikasi nai izan zuk erakusten zeniena, esaten dio Jeremiasek Jaunari onelako bekatariak. Emendik dator gañera bekataria ez lotsatzea bere bitzta gaiztoaz, eta emakume gizakoiak izan oi duen aurpegia izatea: kopetaren antzekoa jantzitzea, Jeremiasek dionez: *Frons mulier is meretricis facta est tibi* (Jerem. 3). Emendik sor, eta gor egini geratzea bekataria. Badira itsasoak neguan izozten diranak, eta orduan ango arraiak daude igitzen, edo mugitzen ez dirala; baña andik atera, ta parrilletan sur-

tan ipintzen diranean, esnatzen dira. Arrai oen eran arkitzen zera bekatari gogortua mundu onetako itsaso izoztuan. Etzera esnatzen Zeruko gauzetarako; baña esnatuko zera etsaiak itsaso onetatik zaramaizkianean betiko su, eta garren artera. Atzenez onela gogorturik dagoan bekataria, beratu, gozatu, eta bigundu ordean Jaunaren itza, eta Sakramentuakin, geiago, eta geiago elkortzen, eta gogortzen da. Gertatzen da onelako bekatariarekin eguzkiari buztifarekin gertatzen zaiona. Eguzkiak bidaltzen diozka argizagiari bere argi ederrak, eta berotasuna; eta biguintzen da. Bidaltzen diozka era berean buztifari, eta au elkortzen, eta gerotik gerora geiago gogortzen da: eta au bera Jaunaren itz, eta Sakramentuai gertatzen zate gurekin: batzuek gozaten, edo biguintzen dira, eta Zeruko gauzetan biotza ipintzen due; baña bekatari gogortuak are geiago elkortzen dira. A! zu bekatari aditzen zaudena: aspaldi da, au zeregan ekusten dezula, zer izango da zuzaz orain zentzatzan ezpazera?

Bekatuaren oitura da miñanze bat, Jaunak bakoitzari barkatuko diozkan, bekatuen neurri, eta mugaz kanpora bekataria amilderazo oi duana. Zeñ gauz izugarria dan au ezagutzeko, jakizu lenbizia, gure Jaunak gauza guziaz ipiñi diela beren neurria, Eskritura Santak esaten digun bezala: *Omnia in mesura, et numero, et pondere disposuisti*. Emendik beregan erabakia dauka zer, ta zenbat bekatu bakoitzari barkatuko diozkan. Iru bekatu barkatuko dieztet Damaskoarrari, baña lautara igarotzen badira ez diet barkatuko esaten zion Jaunak Amos Profetaren autik: *Super tribus sceleribus Dmasci, et super quator non convertam*. Jakizu bigarrena, bekatuen neurri au ez dala guzientzat berdiña. Zeruko Aingeruentzat antuste, edo soberbiazko bekatu bat asko izan zan betiko su, eta garren artera erortzeko. Ujaldeak mundu guzia estali zuenean, Noe, ta beraren etxeok ez, beste guziak ito ziran, eta ito ziranen artean asko izango ziran bekatu bat bakarra zuenak. Beste bekatari askorentzat neurri ugariagoa izan da. Eta nork izango du ausardia Jaunari esateko, *zergatik egiten duan au onela?* Jakizu irugarrena, bekatariak bere neurria igarotzean egiten duan bekatu ura dala zauri bat beñere ongi sendatuko ez dana: edo dala bekatuen putzua betiko estaltzen duan arria bezala. Putzua idikia dagoan bitartean sokaz bederik irten diteke bat, ara erori arren; baña estaltzen bada eziñ jaso ditekean arri andiren batekin, ez dago andik irterik. Orregatik zion Dabidek: Ez dedilla, Jauna, itxi nere gañean nere bekatuen putzua: *Neque urgeat super me puteus os suum*. Jakizu atzenez, bekatuen neurria igaro duan bekataria dagoala etsaiaen mendean betiko su, eta garren arterako prestatua. Atozea orain bekataria: badakizu, zer

neurri dan zuretzat Jaunak beregan siñalatu zuana? Ez. Badakizu neurriaz kanpora igaro etzerala? Ez ori ere; baña badakizu, bekatu asko egiñ dituzula, eta bear bada, bat geiago egiten badezu neurriaz gañetik igaroko zerala. Zertan zaude pauso ori ematen badezu? Beti-betiko galdua zera. Ezdizut oraiñ deadar andirik egin nai gai onen gañean; bakarri esango dizut, egia izugarri oek utzi erazten ezpadizue bekatua, egia berak izango dirala ar ozkari bat betiraunde guzian erkitzen idukiko zaituenak.

Bekatuaren oitura da atzanean miñantze bat beartzen duana Jesu-Kristo bekataria bere griña txarren mendean utzitza, eta beragandik aldegitara betiko. Banoa ni, ta nere billa ibilliko zerate, baña alferrik: illko zeraten zeren bekatuan, esan zien Jesu-Kristok Judu gogorrai: *Ego vado, et quaeritis me, et in peccato vestro moriemini*. Au bera esango dio Jesu-Kristok bekatariari neurriaz kanpora igarotzean: Ai! eskergabea; egin zindudan Zerurako: eta zu ara zindezen egin nintzan gizon, eta eman nuan bizitza gurutze batean. Au gutxi baliz bezala, ipiñi nituan Sakramentuak zuri grazia, eta birtuteak emateko, eta geratu nintzan Aldareko Sakramentuan zuri emateko nere gorputza, nere odola, eta ni naizan guzia. Zer egin bear nuan zugatik, eta egin gabe utzi det? *Auid ultra debui facere, et non feci?* Baña guzia izan da alferrik zurekiñ. Deitu dizut, eta ez dezu aditu nai izan nere deia: gera zaitte bada esker gabe gaiztoa; gera zaitte zere griña, eta oitura lizunen mendean; banoa ni zugandik betiko: *Ego vado*. Era onetan Jesusek uzten duanean bekataria, aldegingo due beragandik Aingeru guardakoak, eta gure Ama maitagarri Birjiña txit Santak: eta geratuko da bekataria Zeruko inz, eta euri gozoak ukitzen ez duen lur elkorra bezala, eta illko da bere oitura gaiztoen atzaparretan.

§ III.

Aditzen dezu, bekataria, nolako miñanzea dan bekatuaren oitura? Ai! zure doakabea oraiñ aditu nai ezpadezu, Jaunak beragana biurtzeko, ta bizitza berria artzeko bidaltzen dizun, deia. Zure doakabea birauak botatzeko, ta juramentuak nola nai egiteko oitura gaiztoa dezuna! Zure doakabea antustez, eta soberbiaz beterik gurasoak, eta lagun urkoak ezertan ez dauzkatzuna. Zure doakabea edana, ta alferkeria Jaungoikoaren lekuan maite dezuna. Ai! zu lagun urkoen animak atxitzten, eta Satanasi saltzen zabiltzana! Ai! zu itz loi zikiñak esateko oitura zarrean gogorturik zaudena! Ai! zu lagun urkoen kontra gorrotoan, eta

aen falten billa bizi zerana! Zure zori gaiztokoa, ezpazera oraiñ zentzatzten! gogortuaz dijoa zure biotza ingudearen eran, eta beldur izan zaitte, zure bekatuak neurriaz kanpora igarotzeko zorian daudela. Igarotzen badira neurritik, betiko galdua zera.

Nere Kristaua, eta zer frutu emendik atera bear degu? Lenengo frutua. Zuk gaztea, aldegitu zu gazte zerala bekatutik, bekatuaren bideetatik, eta lagun gaiztoetatik, eta oitu zaitte Sakramentuak sarritan, eta ongi prestaturik artzera, eta nekearen geiena egiña idukiko dezu Zerurako. Eskritura Santak dio: gazteak gazte dala artzen duan bidea ez duala zartzen danean ere utziko: *Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit non recedet ab ea* (Prov. 22). Gerta liteke adiñ zoroarekin irristatzea utsegiteren batean: eta kontu: ez bekatua bekatuari erantsi, zeren erori zindezkean erraz bekatuaren oituran, eta onela erakarriko zenduke Jaunaren aserrea zere gañera. Ala esaten dizu Espiritu Santuak. Bigarren frutua. Zu, Kristaua, arkitzen zera bekatuaren oituraren miñanzean sartua? Gaiz andiarekin zaude, eta galduko zera betiko, ezpadezu txit benaz oitura ori desegiteko, eta bizitz onari jarraitzeko alegiña egiten. Ekin giozu bada egiteko andi oni gogotik Jaunaren lagunzan zure ustea ipintzen dezula. Presta zaitte konfesio on bat egiteko: egun oro irakurri ezazu, eta gogotan erabili S. Ignazioaren liburutik zerbait, eta ondoren sortu ezazu biotzetik zure bekatuen damu andi bat, eta aurrera ez egiteko asmoa. Maiz gogora ekarzu zure anima Zerurako bidean sarrerazteko Jesusek gurutzean igaro zuana. Arrezazu zure bitarteko, ta Amatzat Birjiña txit Santa, eta deitu giozu zure estutasunetan. Sarritan konfesa zaitte, eta egitzu leialki konfesoaren aginduak. Era onetan garaituko dezu zure miñanze izugarri ori. Ez gaitezen zabartu gure animaren egiteko andi, eta bakarrean: gabiltzan kontuz gure bizitzaren argiak dirauen bitartean, onela iristeko Jesu-Kristok bere eriotzarekin guretzat irabazi zuan betiko bizitza doatua. Amen.

ABENDUAREN BIGARREN IGANDERAKO 3.a

*Konfesioko sakramentuak eskatzen duan ontzeko
asmoaren gañean.*

*Cum audisset Joannes in vinculis opera Christi,
mittens duos de discipulis suis ait illi:*

Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Math. c. 11

Zein ejemplo ederra gaurko Ebanjelioak begien aurrean ipintzen diguna, noizbait gu osotoro bekatutik irteteko eta Jaunagana jartzeko S. Juan Bautista, arako ogeita amaika urtean eremuan, eta bakardadean biziturik Salbatzallearen aurretik Salbatzalle beraren bideak prestatzera etorri zan gizon andi au, asi zan munduari bekatutik irteteko, penitentzia egiteko, ta Salbatzallea zegokan eran artzeko ots andiak egiten. Etzien barkatzen ez txikiak, ez andiak, ez beartsuak, ez aberatsak, ez eta Erregeri berari-ere. Prest arkitzen zan gizon andi onen biotza, ezezagatik ere egi gabe ez utzitzeko Jaunak bere gañean ipiñi zion karguari zegokana. Denbora onetan Herodes Erregea bizi zan gaizki, eta bekatu askotarako bidea ematen zuala; bere anaia Feliperi kendu zion alabaña Herodias bere emaztea. Bazekusan Santuak zeñ kalte andiak zetozen emendik. Bazekusan gañera, zer gerta zekikeon berari gai onetan argiro itzeginda. Alaere utzirik alde bat begiramentu oek itzezin zion Herodesi bere aurpegira, ta aditzera eman zion bere bekatu itsusia. Ozta jakin zuan au Herodiasak, edo Herodesen emazte ordeak, artu zuan gorroto, eta amorru aiñ andia, non etzan sosegatu Herodesi kartzelan sar-erazo zion artean Santua. Atzenezan ken-erazo zion bizitza-ere; eta Santuaren burua, oraindik odola zeriola, eraman erazo zuan andre ez garbi-amorratu ark Erregerekin jaten zegoan lekura. Ekusten dezue, zer dan Jaungoikoaren itza aditu nai ez izatea? Ekusten dezue, zertaraño amilderazo, ta itsutu gaitzakean bekatuak?

Kartzelan zegoan bitartean, aditu zuan S. Joane Salbatzalleak egiten zituan gauza miragarrien berria, eta bidaldu ziozkan bere ikasle bi galde onekin: Zu zera etortzeko dagoana, edo besteren baten ustean egon bear ote degu? *Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* Artu zuan Salbatzalleak mandatu au, eta erantzun baño len, mandatarien aurrean egin zituan asko

gauza andi; eta gero oei esan zien: zoazte orain, eta esan giozue Joani ekusi, ta aditu dezue. Esan giozue, nere itzaren otsera ekusten duela itsuak, badabiltzala errenak, garbitzen dirala soraioak, edo lepraz beteak, aditzen duela gorrak, piztuzten dirala illak, eta atzenezan beartsuak ikasten, eta artzen duela erakusten zuten Zerurako bidea. Au esan ta bidaldu zituan Salbatzalleak S. Joanen bi ikasleak; eta orduan egin zuan Santuaren laudario eder bat. Ebanjelio onek aditzera ematen dizkigu asko gauza, ta besteen artean, zeñ biotz prestu-osoarekin prest arkitzen zan S. Joan ezezagatik-ere bere Jaun Jaungoikoaren agintea ez autsitzeko. Ta au aditzera ematean begien aurrean ipintzen zaku gure animak konfesioko Sakramentuan garbitzeko artu bear degun ontzeko asmoa. Gaur itzezgin-go det konfesioko Sakramentuak eskatzen duan ontzeko asmoaren gañean. Aditzera emango dizuet lenengo lekuan: zer, eta nolakoa dan gure animak garbitzeko konfesioko Sakramentuak eskatzen duan ontzeko asmoa, edo propositua. Aditzera emango dizuet bigarren lekuan, zeñ sarritan egiten diran konfesio gaiztoak ontzeko asmo osoa artu gabez. Baña asi baño len billa dezagun Espiritu Santuaren grazia, bitarteko ipintzen degula Birjiña guziz Santa, Aingeruarekin batean esanaz. *Abe Maria.*

§ I.

Gure animak konfesioko Sakramentuan garbitzeko ezta asko bekatuen kontuak ateratzea, ez eta damutzea-ere. Gauza bearra da gañera ontzeko, edo bekatu larririk beintzat beiñ-ere ez egiteko asmoa. Egia au aditzera ematen digu Jaunak Eskritura Santan, eta Elizak bere Konzilioetan. Ar ezazue, esaten digu Amos Profetak, ar ezazue bekatuaren gorrotoa, eta ama ezazue ona, edo obra onak egitea, onela urrikaldu ote ditekean Jauna. *Odite malum, et diligite bonum, si forte misereatur Dominus Deus* (c. 5). Garbi zaitzete, esaten digu Isaias Profetak, eta zaute sendo berriz zeren animak bekatuz loitu gabe. *Lavamini, mundi estote* (c. 1). Egiñ ezazue biotz eta espiritu berri bat, esaten digu Ezekiel Profetak. *Facite vobis cor novum, et spiritum novum* (c. 18). Eta ekusia dago Jaunak esaten digun onek guziak gutxienezan eskatzen duela ontzeko asmoa. Au bera aditzera ematen digu Eliz Ama Santak Florenziako, eta Trentoko Konzilioan, bada esaten digu, damutu bear zakula egindako utsegiteaz, aurrera berririk ez egiteko asmoarekin. *Cum proposito non peccandi de caetera*. Eta zer ote da ontzeko asmo, edo propositu au? Au da munduak uste

duan baño gauza andiagoa. Au da batek Jaunaren laguntzan, edo grazian bere ustea ipiñirik, beregan osotoro erabakitzea, ezerगतik-ere bekatu larririk beintzat aurrera ez egitea. Itz batean, biotzez bekatuari, ta bekatuaren bideai betiko adio esatea. Esan det bekatu larririk ez egitea; ezta alabaña premiazko gauza bekatu benialak konfesatzea, ta oen barkazioa iritsi diteke konfesio gabe. Baña konfesatzera datorrenak ezpadu aitorzen bekatu benialen batzuek baizik, orduan artu bear du oetan ez erortzeko asmoa konfesioa ona izateko. Ekusten dezu, Kristaua, zer dan konfesioko Sakramentuak eskatzen duan asmoa? Begira ezazu oraiñ nolakoa dan.

Konfesioko Sakramentuak eskatzen duan ontzeko asmo, edo propositua da beñik beñ asmo bat bekatu larri guzietara, leku guzietara, denbora, eta tranze guzietara begiratzen duana, ta zabaltzen dana. Au da asmo bat, zefiarekin bekatariak erabakitzen duan bekatu larririk batere, iñon-ere, ta iñoiz-ere ez egitea. Emendik asmo au duana prest arkitzen da Jaunaren Legeko amar Aginteak, Eliz Ama Santarenak, eta bere estadu, eta karguak dituan egin-bide, edo obligazioak ezagutzeko, ta gordetzeko osotoro. Prest arkitzen da bekatu larri, bat bakarrari-ere, biotzean lekuri ez emateko ez etxean, ez kanpoan ez bere bakarrean, ez lagun artean, ez astean, ez jaiean, ez festa denboran; ez bizitzan, ez eriotzan. Era onetako asmoa agertu zuan Dabid Santuak Jaunagana biurtu zanean. Ez naiz Jauna, zion, geiago aztuko zure Lege Santaz. *In aeternum non obli-viscar justificationes tuas*. Erabaki det, Jauna, ta erabaki juramentuarekin ez geiago bekatu egitea, ta zure aginduak gordetzea. *Juravi, et statui custodire judicia justitiae tuae*. Bai, jarri da nere biotza beti beti zuk agintzen dezun egitera. *Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas*. Ona nola Dabid Santuak artu zuan asmoa bekatu batere, iñon-ere, ta iñoiz-ere ez egiteko. Konfesioko Sakramentuak eskatzen duan ontzeko asmo, edo propositua da gañera ez asmo erdia, edo laurdena, baizik asmo oso-oso, eta biotz guzitik jaiotzen dana. Zer ote da asmo oso au? Au da egiaz, eta biotz osoz erabakitzea bekatu egitea ez egitea ez bizitzan, eta ez eriotzan, ez ondasunen ustean, ez ondasunak galtzeko beldurrez, ez besteren losentxagatik, ez erausien beldurrez, ez munduaren ustean, ez munduarekikoa galtzeko beldurrez, ez bizitzaren ansiaz, ez eriotzaren beldurrez. Asmo oso au nola artu ederki erakutsi zigun gure Salbatzalleak Jetsemaniko baratzan. Ekusi zituan bere animaren begien aurrean munduaren gaiztakeria guziak, eta asaldatu zan. *Torrentes iniquitatis conturbaverunt me*. Ekusi zituan bekatu oekagatik denbora gutxiren barrenen igaro bear zituan nekeak, eta alaere zein eskergabea izango zan mundua. Illuntasun, eta

tristuraz bete zitzaion biotza. *Caepil constrictari*. Eta len ainbeste egarri Pasioko kaliza edateko agertu bazuan-ere, gero gogoan ezin sartu balitzaio bezala arkitzen zan. *Caepit taedere*. Alaere ekusirik bere Aitaren naia, erabaki zuan au egitea, naiz kosta zekiola bere odol guzia ixurtzea, eta bizitza ematea. Egin bedi, Aita nerea, esan zion, zuk nai dezuna, ta zuk nai dezun eran. *Non sicut ego volo, sed sicut tu*. Ona nolako asmoa iduki bear degun guk-ere Jaunak nai duana edo agintzen diguna egiteko, edozeiñ nekeren kostuan ere. Au bera erakutsi zigun S. Pedrok-ere, ostegun santu arratsean aditzera eman zienean Jesu-Kristok bere Apostolui, zer denbora gutxiren barrenen berarekin gertatuko zan. Ez esan zion S. Pedrok bere Maisuari, ez eta bizitza kostako bazat ere, ez det berori ukatuko. *Etiam si oportuerit me mori tecum, non te negabo*. Egia da S. Pedrok alaere ukatu zuala bere Maisua; eta au da gu beldur andi, eta santu batez beterik utzi bear gaituan gauza, baña ez gure asmo erdiak, edo iduripenak edertu ditzakeana. Zeren baldin S. Pedroren biotz bizi, ta prestuak asmo aiñ andiaren ondoren iraun ezpazuan eman zuan itzean, nola nai genduke guk asmo erdiarekin bekatuan ez erortzea? Atzanean eziñ ederkiago erakutsi digu S. Paulo Apostoluak, ongi konfesatzeko artu bear degun ongi-tzeko asmo oso-oso au. Asitzen da Apostolu Santua bere biotza progatzen, eta zer sasoieta daukan begiratzen. Nork galerazoko digu Jesu-Kristoren grazia, ta amorioa? galdetzen dio bere buruari. *Quis nos separabit a charitate Chri?* Galerazoko ote dit neke, eta gurutzeren batek? *An tribulatio?* Galerazoko ote dit estutasunen batean nere burua ekusteak? *An angustia?* Galerazoko ote dit goseak? *An fames?* Galerazoko ote dit larrugorritasunak? *An nuditas?* Galerazoko ote dit ezkontza galtzeko, munduarekin aserratzeko perillak? *An periculum?* Galerazoko ote dit lagunen erausiak, edo isekak aditu bearrak? Urliak, edo sandiak egin dezakean txarkeriaren batek? *An persecutio?* Galerazoko ote dit ezpata nere lepoan ekusteak? *An gladius* Onela progatzen du S. Paulok bere biotzaren sasoi, ta au onela progaturik, zer diola uste dezue? Ez, ez, dio Apostolu Santuak, ez eriotzak, ez bizitzak: *neque mors, neque vita*; ez Aingeruak berak, ez gizon andiak: *Neque Angeli, neque Principatus, neque virtutes*; ezerk ere ez dit galerazoko Jesu-Kristoren grazia, ta adiskidetasuna. *Neque creatura alia poterit nos separare a charitate, quae est in Chro Jesu Domino nostro*. Ekusten dezu, Kristaua, nola S. Paulok artua zeukan ezerगतik-ere bekatu egiteko asmo oso-oso? Ta asmo au bera ez geiago, ta ez gutxiago eskatzen digu konfesioko Sakramentuak. Atzanean konfesioko Sakramentuak eskatzen duan ontzeko asmoa ezta asmo antzua edo lego-rra, baizik eragillea, eta ontzeko bizimodua, eta neurri egokiak ar-erazten

dituana. Egizu kontu, Kristaua, zure zabarkeriaz geratzen zatzula etze zure etxeak duan sororik gozoena. Betetzen da denboraz larrez, sasiz, arantzaz, belar gaiztoz. Bizi zera urtearen erdirako artorik ez dezula, eta iñork eman nai ez dizula, zeren emalleak nekatu diran paguaren usterik gabe ematez. Oroitzen zera zure soro onaz, eta begira jarririk esaten dezu: «Ah! soroa, soroa! soro nere nagitasunez galdua! Orain orrela bazaude-ere laster beste moduz ekusiko zaitue». Atozea, Kristaua, baldiñ au esanda ezpadezu gero arretarik zure soroko sasiak, larrak, arantzak, eta belar gaiztoak ateratzeko; ezpadezu lurra maneatzen, zimaurtzen, eta itxitzen; ezpadezu iñaurkiñik biltzen, zer esango degu zure asmoaz? Zer, ezpada zure asmoa zala antzua, legorra, nai ez nai edo iduripen utsa; etzaitu alabaña mugitu zure soroan laborea ongi egiteko bear diran neurriak artzera. Emendik atera-ezazu, Kristaua, ez dezula izan, ez eta izango-ere konfesioko Sakramentuak eskatzen duan ontzeko asmorik, naiz golpeka urra dezazula bularra, naiz milla bider esan dezazula: *Artzen det bekatuak beñ-ere ez egiteko asmo osoa*, baldiñ mugitzen ezpazera onetarako bear diran neurriak artzera. Eri batek, sendatzeko neurriak ipiñi nai ezpaditu, zer esango dezu? Zer, sendatzeko asmo egiazkorik ez duala baizik? Au bera esan, eta sinistu bear dezu anima eri dagoanaz, sendatzeko neurriak artzeko biotzik ezpadu. Neurri oek asko dira, ta oen artean bearrenak, eta guzoi dagozkigunak dira oek. Lenengoa: bekatuaren bide, edo perilletatik aldegitia. Bigarrena, bekatuaren amilderatzen gaituan gure griña nagusiak, eta oitura gaiztoak ezitzeko, ta ukatzeko alegiña egitea. Irugarrena: lagun urkoari bekatuaren bidea ematen dioen gure itzegite, ta modu dongeak utzitzea. Laugarrena: lagun urkoaganako gorrotoa utzitzea, ta itzegite, ta moduetan ere gorrotorik ez erakustea. Bostgarrena: lagun urkoari ezer ostu, edo kalterik egiñ bazaio dala ondasunetan, dala onran, edo faman biurtzea zor zaiona. Seigarrena: jakitea ongi dotrina, baita gure estadu, bizimodu, eta karguak dituan obligazioak ere. Atzanean zor-artzeko, ta kontu nastuak dituanak oek garbitzeko egiñ bear du alegiña. Neurri oek dira, nere Kristauak, andiai, txikiak, Apaizai, ta Apaiz ez diranai berdin dagozkigunak; eta neurri oek artzera mugitu nai ez duan Kristauak ez du konfesioko Sakramentuak eskatzen duan asmorik. Ekusten dezu, Kristaua, *zer*, eta nolakoa dan gure animak garbitzeko konfesioko Sakramentuak eskatzen duan ontzeko asmoa?

§ II.

Nork orain aditzera emango du, zein sarritan egiten diran konfesio gaiztoak ontzeko asmo egiazkoa artu gabez? Arritzeko gauza da gai onetan gure itsumena! Ez du bekatariak berak nekatu nai egia onen begiratzen, eta bestek begien aurrean ipintzen badio argia, edo kentzen ditu begiak argiagandik, edo aldegiten du au ipintzen dioen lekuetatik. Ala gertatzen da dotrina argiak, eta animetako zauriak ukitzen dituenak egiten diranean: Bear bada premiariak geiena duenak goiz meza entzun da iges egingo due Jaunaren itza aditzetik, beren buruak ispilluan ekusi ditzeen beldurrez. Zuk, Kristaua, begiraldi bat eman giezu ontzeko asmoaren faltaz egiten diran konfesio gaiztoak. Konfesio gaiztoak bide onetatik egiten ditugu lenengo lekuan, baldiñ artzen ezpadegu bekatuak, larririk beintzat, batere iñon-ere, eta iñoiz-ere ez egiteko asmo egiazkoa. Eta asko, ta asko dira era onetako asmo egiazko gabe konfesatzen diranak. Ala gertatu oi da guraso zabarrakkin. Izango due bear bada beste bekatuetan ez erortzeko asmoa; baña zabarkeriaren bekatua geratzen zate bere oñean. Ala gertatzen da errietako karguetan nastutzen diran askorekin; izango dira bear bada gañerakoan gizon onak baña ez due izango bear dan asmorik, duen karguak, eta erriaren onak eskatzen duana egiteko. Ala gertatu oi da Mandamenturen bat oituraz ausitzen duenakin. Kutziaren bekatuetan sarritan erortzen danak erraz artuko du asmoa lujuriako bekatuak ez egiteko; baña tratu zikiñak, usurak, eta tranpak utzitzeko? gutxitan. Lujuriaren atsegin loien ondoren, eta adiskidetasun, jolas, ta itzegite limurietan dabillenak erraz artzen du asmoa lapurretariak ez egiteko, baña utzitzeko bere lizunkeriak? gutxitan. Gazteak, utzi ezkerro, Jaunaren beldur santua, ederretsi ezkerro itzegite, ibillera, ta beste lujuriaren biskarekin nastutzen diran gauzai, ez oi du izan asmo egiazkorik bekatua osotoro utzitzeko, zentzatu ditezen artean. Orobat edaleak neke andi gabe artuko du asmoa lapurretariak ez egiteko, baña ez bere oitura txarra betiko utzitzeko. Au bera gertatzen da ezkontzeko egarriarekin lilluratuak, eta aizatuak dabilizan zenbait gazterekin, ez due asmorik itzegite loiak, keñadak, edo oei darraizten gauzak betiko utzitzeko. Zer esango det munduaren beldurrez batzarreetan, edo beste edozein lekutan dagotena egiten ez duenaz? Zer esango det azaria olloaren zai dagoan eran lagun urkoari txarkeri egiteko deretxaren zai, eta prest bizi diranaz? Zer esango det beren estadu, edo karguak dituan egin

bideai begiratzan ez diezanaz? Zer Eliz Ama Santaren aginteak ezertan artutzen ez dituenaz? eta ezertan ez artzea gutxi baliz bezala Elizaren Mandamentuen izenik-ere aditu nai ez duenaz? Ah! gauza samiña da esatea, baña egia da, Kristaurik geienak ez duela biotzik betiko utzitzeko bekaturik; ez duela bekaturik batere, eta inoiz-ere ez egiteko asmo egiazkorik eta beragatik egiten dira konfesio gaizto asko, ta asko alde onetatik.

Konfesio gaiztoak egiten ditugu bigarren lekuan ezpadeгу artzen ezerगतik-ere bekaturik ez egiteko asmo oso-oso; itz batean, ezpagaude geren biotzetan prest ezerगतik-ere bekaturik lekurik ez emateko, ez ondasunagatik, ez onrakgatik, ez munduagatik, ez eriotzagatik, ez bizitzagatik. Ongi. Ta au onela bada, dan bezala, zenbat, eta zenbat konfesio gaizto egingo ez dira ontzeko asmo oso onen faltaz? Zein da alabaña sasoi onen ederrean, eta era onetan prest egon dana konfesatzera etorri danean? Mira ezazu, Kristaua, zure biotza, eta erantzun beza berak, dio S. Agustiñek. *Respondet cor vestrum*. Prest ote zegoan zure biotza Jaunaren Legea ez ausitzeko edozein nekeren kostuan-ere? *An tribulatio*? Prest ote zegoan onetarako naiz ekusi zere burua estutasunik andienetan? *An Angustia* Naiz ekusi zere burua goseak? *An fames*? Larrugorrian, edo guziaren gabean? *An nuditas*? Prest ote zegoan zure biotza Jaunaren aginduak egiteko, naiz emendik etorri aideen, adiskideen, ongillien aserraztea? Naiz lagunen isekak eta burlak? *An persecutio*? Prest ote zegoan zure biotza bekaturik ez egiteko, naiz lepoan ekusi ezpata? *An gladius*? Erantzun bezee gure biotzak. *Responseat cor vestrum*. Ai! nere Kristauak! Beldur naiz nere buruaz, eta beldur naiz geien geienaz gai onetan. Atozea, Kristaua, nola asmo, ta sasoi onen prestua izan zentzakean konfesatu zeranean: baldin prestatzeko arretarik izan ezpadezu? Nola izan zentzakean asmo, ta sasoi onen prestua, edozein bide asko badezu birauak egiteko? gurasoak naigabetzeko? itz desonestoak esateko? lagun urkoaren kontra nola nai itzegiteko? Nola izan zentzakean asmo, ta sasoi onen prestua, baldin urliaren losentxa bat, begiratze bat, edo urlierekikoa galtzeko beldur bat asko izaten bada zuk zure Jaungoikoa utzitzeko? Nola izan zentzakean asmo oso, eta sasoi prestu au, baldin asko izan bada, lagunak bekatura, perilletara dijoazela, ekustea: egin dezagun kontu danza zikiñetara, etxeren bateko jende zoroen ardalletara, zu ere an ondoren lasterka joateko? Ta au gutxiago edo geiago beti munduan gertatu bada, zer izango ezta egungo egunean? Zer? ezta egungo egunean gela egiten jokoaz, berandu etxeratzeaz? Ezta desprezio egiten gurasoaz,

errietako buruaz, Abendu Santuaz? O! denbora doakabeak! denbora ondoren negargarriak ekarriko dituzuenak, ezpatera zentzaten!

Konfesio gaiztoak egiten ditugu atzanean, baldin ontzeko gure asmoak ezpadira *eragilleak*, au da ar-erazten ezpadizkigue ontzeko bear diran bizimodua, eta neurri egokiak. Au da, nere Kristauak, asmo egiazkoaren marka, ta siñalerik ederrena. Eta siñale au bada asmo egiazkoa ezagutzeko siñale, ta marka, zer esango degu gure ontzeko asmoaz? Non dira alabaña egungo egunean konfesatuta Kristauari dagokan eran bizitzeko neurria artzen dituenak? Non dira bekatuaren bide, eta perillak osotoro, ta betiko utzitzen dituenak? esan bezee gauetako egoerak, iskanbillak, eta jolasak. Esan bezee inuteriko, eta beste denboretako zalagardak. Esan bezee neskatxa-mutillan billerak. Eta utzitzen ezpadira bekaturako bide, eta perillak, ekusia dago ez dirala izan gure asmoak eragilleak. Non dira konfesatuta saiatzen diranak ongi bere griña nagusiak, jenio, ta oitura gaiztoak ezitzera, ta ukatzera? Itzegin beza bakoitzaren bizitzak, ta esango digu igaz biraugillea zana, ala dala aurten-ere. Igaz zabarra zan gurasoa are zabarragoa dala aurten. Igaz itzegite, ta beste moduetan zikiña, ta desonestoa zana, are zikiñagoa dala aurten. Igaz esku luzea zuanak aurten are luzeagoa duala. Igaz lagun urkoaren kontra erraz itzegin oi zuanak, aurten askoz geiago. Non dira konfesatuta osotoro utzi dituenak lagun urkoari bekaturako bidea ematen dioen gauzak? Zer esango degu, lagun urkoaganako gorrotoan bizi diranaz? zer, lagun urkoari ondasunetan, onran, faman, eta izen onean egindako kalteak zuzentzeko mugitzen ez diranaz? Zer, dotrina, ongi konfesatzeko modua, eta bere estadu, edo karguak dituan obligazioak ikasten ez dituanaz? eta ikasi ordean iges egiten duanaz ikasteko bidetik? Zer esango degu atzanean egin-bide argiak, eta bidezko dudarik ez duenak adituta erausian dabillenez gauza berrien batzuek nolana esaten balira bezala? Oek guziak konfesatuta-ere ez due asmo eragillerik; zeren ezduen biotzik ontzeko bear diran bizimodu, ta neurriak artzeko. Ezta borondate osoa, dio Santo Tomasek, deretxa etorrita obraz agertzen ezpada. *Non est perfecta voluntas, nisi sit talis, quae oportunitate data operetur*.

Ekusten dezu, Kristaua, nola gure animen puзо biurtzen degun konfesioko Sakramentua? Ekusten dezu zein sarritan egiten diran konfesio gaiztoak ontzeko asmo egiazkoaren faltaz? Ta au guzia ezagaturik ez ote degu beste bizimodurik artu bear? Zer atera dezu, Kristaua, zure oraindañoiko bizitza gaiztoaz? Zer, ezpada illuntasunak, tristurak, eta arantza gogorak? Zer, ezpada lotsa anima galgarri bat eragozten dizuna konfesatzea? Zer, ezpada zere bizitza gaiztoa osotoro utzitzera eziñ

mugitu bat? Noiz zentzatuko ote zera? Atozea, eztakizu zein ona, zein beraa, zein miseriakordiosoa dan zure Aita Zerukoa? Eztakizu zure billa dabilela aspaldiko denboran? Deitzen, eta bere barkazio eskintzen dizu. Zu argana biurtzen zeran puntuan, aztuko dala, dio, zure eskergabekeria guziaz. Biurtuko dizu galdu dezun graziaren soñeko ederra. Biurtuko dizu Zerurako esku, ta deretxa guzia. Berak, berak garbituko du zure anima; berak gau ta egun lagunduko dizu Zerurako bidean; eta ezta beraren graziarekin eziñ dezagun gauzarik. Presta zaitte bada, bekataria zere Jaungana joateko, eta egitzu berarekin pakeak. Bizi zaitte Kristauari dagokan eran, onela iristeko betiko bizitza doatsua. Amen.

ABENDUAREN LAUGARREN IGANDERAKO 1.a

Konfesioko sakramentu santuaren gañean.

*Factum est verbum Domini super
Joannem Zachariae filium in deserto.
Et venit in omnem regionem Jordanis
praedicans baptismum paenitentiae
in remissionem peccatorum. Luc. cap. 3*

Gaurko Ebanjelioak aditzera ematen digu, noiz, eta nola asi zan San Juan Bautista Salbatzalle Jesus maitagarriari bideak, edo gizonen biotzak prestatzen. Amabostgarren urtea zijoan Tiberio Erromako Enperadore arkitzen zala. Juduen Erreñua Erromatarren mendera zanean lau puska egiñ zan, Judean presidente zegoan Ponzio Pilatos. Galileako Probinzian Prinzipe, edo Errege txiki bat zan Herodes. Iturea esaten zioen beste bazter batean zegoan Pilipe Herodesen anaia Tetrarka, edo Prinzipearen izenarekin; eta Abilina zeritzan beste bazter, edo Probinzia batean zegoan Lisania. Atzenean Anas, eta Kaifas ziran Juduen Aita Santuak urteka. Denbora onetan irten zan S. Juan Bautista eremutik, eta asi zan Jordango inguru guzietan deadarrez, egiteko penitentzia, utzitzeko bekatuaren bideak, eta prestatzeko biotzak Salbatzallearen etorrerarako. Aspaldi da gu-ere asi giñala lan onetan fiñ berarekin. Ekusi dezue, nere Kristauak, nola bekatariak bere animaren puzoi biurtzen duan konfesioko Sakramentua bere aldetik egiñ bear lukeana egiñ gabez, batzuetan esaminaren faltaz, besteetan ongi damutu gabez; beste askotan ontzeko asmo egiazkoa artu gabez. Au bera gertatzen da ez gutxitan bekatuak ongi aitortu gabez; eta argiro ezagutu dezazuen egia au, itz egiñ nai dizuet gaur konfesiorearen gañean. Aditzera emango dizuet lenengo lekuan Jesu-Kristok, eta Eliz Ama Santak konfesatzeko ipintzen diguen Agintea. Aditzera emango dizuet bigarren lekuan, zer, eta nolakoa dan agintzen zakun konfesio au. Aditzera emango dizuet irugarren lekuan, zer lazo, ta koloreakin engañatzen dituan etsaiak asko bekatari. Goazen oraiñ Espiritu Santuaren argiaren billa, bitarteko ipintzen degula Birjiña guziz Santa Aingeruarekin batean esanaz. Abe Maria.

§ I.

Lege zarraren denboran, edo Moisesen legean etzan konfesioko Sakramenturik. Alaere lege zarrekoak, beren bekatuen barkazioa iristeko, aitortu bear zituen oek, Morino jakintsuak dionez. Zer, eta nolakoa zan Juduen konfesio au? Ez dira Autoreak iritzi batekoak. Guk dakiguna da, konfesio au etzala Sakramentua, eta eziñ lege zarrean iritxi zezakeala bekatariak egiñ zituan utsegiteen barkazioa onezko damuarekin, edo kontrizioarekin baizik. Etorri zan gero munduaren Salbatzalea, ta guganako ongina, ta amorioak mugitzen zuala utzi zizkigun zazpi iturri edo Sakramentu guziz ugariak, ta beñere agortzen ez diranak, eta oetatik bata da konfesioko Sakramentua. Iturri bat animaren loi guziak garbitzen dituana, bekataria ongi prestatzen bada. Iturri bat illik dauden animak itz birekin piztutzen dituana. Ar ezazue, esan zien Jesu-Kristok Apostolu Santuai; ar ezazue Espiritu Santua: zuek barkatzen dieztezuenean bekatuak barkatuak izango dira. *Quorum remiseritis peccata remittuntur eis.* Eta zuek barkatzen ez dieztezuenenak barkatu gabe geratuko dira. *Et quorum retinueritis retenta sunt.* Au da egia bat Katoliko guziok sinisten deguna, eta egia au ukatzen duana, edo onen kontra dorausena eskomikatzen du Trentoko Konzilioak. *Si quis dixerit, in Catholica Eccla. Penitentiam non esse vere, ac proprie Sacramentum... a Chto Domino nostro institutum, anathema sit.* Jesu-Krisok Apostolu Santuai esan ziezten itzetan utzi zion bekatariari bere utsegiteak aitortzeko, edo konfesatzeko agintea. Ala sinistu du Eliza guziak bere asieratik gaurdaño. Ala erakusten du Trentoko Konzilioak, eta ala sinisten degu guziok. Jesu-Kristoren Aginte, edo mandamentu onek bekatu larrian erori dan Kristaua beartzen du konfesatzera eriotzako perillean dagoanean: beartzen du Jauna artu bear duanean: beartzen du konfesioreen laguntza, eta grazia gabe eziñ iraun duanean bekatuan erori gabe, edo eziñ bestela garaitu duanean griña txarren bat. Atzanean beartzen du bekatuan erori dan Kristaua konfesatzera asko asko luzatu gabe. Ona non dezun, Kristaua, Jesu-Kristok konfesatzeko utzi zigun Agintea, eta ona noiz onek beartzen gaituan konfesatzera.

Elizaren lenengo urteetan etzan Eliza beraren Mandamentuaren bearrik izan Kristauak sarritan artzeko konfesioko Sakramentua, orduan alabaña Mezataraz zetozen geienak komulgatzen ziran, eta beragatik sarritan konfesioko iturrian garbituko zituen beren animak. Onela bizitu ziran Kristauak aurreneko urte urrezko aetan; baña asi zan oztutzen jaie-

ra andi au, ta agindu bear izan zuan Elizak, Kristau guziak iru Pazkoetan bederik konfesatu, ta komulgatu zitezela, au da Eguerrietan, Pazkoa lora-tuan, eta Espiritu Santuaren etorreran. Baña Eliz Ama Santaren aginte au etzan asko izan, ar-erazteko Kristauai galdu zuen bide ona; eta San Juan Letranen egin zuan Konzilio batean agindu zuan orain bost eun, eta laro-gei urte danean, urtean bein gutxiena konfesatu, eta komulgatu ditezela ezagueran sartu diran Kristau guziak. Agindu zuan gañera, Mandamentu au gordetzen ez duanari debekatu dakiola. Elizan sartzea, ta ez dakiola eman iltzen danean Eliz-lurrik. Bazekusan Eliz Ama Santak, bere umeen artean arki zitekeala nor, edo nor sasoi onean egongo etzana bear dan denboran artzeko konfesioko Sakramentua, ta komunio Santua; eta tran-ze onetarako eman zien animen Arzaiai eskua bekatariari luzatzeko den-bora konfesatzeko, eta Jauna artzeko. *Noso forte de proprii Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab ejus perceptione duxerit abstinendum.* Ekusten dezu, Kristaua, zeriñ beratasun, eta kontu andia duan Eliz Ama Santak bekatari errenakkin-ere? Baña guziak saiatu ote ziran, ta saiatzen ote dira Eliz Ama Santaren Mandamentu au gordetzera? Ez, nere Kristauak; batzuek nola nai konfesatu, eta komulgatu izan dira, eta Elizak aditzera eman bear izandu eztala konfesatzeko, ta komulgatzeko Mandamentua gordetzen konfesio, ta komunio gaiztoarekin; besteak igeska ibilli izan dira Elizaren Mandamentuak estutzera egin duanean. Argatik Obispadu onetan agindua dago, lenbizia: gaitzarekin onaren eza-gueran sartu diran guziak konfesatu ditezela al duen damurik andienare-kin urtean bein gutxiena garizumako denboran. Bigarrena: erramu egu-netik asita amabost egunen barrunbean komulgatu ditezela komulgatze-ra beartuak daudenak eskomiku nagusiaren, eta lau errearen penan. Irugarrena: erramutik asita urrengo amabost egunen barrunen egin ezpadue nagiren batzuek Elizaren agindua, Erretoreak, edo animen Zaiak Elizan aditzera eman, edo agertu ditzala oek, eta ez degiela utzi egoten ez Mezatan, ez bezperetan. Laugarrena: baldiñ beste amabost egunen barrunbean ezpadira oek konfesatzen, eta komulgatzen, desobe-dienzia onegatik erortzen dirala eskomiku nagusian. Bostgarrena, urte oro *Korpus* bitartean bidal ditzeela Erretoreak Probisore Jaunagana one-lako errenen izenak. Denbora luzeetan aztua bezala egon da lege oek agintzen duana, zeren Kristauak kontuz gordetzen zuen Elizaren Mandamentua; baña ugaritu dira onelako errenak, eta Elizaren Mandamentuak ezertan artzen ez dituenak, eta igaz agindu zan, legeak zion eran bidal ditezela Elizarekin kunplitzen ez duenen izenak. Ekusten

dezu, Kristaua, Eliz Ama Santak konfesatzeko ipiñi digun mandamentua? Ekusi-ezazu oraiñ zer, eta nolakoa dan agintzen zakun konfesio au.

§ II.

Egiten dezu, Kristaua, zure bekatuen examiña, aurretik erakutsi zatzun eran. Artzen dezu egiñ dituzun utsegiteen damu egiazkoa eta ontzeko asmo osoa, leneko dotrinetan aditu zentzakean bezala. Bazatoz konfesatzera zere Jaungoikoarekin pakeak egiteko nai andi batekin. Ez dezu ibilli bear besteri bere santxa kendu naiez. Ez dezu etorri bear artasuna, ta antustea agertzen dezula jauntzian, eta zere moduetan. Ez dezu belaunikoka, ta arrastaka joan bear konfesatzera, zenbait mutill kas-kar joan oi diran bezala. Ez dezu konfessorearen aora begira jarri bear konfesatzeko, baizik eskuieko, edo ezkerreko belarrironz; belarriakkin alabaña, ez aoarekin aditu bearko du zuk esango diozuna. Jartzen zera bada modestia ederrarekin belauniko, ziñatzen zera, eta esaten dezu: *Ni bekataria konfesatzen naitzaio Jainko Guzialdunari, eta zuri nere Aita*, ta asitzen dezu zure konfesioa. *Ni bekataria*, diot, zeren biotzeko damua sortzeko alegiñak lenago egiñ bear dituzu, konfesatzen asitzeko puntu edo unearen zai egon gabe, aurreko dotrinetan esan dan bezala. Era onetan aitortzen diozkatzu konfessoreari, gertatu zaizkitzun utsegiteak, zere konzientzian arkitu dituzun eran, pensamentuak alde batera, itzak bestera, eta obrak beste batera. Au da nere Kristauak konfesioa. Ta nolakoa ote da Sakramentu onek eskatzen duan konfesioa? Autoreak modu, edo kondizio asko dakazte, batzuek konfesioa obeto egiteko diranak, besteak osotoro bearrak, eta premiazkoak. Oetatik batzuek aditzera emango ditut oraiñ begien aurrean ipintzen ditzuedala nola gure bekatuen konfesioa egiñ bear degun.

Konfesatu bear dezu lenengo lekuan humiltasunarekin; au da zere itzetan, eta modu guzietan aditzera ematen dezula, ezagutzen dezula Jaungoikoaganako zere eskergabekeria, eta damuturik arkitzen zerala. Umiltasun au agertu zuan Ebanjelioko seme ondartzalleak bere Aitagana biurtu zanean: *Aita esan zion, egiñ det bekatu zure kontra, ta Zeruaeren aurrean: eta ez dagokit geroz zure semearen izena. Pater, peccavi in Caelum, et coram te; jam non sum dignus vocari filius tuus.* Konfesatu bear dezu bigarrena ixillik. Au izan da Kristauen oitura, ta usadioa Elizaren aurreko denboretatik, dio Trentoko Konzilioak. Egia da Elizaren lenengo den-

boretan konfesio ixilla ezezik usatu izan zala konfesio agiria ere egitea Obispo Jaunen, Elizako Ministroen, eta Elizan arkitzen ziran guzieren aurrean, edo zeren Obispo Jaunak ala agindu zion bekatariaren bati, edo zeren bekatariak berak ala nai zuan; baña onelako bekatari batek Konstantinoplako Elizan, Nektario ango Obispo zan denboran, bere bekatuak aitortzeaz gañera aditzera eman zuan bekaturen batean lagun izan zuana ere: eta emendik artu zan bidea konfesio agirikoaren usadioa kentzeko; ta zori onekoak gu ixillik bederik konfesio onak egiten bagen-du. Konfesatu bear degu irugarrena lotsa, ta modestia eder batekin. Bada lotsa bat gaiztoa, eta berekiñ bekatua dakarrena, esaten digu Espiritu Santuak: *Est confusio adducens peccatum.* Onelakoa da bekatariari bere utsegiteak uka-erazten diozkan lotsa. Ta bada beste lotsa bat txit ederra Jaunaren begietan: *Et est confusio adducens gloriam, et gratiam.* Au da arako lotsa ura, zeñarekiñ bekataria lotsatzen dan bere Aita Zerukoaren kontra izan dan bezeñ eskergabea izanaz. Konfesatu bear degu laugarrena argi-ro, eta ipui edo konturik nastu gabe. Ezta konfesioa kontuak kontatzeko; baizik bakoitzak bere utsegiteak garbiro esateko. Bereak, diot, ez beste-renak. Eta kontu, ez dezu esan bear nor lagun izan dezun bekatuan. Konfesatu bear dezu bostgarrena ederkatura gabe. Egiñ dezagun kontu: *Bota diozu lagun urkoari birau, edo madarikazio bat: esan ezazu bada: Bota det birau bat era onetan edo artan nere pazienziaren faltaz, eta ez dezazula esan bota dezula zeren emazteak, umeak, edo auzoak aserrerazo dizuen.* Konfesatu bear dezu seigarrena egiaz, edo gezurrik esaten ez dezula, eta gezurra esaten badezu, gai larrian beintzat, egiten dezu sakrilejioa. Atzenean konfesatu bear dituzu zeregan arkitzen dituzun utsegite larriak osotoro, naiz galde ditzala konfessoreak, naiz ez. Osotoro aitortzeko, edo konfesatzeko zure utsegiteak aitortu bear dezu, zer birtute, edo mandamenturen kontra utsegiñ dezun: nola utsegiñ dezun au da, edo pensamentuz, edo itzez, edo obrak. Zenbat bider utsegiñ dezun. Iñori bekatuak biderik eman badiozu, zenbat laguni, eta zenbat bider? Eta oen artean ote zan umerik edo miraberik, eta zenbat? Garbitasunaren kontrako bekatuetan erori danak, aitortu bear du urlia aidea, ezkondua, edo beste estadutakoa zan, edo ez. Baldiñ utsegiteak oiturazkoak eta berrikaturarekin badira, orduan aitortu bear degu oraiñ geranak len-ere izan generala (batezere konfessoreak galdetzen badigu). Bekatuaren bide, edo perill urkoan dagoan aitortu bear du au; zeren borondatez perillean egotea, edo jartzea bera bekatu dan, eta gañera zeren perill au agertzen ez dala, eziñ konfessoreak ezagutu dezakean zer egin bear duan. Ekusten dezu zer, eta nolakoa dan Penitenziako Sakramentuak eskatzen duan konfesioa? Badakus etsaiak,

zeiñ andiak diran konfesio onetik datozen frutuak, eta oek eragozteko, ta bekatariak engañatzeko prestatzen ditu bere lazoak, eta era onetan eragiten diezte asko konfesio gaizto. Lazo oetatik batzuek begien aurrean ipiñi nai dizkitzut oraiñ Kristaua; oetan erori bazera, irten zaitezen lenbait len, eta erori ezpazera, bizi zaitezen kontuz, eta perilletik aldegiten dezula.

§ III.

Gure Jaungoikoak eman zigun lotsa dio S. Juan Krisostomok, bekatu egiteko, ta eman zigun barkazioaren ustea egiñ ditugun utsegiteak aitortzeko. *Pudorem, et verecundiam Deus dedit peccato, confessioni fiduciam.* Zer egiten du etsai anima galgarriak? Aldatzen ditu bi gauza oek; bekatu eragiteko ematen du barkazioaren ustea, eta bekatua aitortzeko lotsa. *Invertit rem Diabolus: et peccato fiduciam praebet, et confessioni pudorem.* Etsaiaren lenengo lazoa izan oi da au: *Bekatu* diozu zeregan, Kristaua, bekatua egiñ dedilla pensamentuz, edo itzez, edo obraz, beti da bekatu, eta asko izango da esatea bekatu egiñ dedala pensamentuz onenbeste bider. Zertarako esan nere buruarekin, edo besterekin egiñ *ditudan gauza itsusi oek?* Onela engañatzen dira zenbait bekatari, ta bear bada era onetan dijoaz beste mundura. Bekataria, zuk zure utsegiteen barkazioa iristeko, aitortu bear dituzu zere biotzean arkitzen dituzun eran; pensamentuak pensamentuak bezala, itzak itzak bezala, ta obrak era berean. Bigarren lazoa: *nik egiñ nuan gauza itsusi ura, baña ez nuan nai bekatu egitea, ta ez det zer konfesaturik.* Atozea, etziñan zere naiez perillean jarri edo egon? Etzenduan bekatu dan gauza egiñ, aldegin zentzakeala, edo beintzat aldegitiko neurriak artu zintzakeala? Zertarako dira bada aitzakia oriek? Irugarren lazoa: *Gauza itsusi oek egiñ nituanean txikitxo nintzan zer niakian nik orduan, zer zan bekatua?* Atozea, ta etzenduan zeregan ezagutzen gauza gaiztoa, edo itsusia zala oriek egitea? Etzenduan gurasoen begietatik aldegiten? Utzi giezu, Kristaua, aitzakia oriei, ta esan giozkatzu konfesorari gertatu zaizkitzun gauzak gertatu diran bezala: eta ez esan, zerbait gogortzera egiña ziñan denboran gertatu zitzaizkitzun gaiztakeriak, eza-guerarik batere etzenduan denborakoak dirala. Laugarren lazoa: *Nik ez nukean nai bekatu ura egitea; eta esan nion berak konfesatu bearko zuala.* Atozea, Kristaua, ta ezta kizu konfesioa bakoitzak berak, ez bestez egiñ bear duala? Zuk aitortu bear dezu egiñ dezun utsegitea bere saiets, edo zir-

kunstanziakin; eta besteak aitortu bear ditu bereak. Ezta urte asko asko, inguru oetan gertatu omen zala oraiñ esatera noana. Neskatxa batek egiñ zituan lotsatzen zuen zikinkeriaren batzuek. Gaixotu zan iltzeko gaitzarekin. Konfesatu zan, baña gaizki. Artu zuan Jauna, baita Oleazioa-ere. Aurrera zijoan gaitza, eta alaere etzuan biotzik bere utsegiteak aitortzeko. Jartzen da iltzeko izerdiakin, eta ezagaturik iltzera zijoala, esan zion neskatxa-lagun bati: *Urlia, iltzera noa; gertatu zitzaiztan onako utsegite oek, eta ez ditut konfesatu lotsaz; zuk nere orde z konfesatu itzatzu.* Era onetan iltzan. Ona nola engañatzen dituan etsaiak asko anima! Bostgarren lazoa: *Bekatu au esaten badiot konfesorari, eramangø naue Inkisiziora.* Zergatik? Atozea, ezta kizu eziñ konfesorak agertu dezakeala ezergatik-ere esaten zaion gauzarik? Ezta kizu, konfesorak aiñ zakar-anima gabea baliz-ere, eziñ onek esandako gauzaz baliatuko litzakeala ez inkisizioa, ez besterik? Seigarren lazoa: *Jesus, norik esangø ditu bekatu onen itsusiak?* Ez nik beintzat. Atozea, txoraiska: ukatu dezu Jesu-Kristo? eta ezta kizu ukatu zuala S. Pedrok-ere? eta ala ere da Santu aiñ andia! Egiñ dezu eriotzaren bat? Eta ezta kizu Dabidek-ere illerazo zuala Urias, eta gañera zikindu ziola bere emaztea? eta Dabid ala ere da Santu andi bat! Egiñ dituzu Elizaren, eta Elizakoen kontra gauza gaiztoak? Eta ezta kizu egiñ zituala S. Paulok-ere era onetako gauzak? Ta ala ere, S. Paulo da Jesu-Kristoren Apostolua, ta Santu andia; ta berak aitortzen du bere bekatua. Izan zera emakume desleiala zere bizi lagunarentzat? Eta ezta kizu, nola Jesu-Kristok barkatu zion emakume zure antzeko bati? Izan zera mutill arro loikerietan ondaturik bizitu zerana, eta nori nai bekatuako bidea eman diozuna? Eta ezta kizu S. Agustiñ-ere denbora batean bizitu zala atsegiñ loien ondoren itsutua? baña biurtu zan Jaunagana, eta da guziok dakigun bezalako Santua. Izan zera neskatx ergela, zere ibillera, zere itz egite, eta jauntziarekiñ bekatuako biska, ta lazoak ipiñi dituzuna? Eta ezta kizu denbora batean Magdalena batek au guzia egiñ zuala? ta alaere da Santa txit andia. Zergatik bada zuk txorakeria oriekiñ geratu nai dezu etsaiaren mendean, Santu edo Santa bat izan zaitezkeala?

Zazpigarren lazoa: *Ezta gø neretzat zerurik; ezta gø barkaziorik, eta miserikordiarik.* Atozea, zer darauskizu tristea? Ezta kizu, Jaunak berak diola, ez duala nai bekataria galtzea, baizik beragana biurtzea, ta beraren grazian bizitzea? Ezta kizu, berak diola, bekataria argana biurtzen dan puntuan aztuko dala aren gaiztakeriaz? Ezta kizu, zuri zure bekatuak barkatzeko gizon egiñ zala, gurutzean bizitza eman zuala, eta deitzen dizula Arzai onaren eran? Ezta kizu zure zauri guziak sendatzeko (diranak dirala) utzi zuala konfesioko iturria? Ezta kizu, zenbat epe, edo denbora

eman dizkitzun? zenbat bider ukitu dizun zure biotza aspaldiko denboran? Ta, au guzia dakizula, zorakeria oriekiñ zabilta? Billa ezazu zure Aita ona humilki, billa ezazu garai onean; arkituko dezu, eta jarriko zera Zerurako bidean. Zortzigaarren lazoa: *Ikaratuko da konfesoarea, esaten badiozkat nere bekatu itsusiak; eta ez dit absoluziorik emango*. Ikaratu konfesoarea? Eztu Eskritura Santa irakurtzea besterik, ekusteko zuk dituzun bekatu oriek, eta are itsusiagoak anziñatik munduan gertatu izan dirala. An ekusiko du, Adanen umeai darraiztela bekatua gutxiago, edo geiago, lurrari belar gaiztoak darraion eran. Jakiñ ezazu, Kristaua, ez duala konfesoarea izutzen bekatu asko, ta andiak aditzeak, baizik bekatariak ontzeko biotzik ez duala, ekustek. Presta zait bada zu ondo, utzi itzatzu bekatuaren bideak, eta ar itzatzu ongi bizitzeko neurriak, eta orduan konfesoaregan arkituko dezu, zuk nai dezun atsegin-kontentua; ta iñoz esaten badizu, obeto presta zaitzela, ori da zure onagatik, eta Sakramentuak gaizki artu ez ditzatzun. Bederatzigarren lazoa: *Jesus, eta zer bere gogon idukiko du nere konfesoarea, esaten badiozkat bekatu oek? Oraindaño iritzi onean iduki nau, ta aditzen duanean gertatu zatana zer esango du? Zer esango du diozu konfesoarea? Baldiñ zu ongi prestaturik, eta bizitza onaren neurriak artzeko egarriarekin ekusten bazaitu, alde batetik urrikimentu andi bat artuko bere biotzean, eta bestetik len baño-ere iritzi obean idukiko zaitu. Soldadeskan dabillen batek artzen badu erida andi bat, eta lenbait len badijoa sendatzalleagana, esaten diola: *Ea ona ni herida oekin, egin bedi laster sendatzeko bear dana ekin degiodan gero berriro etsaiari*. Atozea, zer esango zenduke soldadu onez? Zer, ezpada biotz andiko soldadu bat dala? Au bera esango du zuzaz konfesoarea, baldiñ zere herida oriekiñ bazoaz ongi prestatua, eta etsaiaren kontra ongi peleatzeko asmoarekiñ. Amargarren lazoa: *Badator garaizuma, edo etorriko da Misioaren bat, eta orduan guzia esango det baño artean ez? Atozea, Kristaua, tan nondik dakizu lekuri izango dezun edo ez? Nondik dakizu, lekua izanda-ere, garaituko dezula zure lotsa, ta atzerapen ori? Ah! Beldur naiz, gerta dakizun Isaias Profetak dion gauza bat: *Etorri ziran, dio, Profeta onek; etorri ziran jaiotzeko zori zoriraño, eta etzuan amak izan erditzeko indarrik. Venerunt filii usque ad partum, et virtus non est pariendi*. Zure lotsa ori bekataria egunetik egunera aziaz joango da, eta beti geroko utziko dezu zure utsegiteen aitortzea. Franziaiko erri batean aurdun zegoan Kolanba zeritzan emakume bat. Asi zitzaizkan erdiratzeko miñak, baño eziñ erdi zan. Iru urtean iraun zuen miñ oek, eta etzan beñere erdi. Ogei ta bost urtean bizitu zan bere aurra sabelean zuala: il zan, eta askatuta, arkitu zioen narrua arri biurtua. Ah! aditzen zauden Kristaua: ez aditu, edo enzun gor egiten**

diozu oraiñ Jaunaren gaztiguai; gero egingo dezula, diozu, bekatu guzien gobada; baño begira beste askori gertatu zatena, gertatu eztakizun, begira zure bekatu oriek arriaren eran gogortuak gera ez ditezen. Atzeneko etsaiaren lazoa: *Oraindik badet denbora Jainkoari eskerrak, ilzerakoan egingo det bizitza guziko konfesio bat*. Iltzerakoan, Kristaua, iltzerakoan? Egin dezagun kontu, ematen dizula Jaunak denbora. Jakiñ ezazu, ezala ordu ura egokia lan oetarako; jakiñ ezazu, gaitzak, il bearrak, eta betiko infernua begien aurrean ekustek, uzten duela bekatariaren biotza, ezertarako ez dala, ta gauz onetarako kemenik gabe. Enzun ezazu Españako erri batean neskatxa gazte bati gertatua. Neskatxa au zan ederra, ta doai onez apaindua, baño il zitzaizkan gurasoak, eta geratu zan ume zurtza. Artu zuan gazte batek onenganako jaiera, ta etzan geratu gaitzera kuturtu zuan artean. Konfesatzen zan sarritan, baño etzuan biotzik bere utsegitea esateko: lotsak alabaña garaitzen zuan. Onela bizi zan anima doakabe au, munduaren begietan ongi baño Jainkoarekiko txit gaizki. Erri artara joan zan Misionari jakintsu bat, eta deitu zion oni gaixo egiten zuala bere burua. Joan zitzaion batere luzatu gabe, ta utzirik laguna konfesioko gauzarik eziñ aditu zezakean lekuan, asi zan bekatariari ongi zegozkan gauzak esaten: aditu zion aitortu zuan guzia, eman zion absoluzioa, eta biurtu zan bere lekura. Berekiñ zuan lagunak aditzera eman zion, eria konfesatzen zegoan bitartean ekusi zuala gauza izugarri bat. *Ekusi det, zion, oiaren bazter batetik agertzen zala noizean beñ atzapar itsusi-ikaragarri bat; artzen zuan neskatxa zintzurretik, eta itozear ipiñtzen zuala zirudian*. Au ekusi det beñ ta berriz. Aditurik au laster egiñ zuan Misionistak bere bekatariagana; baño, begira zeriñ ikaragarriak diran Jaunaren juizioak! osasunarekiñ arkitzen zan neskatxa au ill otza geratu zan konfesoarea bigarren aldian aren etxean sartzean. Ezta gogora ekarri besterik, nolako illuntasun, eta tristurarekiñ geratuko zan konfesoarea. Asitzen da Jaunari erregutzen, eta onetan dagoala, aditzen ditu kateen otsak, ail eta adia ikaragarria batzuek. Begiratzen du, ta agertzen zaio norbait guzia suz, eta garrez inguratua. *Nor, edo zeriñ zera zu? galdetu zion. Ni naiz, ni zurekiñ konfesatu naizan bekataria, erantzun zion. Atozea, eta etziñan ongi konfesatu? Ez osotoro, ta gertatu zatana zuri aditzera ematera nator. Jakiñ bear dezu, nere ama il zanean geratu nintzala bakarra, ta nola itxura onekoa nintzan, asi zan gazte bat niganako adiskidetasuna artzen. Denboren buruan bere erregu, ta palakkuakiñ eragiñ zidan bekatu. Iru urtean bizitu nintzan, sarritan konfesatzen nintzala, baño beti lotsaz gordetzen nuala bekatu au. Bidaldu zinduan Jaunak zu erri onetara Misioa egitera; aditu nituan zure sermoiak, eta bakoitzak arpoi baten eran igarotzen*

zidan biotza, eta neritzan neretzat bakarrik itz egiten zenduala. Biurtzen nintzan etxera, ta negarrez eziñ aspertu nintzan. Urليا, esaten nion nere buruari. Gerta diteke zuk betiko galdu nai izatea zere burua? Etzenduan lotsarik izan bekatu egiteko; eta oriañ lotsaz zaude bekatua aitortzeko? Deitu zindudan, gaixo nere burua egiten nuala: ta ai! asi nintzan bekatu txikietatik andienak azkenerako utzitzen nituala; gero etsaiak buruan ipiñi zidan, asko galduko nuala nere faman aitortzen banuan nere bekatua; orduan osasuna nuala, ta gaixotzean egingo nuala konfesio on bat. Ozta irten ziñan zu nere etxetik, geratu nintzan itz gabe, ta denbora gutxiren barrenen illa. Arritu zan konfesoera, ta onek galdetu zion anima doakabe ari: *Atozea, ta zer da oraiñ zuri pena, ta naigaberik andiena ematen dizun gauza? Ekusteak*, erantzun zion; ekusteak, Jaunak bidaldu zinduala zu leku urrutietatik onera ni bekatutik ateratzeko, eta galdu dedala era aiñ ederra. Au esanda, adia, eta kateen ots izugarriak egiten zituala, ezkutatu zan anima doakabea beti-betiko su, eta garren artera. Ekusten dezu, Kristau beldurtia? Ekusten dezu, zer dakarren lotsa anima galgarri bati emateak?

Aditu dezu, Kristaua, nola Jesu-Kristok utzi zion Eliz Ama Santari Konfesioko Sakramentua gure animak garbitzeko, sendatzeko, ta Zeruko bidean ipintzeko. Aditu dezu Jesu-Kristok, eta Jesu-Kristoren Elizak bere umeai agintzen diena. Aditu dezu zer, eta nolakoa dan agintzen zakun konfesio au. Aditu dezu atzanean, zer lazo, eta koloreakkin engañatzen dituan etsaiak asko bekatari? Atozea oraiñ; zenbat, eta zenbat konfesio gaizto ez ditu eragiten etsaiak era onetan? Atozea zu, neskatxa gaztea: zenbat denbora da lotsaz bizi zerala arako bekatu ura garbiro esateko? Atozea zu mutil gaizki oitua, zenbat urte da lotsaz gordezten dezula arako egiñ zenduan lizunkeria itsusi ura? Eta ez ote dira zarren artean eziñ mugitu diranak beren bekatuak osotoro aitortzera? Utzi itzatzu, Kristaua, txorakeria oriek; presta zaite ongi, ta naiz herejia bazendu-ere, zoaz nai dezun konfesoaregana, eta aurrenetik esan giozu kezkarik geiena ematen dizun bekatu ori. Zure anima gaixoagatik ez dezazula lotsaz utzi esan gabe egia. *Pro anima tua ne confundaris dicere verum*. Zuk ekusiko dezu, nolako atsegin-kontentua artuko dezun, zere burua bekatuaren kargatik libre ateratzen dezunean. Zuk ekusiko dezu, zeiiñ gauza gozoa dan zure Aita Zerukoarekin pakean egotea. Ta pakea au gordetzeko bizimoduan irauten badezu, berak emango dizu zuretzat prestatuak daukan betiko bizitza doatsua. Amen.

ABENDUAREN LAUGARREN IGANDERAKO 2.a

Azken juizioko egunaren gañean.

Et videbit omnis caro salutare Dei. Luc. c. 3.

Gure Salbatzalle Jesus maitagarria jaio zan Belenen, eta jaiotz au aditzera eman ziezana Zeruko Aingeruak, Belenen inguruan artaldeakin zebiltzan, arzaia. Aditzera eman zion izar eder batek iru erregeai, eta gañera Espiritu Santuak aditzera eman zion Jerusalemgo Elizan Simeoni. Alaere Jesus bizitu zan Nazaretko errian ogei, ta bederatzi urteetaraño, Salbatzalletzat iñork ezagutzen etzuala. Berri au munduari adiratzeko, autua zedukan Jaunak San Juan Bautista. Jaio zan S. Juan, Jesus baño lentreago, eta bizitu zan ogei, ta amar urteetaraño eremu izugarri batean bakarrik: aren soñekoa zan gameluaren illezko zamarra bat: janaria basoko langostoak, eta aitzetan arkitzen zuan ezta: edaria ur utsa. Agindu zion Jaunak, irten zedilla Salbatzallearen etorrera adiratzera: eta onetarako prestaerazi zitzala gizonen biotzak bekatuen damuarekin. Joan zan bereala Jordango ibaiaren inguruetako errietara: asi zan penitentzia, edo bekatuen damuaren gañean itzegiten, eta damu au agertzen zuen bekatariak bataiatzen zituan ibaian. Galdetu oi da, bataio au Sakramentu zan, edo ez gure bataioaren eran, eta erantzuten da ezetz; etzuan alabaña bekatuak barkatzeko indarririk, eta besterik esatea debekatzen du Trentoko Konzilioak. Alaere laguntzen zuan, oitu zitezten bekatariak, Jesu-Kristok gero ipiñi zuan bataiora.

Isaiasek, Profetak bezala, lenagotik ekusi zuan nola S. Juanek deard egiten zuan eremuan: Presta ezazue Salbatzallearen bidea; *Parate viam Domini*: zuzendu itzatzue aren bideak: *Rectas facite semitas ejus*: orduan goratuak izango dira biotz umillak: *Omnis vallis implebitur; et omnis mons, et collis humiliabitur*: eta mendien eran goitituak dauden arro, eta antustez beteak umilduko dira: *Omnis vallis implebitur; et omnis mons, et collis humiliabitur*: len okerrak ziran biotzak zuzendu, eta len lakatzak ziran bideak leundu, eta zelaituko dira: *Erunt prava in directa, et aspera in vias planas*. Zer geiago? Orduan gizon guziak beren begiz ekusiko due, Jaunak bidaldu dien, Salbatzallea: *Et videbit omnis caro Salutare Dei*.

Egiñ zuan S. Joanek ederki Isaiasek lenago aditzera eman zuana: agertu zan Salbatzallea nork nai ekusteko eran, eta askok ekusi zuen; baña orduan bizi ziranen artean geienak etzuen ekusi, eta are gutxiago ekusi zezakeen etorkizun zeudenak. Salbatzallea, guziak ekustea gertatuko da azken-kontuen egunean: egun artan argiro ekusiko due Aingeru, eta gizon guziak, ala onak, nola gaiztoak. Beragatik gaur itzegiñ nai dizuet azken-kontuetako egunaren gañean, eta aditzera emango det, zeiiñ izugarria izango dan bekatariarentzat egun ura. Billa dezagun onetarako Espiritu Santuaren laguntza, bitarteko ipiñirik Birjiña guziz Santa, Aingeruarekin batean esaten diogula. *Abe Maria*.

§ I.

Erabakia dago gizonarentzat beii iltzea, eta ondoren kontuak ematea, dio S. Paulok. Au gertatzen da lenengo lekuan eriotzaren unean bertan; baña nola orduan gorputza geratzen dan obian dagokan saria artu gabe, munduaren bukaeran bilduko dira Adanen ume guziak kontuak ematera. Au da egia bat katoliko guziok sinisten deguna, eta Kredoan bertan Eliz Ama Santak erakusten diguna. Egund onen aurretik ekusiko dira asko siñale, eta azkenean agertuko da suzko ibai bat, mundu au auts biurtuko duana. Auts biurtuko dira gizonak, eta emakumeak. Auts biurtuko dira erriak, gaztelu, eta etxeak. Auts biurtuko dira artoak, gariak, ardiak, beiak, basoak. Auts biurtuko dira urre, zillar, perla, diamante, eta gañerako gauzak. Ala dio S. Pedrok: *Terra autem, et quae in ipsa sunt opera exurentur*. Au gertatzen danean, bereala izango da azken-kontuen eguna. Egund oni deitzen dio Sofonias Profetak Jaunaren egund andia: *Dies Domini magnus*: aserre, neke, ta estutasunaren eguna: *Dies irae dies illa, dies tribulationis, et angustiae*. Norentzat ote? Bekatariarentzat, ez Jaunaren beldur Santuan bizi diranentzat. Au ongi ezagutu dezazun, bekataria, enzun arreta andiarekin egund artan ekusi bear ditugun gauzetatik andienak bederik.

Bukatzen danean mundua, esan degun eran, jaxkiko da Zerutik Aingeru bat, eta bear bada S. Migel, askok uste duen bezala. Deituko die ill guziaz, dijoazela kontuak ematera. Ots au añ bizi, indartsu, ta izugarria izango da, non adituko dan munduaren leku aldeetan. Adituko da Zeruan, eta doatsuen animak atsegin, eta pozez beteko dira, zeren mundu guziaren aurrean emango duan Jaunak aen aldeko sententzia, eta

gañera zeren ainbeste denboran auts artean, eta arren bazkatat egund diran beren gorputzak ekusi bear dituen doatsuen doai ederrez apainduak. Jaxkiko dira Zerutik milloika anima doatsuak, edo Adan, eta Ebagandik asi ta munduaren bukaeraraño izango diran anima on guziak: eta prest arkituko ditue, len izan zituen gorputzak berak. Nork esan anima onen orduko atsegin-kontentua? Zuk oraiñ, Kristaua, konfesio on batekin garbitzen badezu zure anima, eta ukatzen badituzu zure grifia txarrak, eta jarraitzen badiozu bizitz onari nork esan, zuk artuko dezun poza ekusten dezunean zure gorputza? O nere gorputza, esango diozu, bear bada: denbora batean nekatu ninduzun, eta nekatu ziñan zere gura txarrakin, nekatu ziñan zure begi, belarri, minga, eta esku-oñai ukatzean, eskatzen zituen atsegin lotsagarriak: nekatu ziñan lagun gaizto, etxe, eta adiskidetasun anima galgarrietatik aldegin zenduanean: nekatu ziñan sarritan, eta prestaera onarekin konfesatzen, lagunaren erausi, ta isekak aditzen, eta bizitza onari jarraitzen; igaro zan neke oen negu gogorra, eta etorri da atsegin-kontentuen betiko udaberria: *jam hiens transiit* (Cantic. 2). Sartuko da anima doatsua bere gorputzean, eta bereala piztuko da au. Piztuko da beñere ez iltzeko: piztuko da taxarik batere gabe, eta S. Agustiñen iritzian piztuko da gaztetasunean izan, edo izango zuan sasoi ederrean. Gutxi da au: gorputza une artan bertan geratuko da doatsu, edo zori onekoaren doaiez edertu, ta apaindua. Lenengo doaia: alako aro, edo sasoiaren geratuko da, non ezerk kalterik eziñ egingo dion, ez eritasunak, ez eriotzak: *Mors ultra non erit... neque dolor erit ultra*. Bigarren doaia: añ bizi, ta arifia geratuko da, non begien itxi-idiki batean joan litekean gogorazio, edo pensamentuaren eran nekerik gabe, nora nai. Irugarren doaia: geratuko da añ garbi, ta mea, non espiritu utsa baliz bezala sartu ta irten litekean edozeñ tokitatik, ezerk ere eragozten ez diola. Laugarren doaia: doatsuaren gorputzak argi egingo du, S. Mateok dionez (cap. 13), eguzkiaren eran: *Fulgubunt sicut sol*, Argitasunaren doai au izango da apaindua bat beñere zartu, eta urratuko ez dana: eta era onetan apaindua dakusazunean zere burua, zer esango dezu, Kristaua? Au bera gertatuko da beste doatsuakin, eta ekusiko dituzu milloiak, eta milloiak eguzkiak bezala argi egiten duela.

Baña Aingeruaren otsa Zeruan ezezik infernuan ere adituko da. Arrituko dira Luzifer, eta bere Aingeru gaiztoak. Arrituko dira bekatari galduen animak. Naiago izango lukee infernuaren zokorik illunenean ezkutaturik egotea, Jesu-Kristoren, eta mundu guziaren aurrean agertzea baño; baña nai, ta nai ez irten bearko due Jaunari kontuak ematera. Irtengo dira Luzifer, eta beste Aingeru gaiztoak. Irtengo dira linbotik,

bataiorik gabe ill ziran aurren animak, milloiak, eta milloiak: eta geratuko dira gaixoak betiko erbestetuak Zerutik. Odolezko malkoakin negar egitea eskatzen duan gauza da au, begiratzen badegu, aur aek gurasoen edo zabarkeriaz, edo gaiztakeriaz Zerutik deserrituak betiko geratuko dirala. O! guraso gogor madarikatuak! zuen gañera eroriko da Jaunaren aserrea. Irtengo dira an beko su, eta garren artetik Lutero, Kalbino, eta oekin batean bekatua egiteko bide, eta moduak gazte jakiñezai erakusten bizitu ziranak. Irtengo dira gizon, eta mutil palakuz, eta losentxakiñ, edo ezkontzeko itzaren iduriarekin animak infernura amilderazo zituenak, elkarrri darraizkala, eta elkarren kontra madarikazioa dariela. Irtengo dira emakume, janzian onestidadea gorde nai izan etzuenak, ergelak, eta bekatuako biska prestatzen zuenak. Irtengo dira errietako kargudun, eta guraso zabarrak. Irtengo dira emengo izan, eta irabazietan biotza ipiñita, saltze, eta eroste itsusietan bizitu ziranak, eta erriari, edo lagun urkoari gaizki eramana itzultzeko biotzik izan etzuenak. Joango da anima bakoitz bere gorputzagana eta nork esan, zeñ iraiñ gaiztoarekin begiratuko dion? Ekusiko du alabaña, aren gura txarrai atsegiñ emateagatik betiko galdu duala bere burua. Sartuko da anima doakabea bere gorputzean, berun, edo menast urtua molde batean sartuko baliz bezala, eta ordutanik asiko da gorputza betiko oñazeakiñ. Eztakigu, norañokoa izango dan doakabe bakoitzaren itsustasuna; baña askoren iritzian, aiñ itsusia geratuko da doakabea, non ekuste utsa asko izango lizakean nor nai ill otza geratzeko. Eta zer izango da onelako milloiak, eta milloiak ekustea? Atozea oraiñ, Kristaua: eta Aingeruak tronpetarekiñ kontuetara deitzen duanean, nondik irtengo ote gera? Zerutik, edo infernutik? Ongi begira dezagun oraiñ, denbora degun bitartean.

§ II.

Biltzen diranean Adanen ume guziak, kontuak emateko, Josafateko ibarrean: agertuko da Jesu-Kristoren estandarte, edo siñalea S. Mateok dionez. Siñale au izango da gurutze bat guziz ederra, S. Juan Krisostomok esaten digunez. Ekusiko due Juduak siñale au: oroituko dira, nola gurutzean illerazo zuen beren Mesias, edo Salbatzallea, eta asiko dira adiaz, eta negarrez: *Plangent omnes tribus terrae*. Laster agertuko da Jesus munduaren Kontu artzallea edertasun, eta onrarik andienean, berekin dakartziala Birjiña txit Santa, eta Zeruko Aingeru guziak. Ez da

mingañik adierazteko, norañoko edertasuna izango dan Jesusen etorrerarako edertasun au. Odei zuri alde guzietara argi egiten, eta distiatzen duan bat izango da Jesusen jarlekua, eta an eseriko da guziori kontuak artzeko. *Tunc sedebit super sedem Majestatis suae*. Ipiñiko dira beste tronu, edo jarlekuak Birjiña txit Santarentzat, eta Apostoluentzat-ere. Atsegin, eta pozak gañez egiten diela egongo dira onak edertasun au guzia ekustean; baña gazitoak arrituak, eta erkitzen. Jesusen aurpegia onentzat agertuko da guziz gozoa; baña gaiztoentzat txit izugarria. Job Santuak, gogorra ekarririk Jaunaren orduko aserrea, dio: Nork eman legikedan, Jauna, infernuan ezkutatua egotea, zure aserrea igaro dedin bitartean? (Job c. 14)

Aginduko die Jaunak bere Agineruai, bereistu ditzeela gaiztoak onetatik; eta ipiñiko ditue onak eskuiko aldean, eta gaiztoak ezkerrean: *Oves quidem a dextris, haedos autem a sinistris* (Math. 25). Bereziera au bekatarientzat izango da guziz lotsagarria. Bereziko ditue Apaizak Apaizetatik: senarra emazteagandik, gurasoa umeagandik. Ekusiko du arako mutil, edo gizon gaizto, bekatuaren bide, eta ibillerak utzi nai ez dituan ark eskuieko aldera dijoala beste bere laguna, zeren gaiztoa izan bazan ere, aditurik Jaunaren itza, ezagutu zuan bere zentzugabekeria: egiñ zuan konfesio on bat, eta jarraitu zion Zerurako bideari. Ekusiko du arako emakume, edo neskatx ergel desonesta ark, nola dijoan eskuiera doatsuen artera urlia bere neskatx-laguna, zeren ibillera lotsagarrietan partxuel izan baziran ere, Abendu, edo garizuma batean, benaz biurtu zan Jaunagana: utzi zituan lagun gaiztoak, eta aurrera bizitu zan Jaunaren beldur Santuan. Arrituko dira bekataria beren ezagun, eta lagunak eskuieko aldean ekusirik, eta esango due: oek dira denbora batean guk farra, eta iseka egiten giñutenak: *Hi sunt, quos aliquando habuimus in derisum, et in similitudinem impropertii*: Orduan txorotzat genduzkan guk oek, zeren utzi zituen bekatuarekin bide, eta perillak, baña izan gera egiaz txoroak, eta zentzugabeak: *Nos insensati* (Sap. 5).

Bereziera onen ondoren asiko da Jesus Jaungoiko gizona itz-egiten. Oraindaño beti ixilik egon naiz dio Isaiasen autik: *Tacqui semper* (c. 42); baña orduan itz egingo du, eta ez da izango erantzuteko ausardiarik. Idikiko dira bakoitzaren bizitzaren liburuak, Danielek dionez: *Judicium sedit, et libri aperti sunt* (c. 7): esan nai du: añ argiro ipiñiko dituala Jaunak gauza guziak gure begien aurrean, non ekusiko ditugun diran eran, ala gureak, nola besteenak: ala obra onak, nola gaiztoak. Aditzera emango du Jaunak, nola egiñ zituan Aingeruak, espiritu garbi-ederrak, eta oetatik asko Luzifer buru zuela beren antuste, edo soberbiagatik betiko su, eta

garren artan amildu ziran. Aditzera emango du, nola gizona egiñ zuan Zerurako, apaintzen zuala graziaren doai miragarritz, eta nola galdu zuan guzia, Paradisuko arbola baten fruta debekatua janta. Aditzera emango du, nola utsegiteak zuzentzeagatik, eta gizona Zerurako bidean ipiñi naiez jatxi zan Zerutik, eta gizon egiñ zan Birjiña txit Santaren Sabelean, eta eman zuan gurutzean bere bizitza. Aditzera emango du, nola gure onerako ipiñi zituan Sakramentuak, oen artean Komunioko Sakramentua, gurekiñ bizitzeko, gure biotzetara etorteko, eta guri bere ondasun guziak, eta betiko bizitza emateko. Aditzera emango du, zeñ ederrak, zeñ zuzen, eta miragarriak ziran gure onerako artu zituan neurri guziak. Askotan mundu zentzugabeak, munduko jakintsu arroak nola nai itz egiten due Jaunaren Letart, edo Probidenziaren gañean, baña mutuen eran geratuko dira guziak, nola igaro diran gauzak, dakustenean: *Omnis iniquitas opprobriabit os suum* (Psalm. 106). Nai eta nai ez guziak ezagutuko due Jaunaren ontasun, eta Jakiunde, eta adoratuko due Jaungoiko, ta gizon egiazkoa bezala: ez onak bakarrik, baita gaiztoak ere: belaunikatuko dira, dio S. Paulok, Zeruan, lurrean, eta infernuan arkitzen diran guziak: *Omne genuflectetur, Caelestium, terrestrium, et infernorum* (Ad Philippens. c. 1).

Agerturik mundu guziaren aurrean gure onerako artu dituan neurri miragarriak, begiratuko die bakoitzaren obra on, eta gaiztoai. Añ zuzena, eta izugarria izango da begiraldi au, non Sofoniasek dion: argiak arturik bezala begiratuko diela Jerusalem, edo animaren bazter guziaz: *Scrutabor Jerusalem in lucernis* (Sophon. 1). Begiratuko die obra onai, eta azal txit ederra izan arren, usteltzat emango ditu, asmo garbiarekiñ, eta ongi egiñak ezpadira: *Ego justitias judicabo* (Psalm. 74). Begiratuko die ala gogoz, edo pensamentuz, nola itzez, eta obraz egindako bekatuai, eta agertuko ditu beren itsustasun guziarekiñ. Zuk, bekataria ixilik egiñ zinduan, edo zere bakartasunean, edo urliarekiñ, lotsatzen zaituen, bekatu oriek, eta bebadada beldurrez ez dituzu garbi aitortu, edo konfesatu; baña ekusi zinduan Jaunak, eta guziak igaro ziran eran ipiñiko ditu Jaunak mundu guziaren begien aurrean. Bai, dio Jaunak, nik agertuko ditut zure bekatu itsusi-lotsagarriak: *Revelabo pudenda tua* (Nahum 3). Agertuko ditu, egia da, onen utsegiteak ere: agertuko ditu Santa Maria Magdalenaren ergelkeriak, janziera arroak, eta emendik jαιο ziran bekatuak; baña denbora berean agertuko dira gero egiñ zituan negar samiñak, eta bizitza edergarbia, eta onen distiadurak estaliko ditu leneko utsegiteak, eguzkiaren argitasunak bere mantxak estaltzen dituan bezala. Atzenean ezta izango bekatu añ txikirik, ez eta itz alper batere, non Jaunak agirian ipiñiko ez

duan. Ala esaten digu S. Mateok. Esan zadazu oraiñ, Kristaua, ez da bekatariarentzat gauz izugarria izango, gisa onetan bekatu guziak munduaren begietan ipiñitza, eta guzien kontuak ematea? eta alaere asko bekatari bizi dira beren utsegiteak konfesioan aitortzeko lotsaz? Au da zorakeri andia.

§ III.

Agerturik guzien, eta bakoitzaren obra on, eta gaiztoak, itzuliko da eskuieko alderonz, begiratuko die onai gozotoro, eta esango die: Atozte, nere Aitaren bedekiatuak: arrezazue, munduaren asieratik zuentzat presaturik dagoan, Zeruko Ereñua: *Venite, benedicti Patris mei, mosidete paratum vobis regnum a constitutione mundi* (Math. 25). Asiko dira Zeruronz igotzen doatsuak: ekusiko due au ezkerreko aldean daudenak, eta naigabez erkituko dira: *Peccator videbit... et tabescet* (Psalm. 111).

Begiratuko die gaiztoai, eta aserrearen ibai bat bere aurpegitik irtezen zaiola, esango die: zoazte nigandik, zoazte madarikatuak: zuazte betiko su, eta garren artera: *Discedite a me maledicti in ignem aeternum* (Math. 25). Idikiko da lurra, eta irintsiko ditu infernuaren eztarritzar izugarriak ala Satanas, ta bere lagunak, nola beste doakabe guziak. Itxiko dira betiko infernuko atreak, eta ez dira beñere idikiko. Igoko da Jesus Aingeru, da doatsu guziakiñ bere Zeruko Erreñura; eta ango bizitza izango da Jaunaren edertasun neurririk, eta mugarik ez duan ura ekustea, amatzea, laudatzea beñere aspertu gabe: eta betikotasun guzian atsegiñ-kontentuen artean egotea.

§ IV.

Orra, nere Kristaua: orra, zeñ izugarria izango dan bekatariarentzat azken-kontuetako eguna. Zer ote da, orduan ongi irteteko, egiñ bear deguna? Zer, ezpada oraiñ gure utsegiteen gañean negar egitea, eta ongi aitortzea, edo konfesatzea. Onela egun andi artan konfesio onaren edertasunak estaliko ditu, eta ez due lotsarik emango. Zer ote da, guk gañera egiñ bear deguna? Sarritan, eta prestaera onarekiñ Sakramentuak artzea, eta bizitz onari gogoz, eta benaz jarraitzea.

Nere Salbatzalle Jesus maitagarria! *Peccavi!* egiñ det bekatu eziñ kontu al bider. *Peccavi:* egiñ det bekatu, eta galdu det zure grazia, eta Zerurako esku, eta deretxa guzia: ez naiz zure umearen izenez onratua izateko diña. *Peccavi:* egiñ det bekatu, eta irabazi ditut betiko suak, eta garrak; baña erabaki det, Jauna, zugana biurtzea, eta zu serbitzea: ar nazazu arren zure serbitzarien artean: indazu bizitz on bati jarraitzeko zure laguntza ugaria. Au da nik gaur, ta beti eskatzen dizudan ontarte, eta mesedea, onela iristeko nere bekatuen barkazioa, eta gero betiko bizitza. Amen.

GARIZUMAREN LENBIZIKO IGANDERAKO 1.a

Eskandaloaren gañean.

*Ductus est Jesus in desertum ab Spiritu
ut tentaretur a Diabolo. Math. c. 4.*

San Mateok gaurko Ebanjelioan adirazten digu Jesu-Kristo gure Jaunak etsaiarekin eremuan izan zuan gerra, ta pelea. Eraman zuan Espiritu Santuak Jesus eremu batera, etsaiaren gerra, ta tentuak garaitzen guri erakustera. Onetan aditzera ematen zaku, ez degula gerok bekatua-
ren perillean sartu bear, ez eta tentazioetan-ere Eremuan prestatu zan Jesus etsaiarekin gerran asitzeko berrogei egunean, ta gauean ezer artu gabe zegoala. Onetan erakusten digu prestatu bear degula lendanaz gure etsaiaren ekin aldietan gallenduak geldi ez gaitezen, dala barauetz, dala zilizioz, dala noizean bein loa, ta jana gutxituaz, Jaunari erregutuaz. Jesus ona prestatu zegoan ez zergatik berak prestatzearen premia zuan etsaia garaitzeko, baizikan zeren guri erakutsi nai zigun nola etsaia garaitu bear genduan; etortzen zaio etsaia, ta asitzen zaio tentatzen, esaten diola: *Jainkoaren Semea bazera, esazu egiñ ditezela ongi, orrako arri oriek. Si filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant.* Ekusten zuan etsaiak Jesus berrogei eguneko barau gogorarekin nekatua arkitzen zala, ta emendik mugitu nai zukean janera. Baña Jesusek aienatu zuan etsaia, esaten ziola: ez da gizona ogi utsean bizi, baizikan Jaunaren itzarekin. Onetan aditzera ematen zuan ez gerla gorputz utsak, baizikan gorputzaz gañera degula anima, ta animaren janaria len dala gorputzarena baño, edo lenago dala Jaunaren esanak zuzen egitea gorputzari atsegiñ egitea baño. *Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei.* Mututurik gelditu zan etsaia, ta garaitua bere aurreneko ekin-aldian. Ekusten dezu anima nola aienatu bear dezun zure etsaia zure gogoari janerazi nai dionean gauza debekaturen bat? Ekusirik etsaiak aurreneko pelean etzuala ezer atera, ekiten dio bigarren aldian beste alde batetik, esaten diola: *baldin Jainkoaren Semea bazera salta zaitetz or bera, bada eskribitua dago; agindu zien bere Aingeruak zai zaitzeela, ta artuko zaitue emen erortzean beren eskuetan, oiñean miñik ar ez dezazun zuk.* Eragin nai zikeon etsaiak salto Elizaren torre batetik lurreraño, emendik ekusten zuenen losentxa, ta alabantzakin

arrotasunaren tentazioan atxitu ote zezakean. Bigarren tentazio au aienatu zuan Jesusek erantzuten ziola: *Eskribitua dago ez dezu tentatuko zure Jaun Jaungoikoa*. Onetan aditzera ematen digu Jesus onak, ez degula gauz okerretan sartu bear Jaunak aterako gaitualako ustean; au da alabaña Jaungoikoa tentatzea baldin anima bat bere naiez sartzen bada itzegite gaiztoetan, bekaturako perillean, biltzen bada lagun gaiztoakin, uste izatea Jainkoak bialduko diozkala Aingeruren batzuek andik ateratzeko; au da Jainkoa tentatzea. Gallendua, ta mututurik geratu zan etsai gaiztoa bigarren aldi onetan-ere, baña ez alaere etsia.

Ateratzen du Jerusalem, ta eramaten du mendi gain guziz goi batera, ta erakusten diozka munduko gauzarik ekustekoan. Agertzen diozka bazter guziak, ta oetako edertasunak, ta guziak beingoan begien aurrean ipiñirik esaten dio etsai galgarriak: ekusten dituzu gauz oek guziak? bada guziak emango dizkitzut, lurrean belauniko jarririk niri zure Jaunari bezala agur egiten badidazu. *Haec omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me* Tentazio gogorra zan au berez Jesusen biotza kutiziara erori albazitekean; baña leneko aldietan bezala aienatu zuan erantzuten ziola: Oa ortik Satanas ordu gaiztoan; eskribitua zeagok: adoratu deko ere Jaun Jaungoikoa, ta ura baizik ez deko serbituko. *Vade Satana, scriptum est enim Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies*. Au aditu zuanean etsaiak, aldegin zuan Jesusengandik, ta lotsaz ta arrabiaz joan zan su, eta garren artera; ta Aita Eternoak bidaldu zituan bere Aingeruak Jesus onari bear zuan guzia ematera.

Au da, nere Kristauak gaurko Ebanjelioak dakarrena. Jesusek erakutsi izan digu aurrean jarririk emen gerra, ta tentazioen artean bizi bearrak gerala, erakutsi digu nola prestatu bear degun gerra onetan gallenduak ez geratzeko. Etsyagan aditzera ematen da ez bakarrik deabrua, bai eta beste lagun urkoari bekaturako bidea, oña, edo eskandaloa ematen diezan guziak-ere. Gai ederra izango lizake tentazioak garaitzeko neurrien gañean itzegitea, baña gaur utzirik au itzezin nai det bekaturako bidea, ta oña ematen duenen gain. Onetarako aurrena aditzera emango det zer dan eskandaloa; ta gero zein bekatu izugarria dan. Eskatu degiogan Jesusen Amari bekatu au ezagutzeko, ta ezaguturik negar biotzetik egiteko grazia Aingeruarekin esaten diogula. Abe Maria.

§ I.

Dabid Errege Santua, bere bekatuaz negar egiteaz gañera, kezka andiarekin barkazio eske zegokan Jaungoikoari besteen bekatuaz. Jauna, esaten zion, nork ongi ezagutzen ditu bekatuak? garbi nazazu niri gordezten ta ezkututzen zaizkidan utsegiteetatik, ta barka gizkidatzu besteen bekatuak. *Delicta quis intelligit? ab oculis meis munda me, et ab alienis parce servo tuo* (Psalm. 18). Zeri dagokala, esan lezake, Dabidek Jaunari eskatzen zion barka zegizkiola besteen bekatuak? baña ez da neke andiren bearrik ezagutzeko Dabid Santuaren erregua zeri zegokan. Dabid zan Errege, ta beragatik bere mendeko guzien burua, giaria, ta gurasoa, ta beldur zan bere mendekoen bekatuak aren gain izan zitezten zabarkeriaren bategatik; edo bere bizitzarekin bekaturako bidea, edo eskandaloa emanik. Argatik kezka andiarekin Jaunari eskatzen zion besteen bekatuen barkazioa.

Eta zer da eskandaloa? da, dio S. Tomas Aingeruak, esan, edo egin gaizto, edo gaiztoaren antza duanarekin lagun urkoari bekatuan erortzeko bidea ematea. *Dictum factum minus rectum praebens alleri ocasionem ruinae* Esaten dio nagusi batek mirabeari ekartzu auzoko sorotik arbia, au da eskandaloa ematea; ematen dio alabaña bekatuan erortzeko bidea. Bekatuan erortzeko, edo irauteko bidea eman diteke era askotara, ta beragatik eskandaloa da gai guzietara zabaltzen dan bekatu mota bat.

Lenbizia gerta diteke, bekataria, zuk lagun urkoari bekatu benialean erortzeko bidea ematea, ta orduan zuk ematen diozun eskandaloa berez ez da bekatu mortala, baizikan beniala. Etortzen da etxe batera norbait etxeko andrearen, edo nagusiaren galdez, ta esaten dio nagusiak mirabe bati, *esan giozu ez nagala etxean*. Eztula etxean, ta nagusia kanpoan esan oi dan bezala. Nagusiak ematen duan eskandaloa bekatu beniala da. Bigarrena: gerta diteke lagun urkoari bekatu larri, edo mortalean erortzeko bidea ematea, ta orduan eskandaloa izango da bekatu larria. Egin dezagan kontu, erregutzen diozu bati Justiziaren aurrean, edo bestela egin dezala juramentu gezurrezko bat, edo egia ez dezala aitortu bear dalarik. Erortzen zera eskandaloa deritzan bekatu mortalean, ta gañera zure gañean dira juramentu artatik etortzen diran kalteak. Emendik konfessioan garbiro albada aitortu bear da zer mandamenturen kontra bekatu egiteko bidea eman dan, zenbati eman zuten bide au, eta seigarrenko mandamentuaren kontrakoa bada, aitortu bear ere da, ezkonduai, aideai, kastidatea gordetzeko botoa duenai eman bazate.

Irugarrena gerta diteke zuk lagun urkoari bekatura biderik batere ez ematea, ta bere gaiztakeria utsez artzea. Eskandalo mota oni deitzen dioe Teologoak Fariseoen eskandaloa. Oek Jesu-Kristoren erakuste ederrakin, ta egiten zituan gauza miragarriakin beragan sinistu, ta biotzetik maite izan bearrean, artu zuen oña Jesusen kontra ezin-ekusian, enbidian, ta gorrotoan erortzeko. *Ecce positus est hic inruinam... multorum in Israel* (L. 2). Fariseoen anzeokoak dira munduan asko. Ekusten due beren gogokoa ez duenen bat, guzian amen esaten ez dakian bat, aldegiten jokotik, tabernatik, danza, ta beste bekaturako bide askotatik, ekusten due maiz konfesatzen, ta beste gauz onetan. Ekusia dago gauz oekin biderik iñori ematen etzaiola bekatuan erortzeko; baña alaere askotan gertatzen da beren gogokoa ez duenak erausian egotea, gauz onak-ere alde gaiztora botatzea: *Urlia maiz konfesatzen da, debozioz Elizan dago; ez du nai festetara, dantzara, lagun artera joan; baña jakizu zer fiñekin dan au guzia; Iprokresiaz bete da; ori guzia egiten du santatzat iduki deezen*. Baziñaki zer mingaña duan, baziñaki zer txarkeria egin zidan? Onelako erausiak ez dira, nere Kristauak ezertan artu bear; baizikan aurrera joan bear da gauz onak egiñaz; ta norbaitek emendik erausirako, ta juizio okerrak egiteko oña artzen badu, izango da au bere kulpaz, ta gaiztakeriaz.

Laugarrena gerta diteke zuk lagun urkoari bekaturako biderik ez ematea, ta alaere miseriaz bekatuan erortzea. Emakume bat dagokan eran jauntzirik etxetik Elizara, edo beste lekuren batera irtetea berez ez da bekaturako bidea iñori ematea; baña alaere gerta diteke, ta gertatu izan da beiñ baño geiagotan begira jarri, ta bekatuan erortzea norbait. Gai onetan, ta beste onelakoetan zuek dagokizuen adiña ezaguera izan deza-zuen, adinazue kontuz esatera noan puntuetan. 1.a Ezagutzen dezu zuk, neskaxa, zuri dagokizun eran apaindurik irteten bazera Elizara, Tolosara, festara, dantzara, gerta ditekeala nor edo nor bekatuan erortzea, ta zeregan beldur au ezagutzen dezu, ez dakizula nor eroriko dan. Etzaude beartua ez jauntzitzera dagokizun eran; etzaude beartua etxean egotera beldur onegatik, eta baldin gertatzen bada norbait bekatuan erortzea izango da au erortzen danaren kulpak bakarrik. 2.a Ezagutzen dezu orrela apaindurik irteten bazera, urlia, edo sandia, zure ondoren dabillen ura, ezagutzen dezu, zeren aren berri dakizun, eroriko dala bekatuan; beartua zaude, Teologorik geienak erakusten duenaz, noiz edo berriz etxean geldizera, Meza utziko bada ere, ta are geiago beartua zaude festa, dantza, ta onelako gauzak uztera. Esan det noiz edo berriz, zeren neke andia lizake denbora luzeetan besteren bekatuaren beldurragatik meza, ta beste gauzak uztea. 3.a Ezagutzen dezu, ezkontzeko itzak

eman diozkatzun orrekin itzegiten jartzen bazera, batez-ere bakarrik, zerori jartzen zerala perill andian, ta bestea erortzen dala bekatuan, dala itzez, dala eskuz, dala gogoz, edo bestela, beartua zaude ezkondu artean modestiarekin aldegitara besteak bere anima galdu ez dezan. 4.a Ezagutzen dezu, onelako lekutara joaten bazera an bear bada zai arkitzen dala zuri darraikizun urlia, zu mugitzeko bear ez dan jolasetara, ta joaten zera bera ekusteagatik, ta berarekin egoteagatik, erori zera eskandaloa deritzan bekatuan. 5.a Ezagutzen dezu urliak itzezin dizula Ernioko gurutzerako, Lezorako, Aranzazurako, Tolosarako zurekin lasaikiro ibiltzeko asmoan, ezagutzen dezu danzarako lendanaz esan dizunaren gogoa, ta griña gaiztoa; bada beartua zaude aldegitara gauz oetatik, ta bestela ematen diozu lagun urkoari eskandaloa. Eta au onela bada, dan bezala, zer izango da, baildiñ zu zerori bazabiltza lagun urko argalak zeregana mugitzeko, ta lazoan arrapatzeko?

Jauna esan dezake nor baitek: nik ez det orrelako gauzarik; baña egia esan bear badet, ezkontzeko naia, ta aizeak artu nituan ezkerok, alegin guzia egiten det apaintzeko, batez-ere festa denboran, iñuterian, Tolosara noanean; nai nuke nork-ere bait begi onez ekustea, gizonai ederra iritsitzea; ta Jauna, urliarekin edo sandiarekin itzegiteko deretxa arrapatzen dedeadean orduan dira nere atsegin-pozak, ta egunik konsolatuena. Ongi, ongi egiten dezu egia aitortzea.

Emakumea dagokan-eran, ta bear dan modestiarekin jauntzitzea, jaso izatea, ez da bekatu, dio S. Tomas Aingeruak, fin gaiztorik ez danean. *Ornatus simplex servata recta intentione, consuetudine, et conditione status non est peccatum* (In Epist. 1. ad Thimot.). Eta are geiago dana S. Pablo Apostoluak dio gisa onetan: nai det emakumeak latsa onaren mugetatik irteten gabe, ta geiegirik gabe jasoak ibiltzea, ez illea kiskurturik, edo enriaturik, ez urrez, margaritaz, edo soñeko preziosuz, baizikan Kristauari dagokan modestiarekin. *Volo similiter et mulieres in habitu ornato cum verecundia, et sobrietate ornantes se, non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis vel veste pretiosa, sed quod decet mulieres promittentes pietatem per bona opera* (1. ad Timoth. c. 2). Au bera dio S. Pedrok. 1. P. c. 3. Emakumeak gañera ederra iritzi nai izatea gizonai, ezkontzeko teretxaren ansiarekin, ta emendik zerbait burua arintzea fin gaiztorik gabe, au oraindik izan diteke bekatu mortal gabe dio S. Tomas Aingeruak. *Mulieres appetentes placere viris ex veritate quandoque peccant tantum venialiter*. 2.2. q. 169 art. 2.

Au onela da, nere Kristauak gauzari berez, soil soil begiratzen diogula. Baña gizonai ederra iritzi nai au, ezkondu gura au, ta onetarako iñoi ez ekusten diran gauzak dira emakume askoren, edo galtzen diran

geienen kondenazioko sustraia. Emendik dator alabaña gerotik gerora geiago biotza itsastea gizonai ongi iritzi bearrari, emendik apaintzea urlia, edo sandia lazoan arrapatzeko, emendik nai izatea onelakogan lujuriaren su erazekitzea, ta atzanean biotza prest jartzea edozein gauza egiteko ezkontzeko teretxagatik. Onegatik dio gizon jakintsu batek emakume geiago kondenatzen dala gizon baño (Videsis III. Lig. hic.). Begira bada bakoitzak bere animari, begira beregan igarotzen zaizkan asmo, gura, edo naikundeai, ta garbitu konfesio on batekin.

Eskandaloko bekatuan erortzea gerta diteke bostgarrena lagun urkoari lagun egiten diozula bekatuan, lagun egite onekin alabaña zero-rrek egiten dezunaz gañera zeretzen dezu besteren bekatua ere. Noiz, nola, ta zer gauzatan, edo gaietan lagun egite au bekatu dan ez da erraz denbora gutxian adieraztea, ez eta luzean ere, da alabaña gauza illun, gauza me Teologoai arazo asko ematen diena. Ukuituko ditut zuek aditu ditzakezen zenbait puntu.

Ezagutzen dezu inuterian dantzara joaten bazera lendanaz mandatu egiten diozun orrekiñ, jarriko zerala gizarteen eseririk, prensan bezala alde bietatik estuturik: ezagutzen dezu, batere lotsarik gabe egingo dizkitzula ongi ez dirudien mirapilliak gaztañak, ta sagarrak ateratzeko aitzakiakin, ta zu zerori batere naigaberik erakutsi gabe egongo zerala; ta egoten zerala: laguntzen diozu bada bekatuan ari, ta ematen diezu begira daudenai ejemplo gaiztoa. Lagun egiten diozu nagusiari arbia, garoa ostutzen: etxeko neskatz ezkontzeko asmoetan dabillenari jolas gaiztoetan ibiltzen meza artean, illun-abarrean: ematen diozu mandatu neskatz orrekiñ ezkontzeko asmoa duan mutillari irten dedilla illun-abarrean onelako lekura, arratsean onelako leiotara, dakizularik zer igarotzen dan, ta alaere egiten dituzu mandatu oek: laguntzen diezu bada bekatu egiten, ta beragatik erortzen zera eskandaloko bekatuan. Au igarotzen da Kristauen artean; au munduaren begietan, ta alaere gurasoak lo, eta lo? Ekartzen dizu etxe bateko neskameak artoa, alabak garia, ta beste gauzak, ta dakizularik ez duela berena, dakizularik ez duela bear adiña bide onetarako estaltzen dituzu lapurreta oek, lapurreta oek, ta estaliaz zugan duen konfiantzarekiñ aurrera dijoaz gari eta arto pilla ostutzen: erortzen zera bada eskandaloa deritzan bekatuan. Jauna, ordea bazuen bidea bekatu-rik gabe gari, edo arto piskaren batez baliatzeko. Atozea nondik dakizu zuk ori? Ekusten dezu zure lagun urkoa edanean ya txit igarota, ta osotoro galduko dala konbidatzen badezu, brindatzen badiozu, ta alaere esaten diozu *vecino, hermano, cuñado, ez dezu gaur nere konbitea artu gabe etxera bear, brindo cuñado*, onela mugitzen dala bestea edatera, ta brindis, ta brin-

dis egitera; ematen diozu bada geien geianean eskandaloa, laguntzen diozula bekatuan erortzen. Uzten det tabernariaren gañean itzegitea, zeren Jaunari eskerrak, tabernarik emen dan. Emendik nolere bait ezagutu dezakezue noiz eskandaloko bekatuan erortzen zeraten lagun urkoari gauza gaiztoaren batean lagunduaz, ta aditzen ez dezuena galde bakoitzak bere Artzaiari, edo konfessoreari.

Jauna nik premia batean eskatu niozkan idi, edo bei batzuek bati ezagutzen nuala balio zuan baño askoz geiago pagaeraziko zizkidala, zeren dirurik eskuan ez nuan; ta ala arturik denboraz pagatu niozkan, edo pagatu bearrean nago: jakiñ nai nuke eskatze onetan, edo pagatzean bekatu egiñ dedan. Premia gabe ez da onelakorik egiñ bear, zeren gauza gaizto lizakean, baño premia andia badezu eskatu dezakezu gauza bere balioan, ta balio duan baño geiagoan baizik eman nai ezpadizu, ar dezakezu gauza zere premia estaltzeko, edo beste motibo andiren bategatik. Ala erakusten due Teologoak San Tomas Aingeruarekin. Gañera onela gauza artu badezu, ta juramentuarekiñ agindu badezu pagatzea bear baño geiago, orduan bekatu-rik gabe paga dezakezu, ta pagatu bear ere dezu. Baña juramenturik egiñ ezpadezu ere bekatu-rik gabe paga dezakezu ez pagatzetik kalte andiren baten beldurra bada.

Jauna: nik auzi batean juramentu eragiñ nion egia aitortuko etzuala beldur nintzan bati, ta onetan ez dakit zer egiñ nuan. Premiarik gabe, eta ezeri ez dagokan gauzan bazan juramentua, eman zenduan eskandaloa; baño baldiñ zure deretxoa argitzeko, ta ongi agertzeko asko esan nai bazuen juramentu eragiteak, etzenduan bekatu-rik egiñ; zuk alabaña eskatu zenduan egia aitor zezala, edo ziakiana esan zezala, eta esan ezpazuan berari egokiko zaio.

§ II.

Eskandalozko bekatuan erori zaitezke 6.a, lagun urkoari bekatu-ria bidea ematen diozula bekatua, edo gauza debekatua eragiteko gogo, edo asmoarekiñ. Ala eskandalozko bekatuan erortzen zera 1.a lagun urkoari juramentu gezurrezkoa egiteko erreguak, losentxak, palakuak egiten badiozkatu. 2.a Umeai, ta mirabeai jai osoetan bear debekatuak eragiten badieztezu bezperan egiñ, edo bigaramoneko kalte andi gabe utzi litezkeala. Jaietako bearra egitearen gañean, asko egiten dira Aita

Santu; bada artzen due eskua jai erdi, edo aste egunak jai oso egiteko, ta jai osoak jai erdira biurtzeko.

O gurasoak! o nagusiak! zenbat ote zerate zeren, ta zuen ume-miraben animai baño naiago diezenak etxeko ganadurik txarrenari! 3.a Eskandaloaren bekatuan erortzen zera ume-mirabeai erakusten badiezu litxarrerietan: *oa ekarritzak urliaen sorotik arbia, basotik garoa, ostoa, egurra, ikatza, sagarrak, artoa*. 4.a Lagun urkoari erakusten, edo mugitzen duanak usura, edo bestela tratu gaiztoak diranak egitera. 5.a Mugitzen duanak lagun urkoa ezkontzeko itza ez kunplitzera. 6.a Aiuntamentuetan elkar mugitzen duenak bidezko gauzen kontra itzegitera, botatzera. 7.a Emazteari umeai, mirabeai, edo besteri konseju ematen diezanak txarke-riren bat egiñ duanari: *ez barkatzeko, arekiñ ez itz egiteko*. Ez det ukuitu nai emen seigarren mandamentuaren kontra nolatan eskandaloa ematen dan; bekatu egiteko asmoa danean; nik esan gabe ere alabaña onelakoa badue bear adiña ezaguer.

Eskandaloaren bekatuan erori zaitezke zazpigarrena asmorik ez dezula lagun urkoari gauza gaiztorik eragiteko; gogorik ez dezula bekatu eragiteko. Nola au? esaten dezula, edo egiten gauzaren bat igarritzen dezula, denborari, lekuari, ta alde guziaz begiratu ezker ipintzen dezula lagun urkoa bekatuan erortzeko perill andian. Argatik alferra da zuk esatea: Jauna orise zan, edo egin nuanean ez nuan gogorik ta asmorik lagun urkoari gauza giastorik eragiteko, alferra badin bekatu eragiteko puzoia duan esana, edo egiña bada zuk egiten dezuna. Atozea baldin jende arte batera arri andi bat tiratzen badezu, bekatutik libratzeko asko izango da zuk esatea: ez nuan tira iñor jotzera. Onela erortzen dira eskandaloa deritzan bekatuan. 1.a Seigarren mandamentuaren kontrako itz zikiñ-nazkagarriak, ta lagun urkoari bekatuen bat eragiteko perill andia duenak esaten dituenak. Zenbat zar gaizto dira gazteen artean era onetan itzegiten duenak! Zenbat ezkonduen arteko zenbait gauza agertzen dituenak! Zenbat onelako gaztaña biltzean, itako denboran, laietan, arto zuritzean! Ta nork adierazi emendik animetan geratuko diran kalteak? Onela itzegiteko oitura duenak ipiñi bear lirake mingañean ferraturik abereak oñetan ferratu oi diran bezala. 2.a Aide, ta auzo elkarrekin itzezin nai gabe bizi diranak; emendik dator alabaña ekusten duenak esatea, nik ez dakit oriek nola konfesatzen diran. 3.a Era onetan erortzen dira eskandalozko bekatuan arako emakume lasai, edo neskatzar ez garbi bularrak, ta gorpuzaren geiena agiri duela gizonen artean lotsarik kabe ibiltzen diran aek. Non zera lotsa ona? non zera? 4.a Lagun urkoa bizitza mudatzen asi danari isekaz dagozkionak zeren danzara, bekatuak perilletara joan nai

ez duan; bada iseka oek askotan dirala lotsatzen due bestea, ipintzen due leneko pausoetara biurtzeko perillean. 5.a Lagun urkoaren gaizki-egiañ alabatzen, ta ontzat ematen duen losentxari gaiztok. *Ederki egin diozu: atsegii artzen det orise egiteaz, ta ojala geiago egiñ baziñuka*. Ah! mingaiñ gaizto madarikatuak, ta Demonio leunak. Onelakoak kastigu andiagoo merezi due bekatua, edo gaiztakeria egiten duanak berak baño, dio Santu batek: *Collaudare delinquentes longe plus est quoad supplicii pertinet aestimationem, quam delinquere* (Hom. 2 de David, et Saul). Enrike Inglaterrako Errege izen onetako VIII galdetu zion Prijiano bere Ministro bati: *Prijiano, zer bekatu da Ana Bolenarekin gaiztakeria egitea, aren Amarekin lenago au egiñik?* Prijianok erantzun zion: *Jauna, ori ez da beñi olloa, ta ondoren ollaskoa jatea baño geiago*. Orduan Errege ezagutzen zuala Ministro gaizto onen losentsa esan zion: egiaz hi aiz Prijiano, nere infernurako Ministro. *Vere tu es meus inferni Vicarius*

6.a Erortzen dira eskandaloa deritzan bekatuan bekatu eragiteko asmorik ez duela senar-emazte pagearik gabe etxekoai, ta auzokoai ejemplo gaiztoa ematen diezanak. 7.a Edanean igarotzeko oitura duenak geie- nean edo beti ematen due bekatu askotarako bidea edo berandu etxera- tzen dirala, edo birauak botaaz, edo botaeraziaz, edo bestela. 8.a Birauak, ta juramentuak botatzeko oitura duen nagusi-etxekoandre, ta gurasoak. Onelakoak gutxitan ongi konfesatzen dira, zeren asmo sendorik ez duen oitura madarikatua uzteko. 9.a Adiskidetasun gaiztoaren batekin zer esana ematen duenak. 10 Arako deabruaren korreo, etxeetako naspilla, gorro- toa, auzia, ondamendia ekarri oi duen misto madarikatu aek. Onelakoak joango dira etxe batera, ta urdaia, sezena, artoa, edo zerbait ateratzeaga- tik, edo adiskidearen papera egiteagatik asiko dira: *ez taki milla gauza bero- rri esan bearrak banituan, baña gaur ez dago betarik guzia esateko*. Zale izan bestea-ere jakitearen. Zaude piska bat, joango zera bereala, eseri zaite. Ez daki urliak berorrenzat zer ausenzia zeukan: uste du berorrek besterik *baña, baña, baña*; zer da bada baña ori? Asitzen da deabruaren berriakin ongi esan zanari aurpegi gaiztoa ipiñiaz, gezurra eransiaz, ta bukatzen du gazeta bustan onekin: ta au utsa da nere kolkoan gelditzen danaren aldean, baña ezin esango det ezerगतik-ere. Esazu misto madarikatua, bota ezazu, bada kalte gutxiago egingo dezu esanarekin. Onelakoak ez det sinisten, ta ez det sinistuko ongi konfesatzen diranik, ta beren bizka- rrean daramee Jainkoaren madarikazioa, ta kondenaazioko sententzia. Madarikatu pakea, ta adiskidetasuna gal-erazten duana madarikatua, bada gerran ipiñiko ditu pakean zeuden asko, dio Espiritu Santuak. *Maledictus susurro multos enim turbabit pacem ha abentes* (Ecl. 18). Kontu egin bear due

etxeetako buruak onelakoak ordu gaiztoan aienatzeko; ta bestela ezin bada egin bedi goroztizko konjurua; au da alabaña birtute andiko konjuro bat onelako deabruak aienatzeko.

Eskandaloa deritzan bekatuan erori zaitezke, bekataria, beste gisa batean, ta da gauza gaiztorik ez esaten, ta ez egiten dezula, baña bai gaiztoaren iduria, edo antza duana, emendik lagun urkoak artzen duala bekatuan erortzeko bidea. Emendik eskandalozko bekatuan erortzen dira 1.a senar-emazteak, umeak, ta mirabeak begira daudela, edo aldean dirala, beren Sakramentuari dagozkan gauzetan. Kontu ezkonduak, bada zer igarotzen dan ongi dakien gizon jakintsuak esaten due, ta eskribitzen kalte andiak datozela emendik. 2.a leku agirietan, ta jendea dabillenean gobada jotzen duenak era lotsagarrian, edo emendik ezin adierazi neza-kean bezala. Onelako emakumeak iduki bear lirake ei batean sarturik. 3.a bijilietan aragia jaten duenak, osasunaren antzean daudela, iñori juizio gaiztorik ez eragiteko, aditzera eman bear due, arkitzen dirala Maisuaren agintez aragia jatearen premian. 4.a Era onetan eskandalozko bekatuan erortzen dira, etxeren bateko sarrera, edo jaierekin erausirako, ta juizio okerrak egiteko bidea ematen duenak. Jauna ez det gogoan igaro-ere etxe artan gauza gaiztorik egitea: ez det denbora itzegiten, ta gauz onak kon-tatzen igaro besterik egiten. Ez da ezer, zure jaiera orrek-ematen badu zer esana, zure sarrera orregatik munduaren aban badabill zurekin bes-tearen fama, beartua zaude uztera, ta bestela eskandaloa ematen dezu. Beartua zaude, esaten dizu S. Bernardok, uztera ez gaiztoak diran gauzak bakarrik, baita gaiztoaren antza duenak-ere. *Non solum cavere teneris quod malum est, sed quicquid male fuerit coloratum* (S. Ber. de Cons. ad Eug.). Atzenean, Kristaua, eskandaloa deritzan bekatu onetan erori zaitezke, dezun karguan zabarra izanez, zerala Errejidorea, Bezinoa, gurasoa-nagusia. Izan zaitezke zerori ona, Jainkozkoa, egin ditzakezu penitentzia andiak; barauak, zilizio, ta beste gorputza menderatzeko nekeak artu itza-kezu; baña zabarra bazera zuk umeai, eta mirabeai dotriña, ta Zerurako bidea erakustean, zabarra bazera bekatu bide, ta perilletatik ken-eraz-teko, zure zabarkeria au bera asko da zure gañean izateko zure umeen bekatuak.

§ III.

Ekusi degu, nere Kristauak, zer dan eskandaloa esaten diogun beka-tua, ta au ongi ezagutzeko ukitu ditugu bekatu onetan erortzeko diran gisa asko. Ta bekatu mota au nolakoa dala uste dezue? Gauz ikaragarria Jesu-Kristoren sententziaz bezanbatean. Ai dio, Jesu-Kristok! Ai! ta mun-duaren zori gaiztokoa eskandaloagatik. *Vae mundo ab scandalis*. Ez dio Jesu-Kristok zori gaiztokoak kutizosoak, zori gaiztokoak biraugilleak, zori gaiztokoak lujuriosoak bakarrik, ez; baizikan ekusirik bekatu mota izurriaren gisa zabaldua leku guzietara, estadu guzietara. Ai dio, ta mun-duaren zori gaiztokoa. *Vae mundo ab scandalis*.

Zori gaiztokoa mundua, zeren ezagutzen ez du bere gaitza, ta eza-gutu gabe ezertan artzen duan. Gaitza ezagutzen ez, ta ezertan artzen ez danean eria perill andian arkitzen da. Ta au da munduari bekatu mota onekin gertatzen zaiona. Eskandaloa gañez egiñik arkitzen da, gazteetan, zarretan, ezkonduetan, ezkongaietan, gurasoetan, ta umeetan, baña ez da ezertan artzen, ez da aienatzeko alegiñarik egiten, eta zer bekatu mota izan diteke bekatu onelakoa baño izugarriagoa? Bekatuak kezka esnatzen duanean askotan bekataria mugituko da bere kezkarekin negar egitera, bizitza berria artzera; baña kezkarik ematen ez duanean ez da biotzetik damutuko, ez du negar egingo. Zori gaiztokoa da emendik mundua beka-tu mota onegatik. *Vae mundo ab scandalis*. Zori gaiztokoa gañera, bada Jaunaren justiziak eskatzen du, bekatu onetatik datozen okerrak zuzen-tzea bakoitzak bere aldetik, ta ez da kezkarik, ta ardurarik onetan ere artzen. Gauza jakiña da lagun urkoari kalte egiñ dionak dala ondasune-tan, dala onran, dala faman, kaltea desegitera beartua dagoala; ta animan kaltea egiñ badiozu etzaude Jaunaren begietan kalte ura des-egitera beartua? Baña nork esan, nork adierazi bekatu bidea ematen duan, zer kalteak egiten dituan, ta nola desegin kalte oek? Zuk bear bada ukuitze loi batekiñ, keñada batekiñ, itz gaizto batekiñ erakutsi zeñion besteari bekatua; onek beste biri; biak lauri; lauak ogeiri, ta ogeiak millari, ill ziran batzuek, ta oraindik bizi da zuk erakutsi zenduan bekatua, ta aurrera dijoa. Gertatzen da eskandaloarekin, edo bekatu bidea ematearekin gari soro bati su ematearekin gertatzen dana. Erazekitzen diozu soroaren ertz

batean lasto bati; onek besteari, besteak besteari, ta onela zabaltzen da, soro guzira, zabaltzen da soro batetik bestera ta uzten du guzia auts biur-tua. Ai bekaturako bidea eman dezunak! zuek bati edo biri eman badie-zu, oek emanaz joan dira besteai, besteak besteai; kalte oek deadar egiten due Jaunaren begietan, deadar infernura joan diranak, deadar orain gal-duaz, erreaz bekatuan dijoazenak; ta alaere gu kezkarik gabe! *Vae mundo ab scandalis, vae homini illi per quem, scandalum venit.* Zeren bekatu onekin Jesu-Kristoren neke izerdiak, ta gugatik ixuri zuan odol preziosua alfer-rak egiten diran. Jaungoikoa eternidade guzian egonda bere gogoan daukala gure lagun urkoaren anima: ta denboraz egiñ zuan berarekin batean eternidade guzian bizi zediñ Zeruan. Zer egiñ ez du onetarako? Anima ura ez galtzeagatik etorri zan Zerutik lurrera, artu zuan gizatasu-na, igaro zan isekeen, gorrotoaren, azoteen, arantzen bidetik; ta atzanean anima argatik ixuri zuan odola, ta artu zuan eriotza, ta eriotza gurutzeko. *Mortem autem crucis.* Baña zertarako dira gure Jaunaren alegiñ oek guziok, ezertarako baldiñ guk alfer-egiten baditugu? Alferrik anima ari ainbeste nai izan dio Aita Eternoak bere Jauregi, ta Palaziora eramateko asmoan; alferrik Espiritu Santuak nai izan du bere Esposatzat: alferrik semea gizon egiñ zan: alferrik ainbeste neke oñaze igaro zuan; alferrik ixuri bere odola, ta alferrik gurutzean eman bere bizitza, zeren guk gure bizitza gaiztoarekin galdu degun ainbeste kostatako anima ori.

Zer nai dezue, oraiñ nere Kristauak, zer nai dezue bekatu mota onen gañean nik esatea? Ainbesterañoko des-leialtasuna deritzat Jesu-Kristori ainbeste kosta zitzaion animak gal-eraztea, ta etsaiari ematea, zeñ ez nuke sinistuko bekatu-mota onek barkaziorik duanik, fedeak erakusten ezpalit: ta Jesu-Kristok berak: obe litzake bekaturako bidea ematen duanarentzat, dio errotarri andi bat lepoan erantsirik itsasoan ondaztea. *Necesse est ut veniant scandala, verum tamen vae homini illi, per quem scandalum venit. Qui autem scandalizaveri unum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei, ut suspendatur mola asinaria in colo ejus, et demergatur in profundum maris.* (Math. 18).

Jauna, ta ez da bada erremediorik? Bai nere Kristauak, ez gera galduko, galtzen bagera erremedioa gabez. Erremedioa da negar biotzetik egiten dala bakoitzak aitortzea bere bekatuak; erremedioa da penitentzia egitea; erremedioa da Jaunari maiz, ta gogotik erregutzea bekaturako bidea eman diegunakgatik, ta atzanean Dabid Santuak Jaunari esaten ziona: Jauna esaten zion, erakutsiko dieztet gaiztoai zure Legearen pau-soak; oraindano zere mingañerakin galdu badituzu asko anima biraba, ta itz nazkagarria dariozula, mingaiñ ori izan bedi emendik aurrera Jauna

alabatzeke; oiñ oriek izan badira bekatura, jolas gaiztoetara laster egiteko, izan bitez oraiñ maiz Elizartzeko; esku oriek izan badira litxarreriarako, ta zere gorputz-animak loitzeko, izan bitez lagun urkoari laguntzeke; gorputz ori oraindano izan bada atsegin ez garbietan erretzeko, izan bedi emendik aurrera nekearen, ta penitenziaren azpian bizitzeko. Gisa onetan len zugandik gaitzerako bidea artu duenak ikasiko due Jaungoikoaren bidea. *Docebo iniquos vias tuas;* ta zenbait galdu badira betiko, mugituko dezu Jauna oei egiñ diezun kaltea-ere barkatzera, mugituko dezu bere Miserikordiak ubari zure gaiñ ixurtzera, ta atzanean eriotz on batekiñ betiko gloria ematera. (Ad quam nos &.)

GARIZUMAREN LENBIZIKO IGANDERAKO

*Bekatari, denbora egokian jaunagana biurtu oi
danaren eriotzaren gañean.*

*Ductus est Jesus in desertum ab Spiritu
ut tentaretur a Diabolo. Math. c. 3.*

Zein ona gure Salbatzalle Jesus maitagarria! Badakus, gure emengo bizitza guzia dala soldadeska, ta gerra utsa, Job Santuak zion eran: *Militia est vita hominis super terram.* Eta au dakusanak bezala jartzen da Salbatzallea bera pelean etsaiaren kontra, erakusteko guri animaren gerran egiñ bear deguna. Eraman zuan Espiritu Santuak bakardade, edo eremu batera. Barautu zan berrogei egun, eta gauean, igarotzen zuala denbora au guzia ezer-ere jan gabe, ta edan gabe. Gosetu zan, eta ona non datorkion etsaia tentatzera al duan saiets guzietatik. Etziakian etsaiak, Jesus zala Jainkoaren Semea, ta munduaren Salbatzallea, baña bazuan bere beldurra, eta jakiñ nai zukean au. Argatik iru aldiz tentatu zuan aiñ trebe, non uste izan zezakean, gizon utsa bazan Jesus, garaituko zuala erraz; eta Jainkoaren Seme, eta Mesias bazan, agertuko zala nor zan. Lenengo ekiñ aldian esan zion: *Jainkoaren Semea bazera zu, esazu, biur ditezela ongi, orrako arri oriek. Si filius Dei es, dic, ut lapides isti panes fiant.* Erantzun zion Jesu-Kristok: Letraz ezarria dago: ezta gizona ongi utsarekiñ bizi; bizi da (animaren aldetik) Jainkoaren itza entzuten, eta itz onez adierazten diona kontuz egiten duala. Mututurik geratu zan etsaia Jesusen erantzuerarekin; baña etzuan ala ere etsi berearekiñ irteteaz. Artu zuan Jesus (gure onagatik utsitzen zion alabaña etsaiari tentazio oek prestatzen); artu zuan Jesus, eraman zuan Jerusalemgo Elizaren gañera, eta esan zion: *Jainkoaren Semea bazera, salta zaitte or beera;* bada letraz ezarria dago: *Agindu zien bere Aingeruak zaitu zaitzeela, eta emendik erortzean artuko zaitue beren eskuetan, miñik artu ez dezazun zure oiñetan. Si filius Dei es mitte te deorsum.* Eskritura Snatak itzakkiñ ekiñ bazion, Eskriturarekiñ berarekiñ erantzun zion Jesu-Kristok: Eskribitua dago: *Ez dezu tentatuko zure Jaun Jaungoikoa.* Bigarren pelea onetan gaizki irten bazan-ere etsaia, etzuan utzi bere aria. Artu zuan berriz Jesus; eraman zuan mendi guztiz goi baten erpiñera; bat batean erakutsi ziozkan munduko erreñu guziak, eta begien aurrean ipiñi

ziozkan guzietan arkitzen ziran edertasunak, eta esan zion: *Emango dizkitzut ekusten dituzun gauz oek guziak, belauniko jarri ta adoraten banazu zure Jauna bezala. Haec omnia tibi dabo, si cadens in terram adoraveris me* Erantzun zion Jesu-Kristok: *Oa ortik Satanaskribitua zeagok: Adoratuko dezu zure Jaun Jaungoikoa, eta ura bakarrik serbituko dezu. Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies.* Lotsaturik, eta naigabez bete joan zan etsaia andik bere lekura. Bereala etorri ziran Zeruko Aingeruak, eta ekarri zioen Jesus onari bear zuan jan edana. Au da, nere Kristauak, gaurko Ebajelioak dakarrena. Zenbat gauz eder ez dizkitzu emen erakusten gure Salbatzalleak? Erakusten digu, nola gure animak prestatu bear ditugun etsaiarekin peleatzeko. Erakusten digu, ez degula geren naiez bekatuako bide, perill, eta tentazioetan sartu bear, batez-ere garbitasunaren kontra perilletan; eta sartzen dana goizago, edo beranduago loitua geratuko da. Erakusten digu gañera, beinta berriz garaituagatik etsaia, ez degula zabartu bear, zeren ura era onaren zai dagoan, gu gaitzera amil-erazteko. Atzanean adierazten digu, leialki peleatzen duanari bidaltzen diozkala Jaunak Zeruko laguntzak, eta indar berriak. Baña egiñ ote degu, ta egiten ote degu gure Salbatzalleak aiñ ederki erakutsi diguna? Au egiñ ordean ederretsitzen die bekatariak bere griña txarrai, eta amilduaz dijoa bekatuaren mallatik mallara, eta arreizkero ezta zer egiñ andirik etsaiak atzenero tranzeraño. Argatik gaur itzegiñ nai dizuet bekatari, denbora egokian Jaunagana biurtu ez danaren, eriotza ikaragarriaren gañean. Bekatariaren eriotza zeñi ikaragarria dan adierazteko, begien aurrean ipiñiko dizkitzuet lenbizia: bekatariaren biotza inguratzen duen gogorazio samiñak. Bigarrena: tranze artan Jainkoagana biotza jasotzeko bekatariaren nekeak eta etsimen ixill bat. Atzanean eriotza bera. Goazen oraiñ Espiritu Santuaren argiaren billa, bitarteko ipintzen degula Birjiña guziz Santa Aingeruarekin batean esanaz. *Abe Maria.*

§ I.

Ill bearra da gauza bat guziok aitortzen deguna, onak, eta gaiztoak, fededunak, eta fedegabeak. Au aditzera ematen digu alabaña ezaguera zuzenak. Zer? Ez gera bizi lurrezko ontzi batzuetan? Eta ontzi egun oro loia, ta zikinkeria dariezenetan? Ez gera adiñ batera ezkerko egunetik egunera desegiten, aultzen, usteltzen? Ill bear degu beraz. Au aditzera ematen digu gañera beste guziakkiñ gertatu danak, eta gertatzen danak. Non

dira gure lenbiziko gurasoak? Il ziran. Non dira ondorengo Patriarkak? Il ziran. Non dira lege zarreko Patriarkak, Erregeak, Aita Santauk, beste gizon andi, ta txikiak? Il ziran. Non dira geroztik mundura agertu ziranak, oraingoaz osterontzekoak? Il ziran. Il bear degu beraz guk-ere. Bai; eta ez die eriotzak barkatuko, Ez Erregeai, ez oen mendekoai, ez Aita Santuai, ez oen mendekoai; ez andiai, ez txikiak, ez aberatsai, ez beartsuai, ez ederrai, ez itsusai. Berdiñ sartzen da erioa beartsuen etxoletan nola Erregeen Jauregi, eta torreetan, esan zuan jentil batek. *Palida mors aequo pulsata pede pauperum tabernas, regumque turres.* Au erakusten digu atzenean gure fede Santak. Adan gure lenbiziko gurasoak ausi ezpalu Jaunaren agintea, Adan eta beraren ondorengoak etzuen ill bearrik; baña etzuan egiñ Adanek Jaunaren esana, eta berekiñ bere ondorengoentzat irabazi zuan eriotzaren pena. Autsa zera, ta auts biurtuko zera esan zion Jaunak. *Pulvis es, et in pulverem reverteris* (Genes. c. 3). Argatik dio S. Paulok: erabakia dago gizonentzat iltzea, ta iltzea beñ. *Statutum est hominibus semel mori* (Ad Heb. c. 9.). Justuak sarritan ipintzen du begien aurrean egia; aldegiten du bekatuaren bideetatik, saiatzen da ongi iltzeko bear diran neurri guziak artzera, beti dago prest eriotza datorreneko; eta datorrenean humilki aditzen du Jaunak guzientzat emana daukan sententzia. *Statutum est hominibus semel mori.* Ekusten du era onetan prestaturik dagoan animak, bukatzen zaizkala emengo nekeak, elkar eziñ ekusia, bekatuak perillak. Ekusten du, etorri zaiola bere errira joateko denbora; eta noizbait utsegiteen batzuek gertatu bazitzaizkan ere, bere barrunbeak esaten dio, nola alegiña prestaturik aitortu zituan, eta geroz nola bizitza onari jarraitu dion, eta emendik sortzen zaio bere biotzean Jaunaren ontasun, eta Miserikordiaren uste, edo esperantz andi bat. Zori onean entzun nituan, dio beregan, arako dotrina, ta sermoi aek; zori onean utzi nituan bekatuak bideak, perillak, jolas gaiztoak, itz egite, ta adiskidetasun limuriak; zori onean utzi nituan usurak, tratu zikiñak, erriko kontu nastuak. Zori onean ekiñ nion Zerurako bideari. Aratzeko ustea ematen dit Jaunak. O! Jesus ona! noiz ekusiko zaitut? Era onetan justuak sosegu andi batekiñ ematen du bere bizitza Jaunak dionean. Ala eman zuen Santo Domingok, Santa Katalina Senakoak, S. Franzisko Jabierrek, Santa Teresak, eta beste eziñ konta al anima onek, eta Suarez beneragarriak zion: Ez nuan uste izan beñere, onen gauza gozoa zala iltzea. *Numquam putabam esse tan dulce mori.*

Baña ill bearraren berriak atxitzen duanean bekataria bere griña, ta pasio txarren ondoren itsuturik dabillena, nork esan, zeñ illuntasun, eta tristura andiak, zeñ gogorazio samiñak inguratzen duen beraren biotza?

Etzuan bekatariak aditu nai izan denbora egokian, zeñ gauza gaiztoa, ta samiña dan guk gure Jaun Jaungoikoa utzitzea, ta zeñ ondoren negargarriak datozen emendik. Eta noizta gutxiena uste duan iltzea, arkitzen da bereala ill bear dualako berriarekin. Orduan nere Kristauak; orduan desegiten dira, munduak, eta pasio txarrak animaren begietan zabaldu ziozkeen lañoak, eta bat batetan ekusten ditu gauzak diran bezala. Ai! dio batzuetan, nik uste nuan nigandik urruti arkitzen zala eriotza, eta ez nituan ezertan artzen konfessore, ta Predikadoreen esanak; eta ona zer tranzean ipiñi dedan nere burua. Ill bear det, eta ill bereala! *Ecce morior!* Gaitz erdi lizake bi aldiz ill bear banu, baña iltzea da beñ bakarrik egiten dan lana. *Statutum est hominibus semel mori!* Ill bear eta ill bear bereala. *Ecce morior.* Egiñ ninduan Jaunak ezer ezetik, eta egiñ ninduan bera amatzeko, serbitzeko, ta berarekiñ betikotasun guzian doatsu izateko; au zan nere lan bakarra, baña au da nik ezertan iduki ez dedan lana: ta oraindik lan oni ekiñ baño len iltzera noa! *Ecce morior.* Ni mundura agertu orduko, ederki prestatu zituan Jaunak, emen bizitzeko bearko nituan gauza guziak, eta gauz oezaz baliatu naiz beraren kontra altxatzeko, eta ezta neretzat izan nere gura txarrak beste Jainkorik. Eta oraiñ iltzera noa, eta iltzera bereala! *Ecce morior.* Deitu ninduan Jaunak bere fede, ta Lege Santara, utziarik beste asko fedearen argirik ez duen jendeen artean; egiñ ninduan Jainko beraren ume, ta Zeruaeren jabegai, edo heredero; eta ontarte, edo mesede onen andiari esker onez, eta bizitza on batekiñ erantzun bearrean, fedegabearen eran, ta askoz gaizkiago bizitu naiz: ai! ta iltzera noa! *Ecce morior.* Nere onerako utzi ziozkan Jaunak bere Elizari zazpi Sakramentu, eta oen artean konfesioko, ta Komunioko Sakramentua; baña oek biurtu izan ditut nere kaltetan; ez nintzan alabaña ongi prestatzen; ez nuan esamiñarik egiten; ez nintzan ongi damutzen; ez nuan biotzik bekatuaren bideak betiko utzitzeko, nere griña txarrak ezitzeko, eta besteren gauzak jabeari biurtzeko; eta nere konfesioko guziak izan dira iduripen uts bat. Eta oraiñ iltzera noa? *Ecce morior.* Ni Zerurako bidean sar eratzeko, utzi zion Jaunak Elizari bere itz Santuaren sendagai miragarria; baña ni igesi ibilli naiz dotrina, ta sermoietatik, eta enzun ditudanean ere erausian, eta aditzen ez ditudan gauzetan nola nai itzegitea izan da nere frutu guzia: ta oraiñ ill bear nik bereala? *Ecce morior.* Ai! eziñ konta al dira nik egiñ, eta eragiñ ditudan bekatuak, asko dira nigatik betiko galdu diran animak! eta oraiñ ill bear nik bereala? *Ecce morior?* Gogorazio samiñ oek ekingo dioe bekatari gaixoari, eta zenbat alderago daukan bere ill bearra, anbat geiago illuntasunez, eta tristuraz beteko due Antioko Erregeari gertatu zitzaion eran. Antioko Erregea, usterik gutxie-

na zuanean, artu zuan iltzeko gaitzak bere erritik kanpoan; eta ezaguturik iltzera zijoala, aĩn illuntasun, eta tristura ikaragarriak artu zuan, non geratu zan lorik eziñ egiñ zuala, ta ezertarako etzala. Deiturik bere adiskideak, joan da nigandik loa, esaten zien: *Recessit somnus ab oculis meis*. Zenbat neke, ta tristuraren artean ez det nere burua ipiñi. Oraĩn oroitzen naiz Jerusalemen egiñ nituan gaitzakeriaz. *Nunc reminiscor malorum, quae feci in Hierusalem*. Oraĩn ezagutzen det, emendik datorkidala nere gaitza: ta orra tristuraz iltzera noa leku arrotzean. *Ecce per eo tristitia magna in terra aliena* (Machab. 1. c. 6). Ekusten dezu, Kristaua, zeĩn gogorazio samiñak inguratzen duen bekatiaren biotza, ill bearra datorkionean? Ekusten dezu, zeĩn ikaragarria dan alde onetatik bekatiaren eriotza? Ta asiera besterik ezta au guzia.

§ II.

Badakus bekatiariak iltzera dijoala, ta bereala. Badakus, egiaz ta biotzetik Jaunagana biurtzen ezpada galdua dala betiko; baña neke da, eta neke andia, alaere, Jaunaren aserreak era onetan atxitu duan bekatiaren biotza, bear dan eran, Jaun beragana biurtzea. Argatik dio S. Paulok: Gauza izugarria da Jainko biziaren eskuetan erortzea. *Horrendum est incidere in manus Dei viventis* (Ad. Heb. c. 10). Ta ala arkitzen da bekatuaren bide, perill, eta oituretan dabillena; ill bearra datorkion bekataria; atxitua dago gaitzakeriaren bidean bizi dala, ta iltzeko sententzia bere gañean dauka. *In operibus manuum suarum comprehensus est peccator* (Ps. 9). Eta erraz da tranze onetan bekataria, bear dan eran, Jaunagana biurtzea? Ez; nere Kristauk, ta gauz ederra izan ordean da gutxitan gertatzen dana. Alde askotatik datorkio neke au bekatiari. Datorkio benik beĩn bere buruagandik. Azaldatzen du alabaña bere il-bearrak. Azaldatzen due umeen, etxekoen, eta aideen negarrak. Azaldatzen due eta loturik bezala utzitzen bere gaitzakeriak; ta beste aldetik gaitzak berekin dakartzian nekeekin ez dago ezertarako. Gaiztoa atxitzen due, eta loturik ipintzen bere gaitzakeriak, dio Eskritura Santak. *Iniquitates suae capiunt impium, et funibus peccatorum constringitur* (Prov. c. 5). Baldin osasuna onean gaudela ezin askotan moldatu bagera konfesio on bat egiteko, ta gure utsegiteaz bear dan eran damutzeko; baldin naigabe batek, buruko, edo agiñetako miñ batek ezertarako ez gerala utzitzen bagaitu, zer izango da eriotzaren beldurrak, eta nekeak inguratzen gaituenean? Bekatiaren biotza bere oitura gaiztoak-

kin gogortua, ta txingude biurtua dago; eta neke da, neke da, era onetako biotza bat batean gozatzea, eta ongi maneatzea. Neke da, nere Kristauak, osotoro usteldua, edo igartua dagoan arbola batek batetan lore ederrak, eta frutu gozoak ematea. Neke da zalkea ebakitzen danean, ogi biurtzea. Neke da ongi bizitzen, eta ongi iltzeko prestatzen beĩn-ere ikasi ez duanak batetan ikastea. Neke da Etiopiako batek bere larru beltza, eta tigreak bere mantxak utzitzea. Eta neke onen antzekoa da bekatiariak iltzeko denboran Jaunagana biurtzeko duan nekea. *Si Aethiops mutare potest pellem suam, et pardus varietates suas, et vos poteritis bene facere, cum didiceritis malum*.

Neke au datorkio gañera bekatiari bere etsaiagandik. Ekusten du etsaiak, ordu artaraño berea izan duala bekataria, eta atzeneko bizitzaren kondoan kontu egiten ezpadio iges egin lekiokela bere atzaparren arte-tik. Kezka onekin biltzen dira infernuko etsaiak, eta goseak igarorik eizaren zai dauden leoi en eran inguratzen due bekatiari gaixoa. Ekiten dioe alde guzietatik; batzuek buruan sartzen dioe; ez dala gaitza uste duan bezeĩn andia, ta bear bada igaroko zaiola; besteak ekiten dioe bere denboran erren egin duan alde artatik. Kutiziara, usura, ta tratu zikiñetara makurtua izan danari begien aurrean ipiñiko diozkee irabaz bide berriak. Auzilariari paperak, egiñ oi diran tranpak, eta engañoak. Antuste ta soberbiara etziña izan duanari soñua joko dioe alde onetatik eta au bera egingo due jolas, ibillera, itzegite, ta adiskidetasun gaiztoetan bizitu danarekin. Eta bere denbora guzian etsaiaren kontra peleatzen ikasi ez duanak, bere griña, eta oitura gaiztoak ezitzera saiatu ez dana, nola bat bate-tan ikasiko du etsaia garaitzen? Neke da nere Kristauak. Au aditzera eman zion Jerusalem, eta gutatik bakoitzari Salbatzalleak esan zuanean: Etorriko da egun bat, dio, zeñean inguratuko zaituen zure etsaiak: *Cirbumbabunt te inimici tui vallo*; eta ez dira sosegatuko zu mendera artean; ta au gertatuko zatzu, zeren enzun nai izan ez dituzun nere Aingeruen, konfessore, ta Predikadoreen autik bidaldu dizkitzudan gaztigu, edo abi-soak. *Eo quod non cognoveris tempus visitationis tuae*.

Atzenean bekatiaren Jaungoikoagana biurtzeko nekea etorri oi zai o bekatiari, zeren Jaunak bere eskergabekeriaren penan gutxitzen diozkan bere laguntzak. Ekusten du bada bekatiariak bere tranze onetan alde batetik bere il bearra; bestetik ezin ongi moldatu duala bere burua Jaunagana biurtzeko. Ekusten du infernua bere eztarritzarra zabaldu, eta iges egin nai luke eriotzagandik, baña alferrik. Eman dago sententzia, ta nai ta ez joan bear du mundu onetatik, dio S. Pedro Damianok. *Manere satagit, ire compellitur*. Nork esan oraĩn zeĩn estutasun andiak ingu-

rakoto duen bekatari tristea tranze artan? Geratu nai luke emen eta ez dio utzitzen dio S. Pedro Damianok: *Manere satagit, ire compellitur*; Atozea oraiñ, Kristaua, ezta ikaragarria era onetan arkitzen dan bekatariaren eriotza?

§ III.

Baña goazen eriotzari berari begiratzera. Badatorkio lasterka bekatari gaixoari bere ordua. Norgana biurtuko da bekatari tristea tranze onetan. Biurtuko ote da bekataria gure bitarteko, eta Ama onagana, edo Birjiña guziz Santagana? Baña Birjiña guziz Santak ez du adituko. Zoaz eskergabe madarikatua, esango dio bere biotzera; zoaz nere Semearen, eta Eliz Ama Santaren etsaia; zoaz lizunkerien, eta bizitza loiean irabiatzea besterik nai ez dezuna, zoaz dagokizun lekura. Biurtuko ote da S. Migel Aingeruagana? Baña onek lagundu ordean bere aurpegira emango dio, nola Demonioaren banderai jarraitu dien, utzirik Jesu-Kristo. Biurtuko ote da Apostoluetara? Baña oek esango dioe: Judasek saldu zuan Jesu-Kristo ogeita amar diruan, baña zuk saldu dezu askoz merkeago. Saldu dezu itz deshonesto bategatik; saldu dezu keñada lotsagarri bategatik; saldu dezu ukitze zikiñ bategatik. Zoaz, zoaz Judas zere lagunagana. Biurtuko ote da Zeruko beste Santuetara? Baña oek esango dioe: non dira zuk Jainkotzat adoratu dituzun munduko gauz oriek? Non dira atsegiñ kontentuak? Non dira gauetako egoerak, esamesa, ta erausirako bidea ipintzen zenduala? Non dira edanean, jokoan meza arteak, eta bezperetako denbora igarotzeak? Non dira zure irabaziak, usurak, litxarrerriak? Non dira zure adiskideak, zure lagunak, eta estalkiak. *Ubi sunt Dii tui, qui fecisti tibi?* Beto z oraiñ, eta atera zaitzeela estutasun orretatik? *Surgant, et liberent te in tempore afflictionis tuae*. Norgana bada itzuliko da bekataria ordu ikaragarri onetan? Bere Jaunagana? Baña esango dio Jaunak: deitu dizut ainbeste bider, baña ez dituzu ezertan artu nere deiak. *Vocabi, et renuistis*. Eman dizkitzut ainbeste ateleka konfesoreen, Predikadoreen, eta liburuen bidez, baña guzia izanda alferra. *Inrepatioes meas neglexisti*. Dotrina, sermoi, ta Misioetan ibilli nintzan zure billa, nere eskua luzaturik zu bekatutik ateratzeko baña zu eskergabea ibilli ziñan nere igesi. *Extendi manum meam, et non fuit qui aspiceret*. Oraiñ, oraiñ nik ere zuzaz farra egingo det. *Ego quoque in interitu vestro ridebo*. Au egin oi du Jaunak bekatari eskergabearekin Eskritura Santak aditzera ematen digu-

nez. Iltzen da bekataria era onetan, bearbada Sakramentuak arturik, eta munduaren begietan ongi, baña Jaunaren aurrean gaizki, eta amiltzen da beti betiko su, eta garren artean.

Ekusten dezu, Kristaua, zeñ ikaragarria dan bekatariaren eriotza? O eriotza! dio Eskritura Santak; O eriotza! zeñ gauza samiña dan zure oropena munduko gauzetan biotza daukanerentzat! *O! mors, quam amara est memoria tua homini pacem habenti in substantiis suis!* Ez gaitezen bada geiago engañatu; utzi ditzagun bekatuaren bideak, baita eskandaloa ematen duen itzegiteak, egoerak ere; egiñ ditzagun konfesio on batekin pakeak gure Jaun onarekin, eta Birjiña guztiz Santa bitarteko degula bizi gaitezen kontuz, iristeko eriotza on bat, eta gero beti betiko bizitza doatsua. *Ad quam nos &*.

GARIZUMAREN BIGARREN IGANDERAKO

*Gorputzak izango duan betiko zori on, eta do-
tasunaren gañean.*

Domine, bonum est nos hic esse Math. 17.

Beti aditu bear ote dira leku onetatik bekatarien kontrako gauz illun, eta izugarriak? Ez ote zate zerbait esan bear, bekatua, eta bekatuaren bideak utzirik Jaunaren lege Santa gordez bizi diran animai? Ez ote zate gozagarriren bat eman bear, alaitu ditezen Zerurako bidean? Baietz dirudi, eta ala egin zuan Jesus onak S. Pedro, S. Juan, eta Santiagorekin.

Aditzera eman ziezten Jerusalemengatik igaro bearko zituan nekeak, eta gurutzeko eriotza: eta nai ta naiez illuntasunez beteko ziran berri oekin Apostolu oen biotzak; baña alaitu, ta oraiñ esatera noan eran. Artu zituan berekin, eta joan zan mendigaiñ batera. Iruren aurrean jarri zan era miragarri batean. Aurpegiak argi egiten zion eguzkiaren eran, eta soñekoak añ ederrak, eta zuriak zeuzkan, non elurra bera zirudien. Agertu ziran Moises, eta Elias, eta itzegin zuen, Jesusek munduaren onerako igaro bear zuan eriotzaren gañean; joan ziran andik Moises, eta Elias, eta jarri zan Jesus len oi zan eran, edo ezkututzen zuala mirari andi batekin bere doatasunari zegokan edertasun guzia; S. Pedrok esan zion: Jauna gauz ona, eta atsegin andikoa da emen egotea: *Bonum est, nos hic esse* egin ditza-kun iru leku, bata zuretzat, bestea Moisesentzat, eta bestea Eliasantzat. Ozta au esan zuan S. Pedrok, agertzen da odei guziz argi bat, eta denbora berean aditzen da turmoiaren otsa: eta itzegiten du Aita Zerukoak era onetan: au da nere Seme maitea; onegan izan da betikotasun guzian nere atsegin-kontentua; enzun, eta egiñ ezazue erakusten dizuen: *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite*. Turmoiaren otsarekin izutu, eta auspez lurrera erori ziran iru Apostoluak. Jesusek, bere eskua-ekin ukitzen zituala, esan zien: *altxa zaitzete, ez ikaratu, eta ez iñori esan ekusi dezuena, piztu nadiñ artean*. Zer aditzera ematen ote digu misterio onek? Aditzera ematen digu, Jesus dala Aita betikoaren seme maitea, gugatik gizon egiñ, eta gurutzean bizitza eman zuana. Aditzera ematen digu gañera, emengo neke, ta gurutzek Jaunaren izenean daramaizkia-nak izango duan betiko zori on, eta doatasuna. Zori on, eta doatasun au

bi gisatara da. Bata da gorputzari dagokana, eta au izango da gaurko itzaldiaeren gai guzia. Aurrena aditzera emango det, nolako bizi lekua prestaturik daukan Jaunak bere serbitzarientzat. Urrena, nolako doaiakiñ apainduko duan Jaunak zori oneko bakoitzaren gorputza. Atzenean, nolako atsegiñ-kontentuak izango dituan zori onekoak bere gorputzeko sentidu bakoitzean. Enzun nazazue arreta andiarekiñ zuek, Jesu-Kristoren lege eder garbia gordetzen dezuen anima onak, eta beude besteak utzi nai ez dituen gura gaizto, ta atsegiñ lotsagarrien lokaztian. Baña onetan asi baño len billa dezagun Espiritu Santuaren argia, arturik bitar-teko Birjiña txit Santa Aingeruarekiñ batean esaten diogula. *Abe Maria*.

§ I.

Gure fede santak erakusten digun egia da, prestaturik daukala Jaunak bere serbitzarientzat betiko zori on, eta doatasuna, Fedeak era-kusten digu gañera, doatasun au izango duala, ez animak bakarrik, baita gorputzak ere, zeren animaren neke, eta obra onetan lagun izan zan. Ala sinisten degu guziok. Gorputzaren doatasun au nolerebait ezagutzeko, begira, Kristaua benik beiñ nolako bizilekua zuretzat prestatu duan Jaunak.

Zer bizileku prestatu dizula Jauna, uste dezu, nere Kristaua? Bizileku au da Aita Zerukoaren jauregia bera; bizileku au da Zeruko Jerusalem ederra. Bizileku onen anditasunari begiratzen badiozu, ez du neurrik, eta ezer ez da mundu guzia, aren pare ipintzen badezu. O Israel, arriturik dio Baruk Profetak: *Zein andia dan Jaunaren etxea! Zeiñ andia beraren bizilekua!* Andia da, eta ez du bukaerarik: guziz goia eta neurrik, edo mugarririk ez duana: *Magnus est et non habet finem: excelsus, et immensus*.

Eta bizileku onen edertasunari begiratzen badiozu, ezta adimentu-rik au ongi ezagutzeko, ta are gutxiago mingañik, dan bezalakoa aditzera emateko. S. Paulo eraman zuan beiñ Jaunak bizileku onetara, eta andik jatxi ondoan eztaki zer esan, eta arriturik dagoan baten eran esaten digu, ez due begiak ekusi, ez due belarriak aditu, ez gizonaren adimentuak iri-tsi, nolako ondasunak prestatu dituan Jaunak bere serbitzarientzat. Eta beste batean zion, ekusi zituala gizonak ezin adirazi litzakean gauza mira-garriak. S. Joani erakutsi ziozkan Aingeru batek Zeruko erria, eta erri onen edertasuna, eta au nolerebait guri adirazteko baliatu zan emengo

arri ederren, edo urre, arri, eta kristalaren izenaz, ez zeren onelako gauzarik an arkitzen dan, baizik zeren ezin guk ezagutu dezakegun Zeruko erriaren edertasuna, emengo gauz ederren laguntzarekin baizik. Eta zuek, anima onak, emengo gurutze, ta samintasunen artean Jesusi jarraitzen diozuenak: zuek beartsu, ta emengo erarik gabe bizi zeratenak altxa itzatzue zuen gogo, eta biotzak Zeruronz, eta begira S. Joanekin batean, zuentzat Aita Zerukoak egiñ duan bizileku ederrari.

Txit ederra, eta apaindua dago, agiri dan, Zeru ori. Izarrak, ta eguzkiak argi egiten, eta distiatzan due era miragarrian, eta txit eder ematen due, baña jakizu, ori guzia ez dala zure bizilekuaren ataria baizik. Zoaz, Kristaua, goorago, eta arkituko dituzu Zeruko erriaren murallak. Lau eskiñetara, edo kuadroan egiña dago erri au dio S. Juanek: *Civitas in quadro posita est*: eta ingurutzen due muralla guziz eder amabi arri-errenkadekin egiñak. Lenengo errenkada da jaspé guziz garbia, kristalaren eran argia igarotzen zaiona. Bigarren errenkada da Zeru-kolorea duana, eta S. Juanek deitzen dio *Safira*. Irugarren errenkada da brasa erazekiaren anza duana, eta deitzen dio S. Joanek: *Kalzedonia*. Laugarrena da *esmeralda*. Bostgarrena, *zurigorria*, eta deitzen dio S. Juanek *Sardonix*. Seigarrena da S. Juanek *Sardio* deitzen dion arri eder bat. Zazpigarrena urre-kolorea duana, eta deitzen dio Santuak *Krisolita*. Zortzigarrena da berde dirudia, eta deitzen dio *berila*. Bederatzigarren arri-errenkada da *Topazia*. Amargarrena da urre-kolorea berdearekin nastua duana, eta deitzen dio S. Juanek *Krisofraso*. Amaikagarrena da kazmin kolorea duana, eta deitzen dio *Jazinto*. Amabigarrenari deitzen dio *Ametista*. Arri-errenkada bakoitzak izango ditu ezin konta al milloi legua; guziak dira puskagabeak, edo osoak, eta argi egiten due kristalaren eran. Eta añ ederrak badira murallak, zer izango da erria bera?

Erria bera zer uste dezu? Urre garbia dio S. Juanek, eta ez nola nai urrea baizik, da kristalak bezala argi egiten duana: *Ipsa vero Civitas aurum mundum simile vitro mundo*. Lau eskiñetara egiña da len esan dedan eran, eta bere lau aldeetan ditu amabi ate, au da, alde bakoitzean iru. Ate bakoitza da *margarita* deritzan arri preziotsuz egiña, eta ez puskakin, baizik arri osoakin, eta distiatzen due guk esan al baño era miragarriagoan. Amabi ate oek beti daude idikiak ala gaez, nola egunez, Jaunaren graziaren soñeko ederrarekin dijoazen guzientzat. Sar zaite Kristaua ate oetatik. Zer ekusiko dezu? Ekusiko dezu, erria ezezik, erri onetako kaleak, plazak, eta leku guziak dirala urre garbia, S. Juanek dionez: *Et platea civitatis aurum mundum*.

Aditzen dezu, Kristaua, nolako bizilekua prestatu dizun zure Jaun onak? Ez da izan munduan Erregerik Jauregi añ eder, ta galanta izan duanik. Baña zer diot nik añ eder ta galanta? Munduko urre, zillar, diamante, ta beste arri ederrak: munduko erreñu guziak ikaz puska bat, edo gorotza besterik ez dira zure bizilekuaren aldean. Alaere, o Adanen umeen itsumen negargarria! lur piska baten ondoren ainbeste gerra egiten, eta ainbeste odolezko ibaiak ixurtzen dira, eta denbora berean aztutzen gera Zeruko erri zoragarriaz. Noiz artean iraun bear ote du gure zorakeriak? Baña goazen aurrera, ta dakuskun, nolako doaiakin apainduko duan Jaunak zori onekoaren gorputza.

§ II.

Zori oneko, edo doatsua, lurrean bizi dan bitartean ere, da Jaunaren etxea; beraren bizileku, edo Eliza bezala, eta Espiritu Santuak edertzen, eta apaintzen du animaren aldetik bere doaiakin. Zer izango da gorputz, eta anima Zerura daramanean? Zer izango da Jaunak bere edertasun neurririk, ta mugarik ez duana erakusten dionean? Ez da Jauna kontentatuko anima era onetan doatsu egitearekin, baizik gorputza ere janziera guziz eder batekin apainduko du Aita Zerukoaren umeari, Jesu-Kristoren señide, eta Espiritu Santuaren bizilekuari dagokan eran.

Lau doai izango dira, doatsuaren gorputzaren apaindura au, Elizako gurasoak erakusten diguenez. Lenengoa da argitasunaren doaia. Doai onekin janziko da doatsuaren gorputza, eta argi egingo du eguzkiaren eran, dio S. Mateok: *fulgebunt sicut Sol*: eta au izango da apaindura bat beñere urratuko ez dana, apaindura bat betikotasun guzian beti berri egongo dana: apaindura bat munduak asma ditzakean janziera guziak baño ederragoa. Bildu bitez diamante, eta arri mota eder guziak: bildu urrerik garbiena, et soñeko gai preziotsuenak; egin bedi oraindano agertu diran guziak baño janziera txukunago bat. Alaere janziera au ezer ez, edo itsusia izango litzake, edozeiñ doatsuk Zeruan izango duan apainduraren aldean.

Doatsuaren gorputza apainduko duan, bigarren doaia da alako aro, ta sasoiean geratzea, non iñondik ere eziñ izan dezakean kalte, eta nekerik txikiena ere. Ez due otzak, eta beroak: ez due puzoiak, ezpatak eritasunak, eta eriotzak berak ere indarrik doatsuaren gorputzaren kontra, S.

Juanek esaten digun bezala: *Mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra.*

Irugarren doaia izango da añ bizi ta arñia geratzea doatsuaren gorputza, non begien itxi-idiki batean joan ditekean nora nai nekerik gabe Aingeruak joan oi diran eran. Emendik doai onekiñ joan liteke doatsua, batzuetan Jesus onaren, besteetan Birjiña txit Santaren aurrera, eta milloika igaro litzake leguak gogorazio, edo pensamentuak bezala. Orregatik esan zuan Isaiasek, artuko dituela egoak arranoen eran, eta ibiliko dirala batere aunatu gabe: *Asument pennas, ut aquilae, volabunt, et non deficient.*

Laugarren doaia izango da añ garbi, ta me geratzea, non ezerk eragotziko ez dion edozeñ lekutan sartzea: Jesus ona Apostoluak arkitzen ziran lekuan, ateak itxiak zeudela sartu zan bezala: eta ala nai izatera sartuko lizake lurraren erraietan, eta an ezkutaturik dauden urre, zillar, eta arri ederrak ekusi ondoan irtengo lizake erraz, eta nai bezala.

Esan gidazu oraiñ, Kristaua, zeñ Enperadorek, zeñ Errege, edo Erregiñak izan du onelako doairik bere apaindura ta janzi ederrakiñ? Eta apaindura au emango dio Jaunak doatsu bakoitzari, munduan dan beartsuena, eta aztuena baliz ere. Kristaua, eta apaindura au beste saririk ezpaliz ere ez da asko zu Zerurako bidean gogotik ibiltzeko? Eta zer esango degu, zori onekoak gorputzaren sentiduetan izango dituan atsegiñ-kontentuai begirutzen badiegu? Atoz, Kristaua, eta oei ere eman degiegun oraiñ begiraldi bat.

§ III.

Doatsuaren animak, ekusirik Jaungoikoaren edertasuna, ainbesterañoko atsegiña izango du, non gañez egiñik, zabalduko zaion bere sentidu guzietara, Dabidek dion eran: *Cor meum, et caro mea exultaverunt in Deum vivum.* Baña izango da gañera sentidu bakoitzak, berari berezkiro dagokan atsegiñ, eta kontentua.

Begiak gordetzen ditu doatsuak, bekaturako bidea dakarten gauzak ekustea debekatzen diela: eta neke onegatik izango due begiak sari txit ugaria. Ekusiko due Jaunaren erriko edertasun guzia. Aiñ miragarria da au, non emendik ekusi albagentzake, arriturik ez giñake jate, ta erateaz ere oroituko dio S. Bizente Ferrer'ek. Ekusiko ditue eziñ konta al doatsu, argi egiten duela bakoitzak eguzkiaren eran? Ekusiko due Birjiña txit

Santaren, edertasuna. S. Dionisio Areopajitak ekusi zuan Birjiña txit Santa artean lurrean bizi zala, eta añ argia, ta ederra irtzi zion, non esan zuan andiagorik eziñ ekusi zitekeala zori onekoen artean ere. Eta Marina Eskobat beneragarriak, ekusirik Birjiña guziz Santaren edertasuna, esan zuan, ekuste utsagatik ere nekatu gindezkeala eziñ konta al urtetan. Eta zer izango da Jesus maitagarria ekustea? Ekusi zuanean S. Pedrok Jesus mendiaren gañean, eguzkiak bezala argi egiten zuala, *Jauna, gauz ona, eta atsegiñ andikoa da*, zion, emen gu egotea. *Bonum est nos hic esse.* Eta zer esan-go zuan, Zeruan duan edertasun guzian ekusi balu?

Belarriai ukatzen die Jaunaren beldur Santuan bizi danak itz loiak, ipui zikiñak, eta lagun urkoaren kontrako elaberriak enzutea, eta neke onegatik adituko ditu Zeruko Serafiñen, eta Aingeruen kanta gozoak. S. Franzisko Asisi, illuntasunez, edo tristuraz zegoan batean, agertu zitzaion Aingeru bat txerrebataren anza zuan gauzaren batekin. Uztai, edo arkuarekin egin zuan soñua asitzeko keñada bat, eta ainbesterañoko atsegiña artu zuan Santuak, non illko zan kontentuz, utzi ezpalu Aingeruak bere soñu gozoa. Zeruko kanten gozotasunarekin milloika joango dira urteak, denbora piska bat balira bezala. Hau ezagutzeko ongi, enzun ezazu, Kristaua, Nafarroan Erlijioso bati gertatua. Dabidek kanta batean dio: Jauna, milla urte zure aurrean atzo igaro zan eguna bezala dira: *Mille anni ante oculos tuos, tanquam dies hesternae, quae praeteriit* (psal. 89. v. 41). Erlijioso batek eziñ aditu zuan itz oetan Dabidek diona, eta erre-gutu zion Jaunari, eman zegiola gauz onen ezaguera. Aditzen du konbentuaren aldean karnau edo txori baten kanta txit gozoa, eta txoriaren kanatari zerrakala sartu zan basoan barrena. Gerotik gerora gozoago zeritzan kantari, eta iru ordu bezala igaro zituala zeritzan denboran, biur-tu zan konbentura, eta arkitu zan zer gertatzen etziakiala. Konbentua etzan len zana, ez eta Erlijiosoak ere. Abade edo konbentuko buruak galdetu zion, noiz irten zan: eranzun zion iru ordu bezala izango zirala. Galdetu zion berriz, zeñ zan orduan Abade, edo buru: eranzun zuan, *urlia*. Joan ziran liburuetara, eta ekusi zuen irureun urte zirala, urlia ura Abade izan zala. Agindu zion Abadeak Erlijioso ari ar zezala Jauna: artu zuan, eta bereala ill zan. Eta txori aren kankak anbat atsegin eman bazion esan dedan Erlijiosoari, zer atsegin artuko ez du doatsuak betiraunde guzian Aingeru, ta doatsuen kanta, eta soñuak adituaz?

Belarriai bezala, ukatzen diezte Jaunaren serbitzariak beste sentiduai ere ongi ez diran gustuak, ala sudurrai, ausapaiai, nola eskuai, ta gorputz guziari: eta ildurazio onegatik izango ditu betiko atsegin garbiak.

Orra, Jesusen lege Santa gordetzen dezuen anima onak, orra nola-ko zori on, edo doatasuna prestatu dizuen Jaun onak, gorputzarentzat. Alai zaitezte bada, alai zaitezte betiko atsegin, eta ondasun oen ustearrekin. Igaroko dira laster emengo neke, eta samintasunak. Igaroko dira munduak, Demoniak, eta griña txarrak ematen dituen gurutze guziak, eta sartuko zerate betiko pakea gozoan. Igaro da, esango dizue Jesus onak; igaro da munduko nekea: *Jam hiems transiit*, eta etorri da zuentzat betiko doatasunaren udaberria.

Eta zu, bekatari ainbeste urte aetan zere doatasunaz azturik bizi zerana, ez ote zera oraiñ ere esnatuko bekatuaren lozorro orretatik? Gaurdanik betiko adio esan nai diozu Zeruko edertasun guziari? Betiko adio Zeruko atsegin guziaz? Ai! ta baziñaki zer galtzen dezun! Ea nere, Kristauak, denbora da ezagutzeko zertan dagoan gure zori ona. Billa dezagun arretarekin: bizi gaitezen Jesus onak erakusten digun eran, onela iristeko beti iraungo duan bizitza doatsua. Amen.

GARIZUMAREN BOSTGARREN IGANDERAKO

Jaungoikoaren itza aditzearen gañean.

Qui ex Deo est verba Dei audit; propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Joann. cao. 8. v. 47

Zein da, zein, nere enzunleak, gure artean, esan dezakiana: *ni eskribiturik nago bizitzaren liburuan, salbatu bear duenen artean naiz ni?* Iñor ez gure artean, nere enzunleak. Alaere gaurko Ebanjelioak begien aurrean ipintzen digu señale andi bat batzuentzat Zerurako, besteentzat eternidade guzian iraun bear duen sugarren arterako: au da Jainkoaren itza, ta bere ministroen ezpañaz adieraztera dizkigun egiak aditzea, edo ez aditzea. Puntu onen gañean itzegingo dizuet gaur; baña lenago adierazi nai dizuet Jainkoaren itza aditzeko premia ongi erakusten duen dotrinako puntu bat. Izan bedi gaurko doktrina Kristau guziak, ta bakoitzak jakiñ bear duanaren gañean.

Beartua, ta obligatua dago Kristaua, S. Tomas Aingeruak, ta onekin Teologoak erakusten duenaz jakitera, Jainkoak agintzen diozkan gauzak ongi egiteko bear dan adiña doktrina. *Horum autem quaedam aliquis scire tenetur, illa scilicet, sine quorum scia non potest debitum actum exerere* (S. Thom. 1. 2. quest. 78 art. 2). Eta au bekatu mortalaren azpian. Jauna ta zenbaterañokoa ote da Kristau guziak bekatu mortalaren azpian jakiñ bear duen dotriña au? Dotriña au guzia lau gauzatar biurtzen du Asteteren urrezko liburutoak. Arrazoiaren usora Kristaua datorrenean obligatua dago jakitera *zer sinistu, zer eskatu, zer egin, zer artu, edo errezibitu bear duan*, dio liburuak. Lenbizia beartua, ta obligatua dago jakitera zer sinistu bear duan, zeren beartuak, ta obligatuak gauden maiz egitera fedeko afektuak, edo ber bera dana maiz sinistra Fedeko misterioak, ta ezpadaki batek zer sinistu bear duan, nola bear bezala sinis dezake? Sinisten dezue Zeruko izarrak parezka dirala? ez Jauna esango dezue, zeren ez dakigun ezer gauz orren gañean; nola bada sinistuko du batek zer sinistu bear dan ezpadaki? Emendik Zeruan sartu nai duan kristauak jakin bear du, bada-la Jainko bat onai Zeruko atsegin kontentuek emango diezteena, gaizto-ai eternidadeko neke oñazeak. Ala dio S. Pablok. *Accedentem ad Deum oportet credere quia est, et inquiringibus se remunerator sit.* Oro bat jakin bear du

Jainko au Jainko bakarria izanik dala iru Persona Aita, Semea, ta Espiritu Santua. Jakiñ bear du gañera Trinitadeko bigarren Persona, zeña dan Semea, gizon egiñ zala gu salbatzeagatik. Gauz oek, ta batez ere lenbizioa, aiñ premiazkoak dira, ze, oek jakiñ gabe, ta sinistu gabe, oraiñ izan dedilla zabarkeriaz, oraiñ batere kulparik gabe eziñ salba ditekean, eta oek ez dakizkiana ezin iñork-ere, ez eta Aita Santuak-ere absolbi dezake.

Misterio oezaz gañera zer sinistu bear dan jakiteko jakiñ bear da Kredoa. Jauna ta obligazio onekiñ kunplitzen ote degu Kredoa gogoan idukitze utsarekin? ez ez. Memoriaz jakiteaz gañera beartuak, ta obligatuak gaude bekatu mortalaren azpian Kredoko artikuluen substantzia bederik aditzera, eta ezagutzera; memoriaz jakite utsa alabaña edozeñ aur zentzugabek, baita loro batek-ere, egin dezakeen gauza da.

Beartua dago, Kristaua bigarrena zer eskatu bear duan jakitera. Au jakingo du Aitagurea, ta beste Elizaren orazioak jakiñaz. Jauna, ta obligatuak arkitzen gera Aitagurearen petizioak kartillak dakaizkian bezala jakitera? Gauz onen gañean asko dala erakusten due Doktoreak jakitea, on guzia Jainkoagandik bear degula, ta Jainkoari eskatu bear zaizkala. Alaere gauza lotsagarria da kankak ikasteko, dantzatzeko, ta beste gauzetarako ipintzen dan kontuaren laurdenik ez ipintzea Kristau batek Aitagurean zer eskatzen duan ongi jakiteko. Beartua, ta obligatua dago Kristaua irugarrena zer egiñ bear jakitera: au jakingo du Jainkoaren legeko mandamentuak, Eliz Ama Santarenak, ta Miserikordiazko obrak jakiñaz. Beartua, ta obligatua dago laugarrena zer artu, edo errezibitu bear duan jakitera. Emendik jakiñ bear du lenbizia Bataioko Sakramentua ipiñi zuala Jesu-Kristok bekatu orijinal, edo jatorrizkoa, ta beste bataiatzen danagan arkitzen dan edozeñ barkatzeko edo kentzeko. Bigarrena konfesioko Sakramentuaren gañean jakiñ bear du Kristauak, Sakramentu au ipiñi zuala Jesu-Kristok bataiatu ezkeroko bekatuak barkatzeko. Onetarako bear dirala examiña, edo bekatuak gogora ekartzea, dolorea, propositua, konfessioa, ta satisfakzioa, edo Trentoko Konzilioak dion bezala, aozko konfessioa, biotzezko damua, ta obrazko satisfakzioa. Komunioko Sakramentuaren gañean jakiñ bear da, Apaizak itzak esaten dituan bezala jartzen dala Jesu-Kristo Jainko gizon egiazkoa ala Ostian nola Kalizan, ta Jesu-Kristo Jainko gizon egiazko au errezibitzen degula komunio Santuan: onetarako baraurik, ta bekatu larri, edo mortal gabe allegatu bear degula; eta onela allegatzen gerala geitutzen digula grazia, ta ematen dituala asko doai. Beste Sakramentuen gañean orobat jakiñ bear da ipiñi zituala Jesu-Kristok, ta nola ta zertarako errezibitzen diran beintzat errezibitzen diranean.

Lau gauza oek Kristau guziak jakiñ bear dituen gauzak dira. Baña ote dakizkie guziak? O nere Jaungoikoa! Odolezko malkoakin negar egiñ bear litzake, gogora ekarririk puntu onetan zenbaitek duen zabarkeria. Galde bekie zenbait umeri, zer, edo zeñ da gure Jaungoikoa? galde bekie, zer esan nai duan Jesus Aitaren eskuiean eserita egoteak? Galde bekie zer esan nai duan Santuen komunioak, bekatuen barkazioak, aragiaren resurrekzioak, bizitza betikoak, eta usteko due beste munduko gauza errebesen batzuek galdetzen zaiztela, eta esango due, ez ni geiago urliagana txartela artzera, doktrina berria, ta okerka galdetzen du. Umeena ez da ainbeste, galde bekie zenbait gurasori gauz oek, galde bekie nola examiña egiñ bear, nola bekatuen damua artu ditekean, ta ekusi da askotan erreguz-ere ezin gelditu, ezin ixildu diran mistoak muturirik gelditzen dirala. Eta nondik dator onenbeste Zerurako bear diran gauzen-ez jakitea? Ara nondik. 1.a guzion Arzaik egiten dituan dotriñak ez aditzetik: izango dira noaski urtean doktriña bat aditzen ez duenak. 2.a etxean doktriña ez esatetik, txartelak estutzen duanean baizik. Irugarrena umeak dotriñara ez bildaltzetik: alde batetik gurasorik geienak ez dakie beren diña baño geiago, edo ez dakie beren umeai ongi erakutsi degieza-keen moduan, ta bestetik ez due konturik beren umeak doktriñara bialtzeko. Ez dezue ekusten emen Arzaia doktriña erakusten egon oi danean ez datorrela umeen zortzigarren partea? Eta zer esatea nai dezue gisa onetako gurasoaz? Eziñ Zerura ditezkeala, eziñ Zerura ditezkeala puntu onetan erremedioa ipiñi nai ezpadue.

Adierazi ditugun lau gauza oezaz gañera, bakoitzak bekatu mortalaren azpian jakiñ bear ditu artu duan kargu, ta enpleoari, dagozkan gauzak, eta ezpadakizki jakiteko alegiña egiñ bear du. Ara ejenplotxo bat gauza aditzeko. Nik, izanik Jaunaren miserikordiaz Apaiza, ta Konfesorea, bekatu mortalaren azpian jakiñ bear ditut Apaiz bati, ta Konfessore bati dagozkan gauzak. Oro bat gurasoak, oro bat Alkateak, oro bat Maisuak, Eskribau, ta beste enpleo guziak. *Bakoitza beartua, ta obligatua arkitzen da dio*, S. Tomas Aingeruak, bere estadu, ta ofizioai dagozkan gauzak jakitera. *Singuli autem tenentur scire ea, quae ad eorum statum vel officium spectant. ut sup.* Jakiteko alegiña egiñ gabez asko bekatu ditue 1.a gurasoak, bere umeen azieraren gañean. Oetatik askok doktriñak aditu gabez, beren konfessoreari bere obligazioa galdetu gabez asko bekatutan erortzen dira, erortzen diranik ezagutu gabe, ta beiñ-ere bekatu oezaz ongi damutu gabe. Bigarrena, obligazioak jakiteko alegiña egin gabez erraz asko bekatutan erori ditezke Alkateak, Errejidoareak, ta Bezino Jaunak. Jauna, utsegiten dala ezagutzen ezpada ez da bekatuak. Ori da ez

oartze, ta ez ezagutze ori kulpa gabe gertatzen danean; baña ez gertatzen bada zabarkeriaz, galdetzeko lotsaz, edo presunzioz. Jakiteko alegiña egin gabez asko bekatutan erori ditezke, ta erortzen ere dira zenbait Kristau idien, beien, ardien tratuetan, balio duen baño geiagoan ematen dituela zeren batuan ematen dituen, orobat artoan, garian, ta beste gauzetan. Eta bekatu oek dira barkatzen ez diran bekatuak, zeren ezagutze-ko alegiña egiten ez dan. Zergatik bait Trentoko Konzilioak agindu zien Obispo Jaunari kontuan ipiñi zitzeela beren ardiak, nola bakoitzak joan bear zuan bere Parrokia, edo Elizara Jainkoaren itza aditzera, neke, ta kalte andi gabe zijoakeanean. *Moneatque, Episcopus Populum diligenter, teneri unumque Parochiae suae interesse, ubi commode id fieri potest ad audiendum verbum Dei* (Tridenti, ses. 24 cap. 4 de reform. Videatur super hoc Benedict. XIV t. 2 de syno. Dioeces. L. 11. c. 14).

Askoda dotriñarik, goazen sermoiera, eskatzen diogula onetarako Birjiña guziz Santari bere grazia, Aingeruarekin diogula Abe Maria.

Qui ex Deo est verba Dei audit; propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Joann. cao. 8. v. 47

Jainkoaren ume egiazkoa danak, esaten digu gaurko Ebanjelioak, Jainkoaren itzak aditzen ditu: argatik zuek aditzen ez dituzue, zeren Jainkoaren umeak etzeraten. *Qui ex Deo est verba Dei audit; propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.* Sententzia ikaragarri au bota zien Jesusek Fariseoai, zeren erakusten zuan Zeruko doktriña aditu nai etzuen, eta aditu arren aditzen zuenari beren biotzetan tokirik eman nai etzioen. Eta sententzia ikaragarri au bera botatzen digu gaur Jesusek Kristauai. Fariseoak esaten zioen Jesusi zirala Abraham fededunaren jatorrikoak: eta guk esaten degu gerala Kristauak, eta Jesu-Kristori bere odola kostatako animak: Fariseoak zioen, zirala *Jainko egiazkoaren umeak: Patrem habemus Deum*: eta guk au bera esaten degu, gerala Jainko egiazkoaren umeak, ez herejeak, ez jentillak, ez Juduak, ez Maomarrak, baizikan siniste andia Jainko egiazkoagan degunak. *Unum Patrem habemus Deum.* Baña Jesu-Kristok ematen die gutatik askori Fariseoai eman zien sententzia bera, esaten digula. Jainkoaren ume egiazkoa danak aditzen ditu Jainkoaren itzak: argatik zuek aditzen ez dituzue, zeren Jainkoaren umeak etzeraten: *propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.* Beraz zu, ta ni, anima bekataria, deabruaren umeen markarekin arkitzen gera, ezpadegu aditzen Jainkoaren itza! beraz zu, ta ni, anima bekataria, eternidade guzian su garren artean egon bear duenen markarekin arkitzen gera, ezpadegu gure

biotzetan ongi artzen Jainkoaren itza, ezpadegu egiten itz onek adierazten diguna! Marka ikaragarria, nere enzunleak! Orañi ekusi bear degu, norgan arkitzen dan etsaiaren umeen marka ikaragarri au; marka onekiñ arkitzen dana esna dedin, ta Jainkoaren umeen marka iristeko bear dana egiñ dezan.

§ I.

Iru jende motak due etsai galgarriaren umeen marka, ta señaleara: S. Gregoriok, ta Santo Tomasek erakusten duenez (S. Greg. homil. 18 in Evangelia. S. Thomas in cap. 8. Joann.). Oek dira Jainkoaren itza adi lezakeela aditzen ez duenak: aditurik biotzean tokirik ematen ez diezanak, ta atzenean Jainkoaren itza biotzean artu, ta berriz bekatuetara biurtzen diranak. *Non audientium, non acceptantium, residivantium.* Aurrenekoak ez due aditzen Jainkoaren itza: bigarrengoak ez dieze biotzean tokirik ematen: eta au da ez aditzea bezala, ta bear bada gaiztoago; atzenekoak Jainkoaren itza aditzen, eta biotzean artzen due, baña, zeren gordetzen ez duen, ez due bear dan eran aditzen. Eta iru jende mota oek etsaiak marka onetan bere arditzat ezagutzen ditu, Arzai batek bere ardiak mar-kan ezagutzen dituan eran.

Etsaiaren umeen marka duen animetatik lenbizikoak dira Jaunaren itza adi lezakeela aditzen ez duenak. *Non audientium.* Jainkoaren itza adi lezakeela uzten due batzuek beren bekatua ekusteko, ta ezagutzeko bel-durrez, badakie alabaña bekatua fedearen argiarekin ongi ekusi, ta eza-gutu ezker bereala asaldatzen duala konzienzia, ta ongi konfesatu artean ez diola pakearik ematen: baña nola biotzik ez duen zenbait bekataria gaiztok bekatua, ta bekatuaren oitura gaiztoak osotoro uzteko, zer egiten due anima doakabe oek konzienziaren zaunka izugarriak ez aditzeko? iges egin konfesatzetik, iges egin Jesusen biotzeko platiketarik, sermoi, ta doktriñetatik. Eta zer marka due anima oek? ez due ez Jesu-Kristoren ardien marka, oek alabaña aditzen due Jesu-Kristoren itza, ta txistua, berak dion bezala: *oves meae vocem meam audiunt* (Joan. cap. 10. v. 27); beraz due etsai galgarriaren umeen marka: *Vos ex Patre diabolo estis* (Joann. cap. 8. v. 44). Eta gisa onetan Jainkoaren itza aditzetik igesi ibiltzea etsaiaren umeen marka bada, zenbat izango dira nere enzunleak? Zenbat gure artean marka onekin arkitzen diranak?

Aspaldi da noaski, guraso birau gillea, igesi zabilzala konfesatzetik, sermoietatik, ta dotriñetatik, Konfesoreak, edo zure Arzaia zauri orretan ukuitu zaitzan beldurrez. Zer marka da au? etsaiaren umeen marka. Argatik aditu nai ez dezue esaten dizu Jesu-Kristok, Jainkoaren itza, zeren Jainkoaren umeak etzeraten: *Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis*. Aspaldi da noaski, neskatx ergel, edo mutil buru arroa, deabrua gurutzeagandik bezala igesi ibilli zerala konfesatzetik, sermoi, ta zure Artzaiaren dotriñetatik, adiskidetasun anima galgarri ori, ukuitze lizunen oitura ori uzteko beldurrez: ta orain pasadatxo bat arturik len ezagutzen etzaituanen batekiñ, etorriko zera, bataioan artu zenduan Jaunaren graziarekiñ arkitzen baziña bezala. Zer marka, zer siñale ote da au? Ez da Jesu-Kristoren umearen marka, bada igesi zabilza Jaunaren itza aditzetik. *Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis*. Aspaldi da noaski emakume antustez, ta soberbiaz betea, sierpearen, emakumearen baño antz geiago dezuna, aspaldi da noaski, zer egiñ asko ematen ez dezula konfesonarioetan aditzen ez dezula Jesusen biotzeko platikarik, sermoi, ta dotriñarik; konfesoerari edo Jainkoaren Ministroari adi dezaiozun beldurrez Zerua nai duan emakumeak amatu bear duala bere konpañia, utzi bear dituala pakea galarazten duen ziplak, ta koplak, ta beste erausiak. Zer marka ote da au? Etsaiaren umeen marka. *Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis*. Aspaldi da noaski, gizon edanean, ta jokoan jai egunak igarotzen dituzuna, iges egiten dezula zure konfessore artuagandik, zure Arzaiaren dotriña, ta platiketatik zure konfessore, edo Artzaiari adi degiozun beldurrez ez dagoala Zerurik zuretzat, ezpadezu utzi nai edanerako, edo jokorako oitura madarikatu ori: ezpazera saiatzen bearra galanki egitera, umeak, ta familia mantentzeko: ezpadezu etxean pakea ematen, ta zure konpañia amatzen. Zer marka da au? Etsaiaren umeen marka. *Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis*.

Jainkoaren itza, adi lezakeela, aditzen ez due beste batzuek, beren gurasoen zabarkeriaz, edo kontugabeaz. Emen toki onetan burua ausitzen egon da Arzaia dotriña esplikatzen jai arratsaldeetan, emendik irakurtzen dira Jesusen biotzeko platikak; baña etortzen dira, gurasoak, zuen umeak? Etortzen dira mirabeak? Eta etortzen zerate zerok? Dotriñara etorri bearrean batzuek joaten dira plazara pelotara, besteak auzoetara jokora: batzuek albiraka, besteak zenbait etxetako ardallan. Zer da au gurasoak? Zer marka? Etsaiaren umeen marka. *Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis*.

Kontatzen du Biatriako deritzan Kardenal batek nekazari batez, nola bere Artzaiaren dotriñetatik iges egiten zuan: batzuetan etxean gel-

ditzen zan, besteetan plazara joaten zan, edo soroak ekustera. Iltzan gizon au, eta obirako ofizioan Apaiza, *Parce mihi Domini*: kantatzen asitzean, aldarean zegoan Santo Kristoak, eskuak iltzeetatik libratuak belarriak itxi zituan, adierazten zuala: gizon onegatik egiten zitzaizkan erreguak etzituala adituko, zeren onek aditu nai izan etziozkan bere Artzaiaren ezañaz adierazi nai ziozkan dotriña onak.

§ II.

Etsaiaren umeen marka berekiñ daraman bigarren jende mota da, Jainkoaren itza aditurik, itz berari biotzean tokirik ematen ez diona. *Non acceptantium*. Tokirik ez emate au, iru gisatan geratzen da lenbizia Jainkoaren itzari iskintxo, aitzakiak billatuaz, egiten diogula. Bigarrena, Jainkoaren itzari, edo Ministroai aitzakiak billatzen dieztegula; irugarrena Jainkoaren itza ez gerentzat, baizikan besteentzat aditzen degula. Jainkoaren itzari biotzean tokirik ez ematea lenbizia geratzen da, iskintxo aitzakiak billatuaz, egiten diogula. Zuk gurasoa, beñ baño geiagotan, aditu dezu eragotzi bear diezula zure umeai berandu etxeratzea, urliarekiñ edo sandiarekiñ itzegiea: erakutsi bear diezula dotriña, ta onetarako bialdu dotriña, sermoi, ta platikak aditzera. Ta gauz oetan asko zabarturik bizi zerala, eziñ ongi konfesa zaitezkeala, baña zer egiñ dezu zuk? Egiñ dezuna da, konzienzia ixilerazteko, zere buruarekiñ esatea; *Andia da Jaunaren miseriordia, begiratuko al du guzaz ere*. Siñale gaiztoa; bada ez da zugan agiri Jesu-Kristoren umeen marka. Zuk gazte zentzugabea, beñ baño geiagotan aditu dezu, ez dagoala zuretzat Zerurik, ez dagoala bekatuen barkaziorik, ez dagoala konfesio onik, sarrera ori utzi dezazun artean. Baña zuk bereala utzi bearrean sarrera ori, batzuetan gogora ekartzen dezu Jainkoaren Miseriordia, besteetan gero uzteko asmoak artzen dituzu; ta au guzia, Jainkoaren itzak giarrean ukuitu zaituan artean iskintxo egitegatik zure konzienziaren deadar latzak gera ditezen. Zer siñale, zer marka da anima gaiztoa? Ez da zugan agiri, ez da ezagun Jainkoaren umeen markarik, baizikan etsaiarena. Zu gizon edanean igarotzen zerana. Jai egunean edanean, ta jokoan umeentzat bear litzakeana garbitzen1 dezuna, asko bider aditu dezu, ez dagoala zuretzat Zerurik, etxe ori utzi dezazun artean, ta bearrera saia zaitezten artean; baña zuk eziñ adiskideakiñ bildu gabe bizi zaitezkealako aitzakian, eta Jaunaren miseriordia andia dalako aitzakian, aienatzen dezu zere biotzetik

Jainkoaren itza, ta gisa onetan aurrera zoaz zere oitura madarikatuan. Zer siñale ote da au? Zer marka? Siñale, ta marka guziz ikaragarria! *Propterea &*.

Jainkoaren itzari biotzean tokirik ez ematea gertatzen da bigarrena, Jainkoaren itzari, ta ministroai aitzakiak billatzen dieztegula. Jainkoaren itzaren gañean geratzen da askotan Maisuarekiñ, ta eriarekiñ beñi baño geiagotan gertatu izan dana. Bear bada eri bat arkitzen da andidura batekiñ iltzeko perillean: ezagutzen du maisuak lanzetaz ez idikitzera barrena emango diola andidurak, ta ilko dala. Ebakitzen dio lanzetaz, ta ipintzen du senda ditekean eran. Nork ez dakus eriak miñ artu badu ere, esker asko zor diozkala maisuari, zeren senda ditekean eran ipiñi duan? Baña askotan gertatzen da era altxatzea maisuaren kontra, eta gogora dator-kion guzia esatea. O! zenbat bider au gertatzen dan Jaunaren itzaren gañean! Jainkoaren ministroak asko aldiz zauriaren erdi erdian ukuitzen ditue asko bekatari bekatuan buka ez ditezen, ta eskerrak eman bearrean idikitzen ditue beren auak Jaunaren itzaren, ta Ministroen kontra. Ala egiñ zuen Fariseoak ere. Jesusek egia garbiro esaten ziela, ukuitu zituan zauriaren erdian, ta mindurik altxa ziran Jesusen kontra, ta izan zuen Jesusi arrika emateko ausardia. Ez ote da, nere Kristauak, egungo egunean asko bider au gertatzen? Ez ote zaio Jesusi, ez ote zate Jesusen Ministroai, eskuz ezpada, miztoz arrika ematen? Eta zer marka da au? Ez egiaz Jainkoaren umeen marka. *Qui ex Deo est verba Dei audit: propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.*

Jainkoaren itzari biotzean lekurik ez ematea gertatzen da irugarrena Jainkoaren itza aditzen degula ez guretzat, baizikan besteentzat. Asko dira jana maneatzan duenen gisakoak. Jana maneatzan duenak partitzen due jana maierako puska au aurreneko platorako, bestea bigarreneko; ta berenaz ez da konturik. Eta zer besterik gertatzen da sermoietan? Zarrak gazteentzat aditzen due, gazteak zarrentzat: gurasoak umeentzat, umeak gurasoentzat: nagusiak mirabeentzat, mirabeak nagusientzat: senarrak emazteentzat, emazteak senarrentzat. Ah! zeñ ongi datorren orise urliarentzat, zeñ ongi beste ura sandiarentzat; eta zuretzat? Zu baraurik etxera. Siñale txarra, bada ez da ezagun Jesu-Kristoren umeen marka. Jainkoaren ume egiazkoa danak beretzat aditu bear ditu Jainkoaren itzak. *Qui ex Deo est verba Dei audit: propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.*

§ III.

Etsaiaren marka berekin daraman irugarren jende mota da, Jainkoaren itza bein biotzean arturik, leneko bekatuetara berriz biurtzen dana. *Recidivantium*. Ikaragarriak dira berrizkatuta onen gañean Eskriturak berak adierazten dituan gauzak. Gisa onetako bekatariak toki batean konparatzen ditu txakurrakin: aotik bota duana jatera biurtzen dan txakurra bezala da, dio Espiritu Santak, berriz bere bekaturatzen dan zentzugabea: *dicat canis, qui revertitur ad vomitum suum, sic imprudens qui iterat stultitiam suam* (Prover. 26). Beste toki batean madarikatzen ditu esaten duala: ai iraupena galdu duenak: ta bide zuzenak utzi dituenak, ta gaiztoetara aldegin duenak! *Vae his, qui perdiderunt sustinentiam, et qui dereliquerunt vias rectas, et diverterunt in vias pravas*. Jaunaren itzegite oek adierazten due, Jaunaren itza biotzean bein arturik berriz bekaturatzen danak, ez duala ez Jesukristoren umeen marka, baizikan etsaiaren umeena. Marka onekin zenbat ote dira gure artean? Urteak dira guraso birau gillea, birauesko bekatu oriek bein botatzen dituzula, giarrean ukuiturik Jainkoaren itzak garizumako denboran ta egun gutxiren barrenen orientatzen zerala, txakur baten eran. Zer marka da au anima gaixoa? Zer izango da, ezpada etsaiaren umeen marka? Urteak dira neskatz ergela, urteak dira mutil zentzugabea iraunerazten diozula adiskidetasun anima galgarri orri, garizuman zerbait uzten dezula itzegitea aditurik zenbait egia, ta beherda Pazkoetan absoluzioa uka ez dakizun, au arturik laster lenekora biurtzen zerala. Zer señale da au? zer marka? etsaiaren umeen marka. Urteak dira anima bekataria, beñ uzten dizula zerekiko lizunkeria oriek egitea noiz edo berriz Jainkoaren itza aditurik, berriz biurtzen zerala zere oitura gaiztora, txerria urtan garbitu ondoan loitara biurtzen dan bezala. Zer marka da au? etsaiaren umeen marka.

Urteak dira emakume sierpearen antzekoa, zere soberbiaren, zipla, ta koplean artean bizitza gaizto batean bizi zerala, beñ jeiki, beñ erori, ta beñ ere denbora luzeko enmienda gabe. Marka gaiztoa! Etsaiaren umeen marka. Urteak dira gizon edanean igarotzen zerana, urteak dira edanera-ko, ta alferkeriarako oitura orretan bizi zerana: zenbait aldiz bear bada jeiki zera aditurik misio bat, edo sermoiren batzuek, baña berriz ta berriz biurtu zera anziñako oitura orretara. Zer marka da au anima doakabea? Marka gaiztoa! Etsaiaren umeen marka, Jauna, ta iru jende mota oek guziak etsaiaren umeen markarekin arkitzen badira, zeñ arkitzen da

Jainkoaren umeen marka, ta señalearekin. Galde gionzu Jesu-Kristori, ta esango dizu, oek dirala Jainkoaren itzak aditurik biotzean ongi gordetzen duenak, edo kontuz Jainkoak adirazten diena egiten duenak. *Beati qui audiunt verbum Dei et custodiunt illud* (Luc. 11). Lau sorotan erein zuan Jesu-Kristok bere itz santua, Ebanjelioen ereillearen parabolan adierazten duan bezala, ta soro batek baizik etzion fruturik eman. Zer naigabe izango lizake nekazari batentzat, lau soro ereiñik, batek bakarrik frutua emango balio? Eta zer naigabea izango da lau jende motatik batek bakarrik badu Jesu-Kristoren umeen marka? Besteak etsaiaren umeena? Batek Jainkoaren umeena, zeren Jainkoaren itza kontuz aditu, ta kontuz biotzean gordetzen duan; beste irurak etsaiarenak, zeren edo aditzen ez duen Jainkoaren itza, edo aditurik biotzean tokirik ematen ez dioen, edo atzenean biotzean arturik aienatzen duen bekatura biurturik. *Non audientium, non acceptantium, recedentium.*

Jauna: ez da bada guretzat erremediorik? ez da Jainkoaren umeen marka iristeko modurik? Ai! Jesusen anima! Badira, bai, zurekiñ neretzat, erremedioak, ta asko alare! erremedioa da bizitza berria, bizitza berria; baña bizitza berria artzen dago gure lana, ta nekea. *Hoc opus, hic labor.* Guk nai genduke Jesu-Kristoren umeen marka gurekiñ izatea, baña nai genduke etsaia, eta etsaiaren lanak utzi gabe. Guk nai genduke gu onak izatea, baña nai genduke batere nekerik kostatzen gabe. Eta au da eziñ gerta ditekean gauza. Nai dezu Jesusen anima, bizitza berri bat artu? Gisa onetan Jesu-Kristoren umeen marka izan dezazun? Ara bada artu bear dituzun erremedioak. Lenbiziko erremedioa. Orain ongi prestatzea konfessio on bat egiteko; ta onetarako Jaunak zure miseriaz urrikaldurik, eman degizun bere grazia, egiñ penitentzia. Penitentzia egiñ nai duanarentzat badira barauak, badira zumeak, badira beste moduak. Bigarren erremedio jakiña, edo beintzat jakiñ bear lizakeana: bekaturako okasio ta perillak utzi; utzi urliarekiko adiskidetasun anima galgarri ori: utzi etxe ori, non galdu dezun zere anima. Egon zaitez, nai badezu anima bekataria, gau ta egun belauniko negarrez Jaunari barkazioa eskatzen! egon zaitezke akto kontriziozkoa akto kontriziozkoaren gañean egiñaz: egon zaitez zere burua zeatzen emendik Pazkoa arte guzian burniazko azotetz. Konfesa zaitez; uste dezu ezer egin dezula? Bada jakiñ ezazu gauz oek guziak utsa dirala, alferrak dirala, ezbadituzu bekaturako toki, okasio, ta perill oriek uzten. Irugarren erremedioa; maiz konfesatzea, ta are lasterago, baldiñ zure miseriaz bekaturen batean erortzen bazera. Laugarren erremedioa, aditu kontuz, ez maisian egoteko, ta erausian, baizikan Jainkoak biotzera adierazi nai dizuna zuzen egiteko gogoz, aditu diot

zure Arzaiak, ta Jainkoaren ministroak egiten dituen doktriñak, ta Jesusen biotzeko platikak. Ea, nere Kristauak, asko degu etsaiaren markarekiñ bizitzerik, asko degu etsaia serbitzerik; erremedio oek artuaz egiñ gaiten Jesu-Kristoren ardi egiazkoak, gero gure Arzai Jainkozko onekiñ bizitzeko beti iraungo duan Zeruko glorian. Amen. Amen.

LENENGO DOKTRIÑA

GRIÑA TA PASIO TXARRAREN GAÑEAN

*Qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt
cum vitis et concupiscentiis. Ad Galat. cap. 5*

IRU DOKTRIÑA GRIÑA ETA PASIO GAIZTOEN GAÑEAN

Gure griña, ta pasioak, berenez ez dira ez onak, ez gaiztoak; baña Adan bekatuan erori zanetik geratu ziran gaitzeron z etziñak, eta makurtuak, ta beti kontu egiñ bear diegu bekatu amilderazi ez gaitzaten, batez-ere gure griña, ta pasio nagusienai, edo indartsuenai. Au egiñ gabez gertatzen dira munduko oker guztiak. Atoz nerekiñ, Kristaua, ta ekusiko dituzu oker oetatik batzuek. Enzun arretaz.

Begira ezazu munduaren edozeiñ bazterretara, ta ekusiko dituzu leku guztietan asko, ta asko berak nai duena egiteko guraz beteak, ta beren gura au ukatzeko, ta garaitzeko neurriak artu gabez, bizi dirala bekatu askotan erortzeko perill andian, ta erortzen ere dirala sarritan. Ekusiko dezu emakume bat guzia agindu bear duana, guztia berak nai duan eran egiñ gura dana; ta kontra egiten bazaio, galerazten duala etxeko pakea, zapuzturik jartzen zaiola gizonari. Ekusiko dezu mirabe bat, aginduak egiñ nai gabe dabillena, muturka, ta lotsagabekeria andiak egiten dituana; zeren festara, danzara, edo urliarekin itzegitera joaten utzi etzaion. Ekusiko dituzu errietako batzarreetan batzuek, erriko gauza guztietan buru, ta agintari izan bear duenak: erriaren izan, edo ondasunak nai duen eran iragazitzen, ezkututzen, edo ondatzen dituenak: auzietarako bideak ematen dituenak; ta norbaitek itzegiten badu aen kontra, edo ukatzen badie botoa, geratuko dira betiko gorrotoan botoa ukatu duanagana. Bekatu oen iturburua, ta ama da *gura dana egiteko nai, edo borondate* gaizki oitura, ta ukatugabea.

Begira-zazu, Kristaua, berriz munduaren bazterretara, ta ekusiko dituzu beste asko beren iritziari itsatsiak, olagarroa aitzari itsasia egon oi dan bezala. Griña onek, ezpada bera garaitzeko alegiña egiten, berekiñ dakar utsegite, ta bekatu askoren perill andia. Ai! zuen zori gaiztokoak, zeren begietan jakintsuak zeratenak, deadar egiten du Isaias Profetak *Vae qui sapientes estis in oculis vestris*. Era onetan beren iritziari itsatsiak bizi diranen artean ekusiko dituzu batzuek sartzen dirala gauza pisuetan itsumen andiarekiñ, ta bide zuzena erakutsi dezakenai galdetu gabe. Ta zerbait

galdetzen badue, ez due gogoz adituko beren erara, ta gustora itzegiten diena baizik. Ekusiko dezu nola konseju ematen diezan lagun urkoai auzitarako, edo beste gauza okerretarako. Ekusiko dezu atzenez, bere buruz, eta iritziz puztutako oek, ongi aditzen ez dituen gauzetan ere, lotsatzen dirala besteri galdetzeaz. Emendik zenbat bekatu? zenbat kalte errietan, eta etxeetan? Bekatu oen guztien ama da gure iritzia ukatzeko zabarkeria andi bat, antuste, ta soberbia madarikatu batera biurtzen dana.

Begira giozu berriz-ere munduari, ta ekusiko dituzu beste asko onra, ta puntura aiñ itsutuak, aiñ etziñak, eta itsatsiak, non gura au ukatu, edo ezi gabez, txit erraz galtzen duen beren anima, ta Jaungoikoa. Ez da gauza gaiztoa onra, puntua, ta izen ona; baizik gauz ona, ta bear dan neurrian amatzen dala, asko laguntzen du Zerurako bidean kontuz, ta arretaz ibiltzeko. Baña onra, eta puntuan ipintzen bada biotza, itsutzen da onrazalea, ta geratzen da aiñ minberaa onrari dagozkan gauzetan, non aisa amiltzen dan bekatuan, saiets onetatik ukuitzen badue, edo ukuitzen duela, iduritzen bazaio. Emendik dator onelako onra, ta puntu zaleak aide, ta auzoakin erraz pakea, ta adiskidetasuna galtzea: emendik lagun urkoaren faltak agertzea, gauz onak-ere alde gaiztora botatzea, edo gutxitzea. Emendik aurrekoen kontu, eta ipui egiazkoaz, edo gezurrezkoak nastutzea, lagun urkoaren izen ona itsusten, ta zikintzen dala. Emendik aren okerrak, edo gertatzen zaikan kalteak aditzea gozotoro, ta musika-rik ederrena baña atsegin-kontentu geiagorekiñ. Emendik atzenez onra zalea, iroso ditzakean baño, gastu geiagotan sartzea, jan, edanean, eta jaunzi modakoetan, onra, eta puntuaren idolo, edo momoa adoratzeko. Bekatu oen guztien iturburua da onra, ta puntuaren gura ez *ukatzea*, ta ez *ezitzea*.

Zoaz aurrera, Kristaua, munduari begiratuaz, ta topatuko dituzu beste asko, bengantzaren txingarra kolkoan duela bizi diranak, zeren auzoak, aideak, edo adiskideak aen gustora itzegin etzuan, botoa ukatu zien, edo beste mesederen bat egiñ etzien. Ez daukeela gorrotorik, esango due konfesatzean; baña ongi miratzen badira oen biotzak, prest arkituko dira lagun urkoari, deretxa datorrenean, txarkeriaz eranzuteko. Emendik dator espiritu zimur oek lagun urkoari beti kontra egitea batzarreetan, edo beste edozeiñ tranzetan. Emendik aren kontra itzegitea, deretxa agertzean. Emendik lagun urkoaren oker, edo kalteren baten berria aditzean, barren guztia gozatzea, ta zabaltzea. Bekatu oen ama da, biotzean estalirik dagoan, gorrotoaren txingarra, ta bengantzarako sasoa.

Arkituko dituzu gañera beste asko gorputzaren era, ta sentiduen atsegin-kontentuetan lilluraturik, ta itsuturik bizi diranak, batzuek jan-edanean, besteak ara ona ibillian, utzirik umeak, mirabeak, ta etxea kezkarik, ta konturik gabe; besteak atzenez ez dagozten jauntzi, ta apaindurietan. Ezta gorputzaren erak nai izatea bekatu andia, era oek Jaunaren legearen kontra ezpadira gauza larrian; baña baldiñ biotza itsasten bazaio oen gurari, txit erraz jarriko da erazalea bekatu larrietan erorteko perill andian. Ala ekusiko dezu, Kristaua, jan-edanera itsutu ezkeroko bat, erraz amiltzen dala ordikerian, itzegite loietan, keñada zikiñetan, ixillik egon bear duen gauzak agertzean; ta ez dala zentzutzen ez etxea ondatzearekin, ez emaztearen, ta umeen negar, eta larrugorritasunarekin. Ekusiko dezu, oitutzen bada etxeko andre bat, bere etxea utzirik, ara ona ibiltzera, (bisitetara), ez dio ardurarik umeak, eta mirabeak gaizki azitzeaz, ta oitura gaiztoak ikasteaz. Ekusiko dituzu asko, ta asko emakume, agertzen diran jauntzi mota berriak jarraitzen, naiz etxea gaizki geratu, naiz etxeko pakea galdu, eta naiz Jaunaren legea era askotara ausi dedilla. Bekatu oen sustraia da gorputzaren era, ta sentiduen atsegin-kontentuetara biotza itsatsia egotea.

Etzaitzela onenbesterekin geratu, Kristaua, munduari begiratzean. Begira ondo berriz etxe andi onetan bizi diranai: ta arkituko dituzu eziñ konta al gizon, eta emakume, zar, eta gazte, itsatsiak, itsuak, ta lilluratuak bizi diranak seigarren mandamentuaren kontra itzez, pensamentuz, edo bestela erorteko perill andia duan bizimodu ergel, lasai, edo zoro bati. Ez det esaten onelako oek guztiak seigarrengo mandamentuaren kontrako lizunkeria andienean erori nai duela; au izango lizake geiegira igarotzea; baizik diot, onelakoen bizitzari alde guztietara begiratzean bazaio, arkitzen dirala itzez, pensamentuz, keñadaz, edo bestela bekatuan erortzeko perill andian, perill urkoan, ta borondatezkoan. Perill andi-urkoan; zeren bizimodu ergel, lasai, edo zoro bati darraizkan bitartean, goizean, edo arratsean, egun onetan, edo bestean, nolakoak diran deretxak ala izango dira lizunkeriak. Perill au da borondatezkoa, zeren borondatez bizimodu oni jarraitu nai zaion. Goazen ezperen gertatzen danari begiratzera. *Quae hic dicuntur, semper prae oculis habenda mihi videntur*. Asko dira mutilen artean gaiztakeria andienetan erortzeko asmorik ez duenak, baña beti prest dudenak deretxa danean, festan, dantzan, ta zorakerietan ibiltzeko emakumeakin: beti prest emakumeakiñ egoteko, itzegiteko, jolasteko. Eziñ esan diteke mutill oen itzegite, ta ibillera guztiak bekatu larriak dirala; baña denbora berean eziñ ukatu diteke bizimodu lasai au dala bekatu askotan erortzeko perill andi-urkoa; ta ala onelakoak eroriko dira, batzuetan pen-

samentu loietan, besteetan itzegite zikiñetan; batzuetan begiratzeko goixotan, besteetan tentaniak, keñadak, ixill-mandatu gaiztoak, eskukak egitean. Asko dira emakumeen artean, ezergatik-ere azken-azkeneko bekatu itsusian erori nai ez lukeenak, baña denbora berean ergelak, ibilkariak, edo beintzat mutillakin itzegitea, ibiltzea, jolastea, eder, eta arro agertzea asko gustatzen zutenak. Ezin oekgatik-ere esan diteke, bekatu larrian erortzen dirala itzegite, ta ibillera, edo gauza guztian; baña esan diteke, ta esan bear-ere da, era onetan ergelkeriari, ta bizitza lasai oni ederetsirik bizi diran bitartean, arkitzen dirala bekatu larri askotan erorteko perill andi, ta urkoan: esan diteke, ez oi duela konfesio onik egiñ noizbait noizbait zentza ditezen artean. Bitartean ibilliko dira bekatutik bekatura amilduaz; orain pensamentu batean, gerozago itz loiak gozotoro aditzean: orain eskuka, edo keñada batean, gero musu edo laztanetan: orain ipui zikiñak kontatzen, gero dantzan, edo dantza ondoan alberdanian. Ezkonduen artean-ere asko dira, gizon jakintsuen iritzian, aragizko atsegin-kontentuetan biotza ipiñi duenak, ta abererik zikiñenak baño abereago biurtzen diranak: ta itsumen onek dakar berekiñ bekatu askotarako perill andia. Emendik zikinkeria berrien billa ibiltzea: aurren, ta mirabeen ondoan, edo oek oartuko diran denboran, eta lekuan elkarganatzea. Emendik... baña asko da. Sararen aurreneko zazpi gizonak Demonioak ito zituan. Judas Patriarkaren seme bi Her, eta Onan zeritzenak ill zituan Jaunak. Sararen senarrak, S. Rafelek Tobiasi aditzera eman zionez, ito zituan Demonioak, zeren Jauna bere gogo, ta biotzetik kendurik, zentzugabeko animalien eran gura lizunean biotza ipiñi zuen. Ta Judas Patriarkaren bi semeak bukatu zituan Jaunak zeren nazkagarriak ziran Jaunaren begietan, ta bata beintzat bekatu guztiz itsusiak egiten zituan emaztea aurdun ez geratzeagatik. Bekatu oen guztien ama da, gazteetan, bizitza lasai-berdea: ezkonduetan, atsegiñ zikiñetan biotza ipintzea; ta ezkondu nai, eta nai asi diranetan beren gura txarrari atsegin emateko egarria. Eztago onela itsuturik bizi diranentzat Zerurik, zentzatuta bizitza on bat benaz artu artean.

Atzenean ekusiko dituzu, Kristaua, asko munduko ondasun, eta izanen ondoren osotoro itsutuak, kutiziaren idoloaren aurrean auspez, edo belauniko jarririk. Ondasunak nai izatea konbeni zakun neurrian, ta bide onez, ez da bekatu; baña ondasunai biotza itsastea ta itsastea neurririk, eta mugarik-gabe, au da gauza bat osotoro illuntzen duana adimentua, elkortzen, ta arri biurtzen biotza, ta galerazten duana Jaungoikoa. Onelakoari, dituan ondasun guztiak, biurtzen zaizka bere puzoi, eta arantz, Jesu-Kristok berak esan zuan bezala: ta ez dituanen egarriak erkitu-

rik, eta igaturik dauka doakabea. Ekusiko ditu lagun urkoen nekeak, eta premiak, ta guztiak alferkeriak dirala usteko du. Sartuko da saldu zikiñetan, eta ezta arentzat musika aín gozorik: nola dan irabaziaren izena. Aberatsa Zeruan sartzea baño errazago da bagasoka bat jostorrazaren begian sartzea, dio Jesu-Kristok berak. *Facilius est camelum per foramen acus transire, quam divitem intrare in regnum Coelorum* (Math. 19).

* * *

Ekusten dezu, Kristaua, zer dakarren gure griña, ta pasio nagusiak ez ukatuak, ez ilduratzek, ez ezitzeak? Ekusten dezu, zein bekatu asko gertatzen diran gure zabarkeria, ta nagitasun onegatik? Alaere bekatu oek, edo beintzat oen ama izan oi da guztiz ezkutatu, estalia, ta kolore ederrakin apaindua, ta emendik jaiotzen diran bekatuak izan oi dira beñere, ez Pazkoetan, ez Misioetan, barkatzen ez diran bekatuak. Bere naia egiteko, bere setarekin irteteko, ta guztian agintari, ta buru izateko griña agintari duanak, ta au ukatu, ta ezigabez amiltzen danak etxeko aserreetan, ta auzoakin, aideakin, ta besteakin gorrotoan, birau, ta madarikazioetan, auzi, ta naspilletan: erraz ezagutu ditzake bekatu oek, ta bear bada konfesioan aitortuko-ere baditu. Baña oen ama, ta sustraia? Bere naia egiteko, bere setarekin irteteko, ta guztian agintari, ta buru izateko griña? Ta griña au ukatzeko, ta ezitzeko zabarkeria? Au estaliko, ezkutatu, ta apainduko du jauntzi ederren batekiñ. Bere iritziari itsatsi danak, naiz asma al ditezkean okerrak egiñ, edo egiteko perillean jarri, gordeko du, ta edertuko bere antustea, ta itsumen arrea. Onra, ta puntuaren aizez puzturik dagoanak, ezagutu bear du, asko utsegitetan erortzen dala, gura au ezi, ta neurri onean ipiñi gabez: ezagutu bear luke zabarkeria au oraindaño izan dala, ta aurrera ere izango dala bekatu askotarako perill andia. Alaere soñeko txuriz jauntziarik ipiñiko du bere onra, ta puntuaren eragabeko gura, ta au ukatzeko, ta ilduratzeko nagitasuna, esaten duala beregan: *Ez du agintzen Jaungoikoak, onrarik, eta punturik gabe bizi gaitela*. Egia da au; baña era berean egia da, agintzen digula, uka ditzakula gure gura, ta pasioak, edo geren buruak; ta au guk ez egitera eziñ sar gaitzek Zeruan. *Abneget semetipsum*. Gañera agintzen digu, gaudela alako aro, ta sasoian, non prest egon bear degun onra, ta puntu guztiak utzitzeko, ta atzenean bizitza bera-ere emateko bekatuan ez amiltzeagatik; ta ez da sasoi eder onetan arkitzen onra, ta puntu biotza ipiñi duana. Bengantzaren sua kolkoan gorderik bizi danak badaki, bere su gaizto au osotoro itzalita bere lagun urkoa egiaz eta biotzetik amatu artean, eziñ

bekatutik irten ditekeala, baña alaere estaltzen du kolkoan daukan txingar gaiztoa, esaten duala: *Nere buruari adiña gaitz opa diot urlari, baña ona da zentzatzea, ongi irabazia zuan aren ausardiak, ta aren ibillerak oraiñ gertatu zaiona: gutxitxo izateaz det damu.* Era onetan edertzen du bere bengantzaren espiritua, ta deretxa datorrenean ez dio barkatzen lagun urkoari, ez itzez, ez lanez. Bizitza ergel, edo lasaiera oiturik dauden gizon, eta emakumeak, ala zarrak nola gazteak, nai ta ez ezagutzen due gaiztoak dirala bizimodu orretatik datozen kontuak, nola diran itz loiak, keñada zikiñak, begiratze lotsagarriak, alberdaniak; baña ez due sinisten bizimodu ergel, edo lasaia dala bekatu oen iturburu, edo obeto esateko ez dira batere begiramendu oetan nekatzen, ta esaten due: *Ez griñan jaino paret artean ezkutatutirik, urdinduririk, edo oriturik egoteko: gazteak bear du bere jolasa,* ta aitzaki oekiñ geratzen dira lengo bizitza lasaiaren, ta bekatu askotarako perill andian; naiz gaizki konfesatu, naiz etsaiak eraman. Au bera gertatzen da kutiziak erkiturik, ta itsuturik daudenakiñ.

Era onetan griña, ta pasioak ukatzeko, ilduratzeko, ta ezitzeko zabarkeria andian bizi diran, Kristauen bekatuak izan oi dira gañera beñere barkatzen ez diran bekatuak. Au ezagutu, ta sinistu dezazun ongi, enzun itzatu, Kristaua, egia oek. 1.a Egia: eztu bekatariak iristen bekatuen barkaziorik, biotzik ezpadu utzitzeko bekatuaren bide, eta perill andi urkoak, ta borondatezkoak. Au da Kristau guztiak, eta ezaguera ona duen guztiak-ere dakien gauza. Perillean bizi nai duena, perillean bukatuko da, esaten digu Espiritu Santuak. 2.a Egia: bere nai, ta borondatean, bere iritzian, onra, eta puntuan, bengantzan, bizitza lasi-berdean, kutizian, ta beste gura larrietan itsuturik dagoana, ta gura berak ukatzeko, ta ezitzeko konturik, eta arretarik ez duana, arkitzen da bekatu askotan erorteko perill andi-urkoan, ta arkitzen da bere naiez, ta zabarkeriaz. Zaldi ezi gabe, bere zoroak agintzen dion eran dabillen, baten pare ipintzen du onelakoa S. Anbrosiok. *Qui dominari nescit cupiditatibus, quasi equus raptatus indomitus.* Zergatik bait esan zuan Jesu-Kristok: etorri nai badu norbaitek nere ondoren, uka beza bere burua. *Abneget semetipsum.* Irugarren egia: bere griña, ta pasio larri-gaiztoetan itsuturik, ta aetara itsatsirik bizi danak ez du biotzik ukatzeko, ilduratzeko, ta ezitzeko griña, ta pasio berak ta beragatik ez du biotzik, eta almenik bekatuaren bide, eta perill andi urko onetatik irteteko. Argatik bekatu mota oek geratu oi dira barkatu gabe, ez egiaz zeren barkaziorik eziñ izan dezakeen, baizik zeren bekatariak biotzik ez duan bere griña, ta pasioak ukatzeko, ta bizitza berri ona artzeko. Ez dago beraz, Kristaua, ez dago bekatuen barkaziorik, ez dago konfesio onik, ez da Zerurik gure griña, ta pasio gaiztoak ukatzera,

ta ilduratzera saiatzan ezpatera kontuz, eta arreta andiarekiñ. *Qui sunt Chti, carnem suam crucifixerunt cun viliis et concupiscentiis* (Ad. Galat. cap. 5).

* * *

1. Begira-ezazu oraiñ, Kristaua, nola examinatu bear dezun zure konzienzia konfesio on bat egiteko asmo osoa artzen dezunean. Atera ezazu kontua: zenbat denbora onetan bizi zeran griña, edo pasio gaiztoaren batean biotza ipiñirik: edo zere borondate, ta iritzian: onra, edo puntuan: bengantzan, bizitza lasai-berdean, kutizian, edo beste guraren batean; zenbat bekatu, ta utsegitetan amildu zeran griña, ta pasio oek ukatu gabez? Atzenean zenbat denboran bizitu zeran Jaungoikoaganako amoriozko afekto egiazko egiñ gabe.

2. Presta zaite arreta onarekiñ, eta zoaz zere Aita Zerukoagana, eta artuko zaitu biotz bera urrikaritsu batekiñ, eta zu nor bazera, emango dizu betiko bizitza doatsua. Amen.

BIGARREN DOTRIÑA

GRIÑA TA PASIO TXARRAI EMAN BEAR ZAIEN ILDURA, EDO MORTIFIKAZIOAREN GAÑEAN

Si quis vult post me venire, abneget semetipsum. Math. cap.

16

Ekusi degu aurreko dotriñan zenbat bekatu, zein estaliak, ta gutxitan barkatzen diranak gertatzen diran, guk gure griña, ta pasio txarrak ukatzeko, ta ilduratzeko arretarik izan gabez. Gaur ekusi bear degu zer dan, eta zenbat eratakoa gure griña, ta pasioen ukatzea, ildura, ta eziera au. Au ekusi ondoan begiratuko du bakoitzak, zer utsegiñ duan alde onetatik bere Jaun ona amatzeko aginte andiaren kontra. Enzun arreta andiarekin.

* * *

Ez da Kristauaren egiñ bide guztien artean estuagorik gure griña, ta pasioak ukatzeko, ilduratzeko, ta ezitzeko egiñ bidea baño. Nai duenarekin irten artean ez due pakearik eman nai: beti ari dira palakatzen, eta losentxan gure borondatea, ta au berenganatzen badue, are gaiztoago, ta indartsuago egiten dira. Argatik arreta, ta kontu andiarekin artu bear dira griña, ta pasio txarrak ukatzeko, ilduratzeko, ta ezitzeko neurri onak: ta neurri oek artzeari deitzen zaio *ildura, edo mortifikazioa*. Bi eratan da au, S. Agustiñek dionez; bata kanpoko, ta gorputzari dagokana; bestea barrengo, ta espirituari dagokana.

Egiñ zuanean Jaunak gizona, egiñ zuan gorputza animaren lagun, ta jauregi ederra izateko, ta apaindu zuan, Jaunak berak baizik eziñ asma zitzaiekan adiña edertasunekin; ta atzanean prestatu ziozkan Zeruan atsegiñ-kontentu guztiz andi, ta zoragarriak. Baña erori zan Adan bekatuan, ta Adanen gorputz eder ura bertatik geratu zan abereen antzeko egiñik. *Comparatus est jumentis insipientibus, et similis factus est illis.* Len eza-guera onaren mendean umil arkitzen zana, geroztik da gure etsairik errebesena. Da Mundua, Demonioa, ta infernua bera baño gaiztoago. Da gertatzen diran gaiztakeria guztien, edo geienen sutegia. Da Jaungoiko

beraren Seme bakar Jesus Jaungoiko-gizona gurutzean illerazi zuana. Da atzanean mundu guztia nasturik, engañaturik, lilluraturik, edo zoraturik, nai duan eran, darabilen etsaia. Etsai izugarri au ilduratzeko, ezitzeko, ta menderatzeko da Kristauaren egiteko andia, ta ildura, edo mortifikazio mota aurrenekoa. Au ikasi nai badegu, ez degu kontuz begiratzea besterik, zer gisatan ilduratu, ta mendera ekarri izan dituen beren gorputzak Santuak, eta anima birtutetsuak. Ekusiko ditugu oek, batzuetan loa ukatzen beren buruai, Jaunaren aurrean beillan, beren utsegiteen gañean negarrez, edo Jaungoikoaganako amorioz erazekiak. Ekusiko ditugu besteetan; oi biguiña kendurik, lur otzaren, arbazten, edo ol utsaren gañean lo egiten. Ekusiko ditugu batzuetan soñeko zakar-lakatz bat besterik gabe, naiz izan jatorri guztiz prestukoak. Ekusiko ditugu besteetan zurdaz, edo auzt illez egindako soñekoa larruaren urrena jauntzirik, ta au zan anziñako zilizioa: ta oraiñ onen ordean ipintzen due askok larruaren kontra alanbrezko katea bat barrenontz puntak dituala. Zilizioaren ildura usatua izan da txit anziñatik andien, eta txikien, aberatsen, eta beartsuen artean. Jakob Patriarkak, Dabid Erregeak, Makabeoak, S. Juan Bautistak erabilli zuen zilizioa. Jeremias Profetak deadar egiten zien jendeai: *jaunzi zaitzete zilizioz: egizue negar; eta adia: Acingite vos cilicio, plangite et ululate* Judith andre prestu, pijo, ta ederrak, alargundu zanean, aldegin zuan munduaren zorakerietatik, gelditu zan bere etxean, garbitasun, eta penitentzian bere egunak bukatzeko: jaunzi zuan zilizioa, Eskritura Santak esaten digun bezala. Au bera egiñ due Lege berriko Santu eta anima on birtutetsu askok. Ekusiko ditugu batzuetan beren buruak azotetzatzen soñekoak, eta pareteak odolez betetzeraño, besteetan barau gogorrek ateratzen, doi doia bizirik egoteko diña jaten, eta edaten duela. Esan gidazu, Kristaua, baldin denbora guztietako Santuak, edo anima birtutetsuak, ta aen artean batzuek bataioan artu zuen graziaren soñeko zuri-ederra galdu etzuenak, onenbat alegiñarekin ilduratzeko bazuen gorputza zer egiñ bear ez genduke guk, egiñ ditugun adiña bekatu, ta gaiztakeriaren ondoren? Ta ezpadegu biotzik gorputza ilduratzeko, ta ezitzeko nola iritxi uste ditugu, Santuentzat, edo anima onentzat prestatuak dauden, Zeruko atsegiñ-kontentu miragarriak? Baldiñ ainbeste kostatzen bazaizte oek anima onai: guk nai ginduke doarik? Geiegi balio due, Kristaua, aiñ erraz, eta merke iristeko. S. Paulo Apostoluak esaten digu: Jesu-Kristorenak diranak ilduratu, ta gurutzefikatu duela gorputza bere gura ta naikunde txarrakin. *Qui sunt Chiti, carnem suam crucifixerunt cum vitiis, et concupiscentiis.* Ta bere buruaz dio: kastigatzen det nere gorputza, ta ipintzen det ezaguera onaren mendean, erakutsirik besteai Zerurako

bidea, nerau galdu ez nadiñ. *Castigo corpus meum, et in servitutum redigo, ne forte, cum aliis praedicaverim, ipse reprobus efficiar.* Ekusten det, nere Kristauak, ez dirala guztientzat egokiak aditzera eman ditudan ildura, ta penitentzia andiak; ekusten det gañera gutxik duala aek eskatzen duen bezeiñ espiritu andia. Ekusten det atzenez asko dala Kristauarentzat bere gorputza ilduratzea, ezitzea, ta menderatzea, Jaunaren Lege Santa, ta gañerako bere eginbideak gordetzea eragotzitzen dituala bere griña ta pasioak galanki nekatuaz, dala apainduriak utziaz, barautuaz, edo beste eratan. Gorputzari ildurarik asko ematen dioe gure nekazari prestuak geienak beintzat; baldin egiten dituen nekeak Jaunari eskeñiaz, ta Jaun beraren onra, ta gloriarako egingo balira; ta jai egunetan Jainkoaz aztuko ezpalira zenbait. Ildura, ta mortifikazio mota onen premia geiago due aisian, eta eraz bizi diran jendeak; ongi badu alabaña potxok zaldalea, ta nekatzen ezpada, edo etxean, edo kanpoan, zertan, edo artan, ez dira faltako ostikokak, arrantzak, eta oitura gaiztoak. Ala gertatu da oraindianoan, ta ala aurrera-ere gertatuko da munduak dirauen artean. Itz batean: Zerura nai badegu, era batera, edo bestera gorputza nekatu, ta mendeen iduki bear degu, amilderazi ez gaitzan bekatuen zingiretan. Jesu-Kristorenak diran anima, ilduratu, ta gurutzefikatu due aragia bere gura, ta naikunde txarrakin, dio S. Paulok: *Qui sunt Chti, carnem suam crucifixerunt cum vivit, et concupiscentiis.*

* * *

Ona da, ta ona ezezik guztiz bearra gorputzaren ildura, edo mortifikazioa, ekusi degun bezala, baña askoz ohea da, dio S. Agustiñek, askoz preziosuagoa, ta goiagoa bigarrena, edo *barrengo mortifikazioa. Pretiosius, et sublimius.* Barrengo ildura, edo mortifikazio guztia biurtu diteke iru gauzatara. Lenengoa da gure gorputzari, sentiduai, griña, ta pasioai ukatzea eskatzen dituen atsegin-kontentuak, ta ongi eraman Jaunagandik, edo lagun urkoagandik egun oro datozkigun, samintasunak, eta gurutzeak. Bigarrena: gure griña, ta pasioetatik jaiotzen dan, gogo, ta nai guztia utzitzea. Irugarrena gure lan, ta gauza guztietan giari artzea Jaunaren nai, edo borondatea. Ez dezu zuk aditzen noaski, Kristaua, gauz oen otsa baizik; ta zuri dagokizun adiña aditu ditzatzun, enzun ezazu kontuz oraiñ adieraztera noana.

Iru gauz oetatik lenengoaren gañean esaten digu S. Bernardok gauz eder bat. Geren buruakin egiñ bear degula, dio Santuak, eri baten kontua artuta zai dagoan egiten duana. Onelako kontua daukanak ukatzen

dio eriarri kalte egingo dion guztia, naiz negar egin dezala; baña on egingo dioen gauzak arrerazten diozka alegiñean, naiz eriarren gustoak ez izan. Au bera da guk geren buruakin egin bear deguna. Ukatu jan-edan gaiztoak: ukatu begien begiratze arroak, edo ariñak; ukatu belarriai kanta zikiñen, itz anima galgarrien, ta erausi gaiztoen aditzea; ukatu eskuai keñada, ta ukitzen bear ez diranak. Ukatu soñekoen arrotasun, ta apainduria ez dagozkigunak, dantza, jolas, eta ibillera zoroak. Eta egun oro naiz etxean, naiz kanpoan arkitzen ditugun, samintasunak artu bear ditugu, gure animaren eritasunak sendatzeko datozkigun sendagaiak, ta edariak bezala. Ona barrengo ildura edo mortifikazioaren malla bat. Baña nor da egungo egunean bere anima eriarri era onetan kontu egiten diona? Nor era onetan ukatzen diozkana bere buruari gorputzak, sentidua, griña, ta pasioak gure dituen atsegin kontentuak? Nor, Jaunagandik, edo lagun urkoagandik datozkigun gurutzeak ongi artzen, ta biotz prestuarekin daramaizkiana?

Barrengo ildura, edo mortifikazioak eskatzen du gañera gure griña, ta pasioetatik datorkigun gogo, eta naia osotoro ukatzea, utzitzea, gurutzefikatzea. Au da geren amorio, ta borondatea, esan oi zaion gaixoaren ukatzea. Au iristeko guk jarraitu bear diogu Santuak, eta gizon jakintsuak ederki erakutsia utzi diguen bideari. Ara nolakoa dan bide au. Gure griña ta pasioak batzuetan nai due debekatua dan gauza larria, egiñ dezagun kontu edanean osotoro igarotzea, lagun urkoari kalte andiren bat etortzea, seigarrengo mandamentuaren kontrako atsegiñ loiak. Ekusia dago, beartuak gaudela bekatu larrairen azpian gauz oetan gure gogo, ta naia osotoro ukatzera, ta gurutzefikatzeri Jaunaren beldur Santuarekin. Norbaitek niri jarraitu nai badit, uka beza bere burua, dio Jesu-Kristok. *Abneget semet ipsum.* Gure griña, ta pasioak nai due beste batzuetan debekaturik dagoan gauzaren bat, baña berez larria ez dana. Egiñ dezagun kontu gere buruak edertzeko gezur txiki bat esatea, gurasoi bizitasun piskaren batekin erantzutea, lagun urkoaren falta barreatuak kontatzea, apaintzeko kontu geiegi ipintzea. Gauz oetarako gogo, ta naia ukatu bear du Kristauak, bere griña, ta pasioen mendeen bizi nai ezpadu. Gauza txikietan, ta egun oro, edo sarritan gertatzen zaizkigunetan ukatzen badegu gure gogo, nai, edo borondate txarra, erraz gero garaitzen da gauz andietan; baña jarraitzen badiogu gure gogoari gauza txikietan, txikiak diralako aitzakian; laster au bera gertatuko da andietan-ere. Ala esaten digu Espiritu Santuak. Ala erakusten digu egun oro gertatzen danak. Aurrenean asi oi dira utsegiterik andienak-ere gauza txiki batetik. Begiratze goixo bat, sarritxo itzegite bat: apaindu nai geiegi bat, beran-

dutxo etxeratze bat, lagun urkoren utsegite txikien gañean erasian egote bat, ta beste onelako milla gauza, aurrenean txit erraz utzi zitezkeanak, ekarri izan ditue ondoren guztiz negargarriak. Argatik gauza txikiak dirudienetan-ere kontuz ukatu bear degu, gure griña, ta pasioetatik datorkigun, gogo, ta nai txarra.

Gure griña, ta pasioak nai due batzuetan berez bekatu ez dan gauzaren bat. Egiñ dezagun kontu bergera batean loreak, frutak, belar usai gozodunak ekustea, ta miratzea: lagun artean ipui, edo kontu garbiak gatzarekin esatea, ta beste onelako gauza asko ez dira gaiztoak, eta bear dan fiñ onarekiñ egiten diranean, izan ditezke onak. Alaere bere gogo, eta nai txarrak ukatzen, eta gurutzefikatzen ikasi nai duanak, saiatu bear du, batzuetan bederik, bekatu ez diran gauzetan-ere bere gogoak eskatzen diona ez egitera. Ala egiñ zuan Dabid Erregeak beiñ batean. Gerran zebillen Filisteoen kontra, ta egarriak estuturik esan zuan bere soldaduen aurrean: *O! ematen balit norbaitek Belengo putzuko ura!* Au aditu zuenen artek irten ziran iru zaldun txit indartsuak, ta Filisteoen erditik igaro ziran Belengo putzura, eta ekarri zuen, Dabidek ainbeste nai zuan, ura. Ekusirik Dabidek zenbat kosta zan ur ura, etzuan edan, baizik eskeñi zion Jaunari. Etzan gauza gaiztoa ura edatea, egarriak zegoan edan nai zuana, ta Errege zan; baña alaere ilduratu, ta garaitu nai izan zuan bere gogo, ta naia. Era onetan saiatzen bagiña gure gogoetak, ta naikundeak ukatzera berenez bekatu ez diran gauzetan, kemenik gabe geratuko lirake gure griña, eta pasioak, edo beintzat erraz garaituko ginduke gauza debekatuen eske asitzean.

Gure griña, ta pasioak eskatzen due beste batzuetan berez gauz ona, ta Santa dana. Egiñ dezagun kontu sarritan, eta ongi prestaturik konfesatzea, sermoiak aditzea, meza nagusiak entzutea. Nork eztakus gauz oek dirala txit onak? ta oetarako jenioa, ta griña txit ederra? Alaere ukatu bear degu gauz oetarako gogo, eta naia, gauza berak egitea utzi gabe. Badakizu, edo jakiñ nai dezu nola? Egiten ditugula gauz on oek, ez gure gogo, ta naiagatik: ez gure jenioari atsegiñ emateagatik, baizik Jaunaren borondateari, ta gure animen onari begiraturik.

* * *

Era onetan ukatu ondoan gure griña, ta pasioetatik datozkigun gogoak, ta naikundeak ez da besterik bear barrengo ildura, ta mortifikazioa ederki egiteko, ezpada artutzea Jaunaren nai, ta borondatea gure lan, eta gauza guzien giari. Ez degu ezer-ere egiñ bear, ez degu nai izan bear,

lenik begiratu bage zer nai duan gure Jaun onak, ta beraren borondatea ezagutzean itsu itsuan jarraitu bear diogu, dala guretzat samiña, edo dala gozoa Jaunak nai duana. Jauna da alabaña gure Jabea, gure Egillea, gure Eroslea, ta Ongille andia. Jaun au leku guztietan arkitzen da guri laguntzeko, ta gure onari begiratzen. Nork ez du bada Jaun onen borondatea bere giari ipiñiko? Nere Jaun Jaungoikoa! Non izan da oraindaño koan, non nere fedea? non nere zentzua? Ez det nik oraindaño nere gogoa, nere naia beste giaririk ezagutu! Joan dira nere urteak kearen eran, eta Zerurako bidea ongi ezagutu gabe! Erakusi gidazu, zure borondate santua egiten: egiñ bedi au Zeruan, egiñ bedi lurrean, eta mundu guztian. Amen.

Begira-zazu oraiñ, Kristaua, zer utsegiñ dezun zere griña, ta pasio txarrak ilduratu, ta gurutzefikatu gabez. Begira bigarrena: zenbat denbora onetan bizi zeran zabarkeria onetan, eta Jaungoikoaganako ongina, ta amoriozko afektoak egiaz, eta biotzetik egiñ gabe. Eta beragatik saia zaite oitura, griña ta pasio txarrak ilduratu, ta gurutzefikatzeke; presta zaite konfesio on bat egiteko; au egiñaz, eta aurrera Jaunaren laguntzarekin bizitza onari jarraitzen diozula, iritsiko dezu Zeruko gloria. Amen.

IRUGARREN DOTRIÑA

GRİÑA, TA PASIO NAGUSIAREN GAÑEAN

Si quis vult post me venire, abneget semetipsum. Math. cap.

16

Ekusi genduan aurreko dotriñan, zein gauza premiazkoa dan gure griña, ta pasioak ukatzea, ilduratzea, ta ezitzea, guk gure Jaun Jaungoikoa biotz osoz amatu nai badegu. Ekusi genduan gañera zein erraz gai onetan utsegiten degun. Gaur itzegiñ nai dizuet gure griña, ta pasio nagusienaren gañean. Adiraziko dizuet, 1.a zer dan griña, ta pasio nagusiena esaten dioguna. Adiraziko dizuet 2.a zein kontu, ta arreta andiarekin griña, ta pasio-mota au ukatu, ta ilduratu bear dan. Atzenean begiratuko du bakoitzak, zer, ta nola utsegiñ duan alde onetatik Jauna amatzeko Agintearen kontra. Enzun arretarekiñ Kristaua.

* * *

Baldiñ guk gerengan igarotzen zakuna aitortu nai badegu, nai ta ez esan bearko degu arkitzen dirala guran gura, gogo, naikunde, ta zaletasun batzuek gure ona iristeko, ta gaitza aienatzeko. Zori onekoak izateko, ta zori gaiztotik aldegitoko. Gura, ta gogo au eman zion Jaunak gizonari, arreta geiagorekiñ ibilli zediñ bere Zerurako bidean. Baña zer gertatu zan? Zer ezpada gizonak bere Jaunaren agintea ausitzea, jaten zuala Jaun berak debekatu zion sagarra; ta galtzea berekiñ bere ondorengo guztientzat justizia edo zuzentasun orijinala deitzen zaion doai miragarria. Emendik gure zori onaren gogo, gura, ta egarria geratu zan guztiz epeldua animari dagozkan gauzetarako, ta osotoro etziña, ta makurtua munduko gauza, ta atsegiñ zirzilletara. Makurtua bere naia egitera, ta bere iritzi itsuai jarraitzera. Makurtua emengo ondasun, irabazbide, ta oen naspilla guztietara. Makurtua gorputzaren atsegiñ loietara, dala janean, ta edanean, dala jaunzian, dala jolas, ta ibillera lotsagarrietan. Makurtua bere ona begi onez ekustera, ta lagun urkoarena illuntasun, eta tristuraz. Makurtua; baña zertarako aurrera igaroko gera, banaka ukuituaz gure gura txarrak? Askok da esatea bekatu eginta geratu zala gizona gaitzerako zaletasunez inguratua, ta zentzugabeko animalien antzeko

egiñik. *Comparatus est jumentis insipientibus, et similis factus est illis.* Gizonak bada berekiñ dituan *gura, gogo, naikunde*, ta zaletasun oei deitzen diegu *griñaren* izenez; ta oetatik jaiotzen diran *asaldazioak*, bagak, ta mugimentuak dira *pasioak*.

Griña, ta pasioak, edozeñek beregan ekusten duan bezala, ez oi dira izan berdiñak indarretan, ta agintean. Gertatzen da batzuetan, griña batek beste guztiak bere mendean ipintzea, ta guztien gañetik tontorra jasorik, guztien alkate, ta agintari bera geratzea. Gertatzen da beste batzuetan, bi edo geiago griña, ta pasiok elkar artzea: egiñ dezagun kontu *kutiziak*, ta biotzaren gogortasunak; jan-edanerako gurak, ta lujuriak; ta elkar arturik beste guztiak menderatzea. Griña ta pasio agintari oei derizte: *griña, ta pasio-nagusienak*; ta aginte au datorkie bide askotatik. Batzuetan gorputzaren sasoi, aro, edo tenperamentutik. Ala Esauren griña nagusienan zan gogortasuna, ta gozakaitzkeria, bere sasoi, ta tenperamentu lakatzak griña oni indarrak ematen ziozkala. Denbora berean Jakob'ren griña nagusienan zan pakeatsua, ta Jainkotia izatea, bikiak, ta sabelaldi batekoak ziralarik Jakob, ta Esau. Beste batzuetan gure griña, ta pasiorenen bat guztien agintari izatea, dator adiñetik. Ala ekusten da, agintari dirala aur denboran griña, ta pasio batzuek, gaztedasuna sartzean beste batzuek, ta zartzean beste batzuek. Aur denboran griña nagusienak izan oi dira *geldirik ezin egona, erausia, enbidia. Gaztedasunean arrokeria, batetik bestera ibiltzea, dana, ta ez dana arduragabe gastatzea, apaindu naia, ta jolas, ta atsegiñ txarren gura*. Badator zartasuna, ta geienean agintari jartzen dira beste griña, ta pasio batzuek. Kutizia, onra, era on, ta estimazioen ansia: anziñako gauzak laudatzea, denbora oetakoak ezertan ez idukitzea: idurikortasuna, ta iñorgan eziñ fiatzea; oek dira, zartasunean geiena nabarbentzen diran, griña, ta pasioak. Batzuetan gure griña, ta pasiorenen batek besteen artean geiena tontorra altzatzea etorri oi da azieratik; besteetan lagun gaizto, edo onakiñ biltzetik, edo oitura gaiztoak, edo onak artzetik. Ezpadu semeak, edo alabak jaio zanetik aditzen, madarikazioa, ta juramentua baikizik; ezpadu ekusten keñada zikiñak, ta eskuka loiak besterik; erraz onelako seme, edo alabaren griña, ta pasio nagusienan izango da, birauak egiteko, ta atsegin loietarako griña, ta pasioa. Atzenean gure griña, ta pasiorenen bat besteen artean agintari, ta nagusienan izatea etorri oi da idurimendu, edo imajinazioaren aldetik. Idurimendu, edo imajinazio guztiak ez dira berdiñak, ta era batera moldatuak, ta gerta diteke griña batari besteari baño su, ta indar geiago ematea. Ala ekusten da jenio illun baten imajinazioak geiago laguntzen diola tristuraren griña, ta pasioari besteai baño: ta au bera gertatzen da jenio mota bakoitzean. Gañera; zer nolako

antz, ta imajiñakiñ betetzen dan imajinazioko ispillua, alako griña, ta pasioak; au da antz, ta imajiña aei dagozten pasioak geiena esnatzen dira, ta nabarrentzen; ta geratzen dira oek agintari, ta nagusi egiñik. Egizu kontu, Kristaua, kendurik zure gelatik Ama Birjiñaren antz, ta imajiñak, gelaren lau aldeak betetzen dituzula pintura gaiztoz, ta nornai bekatura amilderazeko egokiak diran, imajiña zikiñez. Ekusia dago, zeñ pasio, ta griña izango dan zure agintari, ta nagusi pintura ta imajiña zikiñ aek aienatu, edo bota artean. Ta ona zer gertatzen dan egun oro, ta puntu oro, idurimentu, edo imajinazioaren ispillua, edo liburu miragarria antz, ta imajiña gaiztoz, edo ez onez betetzearekin. Aurtasunetik bear bada urlia oitu zan, bear ez diran gauzak ekustera, aditzera, ukuitzera, ta bete zuan bere idurimentuaren, edo imajinazioaren gela antz, ta imajiña zikiñez. Gero aei begiratuaz, lilluraturik, ta txoraturik egonaz, geratzen dira imajiña berak imajinazioan sendoro ezarriak; ta emendik dator, urliagan griña, ta pasiorik sutuena, eta nagusiena izatea zikinkerietarako griña, ta pasioa. Emendik sarritan agertzea animaren begietan gauza loien, ta nazkagarrien antz, edo imajiñak, dala bakarrik dagoanean, dala norbaitekiñ itzegitean, Meza enzutean, edo edozeiñ gauza egitean. Emendik batzuetan bizitza guztiko gurutze nekagarria, ta beiñ baño geiagotan burua gal-tzea. Txit nekez miñanze au sendatzen da; sendatzeko alabaña, kendu, edo deseñiñ bear lirake imajinazioan ezarririk dauden antz, eta imajiña loiak, ta aen lekuan ipiñi Jesus gurutzefikatua, infernuko penak, edo beste onelako gauzen imajiñak; ta au da gauza, denbora, gogo ona, ta Jaunaren laguntza andia eskatzen duena. Gertatu da iñoiz leku andiren bat, edo ezkontza bat ainbesteraño deseatzeta, ta aiñ bizi, ta sendoro imajinazioan gauz oen antz, ta imajiñak ezartzea, non sinisturik geratu izan diran ansia oek zituenak, Obispo, edo Kardenal egiñ dituela, edo ezkontzeko itzak eman zitzaiztela, eta egingo lukee noiz-ere nai juramentu, egia dala au guztia. Ezta oraiñ kontu ateratzea besterik, nolako indarra duan idurimendu, edo imajinazioak gure griña, ta pasioai su emateko, ta nola oetakoren bat egiñ ditekean beste griña, ta pasioen buru, ta agintari.

* * *

Baderitzat, Kristaua, esan dedanarekin ezagutu dezakezula, zer dan *griña, edo pasio nagusiena* esaten dioguna. Oraiñ adierazo nai nuke, zeñ kontu, ta arreta andiarekiñ griña, ta pasio-mota au ukatu, ilduratu, ta ezi bear degun. Ez det emen itzegiten griña, ta pasio onera garamatzien gañean. Onelako doai preziosua duenak, eman bear diozkee milla esker

Jaunari, ta Jaun beraren onra, ta gloriarako zuzendu bear due beren griña, ta pasio ona. Ala egiten zuen Abelek, Jakob, Job, ta beste Santu askok. Kontu egiñ bear due onelakoak, egiten dituen, gauz onak egiteaz ongi, au da, ez beren griña, ta pasioari atsegiñ egiteagatik, ez beren naiari, ta kontentuari begiraturik; baizik Jaunaren onra, ta borondatea begien aurrean ipintzen duela. Onetan bear dan, arreta artu gabez, zenbat Zeruko ondasun galtzen dira? Itzegiten det bada, gaitzera garamatzien, edo gaitzera amiltzeko perillean ipintzen gaituen, gure griña, ta pasio nagusien gañean: diranak dirala oek, edo andiustea, edo kutizia, ira, gorputzaren atsegin lizunen gura, edo beste edozeiñ.

Aurreko dotriñan ekusi genduan, zeñ gauza bearra dan guk gure griña, ta pasio txarrak ukatzea, ilduratzeta, ta ezitzea. Ta gauza bearra bada griña, ta pasio gaizto guztiakiñ au egitea: zer izango da, gure griña, ta pasio nagusienari begirutzen badiogu? Zeñ kontu, ta arreta andia ipiñi bearko ez degu au ilduratzeko, ta ezitzeko? Au da alabaña gure etsaien artean andiena, ta alaere geiena maitatzen dana. Au da geiena ezkututzen, ta jauntzi ederrez apaintzen dana. Au da atzenean griña ta pasio bat, mugaz ildurutzen, ezitzen, ta garaitzen ezpada, eriotzaraño jarraituko diguna; ta garaiturik dagoala uste izan arren, deretxa datorkionean, berriro ekiten duana animaren kontra.

Gure griña, ta pasio nagusiena da beñik beiñ gure etsai guztien artan andiena, edo gure etsaien buru, agintari, ta erregea; ta beragatik, gure egiñ al guztian, burua kendu bear genioke ilduratuaz, ta nai duana egiten utzitzen ez diogula. Baña gure itsumenaren izugarria! Etsai izugarri au izan oi da guk geiena maitatzen deguna; oni barkatzen diozkagu, egiten, ta eragiten dituan, okerrak; ta beldur gera griña, ta pasio nagusien muzindurik, ta begitarte gaiztoarekin jarri dakigun. Begira ezperen egun oro ekusten danari. Begira gazte jolas, ta ibillera dongeetan dabil-tzanai; begira ezkontzeko usteakin zoraturik, ta Jaunaren beldur santua utzirik bizi diranai. Oen griña nagusiena batzuetan da jolas ez garbien, itzegite, ta keñada lotsagarrien gura, ta besteetan era gabeko ezkondu nai bat, prest ipintzen dituana asko utsegitetan amiltzeko. Ta alaere ez due biotzik griña, ta pasio nagusien oek ilduratzeko, ta ukatzeko; maiteegi ditue, onen gogor artzeko, griña berak. Agindu bekie beste edozeiñ gauza, barauak, errezoak, belauniko egotea, ta ala bear bada, izotzturik dagoan, erreka batean leporaño sartzea, ta egingo due pozik utzitzen bazate beren griña nagusiena ukuitu gabe. Au bera gertatzen da kutizio-soarekiñ, ta edanerako griña duanarekiñ. Egiñ oi degu onetan Saulek Amalezitakin egiñ zuana. Agindu zion Jaunak Saul Erregeari Samuel

Profetaren bidez, desegñ, ta osotoro urratu zitzala Amalezitak, andiri, ta txikiri, ez eta ganaduai-ere, barkatzen etziela. Irten zan Saul gerrara berreun milla ta geiago soldadurekiñ. Garaitu zituan Amalezitak: bukatu zuan jende txe guztia, ta gauza txit preziotsu etziranak desegñ zituan. Baña etzuan biotzik izan Agag Amaleziten Erregeari, ta artalde ederrai bizitza kentzeko (1 Regnum cap. 15). Barkatu zien, ta aserrerazi zion Jaunari. Ona guk egiten deguna animaren gerran. Agintzen digu Jaunak gurutzefikatu ditzagula gure griña, ta pasioak. Garaitzen ditugu geren gogokoak ez ditugunak, baña gure griña nagusienak? Oek geiegi amatzen ditugu, bereala desegiteko, ta ukatzeko. Barkatzen diegu, ta gurekiñ dijoaz obiraño. Ala ekusten da edaleakin, ala itz loi zikiñak esateko, ta keñada lotsagarriak egiteko oitura duenakiñ: ala ezkondu bear, bear ta bear asi diranakiñ, ta ala kutiziari, ta irabazi ez garbiai ederretsi diezanakiñ.

Gure griña, ta paso nagusiena etsairik andiena izateaz gañera da, ezkututzen, ta kolore ederrez jauntzirik, ta apaindurik, agertu oi dana. Urliaren griña, ta pasiorik indartsuena, ta agintariena izango da, egiñ dezagun kontu: *andi ustea; ta bere borondatez, ta iritziz* dan guztia betea, ta puztua egongo da. Emendik dator, urlia norbaitek ukuitzen badu, edo ukuitu duela, iduritzen bazaio, onra, ta puntuari dagozkan gauzetan, edo egiten ezpazaizka gura dituan agurrak, ta naikuntzak; ezpadu auzoak, edo aideak ark nai duana egiten, aren alde itzegiten: artzen du urlia suak, eta garrak, ta ez da aren aotik agertzen, biraua, madarikazioa, lagun urkoaren onrari, aren aurrekoai, ta aideai ozka, ta aginka aritzea besterik. Oker oen guztien iturburua, oen ama, ta sustraia da andi ustearen, ta soberbiaren griña, ta pasio nagusiena; ta alaere eztu aitortuko urliak egia au: ezkutatuko du zauri au, ta esango du aserrearen su aldi batean egiñ zitualla onenbeste birau, ta ainbeste erausi. Sandiaren griña, ta pasio nagusiena izango da kutizia, edo ondasunen egarri beñere eziñ ill, ta eziñ asperdu dan bat; ta berak ez, beste guztiak ezagutzen due au, ta esaten. Egarri onetatik dator saldu erosian zuzen ez ibiltzea: jende bear guztia alferra, burugabea, ta besteren kostuz bizi nai lukeala iritzitza. Emendik biotzaren gogortasuna, ta emengo gauzetatik gogoa eziñ kendua. Ala ere ez du kutiziosoak ezagutu nai bere minantze, eta griña nagusien au: *gauzarik ez dala, esango du, konturik, ta arretarik, ez dan lekuan*. Berendiaren griña, ta pasio nagusiena da enbidiaren griña zimur-lotsagarria. Emendik dator auzoaren, aidearen, ta ezagunaren berri onak aditzean, barren illundurik geratzea, ta aren kalteren bat jakitean biotza zabaltzea, ta esatea: *elderki egiñ zaio, ongi irabazia zuan aren ibillerak*. Alaere ez du aitortuko berendiak enbidiaren griña, ta pasioa. Ezkutatuko du, ta edertuko beste kolo-

rereren batekiñ. Aurak esan oi duen bezala, esan lezake. *Buruban sabeleko miña duala*. Urliaren griña, ta pasiorik indartsuena, ta nagusiena da mutillakiñ, edo neskatxakiñ atsegiñ artzea, ta jolastea, ta eziñ dago jolas gabe. Emendik dator itz loy, keñada, ta eskuka zikiñetan erortzea. Emendik festa, ta dantza lotsagarrietan ibiltzea, alberdian ganaduen eran iñauterian, erriko, ta auz errietako festetan, ta deretxa dan guztian. Alaere urliak ez du osotoro aitortuko bekatu oen guztien sustraia, eta pasio nagusia. Ez du aitortuko neskatxakiñ edo mutillakiñ jolasean ibiltzeko egarri, ta apasioa; ta gertatu diran bekatuak aitortzen badira, aitortuko dira erdizka, ta ustekabeak bezala. Au bera gertatzen da beste griña nagusi askorekiñ. Onetan egiten da, Rakel Jakob'ren emazteak Laban bere Aitari ostu ziozkan, idoloakin egiñ zuana. Jakob bere emazte, mirabe, ta gauzakiñ irten zan ixilik Aita giarabaren etxetik, ta Rakelek berekiñ eraman zituan Aitaren idoloak. Jakiten du Labanek Jakob'ren irteera, ta ez ditu arkitzen bere idoloak. Bereala irten zan suiaren ondoren, ta atxiturik, esan zion oni: *Zergatik ostu dituzu nere Jainkoak? Cur furatus es Deos meos?* Erantzun zion Jakobek: *Zure idolo edo Jainkoakiñ zuk arkitzen dezun edozeñi, kendu bekio guztien aurrean bizia*. Etxiakian Rakelen lapurretaren berririk, ta ezjakiñean itzegiten zuan onela. Miratu zituan Labanek Jakob beraren, ta beste batzuen egon lekuak, ta etzitian arkitu bere idoloak. Badijoa Rakelen gelara, edo estalpera, ta Rakelek ezkututzen ditu idoloak gameluen txalmapean, ta esertzen da gañean. Miratu zituan Labanek txalmape ura ez, beste lekuak, ta orduan esan zion bere alaba Rakelek: *Ez dedilla aserratu Jauna, berorren aurrean txutik eziñ jarri naitekealako: arkitzen naiz alabaña emakumeak izan oi duen miñanze arekiñ (Genes. 31)*. Onela engañatu zuan Rakelek bere Aita, ta geratu zan bere idoloakin. Esan gidazu oraiñ, Kristaua, ez dezu zuk au bera, edo onen antzeko gauza bat egiñ zure biotzeko idolotxo oriekiñ? *Zure idoloa da zure griña, ta pasio nagusien ori. Zure idoloa da zure andi ustea zure aizezko puntu ori. Zure idoloa da ondasunen, edo irabaziaren egarri ori. Zure idoloa da edanerako oitura ori. Zure idoloa da ezkondu bear, bear, ta bear ori. Zure idoloa da neskatxakiñ, edo mutillakiñ enaskerian ibilli nai ori. Ta idolo oek osotoro utzi bearrean ekusi ez dezazun zere burua, estaltzen dituzu alik ongiena, ez Rakelek bezala gameluren txalmakiñ, baizik beste soiñ ederragoakiñ.*

Atzenean gure griña, ta pasio nagusiena da griña, ta pasio bat, mugaz ukatzen, eta ilduratzen ezpada, gu illarte guztian iraungo duana: ta garaitua dagoala idurin arren, berriro kiten duana animaren kontra, deretxa datorkion puntuan. Noiz ekusi dezu, Kristaua, mugaz ukatu, ta

ilduratu ez diran griña, ta pasio nagusiak eriotzaraño iraun ez duela? Noiz kutiziatsuak, noiz onra, ta puntuan biotza ipiñi duanak; noiz eda-nerako itsumena duanak; noiz itz loiak esateko, keñada, ta eskuka zikiñiak egitera oitua dagoanak; noiz utzi ditu ill artean bere griña, ta pasio nagusien oek? Baña egiñ dezagun kontu mugaz ukatzen, eta garaitzen dituzula griña, ta pasio nagusiak. Ez dezu zabartu bear alaere zeren berriro ekingo dizu denbora, ta deretxa ona datorkionean. Sinits gidazue, esaten digu S. Bernardok: *Credite mihi*: iñausita ere berriz agertzen dira: *Et putata repullulant*. Aienatuta, edo uisatuta atzera gurekiñ dira: *Et effugata redeunt*. Itzalita berriro piztutzen, ta erazekitzen dira. *Et reaccendantur extincta*. Loak artuak, ta sortuak daudela ere berriz esnatzen dira. *Et sopi-la denuo excitantur*. Gutxi da, dio Santuak berak, beñ iñauatea gure griña, ta pasioak. Sarritan iñausi bear dira, ta sarritan ezezik, albada beti onetan jardun bear lizake. Eta asko baratza-zai batek belar gaiztoak beñ, edo berriz jorran ebakitzea: beti kontuan egon bear du, ta jorraia sarritan erabilli. Nai duanak nere ondoren etorri, ukatu beza bere burua, au da, bere griña, ta pasioak, esaten digu Jesu-Kristok. *Siquis vull post me venire, abneget semetipsum*. Ekusten dezu, Kristaua, zeñ kontu, ta arreta andiarekiñ ukatu, ta ilduratu bear dan griña, ta pasio nagusiena?

Begira ezazu bada oraiñ, onetan izan dezun zabarkeriarekin zer utsegite egiñ dituzun Jaunaren lenengo mandamentuaren kontra. Zenbat denbora onetan bizitu zeran zere jaun Jaungoikoa egiaz, ta biotz osoz amatu gabe, zere griña, ta pasio gaiztoak ukatu, ta garaitu gabez. Eta atzenean saia zaite Jaunaren laguntzarekiñ zere griña, ta pasio txarrak ukatu ta garaitzera, ta bekatuaren bideetatik aldegitera, onela iristeko betiko bizitza doatsua. Amen.